

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประกาศพระราชบัญญัติ

และ

พระราชกำหนดต่าง ๆ รัชกาลที่ ๖

พ.ศ. ๒๔๕๘

โรงพิมพ์บำรุงนุกถกิจ

พิมพ์ครั้งแรก ๑๐๐๐ ฉบับ

ราคาเล่มละ ๖ บาท

12/10/2566

๑๖ ต.ค ๕๐/๓๗

สารบัญ

กฎหมายประจำ พ.ศ. ๒๕๕๗

พระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติเพิ่มเติมการเก็บเงินค่าราชการ ศก ๑๒๐	หน้า ๑๓๓
พระราชบัญญัติขนาดเกวียน พ.ศ. ๒๕๕๗	หน้า ๓๕๗
พระราชบัญญัติเพิ่มราชนาวิกสมาคม	หน้า ๓๗๓
พระราชบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๗	หน้า ๓๗๒
พระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๗	หน้า ๕๑๕

พระราชกำหนด

พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวทหารเรือ พ.ศ. ๒๕๕๗	หน้า ๑
พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวตำรวจภูธร พ.ศ. ๒๕๕๗	หน้า ๓๔
พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวเจ้าพนักงานกรมพดกระเวน	หน้า ๔๗
พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวกำนันผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๗	หน้า ๑๗๔
พระราชกำหนดลักษณะปกครองเสื้อป่า พ.ศ. ๒๕๕๗	หน้า ๑๗๒

พระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกากำหนดจัดที่ดินสร้างทางรถไฟสายเหนือ	หน้า ๗๖
พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยพระราชวงศ์ ฯ ทำลายศพตนเอง	หน้า ๔๖๗

กฎมณเฑียรบาล

กฎมณเฑียรบาลเพิ่มเติม เรื่อง หมอจักษุแพทย์	หน้า	๗๖
กฎมณเฑียรบาลว่าด้วยข้าราชการในพระราชสำนักเพิ่มเติม	หน้า	๒๙๔

ประกาศต่าง ๆ

ประกาศเดือนเวตาใช้พระราชบัญญัติขนานนามสกุล	หน้า	๓๓
ประกาศใช้ยศนายตำรวจจตุร พ.ศ. ๒๔๕๘	หน้า	๖๔
ประกาศ ยกตำแหน่งสมุหราชองครักษ์เสือบ้า	หน้า	๗๑
ประกาศ พระราชทานนามเรือกลไฟ	หน้า	๗๔
ประกาศ พระราชกฤษฎีกา กำหนด จักที่ ดิน สร้างทางรถไฟ สายเหนือ	หน้า	๗๖
ประกาศ กรุงสยาม เป็น กตงโน ดงควม ระหว่าง ประเทศ ชิตราธิ กับ ฮอสเตรียอังกา	หน้า	๑๐๔
ประกาศ เพิ่มเติม ยศ นายพล เสือบ้า แลเพิ่มเติม เครื่อง แต่ง กาย	หน้า	๑๐๔
ประกาศ เพิ่มเติม ความใน พระราชบัญญัติ สำหรับ กรมทหาร	หน้า	๑๔๓
ประกาศใช้ พระราชบัญญัติ ลักษณะเกณฑ์ ทหาร โน มณฑลนคร ศรีธรรมราช บัดธานี สุราษฎร์ ภูเก็ต เพชรบูรณ์	หน้า	๑๔๖
ประกาศ กำหนด อัตรา เงิน ผู้ที่ ได้ เสีย ภาษี ชากร ค้าง ใน จำพวกยกเว้น เกณฑ์ ทหาร	หน้า	๑๔๗

ประกาศ ยกกรมตำรวจนครบาล มารวม กรม ตำรวจ ใน ^{ชั้น}	
กระทรวง พระคลัง	หน้า ๑๘๑
ประกาศ เพิ่มนามกรม สัตติพยากรณ์	หน้า ๑๘๓
ประกาศ เปลี่ยน อธิบดี กรมต่าง ๆ ในกระทรวงพระคลัง	หน้า ๑๘๔
ประกาศ เลิกมณฑลเพชรบูรณ์ แยก มณฑลพม่าให้	หน้า ๑๙๐
ประกาศ โอนการปกครอง วัดพระศรีรัตนศาสดารามมา อยู่ใน	
ปกครอง กระทรวงวัง	หน้า ๑๙๒
ประกาศ ขนานนามตำแหน่ง เจ้าวงกรมใน กระทรวงวัง เป็น	
อธิบดี	หน้า ๒๒๔
ประกาศ นำที่ราชการ แด เปลี่ยน นาม กรมตรวจ แด กรม	
สารบาญชี	หน้า ๒๕๔
ประกาศ แก้ ไข เปลี่ยน แปลง พระราชบัญญัติอาชญากรรม คศ ๑๓๑	หน้า ๒๖๑
ประกาศ ให้ พระราชบัญญัติ ปกครองท้องถิ่น ใน เขตฯ ชั้น ใน	
ใน กรุงเทพฯ ฯ	หน้า ๒๖๒
ประกาศ ให้ พระเจ้าฟ้าเธอ กรมหลวงปราจิณ ฯ ทรงพัก	
รักษาพระองค์ แต่ให้พระยาศรีสุนทร โฉมสาร ทำการ	
แทนราชเลขาณุกา	หน้า ๒๖๗
ประกาศ รวมกรมพลตระเวน กับกรมตำรวจ ภาครเป็น กรมเดียว	หน้า ๒๗๕
ประกาศ แก้ ระเบียบการ โรงเรียนข้าราชการพลเรือน	หน้า ๓๐๓

ณ

ประกาศ ขยาย เขตฯ กรุงเทพมหานคร	หน้า ๓๐๕
ประกาศ เปลี่ยน นาม กรม อําเภอบึงนาราง พระนครบวร และตั้ง อํเภอบึงนาราง พระนครบวร	หน้า ๓๓๐
ประกาศ เปลี่ยน ญช. ข้าราชการ แห่ง มณฑล	หน้า ๓๔๐
ประกาศ ยกเมืองประทุมธานี แลตั้งญช. ขึ้น ในมณฑลกรุงเก่า	หน้า ๓๔๓
ประกาศ เพิ่มเติม เครื่อง แต่งกายนายพล เต็ม	หน้า ๓๔๔
ประกาศ แก้ไขเพิ่มเติม พระราชกำหนด เครื่อง แต่งตัว ข้าราชการ พลเรือน ใน พระราชสำนัก	หน้า ๓๕๓
ประกาศ สถาปนา ตม. เจ้าพนักงาน เรือ เจ้าพนักงาน ตม. มณฑล พระนครบวร	หน้า ๓๕๕
ประกาศ เพิ่มเติม พระราชกำหนด เครื่อง แต่งตัว ข้าราชการ พลเรือน	หน้า ๓๕๘
ประกาศ แก้ระเบียบการ ใช้ เลือด ที่ เรียกกันว่า สีมอธรรมาจาง	หน้า ๓๖๗
ประกาศ ยกเงิน เงินค่า นว. พ.ศ. ๒๔๕๗ ใน อําเภอดัง ใน มณฑลนครไชยศรี	หน้า ๓๖๘
ประกาศ ว่าด้วย นํ้าที่ แด่ อําเภอบึงนาราง	หน้า ๓๗๖
ประกาศ ห้ามการใช้ ธน. นํ้า นาม สกต	หน้า ๓๗๘
ประกาศ เกี่ยวกับ ตำแหน่ง การ ตั้ง ข้าราชการ เจ้าพนักงาน ตม. ข้าราชการ กับ เจ้าพนักงาน กรม พด. ระเวณ	หน้า ๓๗๘

ประกาศ ยกเงิน เงินค่านา พ. ศ. ๒๔๕๗ ในอำเภอต่าง ๆ

ในมณฑลกรุงเก่า	หน้า	๓๘๑
ประกาศ เพิ่ม เครื่อง หมายนาม สัตว์ราชตระกูล	หน้า	๓๘๒
ประกาศ แกะ ไข พระราชบัญญัติ จัดการ ศุขภิบาล หัวเมือง	หน้า	๔๐๐
ประกาศ พระราชทานนามพระคำหนัก ที่ พระราชวังตั้งนามจันทร์	หน้า	๔๐๓
ประกาศ เตือนชนชั้นข้าราชการใน อำเภอต่าง ๆ มณฑลพิษณุโลก	หน้า	๔๐๖
ประกาศ คืน ยศพระเทพโมลี	หน้า	๔๐๗
ประกาศ เปลี่ยนนามกรมพลตระเวน แล เปลี่ยน ยศข้าราชการ ใน กรม นั้น	หน้า	๔๐๘
ประกาศ แกะ ไข เพิ่มเติมพระราชกำหนดเครื่อง แต่งตัวทหารเรือ	หน้า	๔๒๖
ประกาศ แกะ ไข พระราชบัญญัติ เก็บเงิน ค่าราชการ ค่า ๑๒๐	หน้า	๔๓๐
ประกาศ ยกเลิก ตำแหน่งสรรพากรภายใน ใน เมือง ประทุมธานี	หน้า	๔๓๑
ประกาศ ยกเลิกกฎเดิมนามตั้ง นครบาล ว่าด้วยเงินค่านา ในเขต แขวง เมือง ประทุมธานีกับ ชัยภูมิบุรี	หน้า	๔๓๓
ประกาศ เปลี่ยน วิธี เก็บเงินค่านาคู โคน มณฑล กรุงเก่า เปนนา ฟางลอย แล แกะ ไขตราชั้นที่นาใหม่	หน้า	๔๓๕
ประกาศ ห้ามไม่ให้เอานามพระมหานคร ๆ มาใช้เป็นนามสกุล	หน้า	๔๗๖
ประกาศ พระราชบัญญัติ ออกร การพนัน แกะ ไข เพิ่มเติม	หน้า	๔๘๕

ประกาศ รวม พนักงาน อัยการ	หน้า ๔๘๗
ประกาศ ทรงตั้ง ยามเป็น กตางใน ตั้งกรม ระหว่าง ประเทศ ไปประเทศ กับ เยอรมันนี	หน้า ๕๑๗
ประกาศ เปลี่ยน ชื่อ อักษรณู ผานุกอช เดิมบ้านแดง เดิมกอง เดินารักษาดินแดน	หน้า ๕๑๘
ประกาศ เปลี่ยน ชื่อ ปรกติ สำหรับ นายเจือ บำ ชื่น สัญญาบัตร	หน้า ๕๒๐
ประกาศ แก่ ยนตร หมายถึง ที่ ขอมี ชื่อ เต็มยศของนาย เดิมบ้าน ชื่อนว่า นาย เหมจตุรี	หน้า ๕๒๖
ประกาศ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้ เจ้าพระยาพระเจ็ดสี ออกจากตำแหน่ง เสนาบดี แต่ให้ พระยาธรรมศักดิ์ เป็นผู้รั้ง	หน้า ๕๒๗
ประกาศ ตั้ง นาย บัณฑิน เป็น ที่ ปกษาใน การ ต่าง ประเทศ	หน้า ๕๒๘
ประกาศ ตั้ง ผู้บัญชาการ โรงเรียน ราชแพทยาลัย	หน้า ๖๖
ประกาศ ตั้ง ตำแหน่ง อธิบดี กรมศึกษาธิการ	หน้า ๖๖
ประกาศ ตั้ง กองผู้ให้ ผู้กำกับ ลูกเสือ	หน้า ๖๘
ประกาศ ตั้ง เสนาบดี ที่ ปกษา แล ผู้รั้งตำแหน่ง เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย	หน้า ๑๓๗
ประกาศ ตั้ง อธิบดี ยาก หอพระสมุด 12/10/2566	หน้า ๑๗๔
ประกาศ ตั้ง ตำแหน่ง ปลัด บัญชาการ กระทรวงวัง	หน้า ๑๘๕

ประกาศตั้ง กรมตรวจเงินแผ่นดิน	หน้า	๒๕๒
ประกาศตั้ง อธิบดี กรมตรวจเงินแผ่นดิน	หน้า	๒๕๔
ประกาศตั้ง ตำแหน่ง มหาเด็ก ตรีไช	หน้า	๒๘๑
ประกาศตั้ง นักเรียน มหาเด็ก หลวง เปน มหาเด็ก ตรีไช	หน้า	๒๘๓
ประกาศตั้ง กรมราชทัณฑ์	หน้า	๒๘๘
ประกาศตั้ง นครบาล ประจำจังหวัด	หน้า	๓๓๑
ประกาศตั้ง อธิบดี กรมตำรวจเรือ แดกรม พดตะเวณ	หน้า	๓๓๒
ประกาศตั้ง อธิบดี กรมราชทัณฑ์	หน้า	๓๓๓
ประกาศตั้ง อธิบดี กรมเจ้าท่า	หน้า	๓๓๔
ประกาศตั้ง เสนาบดี แด ข้าราชการ ผู้ใหญ่	หน้า	๓๘๔
ประกาศตั้ง ผู้บัญชาการ แด เพิ่ม กรมการ โรงเรียน ข้าราชการ พดเวณ	หน้า	๔๐๔
ประกาศตั้ง มณฑล ภาค ตะวันตก	หน้า	๔๐๕
ประกาศใช้พระราชบัญญัติ คุุชาภิบาล เมือง ราชบุรี	หน้า	๑๘๖
ประกาศใช้พระราชบัญญัติ คุุชาภิบาล ตำบล โขธาราม	หน้า	๒๒๖
ประกาศใช้ พระราชบัญญัติ คุุชาภิบาล เมือง พิศณุโลก	หน้า	๒๖๕
ประกาศใช้ พระราชบัญญัติ คุุชาภิบาล เมือง นครสวรรค์	หน้า	๓๕๑

พระราชสำนัก

12/10/2566

กฎมณเฑียรบาลเพิ่มเติม เรื่อง หมิง แพศยา	หน้า	๑๖๖
---	------	-----

กฎมณเฑียรบาลว่าด้วยข้าราชการ ในพระราชสำนักเพิ่มเติม   หน้า ๒๙๔

ข้อบังคับเครื่อง แต่งกายมหาดเล็ก รับใช้   หน้า ๒๙๙

ข้อบังคับหน้าที่ ตำรวจใน พระราชสำนัก พ.ศ. ๒๔๕๘   หน้า ๒๙๑

ประกาศให้ พระเจ้าพิยาเชษ กรมหลวงปราจิณ ฯ ทรงพัก

รักษาพระองค์ แต่ให้พระยาศรีสุนทร โฉมฉายทำการ
แทนราชเลขาณการ

ประกาศตั้ง ตำแหน่ง มหาดเล็ก รับใช้   หน้า ๒๙๑

ประกาศตั้ง นักเรียน มหาดเล็กหตวง เปนมหาดเล็ก รับใช้   หน้า ๒๙๓

ประกาศกรมมหาดเล็ก   หน้า ๓๐๐

ประกาศแก้ไขเพิ่มเติม พระราชกำหนดเครื่อง แต่งตัว ข้าราชการ
พลเรือน ในพระราชสำนัก   หน้า ๓๕๓

ประกาศกรมมหาดเล็ก พนักษ กรมยานยนต์   หน้า ๓๖๙

ประกาศเพิ่มเติม เครื่องแต่งตัวกรมยานยนต์   หน้า ๓๗๐

ประกาศกรมมหาดเล็ก แก้ไข เครื่อง แต่งกาย กรมยานยนต์   หน้า ๓๗๑

ทหารบก

กฎว่าด้วย ยุทธวิธีแยก การ ลง อาญา ทหารบก   หน้า ๑๑๐

ข้อบังคับกำหนดค่าต กรม ทหาร   หน้า ๙๖

ประกาศเพิ่มเติมความใน พระราชบัญญัติ สำหรับ กรมทหาร   หน้า ๑๔๓

ประกาศใช้พระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหารในมณฑลนคร ศรีธรรมราช บัดตานี้ สืบราชฎีฎีก์ฯ เพ็ชรบูรณ์	หน้า ๑๔๖
ประกาศกำหนดอัตราเงินผู้ที่ได้เสียภาษีอากร ต้องในจำพวก ยกเว้นเกณฑ์ทหาร	หน้า ๑๔๗

ทหารเรือ

พระราชกำหนดเครื่อง แต่งตัวทหารเรือ พ.ศ. ๒๔๕๘	หน้า ๑
กฎเดิมนามตั้ง ว่าด้วยการ เข็ม พักอาศัย แต่โดยส่วนในเรือ ทดวง	หน้า ๑๔๘
กฎเดิมนามตั้ง บระกาศ แก่กฎ ว่าด้วยการ ลงอาญา ทหารเรือ	หน้า ๓๖๖
ประกาศแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดเครื่อง แต่งตัวทหารเรือ	หน้า ๔๒๖

เสือป่า

พระราชกำหนด ลักษณะปกครอง เสือป่า พ.ศ. ๒๔๕๘	หน้า ๑๙๒
ประกาศตั้ง กองฝึกหัด ผู้กำกับ ลูกเสือ	หน้า ๖๘
ประกาศ ยกตำแหน่ง สุ่มหราชของ ครุฑ เสือป่า	หน้า ๗๑
ประกาศเพิ่มเติม ตำแหน่ง ยศนายพล เสือป่า แต่เพิ่มเติม เครื่อง แต่งกาย	หน้า ๑๐๔
ประกาศเพิ่มเติม เครื่อง แต่งกาย นายพล เสือป่า	หน้า ๓๔๔

ณ

ประกาศกระทรวงคมนาคม ใช้ เดือดที่เคยเรียกกันว่า ดีโมเตอร์ทางแจ้ง หน้า ๓๖๗

ประกาศเปลี่ยนชื่อถนน ฝ้ายผูกขอ เดือดป่า แดงถูกเดือกของ

เดื่อนารักษาทินแดน หน้า ๕๑๘

ประกาศเปลี่ยนชื่อประกาศ สำหรับนายเดือดป่า ชั้นสัญญาบัตร หน้า ๕๒๐

ประกาศแก้ไขบัตร หมายเลขที่ขอมีเดือดเดียมยศ ของนายเดือดป่า ชั้น
ว่าที่ นายหมวดตรี หน้า ๕๒๖

ทำววจพระนครบาล

พระราชกำหนดเครื่อง แต่งตัว ตำรวจภูธร พ.ศ. ๒๔๕๘ หน้า ๓๔

พระราชกำหนดเครื่อง แต่งตัว เจ้าพนักงานกรม พดตระเวน หน้า ๔๙

กฎเดื่อนาบดีว่าด้วย หน้า ที่ จะเร หน้า ๔๙๐

กฎว่าด้วย อาญา ฐานผิด เมื่อดินัย สำหรับ เจ้าพนักงาน กรม
พดตระเวน พ.ศ. ๒๔๕๘ หน้า ๒๓๐

ข้อบังคับลงโทษพดตระเวน ขาด หินี่ แต่ไม่เข้ารับราชการ หน้า ๒๕๐

ประกาศใช้ยศนายตำรวจภูธร พ.ศ. ๒๔๕๘ หน้า ๖๔

ประกาศ รวบรวม พดตระเวน กับกรมตำรวจภูธรเป็นกรมเดียว หน้า ๒๙๕

ประกาศตั้ง อธิบดี หน้า ๓๓๒

ประกาศ เพียบยศ แต่ ตำแหน่ง การลง อาญา เจ้าพนักงานตำรวจ
ภูธร กับเจ้าพนักงานกรม พดตระเวน หน้า ๓๗๙

ประกาศ เปลี่ยนนาม กรม พดตระเวน แต่ เปลี่ยน ยศ ข้าราชการ
ใน กรม นั้น หน้า ๔๐๙

กระทรวงเกษตรพาณิชย์

กฎเสนาบดี ว่าด้วยการ ออกใบแทนใบนำ	หน้า	๓๙๔
กฎเสนาบดี ว่าด้วยหลักเกณฑ์ที่ดิน แลกำหนด อัตราค่าธรรมเนียม	หน้า	๔๑๖
กฎเสนาบดี ว่าด้วยหลัก เกณฑ์ ที่ดินเพิ่มเติม	หน้า	๔๒๘
ประกาศเรื่องจัดซื้อที่ดินสร้างการ ทดน้ำในนา แคว้นป่าสัก	หน้า	๔๗๑

กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

กฎข้อ มังคัล ว่าด้วยการ สำรอง แลเก็บเงินค่านา พ.ศ. ๒๔๕๘	หน้า	๔๓๔
ประกาศเรื่องคลังออมสิน	หน้า	๑๔๕
ประกาศให้ ใช้เงิน เหรียญบาท อย่างใหม่	หน้า	๑๒๔
ประกาศให้ ใช้เงินเหรียญ ๒ สดถึงกับสดถึง	หน้า	๑๒๕
ประกาศ ยกกรมสรรพากรนอกมารวมสรรพากรในชั้น		
กระทรวง พระคลัง	หน้า	๑๘๑
ประกาศเพิ่มนาม กรมสถิติพยากรณ์	หน้า	๑๘๓
ประกาศ เปลี่ยน ขอบเขต กรมต่าง ๆ	หน้า	๑๘๔
ประกาศตั้ง กรมตรวจ เงินแผ่นดิน	หน้า	๒๕๒
ประกาศตั้ง ขอบเขต กรมตรวจเงินแผ่นดิน	หน้า	๒๕๔
ประกาศนำที่ ราชการ แล เปลี่ยนนามกรมตรวจ แดกรม		
ตำรวจ	หน้า	๒๕๔
ประกาศให้ตั้งกอง เมืองหนองคาย	หน้า	๒๕๕

ค

ประกาศ ตักเตือน เรือง ฮาวุขบั้น	หน้า	๓๕๐
ประกาศ เรืองภาษาใน เมืองสัตต	หน้า	๔๑๐
ประกาศ พแนก กรมตรวจเงินแผ่นดิน	หน้า	๔๒๗

กระทรวงคมนาคม

ประกาศ พแนกไปรษณีย์ โทเรเดช	หน้า	๑๓๔
ประกาศ เพิ่มเติมเขตรัฐสถานีรถไฟ เมืองชุมพร	หน้า	๒๘๗

กระทรวงว่าการต่างประเทศ

ประกาศ เรื่อง ให้คนไทยรับ ข้อบังคับของอังกฤษในเขตสงคราม	หน้า	๑๓๖
ประกาศ ตั้ง นาย บัดกิน เปน ที่ปรึกษาใน การ ต่าง ประเทศ	หน้า	๕๒๙
แจ้งความ เรื่อง ดำกลไปรษณีย์	หน้า ๑๐๗ กับ	หน้า ๑๓๒

กระทรวงธรรมการ

ประกาศ ตั้ง ผู้บัญชาการ โรงเรียนราชแพทยาลัย	หน้า	๖๖
ประกาศ ตั้ง ตำแหน่ง อธิบดี กรมศึกษาธิการ	หน้า	๖๖
ประกาศ เรื่อง แก้ว วิเชียร ขอ พระราชทาน เข็มพ็ทซ์ตีมา	หน้า	๑๗๙
ประกาศ เรื่อง จัตรี เบียม พระอรามหลวง	หน้า	๒๖๘
ประกาศ จัด คณะ มณฑล ชิน คณะ บัณฑิต	หน้า	๕๑๒
ประกาศ ให้ เด่นมณี กรวณ ถวาย มังคม ลา ออก จาก ตำแหน่ง		
แต่ ตั้ง ผู้ รัง	หน้า	๕๒๗

กระทรวงนครบาล

กฎเสนาบดี เพิ่มเติมเรื่อง โอนอนุญาต ตาม พระราชบัญญัติ ^{ฉบับที่} ...	หน้า ๓๓๕
กฎเสนาบดี ว่าด้วย น้ำ ที่ จะ เว กรม ตำ รวจ พระ นคร บาด	หน้า ๔๙๐
กฎ ว่าด้วย ขาญา ฐานละเมิด วินัย สำหรับเจ้าพนักงานพลตระเวน	หน้า ๒๓๐
ข้อบังคับ ตย โทย พลตระเวน ขาด หั้น แต่ไม่เข้ารับราชการ	หน้า ๒๕๐
ประกาศ เรื่อง ขนานนาม ตำแหน่ง น้ำที่ราชการ	หน้า ๑๐๕
ประกาศ กรมเจ้าท่า เรื่อง ตั้ง พนักงาน เจ้าท่าตามหัวเมือง	หน้า ๑๓๐
ประกาศ เด็ก ประกาศจัดการ ซื่อ ที่ดิน บ้านหัวค่าย	หน้า ๑๓๒
ประกาศ เรื่อง ออกใบ อนุญาต แดงจตุ ฐะเบียร ฮาจุช ^{ฉบับ} ...	หน้า ๑๓๕
ประกาศ บอกรู้ พนักงาน เปลี่ยนใบ อนุญาต ฮาจุช ^{ฉบับ} ...	หน้า ๑๗๑
ประกาศ กำหนด เขตร์ ตำบลด แด เขตร์ อำเภอบางเขน	หน้า ๒๕๖
ประกาศตั้ง กรมราชทัณฑ์	หน้า ๒๙๘
ประกาศ เรื่อง กำหนด เขตร์ ท้อง ที่ การ ปกครอง กรมเทพ ฯ	หน้า ๓๐๗
ประกาศ ยกเลิก อำเภอนี้ใน ๗ อำเภอ และ ตั้ง ขึ้นใหม่	
๒๕ อำเภอ	หน้า ๓๑๖
ประกาศ เปลี่ยน นาม กรมอำเภอ เป็น กรมพระนครบาล และ	
ตั้ง อธิบดี	หน้า ๓๓๐
ประกาศตั้ง นครบาล ประจำ จังหวัด	หน้า ๓๓๑
ประกาศตั้ง อธิบดี กรมราชทัณฑ์	หน้า ๓๓๓

ก

ประกาศตั้ง อธิบดี กรมเจ้าท่า	หน้า ๓๓๕
ประกาศ พแนก บั๊ง กััน กัาฬัโรค	หน้า ๔๖๕

กระทรวงมหาดไทย

พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัว กำหนดผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๔๕๘	หน้า ๑๗๔
กฎ การ จด ฐุ่เบ็ยร คนเกิดคน ตาย หัวเมือง	หน้า ๓๕๕
ประกาศ ยกเงิน เงิน ค่าน้ำ แด เงิน ค่ำ ราชการ ใน ตำบล หัวหิน จำนวน พ.ศ. ๒๔๕๗	หน้า ๒๗
ประกาศ เรื่อง จัดเขตที่ เพดิงใหม่เมือง เพ็ชรบุรี	หน้า ๗๑
ประกาศ เลิก ใ้ พระราช บัญญัติ รั้งบัโรค ระบายหัว ใน ตำบล มะฆามโห้ง ตลาคดกลาง ท้ายบ้าน กำเภอเมือง เมือง ชดบุรี	หน้า ๗๓
ประกาศ เรื่อง แก่ ใ้ วิชั นาคูโคใน มณฑล นครไชยศรี เปน วิชั นาคู ฟางถบ	หน้า ๗๘
ประกาศตั้ง ผู้รั้ง ตำแหน่ง เตินาบตี	หน้า ๑๓๗
ประกาศให้ ใ้ ช้อ แม่น้ำ เมือง สุราษฎร์ ว่า แม่น้ำ ตาบตี	หน้า ๑๗๘
ประกาศใ้ พระราชบัญญัติ บั๊ง กััน ใ้ ทร พิกัมี ใน นครไชยศรี	หน้า ๑๘๕
ประกาศ เลิก มณฑล เพ็ชรบูรณ์ แลแยก มณฑล พายัพ	หน้า ๑๙๐

ประกาศเก็บภาษีรถ แด่เกวียนใน เขตวิเศษภูมิบาลเมือง นคร	
ราชตีมา	หน้า ๓๘๒
ประกาศตั้งเต็นท์	หน้า ๓๘๔
ประกาศใช้พระราชบัญญัติ บอังกั้นใช้ทรัพย์สิน ในมณฑลปราจีน	หน้า ๔๙๓
ประกาศให้ใช้กฎข้อบังคับวางระเบียบวิธีจัดการรักษาป่าใน	
มณฑลนครสวรรค์ แด่ นคร ศรี อรรมราช	หน้า ๔๙๔
ประกาศเปลี่ยนนาม เมือง บางนรา เป็น นราธิวาส	หน้า ๑๓๙
ประกาศเปลี่ยนนามอำเภอ เมือง มณฑล	หน้า ๑๔๐
ประกาศเปลี่ยนนามเมืองปราณบุรี เป็นประจวบคีรีขันธ์	หน้า ๑๖๘
ประกาศเปลี่ยนนาม เมือง พิชัย เป็น อัครดิฐ	หน้า ๑๗๐
ประกาศเปลี่ยนอัตราเก็บเงินภาษีโรงเรือนในเขตวิเศษภูมิบาล	
เมือง ชลบุรี	หน้า ๑๗๕
ประกาศเปลี่ยนอัตราเก็บเงินภาษีโรงเรือนในเขตวิเศษภูมิบาล	
ตำบลหน้าเมือง เมือง ราชบุรี	หน้า ๑๘๘
ประกาศเปลี่ยนอัตราเก็บเงินภาษีโรงเรือนในเขตวิเศษภูมิบาล	
ตำบลโพธาราม	หน้า ๒๒๘
ประกาศเปลี่ยนอัตราเก็บเงินภาษีโรงเรือนในเขตวิเศษภูมิบาล	
เมือง พิษณุโลก	หน้า ๒๘๕
ประกาศเปลี่ยนอัตราเก็บเงินภาษีโรงเรือนในเขตวิเศษภูมิบาล	
เมือง นครสวรรค์	หน้า ๓๒๔

กระทรวงยุติธรรม

ข้อบังคับว่าด้วย มารยาท ทนาย ความ	หน้า ๓๓๖
ประกาศ เรื่อง แสดงบัณฑูรภาพ	หน้า ๑๐๒
ประกาศตั้ง ศาล เมือง นครนายก	หน้า ๑๔๑
ประกาศตั้ง ศาล จังหวัด อุทัยธานี	หน้า ๑๔๒
ประกาศแจ้ง ความ ยก ศาล บัณฑิตาธิ มา ขึ้น ยุติธรรม	หน้า ๑๖๘
ประกาศเปลี่ยน ชื่อ ศาล	หน้า ๔๐๘
ประกาศรวมพนักงานอัยการ	หน้า ๔๘๗

กระทรวงวัง

ข้อบังคับ ว่าที่ สภาวัดใน พระราชสำนัก พ.ศ. ๒๔๕๘	หน้า ๒๙๑
ประกาศตั้ง ตำแหน่ง ปลัดบัญชาการ	หน้า ๑๘๕
ประกาศโอนการปกครองวัด พระศรีรัตนศาสดาราม มาอยู่ใน กระทรวงวัง	หน้า ๑๙๒
ประกาศขนาน นาม ตำแหน่งจางฉาง กรมในกระทรวงวัง เป็น อธิบดี	หน้า ๒๒๔
ประกาศแก้ไขเพิ่มเติม พระราชกำหนด เครื่องแต่งตัว ข้าราชการ การพลเรือน ใน พระราชสำนัก	หน้า ๓๕๓
ประกาศเปลี่ยน ยศ เจ้าพระยาสุรสีห์วิสิษฐศักดิ์	หน้า ๓๙๑

พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวทหารเรือ

พ.ศ. ๒๔๕๘

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระมกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชดำริเห็นว่า พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวทหารเรือได้ตราขึ้นไว้ เป็นครั้งแรกในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ๒๔๕๕ ต่อนั้นมาได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แก้ไขเพิ่มเติมเปลี่ยนแปลงการบางสิ่งบางอย่างในพระราชกำหนดนั้นบ้างเป็นครั้งคราว บัดนี้มีการบางอย่างที่ควรแก้ไขให้ดีขึ้นตามควรแก่สมัย ดังควรจะตราพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวทหารเรือขึ้นเสียใหม่ จึงมีพระบรมราชโองการเห็นเกล้าฯ คำว่าดังให้ตราพระราชกำหนดนั้นขึ้นไว้ มีข้อความดังจะกล่าวต่อไปนี้

12/10/2566

หมวดที่ ๑

ว่าด้วยการใช้พระราชกำหนด

มาตรา ๑

พระราชกำหนดนี้ให้ มีนามว่า “พระราชกำหนดเครื่อง แต่งตัว ทหารเรือ พ.ศ. ๒๕๕๘

มาตรา ๒

ให้ ใช้พระราชกำหนดนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๕๕๘ เป็นต้นไป

มาตรา ๓

เมื่อใช้พระราชกำหนดนี้แล้ว ให้ยกเลิกพระราชกำหนดเครื่อง แต่งตัว ทหารเรือ ร.ศ. ๑๓๑ กับ บรรดาข้อ กำหนดที่ได้ประกาศแก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มเติมต่อเนื่อง กับพระราชกำหนดเครื่อง แต่งตัว ทหารเรือ ร.ศ. ๑๓๑ นั้นด้วย

มาตรา ๔

เครื่อง แต่งตัว ทหารเรือ บาง อย่าง ซึ่งมีได้ มีชื่อ ความ กว้างไว้ใน พระราชกำหนดนี้ ตลอดจน สิ่ง ซึ่ง เป็น เครื่อง ประกอบ กับ เครื่อง แต่งตัว อัน เป็น เครื่อง ประดับหมายวิชาความ หมายเหล่า หรือ นำทูลฉิม หรือ ตำแหน่ง บาง อย่าง ก็ ตาม หรือ เป็น เครื่อง ใช้ ใน การยุทธ, การเดินเรือ แต่ การ ส่นาม ก็ ตาม ^{๑๒/10/256๘} เหล่านี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้

เสนาบดีกระทรวง ทหารเรือ มีอำนาจกำหนดไว้ได้เป็น กฎ หรือ ข้อ บังคับ ตามสมควร แก่ ราชการ แต่ กฎ หรือ ข้อ บังคับ ที่ว่านี้ ให้ถือว่าเป็น ส่วน หนึ่ง แห่ง พระราชกำหนด

หมวดที่ ๒

ว่าด้วย เครื่อง แต่ง ตัว

มาตรา ๕

เครื่อง แต่ง ตัว พงศาวดาร

ข้อ ๑ มีหมวด ๒ อย่าง คือ :-

อย่างที่ ๑ หมวด สักตาด สีขาว รูป หมวดกลาดสี ที่เชิง หมวดมี สาย แแถบดำ พัน รอบ ที่ สาย แแถบดำ หน้า มี อักษร แจ่ง นาม เรือ แด นาม กอง ซึ่ง สังกัด และ มี อักษร พระบรมนามาภิไธยย่อ กากัน ข้าง หน้า และ ข้าง ท้าย วรรณ อักษร นูน ทอ ด้วยไหมทอง มี ปดอกผ้า ขาว แดผ้า กากี สำหรับ สวมทับ แปลง เป็น หมวดผ้า ขาว หรือ ผ้า กากี ได้ด้วย

อย่างที่ ๒ หมวด ถิ่น รูปตามแบบของ กระทรวง ทหารเรือ มี สายแแถบเช่นว่าไว้ใน อย่างที่ ๑ พัน รอบ

ข้อ ๒ มีเสื้อ ๔ อย่าง คือ :-

อย่างที่ ๑ เสื้อ สักตาด สีขาว รูป เสื้อกลาดสี แขน ยาว รอบ ที่ ข้อ มือ

อย่างที่ ๒ เสื้อ ผา ขาว รูป เสื้อกลาดสี แขน สั้น เพียง คอก

อย่างที่ ๓ เสื้อ ผา กากี เหมือน อย่างที่ ๒

11/10/2560

อย่างที่ ๔ เสื้อสวมกันหนาว เป็นเสื้อสักดาดดีขาว รูปคอเวอร์
 โค็ดแหวกคอ มีตุ่มตราถ่มขอ พระมงกุฏ ๒ แถว ๆ ละ ๔ ตุ่ม ยาวชาย
 เสื้อจดเหนือเข้าเพียง กึ่ง ขา สำหรับสวมซ้อนเสื้อทั้ง ๓ อย่างที่ว่า
 มาแถวเพื่อกันหนาว (เสื้อ อย่างนี้ไม่มีเครื่องหมายยศ)

ข้อ ๓ เสื้อ อย่างที่ ๑ ถึงที่ ๓ ที่ว่ามาในข้อ ๒ นั้น มีฝา
 พัน คอสีคำ สดดีได้ ชายเสื้อ ปก หลัง ผูก รวบไว้ ที่ ออกเป็น เครื่องประกอบทั้ง
 ๓ อย่าง

ข้อ ๔ เสื้อ อย่างที่ ๑ และที่ ๒ ที่ให้ความมาในข้อ ๒ นั้น มีฝา
 ปก หลัง สีน้ำเงิน ขอบขาว ซ้อน ชายเสื้อ ปก หลัง ได้ ออกชั้น หุ่นง แปดงเป็น
 เสื้อเค็มยศ

ข้อ ๕ มีกางเกง ๓ อย่าง คือ :-
 อย่างที่ ๑ กางเกงสักดาดดีขาว รูปกางเกง กลาดดี
 อย่างที่ ๒ กางเกง ผาสีขาว รูปเหมือน กัน กับ อย่างที่ ๑
 อย่างที่ ๓ กางเกง ผา กาก รูปเหมือน กัน กับ อย่างที่ ๑
 ข้อ ๖ มีรองเท้าหนังดำ รูปบุตเตย ๒ ชั้น นอก เวลาเข้า แถว พระ
 ราชทาน พระบรมราชานุญาติ ให้ ใช้รองเท้า ผาใบ สีขาว รูปบุตเตย หรือ รูปบุ
 ตได้

มาตรา ๖

เครื่อง แต่ง ตัว นายทหาร ชั้น เจ้า

เหมือน กัน กับ เครื่อง แต่ง ตัว พลทหาร ซึ่ง ได้กำหนดไว้ ใน มาตรา ๔

ทุกประการ เพิ่มแต่เครื่องหมายยศ ดังจะได้กำหนดไว้ใน มาตรา ๑๕
ต่อไป

มาตรา ๗

เครื่อง แต่งตัว นายทหาร ชั้น พันจ่า

ข้อ ๑ มี หมวกเก็บ สีกดลาด สี่น้ำเงิน ดำ ทรงหม้อตาด กระบังหนังดำ
มีแถบผ้า ทอเป็น รวง พัน เข่ง หมวกโดยรอบ ที่ กดาง แถบผ้า ตรงศูนย์
กลาง หน้า หมวก มี ตรา พระมงกุฏ กับ ส้มอ แต่ใบ ไชยพฤกษ์ ๒ ข้าง ๆ ตระ
๔ ใบ ทำด้วย ทองแดง พิมพ์ เป็น เครื่อง ประดับ มี สาย รัตติกาล หนังดำ
พาดไว้ ที่ เข่ง หมวก หน้า กระบัง โยง ด้วย ดุมทอง ตรา พระมงกุฏ กับ ส้มอ ขนาด
ย่อม ติด ที่ เข่ง หมวก ชาย กระบัง ข้าง ตระ ๑ ดุม

ข้อ ๒ หมวก ที่ ว่า มา ใน ข้อ ๑ นี้ มี ปลอกผ้า ห่ม ได้ ๒ อย่าง คือ
ปลอกผ้า ชาว อย่าง หนึ่ง ปลอกผ้า ทากี อย่าง หนึ่ง

ข้อ ๓ มี เสื้อ ๔ อย่าง คือ :-

อย่าง ที่ ๑ เสื้อ สีกดลาด สีขาว รูปคนิก มี ดุมทอง ตรา พระมงกุฏ
กับ ส้มอ ๒ แถว ๆ ตระ ๗ ดุม คอเสื้อ ตั้ง สูง เพียง ๓ นิ้ว ๔ แห่ง คอ
ที่ ชาย แขน เสื้อ ทั้ง ๒ ข้าง มี ดุมทอง ตรา พระมงกุฏ กับ ส้มอ ขนาด ย่อม
ประดับ ตาม แนว นอก ข้าง ตระ ๓ ดุม มี ดุมดใหม่ ดำ ถัก ประดับ เป็น รัง ดุม
โดย แนว ทั้ง ๒ ภาย ใต้ ดุม แต่ แถว ดุม ให้ สูง จาก ปลาย แขน เสื้อ โดย ระยะ
๘ เซ็นติเมตร

มาตรา ๘

เครื่อง แต่ง ตัว นักเรียน นายเรือ นักเรียน นายช่างกล

ข้อ ๑ มีหมวกเหมือนที่ได้กล่าวไว้ใน มาตรา ๗ ข้อ ๑ และ ข้อ ๒ เว้น แต่ คราว พระมงกุฎ กับ ส้มอ หน้า หมวก เป็น แผ่น กำมะหยี่ บัก ดิน คือ พระมงกุฎ บัก ด้วย ดิน ทอง ส้มอ บัก ด้วย ดิน เงิน กรอบใบไชยพฤกษ์ ๒ ข้าง ๗ ๒ ใบ บัก ด้วย ดิน ทอง นักเรียน ทำการ นายเรือ แด ทำการ นายช่างกล ใช้ คราว หน้า หมวก อย่าง นายทหาร ชั้น สัญญาบัตร

ข้อ ๒ มีเสื้อ ๔ อย่าง เหมือนกับที่ได้ไว้ใน มาตรา ๗ ข้อ ๓ แต่ใน อย่าง ที่ ๑ ถึง ที่ ๓ เพิ่ม ตุ่มทอง หมายถึง ชั้น ตัด ที่ คอเสื้อ ข้าง ละ ๑ ตุ่ม (ตามมาตรา ๒๐) แต่ใน อย่าง ที่ ๑ มี แผ่น สักดาต ขาว ต่ำบ คอเสื้อ ด้าน หน้า ๒ ข้าง กว้าง เท่า คอเสื้อ ยาว ข้างละ ๗ เซ็นติเมตร มี รัง ตุ่ม ถัก ด้วย ไหม เหลือง รับ ตุ่ม หมายถึง ชั้น นน ด้วย

ข้อ ๓ มี อินทร์ ษุ ทำ ด้วย สักดาต สีดำ รูป ๔ เหลี่ยม ยาว ปลาย รวบ โดย กว้าง ๕ เซ็นติเมตร ยาว ตาม คอว แก่ ด้าน บ่า บุคคด ที่ มุม รวบ มี ตุ่ม ทอง คราว พระมงกุฎ กับ ส้มอ ขนาด ย่อม ๑ ตุ่ม มี แถบ ทอง ขนาด ๘ มิลลิเมตร พาด ที่ ดัน ยัก ถาง อินทร์ ษุ ตัด ขัด ตาม ยาว แต่ นักเรียน นายช่างกล มี แถบ มาลี เหลือง อด หมู กว้าง ๑ เซ็นติเมตร พาด ตาม ยาว แห่ง อินทร์ ษุ ภาย ใต้ แถบ ทอง นน (นักเรียน นายคอน มี เครื่อง หมายถึง

๑๒/10/2566
แจ้งใน มาตรา ๒๑)

ข้อ ๔ มีกางเกง ๔ อย่าง คือ :-

อย่างที่ ๑ กางเกงดำ ขาวยาว มีแถบทอง กว้าง ๒๕ มิลลิเมตร

อย่างที่ ๒ เหมือน อย่างที่ ๑ ใน มาตรา ๗ ข้อ ๕

อย่างที่ ๓ เหมือน อย่างที่ ๒ ใน มาตรา ๗ ข้อ ๕

อย่างที่ ๔ เหมือน อย่างที่ ๓ ใน มาตรา ๗ ข้อ ๕

ข้อ ๕ มีรองเท้าเหมือน อย่างที่ใดกล่าวไว้ใน มาตรา ๗ ข้อ ๖

มาตรา ๘

เครื่อง แต่ง ตัว นายทหาร ชั้น ตัญญาบัตร

ข้อ ๑ มีหมวก ๓ อย่าง คือ :-

อย่างที่ ๑ หมวกเต็มยศ เป็น หมวกแพร ชั้น ต่ำ รูป ก็อกแฮด
แข็ง ขลิบ แพร่ ดำ เว้น แต่ นายทหาร ชั้น นายพลเรือ ขลิบ ทอง ซึ่งมี
เครื่อง ประดับ ข้าง หมวก เบื้อง ขวา ตรง กลาง เป็น เบาะ ผูก ด้วย แถบ แพร่ ดำ
มี เครื่อง ทอง ตรง เห็น เบาะ นี้ ขัด ใน ตม ตรา พระ มงกุฎ กับ ตม ๑ ตม ต่าง
กัน คือ ชั้น นายพลเรือ เกี้ยวทองใหญ่ ๑ เกี้ยวไขว่ กัน ขยู่ กลาง
เกี้ยวทอง น้อย ๒ ข้าง เกี้ยวทองใหญ่ นั้น อีก ข้างละ ๒ เกี้ยว นายทหาร
ชั้น นาย นาวา มี เกี้ยวทองใหญ่ ขยู่ กลาง ๑ เกี้ยว แต่ เกี้ยวทองเล็ก
๑ เกี้ยว ชั้น นายเรือ มี แต่ เกี้ยวทองใหญ่ ๑ เกี้ยว

อย่างที่ ๒ หมวกกันแดด รูป เฮลเมตต์ ขาว มีฝา ขาว จับ พัน รอบ
แต่ มี ชาย ผ่า ตัด ขาบ แฉลบ จาก ฝา จับ นน ท โอบรอบ น โดยรอบ มี ตรา พระ ครุฑ
12/10/2566

พาท้อง คัดที่ หน้า หมวก แต่ มี ยอดกำไลทอง เวลาใด ประดับยอด หรือ ไม่ประดับแจ่มใน มาตรา ๒๕

อย่าง ที่ ๓ หมวกกับ เหมือน ที่ได้กล่าวไว้ ใน มาตรา ๗ ข้อ ๑ แต่ ข้อ ๒ เว้น แต่ ครา พระมงกุฏ กับ ส้อม หน้า หมวก เป็น แผ่น กำมะหยี่ บักดิน คือ พระมงกุฏ บักด้วยดิน ทอง ส้อม บักด้วยดิน เงิน กรอบใบ ไชยพลุกษ์ ๒ ข้าง ส้อม ข้าง ตะ ๔ ใบ บักด้วยดิน ทอง

ข้อ ๒ มี เสื้อ ๑๐ อย่าง คือ :-

อย่าง ที่ ๑ เสื้อใหญ่ เป็น เสื้อ สักดาต สีน้ำเงินดำ ชั้น นายพลเรือ ชั้น ใน เป็น สี ขาว รูป เสื้อ หาง ออก บัด เอว รัด มี กุม ครา พระมงกุฏ กับ ส้อม ๒ แถว ๆ ตะ ๘ คู่ มี ชายเสื้อ ด้าน หน้า เพียง เอว ชายเสื้อ ด้าน หลัง หนา เป็น หาง เสื้อ รูป เสื้อ แฉก เวลา เย็น คอเสื้อ รูป คอ คิง พน สักดาต ขาว ขอบ ด้าน ขลิบ แถบ ทอง ขนาด ๑๖ นิ้วเมตร ขอบ บน ขลิบ แถบ ทอง ด้าน กั้น เป็น ๒ ขนาด คือ เสื้อ นายทหาร ชั้น นายพลเรือ ขลิบ แถบ ทอง ขนาด ๓๒ นิ้วเมตร เสื้อ นายทหาร ชั้น นายนาวา แต่ นายเรือ ขลิบ แถบ ทอง ขนาด ๒๕ นิ้วเมตร ที่ ชาย แขน เสื้อ ทั้ง ๒ ข้าง มี เครื่องหมาย เหล่า หมายถึง ตั้ง จะ ได้ บรรยาย ต่อ ไป ใน มาตรา ๑๒ แต่ ๑๗ กับ ที่ ชาย แขนเสื้อ ด้าน นอก เยื้อง ข้าง หน้า มี แผ่น ผา เป็น ชาย แฉก บน ร่อง กุม แขนเสื้อ ทำ ด้วย สักดาต สี ขาว ขลิบ แถบ ทอง ด้าน กั้น เป็น ๒ ขนาด คือ เสื้อ นายทหาร ชั้น นายพลเรือ ขลิบ แถบ ทอง ขนาด ๒๕ นิ้วเมตร เสื้อ นายทหาร ชั้น

นายหนาว แตนนายเรือ ขดิมแถบทอง ขนาด ๑๖ มิตินี้เมตร บน แผ่นผ้า
 ชาย แคนบนี้ มี คม ตรา พระมงกุฏ กับ ส้มขอ ขนาด ย่อม ประดับตาม แนว
 ค้างข้าง ๓ คม ที่ ด้าน หลัง คน หาง เลื้อยเพียง เอว เลื้อย ทั้ง ๒ ข้าง มี ปก
 เบ้า ดีน้ำเงินดำ ขดิมแถบทอง ต่าง กัน เป็น ๒ ขนาด คือ ชั้น นายพลเรือ
 แถบทอง ขนาด ๒๕ มิตินี้เมตร ชั้น นายหนาว แตนนายเรือ แถบทอง ขนาด
 ๑๖ มิตินี้เมตร แต่ มี คมทอง ตรา พระมงกุฏ กับ ส้มขอ ขนาด ย่อม ค้าง ทั้ง เลื้อย
 รับ ชาย ปก เบ้า เป็น แนว นอน ข้าง ๓ คม นอกจาก มี คม ตรา พระ
 มงกุฏ กับ ส้มขอ ประดับที่ เอว เลื้อย ด้าน หลัง เพื่อ รับ เข็มขัด ๒ คม แต่ ที่ ชาย
 หาง เลื้อย เบื้อง ต่าง อีก ข้าง ๓ คม

อย่าง ที่ ๒ เลื้อย กตาง เป็น เลื้อย สักดาดี ชาย รูป ฟีรอก โท่ ชาย
 เลื้อย เบื้อง ด้าน เพียง เข้า มี คมทอง ตรา พระมงกุฏ กับ ส้มขอ ๒ แถว ๆ ๓ ๔ คม
 คอ เบ็ด พับ ชาย แหวก ที่ ออก ๒ ชาย ที่ แขน เลื้อย มี เครื่องหมาย เหล่า หมาย
 ยศ ดัง จะ ได้ ก้าว ค่อย ไป ใน มาตรา ๑๒ แล ๑๗ เลื้อย นี ให้ ใช้ ได้ แต่
 เมื่อ ไป ราชการ ประเทศ หนาว

อย่าง ที่ ๓ เลื้อย นอย เป็น เลื้อย สักดาดี ชาย รูป นึก มี คมทอง
 ตรา พระมงกุฏ กับ ส้มขอ ๒ แถว ๆ ๓ ๔ คม คอ เบ็ด พับ ชาย แหวก ที่ ออก ๒ ชาย
 ที่ แขน เลื้อย มี เครื่องหมาย เหล่า หมายยศ ดัง จะ ได้ ก้าว ค่อย ไป ใน มาตรา ๑๒
 แล ๑๗

อย่าง ที่ ๔ เลื้อย ชาว เหมือน อย่าง ที่ได้ ว่า ไว้ ใน มาตรา ๗ ข้อ ๓

อย่าง ที่ ๕ ^{นี้}เสื้อผ้าทากี ^{นี้}เหมือนที่ได้อาไว้ใน มาตรา ๗ ข้อ ๓
อย่าง ที่ ๓

อย่าง ที่ ๖ ^{นี้}เสื้อดีโมสรดำ เป็นเสื้อ สักตาดสีน้ำเงินดำ เบ็ญอกรูป
เมล็ดงึยักเกิด ^{นี้}มีคุมทอง คราพระมงกุฏกับ คม ๒ แถว ๆ ละ ๒ คุม
กับมีคุมคู่อย่าง เดียว กัน ขัดหว่าง รังคุมบน ๑ คู่ ^{นี้}ที่แขนเสื้อมี เครื่อง
หมาย เหล่า, หมายถึง ^{นี้}ดังจะได้กล่าว ค่อยไป ใน มาตรา ๑๒ แล ๑๗
^{นี้}มีเสื้ออีก สักตาดสีน้ำเงินดำ หรือผ้าขาว สวม ทายไตเสื้ออื่น ^{นี้}ที่เสื้อกับมี
คุมทอง คราพระมงกุฏกับ คมขนาด ย่อม ๑ แถว ๓ หรือ ๔ คุม ตาม
ความ พอใจ

อย่าง ที่ ๗ ^{นี้}เสื้อดีโมสรขาว เป็นเสื้อผ้าขาว มีรูป แล ตั๊กษณ
เหมือนกัน กับอย่าง ที่ ๖ ทุก ประการ ^{นี้}เว้นแต่ไม่มี เครื่องหมาย เหล่า,
หมายถึง ^{นี้}ที่แขนเสื้อ ^{นี้}มีเสื้อ ก้ำอย่าง เดียวกัน กับอย่าง ที่ ๖ แต่ไม่มี
เสื้ออีก สักตาด

อย่าง ที่ ๘ ^{นี้}เสื้อดีโมสรเงินดำ เป็นเสื้อ สักตาดสีน้ำเงินดำ รูป
เสื้อ หาง ปลา เป้า ข้าง แล ^{นี้}เสื้อแก้วเวตาเงิน ^{นี้}มีคุม คราพระมงกุฏกับ คม
๒ แถว ๆ ละ ๓ คุม ^{นี้}กับมีคุมอย่าง เดียวกัน ^{นี้}ประดับ ข้าง หลัง ^{นี้}เสื้อตรง
เฮว ๑ คู่ ^{นี้}ที่แขนเสื้อมี เครื่องหมาย เหล่า, หมายถึง ^{นี้}ดังจะได้บรรยาย
ค้อยไป ใน มาตรา ๑๒ แล ๑๗ ^{นี้}มีเสื้ออีก สักตาดสีน้ำเงินดำ หรือผ้าขาว
สวม ทายไตเสื้ออื่น ^{นี้}เช่นเดียวกับอย่าง ที่ ๖ ^{นี้}แต่เสื้ออย่าง ที่ ๘ ^{นี้}ให้

ใช้ได้แต่เมื่อมีราชการไปประเทศไหน เพียงโอกาสที่นิยมใช้อยู่ในประเทศที่ไปนั้น

อย่างที่ ๙ เลือดรวมกันหนาว เหมือนที่เดี๋ยวนี้ ในมาตรา ๗ ข้อ ๓ อย่างที่ ๔ ถ้าเป็นเลือด นายทหาร ชั้น นายพลเรือ ให้มีชั้นใน เป็น ตักลาดขาว

อย่างที่ ๑๐ เลือดกลมกันหนาว รูปเค็ป ยาวเพียงกึ่ง นิ้ว คอพับ ห้อยชายกว้าง ๑๕ เซ็นติเมตร ที่ชายเสื้อทั้ง ๒ ข้าง เพียง ยอดอก มีแผ่นทองเหลืองวงกลมรูปหัวใจ ข้างซ้ายบนข้างขวา ๑ แผ่น มีห่วงคล้องสายล้อยทองเหลืองสำหรับยึดเสื้อผูกบ่วงไว้ที่อก ถ้าเป็นเลือด นายทหาร ชั้น นายพลเรือ ให้มีชั้นใน เป็น ตักลาดสีขา

ข้อ ๓ เลือดอย่างที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๖ ที่ ๗ และที่ ๘ ที่ว่ามาใน มาตรา นี้ ต้อง สวม ประกอบกันเสื้อเช็ดคอเช็ดแขนผ้าผูกคอ คอ

ก. เลือดกลาง เช็ดขาวออกแข็ง หรือ ย่อน คอเช็ดแข็ง ผ้าผูกคอ แพรดำเจือปนกลาส์ แต่ ถ้าประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ อย่าง สวม รอบคอด้วย ให้ใช้ผ้าผูกคอเจือปนหุกระต่าย

ข. เลือดน้อย เลือดเช็ดออกแข็ง หรือ ย่อน คอเช็ดขาว ผ้าผูกคอใหม่ดำเจือปนกลาส์

ค. เลือดโมสรทุกอย่าง ต้องใช้เสื้อเช็ดออกแข็ง สีขาว คอเช็ดแข็ง สีขาว ผ้าผูกคอใหม่ดำเจือปนหุกระต่าย

ข้อ ๔ ^๕ เลื่อ ^๕ อย่าง ^๕ ที่ ^๕ ๙ ^๕ ที่ ^๕ ๑๖ ^๕ นิ้ว ^๕ สำหรับ ^๕ ใช้ ^๕ สำหรับ ^๕ ช้อน ^๕ เติบ
อย่าง ^๕ อื่น ^๕ ที่ ^๕ ได้ ^๕ ถ้าว ^๕ มา ^๕ แลว ^๕ เพื่อ ^๕ กัน ^๕ หนาว

ข้อ ๕ มี ^๕ อินทร์ ^๕ ๒ ^๕ อย่าง ^๕ คือ :-

อย่าง ^๕ ที่ ^๕ ๑ ^๕ อินทร์ ^๕ ใหญ่ ^๕ รูป ^๕ เา ^๕ ไป ^๕ ได้ ^๕ ค่ำ ^๕ หลัง ^๕ อินทร์ ^๕ ๒ ^๕ ช่น ^๕ นาย ^๕ พล
เรือ ^๕ เปน ^๕ พัน ^๕ ใหม่ ^๕ ทอง ^๕ ช่น ^๕ นาย ^๕ นาวา ^๕ แล ^๕ นาย ^๕ เรือ ^๕ เปน ^๕ พัน ^๕ ได้ ^๕ ถา ^๕ ได้ ^๕ นำ ^๕ เงิน ^๕ ดำ
ทอง ^๕ อินทร์ ^๕ ๒ ^๕ ตาม ^๕ ได้ ^๕ ถา ^๕ ได้ ^๕ นำ ^๕ เงิน ^๕ ดำ ^๕ ทุก ^๕ ช่น ^๕ ที่ ^๕ ขอด ^๕ อินทร์ ^๕ ๒ ^๕ มี ^๕ ตุม ^๕ ตรา
พระ ^๕ มง ^๕ กุฏ ^๕ กับ ^๕ ต้ม ^๕ อ ^๕ ขนาด ^๕ ย่อม ^๕ ๑ ^๕ ตุม ^๕ ขอบ ^๕ อินทร์ ^๕ ๒ ^๕ ตก ^๕ ด้วย ^๕ ตัน ^๕ ทอง ^๕ แล
มี ^๕ ร้อย ^๕ ทอง ^๕ แชน ^๕ ประ ^๕ คับ ^๕ ใน ^๕ ถิ่น ^๕ ที่ ^๕ เปน ^๕ วง ^๕ กลม ^๕ ที่ ^๕ กลาง ^๕ อินทร์ ^๕ ๒ ^๕ ตอน
ยาว ^๕ มี ^๕ รูป ^๕ ต้ม ^๕ อ ^๕ ทำ ^๕ ด้วย ^๕ เงิน ^๕ เปน ^๕ เครื่อง ^๕ ประ ^๕ คับ ^๕ กับ ^๕ มี ^๕ เครื่อง ^๕ หมาย ^๕ ยศ
ต่าง ^๕ ๆ ^๕ กัน ^๕ ดัง ^๕ จะ ^๕ ได้ ^๕ บรร ^๕ าย ^๕ ต่อ ^๕ ไป ^๕ ใน ^๕ มา ^๕ ตรา ^๕ ๑๗

อย่าง ^๕ ที่ ^๕ ๒ ^๕ อินทร์ ^๕ ๒ ^๕ มี ^๕ รูป ^๕ แล ^๕ ส่วน ^๕ เหมือน ^๕ ที่ ^๕ ได้ ^๕ ว่า ^๕ ไว้ ^๕ ใน ^๕ มา ^๕ ตรา ^๕ ๑๗

ข้อ ๔ ^๕ ที่ ^๕ ปลาย ^๕ รวบ ^๕ มี ^๕ ตุม ^๕ ตรา ^๕ พระ ^๕ มง ^๕ กุฏ ^๕ กับ ^๕ ต้ม ^๕ อ ^๕ ขนาด ^๕ ย่อม ^๕ ๑ ^๕ ตุม
หลัง ^๕ แล ^๕ ทอง ^๕ อินทร์ ^๕ ๒ ^๕ ห่ม ^๕ ได้ ^๕ ถา ^๕ ได้ ^๕ นำ ^๕ เงิน ^๕ ดำ ^๕ เว้น ^๕ ไว้ ^๕ แล ^๕ อินทร์ ^๕ ๒ ^๕ นาย
ทหาร ^๕ ช่น ^๕ นาย ^๕ พล ^๕ เรือ ^๕ หลัง ^๕ อินทร์ ^๕ ๒ ^๕ เปน ^๕ ใหม่ ^๕ ทอง ^๕ มี ^๕ ขอบ ^๕ ได้ ^๕ ถา ^๕ ได้ ^๕ นำ ^๕ เงิน ^๕ ดำ
ที่ ^๕ กลาง ^๕ อินทร์ ^๕ ๒ ^๕ มี ^๕ รูป ^๕ ต้ม ^๕ อ ^๕ ทำ ^๕ ด้วย ^๕ เงิน ^๕ เปน ^๕ เครื่อง ^๕ ประ ^๕ คับ ^๕ แล ^๕ มี ^๕ เครื่อง ^๕ หมาย
เหล่า ^๕ หมาย ^๕ ยศ ^๕ ประ ^๕ กอบ ^๕ ดัง ^๕ จะ ^๕ ได้ ^๕ บรร ^๕ าย ^๕ ต่อ ^๕ ไป ^๕ ใน ^๕ มา ^๕ ตรา ^๕ ๑๒ ^๕ แล ^๕ ๑๗

ข้อ ๖ มี ^๕ กาง ^๕ เกง ^๕ ๔ ^๕ อย่าง ^๕ คือ :-

อย่าง ^๕ ที่ ^๕ ๑ ^๕ กาง ^๕ เกง ^๕ ทำ ^๕ ขาว ^๕ ยาว ^๕ มี ^๕ แล ^๕ บ ^๕ ทอง ^๕ กว้าง ^๕ ๓๒ ^๕ มี ^๕ ต ^๕ เม ^๕ ต ^๕
๑๒/10/2566
เว้น ^๕ แล ^๕ ช่น ^๕ นาย ^๕ พล ^๕ เรือ ^๕ ใช้ ^๕ แล ^๕ บ ^๕ ทอง ^๕ ขนาด ^๕ ๕๐ ^๕ มี ^๕ ต ^๕ เม ^๕ ต ^๕

อย่างที่ ๒ เหมือน อย่างที่ ๑ ใน มาตรา ๗ ข้อ ๕

อย่างที่ ๓ เหมือน อย่างที่ ๒ ใน มาตรา ๗ ข้อ ๕

อย่างที่ ๔ เหมือน อย่างที่ ๓ ใน มาตรา ๗ ข้อ ๕

ข้อ ๗ รองเจ้าบด หรือ ชูไช้ ได้ทุกชนิดที่ทำด้วยหนังสัตว์ หวี
ดี เหลือง หรือผ้าขาว ตามควรแก่การ ซึ่งจะได้กำหนดต่อไปใน

มาตรา ๕๕

มาตรา ๕๖

คำตัดตราขลุ่ย

นักเรียน นายเรือ, นักเรียน นายช่างกุด นายทหารชั้นพันจ่า แต่ นายทหาร
ชั้นสัญญาบัตร ให้ มี คำสั่งตราขลุ่ย สำหรับ ประกอบ เครื่อง แต่ง ตัว ดัง
ต่อไปนี้ :-

ข้อ ๑ นักเรียน นายเรือ แต่ นักเรียน นายช่างกุด มี มัดเห็น ผักดำ
เครื่อง ทอง ห้อย กับ สาย แต่ เข็ม ชัด หงิ่งดำ ที่ หวี เข็ม ชัด มี ตรา

พระมงกุฎ กับ ส้มอ นักเรียน ทำ การ นายเรือ แต่ ทำ การ นายช่างกุด ให้ มี
ตรา เหมือน นายทหาร ชั้นสัญญาบัตร แต่ คง ใช้ ได้ แต่ เข็ม ชัด ปกติ

ข้อ ๒ นายทหาร ชั้นพันจ่า มี กระบี่ ผัก หงิ่งดำ เครื่อง ทอง ห้อย
กับ สาย แต่ เข็ม ชัด หงิ่งดำ ที่ หวี เข็ม ชัด มี ตรา พระมงกุฎ กับ ส้มอ

ข้อ ๓ นายทหาร ชั้นสัญญาบัตร มี มัดเห็น แต่ เข็ม ชัด มี มัดเห็น
อย่าง เดียว กับ กบใน ข้อ ๑ แต่ มี กระบี่ อย่าง เดียว กัน ใน ข้อ ๒ แต่ เข็ม

ฟุ่มใหม่ทอง ถักใหม่ตำลูกไผ่ ที่ตาม ฮาวุธ ทั้ง ๒ อย่าง แด่ส่วน เข็มขัด
สาย กระบี่ นั้น ให้ มีแป้น ๒ อย่าง คือ—

ก. เข็มขัดเต็มยศ คือ เข็มขัดสาย กระบี่หนึ่งตำเครื่องทอง มี
แถบทองครึ่ง กับสาย เข็มขัดต่าง ขนาดกัน เป็น ๒ ขนาด คือ ชั้น นายพล
เรือใช้แถบทองขนาด ๓๒ มิลลิเมตร นายนาวาแลนายเรือใช้แถบทอง
ขนาด ๑๖ มิลลิเมตร ครึ่ง ที่ศูนย์กลาง แลที่สาย ทั้ง แขนง กระบี่กับสาย
ปลอกชุดนั้น ให้ มีแถบทองขนาด ๘ มิลลิเมตร ครึ่งทับตลอดครึ่งศูนย์กลาง
กลมแป้น ขนาดเดียวกันทุกชั้น สาย กระบี่ อย่างนี้ สำหรับใช้กับการ
แต่งเต็มยศ

ข. เข็มขัดปกติ คือเข็มขัดสาย กระบี่ อย่างเดียวกันกับที่ได้ว่า
ไว้ในข้อ ๒ นั้นทุกประการ สำหรับใช้กับการแต่งกาย อย่างอื่น

หมวดที่ ๓

ว่าด้วยเครื่อง หมายต่าง ๆ

มาตรา ๑๑

เครื่อง หมาย นั้ที่พิเศษ

เจ้า แด่ พลทหาร ซึ่ง ทำการ เป็น นั้ที่พิเศษ นอก จาก พลรบ สามัญ
ให้ มีเครื่อง หมาย ประกอบกับเครื่อง แต่งตัวให้ปรากฏ คือ เครื่อง หมาย
ทำด้วย แผ่นทองเหลือง รูปต่าง ๆ กัน คิด บนเบาะผ้าสี ขาบ ประดับที่
แขนเสื้อ ขาว ตรง ศูนย์ กลาง ระหว่างไหล่กับศอก เครื่อง หมายที่ ว่านี้
๑๒/10/2566

หน้าที่อย่างใดควร เป็น รูปพรรณ อย่างใด ให้เสนาบดีกระทรวงทหารเรือ
มีหน้าที่กำหนดไว้เป็นครั้งคราว ตามควร แก่ราชการ

มาตรา ๑๒

เครื่อง หมาย เหล่า

นายทหาร ชั้น พันจ่า และ ชั้น สัญญาบัตร ให้ มี เครื่อง หมาย ประกอบด้วย
เครื่อง แต่ง ตัว ให้ปรากฏ เหล่าตาม หน้าที่ แลวิชาความรู้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ นายทหาร เหล่าเดินเรือ ให้ มี เครื่อง หมาย เหล่า คือ
แถบทอง หมาย ยศ ประดับที่ เสื้อ หรือ ที่ อินทรี ขุน นั้น ให้เดิน แถบ บัง
ตั้ง ดัด เป็น ชมวด วง กดม

ข้อ ๒ นายทหาร เหล่าอื่น นอก จาก เหล่าเดินเรือ ให้ มี แถบ
ดัดกลาด สีต่าง ๆ เป็น เครื่อง หมาย เหล่า แลใน ช่องไฟระหว่าง บัง แถบ
ทอง หมาย ยศ ทุก แห่ง ที่ มี เครื่อง หมาย ยศ เป็น แถบทอง ประดับ ถ้าเป็น
นายทหาร ชั้น ที่ มี แถบทอง หมาย ยศ เป็น บัง เดียว ให้ ดัด แถบ ดัดกลาด
สี หมาย เหล่าไว้ ภายใต้ แถบทอง โดยกว้าง อย่าให้เกินกว่า ๑ เซ็นติเมตร

ข้อ ๓ เครื่อง หมาย เหล่า ที่ได้ กล่าว มาใน ข้อ ๒ แห่ง มาตรา นี้ นั้น
เหล่าใดควร ใช้ สีใด เป็น เครื่อง หมาย ให้เสนาบดี กระทรวงทหารเรือ มี
อำนาจ กำหนดไว้ ใช้ ได้ เป็น ครั้ง คราว ตาม ควร แก่ ราชการ

ข้อ ๔ นายทหาร ชั้นนายพล เรือ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้
แต่ง ภายอย่าง เหล่าเดินเรือ ทัวไป

มาตรา ๑๓

เครื่อง หมายถึง

ข้อ ๑ จำแนก พงศาวดาร มีเครื่อง หมายถึง กัด เป็น อักษร ทอง ที่ แแถบ พัน หมวก ดังได้กล่าว มาแล้ว ใน มาตรา ๕ ข้อ ๑ นั้น

ข้อ ๒ นายทหาร ชั้น พันจ่า ให้ มีเครื่อง หมายถึง ทำ ด้วย ทอง เหลือง เป็น อักษร ย่อ นามกรม ของ ตน ซึ่ง กัด ติด ที่ คอ เสื้อ ทุก ชนิด ข้าง ละ ๑ อักษร

ข้อ ๓ นายทหาร ชั้น สิบสัญญาบัตร ประจำการ มีเครื่อง หมายถึง ทำ ด้วย เงิน เป็น อักษร ย่อ นามกรม ของ ตน ซึ่ง กัด ความ คิด กัน อยู่ กับ เครื่องหมาย ประเภท ราชการ ซึ่ง จะ ได้ บรรยาย ต่อ ไป ใน มาตรา ๑๔ นั้น ติด ที่ คอเสื้อ ทุก ชนิด ทั้ง ๒ ข้าง ๆ ละ ๑ อักษร

ข้อ ๔ นายทหาร ชั้น สิบสัญญาบัตร ประจำกอง หมุน มีเครื่อง หมายถึง ซึ่ง กัด อย่าง เดียว กัน กับ ที่ ได้ บรรยาย ไว้ ใน ข้อ ๓ นี้ แต่ เฉพาะ ตัว อักษร ไม่ผูก ติด กับ เครื่อง หมายถึง ประเภท ราชการ

ข้อ ๕ เครื่อง หมายถึง ซึ่ง กัด นี้ ควร จะมี อย่าง ไต่บ้าง ให้ เสนาบดี กระทรวง ทหาร เรือ มี อำนาจ กำหนด ไว้ ใช้ ได้ เป็น ครั้งคราว ตาม ควร แก่ ราชการ

มาตรา ๑๔

เครื่องหมายประเภทราชการ

ข้อ ๑ นายทหาร ชั้น ตีญญาบัตร ซึ่ง อยู่ระหว่าง ประจำการ ให้ มี

เครื่องหมาย ทำ ด้วยเงิน ให้ ปรากฏ ประเภท ราชการ คือ :-

ก. รูป พระมงกุฎ หมายถึง นายทหาร ประจำการ พันเอก พดรบ แต่ เครื่องหมาย นี้ ผูก ประกอบ กับ เครื่องหมาย ตีงกัต ซึ่งเป็น อักษร อยู่ ภายใต้ พระมงกุฎ นั้น

ข. รูป ดอกจันทน์ หมายถึง นายทหาร ประจำการ พันเอก ซึ่ง อยู่ พดรบ มี อักษร เครื่องหมาย ตีงกัต อยู่ใน วง ตีญญ์ กติวง ดอกจันทน์ นั้น

ข้อ ๒ เครื่องหมาย ที่ ว่า มา ใน ข้อ ๑ นี้ ให้ คิด ที่ คอ เสื้อ ทุก ชนิด ทั้ง ๒ ข้าง ถ้า เป็น เสื้อ คอ เบต ให้ คิด ที่ ชาย แหว่ง ของ คอ เสื้อ ตาม หน้า ตีง เพียง แฉวยอด ออก ทั้ง ๒ ข้าง

ข้อ ๓ ส่วน นายทหาร กองหนุน กัต นายทหาร นอก ราชการ พันเอก เบย บำนาญ กัต นายทหาร พิเศษ นอก กอง ประจำการ กัต ไม่ มี เครื่องหมาย ประเภท ราชการ

มาตรา ๑๕

เครื่องหมายยศ นายทหาร ชั้น ตี

มี บัง รูป หางนก แขง แซง เป็น แถบ กว้าง ๒๐ มิลลิเมตร คือ :-
๒/10/2566

ก. แถบ ไหมทอง ตีวง บน แถบ ตีกลัดแดง สำหรับ ใช้ กับ เสื้อ เต็มยศ

ข. แลกตั้งตลาดตั้งเงิน ขอบขาว สำหรับใช้กับเสื้อขาว ขวมตา แดงเล็กกว่า

ค. แลกตั้งตลาดตั้งแดง สำหรับใช้กับเสื้อตั้งตลาด

บม ทอานให้ คต ท แชน เลือ ขาง ซ้าย รวดสั้น กกลางระหว่างไหล่ กับคอ

โดยกำหนด คือ:-

จำเอก	๓	บง
จำโท	๒	บง
จำตรี	๑	บง

มาตรา ๑๖

เครื่องหมาย ยศ นายทหาร ชั้นพันจ่า

มีบของเด็กกว้าง ๘ มิลลิเมตร กัด พาด ขวาง อินทร์ขน ตาม ความ ในมาตรา ๗ ข้อ ๔ ตั้ง แจ ซ้าย อินทร์ขน ขึ้นไปโดยกำหนด คือ:-

พันจ่าเอก	๓	บง
พันจ่าโท	๒	บง
พันจ่าตรี	๑	บง

มาตรา ๑๗

เครื่องหมาย ยศ นายทหาร ชั้นสัญญาบัตร

ข้อ ๑ นายทหาร ชั้นสัญญาบัตร ให้มีเครื่องหมาย ยศ ประดับไว้ ที่อินทร์ขนของหมวก กับ คั่นแขนเสื้อใหญ่, เสื้อกลาง, เสื้อน้อย, เสื้อ ต่โมสรดำ แดงเล็ก ต่โมสร เหนือ รำ อีก แห่ง หนึ่ง

ข้อ ๒ เครื่องหมายศัณยทหาร ชั้น ดัชนีญาบัตร อินทร์ชั้น นั้น คือ :-

ก. อินทร์ชั้นใหญ่

ชั้น นายพลเรือ อินทร์ชั้น หนึ่ง ของ มีเครื่องหมาย ทำด้วยเงิน ประดับ

ใน วงกลมแห่ง อินทร์ชั้น นั้น คือ

จอมพลเรือ เครื่องหมาย รูปกลองสองใบ มีพวงใบไชยพฤกษ์วงรอบ

นายพลเรือเอก จักร ๓ จักร

นายพลเรือโท จักร ๒ จักร

นายพลเรือตรี จักร ๑ จักร

นายพลเรือจัตวา เช่น เดมเงิน กวาง อินทร์ชั้น (ซึ่งได้บรรยายไว้

ใน มาตรา ๙ ข้อ ๕ นั้น) ลงมา ประดับไว้ ในวงกลมแห่ง อินทร์ชั้น

ชั้น นายนาวา อินทร์ชั้น หนึ่ง ตักตาด นำเงินดำ มีแถบของ ขนาด

๑๒ นิติเมตร ขลิบโดยรอบ และมีจักรเงิน ประดับ ที่ วงกลมแห่ง อินทร์

ชั้น นั้น คือ :-

นายนาวาเอก จักร ๓ จักร

นายนาวาโท จักร ๒ จักร

นายนาวาตรี จักร ๑ จักร

ชั้น นายเรือ อินทร์ชั้น หนึ่ง ตักตาด นำเงินดำ เกดียง มีจักรเงิน ประดับ

ที่ วงกลมแห่ง อินทร์ชั้น นั้น คือ :-

นายเรือเอก จักร ๓ จักร

นายเรือโท จักร ๒ จักร

นายเรือตรี จักร ๑ จักร

จ. อินทร์ธนู น้อย

ชั้น นายพลเรือ มีเครื่องหมายเงิน ประดับที่หลัง อินทร์ธนู พงษ์ทอง โดยระบบเดียวกันกับอินทร์ธนูใหญ่ คือ ให้ประดับไว้ภายใต้ร่มเงินกลาง อินทร์ธนู ถ้ามี ๒ จักร ให้ประดับเคียงกันเป็นคู่ตามแนวขวางอินทร์ธนู ถ้ามี ๓ จักร ให้แยกไปประดับไว้เหนือร่มเงิน ใกล้ข้างยอดอินทร์ธนูเสีย ๑ จักร

ชั้น นายนาวาเอก นายเรือ มีแถบทองประดับอินทร์ธนูตามขวาง เริ่มต้นคี่ แต่ขอบเบื้องต่างแห่งอินทร์ธนู มีจำนวน บั้ง ต่างกันตามชั้นยศ ระยะช่องไฟใน ระหว่าง บั้ง ตาม ร่มขาว แต่จุ่มอินทร์ธนู แต่ไม่เกินกว่า

๖ มิติเมตร คือ :-

นายนาวาเอก	แถบทอง ขนาด ๑๖	มิติเมตร	๔ บั้ง
นายนาวาโท	แถบทอง ขนาด ๑๖	มิติเมตร	๓ บั้ง
นายนาวาตรี	แถบทอง ขนาด ๑๖	มิติเมตร	๒ บั้ง
	กับมีแถบทอง ขนาด ๘	มิติเมตร แซก อยู่หว่างกลาง	๑ บั้ง
นายเรือเอก	แถบทอง ขนาด ๑๖	มิติเมตร	๒ บั้ง
นายเรือโท	แถบทอง ขนาด ๑๖	มิติเมตร	๑ บั้ง
	๒๐/๑๐/๒๕๖๖ แถบแถบทอง ขนาด ๘	มิติเมตร อยู่ใต้หน้า	๑ บั้ง
นายเรือตรี	แถบทอง ขนาด ๑๖	มิติเมตร	๑ บั้ง

ข้อ ๓ เครื่องหมายยศที่แขนเสื้อ ตั้งได้กำหนดไว้ ในข้อ ๑ แห่ง

มาตรา นน ให้ มีระเบียบ ตาม ชั้น ยศ ดังนี้ คือ :-

ชั้น นายพลเรือ มีแถบทอง ขนาด ๕๐ มิลลิเมตร ๑ บั้ง แถบเงิน
ทอง ขนาด ๑๖ มิลลิเมตร ประดับ เป็น บั้ง เห็น ชน ชน ไป โดย จำนวน ต่าง
กัน คือ :-

- จอมพลเรือ ๔ บั้ง
- นายพลเรือเอก ๓ บั้ง
- นายพลเรือโท ๒ บั้ง
- นายพลเรือตรี ๑ บั้ง

นายพลเรือจัตวา มีแถบ ชมวด เป็น วงกลม ไม่ เป็น บั้ง

ชั้น นายนาวา แด่นายเรือ มีแถบทอง เป็น ขนาด แด่นจำนวน บั้ง โดย
ระเบียบอื่น เดียว กัน กับ อินทรชุน น้อย

การ ประดับ แถบทอง บั้ง หมายถึง ยศที่ แขนเสื้อ ทั้ง ๒ ข้าง นน บั้งด้าน
ที่ สด ให้ ห่าง จาก ปลาย แขนเสื้อ เป็น ระยะ ๖ เซ็นติเมตร แต่ระหว่าง
บั้ง ทุก ข้าง ให้ ไว้ ระยะช่องไฟ ตาม ลมควม แต่ไม่ห่าง เกิน กว่า ๘ มิลลิเมตร

มาตรา ๑๘

เครื่องหมายราชของครุฑ

นายทหาร ซึ่งเป็น ราชของครุฑ ให้ มีเครื่องหมาย ให้ ปรากฏ ดัง คือ

ไปนี้ :- 12/10/2566

ข้อ ๑ มีแผ่นเงิน รูป อักษร พระบรมนามาภิไธยย่อ กับพระมงกุฎ ติดที่กลางอินทรีชนก กิ่ง ๒ ข้างทุกชนิด แต่ถ้าอินทรีชนกอย่างใดมีแผ่นเงินประดับด้วยก็ให้ถอนแผ่นออก คงประดับแต่เครื่องหมายราชวงศ์กษัตริย์แทน

ข้อ ๒ มีสายโยงยศ์ถัก ๒ เส้น เกดียง ๒ เส้น คันสายรวมติดที่อินทรีชนกข้างขวา ให้สายเกดียงสายถักอยู่ข้างหน้า ๒ สาย ข้างหลัง ๒ สาย สอดแขนเข้าในวงสายเกดียงข้างหลัง แล้วสอดสายถักข้างหลัง สอดใต้แขน มา รวมกับสายถักสายเกดียงข้างหน้า รวมห้วงคล้องที่ตมเส้นที่ ๑ เบื้องบน

สายโยงยศ์ที่ว่ามานี้มี ๒ ชนิด คือ :-

ก. สายใหม่ทองสำหรับใช้เวลาแต่งเครื่องผ้า กากี แด เวลาแต่งธรรมดา ระหว่างเรือกำลังเดินทะเล

ข. สายทองสำหรับใช้ใน การ แต่ง เต็มยศ ครึ่งยศ แด แต่ง ธรรมดา ในเวลาอื่น ๆ นอกจากที่ได้ว่ามาใน ก.

ข้อ ๓ ตามที่ได้ว่ามาในข้อ ๒ ว่า คันสายโยงยศ์ให้รวมติดที่อินทรีชนกข้างขวา นั้น ถ้าสรรวมเส้นชนิดซึ่งไม่มีอินทรีชนก ให้มีแผ่นผ้าสีดำรูปตามแบบของกระทรวงทหารเรือ ติดที่บ่าเสื้อข้างขวา ข้างเคี้ยวสำหรับโยงสายโยงยศ์แทนอินทรีชนก

อนึ่ง บนแผ่นผ้าที่ว่ามีให้ติดแผ่นเงิน รูป อักษร พระบรมนามาภิไธยย่อ กับ พระมงกุฎไว้ด้วย

ข้อ ๔ ราชองค์รักษ์เวรเข้าเวรประจำการ ในหน้าที่ ราชองค์รักษ์ หรือ
แก้แค้น ตามเจตจำนง ให้ใช้สายส่งพายุใหม่ ดีชาย มีแถบขาว ๒ แถบ
พาด บ่าขวา รวมชายผูกไว้ที่เอวซ้าย

มาตรา ๑๙

เครื่องหมายทหารของเรือพระที่นั่ง

รักษาพระองค์

ข้อ ๑ จำ แต่ พดทหารมีแผ่นทองเหลือง ราชอักษรพระบรมนามาภิไธยย่อ
กับพระมงกุฎ ติดที่ แขนเสื้อ ข้าง ซ้าย ราว แนวนอน กว้างระหว่างไหล่กับศอก

ข้อ ๒ นายทหารชั้นพันจ่า มีเครื่องหมาย อย่างเดียวกัน กับในข้อ ๑
ติดที่อกเสื้อ ข้าง ซ้าย สูง เพียง แนวนอน

ข้อ ๓ นายทหารชั้นสัญญาบัตร มีเครื่อง หมาย อย่าง เดียวกัน กับ
ที่ดำมาในข้อ ๑ แต่ ทำด้วย แผ่นเงิน ติดที่ อกเสื้อ ข้าง ซ้าย โดย
ระเบียบเดียวกับในข้อ ๒

มาตรา ๒๐

เครื่องหมายชั้นวิชานักเรียน

นักเรียน นายเรือ แต่ นักเรียน นายช่างกล มี ตุ่มทองเหลือง เป็น รูป
พรหมคาง ๆ กั้น ติดที่ ศอกเสื้อ ข้าง ๑ คู่ (ดูมาตรา ๙ ข้อ ๒)
เป็น เครื่องหมาย ให้ปรากฏว่า ผู้ใด อยู่ระหว่าง เว้นวิชาชั้นใด ตาม หลักสูตร
เครื่องหมายนั้น จะมี อย่างไร แต่ เป็น รูปอย่างใดบ้าง ให้ได้ มาบด
กระทรวงทหารเรือกำหนดเป็น ข้อบังคับ ตาม แต่ จะ เห็น ดังควร

มาตรา ๒๑

เครื่องหมายนักเรียน นายคอน

แต่หัวหน้า นายคอน

นักเรียนนายเรือ แต่ นายช่างกล ที่ เป็น นายคอน มี ต้นไม้ เงิน ที่ กัดงา อินทร์
ชน ข้าง ตะ ๑ ตัว แต่ นักเรียน ที่ เป็น หัวหน้า นายคอน มี ต้นไม้ เงิน ๒ ตัว
ไขว้ ที่ กัดงา อินทร์ ชน ทั้ง ๒ ข้าง

หมวดที่ ๔

ว่าด้วย การ แต่ง กาย

มาตรา ๒๒

ว่า แต่ พดทหาร มี กำหนด แต่ง กาย เวลาใด แต่ ใน ราชการ ได อย่างใด
ให้ เสนาบดี กระทรวง ทหารเรือ ครา ซึ่งบังคับ กำหนดไว้ เป็น ครั้ง คราว ตาม
ควร แก่ ราชการ

มาตรา ๒๓

นายทหาร ชั้น พนจ่า มี กำหนด การ แต่ง กาย ดัง คือ ไป นี้

ข้อ ๑ เครื่อง เต็มยศ

หมวก หุ้ม ปลอก ฉาบขาว (ประเทศ หนวด ฤดูหนาว ไม่ มี ปลอก) เสื้อ สักดาต
มี อินทร์ ชน , กางเกง สักดาต , รอง เท้า บุค หนึ่ง ตัว กัด กระบี่ ได้ เดี

ข้อ ๒ เครื่อง เต็มยศ ฉาบ แต่ ครั้ง ยศ เหมือน กับ ที่ ว่า ใน ข้อ ๑

เปลี่ยน แต่ เดี เป็น เดี ฉาบขาว

ข้อ ๓ เครื่อง ผักสด

ก. หมวก ปลอกผักกาด^๑ เสื้อ ผักกาด มีอินทรี^๒ ธงกางกาด^๓ รองเท้าบูต^๔ คาค^๕ กระบี่^๖ เต้าเสื่อ^๗ หรือไม้ คาค^๘ แต่งแต่ประเภท ของ การ ผักสด

ข. หมวกไม่มีปลอก^๑ เสื้อสี^๒ กาด มีอินทรี^๓ ธงกาง^๔ สี^๕ กาด รองเท้า^๖ แต่งกระบี่^๗ เหมือนใน ก. (สำหรับใช้ ในฤดูหนาว ประเทศหนาว)

ข้อ ๔ เครื่อง ดินาม

ก. เหมือนข้อ ๓ ก. แต่ คาค^๑ กระบี่^๒ นอกเสื่อ^๓ สี^๔ ของ เข็มขัด^๕ หนึ่ง^๖ เหลือง^๗ พร้อม^๘ ทั้ง^๙ เครื่อง^{๑๐} ประกอบ^{๑๑} สำหรับ^{๑๒} ราชการ^{๑๓} ดินาม^{๑๔} แด^{๑๕} ดรวม^{๑๖} รองเท้า^{๑๗} บูต^{๑๘} (แบบ^{๑๙} เวด^{๒๐} ดิง^{๒๑} คิน^{๒๒}) ทับ^{๒๓} กาง^{๒๔} เกง

ข. เหมือนข้อ ๓ ข. แต่ คาค^๑ กระบี่^๒ นอกเสื่อ^๓ สี^๔ ของ เข็มขัด^๕ หนึ่ง^๖ เหลือง^๗ พร้อม^๘ ทั้ง^๙ เครื่อง^{๑๐} ประกอบ^{๑๑} สำหรับ^{๑๒} ราชการ^{๑๓} ดินาม^{๑๔} แด^{๑๕} ดรวม^{๑๖} รองเท้า^{๑๗} บูต^{๑๘} (แบบ^{๑๙} เวด^{๒๐} ดิง^{๒๑} คิน^{๒๒}) ทับ^{๒๓} กาง^{๒๔} เกง (สำหรับใช้ ใน ฤดูหนาว ประเทศหนาว)

ข้อ ๕ เครื่อง ปรกติ

หมวก^๑ มี^๒ ปลอก^๓ หรือไม่มี^๔ ปลอก^๕ เสื้อ^๖ สี^๗ กาด^๘ หรือ^๙ สี^{๑๐} ขาว^{๑๑} เสื้อ^{๑๒} กาก^{๑๓} มี^{๑๔} อินทรี^{๑๕} ธง^{๑๖} กาง^{๑๗} สี^{๑๘} กาด^{๑๙} หรือ^{๒๐} ขาว^{๒๑} หรือ^{๒๒} กาก^{๒๓} รองเท้า^{๒๔} ใช้^{๒๕} ได้^{๒๖} ทุก^{๒๗} อย่าง^{๒๘} ซึ่ง^{๒๙} กำหนด^{๓๐} ไว้^{๓๑} ใน^{๓๒} มาตรา^{๓๓} ๗ ข้อ ๖ กระบี่^{๓๔} จะ^{๓๕} คาค^{๓๖} หรือ^{๓๗} ไม่^{๓๘} คาค^{๓๙} ก็ได้^{๔๐} ตาม^{๔๑} ควร^{๔๒} แต่^{๔๓} ระเบียบ^{๔๔} ราชการ^{๔๕} แด^{๔๖} กาด^{๔๗} เทศะ^{๔๘} เวลา^{๔๙} ประจำ^{๕๐} ของ^{๕๑} วิชาการ^{๕๒} ปรกติ^{๕๓} บน^{๕๔} นก^{๕๕} แต่ง^{๕๖} เครื่อง^{๕๗} ขาว^{๕๘} หรือ^{๕๙} เครื่อง^{๖๐} สี^{๖๑} กาด^{๖๒} แด^{๖๓} แต่^{๖๔} ผู้^{๖๕} บังคับ^{๖๖} บัญชา^{๖๗} จะ

มาตรา ๒๔

นักเรียน นายเรือ แต่ นักเรียนนายช่างกต มีกำหนด การ แต่ง กาย ตั้ง
ต่อไป

ข้อ ๑ เครื่องเครื่องยศ

หมวดหมู่ ปลอกผ้าขาว (ประจักษ์หมาย ถูกหมายไม่มีปลอก) เสื้อ
ปักดัด มือนทรี ชน กางเกง แถบทอง รอย เข็มปัก ตัว เข็มปัก สักด เข็มปัก
ห้อย มด เข็มปัก ไต้ เสื้อ

ข้อ ๒ เครื่องเต็มยศ ขาว แด ครึ่งยศ

เหมือน ใน ข้อ ๑ เว้น แต่ เสื้อ เป็น เสื้อ ฝ้าย ขาว

ข้อ ๓ เครื่องผูกหัด

เช่น เดียว กัน กับ ที่ กล่าว แล้ว ใน มาตรา ๒๓ ข้อ ๓ ทุก ประการ เว้น
แต่ คำสั่งตราดูช แต่ ประเภท ของ การ ผูกหัด ถ้า ถอน บน ผูกหัด
บน เดก คัด เข็มปัก คน ชีพ ทบ เสื้อ ถานนักเรียน เป็น ผู้บังคับ แถบ ดั้งแต่
ชั้น นายหมวด ขึ้นไป ให้ คัด มด เข็มปัก ไม่ ต้อง ถอน บน

ข้อ ๔ เครื่องตั้งนาม

ก. เหมือน อย่าง มาตรา ๒๓ ข้อ ๓ ก. มี เครื่อง ประกอบ สำหรับ
ราชการ ตั้งนาม แต่ อารูช อย่าง พดทหาร ถานักเรียน เป็น ผู้คุม แถบ ดั้งแต่
ชั้น นายหมวด ขึ้นไป ให้ ใช้ เครื่อง ประกอบ ราชการ ตั้งนาม เหมือน นายทหาร
๑๒/10/2566
เปลี่ยน แต่ กระบี่ เป็น ผิวเหล็ก

ข. เหมือน อย่าง มาตรา ๒๓ ข้อ ๓ ข. มีเครื่อง ประกอบสำหรับ
ราชการ ดันนาม แด ฮาวู เหมือน พดทหาร (สำหรับภูตหนาว ประเทศ หนาว)

มาตรา ๒๕

นายทหาร ชั้นสัญญาบัตร มีกำหนด การ แต่ง กาย ตั้ง แจ่ง ใน ตรง
ต่อ ทาย พระราชกำหนด นี้

มาตรา ๒๖

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

การ ประดับ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ แด เหรียญประกอบ กับ เครื่อง แต่ง ตัว
ทหาร เรือ ให้ เป็น ไป โดยกำหนด ที่ จะ กล่าว ต่อ ไป นี้

ข้อ ๑ จำ แด พดทหาร ที่ ได้ รับ พระราชทาน เหรียญราชอิสริยาภรณ์
ให้ ประดับ เหรียญ นี้ ใน เวลา สรรวม เลือ เดิม ยศ เดิม ไป

ข้อ ๒ นายทหาร ชั้น พันจ่า แด นักเรียนนายเรือ นักเรียนนายช่างกล
ซึ่ง ได้ รับ พระราชทาน เหรียญ ให้ ประดับ เหรียญ นี้ ใน เวลา แต่ง เดิม ยศ
หรือ ครึ่งยศ ทุก คราว ส่วน เวลา แต่ง เครื่อง ทหาร เรือ อย่าง อื่น นอก
จาก ที่ ได้ กล่าว มา แด นี้ ให้ ใช้ แพรแถบสีของ เหรียญ ทำ เป็น เส้น ผ่า
กว้าง ๒ เซนติเมตร ติด ที่ ออก เลือ เบื้อง ซ้าย แนวน ตม ที่ ๑

ข้อ ๓ นายทหาร ชั้นสัญญาบัตร ซึ่ง ได้ รับ พระราชทาน เครื่องราช
อิสริยาภรณ์ แด เหรียญ ให้ ประดับ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ แด เหรียญ

ก. ในเวลา แต่ง เต็มยศ

ข. ในเวลา แต่ง ครึ่งยศ (ไม่มีสายสพาย)

ค. เวลา เข็ม คำนับ จะ ประดับ ด้วย กิโต หรือ ไม่ ประดับ กิโต ตาม

ควร แก่ ภาวะ เทศะ

ง. ในเวลา แต่ง ราชวิสิโมสร (ไม่มีสายสพาย นอกจากมีกำหนด
สำหรับงาน ว่าให้สวม สายสพาย ด้วย) แต่ในการ นี้ จะ ใช้ เครื่องราช
อิสริยาภรณ์ แต่ เหรียญ จำลอง ขนาด ย่อม ก็ได้

จ. เวลา แต่ง ทหาร เรือ อย่างอื่น นอกจาก ที่ได้กล่าว มา แล้ว นี้ ให้
ใช้ แพรแถบสี ของ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ แต่ เหรียญ ทำ เป็น แผ่น ผักกวาง
๒ เช่นดเมตรี ตัด ท่อ เลือ เบื้องซ้าย ตั้ง เพียง ประมาณ ยอดอก

ข้อ ๔ การ แต่งตัว ซึ่งกำหนดไว้ ใน ข้อ ๓ จ. ว่าให้ ใช้ แพรแถบ
ทำ เป็น แผ่น ผักกวาง ตัด ท่อ เลือ นั้น ถ้า แต่ง ธรรมดา ไปในงาน พระราชพิธี
จะ ประดับ เหรียญ หรือ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ แต่ เหรียญ จำลอง แทน แถบ
แพร นั้น ก็ได้ ตาม ควร แก่ งาน

ข้อ ๕ ห้ามมิให้ทหาร ใช้ เหรียญ ตรา เครื่องประดับ ที่มี เลือ อย่างหนึ่ง
อย่างใด นอกจาก ที่มี พระบรมราชานุญาต ให้ ประดับ ได้

หมวดที่ ๕

ว่าด้วย การ เบิกจ่าย เครื่อง แต่ง ตัว

มาตรา ๒๗

ทหาร ซึ่ง อยู่ ระหว่าง ประจําการ ทหารเรือ ให้ ได้รับ พระราชทาน เครื่อง
แต่ง ตัว ของ เหล่า ซึ่ง ย่าง ถึง บางอย่าง ตาม ที่ กระทรวง ทหารเรือ จะ ได้ กำหนด

๑๓๕๖ ๒๓

ให้เบ็ดเตล็ด ให้ได้มาตั้งกระทรวงทหารเรือ มีอำนาจวางระเบียบไว้เป็น
ข้อบังคับว่า เครื่องแต่งตัวอย่างไร เบิกจ่ายของหวดวงได้ โดยกำหนด
นานเพียงใด ต่อครั้ง

อนึ่ง เพื่อให้ได้ตั้ง พระราชทรัพย์ เครื่องแต่งตัว อย่างไรได้เปลี่ยนแปลง
แปลงไปโดย พระราชกำหนดนี้ ให้ได้มาตั้งกระทรวงทหารเรือ มีอำนาจ
กำหนดให้จัดเปลี่ยนแปลงได้ เป็นจำนวน หมู่ออง เปนคราว ๆ ไป
เพื่อได้ผลอันดี ของ เจ้าคลัง ให้หมดไป แต่การเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้
ให้สำเร็จภายใน ๕ ปี นับตั้งแต่วันที่ ได้ พระราชกำหนดนี้ เป็นต้นไป

มาตรา ๒๘

ทหารที่อยู่นอกราชการประจำ ถ้ามีความประสงค์จะแต่ง เครื่องแต่งตัว
ตาม พระราชกำหนดนี้ ต้องจัดทำข้อ ด้วยตนเอง หากจะได้รับ พระ
ราชทาน ของหวดวง ก็ต้อง เป็นไปโดย พระบรมราชานุญาตพิเศษ แต่ถา
ยงไม่มีเครื่อง แต่งตัวตาม พระราชกำหนดนี้ ก็ให้ แต่ง เครื่อง แต่ง ตัว
อย่าง เก่าอีกได้ ภายใน ๕ ปี นับตั้งแต่วันที่ ได้ พระราชกำหนดนี้ เป็นต้นไป

หมวดที่ ๖

ว่าด้วย ผู้กระทำผิดต่อ พระราชกำหนดนี้

มาตรา ๒๙

บุคคลผู้ใด หรือ พวกใด ไม่ได้ มียศทหารเรือ แต่งตัวเองก็ดี หรือ
บุคคลผู้ใด เจ็ดใหญ่ ได้ผู้หนึ่ง ที่ไม่มียศทหารเรือ แต่งก็ดี ด้วย เครื่องแต่ง

พ.ศ. ๒๔๕๘

หน้า ๓๑

ตัวอื่น ต้อง ด้วย พระราชกำหนดนี้ บุคคลผู้นั้น หรือ พวก นั้น มีความผิด ให้จำคุก ไม่เกินกว่า ๑ ปี หรือให้ปรับเงินไม่เกินกว่า ๕๐๐ บาท หรือ ทั้งจำ ทั้ง ปรับ ด้วย ตามความผิด มาก แล่น้อย

หมวดที่ ๗

ว่าด้วยการรักษาพระราชกำหนด

มาตรา ๓๐

เพื่อป้องกันมิให้ มีความเข้าใจผิดไปจาก พระราชกำหนดนี้ ให้ กระทรวงทหารเรือ ทำเครื่อง แต่ง ตัว ทุก สิ่ง ตามพระราชกำหนดนี้ ขึ้นไว้เป็น ตัว อย่าง สำหรับ เป็น แบบใน การ สร้าง เครื่อง แต่งตัว ขึ้นไป

มาตรา ๓๑

ให้เสนาบดี กระทรวงทหารเรือ เป็น ผู้รักษาการ ให้เป็นไป ตาม พระราชกำหนดนี้

พระราชกำหนดนี้ ให้ ใช้ ณ วันที่ ๑ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ เป็น วันที่ ๑๖๐๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

(เต็ม ๗๒ วันที่ ๑ เมษายน หน้า ๑)

การ	หมวด	เชื้อ	อินทรีย์	กางเกง	อาว	รองเท้า	หมายเหตุ
เต็มยศ	แพรว ธน	ใหญ่	ใหญ่	แถบทอง	กระเป๋ เข็มขัด สาย ทอง คาค ทับเสื้อ	บูตดำเกลี้ยง	๑. เต็มยศใหญ่ แต่งเหมือน เต็มยศ ๒. ผู้ที่สวมเสื้อคลุม ใช้ อินทรีย์ น้อย แทน อินทรีย์ ใหญ่ได้ ในขณะ ที่สวมเสื้อคลุม
เต็มยศขาว	แพรว ธน	ขาว	น้อย	แถบทอง	กระเป๋ เข็มขัดสายทองคาค ไตเสื้อ	บูตดำเกลี้ยง	
ครึ่งยศใหญ่ (ใช้แต่ใน ประเทศ หนาว)	แพรว ธน	กลาง	ใหญ่	สักดาตไม่มีแถบ	กระเป๋ สาย หนึ่ง ตำ เกลี้ยง คาค ทับเสื้อ	บูตดำเกลี้ยง	
ครึ่งยศ ก. ประเทศร้อน ข. ประเทศหนาว	กันแดดมียอด	ขาว	น้อย	แถบทอง	กระเป๋ สาย หนึ่ง ตำ เกลี้ยง คาค ไตเสื้อ	บูตดำเกลี้ยง	
	แถบปลอกขาว หรือไม่มีปลอก	กลาง	ไม่มี	สักดาตไม่มี แถบหรือผ้าขาว	กระเป๋ สาย หนึ่ง ตำ เกลี้ยง คาค ทับเสื้อ	บูตดำเกลี้ยง	
เข็มค่านับ ก. ประเทศร้อน ข. ประเทศหนาว	กันแดดมียอด	ขาว	น้อย	ขาว	กระเป๋ สาย หนึ่ง ตำ เกลี้ยง คาค ไตเสื้อ	บูตดำเกลี้ยง หรือบูตขาว	
	แพรว ธน	กลาง	ใหญ่	สักดาตไม่มีแถบ	กระเป๋ สาย หนึ่ง ตำ เกลี้ยง คาค ทับเสื้อ	บูตดำเกลี้ยง	
ราตรีสโมสร ก. ประเทศร้อน ข. ใช้ได้ทั้ง ประเทศร้อน และ ประเทศหนาว ค. ใช้เฉพาะ การเดินนำประเทศ หนาว	แถบปลอกขาว	สโมสรขาว	น้อย	แถบทอง	ไม่มี	บูตดำเกลี้ยง	เสื้อ กัก ขาว เสื้อ กัก ขาว หรือ สักดาตได้ การ แต่งสโมสร อย่าง ก. และ ข. นั้น ถ้าไม่ เป็น งาน ใหญ่ จะ ใช้รองเท้า หนึ่ง มิน สีดำ รูป ชู ผูก เชือก ก็ได้ รองเท้าใหม่ ตำ ราชองครักษ์ ระหว่าง อยุ่ เหว ประจํา การ หรือ หน้า แขนง เด็จ ใน นำที่ ราชองครักษ์ แต่ง เครื่อง สโมสรไม่ได้
	แถบปลอกขาวหรือไม่มีปลอก	สโมสรดำ	ไม่มี	แถบทอง	ไม่มี	บูตดำเกลี้ยง	
	แถบปลอกขาว หรือไม่มีปลอก	สโมสรเดินนำ	ใหญ่	แถบทอง	ไม่มี	บูตดำเกลี้ยง	
ผูกหัด ก. ประเทศร้อน ข. ประเทศหนาว	แถบปลอกกาก	กาก	น้อย	กาก	กระเป๋ สาย หนึ่ง ตำ เกลี้ยง คาค ไตเสื้อ	บูตดำ หรือ เหลือง	
	แถบปลอกขาว หรือ ไม่มีปลอก	น้อย	ไม่มี	สักดาตไม่มีแถบ	กระเป๋ สาย หนึ่ง ตำ เกลี้ยง คาค ไตเสื้อ	บูตดำเกลี้ยงหรือ เวดถึงดินดำ	
เครื่อง ถิ่นนาม ก. ประเทศร้อน ข. ประเทศหนาว	แถบปลอกกาก	กาก	น้อย	กาก	กระเป๋ ซัด ของ เข็ม ขัด หนึ่ง เหลือง คาคนอกเสื้อ	เวดถึงดินดำ	
	แถบปลอกขาว หรือ ไม่มีปลอก	น้อย	ไม่มี	สักดาตไม่มีแถบ	กระเป๋ สาย หนึ่ง ตำ เกลี้ยง คาค ทับเสื้อ	บูตดำเกลี้ยง	
รักษาการ ปกติ (๑) นายยามประจำ เวล เรือ ทอดสั้นหรือ เข็มทำ ก. ประเทศร้อน ข. ประเทศหนาว (๒) ผู้บังคับกอง รักษาการ, นายหมวดรักษาการ	แถบปลอกขาว	ขาว	น้อย	ขาว	กระเป๋ สาย หนึ่ง ตำ เกลี้ยง คาค ไตเสื้อ	ดำ หรือ ขาว	เวดไว้ แต่เมื่อ มี กำหนด ให้ แต่ง เต็มยศ หรือ ครึ่งยศ เฉพาะ งาน เป็น ครึ่งครว
	แถบปลอกขาวหรือ ไม่มีปลอก	กลาง	ไม่มี	สักดาตไม่มีแถบ	กระเป๋ สาย หนึ่ง ตำ เกลี้ยง คาค ทับเสื้อ	บูตดำเกลี้ยง	
	แถบปลอกขาว	ขาว	น้อย	ขาว	กระเป๋ สาย หนึ่ง ตำ เกลี้ยง คาค ไตเสื้อ	ดำ หรือ ขาว	
ปกติ ก. ประเทศร้อน ข. ใช้ได้ทั้ง ประเทศร้อน ประเทศหนาว ค. ใช้ได้ทั้ง ประเทศ หนาว	แถบปลอกขาวหรือกัน แดดไม่มียอด	ขาว	น้อย	ขาว	กระเป๋ สาย หนึ่ง ตำ เกลี้ยง คาค ในเสื้อหรือ มีด เข็ม หรือ ไม่มีอาว	บูตดำ หรือ ขาว หรือ เหลือง	๑) ถ้าสวมกางเกง สักดาตไม่มี ควร ใช้ รองเท้า ขาว ๒) ราชองครักษ์ ระหว่าง อยุ่ เหว ประจํา การ หรือ หน้า แขนง ตามเด็จ ใน นำที่ ราชองครักษ์ ต้อง แต่ง อย่าง เข็มค่านับ เวดไว้ แต่ จะ มี กำหนด ให้ แต่ง เครื่อง ถิ่นนาม ๓) เครื่อง กาก นั้น ถ้าหามีใช้ แต่ง ทำ การ งาน หรือ เดิน ทางไกล แต่ไป มา โดยกิจ ประพฤติ ของ ตน ๔) การ งาน คือ ไปนี้ ต้อง คาค กระเป๋ จะ คาค มีด เข็ม ไม่ได้ คือ ก. งาน พระราชพิธี, การ เผ่า ทูต ของ ชู พระบาท ครว ออกขุนนาง หรือ รับส่งเด็จ. ข. งาน ศพ (อฐี) ผู้มียศ บรรดาศักดิ์ ค. การ รายงาน ตน ต่อ ผู้บังคับบัญชาทุก ชั้น. ง. เวลาคุมแถวทหาร ๕) เวลาไม่มีอาว จะ ใช้ ไม่ เทาก็ได้
	แถบปลอกขาวหรือกาก หรือกันแดดไม่มียอด	กาก	น้อย	กาก	สักดาตไม่มี แถบหรือ ผ้าขาว	(ถ้าอยู่ในเรือหรือ ทะเลสาบ ใช้รองเท ชูได้)	
	แถบปลอกขาวหรือไม่มี ปลอก	น้อย	ไม่มี	สักดาตไม่มี แถบหรือ ผ้าขาว	กระเป๋ สาย หนึ่ง ตำ เกลี้ยง คาค ทับเสื้อ	ดำ	

ประกาศเลื่อนเวลาใช้พระราชบัญญัติ ชานานนามสกุล พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระมกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ตามความในประกาศเลื่อน การใช้พระราชบัญญัติ ชานานนามสกุล พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ ว่าให้ใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมายตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ เป็นต้นไป

บัดนี้ทรงพระราชดำริเห็นว่า การตั้งนามสกุลเป็นของใหม่สมควรจะผ่อนเวลาใช้พระราชบัญญัตินี้ให้ยาวออกไปอีก ๓ ปี เพื่อให้เวลาแก่ผู้ที่จะเลือกชานานนามสกุล กับทั้งเจ้าพนักงานที่จะกระทำการให้เรียบร้อย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เลื่อนเวลาใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมายตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๑ เป็นต้นไป

แต่ในระหว่างเวลาที่ยังไม่ใช้พระราชบัญญัตินี้ให้เจ้าพนักงานรับจดทะเบียนของผู้ที่มีนามสกุลอยู่แล้ว หรือที่ได้ตั้งขึ้นในเวลาที่ยังไม่ถึงกำหนดใช้พระราชบัญญัตินี้ได้ตามความในประกาศลงวันที่ ๑๙ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

ประกาศมาณวันที่ ๓๐ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๗
เป็นวันที่ 12๑๒๐๑๖ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวตำรวจภูธร

พระพหุศักราช ๒๔๕๘

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ว่า สั่งว่า ในชั้นแรกเมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งพดตำรวจภูธร เป็นพดสำหรับรักษาความสงบเรียบร้อยในท้องที่ตามหัวเมืองชนบทบางมณฑลนั้น ได้พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้อัญเชิญเครื่องแต่งตัวตามพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวทหารบกไปพลาง มีคำกั้นแต่เครื่องหมายบางอย่าง บัดนี้ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งตำรวจภูธรขยายออกไปตามหัวเมืองทั่วทุกมณฑลมีจำนวนพดมากเป็นหลักฐานแล้ว ทรงพระราชดำริเห็นว่าถึงเวลาสมควรจะให้ตำรวจภูธรมีเครื่องแต่งตัวต่างหาก จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

หมวดที่ ๑

ว่าด้วย การใช้พระราชกำหนด

มาตรา ๑ พระราชกำหนดนี้ให้เรียกว่า พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวตำรวจภูธร พระพหุศักราช ๒๔๕๘

มาตรา ๒๐ ให้ใช้พระราชกำหนดนี้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน
 พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ เป็นต้นไป แต่มณฑลใด หรือที่ใด ถ้าเครื่อง
 แต่งตัวยังไม่พร้อมด้วยประการใด ๆ ก็ดี พระราชทาน พระบรมราชานุญาตให้ใช้เครื่องแต่งตัวอย่างเก่าไปพลางก่อน และให้เด็นามบัตร
 กระทรวงมหาดไทยตั้งเดือน กำหนดเครื่อง แต่งตัว ดำรวจจุกฐร ตาม พระราช
 กำหนดนี้ไปได้ตามสมควร

มาตรา ๓ พระราชกำหนด และ กฎ ข้อ บังคับ บทใดในเรื่อง เครื่อง แต่ง
 ตัว บรรดาซึ่ง ขัดต่อ พระราชกำหนดนี้ ให้ยกเลิกเสียตั้งแต่วันที่ใด ใช้พระ
 ราชกำหนดนี้

หมวดที่ ๒

ว่าด้วยเครื่อง แต่งตัว ดำรวจจุกฐร

- มาตรา ๔ เครื่อง แต่งตัว นายสืบ ดำรวจจุกฐร พลตำรวจจุกฐรให้ มีดังนี้
- ข้อ ๑ หมวกทรงหม้อศาล ดีน้ำศาล มีแถบดำ รอบขอบ หมวก สาย
 รัศทาง หนึ่งตำ มีกราประหม่อณาโตม
  - ข้อ ๒ เสื้อ แบบราชการ ดีน้ำศาล
  - ข้อ ๓ กางเกง อย่างกว้าง ขาดัน ดีน้ำศาล
  - ข้อ ๔ กิ๋นทรขนรูป ๔ เหลี่ยมมี กว้าง ๕ เซนติเมตร มี ผ่าตัด
 หนึ่งเส้น เป็น ๓ เหลี่ยม คัดตามตรงบ้าง ตั้ง แก่ คอไป หนาให้
  - ข้อ ๕ ผ่าพุนแข็ง ดีน้ำศาล
  - ข้อ ๖ รองเทาดีน้ำศาล

หน้า ๓๖

พ.ศ. ๒๔๕๗

มาตรา ๕ เจ้านายสืบชั้น ให้ ไซ้ หมวก ทรง หม้อตาด มี กระจับปี่ ตำ กับ ไซ้ เสือ แบบราชการ ดีขาวได้

มาตรา ๖ นักรับนนายร้อย ตำรวจจกักร ให้ มี เครื่อง แต่ง ตัว เพิ่มขึ้น ดังนี้

ข้อ ๑ หมวกทรงหม้อตาด ดีน้ำตาล มี กระจับปี่ ไซ้ ปลดอก ดีขาวได้

ข้อ ๒ เสือ แบบราชการ ดีขาว

ข้อ ๓ สันไม้ แข็ง ดีน้ำตาล รองเท้า ดีน้ำตาล

ข้อ ๔ อินทรี ธนด้าหรับติดเสื้อ ทกชนิตินัน ให้ ไซ้ อินทรี ธนด้ารูป และ ลักษณะ เหมือน อย่าง ที่ ได้ กติทางไว้ ใน มาตรา ๔ ข้อ ๔ แต่ ให้ มี แถบ เงิน กว้าง ๑ เซ็นติเมตร พาด กลาง ตาม ยาว

มาตรา ๗ เครื่อง แต่ง ตัว ตำรวจจกักร ชั้น นายร้อย นายพัน ให้ มี ดังนี้

ข้อ ๑ (๑) หมวกทรงหม้อตาด ดีน้ำตาล มี กระจับปี่ ตำ มี แถบ ผ้า ดีกกระหลาดดำ พันรอบ ขอบหมวก สายรัดคางหนังดำ มี ตราประทุมธนูนาโถม ติด ที่ หน้า หมวก เมื่อ ไซ้ เสือ สีใด ต้อง ไซ้ ปลดอกหมวก ดังนี้

(๒) หมวกกั้นแดด ดีน้ำตาล มี ตราประทุมธนูนาโถม สายรัดคางหนังดำ แถบผ้า ดีกกระหลาดดำ พันรอบหมวก

(๓) หมวกแฮตเมต ดีน้ำตาล มี ยศ มี สายรัดคาง มี ตราที่ หน้า หมวก ทำ ด้วย เงิน มี แถบ ดีกกระหลาดดำ พันรอบหมวก

ข้อ ๒ (๑) เสือ แบบราชการ ดีน้ำตาล

(๒) เสือ แบบราชการ ดีขาว

12/10/2566

(๓) ปดอกรคอง และ ขอมอด้ดา มีชตบถบเงินกวาง ๑ เซ้นคิเมเคอร์
ที่ ปดายคอง ๑ เด่น ที่ขอมอ ๒ เด่น แต่ ช่น นายพนัเพิ่ม ถบเงิน กวาง
ก่ง เซ้นคิเมเคอร์ ๑ เด่นใน ช่อง กลาง ระวัง ๒ เด่น ที่ขอมอ และ ที่ ปดาย
คองสำหรับ ด้รวม กับเชือ แบบราชการ ด้นำคอง

(๔) ประคดใหม่แดง

ขอ ๓ อินทร์ช่นสำหรับ คัดเชือ ทก ชนิต มีรูป และ ดักชนเหมือน
ด่งได้กลาวไว้ ในมาตรา ๔ ขอ ๔ นายรอยให้ มีถบเงินกวาง ๑ เซ้นคิเมเคอร์
ชตบถบม นายพนัเหมือน อยาง นายรอย แต่ให้เพิ่ม ถบเงิน กวาง ก่ง
เซ้นคิเมเคอร์ คัด พาด กลาง แม่น คาม ยาว

ขอ ๔ (๑) กางเงงผาชาส่น ด้นำคอง

(๒) กางเงงด้กักระหลาด ด้นำคองชาส่น หรือชายาว มีถบ ด้ดำ กวาง
๕ เซ้นคิเมเคอร์ คัด ที่ คุะเซบ ชา กางเงง ชาง นอก

ขอ ๕ ผาพนแฉง ด้นำคอง ด้นบแฉง ด้นำคอง รองเทอ ด้นำคอง
หุ่ม ขอเทอ ใน เมื่อ เวลาใช้ กางเงง ชาส่นให้ ใช้ผาพนแฉง หรือ ด้นบแฉง
ด้นำคอง หรือ จะ ใช้ รองเทอสูง แทน ด้นบแฉงก็ได้

มาตรา ๘ นายค้ำววจษชร์ ช่น นายพด ให้ มีเครื่อง แต่ง ตัวเหมือน
อยาง นายพนั นายรอย ด่ง ที่ได้กลาว มาแล้ว ใน มาตรา ๗ มีเพิ่มชน บาง
อยาง ด่งนี้

(๑) หมวกทรงหม้อคอง ด้นำคอง มีกระบังหน่งดำ มีถบผา ด้กั
กระหลาดดำ กวาง ๒ เซ้นคิเมเคอร์ ๒ เด่น หางกนคั้งเซ้นคิเมเคอร์ มีหลวด
12/10/2566
ด้กักระหลาด ชาว ๒ เด่น ถวดดำ กลาง ๑ เด่น

(๒) หมวกยอที่มีพู่ขนห่านขาว และมีแถบอย่างเดียวกับหมวกทรงหม้อศาล

(๓) เสื้อรูปทรงแขนยาว คอ, ข้อมือ, ปากกระเป๋ หลัง พน ต่ำ อกเงิน ด้ายข้อไชยพฤษ์

(๔) ประคุดไหมเงิน

(๕) กางเกงสักกระหลาดสีน้ำตาล ขาดัน หรือ ขาวขา ให้ มีแถบสีดำ กว้าง ๓ เซนติเมตร ๑ คู่ ห้าง กั้น ๑ เซนติเมตรครึ่ง และมีเส้นสักกระหลาดขาว ๒ เส้น มีตลอดสักกระหลาดดำ ถ้าง ๑ เส้น

(๖) อินทรีขนสำหรับติดเสื้อทุกชนิด ให้ ใช้รูปและลักษณะเหมือนดังที่ใต้มาตรา ๔ ข้อ ๔ แต่ให้ปากเงิน เปน ด้าย ถักเต็มแผ่น

มาตรา ๗ เครื่องแต่งตัวสำหรับแพทย์ กรมตำรวจกร ให้ มีเครื่อง แต่งตัวเหมือน ขยง นายพัน นายร้อย ดัง ที่กล่าว มาแล้ว ใน มาตรา ๗ มีเพิ่ม ขน บาง อย่าง ดังนี้

(๑) อินทรีขนตัว และ ปลดขมแผ่น เปน ๓ เหลี่ยม ยาว ๑.๓ เซนติเมตร ติด ตาม ขวาง บ่า คือ แค หน้าไหล่ ไป หลัง ไหล่ ผ้าสักกระหลาด สีเขียว ห่ม

(๒) แถบที่พนักหมวกทรงหม้อศาล และ หมวกเต็มยศให้ ผ้าสักกระหลาด สีเขียว

(๓) กางเกง เต็มยศให้ แถบผ้าสักกระหลาด สีเขียว

(๔) ปลอกข้อมือ และ ปลอกคอ ซึ่ง ส่วรวม กับ เสื้อ เต็มยศ ให้ ใช้ผ้าสักกระหลาด สีเขียว

(๕) ถ้าเวลาประจำการที่คอยเหลือทุกชนิดให้ติดต่อกันทันที

มาตรา ๑๐ นายตำรวจภูธรที่มีหน้าที่เข้ามาให้ มีเดอชท์ตันของเท้า
ใส่เดอชท์ตันโดยระชาตุลล์ขาว

มาตรา ๑๑ อนุญาตให้นายตำรวจภูธรทั้งปวง และ นายสืบ พดตำรวจ
ภูธรใส่ผ้าคลุมกันหนาว สั้หน้ากาลตามแบบที่กรมตำรวจภูธรได้ทำไว้แล้ว

หมวดที่ ๓

ว่าด้วยเครื่องหมายยศ และ ตำแหน่ง เครื่อง แต่ง ตัว ตำรวจภูธร

มาตรา ๑๒ นายตำรวจภูธรชั้นนายสืบ นายร้อย นายพัน นายพล
ซึ่งมีตำแหน่งยศต่างกันชั้นนั้นๆ ให้มีเครื่องหมายตามยศดังนี้

ข้อ ๑ ชั้นนายสืบให้มีบังเงินติดที่แขนเสื้อข้างซ้ายเหนือข้อศอก
และมีตราครุฑติดเหนือบั้ง คือ

- นายสืบตำรวจตรี ๑ บั้ง
- นายสืบตำรวจโท ๒ บั้ง
- นายสืบตำรวจเอก ๓ บั้ง
- จ่านายสืบตำรวจ ๔ บั้ง

ข้อ ๒ ชั้นนายร้อย นายพัน นายพล ให้มีจักรเงินติดที่บน
แผ่นอินทรีขนูตามลำดับยศ คือ

- นายร้อยตำรวจตรี
  - นายพันตำรวจตรี
  - นายพลตำรวจตรี
- } ๑ จักร

นายร้อย ตำรวจโท	}	๒ จักร
นายพัน ตำรวจโท		
นายพล ตำรวจโท		
นายร้อย ตำรวจเอก	}	๓ จักร
นายพัน ตำรวจเอก		
นายพล ตำรวจเอก		

นายตำรวจจตุร ซึ่งว่าที่ ชั้น บค นายร้อย นายพัน นายพล จะ คิดจักร ตามลำดับ ยศไม่ได้

มาตรา ๑๓ เครื่องหมาย ตำแหน่ง ดังนี้ นายร้อย นายพัน นายพล ที่ ประจำการ ตำรวจจตุร ให้ คิด พระมหามงกุฎเงิน ที่คอเสื้อ ส่วนที่อินทรีขนุน ถ้าอยู่กรมกลาง ให้ คิด พระมหามงกุฎ ที่กลาง อินทรีขนุน ตาม หัว เมือง ให้ คิดเลข หมายถึง มณฑล ที่กลางอินทรีขนุน ส่วน นายสิบ พลตำรวจจตุร ให้ คิดเลข หมายถึง เมือง ที่คอเสื้อ กับให้ คิดเลข หมายถึง มณฑล ที่ ปัด เย อินทรีขนุนตรง กลาง ของ เต็ม ตามกวาง

มาตรา ๑๔ นายตำรวจจตุร ราชองครักษ์ ให้ มีสาย ขนยกใหม่ ขาว หรือใหม่ ถักเงิน ๒ เส้น เกดียง ๒ เส้น ถักเข้าเวร ประจำการ ใน น้ำ ที่ ราชการองครักษ์ หรือ แห่เสด็จ ให้ ใช้คาบพระศรุตพาหะ ที่โต คือตรง ตุ่ม คอเสื้อ มีสายสร้อย คลองคอก นอกจาก นั้น เครื่อง หมายถึง ตามพระราชบัญญัติ ราชองครักษ์ ยี่หนึ่ง นายตำรวจจตุร ซึ่งเป็น ราชองครักษ์ คิด เครื่องหมาย ราชองครักษ์ อยู่แล้ว จะ คิด พระมหามงกุฎ อีกไม่ได้

๒๕/10/256๘

หมวดที่ ๔

ว่าด้วย ตำรวจดำหรือใช้กับ เครื่อง ตำรวจ

มาตรา ๑๕ นายตำรวจชั้นสัญญาบัตร ให้ใช้กระบี่สายหนึ่ง
เหล็ก พู่ใหม่เงิน ส่วน นายพลให้ใช้ด้วย กระบี่ใหม่เงิน เพิ่มขึ้น อีก ๑ สาย

มาตรา ๑๖ เจ้านายสืบให้ ใช้กระบี่สายหนึ่งเหล็ก พู่ใหม่ขาว การ
คาดกระบี่ตามที่ได้กล่าว มาแล้วใน มาตรา ๑๕ ตามธรรมเนียมให้คาดในเสื้อ
วัน แต่ เวลา แต่งเครื่อง ผักทืด หรือ ออกตรวจราชการ ต้องที่ จึงให้คาด นอก
เสื้อ

มาตรา ๑๗ นักเรียน นายร้อย แด นายสืบ พดตำรวจ ใช้ ปืนมี
เข็มขัด ของกระสุน กับ ของดาบ ปลตายน ศาด นอกเสื้อ ตาม คราว ที่ให้ ใช้

มาตรา ๑๘ ชาวตามที่ได้กล่าวไว้ นี้ เพื่อ สดวกใน ราชการ
ให้เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย กำหนดให้ตำรวจใช้ ได้ตามที่ เห็น
สมควร

หมวดที่ ๕

ว่าด้วย กำหนด การ แต่งตัว เครื่อง ตำรวจ

มาตรา ๑๙ ตำรวจทั่วไป ต้อง แต่งตัวให้ ถูกต้อง ความ ระเบียบ
ดังที่ได้กำหนดไว้ต่อไปนี้
12/10/2566

ข้อ ๑. นักเรียน นายร้อยตำรวจตรี

เครื่อง	หมวก	เสื้อ	กางเกง	รองเท้า	หมายเหตุ
102566 ปกติ	ทรงหม้อข้าว	แบบราชกาภิบาล หรือสีน้ำตาล	สีน้ำตาลชาดเข้ม	สีน้ำตาล	สีน้ำตาลเข้ม
ผิดปกติ	ทรงหม้อข้าวสีน้ำตาล	แบบราชกาภิบาลสีน้ำตาล	สีน้ำตาลชาดเข้ม	สีน้ำตาล	สีน้ำตาลเข้ม

ข้อ ๒ นายร้อย นายพันตำรวจตรี

เครื่อง	หมวด	เสื้อ	ประดับ	กางเกง	รองเท้า
เตมยต์	ขอต	แบบราชการสีน้ำตาลตรงงปรดอ คอและข้อมือ	ใหม่แดง	แถบ	สีน้ำตาล
เตมยค์ขาว	ขอต	แบบราชการขาว	ใหม่แดง	แถบ	สีน้ำตาล
คังขัก	ขอต	แบบราชการขาว	---	แถบ	สีน้ำตาล
ราตรีสีไมล์	ทรงหมวกทาสีใช้ปลดกษา	แบบราชการขาว	---	แถบขาขาว	สีน้ำตาล
ปลอก	ทรงหมวกทาสีหรือกั้นแคด	แบบราชการขาว หรือสีน้ำตาล	---	ขาตั้งสีน้ำตาล	สีน้ำตาล
ฝักหัด	ทรงหมวกทาสีสีน้ำตาล	แบบราชการสีน้ำตาล	---	ขาตั้งสีน้ำตาล	สีน้ำตาล

ข้อ ๓ นายพุดคำรอดภธร

เครื่อง	หมวด	วัสดุ	ประเภท	ทาง	รองเท้า	หมายเหตุ
เคมยต์	ยอคมพ	ทุนักสีน้ำตาล	ใหม่เงิน	แถบ	สีน้ำตาล	ด้วยกระบี่ใหม่เงิน
เคมยซ์ขาว	ยอคมพ	แบบราชการขาว	ใหม่เงิน	แถบ	สีน้ำตาล	ด้วยกระบี่ใหม่เงิน
กรังยต์	ยอต	แบบราชการขาว	---	แถบ	สีน้ำตาล	ด้วยกระบี่ใหม่เงิน
ราตรีดีโมสร	ทรงหม้อศาลใช้	แบบราชการขาว	---	แถบยาว	สีน้ำตาล	ด้วยกระบี่ใหม่เงิน
ปรกติ	ปลดอกขาว	แบบราชการขาว	---	ขาดสีน้ำตาล	สีน้ำตาล	ด้วยกระบี่หนึ่ง
	ทรงหม้อศาลหรือ	หรือสีน้ำตาล	---			เหลือง
	กันแดด	แบบราชการสีน้ำตาล	---	ขาดสีน้ำตาล	สีน้ำตาล	ด้วยกระบี่หนึ่ง
ฉกหัต	ทรงหม้อศาลสีน้ำตาล	ศาล	---			เหลือง

12/10/2566

มาตรา ๒๖ ตามที่ได้กำหนดการ แต่งตัวไว้ ใน มาตรา ๑๘ นั้น ให้เปลี่ยนแปลงเครื่อง แต่งตัว จากที่ กำหนดไว้ ได้ บางคราว ตามที่ จะกล่าวต่อไป นี้ คือ

ข้อ ๑ นายร้อย นายพัน นายพล ซึ่ง ประจำใน แลว หรือ บังคับบัญชา แลว ตำรวจจุกชุม แม่ นายสิบ พดตำรวจจุกชุม ต้อง ใช้เสื้อ หมวก ชนิด ดี สีใด ก็ ต้อง ใช้เสื้อ หมวก สี เดียว กัน กับ นายสิบ พดตำรวจจุกชุม

ข้อ ๒ ถ้า นายตำรวจจุกชุม ขัน ตัญญาบัตร หรือ ผู้ใด ซึ่ง ต้องไปราชการใน ประเทศ ที่ หนาว แม่ ถึง คราว ที่ จะ ต้อง แต่ง ครั้ง ยศ แลว ให้ ใช้เสื้อ ดี กระหลาด รูป แบบราชการ สีน้ำตาล ส้มรวม ปดชกคอก และ ข้อมือ

มาตรา ๒๗ การ แต่งตัว นายตำรวจจุกชุม ผู้เป็น ราชนครักษ์ นั้น มีกำหนดดังนี้ คือ

ข้อ ๑ ราชนครักษ์เวด้า แต่งเครื่อง เต็มยศ เต็มยศขาว ครึ่งยศ หรือ เครื่อง ราตรีดีโมสร์ และ เครื่อง ปกติ ให้ ใช้สายโยงยศใหม่เงิน ถัก ๒ เส้น เกดยง ๒ เส้น คัน สาย รวมติดที่ ขันทรธนู บ่าขวา ให้ สาย เกดยง สาย ถัก ขยับข้าง หน้า ๒ สาย สอด แขน เข้าใน วง สาย เกดยง ข้างหลัง แลว สอด สาย ถัก ข้าง หลัง สดง ได้ แขน มา รวม กับ สาย ถัก สาย เกดยง ข้าง หน้า รวม ห่วง คลอง ที่ ดม คอเสื้อ

ข้อ ๒ ถ้า เวด้า แต่งเครื่อง ปกติ ซึ่ง สวมเสื้อ สีน้ำตาล ทางแกงใหม่ ให้ ใช้สายโยงยศใหม่ขาว

มาตรา ๒๒ นายตำรวจจักษุ ชั้น ตัญญาบัตร เวลาดังเดิม ยกอย่าง
 ใด ๆ ผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์แต่เหรียญ หรือ
 ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ต่าง
 ประเทศ ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญนั้น ถ้าแต่ง
 ครั้งยกให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญอย่างเดิม ยก แต่
 ไม่ต้องใส่สายสะพาย แต่ตามกฎเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่เครื่องปกติดัด
 เครื่องผูกติดให้ใช้แพรแถบของเครื่องราชอิสริยาภรณ์แต่เหรียญ
 ทำเป็นแผ่นผืนกว้าง ๒ เซนติเมตร ติดต่อกันของชายตรงแฉกคอเสื้อ
 เงิน แต่เครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้น จะประดับเหรียญขนาดย่อมแทนแพร
 แถบของเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้นก็ได้ แต่ถ้าหมายกระทรวงวังมี
 ความว่าให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ก็ให้ประดับ หรือถ้ามีว่าให้
 สวมสายสะพายก็ให้สวมสายสะพาย นายสิบพลตำรวจจักษุ และนักเรียน
 นายร้อย จะแต่งตัวอย่างใดด้วยเครื่องตำรวจจักษุต้องประดับเหรียญ
 เสมอ จะใช้แพรแถบไม่ได้

มาตรา ๒๓ เพื่อบ่งกั้นมิให้เป็นการเข้าใจผิดไปจากพระราชกำหนด
 นี้ ให้กรมตำรวจจักษุ ทำเครื่องแต่งตัวและเครื่องหมายตามพระราชกำหนด
 นี้ให้ทุกอย่าง สำหรับเป็นแบบในการสร้างเครื่องแต่งตัวสืบไป จะ
 ทำให้ผิดจากแบบนั้นไม่ได้

มาตรา ๒๔ บรรดานายทหาร วิชาราชการในกรมตำรวจจักษุชั้น ถ้อย
 ๑๒/10/2566 ๑๒ อยู่ในยศทหาร ให้ใช้เครื่องแต่งตัวอย่างตำรวจจักษุทุกอย่าง แต่

พ.ศ. ๒๔๕๘

หน้า ๔๖

พระราชทาน พระบรมราชานุญาตให้ ใช้แถบ ทอง อินทรีชั้น ๒ ชั้น
และ สาย โยงยศ ทอง เปน พิเศษ และ ชั้น นายพล ให้ ใช้ ประศุดทอง ตาม
เดิม ด้วย

มาตรา ๒๕ คำวินิจฉัย เวลา แต่ง เครื่อง คำวินิจฉัย นั้น ห้ามมิให้
ใช้ เครื่อง ประดับกาย อย่างอื่น ซึ่ง มิได้ มีพระบรมราชานุญาตให้ ใช้ คิด นอก
หรือ ทับ เครื่อง แต่ง ตัว คำวินิจฉัย

หมวดที่ ๒

ว่าด้วยผู้ที่ จะได้รับ เครื่อง แต่ง ตัว คำวินิจฉัย

มาตรา ๒๖ เครื่อง แต่ง ตัว คำวินิจฉัย นายสืบ พดคำวินิจฉัย และ
นักเรียน นายร้อย ประจำการ ตาม พระราชกำหนด นี้ เปน ของ หลวง พระ
ราชทาน ให้ ใช้ ตลอดเวลาที่ อยู่ใน ราชการ กรม คำวินิจฉัย ตามที่ กำหนด
พระราชทาน แต่ นายคำวินิจฉัย ชั้น สิบญานบัตร พระราชทาน เฉพาะใน
คราว แรก หรือใน คราว ที่เปลี่ยนแปลง ทุก ครั้ง ส่วน นายคำวินิจฉัย
นอก ประจำการ นั้น ต้อง หา เครื่อง แต่ง ตัว ของ ตนเอง

มาตรา ๒๗ บรรดา คำวินิจฉัย ซึ่ง จะได้รับ พระราชทาน เครื่อง แต่ง
ตัว ของ หลวงไปใช้ ใน ราชการ นั้น ให้ เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย มี
อำนาจที่จะ กำหนด เครื่อง แต่ง ตัว ว่าสิ่งใด ควร จ่ายให้ เท่าใด เวลา
เพียงใด ต่อครั้ง

หมวดที่ ๗

ว่าด้วยผู้กระทำความผิด พระราชกำหนด

มาตรา ๒๘ ตำรวจภรรยา คนใด ประพฤติตนให้ ผิดต่อพระราชกำหนด นี้ ให้ ถือว่ากระทำความผิดด้วย

มาตรา ๒๙ ห้ามมิให้นายสิบพดตำรวจภรรยา นอกจาก ประจำการ แต่งตัว ด้วย เครื่อง ตำรวจภรรยา ตาม พระราชกำหนด นี้

มาตรา ๓๐ บุคคลผู้ใด หรือ พวกใด บรรดา ที่ไม่มี อำนาจ แต่งตัว ด้วย เครื่อง ตำรวจภรรยา ตาม พระราชกำหนด นี้ บังอาจ แต่ง ตัว เอง ก็ดี หรือผู้ใด จัด หรือ ออกหนุ่ใหม่ ที่ ไม่มี อำนาจ แต่งตัว ด้วย เครื่อง ตำรวจภรรยา นี้ อัน ต้อง ด้วย พระราชกำหนด นี้ ก็ บุคคลผู้ นั้น หรือ พวก นั้น มีความผิดตาม ส้มคววร แก่ การ ดัง จะ กล่าว ต่อไป นี้ คือ

(๑) ถ้ามันได้กระทำความผิด นั้น ต่อ หน้า ราชศักดิ์ ท่านให้ตั้งอาญาจำคุกมัน ตั้งแต่ ๑ ปี ถึง ๕ ปี

(๒) ถ้ามัน มิได้กระทำความผิด นั้น ต่อ หน้า ราชศักดิ์ แต่ได้กระทำในเวลาสงคราม หรือในเขตซึ่ง อยู่ใน อำนาจ กฏอัยการศึก ท่านให้ตั้งอาญาจำคุกมัน ตั้งแต่ ๖ เดือน ถึง ๓ ปี

(๓) ถ้ามันได้กระทำความผิด นั้น ในเวลา หรือ ที่อื่น นอกจาก ที่ว่า มาแล้ว ท่านให้ตั้ง อาญาจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือ ปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้ง ปรับ ด้วย ทั้ง ๒ สถาน

พระราชกำหนด นี้ ให้ โว่ วันที่ ๒๔ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ เป็น วันที่ ๑๒๓๐/๒๕๖๖ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(๓๒ วันที่ ๔ เมษายน หน้า ๓๕

พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัว

เจ้าพนักงานกรมพลตระเวน

พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระมกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ตั้งว่า เครื่องแต่งตัวเจ้าพนักงานกรมพลตระเวน ซึ่งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนแปลงแก้ไขขึ้น เพื่อให้เหมาะสมแก่กาลสมัยแล้ว แต่ยังมีหาได้มีพระราชกำหนดไว้ให้เป็นหลักฐาน แก่ผู้ที่จะต้องปฏิบัติไม่ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวเจ้าพนักงานกรมพลตระเวนขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

หมวด ๑

ว่าด้วยการใช้พระราชกำหนด

มาตรา ๑ พระราชกำหนดนี้ให้เรียกว่า พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวเจ้าพนักงานกรมพลตระเวน พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

มาตรา ๒ พระราชกำหนดนี้ให้ใช้ในกรมพลตระเวน ตั้งแต่วันที่ที่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

หมวด ๒

ว่าด้วยเครื่องแต่งตัวเจ้าพนักงาน

กรมพดกระเวณ

มาตรา ๓ เครื่องแต่งตัว พดกระเวณ ให้ มี ดังนี้

ข้อ ๑ มี หมวก ทรง หมวก กะดาด ดี้นาคาด ขอบ เป็น ดี้ เตือดหมู
ด้ายรัด คาง หนึ่ง เหล็ดอง และมี ครา เพ็ชราวุช ใน ขอบ บัว กนก ที่ หน้า หมวก

ข้อ ๒ มี เสื้อ รูป กระสอบ ดี้นาคาด คอพับ มี กระ ตุม ๓ กระ ตุม
มี กระ เป้า บน ๒ ข้าง และมี กระ ตุม ที่ ปก กระ เป้า ข้าง ละ ๑ กระ ตุม

ข้อ ๓ มี กางเกง ขาดัน ดี้นาคาด

ข้อ ๔ (๑) มี ผา พน แขง ดี้นาคาด

(๒) มี รอง เท้า หนึ่ง ดีเหลดอง หรือ รองเท้า ผา ดี้นาคาด อย่าง หนึ่ง เชือก

ข้อ ๕ มี อินทร ชนรูป ๔ เหลี่ยม มี กว้าง ๕ เซนติเมเคอร์ ข้าง บน
ทาง ต้น คอ มน มุม หนึ่ง ผา ดีเหลด หมู คัดตาม ทรง บัว คือ แค คอ ไป หา ไหล่

มาตรา ๔ จำนายยาม ให้ มี หมวก ทรง หมือ คาด ดี้นาคาด ขอบ
เป็น ดี้ เตือด หมู ด้าย รัด คาง และ กระบัง หน้า ดี้คำ มี ครา เพ็ชราวุช ใน ขอบ
บัว กนก ที่ หน้า หมวก และมี กางเกง ผา ดี้นาคาด ขาดัน มี เสื้อ แบบ วาชกร
ดี้นาคาด คอพับ มี กระ เป้า บน ข้าง นอก กระ เป้า ต่าง ข้าง ใน และมี กระ ตุม
คิต ที่ ปก กระ เป้า บน ข้าง ละ ๑ กระ ตุม กับ มี อินทร ชนรูป แดง กษณ เหมือน
อย่าง ของ พดชวิษเณน

มาตรา ๕ นักเรียน ตำรวจ ให้ มี เครื่อง แต่ง ตัว ดังนี้

ข้อ ๑ หมวกทรง หม้อศาลี สี่หน้าศาลี ฉ้าย รัต คาง แดกกระบัง หน้าสีดำ และมีคราเพชรราวูชใน ขอบบัว กนก ที่หน้า หมวก

ข้อ ๒ เสื้อ แบบ ราชการ สี่หน้าศาลี คอพับ มีกระเป๋าด้าน ข้าง นอก กระเป๋าต่าง ข้าง ใน และมีกระดุมติด ที่ ปก กระเป๋าด้าน ข้าง ๑ กระดุม

ข้อ ๓ กางเกงผ้า สี่หน้าศาลี ซาลีน

ข้อ ๔ รองเท้า หนังเกลี้ยง สีเหลือง หรือ ชนิด ผักเชือก

ข้อ ๕ ดับเบิ้ล แขนง หนึ่ง สีเหลือง และ ผ้า พืน แขนง สี่หน้าศาลี

อินทรีขนดำหรือสีดำทุกชนิด นั้น ให้ ใช้ อินทรีขน มีรูปและลักษณะ เหมือนอย่างที่ได้กล่าวไว้ ในมาตรา ๓ ข้อ ๕ แต่ให้มีแถบเงินกว้าง ๑ เซ็นติเมตร ตาม กางเกง อินทรีขน ตาม ขาว คอย

มาตรา ๖ นายพลตระเวน ชั้นตำรวจ ราชการ และ ว่าที่ รองอำมาตย์ตรี ให้ มีเครื่อง แต่ง ตัว เหมือน อย่าง นักเรียน ตำรวจดี ตั้งกล่าวแล้ว ใน มาตรา ๕ แต่ให้เพิ่ม ขน และ เบ็ดขน แปลง บาง อย่าง ดังนี้

ข้อ ๑ เพิ่มเสื้อแบบ ราชการ สีขาวคอตั้ง มีกระเป๋าด้าน และ กระดุม ที่ ปก กระเป๋าด้าน เหมือน อย่าง เสื้อ แบบ ราชการ สี่หน้าศาลี

ข้อ ๒ ฉ้ายรัตคางดำ เปลี่ยน เป็น ฉ้าย รัต คาง แถบเงิน กว้าง ๑ เซ็นติเมตร

ข้อ ๓ เพิ่ม หมวก กั้นเขต สี่หน้าศาลี พืนผ้า สี่หน้าศาลี มีผ้า สี่เหลี่ยม หม ขน ขน ข้าง บน ๑ แถว กว้าง ครึ่ง เซ็นติเมตร มี ฉ้าย รัต คาง หนึ่ง เหลือง

และมี คราเพชรราวูชใน ขอบบัว กนก ที่ หน้าหมวก

12๕๐/2566

ข้อ ๔ อินทร์ ๓๓ สำหรับคิด เสีย ทุก ชนิด เปลี่ยน เงื่อนไข ว่า ที่ รอง
อำมาตย์ตรี ให้ มี แลก เงิน กว้าง ๑ เช่น คิมเคอร์ ขลป ๖๓ อินทร์ ๓๓
แทน แลก เงิน ตาม ถัด จาก อินทร์ ๓๓ ตาม ยาว

มาตรา ๗ เครื่อง แต่ง ตัว นาย พดกระเวณ ชั้น ดั้ง เบ้าบักตร์ ชั้น รอง
อำมาตย์ และ อำมาตย์ ใน กรม พดกระเวณ ให้ มี ดั่งนี้

ข้อ ๑ (๑) หมวก ทรง หม้อ ตาด สี่ หน้า ตาด กระบัง หน้า สี่ ตัว ฉ้าย
วัดคาง เป็น แลก เงิน กว้าง ๑ เช่น คิมเคอร์ มี ครา เพ็ชร วอช ใน ขอบ บัว
กนก ที่ หน้า หมวก

(๒) หมวก กั้น แดง สี่ หน้า ตาด พนม สี่ หน้า ตาด มี กระจับ หยอด ห่ม แซม
อยู่ ข้าง บน ๑ แถว กว้าง ครึ่ง เช่น คิมเคอร์ มี ฉ้าย วัดคาง หน้า เหลือง
และมี ครา เพ็ชร วอช ใน ขอบ บัว กนก ที่ หน้า หมวก

(๓) หมวก แดง เนื้อ สี่ หน้า ตาด มี แพร่ กระจับ หยอด ห่ม แซม มี ยอด กับ
ใช้ วัดคาง เงิน และมี ครา พระ ครุฑ พาดหะ ติด ที่ หน้า หมวก

ข้อ ๒ (๑) เสื้อ แบบ ราชการ สี่ หน้า คอ พับ และ
(๒) เสื้อ แบบ ราชการ สี่ หน้า คอ กิ่ง คายาง ที่ ถัด ใต้ อก ใน มาตรา ๕
ข้อ ๒ กับ มาตรา ๖ ข้อ ๑

(๓) เสื้อ สี่ กระ หลาด รูป ทนถ สี่ หน้า คอ พับ มี กระ เบ้า หอง และ ข้าง
มี ขลป ดี หยอด ห่ม เป็น ถวด ครึ่ง หน้า ออก และ ปาก กระ เบ้า ที่ ข้อ มือ ทาบ เป็น
แผ่น ขาน เรียว ที่ คอ มี กระจับ หลาด สี่ หยอด ห่ม ติด ทั้ง แก่ หน้า กอ ไป เพียง
เต็ม อับ่า มี แลก เงิน กว้าง ๑ เช่น คิมเคอร์ ขลป ๖๓ ถ้า ชั้น อำมาตย์ เดิม
แลก เงิน กว้าง ครึ่ง เช่น คิมเคอร์ ทาบ ที่ ถัด ใต้ อก เสื้อ อีก ๑ แลก

(๔) มีรถคันใหม่ ดีเดียดหมู

ข้อ ๓ อินทร์ ชู สำหรับ ติด เสื่อ ทุกชนิด มีรูป แดงลักษณะเหมือน
อย่างที่ได้อีกตัวไว้ใน มาตรา ๓ ข้อ ๕ แก้วรองอำมาตย์ ให้ มีแถบ
เงิน กว้าง ๑ เซ็นติเมตร ขดปริม อำมาตย์เหมือน อย่าง รอง อำมาตย์
แต่ให้เพิ่ม แถบเงิน กว้างครึ่ง เซ็นติเมตร ติด ทาบกลาง อินทร์ ชู ตามยาว

ข้อ ๔ (๑) กางเกง ผ่า ส้นหน้าตาด ขาดัน

(๒) กางเกง ตัดกระหลาด ส้นหน้าตาด ขาดัน มีแถบ ดีเดียดหมูกว้าง ๕ เซ็น
ติเมตร ติด ที่ ตะเข็บ ขา กางเกง ขาว นอก

ข้อ ๕ (๑) ผ่า พนม แฉง ส้นหน้าตาด

(๒) ส้น น้ม แฉง หนึ่ง สี่ เหลือง

(๓) รอง เท้า หนึ่ง เหลือง เกดียง หรือ ชนิด ผูก เชือก

(๔) รอง เท้า ส้น หนึ่ง เหลือง

มาตรา ๘ นายพลตระเวน ชั้น มหาอำมาตย์ ให้ มี เครื่อง แต่ง ตัว
เหมือน อย่าง รอง อำมาตย์ และ อำมาตย์ ตั้ง ที่ ก่อตัว มา แล้ว ใน มาตรา ๗
มี เพิ่ม ชน และ เปลี่ยน แปะดง บาง อย่าง ดังนี้

ข้อ ๑ (๑) เสื่อ สักกระหลาด รูป ก้น กัด ส้นหน้าตาด คอพับ ที่ คอ บิด ใหม่ เงิน
เป็น ดายถัก บน ผ่า สักกระหลาด ดีเดียด หมู ติด ตั้งแต่ คอ ไป เพียง เสริม ขอบ่า

และ ที่ ข้อ ๒

(๒) มีรถคันใหม่ ดีเดียดหมู มี ขอบ รวด เงิน

ข้อ ๒๑ ทางแกว่ ตั้กกระหลดต ตั้หน้าตาด ขาลั้ น มีแกบ ตั้ เตอดหม กว้าง ๓ เซ็นติเมตร ติต ที่ ตะเซบ ขากางแกว่ ข้างนอกคู่ ๑ หน้างัน ๑ เซ็นติเมตร ครัง และ มี เส้น ลดต ตั้ เตอด หม กั้ น กถาง

อินทรีขน ตั้สำหรับ ติต เตื่อ ทกษนต นั้ น มีรูป และ ตั้ลักษณะ เหมือน อย่าง ที่ ตี กถางไว้ ใน มาตรา ๓ ข้อ ๕ แต่ บั้กใหม่ เจิน เปน ตาย ถัก ขลิบวิม รอบ กว้าง ๑ เซ็นติเมตร ครัง

มาตรา ๙ ขอบหมวก ทรงหม้อตาด บรรตนา นายพล ตระเวณ และ นั้กรเรียน สั้รวัด ให้ มี แกบ ตั้ เตอดหม ขนาด และ อย่าง แกบ กางแกว่ ตั้ถวน ขั้ น มหาอำมาตย์ ให้ เติม เส้น ตั้หน้าตาด ๒ เส้น มี ลดต ตั้ เตอดหม กั้ น กถาง ติต ที่ ขอบ หมวก โดย รขอบ

มาตรา ๑๐ นายพล ตระเวณ ขั้ น รองอำมาตย์ และ อำมาตย์ ขั้ น มี นั้ น ที่ ขมา ให้ มี เตอย ที่ ลั้ น รองเท่า เวณ แต่ มหาอำมาตย์ เปื่อ ใช้ รองเท่า ตั้ถง ให้ มี เตอย เติม

มาตรา ๑๑ ถ้า จะ ใช้ เครื่อง กั้ น หนาว ให้ นายพล ตระเวณ ทัง ปอง ไซ้ เตื่อ รูปโอเวอร์ โค้ด ตั้หน้าตาด มี อินทรี ขน ตาวยค หรือ เลื่อ สตุม ตั้หน้าตาด มี ตั้ เตอด หม กั้ น คื่อ เลื่อ ทง ตั้ถง อย่าง นั้ น ขั้ น ใน ตาม ตั้ เตื่อ แต่ ขั้ น มหาอำมาตย์ ให้ มี ขั้ น ใน แด ขลิบวิม นั้ น ออก ปาก กระเบ่า ทาย ข้อ มี ตั้ เตอดหม ตั้ถวน เครื่อง แต่งคว เจ้าพนักงาน กรมพล ตระเวณ คย้าง อื่น ซึ่ง ไม่ เปน หลัก สั้ กั้ กัญ เช่น ฝั้ น สตุม กั้ น หนาว หรือ กั้ น ฝั้ น หรือ เครื่อง ที่ ประตบ กับ เครื่อง แต่งคว เจ้าพนักงาน กรมพล ตระเวณ เพื่อ ความ เรียบ ร้อย ใน การ นางอย่าง เปน ตัน

ซึ่งไม่ได้กล่าวไว้ในพระราชกำหนดนี้โดยเฉพาะแล้ว ให้เสนาบดี
กระทรวงนครบาล มีอำนาจ กำหนดให้เจ้าพนักงาน กรมพดตะเวณ ใช้ ได้
ตามสมควร

หมวดที่ ๓

ว่าด้วยเครื่องหมายเจ้าพนักงาน

กรมพดตะเวณ

มาตรา ๑๒ พดตะเวณชั้นนายยาม เอก, โท, ศรี, และจ่า
นายยาม ซึ่งลำดับยศต่างกัน ในชั้นนั้น ๆ ให้มีเครื่องหมายยศ ดังนี้
ข้อ ๑ ชั้นนายยาม เอก, โท, ศรี, จ่านายยาม ให้มีบัลลังก์
เหล็กหมุดที่แขนเสื้อ ข้างซ้าย เนื้อข้อศอกตามลำดับยศ คือ

นายยามศรี	๑	บัลลังก์
นายยามโท	๒	บัลลังก์
นายยามเอก	๓	บัลลังก์
จ่านายยาม	๔	บัลลังก์

ข้อ ๒ ชั้นรองอำมาตย์ อำมาตย์ และมหาอำมาตย์ ให้มีดาวเงิน
ติดที่ข้อมือขวาตามลำดับยศ คือ

- รองอำมาตย์, อำมาตย์, มหาอำมาตย์, ศรี ๑ ดาว
- รองอำมาตย์, อำมาตย์, มหาอำมาตย์, โท ๒ ดาว
- รองอำมาตย์, อำมาตย์, มหาอำมาตย์, เอก ๓ ดาว
- นายพดตะเวณ ตำรวจ ราชการ และว่าที่ยศชั้น รองอำมาตย์, อำมาตย์

มหาอำมาตย์ จะ คิดดาว ตาม ตำบับย์ไม้ไต้ จน ถว่า จะ ได้ ปรึประกาศ
พระราชทาน ยศ แลว จึง ให้ ตัดได้

มาตรา ๑๓ นอก จาก เครื่องหมาย ที่ กถาว นี้ ให้ เพิ่ม เครื่องหมาย
นี้ สำหรับ ตำแหน่ง และ นำ ที่ ดังนี้

ข้อ ๑ พดตระเวน นายยาม แต่ จ่านายยาม ให้ มี ตัว เลข คิดบน
อินทรี ๓ สำหรับ หมาย แวง คิด ที่ คอ ข้าง ขวอ หมาย หมวด คิด ที่ คอ
ข้าง ซ้าย หมาย ปรึ จำ ตัว ใน หมวด

ข้อ ๒ นายพดตระเวน ให้ คิด รูป สิ่ง ที่ ทำ ด้วย เงิน ที่ คอ พบ เตอ ทั้ง ๒ ข้าง
และ มี เลข กถาง บั๊กนุก หรือ พระ มหามงกุฎ เงิน คิด ทับ กถาง อินทรี ๓ ดังนี้

- (๑) กอง ปรึ จำ การ และ กอง พนงกัน คิด พระ มหามงกุฎ
- (๒) นอก นั้น คิด ตัว เลข หมาย แวง หรือ พนง
- (๓) ชั้น มหาอำมาตย์ ให้ มี อักษร พระบรมนามาภิธิชโย อ. ป. ร.

เบองบน เปน รูป พระ มหามงกุฎ คิด ทับ บน อินทรี ๓ ตาม ครง

ข้อ ๓ นายพดตระเวน ที่ เปน ราชองครภัก์ ให้ ใช้ สาย โยง ยศ เบ็ญน
เปน โหมเงิน

หมวด ๔

ว่า ด้วย เครื่อง สำตราจ
สำหรับ ใช้ กับ เครื่อง แต่ง ตัว เจ้าพนักงาน

กรมพดตระเวน

12/10/2566
มาตรา ๑๔ นายพดตระเวน ชั้น ตำบับย์ราชการ และ ว่า ทริ ของ อำมาตย์ ตริ

รองอำมาตย์, อำมาตย์, แดมหาอำมาตย์ให้ ไซ้กระบี่ฝักทอง ชาว ฝ่าย
หนึ่งเหลือง พู่ใหม่เงิน ส่วน มหาอำมาตย์ ให้ มีแถบเงิน ทับ ฝ่ายหนึ่ง
เพิ่มชั้นอีก ๑ แถบ สำหรับใช้ ในเวลาที่สงครามทางเกษมมีแถบ

มาตรา ๑๕ เจ้านายยามให้ ไซ้กระบี่ฝักเหล็ก ฝ่าย หนึ่ง เหลือง
พู่ใหม่ขาว

การ ศาตกระบี่ตามที่ ได้กล่าว มา แล้ว ใน มาตรา ๑๔ แด มาตรา ๑๕
นี้ ให้ ศาตใน เสื้อ

มาตรา ๑๖ พลตระเวน นายยาม และ นักเรียน ตำรวจดี ให้ ไซ้
มี เข็มขัด ของ กระสุน กับ ของ ตาม ป้าย มี น หรือ ของ กระบอง
ศาค นอก เสือ ตาม ศราว แล ของ ที่ ๆ ให้ ไซ้

มาตรา ๑๗ อาวุธ นอก จาก ที่ ได้ กล่าว นี้ เพื่อ งดวง ใน ราชการ
ลาดตระเวน ให้ ได้ นาม ตั้ กระหวง นครบาด กำหนด ให้ กรม พลตระเวน
ไซ้ ได้ ตาม ต้น ควร

หมวด ๕

ว่า ด้วย กำหนด การ แต่ง ตัว

เครื่อง เจ้าพนักงาน กรม พลตระเวน

มาตรา ๑๘ เจ้าพนักงาน กรม พลตระเวน ทั้ง ไป ตั้ง ปี ๑๙๑๕

เครื่อง เจ้าพนักงาน กรม พลตระเวน ให้ ออก ตั้ง ตาม ระเบียบ ตั้ง ที่ ได้

กำหนดไว้ ๑๒ คือ ๒๕๖๖

ข้อ ๑ พดตระเวน นายขาม เจ้านายขาม นักเรียน ตำรวจ ตำรวจ
ราชการ และว่าที่รองอำมาตย์ตรี จะแต่ง เต็มยศ ครึ่งยศ หรือเครื่อง
ประดับ ก็แต่ง อย่างเดียวกันทุกประการ

ข้อ ๒ นายพดตระเวนชั้น รองอำมาตย์ อำมาตย์ และมหาอำมาตย์
ให้แต่งตัวดังนี้

เจ้าพนักงานหอสมุด

เครื่อง	หมวด	ชื่อ	วัสดุ	วิธีคิด	กางเกง	รองเท้า	หมายเลข
เข็มขัด	หมวดเข็มขัด	เข็มขัดหนัง	หนัง	ตัดเย็บ	แถบซาติน	หนัง	
เข็มขัดขาว	"	ผ้าขาวแบบ ราชกา	ผ้าขาวแบบ ราชกา	"	"	"	
เครื่องยศใหญ่	"	เข็มขัดหนัง	หนัง	ไม่ใช้	"	"	
เครื่องยศ	"	ผ้าขาวแบบ ราชกา	ผ้าขาวแบบ ราชกา	"	"	"	

ประเภท	หมวด	ชื่อ	วัตถุประสงค์	ทางแก	วิธีแก้	หมายเหตุ
ประเภท ก.	พรกษอศต หรือหมวกกัน แดดัดันศต	ผลันศต แบบรชกร	ไมใช่	ผลันศต ตลชลันศต เมแกบ	ด้นศตจจะใช่ ผลันศตหรือ ด้นเบรกรค	ด้นศตจจะใช่ ผลันศตหรือ ด้นเบรกรค กใช้ผลันศต คองใช้รอกเท ชยงผลันศต
ประเภท ข.	"	ผลันศตแบบ รชกร	"	"	"	"

2/10/2566

ข้อ ๓ รองอำมาตย์ อำมาตย์ มหาอำมาตย์ ถ้าแต่งเครื่อง ตัโมธร ให้แต่งดังนี้

- (๑) เสื้อชั้น นอกผ้าขาว เบาะคอ รูปปลาต เอว คัด อินทร์ธนู ตามชั้นยศ คัดกระดุมข้างละ ๒ กระดุม
- (๒) เสื้อ กักตั้งขาว
- (๓) เสื้อเชิ้ต สีขาว คอตั้ง หรือ คอพับ ผ้าผูกคอดำ
- (๔) กางเกง ตั๊กกระหลาด สีน้ำตาล แดง สี เลือด หมู ขาขาว
- (๕) หมวกทรง หม้อตาล สีน้ำตาล
- (๖) รองเท้า หนังดำ เถลิง หุ้มข้อเท้า

มาตรา ๑๙ นาย พต.ตระเวน ชั้น ตัญญาบัตร เวลาค่า แต่งเต็มยศ
 อย่างไม่ใด ๆ ผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญหรือ
 ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์
 ต่างประเทศ ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญนั้น ถ้า
 แต่งครึ่งยศให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญเหมือนอย่างเต็ม
 ยศ แต่ไม่ต้องใช้สายสพาย แต่ถ้าแต่งเครื่อง ตัโมธร ก็ตัด เครื่อง
 ปกติก็ตัด ให้ใช้แพรแถบของเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญ ทำ
 เป็นแผ่นผากวาง ๒ เช่นคิเมเคอร์ คัดที่อกเสื้อ เบื้องซ้ายตรงแนวกระ
 ดุมคอเสื้อ เว้นแต่เครื่อง ตัโมธร นั้น จะประดับเหรียญขนาดย่อมแทน
 แพรแถบของเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้นก็ได้ แต่ถ้ามหายกระทรวงวัง
 หรือในใบเสียมมีความว่า ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ก็ให้ประดับ
 12/10/2566
 คับ หรือถ้ามีว่าให้สวมสายสพายด้วย ก็ให้สวมสายสพาย

พด ๓๓๓ ๓๓๓ นายยาม จ่านายยาม และนักเรียน ตำรวจวัด จะแต่งเครื่อง เจาพนักงาน กรมพด ๓๓๓ ๓๓๓ ต้อง ประดับ เข็มขลุ่ยเสมอ จะใช้แพรวแถบไม้ได้ ส่วน นักเรียน ตำรวจวัดชั้น หม่อมเจ้าให้ ประดับ แต่เฉพาะ เข็มขลุ่ยบรมราชภิเษก เข็มขลุ่ยอื่น ๆ ที่ได้รับ พระราชทานไม่ต้อง ประดับ

มาตรา ๒๐ เพื่อ บัง ทรมิน ให้ เป็นการ เข้าใจ ยึด ไป จาก พระราชกำหนด ให้ กระทรวงนครบาล ทำ เครื่อง แต่ง ตัว และ เครื่อง หมายถึง ตาม พระราชกำหนด นี้ ได้ ทก อย่าง สำหรับ เปน แบบ ใน การ แต่ง เครื่อง แต่ง ตัว ดับ ไป จะ ทำให้ ผิด ไป จาก แบบ นั้น ไม่ ได้

มาตรา ๒๑ การ แต่ง ตัว เจาพนักงาน กรมพด ๓๓๓ ๓๓๓ ที่ ได้ กำหนด ไว้ นี้ กำหนด ให้ เปน หัก แห่ง การ แต่ง ตัว เจาพนักงาน กรมพด ๓๓๓ ๓๓๓ แต่ ถ้า มี พระบรมราชโองการ ให้ เจาพนักงาน กรมพด ๓๓๓ ๓๓๓ แต่ง ตัว ประการใด แล้ว ไม่ เปน อัน ผิด ต่อ พระราชกำหนด นี้

มาตรา ๒๒ ห้ามมิ ให้ เจาพนักงาน กรมพด ๓๓๓ ๓๓๓ เวลา แต่ง เครื่อง เจาพนักงาน กรมพด ๓๓๓ ๓๓๓ ใช้ เครื่อง ประดับ กาย อย่าง อื่น ซึ่ง มิ ได้ มี พระบรมราชานุญาต ให้ ใช้ คิด นอก หรือ ทบ เครื่อง แต่ง ตัว เจาพนักงาน กรมพด ๓๓๓ ๓๓๓

หมวด ๖

ว่าด้วย ผู้ ที่ จะ ได้รับ เครื่อง แต่ง ตัว
เจ้าพนักงาน กรมพด ๓๓๓ ๓๓๓

มาตรา ๒๓ เครื่อง แต่ง ตัว เจาพนักงาน กรมพด ๓๓๓ ๓๓๓ ตาม พระราชกำหนด นี้ พด ๓๓๓ ๓๓๓ นายยาม จ่านายยาม และ นักเรียน ตำรวจวัด ให้

12/10/2566

เบิกจ่าย ของ หอวง ใช้ตลอดเวลาที่ อยู่ใน ราชการ กรม พด ตระเวน ตามที่ กำหนดให้เบิกได้ ส่วน นาย พด ตระเวน ให้ เบิก จ่าย ได้ เฉพาะ ใน ครั้ง แรก ที่ รับ ตำแหน่ง ยศ ครั้ง เดียว หรือ ใน คราว ที่ เปลี่ยน แปลง ทุก สิ่ง และ ให้ เลื่อน บัด ภัทร ทรง นคร บรม มี อำนาจ กำหนด จ่าย ให้ ตาม ดั้ม ควร

มาตรา ๒๔ บรรดา เจ้าพนักงาน กรม พด ตระเวน ซึ่ง จะ เบิก เครื่อง แต่ง ตัว ของ หอวง ไป ใช้ ใน ราชการ นั้น ให้ เลื่อน บัด ภัทร ทรง นคร บรม มี อำนาจ ที่ จะ กำหนด เครื่อง แต่ง ตัว ทั้ง ปวง ว่า สิ่ง ใด ควร จะ จ่าย ให้ นาน เวลา เพียง ใด ต่อ ครั้ง

มาตรา ๒๕ บรรดา เจ้าพนักงาน กรม พด ตระเวน ซึ่ง ได้ กำหนด ชั้น เครื่อง แต่ง ตัว ตาม พระราช กำหนด แล้ว นั้น ให้ มี ทำ นียบ ถา มั่น คร เป็น ชั้น ดัง นี้

มหาอำมาตย์เอก	เทียบได้มอ นายพดเอก
มหาอำมาตย์โท	เทียบได้มอ นายพดโท
มหาอำมาตย์ตรี	เทียบได้มอ นายพดตรี
อำมาตย์เอก	เทียบได้มอ นายพันเอก
อำมาตย์โท	เทียบได้มอ นายพันโท
อำมาตย์ตรี	เทียบได้มอ นายพันตรี
รองอำมาตย์เอก	เทียบได้มอ นายร้อยเอก
รองอำมาตย์โท	เทียบได้มอ นายร้อยโท
รองอำมาตย์ตรี	เทียบได้มอ นายร้อยตรี
จ่านายยาม	เทียบได้มอ จ่านายสิบ

12/10/2566

หมวด ๗

ว่าด้วยผู้กระทำผิดต่อพระราชกำหนด

มาตรา ๒๖ บุคคลผู้ใดหรือพวกใด บรรดาที่ไม่มีอำนาจแต่งตั้งด้วยเครื่องเจ้าพนักงาน กรมพลตระเวน ตามพระราชกำหนดนี้ บังอาจแต่งตัวเองกีด หรือผู้ใดจัดหรือขุดถนนใหญ่ที่ไม่มีอำนาจแต่งตั้งด้วยเครื่องเจ้าพนักงาน กรมพลตระเวนนี้ แต่งตั้งด้วยเครื่องเจ้าพนักงาน กรมพลตระเวน อันต้องด้วยพระราชกำหนดนี้ กีด หรือขุดด้วยแบบอย่างเกาซึ่ง กรมพลตระเวน ยังคงใช้แต่งเข้ามาตั้งราชการ กีด บุคคลผู้หนึ่งหรือพวกหนึ่ง มีความผิด ท่านเห็น อาญาจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท หรือทั้งจำและปรับด้วยทั้ง ๒ สถาน

พระราชกำหนดนี้ให้ ไว้วันที่ ๓๐ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๙๗
เป็นวันที่ ๑๖๐๑ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

ประกาศใช้ยศนายตำรวจภูธร
พระพุทศักราช ๒๔๙๘

มีพระบรมราชโองการใน พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระมกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชดำริเห็นว่า เวลานี้ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้ง กอง ตำรวจภูธร ฉายา ออกไปตาม หัวเมืองทั่วทุกมณฑล มีจำนวนคนมาก เป็น หลักฐานมั่นคงแล้ว นับว่ากรมตำรวจภูธรเป็น กรมใหญ่ ในกระทรวงมหาดไทย กรมหนึ่ง สมควร จะ พระราชทานยศนายตำรวจภูธร ดัง หากได้

12/10/2566

เพราะฉะนั้น บรรดายศนายตำรวจทั้งปวงให้เรียกว่า นายสืบตำรวจ
จ่านายสืบตำรวจ นายตามตำรวจ นายร้อยตำรวจ นายพันตำรวจ นาย
พลตำรวจ แต่ให้มีลำดับชั้นยศ คือ

นายพลตำรวจเอก

นายพลตำรวจโท

นายพลตำรวจตรี

นายพันตำรวจเอก

นายพันตำรวจโท

นายพันตำรวจตรี

นายร้อยตำรวจเอก

นายร้อยตำรวจโท

นายร้อยตำรวจตรี

นายตามตำรวจ

จ่านายสืบตำรวจ

นายสืบตำรวจเอก

นายสืบตำรวจโท

นายสืบตำรวจตรี

สืบต่อไป ดังนี้

ประกาศมาณวันที่ ๑ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๕๕๘

เป็นวันที่ ๑๖๐๓ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

12/10/2566

เล่ม ๓๒ วันที่ ๔ เมษายน หน้า ๒๖

ประกาศตั้งผู้บัญชาการ โรงเรียนราชแพทยาลัย

มีพระบรมราชโองการเห็นอเกล้าฯ คำว่าสั่งว่า โรงเรียนราชแพทยาลัย ได้จัดการศึกษาวิชาแพทยเจริญยิ่งขึ้นโดยลำดับ ทั้งกิจการของโรงเรียนก็ได้ขยายให้กว้างขวางขึ้น เป็นหลักฐานในการศึกษาวิชาแพทย์ได้ สมควรจะมีผู้ที่ทรงคุณวุฒิสามารถตั้งขึ้นเป็นผู้บัญชาการ ทรงพระราชดำริเห็นว่า มหาอำมาตย์ตรี พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นไชยนาท นเรนทร ผู้ช่วยปลัดทูลฉลอง กระทรวงธรรมการสมควรจะเป็นผู้ทรงบังคับบัญชาการโรงเรียนนี้ไว้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มหาอำมาตย์ตรี พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นไชยนาท นเรนทร เป็นผู้บัญชาการโรงเรียนราชแพทยาลัยตั้งแต่วันนี้ไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๓ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
 เณวันที่ ๑๖๑๕ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

เล่ม ๓๒ วันที่ ๑๘ เมษายน หน้า ๑๒๑

ประกาศตั้งตำแหน่งอธิบดีกรมศึกษาธิการ

มีพระบรมราชโองการเห็นอเกล้าฯ คำว่าสั่งว่า ตำแหน่ง อธิบดีกรมศึกษาธิการว่างอยู่ ทรงพระราชดำริเห็นว่า อำมาตย์เอก พระยาไพศาลศิลปศาสตร์ เจ้ากรมกรมศึกษาธิการ สมควรจะเป็น อธิบดีกรมศึกษาธิการได้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้อำมาตย์เอก พระยาไพศาลศิลปศาสตร์ เจ้ากรมกรมศึกษาธิการ เป็น อธิบดีกรมศึกษาธิการ ตั้งแต่วันนี้ไป

ประกาศมาแต่ณวันที่ ๑๓ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
เป็นวันที่ ๑๖๑๕ ในรัชกาลปัตยุมัน

เดิม ๓๒ วันที่ ๑๘ เมษายน หน้า ๑๒๒

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

เรื่อง ยกเว้น เงิน อากศ ค่า น้ำ แล เงิน ค่า ราชการ

ในตำบลหัวหิน จำนวน พ.ศ. ๒๔๕๗

พระยามหาอำมาตยาธิบดี ผู้แทน เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย รับ
พระบรมราชโองการ ได้เกล้า ๆ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งว่า ได้เกิด
ไข้กาฬโรค ที่ตำบลหัวหิน แคว้น เมือง ปราณบุรี เมื่อ เดือน กันยายน
พ.ศ. ๒๔๕๗ ราษฎร พวกนี้ ขยพศรอบ ครวี่ หมี ระดำ ระด้ายไม่เป็นอัน
ตั้ง หน้า ประกอบ การ หาเลี้ยงชีพ จึง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ออก
ประกาศยกเว้น เงิน อากศ ค่า น้ำ แล ค่า ราชการ จำนวน พุทธศักราช ๒๔๕๗ แก่
ราษฎร ตำบลหัวหินไว้ เพื่อ เปน การ บำรุง ฟู ฟู

คำกล่าวว่าการมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๒๔ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

(ลงนาม) มหาอำมาตย์โท พระยามหาอำมาตยาธิบดี

ผู้แทน เสนาบดี

12/10/2566

เดิม ๓๒ วันที่ ๒ พฤษภาคม หน้า ๖๙

ประกาศตั้งกองฝึกหัดผู้กำกับตึกเสื้อ

นายกองใหญ่ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลราชกุมารพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงดำรงตำแหน่ง นายปลัดเสนาบดี ทรงมีรับบัญชาเสด็จมาและตึกเสื้อทั่วไป มีพระบรมราชโองการดำรัสเห็นชอบเกล้าเห็นชอบกระหม่อมสั่งว่า หน้าทีผู้กำกับตึกเสื้อ นั้น เป็นหน้าที่สำคัญ อย่างหนึ่ง ที่จะต้องเป็น ผู้ฝึกฝนให้คนบวกรักวิชา คำสั่งว่า พระมหากษัตริย์ และเรียนรูแบบแผนวิชาการ นึกกรมที่จะทำการปกครองประโยชน์แก่ชาติบ้านเกิดเมืองนอน เพราะฉะนั้น หน้าทีผู้กำกับจึงต้องเป็นผู้ที่มีคุณวุฒิพิเศษซึ่งเป็นผู้ใฝ่เรียนรูการในหน้าที่เสด็จมาแต่แล้ว แลเข้าไ้รับที่กิจการแห่งกองตึกเสื้อได้ดำเนินไปโดยรวดเร็ว และขยายเป็นการแพร่หลายนั้น จึงยังมีคนมีโอกาศที่จะจัดการศึกษาวิชาผู้กำกับให้พอเพียงแก่หน้าที่ได้ และเมื่อได้ขยายการปกครองตึกเสื้อเป็นการแพร่หลายซึ่งมีกองตึกเสื้อตั้งขึ้นในเมืองมณฑลต่าง ๆ มากด้วยกัน ฉะนั้น ระเบียบการฝึกหัดตั้งสอน ย่อมมีอาการเปลี่ยนแปลงผิดแผกแปลกกันไปทีละเล็กละน้อยตามที่อยู่ใกล้และไกลใน ธรรมดา ด้วยเหตุฉนั้นจึงทรงพระราชดำริห์ว่า เพื่อจะคงไว้ซึ่งระเบียบการฝึกหัดตั้งสอนตึกเสื้อตามเมืองมณฑลต่าง ๆ ให้ทำการเป็นระเบียบเหมือนกัน ฉะนั้น จึงมีบัญชาให้ตั้งเป็น การสมควรจะจัดตั้งกองฝึกหัดผู้กำกับตึกเสื้อขึ้นในกรุงเทพฯ แห่งหนึ่งสำหรับเป็นที่สำนึลศึกษาวิชาต่าง ๆ ซึ่งจะสำหรับใช้ ในหน้าที่ผู้กำกับตึกเสื้อต่อไป เพื่อใ้เรียนรูแบบแผนวิชาการในหน้าที่นี้โดยเสถียร

12/10/2566

แล้ว และ นำ แบบ อย่าง ที่ ตี ไป ใช้ ใน กอง ลูก เลื่อ ค่าง ๆ เพื่อ ดำ เนิน การ
แปล ระเบียบ ขัน หนังสือ เดียว กัน

จึง ทรง พระ กรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ ตั้ง กอง ผูก หัด ผู้ กำนับ ลูก เลื่อ ขัน
ใน บริเวณ สโมสร คณะ เลื่อ บ้าน พระราชวัง ส่วน ดุสิต สำหรับ แปล ที่
ด้าน ศึกษาศาสตร์ ผู้ กำนับ ที่ ไป ทั้ง กรุงเทพมหานคร แล หัว เมือง ให้ ขนาน
นาม กอง นักเรียน นี ว่า กอง ผูก หัด ผู้ กำนับ ลูก เลื่อ ใน พระ บรม ราชูปถัมภ์
ซึ่ง รวม การ อยู่ใน กรม นักเรียน เลื่อ บ้าน ผดุง ขัน อยู่ใน ความ ปกครอง
ของ กรม เสนาธิการ เลื่อ บ้าน และ ทรง พระ กรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ เสนา
ธิการ เลื่อ บ้าน เป็น หน้า ที่ อำนวย การ ศึกษ การ ใน พแนก นี้ โดย ตลอด

ส่วน ผู้ ที่ จะ เข้า เป็น นักเรียน ผูก หัด ใน กอง นี้ ต้อง เป็น รอง ผู้ กำนับ
หรือ ลูก เลื่อ เอก ประจำ ใน กอง ลูก เลื่อ กอง โต กอง ห้าง อยู่ แล้ว หรือ เป็น
ศิษย์ ใน โรงเรียน ซึ่งมี กอง ลูก เลื่อ ประจำ อยู่ หรือ ซึ่ง คิด จะ ตั้ง กอง ลูก เลื่อ
ขัน และ ต้อง มี หนังสือ แนะนำ มา จาก นาย ก กรมการ จัด การ ลูก เลื่อ
ใน มณฑล ของ ตน กำนับ มา ด้วย เพื่อ เป็น หลัก ฐาน

กำหนด เวลา ที่ จะ อยู่ เฝ้า เรียน ใน โรงเรียน นั้น ให้ มี กำหนด เวลา เฝ้า
เรียน ๒ เดือน เต็ม เริ่ม ตั้งแต่ วันที่ ๑ พฤศจิกายน เป็น ต้น ไป จนถึง วันที่ ๓๑
ธันวาคม เสมอ ไป ทุก ๆ ปี หรือ ถ้า เต็ม ใจ จะ โดย เสด็จ พระราชดำ เนิน
ในการ ผูก หัด ประตองยทูล เลื่อ บ้าน กอง เสนา หลวง ด้วย ก็ได้ สุด แต่ แค่ ใจ
สมัคร แต่ ถ้า 2568 จะ ตาม เสด็จ แล้ว ต้อง อยู่ จน หมด เซสท์ เวลา ที่ ผูก หัด
ประตองยทูล จะ กลับ ก่อน ไม่ได้ ส่วน นักเรียน ผู้ ที่ มี เศรษฐภาพ อยู่ใน

กรุงเทพฯ ฯ นั้น คงให้มาศึกษาวิชาเฉพาะ แต่เวลาเล่าเรียน คือ เข้าไปเรียน
กลับ ส่วน นักเรียน ผู้ที่มี เติหะสถาน อยู่หัว เมือง นั้น คง ประจำถิ่น อยู่
หัตถ์ นอนที่ โรงเรียน ตลอดเวลา ซึ่ง เป็นส่วน พระราชทาน พระราชทรัพย์
เลี้ยงดูโดยเฉพาะ

เมื่อ นักเรียน ผู้ใดได้ ศึกษาวิชา ครบกำหนด และ สอบได้ ได้ตาม หลักสูตร
จะได้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน ใบประกาศนียบัตร เป็นสำคัญ
ใบประกาศนียบัตร นั้น มีแปด ประเภท คือ

ก. ประเภทที่ ๑ เป็นใบ ประกาศนียบัตร พิเศษ ที่จะได้ ทรงพระกรุณา
โปรดเกล้า ฯ พระราชทาน แก่ นักเรียน ที่ สอบได้ ได้ตาม หลักสูตร ซึ่ง
เป็นผู้ที่ ได้ โดยเสด็จ พระราชดำเนียร ใน การ ฝึกหัด ประดองยุทข เจือมา กอง
เสนาหลวง

ข. ประเภทที่ ๒ เป็นใบ ประกาศนียบัตร สำมัญ สำหรับ พระราชทาน
แก่ นักเรียน ที่ สอบได้ ได้ตาม หลักสูตร ที่มี ได้ โดยเสด็จ พระราชดำเนียร ใน การ
ฝึกหัด ประดองยุทข กับ กองเสนาหลวง

ทั้ง นี้ ตาม หมายการ กรรมการ จัดการ ตกเดือน มณฑลใด กระตั้ง ผู้ใด มา ศึกษา
วิชาการ ใน แขนง นี้ เป็น จำนวน เท่าใด ก็ ให้ตั้ง รายงาน นักเรียน ไปให้
นายกองโต พระอภัยมณี มุขมนตรี เสนาธิการ เชื้อมาทราบ ภายใน กำหนด เดือน
กันยายน เดิมต่อไปทุก ๆ ปี เพื่อได้ เตรียม จัดสถานที่ สำหรับ การ เค้าเรียน
ให้เป็น การ พอเพียง

ประกาศมาณวันที่ ๖ พฤษภาคม พระพุทธเจ้าราชา ๒๔๕๘
เล่ม ๓๒ วันที่ ๕ พฤษภาคม หน้า ๗๐

ประกาศยกตำแหน่งสมุหราชองครักษ์เสือป่า

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ดังว่า บรมราชาของครักษ์
 ทหารบก ทหารเรือ และตำรวจกรม ก็ได้รวมอยู่ในสมุหราช
 องครักษ์ทหารผู้เดียวแล้ว เว้นแต่ราชองครักษ์เสือป่า ยังแยกอยู่
 อีกส่วนหนึ่ง ทรงพระราชดำริเห็นว่า ยังเป็นการกล่าวกำยไม่เป็นระเบียบ
 ทัต เพราะฉนั้นเมื่อใด ให้นายพลตรีและนายกองเอก พระยาประสิทธิ์
 ศักการได้มาเป็นผู้ช่วยสมุหราชองครักษ์แล้ว ก็เป็นโอกาสอันสมควร
 ที่จะตั้งแปลงแก้ไขระเบียบการได้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
 ให้เลิกตำแหน่งสมุหราชองครักษ์เสือป่าเสีย ยกตำแหน่งราชองครักษ์
 เสือป่าไปรวมอยู่ในสมุหราชองครักษ์ทหารสืบไป

ประกาศมาณวันที่ ๘ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๕๘ เป็น
 วันที่ ๑๖๔๐ ในรัชกาลปัจจุบันนี้
 เดือน ๓๒ วันที่ ๘ พฤษภาคม หน้า ๗๓

ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องจัดเขตที่เพลิงไหม้ เมืองเพชรบุรี

มหาอำมาตย์โท พระยามหาอำมาตยาธิบดี ผู้แทนเสนาบดีกระทรวง
 มหาดไทย รับพระบรมราชโองการไว้เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
 ให้ประกาศให้ทราบทั่วกัน ว่า

เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ เกิดเพลิงไหม้ใหญ่
 หนักที่เมืองเพชรบุรี ทวีปยุตม์บดินทร์ของราษฎรเสียหายไปเพราะอัคคีภัย

เป็นอันมาก กระทรวงมหาดไทยได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณา
 กราบบำนาจของรูดพระบาท ทรงส่งตพระราชทูตไทยแหวง ทรงส่ง ชาวเมือง
 เพชรบุรี ที่ต้องเสียทรัพย์สินสมบัติแล้วเข้าเฝ้ารับความทุกข์ยากลำบากเพราะ
 เหตุอศไทยครั้งนี้เป็นอันมาก ทรงพระราชดำริเห็นว่า ที่เมืองเพชรบุรี
 บ้านเรือนราษฎรปลูกยึดยึดติดกันแน่น แต่เรือนโรงไทยมากปลูก
 ด้วยไม้หลังคาจาก อันเป็นเชื้อให้เพลิงติดลุกลามได้ง่าย ทั้งถนน
 หนทางที่มีอยู่แต่เดิมก็คับแคบ ไม่เป็นระเบียบแต่กว้างขวางพอที่จะ
 บดบังกัน อศไทยได้ทันทั่วๆ ด้วยเหตุเหล่านี้ เมื่อเกิดอศไทยขึ้นเพลิง
 จึงลุกลามไหมบ้านเรือนทรัพย์สินของราษฎรเสียหายไปเป็นอันมาก
 เพราะฉนั้น เพื่อบดบังกันเหตุอันตรายอันอาจจะมีเกิดขึ้นด้วยอศไทย
 ดังที่ได้บังเกิดขึ้นแล้วคราวนี้ แต่เพื่อความสุขดำรงอายุของประชาชน
 ต่อไปภายหน้า จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดการต่อไปนี้

๑. ให้แก่ถนนเก่าขยายแต่ตัดถนนใหม่ ตามที่ได้หมายไว้ในแผนที่
 ที่เจ้าพนักงานได้ขีดประกาศไว้ ณ ศาลากลางเมือง
๒. ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดปลูกสร้างเพิงหรือเรือนโรงอันกำบัง
 ด้วยไม้ขัดแตะ หรือด้วยแผง หรือด้วยใบไม้ อันอาจจะเป็นเชื้อให้เพลิง
 ติดลุกลามขึ้นได้ง่าย ในเขตที่ ๆ เเพลิงไหม้แล้วต่อไป แต่เพื่อ
 ที่จะมิให้ผู้ของอศไทย ซึ่งเป็นผู้ไร้เคหสถานบ้านเรือนอยู่ด้วยได้
 รับความทุกข์ลำบากเพราะไม่มีที่อาศัย และจะทำให้มีนคนถาวรก็
 ไม่ทันทั่วๆ กันนี้ จึงพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ปลูกเรือนโรง

พ.ศ. ๒๔๕๘

หน้า ๗๓

มุก ด้วยใบไม้ อ้อไครยไต้ ในระหว่างนี้ ชั่วคราว ตามกำหนดเวลาที่ผู้ว่า
ราชการเมืองเพชรบุรี จะได้ ออกหนังสือ อนุญาตให้

๓. เขตละ ส่วน ๑ ของ เขตที่ ๆ เพลิงไหม้แต่ที่ ๆ ติดต่อกับเขต
เพลิงไหม้ คือ ในบริเวณที่ ฟากตวันตกแม่น้ำ ตั้งแต่เชิงสะพานช้าง
ไปตาม ถนนสี่พระอิน จนบรรจบถนนราชดำเนิน ตามถนนราชดำเนินไป
บรรจบถนนราชวิถี ลงไปตามถนนราชวิถี จนถึงริมแม่น้ำ ขึ้นตาม
ริมแม่น้ำมาจนบรรจบที่เชิงสะพานช้าง ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใด บดกเรือน
โรงอื่น กำบังด้วยไม้ซดแตะ หรือใบไม้ เพราะในบริเวณนี้เป็นที่ตั้งสถาน
ที่ทำการ ของรัฐบาล จำจะต้อง ระวังรักษาอันตรายโดยกวดขัน

ประกาศ มา ณ วันที่ ๗ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

(ลงนาม) มหาอำมาตย์โท พระยามหาอำมาตยาธิบดี

ผู้แทนเสนาบดี

เดิม ๓๒ วันที่ ๙ พฤษภาคม หน้า ๗๔

ประกาศเลิกใช้พระราชบัญญัติระงับโรคระบาด

ในตำบลมขามไหย่ง ตำบลตลาดกลาง ตำบลท้ายบ้าน อำเภอเมืองฯ นครบุรี

มี พระบรมราชโองการ ดำรัสเห็นเกล้าฯ สั่งว่า ตามความใน
ประกาศ ลงวันที่ ๔ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ให้ใช้พระราช
บัญญัติ ระงับโรคระบาด ในตำบลมขามไหย่ง ตำบลตลาดกลาง ตำบล
ท้ายบ้าน และของเมืองนครบุรี นั้น บัดนี้ผู้ว่าราชการเมือง แด่แพทย์หลวง

ได้ มีใบ บอก กราบ บังคม ทูล ทรง ทราบ ฝ่าละอองธุลี พระบาท ว่า กภาพโรค
ซึ่ง เกิด ขึ้น นั้น แพทย์ ได้ จด การ บัอง กัน ดัง บแล้ว จึง ทรง พระกรุณา
โปรดเกล้า ฯ ให้ ถอน พระราชบัญญัติ ระบับ โรค ระบาด ทั่ว พระพุทธศักราช
๒๔๕๖ ใน ท้อง ที่ อนันต์ ก้าว มา แล้ว ซึ่ง คน แต่ บัดนี้ เป็น คน ไป

คำสั่งว่า การ มหาชาติไทย

ประกาศมา ณ วันที่ ๘ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

(ตงนาม) มหาอำมาตย์โท พระยามหาอำมาตยาธิบดี

ผู้แทนเสนาบดี

เต็ม ๓๒ วันที่ ๑๖ พฤษภาคม หน้า ๗๗

ประกาศพระราชทานนามเรือกลไฟ

มี พระ บรมราช โองการ ดำรัส เห็น เกล้า ฯ ว่า นาม เรือ กลไฟ พระ
ที่ นึ่ง แต่ เรือ ราชกร ของ เก้า ซึ่ง บัดนี้ ไม่ มี ตำเรือ แล้ว ไม่ ควร จะ ทิ้ง
ให้ ส่าย สุนดู เด็ด ควร นำ มา ชนาน เปน นาม เรือ ใน บัดนี้ บัดนี้ หนึ่ง
การ ที่ จะ ได้ ด้ พระราช ดำเนิร เลียบ มณฑล บัษ ได้ คราว นี้ จะ ได้ ได้ ด้
ด้วย เรือ ประชาธิปก ของ บริษัท อัสสัม เอเซียติก เปน เรือ พระที่ นึ่ง จึง ทรง
พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ พระราชทาน นาม เปดียน ใหม่ ว่า เรือ อรรถราช
วเรศ เพื่อ เปน เกียรติยศ แก่ บริษัท นั้น กับ โปรดเกล้า ฯ ให้ เปดียน
นาม เรือ นี้ ว่า เรือ อรรถราช กิจการ ตั้ง แต่ บัดนี้ ไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๐ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
เป็น วันที่ ๑๖๕/๒๖๖๖ ใน รัชกาล บัดนี้ บัดนี้

เต็ม ๓๒ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม หน้า ๗๘

ประกาศเปลี่ยนอัตราเก็บเงินภาษี โรงเรือน ในเขตรัฐชาติบาดเมืองชลบุรี

มหาอำมาตย์โท พระยามหาอำมาตยาธิบดี ผู้แทนเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย รับ พระบรมราชโองการใส่เกล้า ฯ ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

ด้วยตาม อัตราเก็บเงิน ภาษีโรง เรือน ใน เขต รัฐ ชาติ บาด เมือง ชลบุรี ประเภทที่ ๒ เรือนโรงที่ไม่ได้เช่าและไม่มีสินค้าเก็บหนึ่งห้องละ ๑ บาท ๕๐ สตางค์ นั้น ยังไม่เหมาะ กับ เรือน โรง ที่ ต้อง เสีย ภาษี เพราะ ฉะนั้น ตั้งแต่วันที่ ได้ ตง ประกาศ นี้ เป็น ต้น ไป ทรง พระ กรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ เปลี่ยน อัตรา เก็บเงิน ภาษี โรง เรือน ใน เขต รัฐ ชาติ บาด เมือง ชลบุรี ประเภทที่ ๒ ดังนี้ คือ เรือนโรงที่ไม่ได้เช่าและไม่มีสินค้าที่มีชอกกว้างเกิน ๔ ศอกขึ้นไป แต่ชอกไถ่ยาวเกิน ๒ ศอกขึ้นไป เก็บหนึ่งห้องละ ๑ บาท ส่วน เรือน โรง ที่มี ชอก แต่ ชอก ไถ่ ขนาด เล็ก กว่า นี้ ยกเว้นไม่ต้อง เสีย ภาษี โรง เรือน

คำตาว่า กรม มหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๑๐ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

(ลงนาม) มหาอำมาตย์โท พระยามหาอำมาตยาธิบดี

12/10/2566

ผู้แทนเสนาบดี

เล่ม ๓๒ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม หน้า ๗๕

กฎมณเฑียรบาลเพิ่มเติม

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระมกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว คำนวณเห็นชอบเกล้าฯ ตั้งว่า กฎมณเฑียรบาลที่มีอยู่แต่ก่อน ยังหาพอเพียงแก่การไม่ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ออกกฎมณเฑียรบาลเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ ผู้ใดรับหญิง นคร โสเภณี ฤๅหญิง แพศยา หาส์เลี้ยงชีพ โดยทาง บำรุง กาม เข้ามา ร่วม ตั้งวาสน์ ภายใน เขตร์ พระราช ตำหนัก แห่งใด ๆ ท่าน ว่ามัน ประพฤติ ละเมิด พระราช อาญา โดย อาการ อัน ตามก ให้ถึง พระราช อาญา ทั้ง ชาย แล หญิง ผู้ ประพฤติ ทราจาร นั้น มีระวาง โทษ จำจริง ไม่เกิน คน ละ ๑ ปี

มาตรา ๒ ผู้ใดรู้เห็น เป็นใจ ใน ความ ประพฤติ ทราจาร เช่นนี้ ถ้า แต่มัน เป็น เจ้า ของ ห้าง ท่าน ว่ามัน มีความ ผิด เสมอ ตัว การ ต้อง ระวาง โทษ จำจริง ไม่เกิน ๑ ปี แต่ ถ้า มัน มิใช่ เจ้า ของ ห้าง ให้ถึง พระราช อาญา เพียง กึ่ง ๑ แห่ง พระราช อาญา ที่ ตัว การ ได้รับ

ประกาศมาณวันที่ ๒๑ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
เป็นวันที่ ๑๖๕๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

เล่ม ๓๒ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๘๐

ประกาศพระราชกฤษฎีกา

กำหนดจัดที่ดินสร้างทางรถไฟสายเหนือ

มีพระบรมราชโองการ คำนวณเห็นชอบเกล้าฯ ให้ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้ทราบทั่วกันว่า การสร้างทางรถไฟสายเหนืออันได้ตั้งต้นทำทาง

แยกจาก ทาง รถไฟสาย นครราชสีมาที่ ตำบลบ้านเกาะ ซึ่งได้มีประกาศห้าม
 มาแล้วแต่ก่อน มิให้เจ้าของที่ดินซึ่งถูก ทางรถไฟ เปลี่ยนที่ดินให้เป็น
 ของผู้อื่นด้วย ข้าราชการ ค่ำ ๆ ตั้งแต่เมือง บุรีรัมย์ จนถึง เมือง นครจำปาสก
 ตอนหนึ่ง ตาม ประกาศพระราชกฤษฎีกาถึงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน รัตน
 โกสินทรศก ๒๔๕๓ นั้น

บัดนี้การ สร้าง ทางรถไฟหลวง สายเหนือ ตอน นครจำปาสก ถึงนคร
 เขียวใหม่นั้น เจ้าพนักงาน กรมรถไฟได้ปรึกษาคัดทางเสร็จแล้ว เจดาม
 กำจัดทำการก่อสร้างอยู่ เพราะฉะนั้น บรรดาที่ดินสองข้าง ทางรถไฟที่
 กล่าวมาแล้วนี้ วัตถุประสงค์ของ ทางรถไฟนั้น ออกไปข้างละ ๒๐ วา
 ถ้าทำสถานีข้าง ละ ๕๐ วา ถ้าเป็นที่ว่างเปล่าไม่มีเจ้าของ ห้ามมิให้
 ผู้หนึ่งผู้ใดจับจอง ถ้ามีเจ้าของ ห้ามมิให้ยกให้แก่ช้อชายแปลก
 เปลี่ยนแก่ผู้หนึ่งผู้ใดก่อนที่ได้รับใบอนุญาตจากสมุหเทศาภิบาล ถ้าหาก
 ว่าเจ้าของที่ดินมีประสงค์ จะยกที่ดินของตนให้หรือ ชายหรือ แดกเปลี่ยน
 แก่ผู้หนึ่งผู้ใดแล้ว ก็ให้นำความแจ้งต่อสมุหเทศาภิบาลให้ทราบก่อน
 เมื่อสมุหเทศาภิบาลได้ ปรึกษาด้วยเจ้าพนักงาน กรมรถไฟเห็นไม่ จำเป็นจะต้อง
 ใ้ที่นั้น ในการรถไฟแล้ว ก็ จะอนุญาตให้ช้อชาย แดกเปลี่ยนได้
 ถ้าต้องการไว้ใช้ ใน การรถไฟ เจ้าพนักงาน จะได้รับชื่อไว้เป็นของหลวง
 ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดเขาที่ดินใน กำหนดเขตฯ ทางรถไฟนี้ไป ลักตอบ ยกให้หรือ
 ชายช้อ แดกเปลี่ยน กับผู้ใด หรือปลูกสร้างสิ่งหนึ่งสิ่งใดขึ้นโดยไม่ได้รับ
 อนุญาต จากสมุหเทศาภิบาล แลเจ้าพนักงาน รถไฟก่อนแล้ว ให้ถือว่า
 การที่กระทำนั้น เป็นอันใช้ ไม่ได้ตาม ประกาศนี้ แลจะไม่ได้รับเงินใช้

คำที่ขึ้นแต่คำตั้งของเหล่านี้ ตามประกาศเสนาบดีจัดซื้อที่ดินที่จะได้
ประกาศต่อไป

ประกาศพระราชกฤษฎีกาเมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม
พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ เป็นวันที่ ๑๖๕๙ ในรัชกาลปัจจุบัน
เต็ม ๓๒ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม หน้า ๘๒

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

เรื่องแก้ไขวิธีนำคู่มือบางตำบลในมณฑลนครไชยศรีเป็นวิธีนำปางดอย

พระยามหาอำมาตยาธิบดี ผู้แทนเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย รับ
พระบรมราชโองการได้เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศ
ทราบทั่วกันว่า ได้ทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า การทำนา
ในมณฑลนครไชยศรีในระหว่าง ๔-๕ ปีที่ล่วงมาแล้ว ไม่ได้จะได้
ผลเต็มตามปรกติ เป็นเหตุด้วยน้ำน้อยพอหล่อเลี้ยงต้นข้าว เมื่อ
การทำนามีเหตุเสียหายอยู่แทบทุกปีเช่นนี้แล้ว ก็ย่อมเป็นความ
เดือดร้อนแก่ราษฎรอยู่ อาศัยพระมหากรุณาธิคุณ ซึ่งมีอยู่แก่ทวย
ราษฎรทั้งหลาย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แก้ไขวิธีนำคู่มือ
บางตำบลในมณฑลนครไชยศรีเป็นวิธีนำปางดอย แต่เปลี่ยนอัตรา
ใหม่ให้พอสมควรแก่ภูมิประเทศ ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๕๘ เป็นต้นไป
ตั้งมีรายตำบลแจ้งในบัญชีท้ายประกาศนี้

คำว่ากรมมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

12/10/2566 (ตงนาม) มหาอำมาตย์โท พระยามหาอำมาตยาธิบดี

ผู้แทนเสนาบดี

อำเภอเมือง เมืองสุพรรณบุรี

เลขที่	ตำบล	เดิมเป็น		เปลี่ยนเป็น	
		คู โศ หรือ ฟางดอย	ชน	คู โศ หรือ ฟางดอย	ชน
๑	บ้านบึง	คู โศ	ตรี	ฟางดอย	ตรี
๒	ไม้ขวาง	คู โศ	โท	ฟางดอย	ตรี
๓	คลังหิน	คู โศ	ตรี	ฟางดอย	ตรี
๔	บางกุ้ง	คู โศ	ตรี	ฟางดอย	ตรี
๕	สวนแดง	คู โศ	ตรี	ฟางดอย	ตรี
๖	ไร่รัต	คู โศ	โท	ฟางดอย	ตรี
๗	ศาลาขาว	คู โศ	ตรี	ฟางดอย	ตรี
๘	ดอนมะสัง	คู โศ	โท	ฟางดอย	ตรี
๙	ทับดีเหล็ก	คู โศ	ตรี	ฟางดอย	ตรี
๑๐	บ้านโพ	คู โศ	ตรี	ฟางดอย	ตรี
๑๑	พันคำตั้ง	คู โศ	ตรี	ฟางดอย	ตรี
๑๒	ท่าระหัด	คู โศ	ตรี	ฟางดอย	ตรี
๑๓	ท่าว่า	คู โศ	ตรี	ฟางดอย	ตรี
๑๔	ท่าพี่เลี้ยง	คู โศ	ตรี	ฟางดอย	ตรี
๑๕	โพพระยา	คู โศ	โท	ฟางดอย	ตรี
๑๖	ดอนศาล	คู โศ	โท	ฟางดอย	โท
๑๗	โคกโคแหม่	คู โศ	โท	ฟางดอย	โท
๑๘	วิหารแดง	คู โศ	ตรี	ฟางดอย	ตรี
๑๙	โคกหม้อ	คู โศ	ตรี	ฟางดอย	ตรี

เลขที่	คำมด	เดิมเป็นนา		เปลี่ยนเป็น	
		คู้โคหรือ ฟางตอย	ชัน	คู้โคหรือ ฟางตอย	ชัน
๒๐	ดอนกำยาน	คู้โค	โท	ฟางตอย	ตรี
๒๑	หัวเวียง	คู้โค	ตรี	ฟางตอย	ตรี
๒๒	วัดใหญ่	คู้โค	ตรี	ฟางตอย	ตรี

จ้ำนักหอสมุด

ตำบลบางปลาหมอ เมืองสุพรรณบุรี

เลขที่	ตำบล	เดิมเป็นนา		เปลี่ยนเป็น	
		คู โคนหรือ ฟางตอย	คัน ดิน	คู โคนหรือ ฟางตอย	คัน ดิน
๑	ท่ามพิน	คู โคน	คัน ดิน	ฟางตอย	คัน ดิน
๒	บ้านยอศ	คู โคน	คัน ดิน	ฟางตอย	คัน ดิน
๓	วังมะขาม	คู โคน	คัน ดิน	ฟางตอย	คัน ดิน
๔	วังตาเพชร	คู โคน	คัน ดิน	ฟางตอย	คัน ดิน
๕	บ้านพุกษ์	คู โคน	คัน ดิน	ฟางตอย	คัน ดิน
๖	บ้านแหลม	คู โคน	คัน ดิน	ฟางตอย	คัน ดิน
๗	บางใหญ่	คู โคน	คัน ดิน	ฟางตอย	คัน ดิน
๘	ตะแคงหมู	ฟางตอย	คัน ดิน	ฟางตอย	คัน ดิน
๙	มะขามตม	ฟางตอย	คัน ดิน	ฟางตอย	คัน ดิน
๑๐	วัดโบสถ์	ฟางตอย	คัน ดิน	ฟางตอย	คัน ดิน
๑๑	ชนนัง	คู โคน	คัน ดิน	คู โคน	โท
๑๒	เกาะทอง	คู โคน	คัน ดิน	คู โคน	โท
๑๓	โคกคราม	คู โคน	คัน ดิน	คู โคน	โท
๑๔	บ้านแขก	คู โคน	คัน ดิน	คู โคน	โท
๑๕	ตะค้ำ	คู โคน	คัน ดิน	ฟางตอย	โท
๑๖	ตาบเงิน	คู โคน	คัน ดิน	คู โคน	โท
๑๗	กฤษณา	ฟางตอย	คัน ดิน	ฟางตอย	โท
๑๘	สำ	ฟางตอย	คัน ดิน	คู โคน	โท
๑๙	ไม้ทองตัน	ฟางตอย	คัน ดิน	คู โคน	โท

เลขที่	คำขาด	เดิมเป็น		เปลี่ยนเป็น	
		คู่ โค หรือ ฟางตอย	๕ ชน	คู่ โค หรือ ฟางตอย	๕ ชน
๓๐	องค์วิทย์	คู่ โค	ตรี	คู่ โค	โท
๓๑	ห้องชาอย่าง	ฟางตอย	ตรี	คู่ โค	โท
๓๒	จรเข้ ใหญ่	ฟางตอย	ตรี	คู่ โค	โท

ชำนาญ หอสมุด

อำเภอสองพี่น้อง เมืองสุพรรณบุรี

เลขที่	ตำบล	เดิมเป็นนา		เปลี่ยนเป็น	
		คู โค หรือ ฟางดอย	ชั้น	คู โคหรือ ฟางดอย	ชั้น
๑	บางตาเถร	คู โค	โท	คู โค	โท
๒	บางตะเคียน	คู โค	โท	ฟางดอย	ตรี
๓	บางปลาทู	คู โค	โท	คู โค	โท
๔	บางสระแก้ว	คู โค	โท	ฟางดอย	ตรี
๕	บางคันชั่ง	คู โค	โท	คู โค	โท
๖	บ้านกุ่ม	คู โค	โท	ฟางดอย	ตรี
๗	บ้านโพ	คู โค	โท	ฟางดอย	ตรี
๘	บ้านช้าง	คู โค	โท	คู โค	โท
๙	บางเดนม	คู โค	ตรี	ฟางดอย	ตรี
๑๐	คันคาบ	คู โค	ตรี	ฟางดอย	ตรี
๑๑	สองพี่น้อง	คู โค	ตรี	ฟางดอย	ตรี
๑๒	บางฉนวน	คู โค	ตรี	ฟางดอย	ตรี
๑๓	บางดี	คู โค	ตรี	ฟางดอย	ตรี
๑๔	บ้านกระบอก	คู โค	ตรี	ฟางดอย	ตรี
๑๕	บางพลับ	คู โค	ตรี	ฟางดอย	ตรี
๑๖	หัวโพ	ฟางดอย	ตรี	ฟางดอย	ตรี
๑๗	ศรีตำราย	ฟางดอย	ตรี	ฟางดอย	ตรี
๑๘	ห้วยศอก	ฟางดอย	ตรี	ฟางดอย	ตรี
๑๙	ทุ่งศอก	ฟางดอย	ตรี	ฟางดอย	ตรี

12110125566

อำเภอศรีประจันต์ เมืองสุพรรณบุรี

เลขที่	ตำบล	เดิม:ปรนนา		เปลี่ยนเป็น	
		คู โศ หรือ ฟางตอย	ย ชน	คู โศ หรือ ฟางตอย	ย ชน
๑	มดแดง	คู โศ	โท	ฟางตอย	โท
๒	วังยางน้อย	คู โศ	โท	ฟางตอย	โท
๓	วังยางใหญ่	คู โศ	โท	ฟางตอย	โท
๔	ศรีประจันต์	คู โศ	โท	ฟางตอย	โท
๕	กระพัง	คู โศ	โท	ฟางตอย	โท
๖	หัววัง	คู โศ	โท	ฟางตอย	โท
๗	บ้านกว้าง	คู โศ	โท	ฟางตอย	โท
๘	บ้านไร่	คู โศ	โท	ฟางตอย	โท
๙	วังน้ำเย็น	คู โศ	โท	ฟางตอย	โท
๑๐	บ้านคอก	คู โศ	โท	ฟางตอย	ตรี
๑๑	บางงาม	คู โศ	โท	ฟางตอย	ตรี
๑๒	ตงขเหล็ก	คู โศ	โท	ฟางตอย	ตรี
๑๓	หนองเทียน	คู โศ	โท	ฟางตอย	ตรี
๑๔	ปรตายนา	ฟางตอย	โท	ฟางตอย	โท

อำเภอนางบวช เมืองสุพรรณบุรี

เลขที่	ตำบล	เดิมเป็นนา		เปลี่ยนเป็น	
		คู โคนหรือ ฟางดอย	ชั้น	คู โคนหรือ ฟางดอย	ชั้น
๑	วังหิน	คู โคน	โท	ฟางดอย	โท
๒	ย่านยาว	คู โคน	โท	ฟางดอย	โท
๓	สาม ชก	คู โคน	ตรี	ฟางดอย	จตุรา
๔	บ้านท่ง	คู โคน	ตรี	ฟางดอย	ตรี
๕	โป่งแดง	ฟางดอย	เอก	ฟางดอย	โท
๖	บ้านสระ	คู โคน	โท	ฟางดอย	โท
๗	หนองผักนาก	คู โคน	โท	ฟางดอย	โท
๘	กระเตื้อง	คู โคน	เอก	คู โคน	เอก
๙	วัดไทร	คู โคน	เอก	คู โคน	เอก
๑๐	หนองสระเตา	คู โคน	โท	ฟางดอย	โท
๑๑	หนองโพ	คู โคน	โท	คู โคน	โท
๑๒	ตำพันทอง	คู โคน	ตรี	ฟางดอย	ตรี
๑๓	วังลึก	---	---	ฟางดอย	โท

อำเภอเดิมบาง เมืองสุพรรณบุรี

เลขที่	ตำบล	เดิมเป็นนา		เปลี่ยนเป็น	
		คู โคนหรือ ฟางดอย	คัน ดิน	คู โคนหรือ ฟางดอย	คัน ดิน
๑	บ้านหัวเขา	คู โคน	โท	ฟางดอย	โท
๒	โคกช้าง	ฟางดอย	ตรี	ฟางดอย	ตรี
๓	เขาคิน	ฟางดอย	ตรี	ฟางดอย	ตรี
๔	ก้ามเขียน	ฟางดอย	ตรี	ฟางดอย	ตรี
๕	ท่าช้าง	คู โคน	โท	ฟางดอย	ตรี
๖	เขาพระ	คู โคน	โท	ฟางดอย	ตรี
๗	ท่านางเรียง	คู โคน	โท	ฟางดอย	ตรี
๘	นางบวช	คู โคน	โท	ฟางดอย	ตรี
๙	บ่อกรู	คู โคน	ตรี	ฟางดอย	ตรี
๑๐	องค์พระ	ฟางดอย	เบญจะ	ฟางดอย	เบญจะ
๑๑	หัวขม่น	ฟางดอย	เบญจะ	ฟางดอย	เบญจะ
๑๒	บึงตะก	คู โคน	โท	คู โคน	โท
๑๓	หัวป่า	คู โคน	โท	ฟางดอย	ตรี
๑๔	วังศรีราช	คู โคน	เอก	คู โคน	เอก
๑๕	เดิมบาง	ฟางดอย	ตรี	ฟางดอย	ตรี

อำเภอจระเข้ด้ามพิน เมืองสุพรรณบุรี

เลขที่	ตำบล	เดิมเป็นนา		เปลี่ยนเป็น	
		คู โคน้ำหรือ ฟางตอย	คัน ดิน	คู โคน้ำหรือ ฟางตอย	คัน ดิน
๑	ดอนคา	คู โคน้ำ	โท	ฟางตอย	คัน ดิน
๒	หนองไธ้	คู โคน้ำ	โท	ฟางตอย	คัน ดิน
๓	บ้านดอน	คู โคน้ำ	คัน ดิน	ฟางตอย	จัด นา
๔	วังทราย	คู โคน้ำ	คัน ดิน	ฟางตอย	จัด นา
๕	กระเจ็ด	คู โคน้ำ	คัน ดิน	ฟางตอย	จัด นา
๖	จระเข้ด้ามพิน	คู โคน้ำ	คัน ดิน	ฟางตอย	คัน ดิน
๗	สระยายโสม	คู โคน้ำ	คัน ดิน	ฟางตอย	จัด นา
๘	หัวข่อย	คู โคน้ำ	คัน ดิน	ฟางตอย	จัด นา
๙	หนองบัว	คู โคน้ำ	จัด นา	ฟางตอย	จัด นา

อำเภอเมือง เมืองนครปฐม

เลขที่	ตำบล	เดิมเปลี่ยนมา		เปลี่ยนไป	
		คู โคน หรือ ฟางตอย	คัน	คู โคนหรือ ฟางตอย	คัน
๑	พระปฐม	ฟางตอย	โท	ฟางตอย	โท
๒	นครปฐม	ฟางตอย	โท	ฟางตอย	โท
๓	สนามจันทร์	ฟางตอย	โท	ฟางตอย	โท
๔	ท่าพยา	ฟางตอย	โท	ฟางตอย	โท
๕	หนองปากโลง	ฟางตอย	โท	ฟางตอย	โท
๖	หนองนางแม่	ฟางตอย	โท	ฟางตอย	โท
๗	วังตะก	ฟางตอย	โท	ฟางตอย	โท
๘	ตาก้อง	ฟางตอย	โท	ฟางตอย	โท
๙	ทุ่งน้อย	ฟางตอย	โท	ฟางตอย	โท
๑๐	ธรรมศาลา	ฟางตอย	โท	ฟางตอย	โท
๑๑	บ่อพลับ	ฟางตอย	โท	ฟางตอย	โท
๑๒	บ่อโคหนด	ฟางตอย	โท	ฟางตอย	โท
๑๓	ห้วยจระเข้	ฟางตอย	โท	ฟางตอย	โท
๑๔	ทับทิมคง	ฟางตอย	โท	ฟางตอย	โท
๑๕	บางแหม	ฟางตอย	โท	ฟางตอย	โท
๑๖	ดอนยายหอม	ฟางตอย	โท	ฟางตอย	โท
๑๗	ถนนชาติ	ฟางตอย	โท	ฟางตอย	โท
๑๘	มาบแค	ฟางตอย	โท	ฟางตอย	โท
๑๙	ตำบลควายเผือก	ฟางตอย	โท	ฟางตอย	โท
๒๐	บ้านเกตุยว	ฟางตอย	โท	ฟางตอย	โท

อำเภอนครไชยศรี เมืองนครปฐม

เลขที่	ตำบล	เดิมเป็นนา		เปลี่ยนเป็น	
		คู โค หรือ ฟางตอย	ชั้น	คู โคหรือ ฟางตอย	ชั้น
๑	ท่ามอญ	คู โค	โท	ฟางตอย	โท
๒	ท้ายคัน	คู โค	โท	ฟางตอย	โท
๓	ปรักนา	ฟางตอย	เอก	ฟางตอย	โท
๔	วัดแค	ฟางตอย	เอก	ฟางตอย	โท
๕	ลำปะทวน	ฟางตอย	เอก	ฟางตอย	โท
๖	จักรวาล	คู โค	โท	ฟางตอย	โท
๗	บางเก็ง	ฟางตอย	เอก	ฟางตอย	โท
๘	มหาสวัสดิ์	ฟางตอย	เอก	ฟางตอย	โท
๙	ศาลายา	ฟางตอย	เอก	ฟางตอย	โท
๑๐	ตานตากฟ้า	ฟางตอย	เอก	ฟางตอย	เอก
๑๑	คลองโยง	ฟางตอย	เอก	ฟางตอย	เอก
๑๒	ดอนแฝก	ฟางตอย	เอก	ฟางตอย	เอก
๑๓	ห้วยพลู	ฟางตอย	เอก	ฟางตอย	เอก
๑๔	บางแก้วฟ้า	ฟางตอย	เอก	ฟางตอย	เอก
๑๕	บางพระ	ฟางตอย	เอก	ฟางตอย	เอก
๑๖	วัดตะมด	ฟางตอย	เอก	ฟางตอย	เอก
๑๗	โพรงเซ	ฟางตอย	เอก	ฟางตอย	เอก
๑๘	ศรีมหาโพธิ์	ฟางตอย	เอก	ฟางตอย	เอก

12/10/2566

เลขที่	ตำบล	เดิมเป็นนา		เปลี่ยนเป็น	
		คู โคหรือ ฟางดอย	เข ชน	คู โคหรือ ฟางดอย	เข ชน
๑๙	ทองไทร	ฟางดอย	เขก	ฟางดอย	เขก
๒๐	ห้วยตะโก	ฟางดอย	เขก	ฟางดอย	เขก
๒๑	บ้านพระเนียด	ฟางดอย	โท	ฟางดอย	โท
๒๒	บางระกำไห	ฟางดอย	เขก	ฟางดอย	เขก
๒๓	บางระกำน้อย	ฟางดอย	โท	ฟางดอย	โท
๒๔	บ้านถวย	ฟางดอย	เขก	ฟางดอย	เขก
๒๕	ท่ากระชับ	คู โค	โท	ฟางดอย	โท
๒๖	บางแก้ว	คู โค	โท	ฟางดอย	โท
๒๗	โพธิ์	คู โค	โท	ฟางดอย	โท
๒๘	บางกระบือ	ฟางดอย	เขก	ฟางดอย	เขก
๒๙	แหลมบัว	ฟางดอย	เขก	ฟางดอย	เขก

อำเภอตากใหม่ เมืองนครปฐม

เลขที่	คำบด	เดิมเป็นนา		เปลี่ยนเป็น	
		คู โทหรือ ฟางตอย	ชัน	คู โทหรือ ฟางตอย	ชัน
๑	ดอนไม้	ฟางตอย	โท	ฟางตอย	โท
๒	บ้านแพ้ว	ฟางตอย	โท	ฟางตอย	โท
๓	เจ็ดรว	ฟางตอย	โท	ฟางตอย	โท
๔	คลองคัน	ฟางตอย	โท	ฟางตอย	โท
๕	บางยาง	ฟางตอย	โท	ฟางตอย	โท
๖	คลองขลุง	ฟางตอย	โท	ฟางตอย	โท
๗	ท่าไม้	ฟางตอย	โท	ฟางตอย	โท
๘	บ้านใหม่	ฟางตอย	โท	ฟางตอย	โท
๙	อ้อมใหญ่	ฟางตอย	โท	ฟางตอย	โท
๑๐	ขอมน้อย	ฟางตอย	โท	ฟางตอย	โท
๑๑	ห้วยยาน	คู โท	เอก	ฟางตอย	เอก
๑๒	คลองจินดา	ฟางตอย	โท	ฟางตอย	โท
๑๓	คลองจินดา	ฟางตอย	โท	ฟางตอย	โท
๑๔	คลองบางช้าง	ฟางตอย	โท	ฟางตอย	โท
๑๕	คลองใหม่	ฟางตอย	โท	ฟางตอย	โท
๑๖	ท่ามพราน	คู โท	เอก	ฟางตอย	เอก
๑๗	ท่าข้าม	คู โท	เอก	ฟางตอย	เอก
๑๘	ขอมใหญ่	คู โท	เอก	ฟางตอย	เอก
๑๙	ท่าตาก	คู โท	เอก	ฟางตอย	เอก

เลขที่	คำขาด	เดิมเป็น		เปลี่ยนเป็น	
		คู่ โค หรือ ฟางดอย	ชัน	คู่ โค หรือ ฟางดอย	ชัน
๒๐	ไร่ชิง	คู่ โค	เอก	ฟางดอย	โท
๒๑	กระท่อม	ฟางดอย	โท	ฟางดอย	โท
๒๒	บางกระทัก	คู่ โค	เอก	ฟางดอย	โท
๒๓	บางเคย	คู่ โค	เอก	ฟางดอย	โท
๒๔	ทรงคะนอง	คู่ โค	เอก	ฟางดอย	โท
๒๕	หอมแก้ว	คู่ โค	เอก	ฟางดอย	โท

อำเภอบางปลา เมืองนครปฐม

เลขที่	ตำบล	เดิมเป็นนา		เปลี่ยนเป็น	
		คู โคน หรือ ฟางดอย	คัน	คู โคน หรือ ฟางดอย	คัน
๑	นราภิรมย์	ฟางดอย	โท	ฟางดอย	โท
๒	กระต๊อบ	ฟางดอย	ตรี	ฟางดอย	ตรี
๓	ดงระดม	ฟางดอย	ตรี	ฟางดอย	ตรี
๔	ดอนข่อย	ฟางดอย	ตรี	ฟางดอย	ตรี
๕	สามง่าม	ฟางดอย	ตรี	ฟางดอย	ตรี
๖	ดอนตุม	ฟางดอย	ตรี	ฟางดอย	ตรี
๗	บางระกำ	ฟางดอย	โท	ฟางดอย	โท
๘	ตำปาย	ฟางดอย	โท	ฟางดอย	โท
๙	บางภาษี	ฟางดอย	โท	ฟางดอย	โท
๑๐	บางปลา	ฟางดอย	โท	ฟางดอย	โท
๑๑	บางยูง	ฟางดอย	โท	ฟางดอย	โท
๑๒	บางไทรบัว	ฟางดอย	โท	ฟางดอย	โท
๑๓	หินมุด	ฟางดอย	โท	ฟางดอย	โท
๑๔	บางหวาง	ฟางดอย	โท	ฟางดอย	โท

อำเภอกำแพงแสน เมืองนครปฐม

เลขที่	ตำบล	เดิมเป็นนา		เปลี่ยนเป็น	
		คู โคน้ำหรือ ฟางดอย	ชั้น	คู โคน้ำหรือ ฟางดอย	ชั้น
๑	ห้วยพระ	ฟางดอย	โท	ฟางดอย	โท
๒	บ้านหัตถวง	ฟางดอย	โท	ฟางดอย	โท
๓	ตำเหย	ฟางดอย	โท	ฟางดอย	โท
๔	ห้วยควน	ฟางดอย	โท	ฟางดอย	โท
๕	ดอนพุดซา	ฟางดอย	โท	ฟางดอย	โท
๖	ดอนรวก	ฟางดอย	โท	ฟางดอย	โท
๗	ห้วยขวาง	ฟางดอย	โท	ฟางดอย	โท
๘	ทุ่งขวาง	ฟางดอย	เบญจะ	ฟางดอย	เบญจะ

อำเภอเมือง เมืองสมุทรสาคร

เลขที่	ตำบล	เดิมเป็นนา		เปลี่ยนเป็น	
		คู โคน้ำหรือ ฟางดอย	ชั้น	คู โคน้ำหรือ ฟางดอย	ชั้น
๑	บ้านเกาะ	คู โคน้ำ	ตรี	ฟางดอย	ตรี
๒	อำเภอ	ฟางดอย	โท	ฟางดอย	โท
๓	คอกกระบือ	คู โคน้ำ	โท	ฟางดอย	โท
๔	บางบึง	คู โคน้ำ	โท	ฟางดอย	โท
๕	โพแจ้	คู โคน้ำ	โท	ฟางดอย	โท
๖	๑๒๖๑๒๖๖ แถมคำ	ฟางดอย	โท	ฟางดอย	โท
๗	โคกขาม	ฟางดอย	เบญจะ	ฟางดอย	เบญจะ

อำเภอกระทุ่มแบน เมืองสมุทรสาคร

เลขที่	ตำบล	เดิมเป็นนา		เปลี่ยนเป็น	
		คู โคน หรือ ฟางตอย	ชั้น	คู โคน หรือ ฟางตอย	ชั้น
๑	หนองแถม	คู โคน	โท	ฟางตอย	โท
๒	ตลาดกระทุ่มแบน	ฟางตอย	ตรี	ฟางตอย	โท
๓	คลองกระทุ่มแบน	คู โคน	โท	ฟางตอย	โท
๔	คำเนินดงอวก	คู โคน	โท	ฟางตอย	โท
๕	ดอนไถ่ดี	คู โคน	โท	ฟางตอย	โท
๖	ปลายคลองกระ ทุ่มแบน	คู โคน	โท	ฟางตอย	โท
๗	ท่าเต้า	คู โคน	โท	ฟางตอย	โท

อำเภอบ้านบ่อ เมืองสมุทรสาคร

เลขที่	ตำบล	เดิมเป็นนา		เปลี่ยนเป็น	
		คู โคน หรือ ฟางตอย	ชั้น	คู โคน หรือ ฟางตอย	ชั้น
๑	บางกระเจ้า	ฟางตอย	เบญจ	ฟางตอย	เบญจ
๒	บ้านบ่อ	ฟางตอย	ตรี	ฟางตอย	ตรี
๓	บางไทรหัก	ฟางตอย	จัตวา	ฟางตอย	จัตวา
๔	กาหลง	ฟางตอย	เบญจ	ฟางตอย	เบญจ
๕	นาโคก	ฟางตอย	เบญจ	ฟางตอย	เบญจ
๖	โรงเจ	ฟางตอย	โท	ฟางตอย	โท
๗	หัดก้าม	ฟางตอย	โท	ฟางตอย	โท

ข้อบังคับ กำหนด ค่าด กรม ทหาร

ด้วยตาม พระ ธรรมนุญค่าด ทหารบก พ.ศ. ๒๔๕๐ มาตรา ๘ มีว่า
 “ใน มณฑล ทหารบก มณฑล หนึ่ง จะ ควร มี ค่าด กรม ทหาร ที่ ค่าด แล้ว
 แต่ เสนาบดี กระทรวง กระจาย โหม จะ มี คำสั่ง ” มาตรา ๙ มีว่า “ใน คำสั่ง
 เสนาบดี กระทรวง กระจาย โหม จะ ต้อง ชี้ แจง ว่า ใน คำบดโต และ ทหาร พวก
 โต อยู่ใน อำนาจ ค่าด กรม ทหาร ค่าด โต นาย ทหาร ผู้ โต มี อำนาจ ที่ จะ
 ตั้ง ค่าด นั้น ๆ ”

กระทรวง กระจาย โหม โต ตรา ข้อ บัง คับ กำหนด ค่าด กรม ทหาร และ
 เปลี่ยน แปลง ค่าด กรม ทหาร มา แล้ว หลาย ครั้ง สมควร จะ แก้ไข ข้อ บัง คับ
 กำหนด เขต ค่าด กรม ทหาร ให้ เหมาะ แก่ ทั้ง ที่ และ กรม กอง ทหาร นั้น ต่อ ไป

เพราะ ฉะนั้น ให้ กำหนด ค่าด กรม ทหาร แล กำหนด เขต อำนาจ ของ
 ค่าด ทหาร ตลอด ถึง ผู้ มี อำนาจ ตั้ง ค่าด ดังนี้

ค่าด มณฑล ทหาร กรุง เทพ ฯ

ใน มณฑล ทหาร บก กรุง เทพ ฯ มี ค่าด กรม ทหาร คือ

๑ ค่าด กรม ทหาร กรุง เทพ ฯ พิจารณา คดี ซึ่ง เกิด ขึ้น ใน เขต
 ของ มณฑล กรุง เทพ ฯ ซึ่ง นอก เขต ที่ ตั้ง กรม ทหาร สวรรค์ใหญ่
 ทหาร เปน ผู้ มี อำนาจ ตั้ง ค่าด

๒ ใน กรม ทหาร ซึ่ง ตั้ง อยู่ใน มณฑล กรุง เทพ ฯ ทุก ๆ กรม ให้ มี
 ค่าด กรม ทหาร ๖๖ เพื่อ พิจารณา คดี ที่ เกิด ขึ้น ภายใน เขต ที่ ตั้ง ของ กรม
 ทหาร นั้น ๆ ผู้ บัง คับ การ กรม ทหาร นั้น ๆ เปน ผู้ มี อำนาจ ตั้ง ค่าด

คำต มณฑล ทหาร นครไชยศรี

ใน มณฑล ทหารบก นครไชยศรี มี คำต กรม ทหาร นครไชยศรี
พิจารณา คดี ที่ เกิด ขึ้น ใน เขตฯ แขวง มณฑล นครไชยศรี ผู้บังคับการ
กรม ทหาร ซึ่ง ตั้ง อยู่ใน ท้อง ที่ นั้น เป็น ผู้ มี อำนาจ ตั้ง คำต

คำต มณฑล ทหาร กรุงเก่า

ใน มณฑล ทหาร บก กรุงเก่า มี คำต กรม ทหาร คือ

๑ คำต กรม ทหาร กรุงเก่า พิจารณา คดี ที่ เกิด ขึ้น ใน เขตฯ แขวง
เมือง กรุงเก่า เมือง อ่างทอง เมือง สิงห์บุรี ซึ่ง นอก เขตฯ ที่ ตั้ง กรม ทหาร
ตำรวจ ทหารบก ประจำ ท้อง ที่ นั้น เป็น ผู้ มี อำนาจ ตั้ง คำต

๒ ใน กรม ทหาร ซึ่ง ตั้ง อยู่ใน มณฑล กรุงเก่า ทุก ๆ กรม ให้ มี คำต
กรม ทหารบก เพื่อ พิจารณา คดี ที่ เกิด ขึ้น ภายใน เขตฯ ที่ ตั้ง ของ กรม
ทหาร นั้น ๆ ผู้บังคับการ กรม ทหาร นั้น ๆ เป็น ผู้ มี อำนาจ ตั้ง คำต

๓ คำต กรม ทหาร สระบุรี พิจารณา คดี ที่ เกิด ขึ้น ใน เขตฯ แขวง
เมือง สระบุรี ผู้บังคับการ กรม ทหาร ซึ่ง ตั้ง อยู่ใน ท้อง ที่ นั้น เป็น ผู้ มี
อำนาจ ตั้ง คำต

๔ คำต กรม ทหาร ทัพบุรี พิจารณา คดี ที่ เกิด ขึ้น ใน เขตฯ แขวง
เมือง ทัพบุรี ผู้บังคับการ กรม ทหาร ซึ่ง ตั้ง อยู่ใน ท้อง ที่ นั้น เป็น ผู้ มี
อำนาจ ตั้ง คำต

คำต มณฑล ทหาร ราชบุรี

ใน มณฑล ทหารบก ราชบุรี มี คำต กรม ทหาร คือ

๑ คำต กรม ทหาร ราชบุรี พิจารณา คดี ที่ เกิด ขึ้น ใน เขตฯ แขวง

เมืองราชบุรี เมืองสมุทรสงคราม ซึ่ง นอกเขต ที่ ตั้ง กรม ทหาร ตำรวจ
ทหารบก ประจำท้อง ที่ นั้น เป็น ผู้ มี อำนาจ ตั้ง ศาล

๒ ใน กรม ทหาร ซึ่ง ตั้ง อยู่ใน มณฑลราชบุรี ทุก ๆ กรม ให้ มี ศาล
กรมทหารบก เพื่อ พิจารณา คดี ที่ เกิด ขึ้น ภายใน เขต ที่ ตั้ง ของ กรม ทหาร
นั้น ๆ ผู้ บังคับการ กรม ทหาร นั้น ๆ เป็น ผู้ มี อำนาจ ตั้ง ศาล

๓ ศาล กรม ทหาร กาญจนบุรี พิจารณา คดี ที่ เกิด ขึ้น ใน เขต แขวง
เมือง กาญจนบุรี ผู้ บังคับการ กรม ทหาร ซึ่ง ตั้ง อยู่ใน ท้อง ที่ นั้น เป็น
ผู้ มี อำนาจ ตั้ง ศาล

๔ ศาล กรม ทหาร เพชรบุรี พิจารณา คดี ที่ เกิด ขึ้น ใน เขต แขวง
เมือง เพชรบุรี เมือง ปราณบุรี ผู้ บังคับการ กรม ทหาร ซึ่ง ตั้ง อยู่ใน
ท้อง ที่ นั้น เป็น ผู้ มี อำนาจ ตั้ง ศาล

ศาล มณฑล ทหาร นครราชสีมา

ใน มณฑล ทหารบก นครราชสีมา มี ศาล กรม ทหาร คือ

๑ ศาล กรม ทหาร นครราชสีมา พิจารณา คดี ที่ เกิด ขึ้น ใน เขต แขวง
มณฑล นครราชสีมา ซึ่ง นอก เขต ที่ ตั้ง กรม ทหาร ตำรวจ ทหารบก
ประจำ ท้อง ที่ นั้น เป็น ผู้ มี อำนาจ ตั้ง ศาล

๒ ใน กรม ทหาร ซึ่ง ตั้ง อยู่ใน มณฑล นครราชสีมา ทุก ๆ กรม ให้ มี
ศาล กรม ทหาร ^{๖๖} เพื่อ พิจารณา คดี ที่ เกิด ขึ้น ภายใน เขต ที่ ตั้ง ของ
กรม ทหาร นั้น ๆ ผู้ บังคับการ กรม ทหาร นั้น ๆ เป็น ผู้ มี อำนาจ ตั้ง ศาล

ศาล มณฑล ทหาร นคร สวรรค์

ใน มณฑล ทหารบก นครสวรรค์ มีศาล กรม ทหาร คือ

๑ ศาล กรม ทหาร นคร สวรรค์ พิจารณา คดี ที่ เกิด ขึ้น ใน เขต รของ เมือง นครสวรรค์ เมือง อุทัยธานี เมือง ชัยนาท ซึ่ง นอก เขต ที่ ตั้ง กรม ทหาร ตำรวจ ทหารบก ประจำ ท้อง ที่ นั้น เป็น ผู้ มี อำนาจ ตั้ง ศาล

๒ ใน กรม ทหาร ซึ่ง ตั้ง อยู่ใน มณฑล นครสวรรค์ ทุก ๆ กรม ให้ มี ศาล กรม ทหารบก เพื่อ พิจารณา คดี ที่ เกิด ขึ้น ภายใน เขต ที่ ตั้ง ของ กรม ทหาร นั้น ๆ ผู้ บังคับ การ กรม ทหาร นั้น ๆ เป็น ผู้ มี อำนาจ ตั้ง ศาล

๓ ศาล กรม ทหาร ตาก พิจารณา คดี ที่ เกิด ขึ้น ใน เขต รของ เมือง ตาก เมือง กำแพงเพชร ผู้ บังคับ การ กรม ทหาร ซึ่ง ตั้ง อยู่ใน ท้อง ที่ นั้น เป็น ผู้ มี อำนาจ ตั้ง ศาล

ศาล มณฑล ทหาร พิษณุโลก

ใน มณฑล ทหารบก พิษณุโลก มีศาล กรม ทหาร คือ

๑ ศาล กรม ทหาร พิษณุโลก พิจารณา คดี ที่ เกิด ขึ้น ใน เขต รของ เมือง พิษณุโลก เมือง พิจิตร เมือง สุโขทัย เมือง สวรรค์โลก ซึ่ง นอก เขต ที่ ตั้ง กรม ทหาร ตำรวจ ทหารบก ประจำ ท้อง ที่ นั้น เป็น ผู้ มี อำนาจ ตั้ง ศาล

๒ ใน กรม ทหาร ซึ่ง ตั้ง อยู่ใน มณฑล พิษณุโลก ทุก ๆ กรม ให้ มี ศาล กรม ทหารบก เพื่อ พิจารณา คดี ที่ เกิด ขึ้น ภายใน เขต ที่ ตั้ง ของ กรม ทหาร นั้น ๆ ผู้ บังคับ การ กรม ทหาร นั้น ๆ เป็น ผู้ มี อำนาจ ตั้ง ศาล

๓ ค้าต กรรม ทหาร พิไชย พิจารณา คดี ที่ เกิด ขึ้น ใน เขต ร แวง เมือง พิไชย ผู้ บัง คับ การ กรรม ทหาร ซึ่ง ตั้ง อยู่ใน ท้อง ที่ นั้น เป็น ผู้ มี อำนาจ ตั้ง ค้าต

ค้าต มณฑล ทหาร พายัพ

ใน มณฑล ทหาร บก พายัพ มี ค้าต กรรม ทหาร คือ

๑ ค้าต กรรม ทหาร เชียงใหม่ พิจารณา คดี ที่ เกิด ขึ้น ใน เขต ร แวง เมือง เชียงใหม่ เมือง แม่ฮ่องสอน เมือง นคร ลำปาง เมือง ลำพูน ซึ่ง นอก เขต ที่ ตั้ง กรรม ทหาร ดำรง วั ต ทหาร บก ประจำ ท้อง ที่ นั้น เป็น ผู้ มี อำนาจ ตั้ง ค้าต

๒ ใน กรรม ทหาร ซึ่ง ตั้ง อยู่ใน มณฑล พายัพ ทุก ๆ กรรม ให้ มี ค้าต กรรม ทหาร บก เพื่อ พิจารณา คดี ที่ เกิด ขึ้น ภายใน เขต ร ที่ ตั้ง ของ กรรม ทหาร นั้น ๆ ผู้ บัง คับ การ กรรม ทหาร นั้น ๆ เป็น ผู้ มี อำนาจ ตั้ง ค้าต

๓ ค้าต กรรม ทหาร เชียงราย พิจารณา คดี ที่ เกิด ขึ้น ใน เขต ร แวง เมือง เชียงราย ผู้ บัง คับ การ กรรม ทหาร ซึ่ง ตั้ง อยู่ใน ท้อง ที่ นั้น เป็น ผู้ มี อำนาจ ตั้ง ค้าต

๔ ค้าต กรรม ทหาร น่าน พิจารณา คดี ที่ เกิด ขึ้น ใน เขต ร แวง เมือง น่าน เมือง แพร่ ผู้ บัง คับ การ กรรม ทหาร ซึ่ง ตั้ง อยู่ใน ท้อง ที่ นั้น เป็น ผู้ มี อำนาจ ตั้ง ค้าต

ค้าต มณฑล ทหาร ปรำจันบุรี

ใน มณฑล ทหาร บก ปรำจันบุรี มี ค้าต กรรม ทหาร คือ

๑ ค้าต กรรม ทหาร ณะเชิงเทรา พิจารณา คดี ที่ เกิด ขึ้น ใน เขต ร แวง

เมืองฉะเชิงเทรา เมืองชลบุรี เมือง นครนายก ซึ่ง นอกเขต ที่ตั้ง
กรม ทหาร ตำรวจ ทหารบก ประจำ ท้อง ที่ นั้น เป็น ผู้มี อำนาจ ตั้ง ศาล

๒ ใน กรม ทหาร ซึ่ง ตั้ง อยู่ใน มณฑลปราจีนบุรี ทุก ๆ กรม ให้ มี
ศาล กรม ทหารบก เพื่อ พิจารณา คดี ที่ เกิด ขึ้น ภายใน เขต ที่ ตั้ง ของ
กรม ทหาร นั้น ๆ ผู้ บังคับการ กรม ทหาร นั้น ๆ เป็น ผู้มี อำนาจ ตั้ง ศาล

๓ ศาล กรม ทหาร ปราจีนบุรี พิจารณา คดี ที่ เกิด ขึ้น ใน เขต แฉวง
เมืองปราจีนบุรี เมืองกระบินทร์บุรี ผู้ บังคับการ กรม ทหาร ซึ่ง ตั้ง อยู่ใน
ท้อง ที่ นั้น เป็น ผู้มี อำนาจ ตั้ง ศาล

๔ ศาล กรม ทหาร จันทบุรี พิจารณา คดี ที่ เกิด ขึ้น ใน เขต แฉวง
มณฑลจันทบุรี ผู้ บังคับการ กรม ทหาร ซึ่ง ตั้ง อยู่ใน ท้อง ที่ นั้น เป็น ผู้มี
อำนาจ ตั้ง ศาล

ศาลมณฑลทหารฝ่ายตะวันออก

ใน มณฑลทหารบกฝ่ายตะวันออก มี ศาล กรม ทหาร คือ

๑ ศาล กรม ทหาร อุบล พิจารณา คดี ที่ เกิด ขึ้น ใน เขต แฉวง มณฑล
อุบลราชธานี ซึ่ง นอกเขต ที่ ตั้ง กรม ทหาร ตำรวจ ทหารบก ประจำ
ท้อง ที่ นั้น เป็น ผู้มี อำนาจ ตั้ง ศาล

๒ ใน กรม ทหาร ซึ่ง ตั้ง อยู่ใน มณฑลทหารฝ่ายตะวันออกทุก ๆ กรม
ให้มี ศาล กรม ทหารบก เพื่อ พิจารณา คดี ที่ เกิด ขึ้น ภายใน เขต ที่ ตั้ง
ของ กรม ทหาร นั้น ๆ ผู้ บังคับการ กรม ทหาร นั้น ๆ เป็น ผู้มี อำนาจ ตั้ง ศาล

ใหม่อีก ๑๐ ราคา พระราชทาน พระบรมราชานุญาให้กระทรวงยุติธรรม
 จำหน่ายให้แก่สมเด็จพระราชาธิบดีใหม่ไปพร้อมกับชนิดเก่าได้ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม
 พระพุทธศักราช ๒๕๕๘ เป็นต้นไป ส่วนชนิดสมเด็จพระราชาธิบดีใหม่ที่มีรูปพระ
 ราชา อยู่ใน กบ บน หลัง ขั้วราพด ยืน บนแท่น จวงขวา ถือพระชกรัก จวงซ้าย
 ถือตราครุฑ มีฉัตรสองข้าง พิมพ์ทอง เป็น ด้าย ขั้ว ขอบวง รอบเป็น ด้าย
 กว้างแย่งสี่เหลี่ยม ต้องมุม บน มีอุณาโลม หว่าง กลาง ขอบบน นอก กฤษกร
 หว่าง กลาง ขอบล่าง นอก ราคาทั้ง ๑๐ ชนิด พิมพ์บน กระดาษ ขนาด
 กว้าง ๒๕ มิลลิเมตร ยาว ๓๗ มิลลิเมตร มีสีต่างกัน คือ

- ๑ ราคา ๘๐ บาท พิมพ์ทอง สีเขียวแก่ ด้าย ขอบ สีออก สีเหลือง
- ๒ ราคา ๕๐ บาท พิมพ์ทอง สีแดงอ่อน ด้าย ขอบ สีออก สีน้ำตาล
- ๓ ราคา ๒๐ บาท พิมพ์ทอง สีฟ้า ด้าย ขอบ สีออก สีเขียว
- ๔ ราคา ๑๐ บาท พิมพ์ทอง สีม่วงแก่ ด้าย ขอบ สีออก สีม่วงอ่อน
- ๕ ราคา ๔ บาท พิมพ์ทอง สีดำ ด้าย ขอบ สีออก สีแดง
- ๖ ราคา ๑ บาท พิมพ์ทอง สีแดง ด้าย ขอบ สีออก สีม่วงอ่อน
- ๗ ราคา ๒๕ สตางค์ พิมพ์ทอง สีฟ้าอ่อน ด้าย ขอบ สีออก สีฟ้าแก่
- ๘ ราคา ๑๐ สตางค์ พิมพ์ทอง สีเขียวแก่ ด้าย ขอบ สีออก สีน้ำตาลแก่
- ๙ ราคา ๕ สตางค์ พิมพ์ทอง สีแดงอ่อน ด้าย ขอบ สีออก สีแดงแก่
- ๑๐ ราคา ๑ สตางค์ พิมพ์ทอง สีเขียวอ่อน ด้าย ขอบ สีออก สีน้ำตาล

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๒ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๕๕๘

(ลงนาม) เจ้าพระยาอภัยราชา

เลขาธิการกระทรวงยุติธรรม

12/10/2566

เล่ม ๓๒ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม หน้า ๑๐๘

ประกาศกรุงสยามเปนกลาง
ระหว่าง สงคราม ประเทศ อิตาลี กับ ฮอกซ์เตรีย ฮังการี

มี พระบรมราชโองการ ดำรัสเห็นเกล้าฯ ว่า ตั้งว่า เมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม
พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ได้มี ประกาศให้ กรุงสยาม ถือ ความเป็น กลาง
ใน ระหว่าง สงคราม ใน ยุโรป แล้ว บัดนี้ รัฐบาล อิตาลี แจ้ง ความว่า การ
สงคราม ได้ มี ขึ้น ใน ระหว่าง ประเทศ อิตาลี กับ ประเทศ ฮอกซ์เตรีย ฮังการี แล้ว
จึง ทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้ ถ้อย แล ทำ ตาม ความเป็น กลาง ที่ได้
ประกาศ ลง วันที่ ๒ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ นั้น สำหรับ ประเทศ
อิตาลี กับ ประเทศ ฮอกซ์เตรีย ฮังการี ใน การ สงคราม ครั้ง นี้ ด้วย

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๗ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
เป็น วันที่ ๑๖๕๗ ฤกษ์ที่ ๒ ในรัชกาล บัณฑิตนี้
เต็ม ๓๒ วันที่ ๒ มิถุนายน ฟ้า ๑๖๖

ประกาศเพิ่มตำแหน่งยศนายพลเดือป่า
และ เพิ่ม เต็ม เครื่อง แต่ง กาย นายพล เดือป่า

มี พระ บรมราชโองการ ดำรัส เห็น เกล้า เห็น อ ะระหม่อมทรงพระกรุณา
โปรดเกล้า โปรดกระหม่อม ให้เพิ่ม ตำแหน่ง ยศ นาย พล เดือป่า ขึ้น อีก
ตำแหน่ง หนึ่ง ซึ่ง เป็น ตำแหน่ง ชั้น ยศ เห็น อ นาย กองเอก ส่วน เครื่อง หมาย
ยศ สำหรับ นาย พล เดือป่า นั้น ทรง พระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้ ใ้ ใ้ ษ ัน ทร ษ ุ
แทน เป็น ลัก ษ าด ดี หมาย ตาม เหล่า ขนาด กว้าง ๔ เซ็นติเมตร มี แถบ ไหม ทอง

ขนาดกว้าง ๓ เซ็นติเมตร ตามกลาง ตามทวาร ขาว เหลือ ไร่ รวม ซึ่ง ตั้ง
เซ็นติเมตร เป็น ขติบตั้ง หมายถึง ตาม เหล่า และมี เครื่อง หมายถึง รูป กระบี่
เงิน ไขว่ติด ที่ ปลาย อินทร์ จน เป็น ตำคัญ

อนึ่ง เครื่อง หมายถึง นคร ที่ ขมิบขอ เลือ เก็บ และ ขอ มอ เลือ ตำโมถวน นั้น
ให้ ใช้ เป็น ขันครุใหม่ทอง < เดิม ประदान ไขว่ รวม ปลาย ตาม แบบ ที่
กรม ขกบัตริ เลือ บาค จะ ได้ จด ทำ ขึ้น ใจ เป็น คัญ อย่าง

ส่วน นายพล เลือ บาค ที่ ตั้ง กัด ใน กอง เด่นา หลวง รักษา พระองค์ นั้น ทรง
พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ ใช้ อินทร์ ขนุใหญ่ (ซึ่ง เป็น รูป โปม ปก ๓
มุม ปก บาค ตั้ง ที่ ใช้ อยู่ ณ บัดนี้) เป็น แดง ใหม่ ทอง หรือ เงิน ตาม ตั้ง กัด เหล่า
วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๘ ราชกิจจานุเบกษา เดิม ๓๒ หน้า ๑๑๒
และ ที่ ขมิบ โปม ปก บาค มี แดง ใหม่ ทอง หรือ เงิน ขนาด ๑ เซ็นติเมตร ขติบ รวม
ติด เครื่อง หมายถึง กระบี่เงิน ไขว่ ที่ กิ่ง กลาง โปม ปก เป็น ตำคัญ

ทั้ง นี้ ตั้ง แต่ บัดนี้ เป็น ต้น ไป

ประกาศมาณวันที่ ๑ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๕๕๘
(เดิม ๓๒ วันที่ ๒ มิถุนายน หน้า ๑๑๑)

ประกาศกระทรวงนครบาล

เจ้าพระยาฯ เสด็จมาที่ กระทรวงนครบาล รับพระบรมราชโองการ
ให้เกล้า ฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ ประกาศ ลง ทราบทั่ว กัน ว่า
ตำแหน่ง นาย ราชการ ใน กรมพลตระเวน ที่ได้ ขนานนามไว้ เดิมว่า ผู้บังคับการ

เจ้ากรม ปลัดกรม ตำรวจวัดใหญ่ ตำรวจวัดแขวง และนายหมวด นายยาม
นี้ บางตำแหน่งยังไม่เหมาะ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยน
แปลงแก้ไขใหม่ดังต่อไปนี้ คือ

ผู้บังคับการกรมพลตระเวน ให้เปลี่ยน เรียกว่า อธิบดีกรมพลตระเวน
รองผู้บังคับการกรมพลตระเวน ให้เปลี่ยน เรียกว่า รองอธิบดีกรม

พลตระเวน

เจ้ากรมพลตระเวน	ให้เปลี่ยน เรียกว่า	ผู้บังคับการ
ปลัดกรมพลตระเวน	ให้เปลี่ยน เรียกว่า	ผู้กำกับกรม
ตำรวจวัดใหญ่	ให้คง เรียกว่า	ตำรวจวัดใหญ่
ตำรวจวัดแขวง	ให้คง เรียกว่า	ตำรวจวัดแขวง
นายหมวด	ให้เปลี่ยน เรียกว่า	รองตำรวจวัด
วาทนายหมวด	ให้เปลี่ยน เรียกว่า	ผู้ช่วย ตำรวจวัด
จ่านายยาม	ให้คง เรียกว่า	จ่านายยาม
นายยามที่ ๑	ให้เปลี่ยน เรียกว่า	นายยามเอก
นายยามที่ ๒	ให้เปลี่ยน เรียกว่า	นายยามโท
นายยามที่ ๓	ให้เปลี่ยน เรียกว่า	นายยามตรี

ให้ใช้ตำแหน่งที่กล่าวมานี้ ในราชการ กรมพลตระเวน ตั้งแต่วันที่

ประกาศมา ณ วันที่ ๓๑ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

(ตงนาม) มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยายมราช

12/10/2566

เสนาบดีกระทรวงนครบาล

(เดิม ๓๒ วันที่ ๒ มิถุนายน หน้า ๑๐๒)

แจ้งความกระทรวงการต่างประเทศ

เรื่อง ว่า ด้วย การ ถอน และ เข้า ใน หนังสือสัญญา แห่ง ต้ากตไปรตัมย์ ๑๓๖
 ด้วย ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศ แจ้งความให้ ทราบว่า
 ประธานาธิบดี แห่ง สวิตตคอนเฟเดอเรชัน ผู้จัดการ ศาลากลาง แห่ง ศาล
 ไปรตัมย์ที่ กรุง เบิน มีหนังสือ เป็น ประกาศ ลง วันที่ ๓ กรกฎาคม
 พ.ศ. ๒๔๕๗ สั่งจำเนา หนังสือ รัฐบาลรีบับติก ซานมารีโน ฉบับ ๑ มาแจ้ง
 กระทรวงการต่างประเทศว่า ตาม ซึ่ง แก้ เดิม ประเทศ อิตาลี เป็นผู้เข้า
 สัญญา ต้ากตไปรตัมย์ กรุง โรม ลง วันที่ ๒๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๔๙
 แทน ประเทศรีบับติก ซานมารีโน มา นั้น ประเทศ อิตาลี จะไม่ เป็นผู้แทน
 ประเทศรีบับติก ซานมารีโน เข้าด้วย สัญญา นี้ อีกต่อไป ประเทศรีบับติก
 ซานมารีโน จึง ขอ เข้า ใน หนังสือ ต้ากตไปรตัมย์ ฉบับ ๑ สัญญา
 ระเบียบ การ สำหรับ ดั่ง เงิน ทาง ซานาณัติ ฉบับ ๑ สัญญา ว่า ด้วย การ แลก
 เปลี่ยน ไปรตัมย์ วัดตุ ฉบับ ๑ แต่ สัญญาอื่น ๆ (ซึ่ง รัฐบาลสยาม มี ได้ ตั้ง
 ชื่อเขาด้วย) อีก ๔ ฉบับ โดยตรง ค่อยไป แล้ว แต่ ว่า ประเทศ รีบับติก
 ซานมารีโน จะกำหนด คง คน ใช้ สัญญาเดิม ๑๐๑ แต่ ที่ ว่า การ ไปรตัมย์ ของ
 ประเทศ รีบับติก ซานมารีโน จะยอม เสีย เงิน บ้าง สำหรับ ค่า ใช้ สร้อย ให้ แก่
 ค่า ต้ากตกลาง เพียง โท นั้น ยัง กำลัง ได้ ตอบ กัน อยู่

ศาลาว่าการต่างประเทศ

วันที่ ๓๑ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

(ลงพระนาม) กรมพระเทพวรวงษ์วโรประการ

เสนาบดี กระทรวงการต่างประเทศ

ด้วย ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ประกาศ แจ้งความให้ ทราบว่า
 ประธานาธิบดี แห่ง สวิสคอนเฟเดอเรชัน ผู้จัดการ ศาลากลาง แห่งศาลฎ
 ไปรษณีย์ที่กรุง เบิร์น มีหนังสือเป็น ประกาศ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม
 พ.ศ. ๒๕๕๗ มายังกระทรวงการต่างประเทศว่า เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม
 พ.ศ. ๒๕๕๗ ประเทศ อังกฤษได้ ขอถอน โคอโตนี อังกฤษ เซาซันจิเรีย
 ออกจากสัญญาสากลไปรษณีย์ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๙
 แต่ว่าขอความตามหนังสือสัญญาข้อ ๒๘ นั้น ถือว่าโคโตนี อังกฤษ
 เซาซันจิเรีย จะพ้น ออกจาก ที่จะได้รับประโยชน์ ใน สัญญาตั้งแต่
 วันที่ ๑๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นต้นไป

ศาลาว่าการต่างประเทศ

วันที่ ๓๑ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๕๕๘

(ลงพระนาม) กรมพระเทอดวงศ์วโรประการ
 เสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศ

ด้วย ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ประกาศ แจ้งความให้ ทราบว่า
 มอนซีเออร์ เอฟ. เอ. โดเมตานิเจนฮุยส์ อัครราชทูตฮอลันดา ผู้รักษา
 ผลประโยชน์ของ ฮอลันดา มีหนังสือ ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๘
 มายัง กระทรวง การต่างประเทศว่า ประเทศ ฮอลันดา ยังมี ๑ รับบติก
 ยิวเวเดอ ๑ รับบติก มีรู ๑ รับบติก ฮอนดรูวส์ ๑ รับบติก เซตี ๑
 ได้ แรตีไฟด์สัญญาสากลไปรษณีย์กรุงโรม ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม
 พ.ศ. ๒๕๔๙ นั้นแล้ว

12/10/2566

คำกล่าวการต่างประเทศ

วันที่ ๓๑ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

(ลงพระนาม) กรมพระเทอดวงศ์วโรประการ
เด่นาบตี กระทรวงการต่างประเทศ

ด้วยทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศ แจ้งความ ให้ทราบ ว่า
ประธานาธิบดี แห่ง สหรัฐคอนเฟเดอเรชั่น ผู้จัดการ สภาากลาง แห่ง สภากลาง
ไปรตัญญู ที่ กรุง เบิน มีหนังสือ เป็น ประกาศ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน
พ.ศ. ๒๔๕๘ มา ยัง กระทรวงการต่างประเทศ ว่า เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม
พ.ศ. ๒๔๕๗ สภากลางอังกฤษ ได้แจ้งความ ไปยัง สภาากลาง ว่า ประเทศ
เฟเดอเรเตดมาเตย์ สหรัฐ (นิกิริ เซมบิลัน ปาหัง บิเรก แดลลังกอร์)
ได้เข้าช่วย สัญญา สภากลาง ไปรตัญญู กรุงโรม ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน
พ.ศ. ๒๔๕๘ เปน ต้นไป แล้ว แต่ ว่า อัครราช กิต เพียบ เงิน ที่ จะ เก็บ ค่า
ไปรตัญญู นั้น ดังนี้ :—

๒๕	ของคิม	เท่ากับ	๘	เซนต์	เงินเหรียญ
๑๕	”	”	๕	”	”
๑๐	”	”	๓	”	”
๕	”	”	๑	”	”

คำกล่าวการต่างประเทศ

วันที่ ๓๑ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

(ลงพระนาม) กรมพระเทอดวงศ์วโรประการ
เด่นาบตี กระทรวงการต่างประเทศ

12/10/2566

เล่ม ๓๒ วันที่ ๓๑ พฤษภาคม หน้า ๕๓๕

กฎ
ว่าด้วยยุทธุวินัยและการตั้งอาญาทหารบก
ฐานตมิตยุทธุวินัย

มาตรา ๓

ตามความในประมวลกฎหมายอาญาทหาร มาตรา ๗ นี้มีอยู่ว่า
“นายทหารผู้มีอำนาจบังคับบัญชาได้ขึ้น ทำหน้าที่มีอำนาจลงอาญาแก่ผู้
กระทำผิดต่อวินัยทหาร ตามลักษณะกฎหรือข้อบังคับทหารบก ทหารเรือ
ซึ่งจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งขึ้นไว้” และเห็นว่าตั้งกระทรวง
กระทรวงใหม่ได้ รับพระบรมราชานุญาตให้ตรากฎในเรื่องนี้ขึ้นได้ครั้ง ๑ แล้ว
แต่เห็นว่ากฎที่ตราไว้เดิมนั้นยังมีบกพร่องไม่ชัดเจนจึงทรงพระกรุณาฯ จึงได้นำความ
ขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณา ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตออกกฎใหม่
เรียกว่า กฎว่าด้วย ยุทธุวินัย แต่ การ ตั้งอาญา ทหารบก ฐานตมิตยุทธุวินัย
ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตแล้ว มีเนื้อความปรากฏในมาตรา
ต่อไป

อนึ่งกฎนี้ควรจะเรียกโดยย่อให้เรียกว่า กฎยุทธุวินัย ห้ามมิให้เรียก
ย่ออย่างอื่น

มาตรา ๑
ว่าด้วยวินัย

ข้อ ๑ ยุทธุวินัยเป็นเหตุตั้งอาญาที่สูงสุดสำหรับทหาร การที่กองทัพ
12/10/2566
จะได้ใช้ขึ้นระในเวลาดังกล่าว ก็ย่อมมีของอาไ้รยการที่ทหารรักษายุทธุ

วินัยโดยเคร่งครัดนั้นเป็นใหญ่ ส่วนในเวลาสงบศึก กองทัพจะมีระเบียบ
เรียกว่าขั้วรักษาเกียรติยศเป็นของทัพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ จึง
มีใ้ของใครก็ได้โดยขั้วรักษาขั้ววินัย ขั้วนี้เองเป็นอากาวิที่จะทำให้เห็นว่
ทหารมีใ้ใคร ซึ่งคือขั้ววินัยเหมือนกัน

ข้อ ๒ เมื่อมีทหารวินัยเป็นหลักคำบัญชานั้น จึงเป็นการจำเป็นที่จะ
สั่งแวงใ้ให้ขั้วเงินขั้วเงิน ขั้วทหารวินัยนั้นคืออะไร ทหารจะต้องประพฤติ
อย่างใด จึงจะเรียกว่า เป็นขั้วทหารวินัย

ข้อ ๓ ขั้วทหารวินัยนั้น คือ การปฏิบัติตนตามพระราชกำหนดกฎหมาย
แผ่นดิน และกฎข้อบังคับคำสั่งของทหาร โดยเคร่งครัด และนั้นอน
ตามที่ได้ กระทำด้วยดีมาตลอด ในเมื่อรบ พระราชทาน นำพระพิพัฒน์ ดีด้วยนั้น
กับเมื่อจะบรรยายขยายออกไปให้ละเอียด ก็แปลว่า

๑) ทหารจะต้องทำความคำสั่ง ผู้บังคับบัญชาเห็นชอบ โดยกล้าหาญ
เต็มที่ไม่มีหลักเลี้ยง

๒) กระทำกิจการ ในหน้าที่ของตนเต็มความดีสามารถ และด้วยน้ำใจ
อันสุจริต ไม่น่าไหว หลังहतอกหรือโดยความเดินเลื่อ

๓) คอยรักษารเบียบการ เคารพระหว่างผู้ ใหญ่ผู้น้อย โดย เคร่งครัด

๔) รักษาความสงบเรียบร้อยและระเบียบขั้วงามให้ มั่นอยู่เต็มอในกรม
กองทหารซึ่งตนบังคับบัญชา

๕) ถ้าเห็นผู้ ที่อยู่ใ้ บังคับบัญชาของตนทำความผิด และทำการ
เดินเลื่อ แม้แต่เล็กน้อยก็ข้งไม่ละทิ้งเพิกเฉยเลื่อ ต้องดักเตือนหรือตงโทษ

ตามกำหนด

ข้อ ๔ ใน การที่ ทหารได้ กระทำการตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาเห็นชอบ โดยเกล้าหาญเต็มที่ไม่มีหวั่นเกรงนั้น ถ้าเกิดผลร้ายขึ้น เพราะได้ทำตาม คำสั่ง โดยลกของถลวนไม่ใช่ได้ ทำไปนอกเหนือเหตุอันสมควร ผู้บังคับบัญชา ซึ่งออกคำสั่ง ต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการที่ได้สั่งไปนั้นแต่ผู้เดียว ผู้รับ คำสั่ง แต่ได้ ทว่าตามคำสั่ง ถ้าหาได้ มีความผิดด้วยไม่ เว้นเสียแต่ผู้ ออกคำสั่งได้ สั่งให้ทำการ ซึ่งไม่ชอบ ด้วย พระราชกำหนดกฎ หมายแผ่นดิน ผู้รับคำสั่งจึงไม่มีความผิดตาม และถ้าได้ ไปกระทำความผิดแล้ว จะอ้างว่า เพราะพ่ายไล่ต้งให้ทำเช่นนั้นหาได้ ไม่ คนต้องรับผิดชอบเต็มที่ ในการที่ตนได้ ไปทำความผิดต่อพระราชกำหนดกฎ หมายแผ่นดินเท่านั้น

ข้อ ๕ ราชการใด ๆ ซึ่งตนทราบอยู่แล้วว่าเป็นหน้าที่ของตน จะต้อง พยายามกระทำ ให้ บรรลุสำเร็จไปโดยรวดเร็วที่สุดที่จะเป็นไปได้ อย่าให้ความ เกียจคร้านเข้าครอบงำ ทำให้เพิกเฉยจะเฉยช้ากว่าราชการอื่น ๆ เสีย ต้อง ปฏิบัติราชการทุกสิ่งทุกเมื่อโดยน้ำใสใจจริง เหมือนหนึ่งเครื่องจักร ที่กำลัง เดินอยู่ แม้ ไม่มีผู้ เป็นใหญ่ควบคุมก็หาหยุดไม่

ข้อ ๖ การรักษาระเบียบการเคารพพระมหากษัตริย์นั้น คือ ทหารที่อยู่ ใต้บังคับกตหรือแผนุ นชยกต จะต้องกระทำการเคารพและสดับฟังความ ชื่อนนอมณบถอแลผู้ ทมอำนาจผู้บังคับบัญชาเห็นชอบหรือผู้ ใหญ่กว่าตนทุกเมื่อก ไม่ว่าจะเป็นเจตนากระทำที่ราชการตามตำแหน่งหรือมิใช่ ไม่ว่าเวลาใด ๆ ทั้งสิ้น 12/10/2506 ภัยทั้งนี้ของกระทำโดยตั้งใจด้วย หาใช่แต่ทำไปพ้อถนความผิด เท่านั้นมิได้

ส่วนผู้ที่มีอำนาจบังคับบัญชาแต่ผู้ใหญ่นั้นเจ้า จะถือคนเสียว่า เป็นใหญ่แล้ว ไม่ต้องประพฤติตนให้สุภาพกับผู้ใต้บังคับบัญชา หรือ ผู้น้อยนั้นก็ไม่ได้เหมือนกัน

การที่จะบังคับบัญชาให้หนักแน่นเคร่งครัดหรือทาดนให้เป็นต้นมดอन्न หาใช้จำเป็นต้องใช้ ภิรยา วาจาที่หยาบคาย และดูร้ายเกินกว่าเหตุอันควรมิได้ ต้องใช้ ภิรยา วาจาที่สุภาพงดงามแต่ให้ แน่นแน่นจริงจัง ไม่ตอกแตกเถอะ เตือนเท่านั้น

ข้อ ๗ ประโยชน์ของราชการย่อมบังคับให้ผู้ บังคับบัญชาจัดการระวัง รักษาทชฉฉฉและความสงบเรียบร้อยในกรมกองของตนเป็นผู้ บังคับบัญชา กับ ทงบังคับให้ต้องอยู่ในความยุติธรรม ขอผู้ ใต่ บังคับ ต้องส่อตลิ่งตลัด ทั่วทุกชั้นของผู้น้อย ปฏิบัติตนประดุจเป็นบิดาหรือญาติผู้ใหญ่ของผู้น้อย เป็นที่ปรึกษาหารือในกิจการทั้งปวง จะใช้ การดูร้ายอันเกินกว่าความจำเป็น ในทางราชการไม่ได้เป็นอันขาด

ผู้ บังคับบัญชามำนำที่อบรมให้ ทหาร ใต่ บังคับของตนทุกคน รู้ตัก ภัยวิบัติและความสำคัญในการเป็นทหาร ให้จำได้ใจไว้ ให้ชัดว่าทหารนั้น คิขผู้ มุ่งกันรักษาพระมหากษัตริย์และบ้านเกิดเมืองนอน มิให้ มีราชศัตรู ภายนอกหรือภายในมากตากรายได้ เตยเป็นอันขาด

ราชศัตรูภายนอกนั้น คือ คนชาติอื่น ซึ่ง มิได้ เป็น ชา แผ่นดิน ดัยาม บางคนหรือทั้งชาติซึ่งละเว้นไม่คิดคิด และคบคิดกันกระทำการประทุษร้าย

คือพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรือประเทศบ้านเกิดเมืองนอนของเรา แต่เมื่อบุคคลต่างชาคนใด หรือ ชาตินั้น ชาติ โดยยังมีได้แต่การ ประทุษร้าย ตั้งความแค้น ก็จะไปนับเขาว่าเป็นราชศัตรูทีเดียว

ราชศัตรูภายในนั้นคือ บุคคลคนเดียวหรือหลายคน ซึ่งเป็นชาวแผ่นดินเดียวกัน แต่หาประพฤติการให้ขัดขวางพระราชกำหนดกฎหมาย กับมีความกำเริบคิดประทุษร้าย คือ พระองค์ พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรือ แก่บ้านเกิดเมืองนอน

ข้อ ๘ ถ้าหากว่าทหารคนใดคนหนึ่ง หรือหลายคนรวมกันกระทำการ เอะอะเอิกเอิกให้ ผิดแบบธรรมเนียม ก่อการกำเริบ หรือตะทังไม่ทำหน้าที่ของตน โดยประการใด ๆ ก่อ ผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่ ต้อง จดการ ให้ทหารอื่น ๆ หยัดการเอิกเอิกหรือการกำเริบ แต่ให้กลับ ทำการตาม หน้าที่ ของตนจริงได้ แม้จะต้อง ไซ้ ซาวหรือกำลังขมขมอย่างใด ในการบังคับนั้น ก็อย่าให้ย่อท้อเลยเป็นอันขาด ต้องทำการทุกอย่างที่จะให้สำเร็จผลได้ ตั้งความ

ทหารทุกคน ต้องช่วยผู้ ที่จัดการปราบปรามผู้ ผิด ไม่ว่าจะเป็ยศใด ตำแหน่งใด ถ้าไม่ช่วยกันกันบว่าเขาย ในพวกผู้ กระทำผิดด้วย

ข้อ ๙ ถ้าหากว่าผู้ บังคับบัญชา ต้อง ไซ้ ซาวหรือ เพื่อ ทำ การ ปราบปราม การกำเริบ และรักษาขบวน หรือ เพื่อ บังคับผู้ ตะทังให้ กลับ ทำหน้าที่ ของตนนั้น ผู้ บังคับบัญชานั้นจะไม่ต้องรับโทษในการที่ตนได้ กระทำไปโดย ความจำเป็นเลย

เมื่อมีเหตุกรณีพิเศษขึ้น ดังที่กล่าวมานี้ ผู้ บังคับบัญชา จะ ต้อง รายงานถึงเหตุที่เกิดขึ้น ไปยัง ผู้ บังคับบัญชาเหนือตน และรายงานกันต่อไปตามลำดับชั้น

จนถึงเสนาบดีกระทรวงกระทรวงใหม่โดยพลันทันที เพื่อจะได้ ได้ส่วนเหตุการณ์ และจัดการต่อไปตามเหตุที่ควร

ข้อ ๑๐ การรักษายศหรือวินัยตามข้อความที่กล่าวมาแต่หน้าหลังนี้ ของ รัชชายุติธรรม ไม่ว่าจะเวลาใดทั้งต้น จะเป็นใน โรงทหารหรือนอกโรงทหาร ก็นับ เป็นเวลาสงครามหรือเวลาดังบังคับก็เท่ากัน ถ้าแต่ทหารผู้ใดกระทำผิด ต่อยศหรือวินัย คือไม่ปฏิบัติตามให้ต้องตามความที่กล่าวมาแต่ในมาตรา ๑ นี้ จะต้องได้รับอาญาตามวิธีที่ปรากฏใน มาตรา ๒ แห่งกฎหมายนี้ โดยไม่ต้องนำคดีขึ้น ศาล และเมื่อมีความผิดนั้น อาจต้องออกนอกราชการหรือถูกถอดจากราชการ โดยทันที หรือถ้าความผิดเกี่ยวเนื่องไปในบทกฎหมายด้วยแล้ว ก็อาจต้อง รับโทษความคำพิพากษาของศาลทหารด้วย

มาตรา ๒

อำนาจลงอาญา

ข้อ ๑๑ อาญาที่จะลง แก่ผู้กระทำความผิดต่อยศหรือวินัย ดังได้กล่าวไว้ใน มาตรา ๑ นั้น ให้ กำหนดเป็น ๗ สถานดังนี้ คือ

- ๑) โขย
- ๒) จำรั้ง
- ๓) กักขัง
- ๔) ขังมืด
- ๕) กักขาม
- ๖) ทณฑกรรรม
- ๗) สากทัณฑ์

ข้อ ๑๒ โบนัส คือ โบนัสที่ขาดด้วยไม้ หรือ หวาย โต้ไม้ไม่เกินกว่า ๑ เซ็นติเมตร ผู้ที่จะขอรับอาณาโยนนั้น จะต้องให้แพทย์ตรวจอาการ กำจัดก่อนว่าจะทนอาณาโยนได้ จึงให้ส่งมือโยน และเวลาโยนนั้นแพทย์ผู้ตรวจจะต้องประจำอยู่ด้วย

ถ้าผู้ที่จะขอรับอาณาโยน ต้องโทษ ครึ่งที่ ๒ อีกขณะ ให้รอการโยนอยู่ก่อน จนกว่าแพทย์จะหายปรกติแล้วจึงส่งมือโยนได้

จำขัง คือ จำตรวนแต่ขังในที่ควบคุม

กักขัง คือ ขังในที่ควบคุม แยกเพราะ คนเดียว หรือ รวมกัน หลาย คน แต่จะได้อากาศ

ขังมืด คือ ขังไว้แต่คนเดียวในห้องทึบมืดจนไม่แสงสว่างที่ด้านารจะเข้าหน้าต่างได้ แต่ให้มีอากาศไปร้องขอแก่การหายใจ และห้ามมิให้ผู้ต้องขังพบปะพูดจากับผู้อื่นผู้ใด หากจะเบียดห้องมืดนั้นได้แต่เวลาบรรพประทานอาหารหรือเวลาจำเป็นอย่างอื่น ๆ เท่านั้น

กักขัง คือ กักตัวไว้ในบริเวณใดบริเวณหนึ่งตามแต่จะกำหนดให้

ทัณฑ์กรรม คือ ให้ทำการต่าง ๆ เช่น เช็ด ล้าง ถู กัด ฟัน ใน บริเวณโรงทหาร หรือ กระทำกรอย่างอื่น ๆ เป็น พิเศษ เพิ่ม จาก น้ำที่ การ ตามธรรมเนียม

ภาคทัณฑ์ คือ ผู้กระทำความผิดมีความผิด อันควร ต้องรับ อาญา ฐานหนึ่ง ฐานใดตั้งกล่าวมาแต่ แต่มิหนักอันควรปราณี จึงเป็นแต่ได้แสดงความผิดของผู้นั้น ให้ปรากฏไว้หรือให้ทำทัณฑ์บนไว้

นอกจากอาญาที่กล่าวไว้ นี้ ห้ามมิให้คิดขึ้นใหม่หรือใช้ วิชาของอาญาอย่างอื่นเป็นอันขาด

ข้อ ๑๓ ในการที่ผู้บังคับบัญชา จะ ลง อาญา นั้น จะกระทำได้แต่เฉพาะตามลำดับกำหนดอาญาที่กล่าวไว้ดังต่อไปนี้ (ให้ดูตาราง)

ผู้ตั้งอาญา	โทษ			จำขัง		กักขัง						กักขาม						ทัณฑ์กรรม		หมายเหตุ		
	ผู้รับอาญา			ผู้รับอาญา		ผู้รับอาญา						ผู้รับอาญา						ผู้รับอาญา				
	ผู้บังคับหมู่	นักเรียนนายร้อย	พลทหาร	ผู้บังคับหมู่	พลทหาร	ผู้บังคับการกรม	ผู้บังคับกองพัน	ผู้บังคับกองร้อย	ผู้บังคับหมวด	ผู้บังคับหมู่	นักเรียนนายร้อย	พลทหาร	ผู้บัญชาการกองพล	ผู้บังคับการกรม	ผู้บังคับกองพัน	ผู้บังคับกองร้อย	ผู้บังคับหมวด	นักเรียนนายร้อย	พลทหาร		ผู้บังคับหมู่	พลทหาร
เด็มนับดี	๕๐ ที่	๓๐ ที่	๕๐ ที่	๖ เดือน	๙ เดือน	๑๕ วัน	๑ เดือน	๒ เดือน	๓ เดือน	๔ เดือน	๔ เดือน	๖ เดือน	๑ เดือน	๕๐ วัน	๒ เดือน	๓ เดือน	๔ เดือน	๕ เดือน	๕ เดือน	๖ เดือน	๑๕ วัน	๑๕ วัน
แม่ทัพน้อย	๓๐ ที่	๒๖ ที่	๔๖ ที่	๓ เดือน	๖ เดือน	—	๑๕ วัน	๑ เดือน	๒ เดือน	๓ เดือน	๓ เดือน	๔ เดือน	๑๕ วัน	๑ เดือน	๔๕ วัน	๒ เดือน	๓ เดือน	๔ เดือน	๔ เดือน	๕ เดือน	๑๕ วัน	๑๕ วัน
ผู้บัญชาการกองพล	๒๐ ที่	๑๕ ที่	๓๐ ที่	๑ เดือน	๓ เดือน	—	—	๑๕ วัน	๑ เดือน	๒ เดือน	๒ เดือน	๓ เดือน	—	๗ วัน	๑๕ วัน	๒๑ วัน	๑ เดือน	๓ เดือน	๓ เดือน	๔ เดือน	๑๕ วัน	๑๕ วัน
ผู้บังคับการกรม	๑๕ ที่	๑๐ ที่	๒๐ ที่	๒๐ วัน	๒ เดือน	—	—	๗ วัน	๑๕ วัน	๑ เดือน	๑ เดือน	๒ เดือน	—	—	๗ วัน	๑๕ วัน	๒๑ วัน	๒ เดือน	๒ เดือน	๓ เดือน	๑๕ วัน	๑๕ วัน
ผู้บังคับกองพัน	๑๐ ที่	๕ ที่	๑๕ ที่	๑๕ วัน	๑ เดือน	—	—	—	๗ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑ เดือน	—	—	—	๗ วัน	๑๕ วัน	๑ เดือน	๑ เดือน	๒ เดือน	๑๕ วัน	๑๕ วัน
ผู้บังคับกองร้อย	—	—	—	—	—	—	—	—	—	๗ วัน	๑๐ วัน	๑๕ วัน	—	—	—	—	๗ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑ เดือน	๓ วัน	๗ วัน
ผู้บังคับหมวด	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	๗ วัน	๗ วัน	๑๕ วัน	๒ ชั่วโมง	๓ วัน	—
ผู้บังคับหมู่	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	๑ วัน	—	๒ ชั่วโมง

คำอธิบาย

- กำหนด อาญาใน ตารางนี้ คือกำหนด ที่สูง ที่สุด ผู้ตั้งอาญา จะ ตั้ง กำหนด นี้ไม่ได้ แต่ต่ำกว่า นั้นได้
- ทัณฑ์กรรมนั้น ที่ กำหนดไว้เป็นวัน ๆ คือหมายความว่าทำทัณฑ์กรรมทุก ๆ วันจนกว่าจะครบ ในวันหนึ่ง นั้น ผู้ตั้ง อาญา จะ กำหนด ทัณฑ์กรรม ที่ ชั่วโมง ก็ ตามใจ แต่มีให้เกินกว่า วันละ ๖ ชั่วโมง ผู้ใด จะตั้ง อาญา ทัณฑ์กรรมให้กำหนด โดย ชัดเจนว่า ทัณฑ์กรรม ที่ วัน และ วันละ ที่ ชั่วโมง ส่วน ที่ กำหนด อื่นๆไว้เป็น ชั่วโมง นั้น หมายความว่า ตั้ง อาญา ได้เฉพาะ วันเดียว ภายในกำหนด เท่านั้น ชั่วโมง

ข้อ ๑๔ ตำแหน่งผู้มีอำนาจลงอาญา หรือ รับอาญา ที่เป็นข้าราชการ
ในกระทรวงกระต่าใหม่ตามทำเนียบ บางตำแหน่ง หา ตรง กับตำแหน่งผู้มี
อำนาจลงอาญาตามที่ไต่บ่งไว้ ในตารางข้อ ๑๓ นั้นไม่ จึงให้เทียบยศและ
ตำแหน่งสำหรับทั้ง ในการลงอาญาและรับอาญาดังนี้

ก) เทียบชั้นแม่ทัพน้อย

- ๑) ผู้ช่วยเสนาบดี
- ๒) จเรทัพบกและจเรทัพเรือบก
- ๓) เสนาธิการทหารบก
- ๔) สมุหราชองครักษ์
- ๕) อธิบดีกรมแสงสว่างพาฐ

ข) เทียบชั้นผู้บัญชาการกองพล

- ๑) หัวหน้ากรมใหญ่ ที่ขึ้นตรงกับเสนาบดีกระทรวงกระต่าใหม่
(นอกจากที่กล่าวใน ก)
- ๒) หัวหน้ากรมที่ขึ้นตรงกับผู้ซึ่งเทียบชั้นแม่ทัพน้อย
- ๓) เสนาธิการกองทัพน้อย
- ๔) ปลัดกองทัพน้อย
- ๕) สมุหบัญชีกองทัพน้อย
- ๖) ปลัดหรือผู้ช่วยที่มีนามตำแหน่งบ่งชัดว่าเป็นผู้ช่วย ของหัวหน้า
กรมใหญ่ซึ่งเทียบชั้นแม่ทัพน้อย
- ๗) นายพล

- ๔) ราชองครักษ์
  - ๕) หัวหน้าครูในโรงเรียนนายร้อย
  - ๖) นายพันโท, ตวี
- ง) เทียบชั้นผู้บังคับกองร้อย
- ๑) หัวหน้ากอง (แม่กอง) ในกรมน้อยกระทรวงกระทรวงใหม่
  - ๒) ผู้บังคับกองเรือนจำ
  - ๓) ชียกวิฑูรย์ทหารบกศาสตร์มณฑลทหารบก
  - ๔) นายทหารรักษาพระองค์พระบรมมณูญประจำมณฑลทหารบก
  - ๕) เจ้าพนักงานคลังเงินกองพล
  - ๖) ยกระบัตรกองพล
  - ๗) เกียกกายกองพล
  - ๘) เจ้าพนักงานแต่งตั้งสรรพาวุธประจำกองพล
  - ๙) สัตตเมือง
  - ๑๐) นายเวรกองทัพน้อย, กองพล และของกรมซึ่งหัวหน้ากรมเทียบชั้นแม่ทัพน้อยหรือผู้บัญชาการกองพล
  - ๑๑) นายร้อยเอก
- จ) เทียบชั้นผู้บังคับหมวด
- ๑) นายเวรกรมทหาร, กองพันทหาร, และโรงเรียนทหารต่างๆ
  - ๒) ¹²ผู้บังคับหมวดพยาบาลและหมวดพยาบาลม้า
  - ๓) ผู้บัญชาการกรมทหารและโรงเรียนนายร้อย

- ๔) ครุฑมีได้เป็นนายทหารสัญญาบัตร
- ๕) นายร้อยโท, ครุ
- ๖) นายดาบ
- ๗) เจ้านายสิบ ทักษะการบังคับบัญชา นายสิบหรือเสมียนพนักงาน, คนงาน

ณ) เทียบชั้นผู้บังคับหมู่

- ๑) นายสิบ
- ๒) หัวหน้าหมวดดัดเนเรียนนายร้อย
- ๓) หัวหน้าคนงาน

ข) เทียบชั้นนักเรียนนายร้อย

นักเรียนนายดาบ

ช) เทียบชั้นพลทหาร

นักเรียนนายสิบ

ข้อ ๑๕ ตำแหน่งทหารที่รับราชการกระทรวงกลาโหมซึ่งมิได้เทียบชั้นไว้ ตามความผิดจะต้องรับอาญาแล้ว ก็ให้ ถ้อยคำแห่งที่ได้รับราชการอยู่ในเวลา ที่กระทำความผิดนั้น ชนเทียบเคียงกับ ชั้นที่ลดหย่อนหรือเสื่อมถ้อยตามข้อ ๑๔ แห่งกฎนี้

ข้อ ๑๖ ยศที่ลดตำแหน่งกต ซึ่งได้เทียบไว้ทั้ง ๒ อย่าง แต่มิได้เทียบไว้ ในชั้นเดียวกันนั้น ให้ ถ้อยคำหรือตำแหน่งที่เทียบไว้ ในชั้นที่สูงเป็นเกณฑ์ ในการรับอาญาหรือรับอาญาตามกฎหมาย

ข้อ ๑๗ กำหนดอำนาจลงอาญาตามที่ตราไว้ ผู้มีอำนาจลงอาญา
 ตั้งลงอาญาเต็มที่ใด ในสถานใดสถานหนึ่งแต่สถานเดียว ถ้าตั้งลงอาญาทั้ง
 ๒ สถานพร้อมกัน ต้องกำหนดอาญาไว้เพียงกึ่งหนึ่งของอัตราในสถานนั้น ๆ
 กับห้ามมิให้ลงอาญาคราวเดียวมากกว่า ๒ สถาน เป็นต้นว่าแม่ทัพน้อย
 จะลงอาญา แก่พลทหาร จะให้ โขยด้วย จำขังด้วย และทำทัณฑ์ขมด้วยรวม
 เป็น ๓ สถานฉะเป็นชนิด จะลงโทษได้อย่างมากเพียง ๒ สถาน เช่น โขยด้วย
 และจำขังด้วย แต่ตั้งให้ โขยไว้เพียง ๒๐ ที และจำขังเพียง ๓ เดือนเป็นอย่าง
 มากที่สุด จะให้ โขย ๕๐ ทีและจำขัง ๖ เดือนนั้นไม่ได้

ข้อ ๑๘ ก่อนที่ผู้มีอำนาจลงอาญาจะลงอาญาครั้งคราวใดก็ดี ให้
 พิจารณาเสียให้ถ่องแท้แน่นอนว่า ผู้ที่จะต้องรับอาญานั้นมีความผิดจริงแล้ว
 จึงตั้งลงอาญา ต้องระวังอย่าให้เป็นการลงอาญาไปโดยโทษจจริต หรือ
 ลงอาญาแก่ผู้ที่ไม่มีความผิด โดยชัดเจนนั้นเป็นอันขาด เมื่อพิจารณา
 ความผิดชัดเจนแล้ว ต้องชี้แจงความผิดของผู้ กระทำผิดนั้น ให้เขาใจชัดเจนน
 ว่าควรทำผิดในข้อใดเพราะเหตุใดแล้วจึงตั้งลงอาญา

ข้อ ๑๙ ผู้มีอำนาจบังคับบัญชาลงอาญาข้าราชการสัญญาบัตร ซึ่ง
 หรือยกยามคงแต่ ๑๕ วันขึ้นไป ต้องส่งรายงานการลงอาญาแล้วนั้นเสนอ
 ตามลำดับจนถึงเสนาบดีกระทรวงกระต่าใหม่

ข้อ ๒๐ เมื่อผู้มีอำนาจบังคับบัญชาได้ทราบความ ซึ่งอยู่ในบังคับบัญชา
 ของตนมีความผิดจนปรากฏแน่นอนแล้ว แต่ความผิดนั้นควรรับอาญาที่
 เห็นอำนาจจะตั้งกระทำได้ ก็ให้รายงานชี้แจงความผิดของผู้ กระทำ

ความผิดนั้น ทั้งออกความเห็น ว่า ควรลงอาญาเพียงใด เห็นตาม
ลำดับจนถึงมี มีอำนาจลงอาญาได้พอกับความผิด เพื่อขอให้ผู้ นน့်งการ
คือไป

ข้อ ๒๑ ถ้าเป็น โทษฐานขาดหนี้ราชการซึ่งมีระวางอัตรากำหนดอาญา
ไว้ โดยแน่นอนแล้ว หากกำหนดอาญานั้นเห็นอำนาจของมี บัญชาการกองพลเท่าที่
จะสั่งลงได้ ก็ให้นำเห็นตามลำดับจนถึงมี บัญชาการกองพลเท่านั้น แม
ว่ากำหนดอาญานั้นจะเห็นอำนาจมี บัญชาการกองพลกิต ให้มี บัญชาการ
กองพลมีอำนาจสั่งลงอาญาได้ ที่เดียว ไม่ต้งนำเห็นตามลำดับชั้น
คือไปอีก

ข้อ ๒๒ นายทหารนอกจากมี บัญชาการกองพลหรือมี ทเทียบชั้นนี้ ถ้า
เป็นหัวหน้าควบคุมทหารไปโดยดำริถึง มีอำนาจที่จะลงอาญาผู้ใดอำนาจ
ในระหว่างเวลาควบคุมอยู่นั้น เสมอมี มีอำนาจเห็นจากตำแหน่งของตน
ขึ้นไปอีกชั้นหนึ่งได้

ข้อ ๒๓ ถ้ามี มีอำนาจลงอาญาได้สั่งลงอาญาผู้ กระทำผิด ในฐานจำขัง
หรือขังแล้ว และผู้ ทรมานอาญาจำขังหรือขังอยู่นั้นกระทำผิดซ้ำอีก มีอำนาจ
ลงอาญาจะสั่งเพิ่มโทษ ก็ได้ พิจารณาตกำหนดอาญาที่สั่งไว้ เดิมหนักก่อน
และห้ามมิ ให้เพิ่มกำหนดเวลาให้ผู้ ต้องกลจำขังหรือกักต้งขัง ทั้งกำหนดเดิม
และกำหนดที่เพิ่มใหม่รวมกัน เกินกว่ากำหนดอำนาจของมี มีอำนาจนั้นเป็น
อันขาด หากมีกระทำความผิดนั้นควรต้องรับอาญาเกินกว่ากำหนดอำนาจของมี
มีอำนาจที่จะสั่งลงอาญาแล้ว ก็ให้ปฏิบัติการตามทุกต้งใจไว้ในข้อ ๒๐ นั้น

12/10/2566

ข้อ ๒๔ มี โดเคยต้องรับอาญาจำขังหรือขังเดี่ยวหรือขังรวม เพราะ
ได้เจตนากระทำความผิดอย่างหนึ่งอย่างใด มาแล้วไม่มีย กว่า ๒ ครั้ง

เมื่อพ้นโทษแล้วและไปกระทำความผิดซ้ำอีกภายในกำหนด ๑ ปี นับแต่

วันที่ได้พ้นโทษไปเสีย เรียกว่าไม่เซ็ดหลาบ

ข้อ ๒๕ ผู้ใดไปพบไม่เซ็ดหลาบ ผู้มีอำนาจบังคับบัญชาตั้งแต่ชั้น
ผู้บัญชาการกองพลขึ้นไป จะใช้วิธีลงอาญาโดยให้ขังมตรัดได้

ข้อ ๒๖ การขังมตรัดเช่นนี้จะใช้ได้เพียงครั้งละ ๑ ยก (คือ ๔ วันหรือ
๑๒๐ ชั่วโมง) เท่านั้น แต่อาจจะขังมตรัดต่อกันไปก็ได้ในที่สุดว่างเสียก่อน
ไม่น้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมง จึงให้ขังมตรัดต่อไปได้ รวมขังมตรัดในความผิด
คราวเดียวกันต้องไม่เกินกว่า ๓ ยก

ข้อ ๒๗ ก่อนที่จะกำหนดโทษอาญาของมตรัด ให้ตั้งเกณฑ์กำหนด
อาญาจำขังหรือขังเดี่ยว หรือขังรวม ตามตารางอัตราอาญาในข้อ ๑๓
แห่งกฎนี้เสียก่อน แล้วจึงให้เทียบกำหนดอาญาขังมตรัดตามอัตราดังนี้ คือ

จำขัง หรือขังเดี่ยว หรือขังรวม		เท่ากับขังมตรัด
ตั้งแต่ ๕ วันขึ้นไปแต่ไม่ถึง ๙ วัน		๑ วัน
๙ " " " ๑๔ "		๒ "
๑๔ " " " ๒๑ "		๓ "
๒๑ " " " ๑ เดือน		๔ "
๑ เดือนขึ้นไปแต่ไม่ถึง ๓ "		๕ " (คือ ๑ ยก)
๓ " " " ๖ "		๑๐ " (คือ ๒ ยก)
๒/๒ เดือน		๑๕ " (คือ ๓ ยก)

ข้อ ๓๘ นับตั้งแต่วันที่พระกฤษฎีกาซึ่งจะได้อบรมอาญาตามกฎหมาย
 มีอำนาจลงอาญาได้ จึ่งทรงให้ผู้นั้นได้รับอาญาภายในกำหนด ๓ เดือน
 เป็นอันนับว่าต้องลงโทษอาญาตามกฎหมายตั้งแต่วันที่จะตั้งลงอาญา
 โดยอำนาจตนเองมิได้ ต้องนำขึ้นศาลทหาร เว้นเสียแต่ผู้ทกระทำผิดนั้น
 ราชทัณฑ์ราชกรเลี้ยงแต่มีชื่อก่อนครบกำหนด ๓ เดือน จึงมิให้นับวันที่ขาดหนี
 เข้าในกำหนดเวลาต้องลงโทษ ในนับตั้งแต่วันที่ได้อบรมจนกลับมายังทัณฑ์ราชกร

ข้อ ๒๙ เมื่อมีอำนาจได้ตั้งลงอาญาตามกฎหมายแล้ว ผู้ที่ตั้งลงอาญา
 หรือผู้มีอำนาจบังคับบัญชาผู้ที่ตั้งลงอาญานั้น มีอำนาจเพิ่มโทษหรือตัดโทษ
 ทัณฑ์โทษเดียวได้ แต่ถ่าเพิ่มโทษแล้ว อาญาที่ตั้งเพิ่มนั้นนับรวมกับที่
 ตั้งไว้แต่เดิมต้องมีให้เกินอำนาจของผู้ตั้งใหม่นั้น

มาตรา ๓

วิธีร้องทุกข์

ข้อ ๓๐ ในกรณีที่รัชทายาทจัญญ์ให้เป็นกรณีแน่นอนแล้ว ผู้บังคับ
 บัญชาชั้นรองต้องมีอำนาจในการลงอาญาหากอยู่เองเป็นธรรมดา แต่ผู้บังคับ
 บัญชาบางชั้นอาจใช้อำนาจในทางที่ผิดด้วยธรรมดา เพราะฉะนั้นเป็นการ
 จำเป็นที่ให้ผู้นอญมีสิทธิร้องทุกข์ได้ ในหนทางอันเป็นระเบียบเรียบร้อย
 ไม่ก้าวก่าย

ข้อ ๓๑ คำชี้แจงของทหารว่า ผู้บังคับบัญชา กตขัตตน ต่เยฮาการ
 ขยติกรรมหรือผิดพระราชกำหนดกฎข้อบังคับ หรือว่าคนมิได้รับผลประโยชน์
 ตามที่ควรจะได้ รับในราชการนั้น เรียกว่าใบร้องทุกข์

ข้อ ๓๒ ทหารจะยื่นใบร้องทุกข์ได้แก่ข้ารับตนเองแต่ผู้เดียว ห้าม
มิให้ ยื่นใบร้องทุกข์แทนผู้อื่นเป็นอนาจาร และห้ามมิให้ รวบรวมกันเข้า
มาร้องทุกข์พร้อมกันหลายคน และห้ามมิให้ ประชุมกัน เพื่อหารือเรื่องจะยื่น
ใบร้องทุกข์

ข้อ ๓๓ ห้ามมิให้ ยื่นใบร้องทุกข์ในเวลาดนกันกำลังเช้าแกวอยู่ หรือใน
ขณะกำลังทำน้าทรวงการ อย่งใดอย่างหนึ่ง เช่น เวลาเป็นยามเป็นเวร
ดงน:ปณคน และห้ามมิให้ ยื่นใบร้องทุกข์ก่อนเวลาต้งไปแคว ๒๔ ชั่วโมง
นับแต่วันเหตุจะต้องร้องทุกข์เกิดขึ้น

ข้อ ๓๔ ห้ามมิให้ ร้องทุกข์ ว่าม บังคับบัญชาตงอาญาแรงเกินไป ถ้า
หากว่าม บังคับบัญชา นั้น มิได้ ตงอาญา เกิน อำนาจ ที่ เขา จะทำได้ตาม ความ
ในมาตรา ๒ แห่งกฎนี้

ข้อ ๓๕ การที่จะยื่นใบร้องทุกข์นั้น ถ้ากล่าวโทษผู้ใดให้ ยื่นต่อผู้
บังคับบัญชาโดยตรงของผู้นั้น คือ เป็นคนว่าพลทหารจะกล่าวโทษผู้บังคับหมู่
ให้ ยื่นใบร้องทุกข์ ต่อผู้บังคับหมวด ถ้าจะกล่าวโทษผู้บังคับหมวด ให้ ยื่น
ต่อผู้บังคับกองร้อยดังนี้ หรือเป็นคนว่า ถ้านายทหาร ชั้นผู้บังคับหมวดจะ
ร้องทุกข์กล่าวโทษผู้บังคับการ ก็ให้ ยื่น เมรร้องทุกข์ต่อผู้ บัญชาการกองพล
ดังนี้

ใ้ใหม่ ร้องทุกข์มาห้าม ที่จะรับใบร้องทุกข์ ในที่ทำการหรือที่บ้าน และจะ
ร้องทุกข์ด้วยปากหรือจะเขียนเป็นหนังสือก็ได้ ถ้าอยู่ต่างตำบลกัน ให้เขียน
เป็นหนังสือตั้งได้

ถ้าหากว่า ผู้ร้องทุกข์ ไม่ทราบข้อความใด ความเดือดร้อน เพราะผู้ใดแน่ เช่นไม่ได้ รับเงินรางวัลประจำเดือน แต่ก็ไม่ทราบว่าเพราะเหตุใด หรือใคร ห้ามมิให้จ่าย ก็ให้ ยื่นใบร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาโดยตรงของตน เพื่อ เสนอไปตามลำดับชั้นจนถึงที่สุด ต่อมา ก็จะถึงการได้ส่วนและแก้ความ เดือดร้อนนั้นได้

ข้อ ๓๖ ถ้าเขียนความร้องทุกข์เป็นจดหมายแล้ว จดหมายนั้นของ ดงนามจริงของผู้ร้องทุกข์ ถ้าผู้ร้องทุกข์เขียนหนังสือไม่เป็น ให้ ความ ผู้เขียนให้ ได้ แต่ต้องรูดลายนิ้วมือลงเป็นพยาน ถ้าละใบร้องทุกข์ ฉบับใดไม่มาชัดเจนหรือไม่คลายมือต้องความ ห้ามมิให้ผู้บังคับบัญชา ชั้นใดได้ส่วนพิจารณาใบร้องทุกข์ นั้นเป็นอันขาด

ข้อ ๓๗ เมื่อผู้ใดได้ร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาตามระเบียบที่วางมาแล้ว และเวลาดังพินไป ๑๕ วันยังหาได้รับความชี้แจงประการใดไม่ ทั้งความ เดือดร้อนก็ยัง ไม่ปลดเปลื้องไป ให้ผู้ร้องทุกข์ ยื่นใบร้องทุกข์ ใหม่ ต่อผู้ บังคับบัญชา ชั้น ที่สูง ดัดขึ้น ไป เป็นลำดับ จนถึง เลื่อนระดับ กระทรวงกระทรวงใหม่ และในใบร้องทุกข์ครั้งนั้น ให้ ชี้แจงมาด้วยว่าได้ ยื่นใบร้องทุกข์ ต่อผู้บังคับ บัญชาโดยตรงมาครั้ง ๑ แล้วแต่เมื่อนั้น ๆ

ข้อ ๓๘ ส่วนผู้บังคับบัญชานั้น ถ้าได้รับใบร้องทุกข์เมื่อใด ต้อง ได้ส่วนเหตุการณ์และจัดการแก้ไขความเดือดร้อน หรือชี้แจงให้ผู้ ยื่นใบร้อง ททุกข์เข้าใจเหตุการณ์ จะพึงเคยเสียไม่ได้เป็นอันขาด ผู้ใดเพิกเฉยนับว่า กระทำผิดกฎวินัยตมตมกฏมณฑลของมิไทย

12/10/2566

ข้อ ๓๙ ถ้าผู้บังคับบัญชาได้รับร้องทุกข์ ซึ่งแจ้งกับผู้ ยื่นใบร้องทุกข์ ว่าความเดือดร้อนที่กล่าวมาได้เกิดจากความอยุติธรรม หรือกรรมผิดพระราชกำหนดกฎหรือบังคับประการใด แต่ผู้ร้องทุกข์ ยังไม่หมดความสงสัยได้ ก็ให้ ยื่นใบร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาต่อไปได้ และต้องชี้แจงมาด้วยว่า ผู้ใด ยื่นใบร้องทุกข์ นิตยคุณ ๆ ได้รับค่าจ้างเช่นนั้น ๆ ครึ่งหนึ่งแล้ว

ข้อ ๔๐ ถ้าหากปรากฏชัดว่า ข้อความ ในใบร้องทุกข์ เป็น ความเท็จ หรือการร้องทุกข์นั้นกระทำไปโดยผิดระเบียบที่กล่าวมานั้น เช่นเขียนใบร้องทุกข์ แล้วไม่ลงนามจริงดังเป็นคน หรือผู้ใดรับกวนผลประโยชน์ด้วยใบร้องทุกข์ ซึ่งไม่มีมูลแห่งความจริง ผู้ที่กระทำการทวงถามความผิดฐานตมเบียดทุกข์นั้น ต้องรับโทษตามกฎหมาย หรือถ้าเป็นการร้ายแรงมากก็จะต้องนำขึ้นศาลทหาร

ข้อ ๔๑ การยื่นใบร้องทุกข์ตามระเบียบที่กล่าวมานั้น เฉพาะสำหรับเรื่อง ที่เนื่องด้วยกิจการราชการ คือ ร้องทุกข์ว่าได้รับผลประโยชน์หรือความเสียหายจากผู้บังคับบัญชา หรือผู้บังคับบัญชาที่โดยผิดพระราชกำหนดกฎหรือบังคับ หรือเมื่อคนชาติผลประโยชน์ที่ควรได้ ในราชการ ดังว่ามาแล้วในข้อ ๓๑ นั้น เท่านั้น ถ้ามีกิจส่วนตัวโดยแท้แล้ว ทหารจะพดจากกับผู้บังคับบัญชาของตนทุกชั้นตลอด จนถวายฎีกาแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ ดังมีความปรากฏอยู่ใน กฎลักษณะปกครองและระเบียบการภายในสำหรับกองทัพกึ่งถาวรนั้น แต่เรื่อง นิตยคุณจะต้องระวางชัดเจน ระหว่างกิจส่วนตัวและกิจของด้วยราชการให้ ชัด ถ้าหากกึ่งหนึ่งของด้วยราชการไปร้องฟ้องให้ ผิดระเบียบกับที่กล่าวไว้ใน กฎนี้แล้ว ผู้นั้นจะต้องรับโทษฐานตมเบียดทุกข์นั้น

มาตรา ๔

กำหนดใช้กฎนี้และเลิกกฎข้อบังคับเดิม

ข้อ ๔๒ กฎนี้ ให้ ใช้แต่วันที่ประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๔๓ ให้ยกเลิกกฎว่าด้วยอำนาจลงอาญาทหารบก ลงวันที่ ๑๔

กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๕๔ (ร.ศ. ๑๓๐) และข้อบังคับแดงยุทวินัย

พระพุทศักราช ๒๔๕๖ กับข้อความในกฎข้อบังคับข้างใด ๆ ที่ขัดกับข้อความใด ๆ ในกฎนี้ ก็ให้ยกเลิกเสียทั้งดั้น.

ประกาศโดยได้รับพระบรมราชานุญาต

เจ้าอาวาสวัดพระธาตุนคร

กรุงเทพฯ

วันที่ ๗ มิถุนายน พระพุทศักราช ๒๔๕๘

(ลงนาม) นายพลเอก เจ้าพระยาบดินทรเดชาอนุชิต

เด่นามศักดิ์กระทรวงกระต๊อ

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๗ มิถุนายน หน้า ๑๐๑)

ประกาศ กรมเจ้าท่า เรื่อง ตั้ง พนักงาน เจ้าท่า ตาม หัว เมือง

ด้วยตาม พระราช บัญญัติ การ เดิน เรือ ใน น่าน น้ำ ด້ยาม พระพุทธ ศักราช ๒๕๕๖ มีว่า บรรดา เรือ กำนัน แล เรือ เจ๊ก ต่าง ๆ ที่ ใช้ เดิน อยู่ ใน น่าน น้ำ ด້ยาม ภายใน มณฑล กรุง เทพ ฯ (นอก จาก เรือ กำนัน ต่าง ประเทศ) แล บรรดา เรือ กัด ไฟ ที่ เดิน รับจ้าง หรือ รับ คน โดย ล่า น หรือ รับจ้าง จูง เรือ ใน มณฑล กรุง เทพ ฯ มณฑล นคร สวรรค์ , มณฑล พิศณุ โถก , มณฑล ปราชิน บุรี , มณฑล นคร ไชย ศรี , แล มณฑล ราช บุรี นั้น ต้อง ได้ รับ ใบ อนุญาต จง ทุก ลำ

แต่ ตาม พระราช บัญญัติ นั้น ห้ามมิ ให้ ผู้ใด ทำการ ควบคุม เรือ กัด ไฟ เรือ ยนต์ , เรือ เดิน ทะเล , หรือ ควบคุม เครื่องจักร ของ เรือ เหล่า นั้น นอก จาก เป็น ผู้ที่ ได้ รับ ประกาศ นียบัตร เป็น พยาน ว่า คน มีความรู้ ความชำนาญ อัน สมควร ที่จะ ทำการ เช่น นั้น ได้

แต่ ใบ อนุญาต หรือ ประกาศ นียบัตร เพื่อ แสดง ความรู้ ความชำนาญ อย่าง ไต ๆ ตาม ที่ ได้ กล่าว มา แล นั้น เจ้าพนักงาน เจ้าท่า ณ กรุง เทพ ฯ จะ เป็น ผู้ ออก ให้ แล มี อำนาจ ที่จะ เรียก คน หรือ จด เว้น เสีย ก็ได้

แต่ คำว่า “เจ้าท่า” นั้น หมายความว่า ผู้บังคับ การ ท่า ตำบล ไต ๆ ใน น่าน น้ำ ด້ยาม แต่ หมาย ความ ตัด ออก ถึง บรรดา คน ที่ เจ้าท่า ตำบล ไต ๆ ได้ มอบ หมาย ให้ ใช้ อำนาจ หรือ กระทำ การ ตาม นำ ที่ อย่าง ไต ๆ ที่ เจ้าท่า มี นำ ที่ หรือ ต้อง กระทำ ตาม พระราช บัญญัติ นั้น

โดยอนุมัติของ เสด็จมาตั้งกระทรวง นครบาล ผู้บังคับการ กรมเจ้าท่า บัดนี้ กรมเจ้าท่าได้ตั้งให้ผู้ว่าราชการ เมือง กรุงเทพฯ, เมือง ช่างทอง, เมือง ดินห์บุรี, เมือง ตพบุรี, เมือง ไชยนาท, เมือง อุไทยธานี, เมือง นครสวรรค์, เมือง พิจิตร, เมือง พักันตโลก, เมือง สมุทรสาคร, เมือง นครปฐม, เมือง สุพรรณบุรี, เมือง สมุทรสงคราม, เมือง ราชบุรี, เมือง กาญจนบุรี, เมือง ฉะเชิงเทรา, แล เมือง ปราจีนบุรี, เป็น พนักงาน เจ้าท่า มีอำนาจ แลหน้าที่ ตาม พระราชบัญญัติ ดังนี้ คือ

(๑) มีอำนาจ แลหน้าที่ ๗ จะริบ หรือเรียกคืน ใบอนุญาต ของเรือกำปั่น แล เรือเล็ก ลำใด ๆ หรือ ประกาศนียบัตร ของ คนประจำเรือ ลำใด ๆ ซึ่ง ประพฤติมิชอบ ด้วย กฎหมาย ตาม มาตรา ๑๓๘ แห่ง พระราชบัญญัติ การเดินเรือใน น่านน้ำ ดัธยม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ แล

(๒) มีอำนาจ แลหน้าที่ ๗ จะงด หรือเรียกคืน ประกาศนียบัตร หรือ ใบอนุญาตใด ๆ ของ คนกวด, นายท้าย, นายเรือ, หรือ ลูกเรือ ลำใด ๆ ซึ่ง ประพฤติมิชอบ ด้วย กฎหมาย ตาม มาตรา ๒๙๒ แห่ง พระราชบัญญัติ การเดินเรือใน น่านน้ำ ดัธยม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ ตลอด เขต

ท้องที่ ๗ ผู้ว่าราชการ เมือง เหล่านั้นได้บังคับบัญชาตั้ง แต่ บัดนี้เป็น ต้นไป

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

(ลงนาม) มหอำมาตย์ตรี พระยาวิสุทธธำครีตวิสุ

12/10/2566

อธิบดี กรมเจ้าท่า

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๑๓ มิถุนายน หน้า ๑๓๕)

แจ้งความกระทรวงการต่างประเทศ

เรื่อง แรติไฟลัญญาสากลไปรษณีย์

ด้วย ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศ แจ้งความให้ทราบ ว่า มองซิเออร์ แอฟ. เอ. โดเมตาเลอวฮ์ยส์ อัครราชทูต สหพันธรัฐ ฝรั่งเศส ผู้รักษาตม ประโยชน์ ของ อิตาลี มีหนังสือ ลง วันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๕๘ หมายังกระทรวงการต่างประเทศว่า ประเทศ รับบลิกปารากวัย แลประเทศรับบลิก กัวติมาตา ได้แรติไฟลัญญาสากลไปรษณีย์กรุงโรม ลง วันที่ ๒๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๕๗ นั้น แล

คำดำว่าการต่างประเทศ

แจ้งความมาลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

(ลงพระนาม) กรมพระเทอดวงศ์โรประการ

เสนาบดี กระทรวงการต่างประเทศ

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๒๗ มิถุนายน หน้า ๖๕๖)

ประกาศเลิกประกาศจัดการซื้อที่ดินบ้านหัวค้าย

เจ้าพระยามรราช เสนาบดีกระทรวงนครบาล รับพระบรมราชโองการ ได้เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ว่า ตามประกาศจัดซื้อที่ดิน บ้าน หัวค้าย แขวงเมืองสมุทรปราการ สำหรับใช้ราชการ ลงวันที่ ๓ มกราคม ศก ๑๒๗ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กระทรวงนครบาลจัดซื้อ ตั้ง แต่ปากคลองบ้านน้อยฝั่งเหนือ ตรงไป ตาม ตำคลองข้าม ทาง รถไฟ ถึง คลอง บางโพธิ์พาง เลี้ยว ขึ้นไป ตาม ตำคลอง มี ตวันตกข้าม คลอง มหัววงก ไป

คัดตรงไปจดเซกร์ที่โรงเรียน กรมทหารเรือ ตก ถ้าน้ำเจ้าพระยาไว้สำหรับใช้
 ราชการ แต่ห้ามไม่ให้เจ้าของที่ดิน ซึ่ง ปรากฏ อยู่ในเขตนั้น เขาที่ดิน
 ไปยกให้ หรือซื้อ ขาย แลก เปลี่ยน กับผู้หนึ่งผู้ใด หรือ ปลุกสร้างสิ่งใด ๆ
 ก่อนได้รับ อนุญาต จาก เจ้าพนักงาน ดัง มีความแจ้ง ใน ประกาศ แล้ว นั้น
 บดิน การ ซื้อ ที่ดิน บ้าน หัก ค่ายไว้ ใช้ ราชการ นับว่า เป็น การ เด็ดขาด
 ดมควร ที่จะ อนุญาต ให้ ราษฎร ผู้ ซึ่งเป็น เจ้าของที่ดิน นอกเขต ที่ ใช้ ราชการ
 แล้ว นั้น ทำ การ ปลุกสร้าง หรือ ซื้อ ขาย แลก เปลี่ยน ได้ ตาม ความ พอใจ
 แล้ว จึง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ยกเลิก ประกาศ จัดซื้อ ที่ดิน บ้าน
 หักค่ายไว้ ใช้ ราชการ ซึ่ง ตั้ง วันที่ ๓ มกราคม คศ ๑๒๗ นั้น เสีย
 ค้าง แต่ บดิน นี้ไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๙ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

(ลงนาม) มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยามรราช

เสนาบดีกระทรวงนครบาล

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๑๑ กรกฎาคม หน้า ๑๓๗)

พระราชบัญญัติเพิ่มเติม

การ เก็บเงินค่า ราชการ รัตน โกสินทร คศ ๑๒๖

มี พระบรมราชโองการ ดำริให้เห็นเกล้าฯ ให้ ประกาศให้ ทราบทั่วกัน ว่า
 ตาม ความใน พระ ราชบัญญัติ ตักษณ การ เก็บเงิน ค่า ราชการ รัตน โกสินทร
 คศ ๑๒๖ นั้น ข้อความ ที่จะ ให้ เจ้าพนักงาน เรียกเงิน ค่า ธรรมเนียม จาก
 ผู้ 12/19/2566
 ผู้ มา ขอ ใบ แทนใบ เด็ดขาด เสียเงิน หรือ ใบ แทนใบ ยกเว้น คำนเงิน ค่า

ราชการ ตาม พระราชบัญญัติ นั้น ยังไม่มี จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติเพิ่มเติม ขึ้น อีก มาตรา ๑ ให้ ใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ เป็นต้น แต่ต่อไปดังนี้

มาตรา ๒๐ ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดได้เสียเงินค่าราชการรับใบเสร็จไปแล้ว กัด หรือผู้หนึ่งผู้ใดได้รับใบยกเว้นค่าเงินค่าราชการไปแล้ว กัด ถ้า ใบเสร็จ หรือ ใบยกเว้น เป็น อันตราย หาย สูญ ไป ด้วย ความ เิน เล่ห์ ของ ผู้ กัด จะ มา ขอใบแทน เมื่อเจ้าพนักงานได้ พิจารณา เห็น ความ สัจจริง ของ ผู้ นั้น แล้ว ก็ให้ ออกใบแทน เรียกเงินค่าธรรมเนียม ฉบับ ละ กิ่ง ของ อัตราเงินค่าราชการ ใน ท้อง ที่ ค่าบด ที่ อยู่ นั้น เว้นไว้แต่ได้ ตก อันตราย เพราะ เป็น ภัย นอก อำนาจ เหลือ ภัย ที่ จะ มุ่ง กัน ได้ ก็ให้เรียกค่าใบแทน ฉบับ ละ ๒๕ สตางค์

ประกาศมาณวันที่ ๑๔ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ เป็นวันที่ ๑๗๐๗ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๑๘ กรกฎาคม หน้า ๑๓๘)

ประกาศกระทรวงคมนาคม

แผนกไปรษณีย์โทรเลข

ด้วย ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปิดใช้การไปรษณีย์ขนาดที่ ๓ ที่ เมืองสิงห์บุรี ไนฉนวนลาดกรุงเก่า เมืองกำแพงเพชร เมืองไชยนาทไนฉนวน นครสวรรค์ เมืองพิศณุโลก ไนฉนวนพิศณุโลก เมืองนครลำพูนไนฉนวน พายัพ เมืองบุรีรัมย์ ไนฉนวนนครราชสีมา เมืองนครราชสีมา ไนฉนวนเมืองระยองไนฉนวน

จันทบุรี เมืองสุพรรณบุรี เมืองสมุทรสาครในมณฑลนครไชยศรี เมืองสมุทร
 สงครามในมณฑลราชบุรี เมืองพัทลุงในมณฑลนครศรีธรรมราช เมือง
 นราธิวาส ตำบลนาโงยจังหวัดยะลาในมณฑลปัตตานี เมืองกระบี่ เมืองศรี
 เมืองตะกั่วป่า เมืองพังงา เมืองระนองในมณฑลภูเก็ต เมืองหนองคายใน
 มณฑลอุดร ทำการรับฝากสิ่งเงินไปมากับกรุงเทพฯ ได้ตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคม
 พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ เป็นต้นไปแล้ว จึงขอ ประกาศให้ทราบทั่วกัน

กระทรวงคมนาคม

ประกาศมาณวันที่ ๑๕ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
 (ลงนาม) มหาอำมาตย์ตรี พระยาสุวิวัฒศิริกิจ

ปลัดทูลฉลองของลงนามแทน

(เล่ม ๓๒ วันที่ ๑๘ กรกฎาคม หน้า ๘๒๖)

ประกาศกระทรวงนครบาล

ด้วยตามความใน พระราชบัญญัติ อาวุธปืน แด่เครื่อง กระสุนปืน รัศมี
 โกลีนทรศก ๑๓๑ (พ.ศ. ๒๔๕๕) มาตรา ๕ ข้อ ๕ มาตรา ๑๑ แด
 ตามความใน กฎเสนาบดี กระทรวงนครบาล ว่าด้วยการ จัดทะเบียน แด
 ออกใบ อนุญาต ข้อ ๑ กำหนด เขตที่ ซึ่ง ที่ แด อำนาจ เจ้าพนักงาน รับ จัด
 ทะเบียน ออกใบ เปน พยาน สำหรับ ทำ แด ชาย ดอกไม้เพลิง แด เปน
 ผู้ ออก หนังสือ อนุญาต สำหรับ ให้ มี อาวุธปืน ได้ คือ ใน เขตที่ กรุงเทพฯ ฯ
 ๒๕ ตำบล ให้ เปน น้่า ที่ อธิบดี กรมพลตระเวน ใน เขตที่ อำเภอ ช้้น นอก
 กรุงเทพฯ ฯ ๘ อำเภอ เปน น้่า ที่ เจ้ากรม อำเภอ ใน หัวเมือง เปน น้่า ที่ ผู้ว่า

ราชการเมืองนั้น การอนุญาตในเขตรุงกรุงเทพมหานคร ยังไม่ยุติตก
ด้วยระเบียบการบังคับบัญชา ณะบัดนี้

เหตุฉะนั้น ในการ ออกใบอนุญาตต่อไป เฉพาะในเขตรุงกรุงเทพ ฯ
๒๕ คำบด ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้เป็น น้าที่เสนาบดีกระทรวง
นครบาลตั้ง แต่ บัดนี้ไป

กระทรวงนครบาล

ประกาศมาณวันที่ ๑๕ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

(ตงนาม) มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยายมราช

เสนาบดีกระทรวงนครบาล

(เล่ม ๓๒ วันที่ ๑๗ กรกฎาคม หน้า ๑๔๐)

ประกาศกระทรวงการต่างประเทศ

ด้วย นายเฮอริเบต ยี เตอริง อรรถราชทูตอังกฤษ มีหนังสือลง
วันที่ ๑๕ กรกฎาคม พ. ศ. ๒๔๕๘ มาขัง กระทรวง การ ต่าง ประเทศ
ขอให้ประกาศให้คนไทยที่ ไป มาฏาฮาไศรย อยู่ใน อาณาเขต อังกฤษ นั้น
ทราบ ขัง บังคับ สำหรับบ้องกันอาณาเขตของอังกฤษในเวลาดังครวม ขังว่า
ด้วยการ รับ แด่ส่งหนังสือ จึง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศ
ให้ทราบความตามขอขังฉบับนั้นไว้ เพื่อจะไม่ให้คนไทยที่ไปมาฏาฮาไศรย
อยู่ใน อาณาเขต อังกฤษ กระ ทำผิด กฎหมาย นั้นได้

ขอ บังคับ ที่ ๒๓๐๒๕๖๖ กำหนดใช้ตั้ง แต่ วันที่ ๕ เมษายน พ. ศ. ๒๔๕๘
สืบไป มีเนื้อ ความ ดังนี้

ข้อ ๒๔ นอกจากการตั้งหนังสือไปมาทางไปรษณีย์แล้ว ห้ามมิให้
 ผู้หนึ่งผู้ใดที่ไม่ได้รับอนุญาตจากผู้มีอำนาจอื่นชอบด้วยกฎหมายนั้น
 รับถือหนังสือเข้าออกถึงอาณาเขตอังกฤษ และห้ามมิให้ มีหนังสือเป็น
 จดหมายตายถึงชนอย่างใด ๆ สำหรับที่จะส่งให้แก่ผู้อื่น ซึ่งอยู่ภายใน
 ฤๅภายนอกประเทศอังกฤษ อยู่แก่ตัวเดียว

อีกประการหนึ่ง ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดส่งหนังสือถึงหนังสือ
 ซึ่งเขียนด้วยวิธีอย่างใด อันจะอ่านไม่เห็นเห็นอักษรจนถูกต้องความ
 ร้อนฤๅมีวิธีอย่างใด ประกอบจึงอ่านออกได้นั้น ไปมาโดยทาง
 ไปรษณีย์ฤๅโดยอย่างอื่น ๆ

ผู้หนึ่งผู้ใดที่กระทำความผิดข้อบังคับอื่นกล่าวนี้ จะต้องจับกุมตัวไป
 ชำระลงโทษในศาลทหาร ตามอัยการศึกในประเทศอังกฤษ

ประกาศแจ้งความมาแต่ศาลาว่าการต่างประเทศ วันที่ ๒๔ เดือน
 กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

(เช่นพระนาม) เหวงวงษ์โรประการ

เสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศ

(เล่ม ๓๒ วันที่ ๑๗ กรกฎาคม หน้า ๑๔๑)

ประกาศตั้งเสนาบดีที่ปลุกษา

แต่ผู้รับตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
 พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเห็นชอบเกล้าฯ ตั้งว่า มหาอำมาตย์เอก
 พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

ได้กราบถวายบังคมลาพัก รักษาพระองค์ ตามคำแนะนำของ นายแพทย์ ตั้ง
แต่เดือน มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มีกำหนด ๖ เดือน แล้วได้
กราบ ถวาย บังคมลา พัก ต่อ มา อีก เดือน ๑

ครั้นเมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๕๘ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ
กรมพระตำราจราชานุภาพ มีสาย พระหัตถ์ กราบบังคมทูล พระกรุณาว่า
พระอาการ ประชวร ทูเดามาก แล้ว จึง อยู่ แต่ ก็ หา เป็น ปกติไม่ และ
ถ้าทรง ทำการงาน อย่าง ไต ๆ แม้แต่ เล็ก น้อย ก็ กลับ ทรง ไม่ สมาย อีก
รู้สึก พระองค์ ว่า ไม่ สามารถ ที่จะ รับ ราชการ ต้นอง พระเดช พระคุณ ใน นานี่
เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย ให้บริบูรณ์ เช่น ที่ เคย มา จึง ขอ พระราชทาน
พระมหากรุณา ให้ ไต่รับ ราชการ ต้นอง พระเดช พระคุณ ใน ตำแหน่ง ขึ้น ซึ่ง
จะ เพียง พอ แก่ พระ ก้าวถึง ที่ จะ ปฏิบัติ ราชการ ต้นอง พระเดช พระคุณ ได้ โดย
ไม่เสื่อมเสีย แก่ ราชการ

ทรงพระราชดำริ เห็นสมควร อยู่ที่ จะ ยอม ให้ โอ กาศ ได้ ทรง พัก รักษา
พระองค์ ดับไป และ ยอม ให้ ออก จาก ตำแหน่ง เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย
ตาม พระประสงค์ จึง ทรงพระกรุณา โปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระบรม
ราชานุญาต ให้ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระตำราจราชานุภาพ เสด็จออกจาก
ตำแหน่ง เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย และ ทรงพระกรุณา โปรดเกล้า ฯ
ให้ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระตำราจราชานุภาพ รับราชการ ใน ตำแหน่ง
เสนาบดี ที่ ปลุกญา ดับไป

ตั้งคน ตำแหน่ง เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย ซึ่ง ดำรง ตั้ง นั้น ทรงพระ
กรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ มหาอำมาตย์โท พระยามหาอำมาตยาธิบดี เป็นผู้
รับตำแหน่ง เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย รับราชการ ต้นอง พระเดช พระคุณ
แต่ มีดังนี้ เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๗ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ เป็น วัน
ที่ ๑๗๓๑ ใน รัชกาล บัดนี้นั้น

(เล่ม ๓๒ วันที่ ๘ สิงหาคม หน้า ๑๔๓)

ประกาศเปลี่ยนชื่อ เมืองบางนรา เป็น เมืองนราธิวาส

พระยามหาอำมาตยาธิบดี ผู้แทน เสนาบดี กระทรวง มหาดไทย
รับ พระบรมราช โองการได้ เกล้า ฯ ดำริดี เห็นอ เกกล้า เห็นอ กระทบม ตั้งว่า
เมือง บาง นรา นั้น เดิม เป็น ตำบลบ้าน ๆ หนึ่ง อยู่ แขวง เมืองระแงะ ภายหลัง
ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ รวม อำเภอ เมือง ระแงะ อำเภอ สุโหงปลัด
อำเภอ โตะโมะ อำเภอ ยี่งข อำเภอ บาง นรา อำเภอ ตากใบ รวม ๖ อำเภอ
ขึ้น เป็น เมือง เรียกว่า เมือง บาง นรา บัดนี้ ทรงพระราชม คำริห์ เห็น ว่า
บาง นรานั้น เป็น แต่ชื่อ ตำบล บ้าน เดิมควร จะ มี ชื่อ เมือง ไว้ ให้ เป็น
หลักฐาน คือ ไป จึง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ เปลี่ยนชื่อ เมืองบางนรา
เป็น เมือง นราธิวาส ตั้งแต่วันที่ ๑๐ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
แล้ว

(ลงนาม) มหาอำมาตย์โท พระยามหาอำมาตยาธิบดี

12/10/2566

ผู้แทน เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย

(เล่ม ๓๒ วันที่ ๘ สิงหาคม หน้า ๑๔๕)

ประกาศ เปลี่ยนนามอำเภอ นามเมืองและนามมณฑล

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีพระบรมราชโองการไว้แต่ก่อนว่า อำเภอเมืองไชยาเดิมมีนามว่าเมืองไชยา และเมืองกาญจนดิษฐ์เดิมมีนามว่าเมืองไชยา แต่ให้ตั้งศาลากลางเมืองที่บ้านดอน แขวงเมือง

กาญจนดิษฐ์แต่ พ.ศ. ๒๔๔๒ นั้น ทรงพระราชดำริเห็นว่าเมืองไชยาเป็นเมืองเก่า ควรคงนามเดิมไว้ มิให้สาบสูญเสีย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เรียกว่าเมืองไชยา และที่เมืองไชยาเก่านั้น ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนนามเรียกว่าอำเภอพุมเรียง แต่เพราะเหตุว่าเมืองไชยาเดิมเป็นที่ประภัสฐานพระราชอุทยานและมีบ้านเรือนราษฎรตั้งอยู่เป็นปึกแผ่นหลักถานมั่นคง ราษฎรทั้งปวงก็ยังเรียกเมืองไชยาเดิมว่าเมืองไชยา หาเรียกเมืองไชยาใหม่ซึ่งตั้งที่บ้านดอนนั้นว่าเมืองไชยาไม่ จึงพาให้เรียกชื่อเมืองไชยาทั้งที่เมืองเก่าและเมืองใหม่สืบสืบกันไป และเกิดเข้าใจผิดกันต่าง ๆ

ทรงพระราชดำริเห็นว่าสมควรแก้ไขเพื่อให้เป็นความสัดฉากแก่มหาชน และทางราชการที่จะเรียกชื่อเมืองนี้สืบไป จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนนามเมืองไชยาซึ่งตั้งอยู่ที่บ้านดอนให้เรียกว่าเมืองสุราษฎร์ธานี และให้เปลี่ยนนามอำเภอพุมเรียงเรียกว่าอำเภอเมืองไชยา

อนึ่ง ทรงพระราชดำริเห็นว่า มณฑลเดิมที่เรียกว่ามณฑลชุมพรก็เพราะแต่เดิมมาได้ตั้งศาลารัฐบาลมณฑลที่เมืองชุมพร จึงโปรดเกล้าฯ

ให้เรียก นาม มณฑลให้ตรงกับนาม เมือง ซึ่ง ตั้ง อยู่ ณ ครั้น ย้าย ศาลา
 รัฐบาล มณฑล มา ตั้ง ที่ บ้าน ตอน นาม มณฑลชุมพร จึง เคย ใช้ คิด ต่อ มา
 แต่ บัดนี้ ศาลา รัฐบาล มณฑล ได้ มา ตั้ง อยู่ ที่ เมือง สุราษฎร์ธานี แล้ว กวระ
 เปลี่ยน ชื่อ มณฑลเสีย ให้ ตรง กับ ชื่อ เมือง ซึ่ง ตั้ง ศาลา รัฐบาล มณฑล เพราะ
 ฉะนั้น ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ เปลี่ยน นาม มณฑล ชุมพร เรียกว่า
 มณฑล สุราษฎร์ ตั้ง แต่ บัดนี้ สืบ ต่อ ไป

ประกาศมาณวันที่ ๒๙ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๕๘
 (ลงนาม) มหาอำมาตย์โท พระยามหาอำมาตยาธิบดี

แทน เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

(เดิม ๓๒ วันที่ ๘ สิงหาคม หน้า ๑๔๕)

ประกาศตั้งศาล เมืองหนองคาย

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาท สมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระ
 มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเห็นชอบเกล้า ฯ ตั้งว่า ได้ทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้า ฯ ให้ รวม เขต อำเภอ ตาม ลำนำ ของ อำเภอ เมือง หนอง คาย
 อำเภอ เมือง โพนพิสัย อำเภอ พานพร้าว ยกขึ้น เป็น อาณาเขต เรียกว่า เมือง
 หนองคาย ให้ มี ผู้ว่า ราชการ เมือง ได้ บังคับ รักษา ราชการ เพื่อ บำรุง
 ระเบียบกิจ ราชการ ของ ประชากร ให้ ได้ ความ ร่มเย็น เป็น ความ สดวก
 แก่ การ ทำมา หา ได้ ยง ชีพ ใน ชนบท นั้น ๆ จึง มี พระบรมราชโองการ
 ดำรัสเห็นชอบเกล้า ฯ ตั้งว่า ให้ ตั้ง ศาล ยุติธรรม ประจำ เมือง หนอง คาย ขึ้น
 ศาล หนึ่ง มี อำนาจ รับ ฟ้อง พิจารณา พิพากษา คดี แ่ง แต่ อาญา ได้ ตัด ออก

อาณาเขตร ในท้องที่ซึ่งได้กล่าวแล้วข้างต้นตาม พระบรมบัญญัติ คัดหัวเมือง
 รัตนโกสินทรศก ๑๒๗ แต่ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งให้ หลวง
 ชารินทรโรวาท เติมนั้นชิต เป็น ผู้พิพากษา นาย นาย นักเรียน กฎหมาย
 เป็นผู้พิพากษา รอง รับราชการตามตำแหน่ง แต่ให้เปิดศาลเมืองหนองคาย
 เริ่มรับฟ้อง บังคับ ธรรมดาตั้งแต่วันที่ ๑๗ เดือน มิถุนายน พระพุทธศักราช
 ๒๔๕๘ ดังไป

เสนาบดี กระทรวง ยุติธรรม รับพระบรมราชโองการ

ประกาศมาณวันที่ ๔ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
 เป็นวันที่ ๑๗๒๘ ในรัชกาลปัจจุบันนี้ ฯ

(ลงพระนาม) กรมหลวงศักดิ์

แทนเสนาบดียุติธรรม

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๘ สิงหาคม หน้า ๑๔๗)

ประกาศ ตั้งศาล จังหวัดชุนนิอ

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาท สมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระ
 มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสสั่งเห็นเกล้าฯ ตั้งว่า ทรงพระราชดำริห์
 เห็นว่า จังหวัดชุนนิอ อันตั้งอยู่ในมณฑลอุบลราชธานี เป็นท้องที่ใหญ่
 กว้าง มีพลเมืองมาก ราษฎรมีธรรมดา แต่กรณีอาญาเกิดขึ้น จำต้อง
 มาว่ากล่าว พิจารณาคำฟ้องคดีในมณฑลอุบล เป็นการลำบากแก่ตัวความ
 แลพยาน จะไปมาในระหว่างไกลแต่กันดาร แต่เป็นการไม่สะดวกแก่
 ราชการ เพื่อระงับ กิจสุจริตของ อาณาประชาราษฎร์ จึงมี พระบรม

หน้า ๑๔๓

พ. ศ. ๒๔๕๘

ราชโองการ คำว่าดีเห็นอกเห็นใจ ให้ตั้ง ศาลยุติธรรม ประจำจังหวัด ชุขันธ์
ขึ้น ศาลหนึ่ง มีอำนาจ รับฟ้อง พิจารณา พิพากษา คดีแพ่ง แล อญาได้
ตลอด อาณาเขต ใน ท้องที่ตั้งได้ กล่าว แล้ว ข้างต้นตามพระบรมมณูคำต้าว
เมือง รัตนโกสินทรศก ๑๒๗ แลทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ตั้งให้
นาย กิม เต็ง เนติบัณฑิต เป็น ผู้พิพากษา นาย ช้วน เป็น ผู้พิพากษา รอง
รับราชการ ตามตำแหน่ง แลให้เปิด ศาลจังหวัด ชุขันธ์ เริ่มรับฟ้องบังคับ
อรรถคดีตั้งแต่วันที่ ๒๓ เดือน กรกฎาคม พ. ศ. ๒๔๕๘ ตั้งไป

เสนาบดีกระทรวงยุติธรรมรับพระบรมราชโองการ
ประกาศมาณวันที่ ๔ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
เป็นวันที่ ๑๗๒๘ ในรัชกาลปัจจุบันนี้ ฯ

(ลงพระนาม) กรมหลวงศักดิ์

แทนเสนาบดียุติธรรม

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๘ สิงหาคม หน้า ๑๔๘)

ประกาศเพิ่มเติมความในพระราชบัญญัติ สำหรับกรมทหาร

มี พระบรมราชโองการใน พระบาท สมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว คำว่าดีเห็นอกเห็นใจ ตั้งว่า ตามที่ กระทรวงกระตือรือร้น
ได้จัดตั้งกองบินขึ้น เป็นส่วน ๑ ของกองทัพบก เพื่อกระทำการฝึกฝนทหารใน
วิทยาภัณฑ์อยู่ในอากาศ อันเป็นสิ่งมีประโยชน์ยิ่งแก่ราชการทหารอย่างหนึ่ง

บรรดาผู้ที่ เป็นนักบิน หรือช่างกล และ นายทหาร ตrojจการ ซึ่ง มีหน้าที่ราชการ
 ของ ชนไป กับเครื่องบิน หรือผู้ที่ เป็นศิษย์ฝึกหัดใน การบิน เหล่านี้
 ต้องใช้ ความกล้าหาญ พิเศษ แม้แต่บุคคลเหล่านี้ จะเต็มใจ กระทำหน้าที่
 โดยความดีความกล้า คือ พระมหากษัตริย์ และ ชาตบ้านเมือง ของ คน ก็ดี
 ยิ่ง ทรง พระราชดำริที่ เห็นว่าบุคคลเหล่านี้ เมื่อ มีอัน ตระย เกิดขึ้น แก่ชีวิต
 และ ร่าง กาย เพราะเหตุที่ฝึกหัด หรือรับ ราชการ ตามหน้าที่ แล้ว จึงสมควร
 จะได้รับ พระ มหากรรณา พระ ราชทาน ผล ประโยชน์ ให้เป็น พิเศษ สำหรับตัว
 หรือครอบครัว ของ บุคคล นั้น ๆ คือไป เพื่อ เป็น ทาง บำรุง นำใจ มิ ต้อง ให้
 มี กังวล ห่วง หลง ใน ขณะ ที่ ชน ท้อง ใจ ใน อาภาศ ตามหน้าที่ ของ คน นั้น

จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้เพิ่มเติม ข้อ ความใน พระราช
 บัญญัติ สำหรับ กรม ทหาร ลง วันที่ ๒๙ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๔๓๑
 (วันอังคาร แรม ๔ ค่ำ เดือน ๗ ปีชวดสัมฤทธิ์ศักราช ๑๒๕๐) ดังนี้

๑ ให้เพิ่มความในท้าย มาตรา ๗ ว่า “นักบิน กิต ช่างกล กิต
 นายทหาร ผู้ตรวจการ กิต ผู้ซึ่ง มีหน้าที่ ราชการ ต้อง ชนไป กับเครื่องบิน กิต
 หรือผู้ที่ เป็นศิษย์ที่ใด ชนไป กับเครื่องบิน ใน เวลาฝึกหัด กิต ถ้า มี
 อันตราย บาดเจ็บ เกิดขึ้น ถึง กับ จะ รับราชการทหาร ต่อไปไม่ได้แล้ว ให้ ได้
 รับ เบี้ย บำนาญ เป็น จำนวน ถึง ๑ ของ อัตราเงิน เดือน ที่ได้ รับ อยู่ ใน เวลา
 นั้น ทุก เดือน จน ตระยชีวิต

๒ ถ้าเป็นอัน ตระย ถึง แก่ชีวิต ให้จ่ายเงิน เบี้ยเลี้ยงชีพ ให้แก่
 ครอบครัว ของ บุคคล ผู้ นั้น ตาม อัตรา แดตาม ความใน มาตรา ๘ แห่ง พระ

ราชบัญญัติ สำหรับ กรมทหาร ที่ ๒๕ กว้าว มา แดว นัน

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๑ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

เป็น วันที่ ๑๗๓๕ ใน รัชกาล บัทยัน

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๑๕ สิงหาคม หน้า ๑๕๐)

ประกาศ กระทรวง พระคลังมหาสมบัติ

ตาม ความ ใน ข้อ ๔ แห่ง กฎ ข้อ บังคับ คดง ออมสิน พุทธศักราช ๒๔๕๖ ซึ่ง ได้ ประกาศ เมื่อ วันที่ ๑ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ ว่า ด้วย สถานที่ ที่จะ รับฝาก เงิน นั้น บัทยัน กระทรวง พระคลัง มหาสมบัติ ได้ จัด เบ็ด ที่ ทำการ คดง ออมสิน ซึ่ง ณ ที่ พระคลัง มณฑล คือ ๑ มณฑล เพ็ชรบูรณ์ (ณ เมือง เพ็ชรบูรณ์) ๒ มณฑล อุตร (ณ เมือง อุตรธานี หรือ บ้านหมากแข้ง) ๓ มณฑล อุบลราชธานี (ณ เมือง อุบลราชธานี) ๔ มณฑล ร้อยเอ็จ (ณ เมือง ร้อยเอ็จ) และ ที่ พระคลัง เมือง ใน มณฑล กรุงเทพ ๆ คือ เมือง นครเขื่อนขันธ์ เมือง สัมทปราการ เมือง มีนบุรี เมือง รัญญบุรี เมือง นนทบุรี เมือง ประทุมธานี ตั้ง แต่ วันที่ ๑ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

เพราะ ฉนั้น ผู้ใด มี กิจ อัน พึง กระทำ กับ คดง ออมสิน ขอ ให้ ไป พบ กับ เจ้าพนักงาน ตาม กำหนด วัน แต่ สถานที่ ที่ ได้ กว้าว แดว ข้าง บน นี้ เป็น ต้น ไป

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๓ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

(ลงพระนาม) กิตติยากร วรดิถณย์

ประกาศใช้ พระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร
ในมณฑล

นครศรีธรรมราช ปัททธานี สุราษฎร์ ภูเก็ต เพ็ชรบูรณ์

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า
ความความใน มาตรา ๒ แห่ง พระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร
รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๕ มีว่า พระราชบัญญัตินี้ จะโปรดเกล้าฯ ให้ใช้
ในหัวเมืองมณฑลใดเมื่อใด จะได้โปรดเกล้าฯ ประกาศในหนังสือ
ราชกิจจานุเบกษา เป็นสำคัญ

บัดนี้ ทรงพระราชดำริเห็นว่า มณฑลที่ยังไม่ได้ใช้พระราชบัญญัติ
ลักษณะเกณฑ์ทหารในขณะนี้ ยังมีอยู่เพียง ๕ มณฑล คือ

มณฑลนครศรีธรรมราช มณฑลปัททธานี มณฑลสุราษฎร์ มณฑลภูเก็ต
มณฑลเพชรบูรณ์ และในมณฑลเหล่านี้ก็ได้จัด การเกณฑ์คนเป็น
ตำรวจภูธร อยู่มากมาย บังคับเรียกคนเข้ารับราชการ เป็นตำรวจภูธร ซึ่ง
อนุโตมตามพระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหารในบางอย่าง แต่ข้อกำหนด
วิธีเกณฑ์ และการยกเว้น ยังไม่ถ้วนถี่ พอกับที่จะให้พลเมืองได้รับความ
เสมอภาคกัน และยังไม่พอกับที่จะให้พลเมืองได้มีหน้าที่รับราชการทั่วถึง
จึงสมควรจะใช้พระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหารใน ๕ มณฑลนี้เสียทีเดียว
เพื่อให้พลเมืองได้รับความเสมอภาคกัน อย่าง มณฑลอื่นที่ได้ใช้พระ
ราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร อยู่แล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ

ให้ ไซ้ พระราชบัญญัติ ลักษณะ เกณฑ์ ทหาร วัคน โกลีนาทรศก ๑๒๔ ใน
มณฑลนครศรีธรรมราช มณฑลปัตตานี มณฑลสุราษฎร์ มณฑลภูเก็ต
มณฑลเพชรบูรณ์ ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
เป็น ต้นไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๐ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
เป็นวันที่ ๑๗๔๔ หรือปีที่ ๖ ในรัชกาลปัตยุบันนี้
(เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๒ สิงหาคม หน้า ๑๕๓)

ประกาศกำหนดอัตราเงิน

ผู้ที่ได้เสียภาษี อากร ต้องใน จำพวก ยกเว้น เกณฑ์ ทหาร
ในมณฑล นครศรีธรรมราช ปัตตานี สุราษฎร์ ภูเก็ต เพชรบูรณ์

มี พระบรมราชโองการ ดำรัสเหนือเกล้า ฯ ให้ประกาศ ทราบทั่วกันว่า
ตามความ ใน พระราชบัญญัติลักษณะ เกณฑ์ ทหาร วัคน โกลีนาทร ศก ๑๒๔
มาตรา ๑๓ ข้อ ๙ มีว่า ผู้ที่ติดกิจการค้าขายเพาะปลูกมาก ซึ่งได้
กระทำโดย กำตั้ง ทรัพย์สิน ของตนเอง และ ทำด้วย กำตั้งแรง ของตนเอง
อันปรากฏ ด้วยได้เสียภาษี อากร ความซึ่ง จะได้ กำหนด อัตราโดยได้
ประกาศใน หนังสือ ราชกิจจานุเบกษาให้ ทราบว่า ใน เมือง มณฑลใด
เป็น อัตราเท่าใด ยกเว้น คัดอด เวลาที่ได้ ติด กิจการ ซึ่ง เสียภาษี อากร
อยู่ ไม่ต่ำกว่ากำหนด อัตราที่ได้ ประกาศไว้ ” นั้น

บัดนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้กำหนด อัตราเงิน ตาม ความใน
มาตรา ๑๓ ข้อ ๙ นั้น ดังนี้

มณฑลนครศรีธรรมราช มณฑลปัตตานี มณฑลสุราษฎร์ มณฑลภูเก็ต
มณฑลเพชรบูรณ์ เปน อัคราเงินไม่ต่ำกว่าปีละ ๔๐ บาท

ประกาศมาณวันที่ ๒๐ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
เปนวันที่ ๑๗๔๔ หรือปีที่ ๖ ในรัชกาลปัตยุบันนี้
(ได้มี ๓๒ วันที่ ๒๒ สิงหาคม หน้า ๑๕๕

กฎเสนาบดีกระทรวงทหารเรือ

กฎว่าด้วยการเยี่ยม, พักอาไศรยแก่โดยด่านในเรือหลวง

ที่ ๑ / ๒๔๕๘
๑๕๗๐๗

พจนกปกครอง

ด้วยการ โดย ด่าน เรือหลวง ซึ่งไปราชการ หรือไปกิจส่วนตัว การ
เยี่ยมแก่ พัก อาไศรยใน เรือหลวง ยังหาได้วาง ระเบียบลงไว้ ให้เป็น
หลัก สำหรับให้ ผู้บังคับบัญชา กระบวน เรือ แด่นายเรือ ปฏิบัติไม่ กระทรวง
ทหารเรือได้ นำ ความ ขัน กราบ บังคม ทูล ทราบ ฝ่าย ของ ชุด พระบาท ทรง
พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาตให้ เสนาบดี
กระทรวงทหารเรือ ตรากฎเสนาบดี ว่าด้วยการ เยี่ยม, พัก อาไศรย
แก่โดยด่านใน เรือหลวง มี ข้อ ความ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ ๑

ความเบื้องต้น

หมวดที่ ๑

นามและกำหนดการใช้กฎ

ข้อ ๑, 12/10/2566 กฎเสนาบดีฉบับนี้ ให้มีนามว่า “กฎว่าด้วยการ เยี่ยม,
พัก อาไศรยแก่โดยด่านใน เรือหลวง พระพุทธศักราช ๒๔๕๘”

ข้อ ๒, ระเบียบการ ตาม กฎนี้ ให้ ใช้แก่ บรรดา เรือ หอดง ที่เป็น เรือเดิน ทด ทั้ง เรือรบ และ เรือช่วย รบ แต่ไม่ใช้ ไป ถึง จำพวก เรือ ที่ใช้ แต่ใน การ เดินใน ลำน้ำ ซึ่งมี ระเบียบการ นี้ อยุ่ ส่วน หนึ่งต่างหาก กวด

ข้อ ๓, ระเบียบการ ตาม กฎนี้ ไม่ใช้ ถึง การ เสด็จ พระราชดำเนิร หรือ การ ซึ่ง เจ้า นาย ตั้ง แต่ ชั้น พระบรม วงษ์ ชุมไป เสด็จ ด้วย เรือ หอดง เว้น แต่ ผู้ ที่ เสด็จ ต้อง คง อยุ่ใน ระเบียบ ที่ จะ ได้ กำหนด ไว้ ใน ตอน ที่ ๔ หมวด ที่ ๔ ซึ่ง ว่า ด้วย อำนาจ ปกครอง คน โดย สำน แต่ นอก จาก บุคคล ที่ เป็น ผู้ โดย เสด็จ แล้ว ห้าม มี ให้รับ ผู้ ไต่ พัก อาไศรย หรือ โดย สำน ใน เรือ ลำ ทรง หรือ เรือ ใน กระทบวน เว้นไว้ แต่ใน การ ช่วย ชีวิต ใน เหตุ ภัยอันตราย

ข้อ ๔, ระเบียบการ ตาม กฎนี้ ได้วาง ไว้ สำหรับ เรือ เฝาระ ลำ ถ้า เป็น เวลา ที่ เรือ อยุ่ใน กอง เรือ หรือ กระทบวน การ ที่ จะ อนุญาต มี การ เยี่ยม เรือ การ รับ ร้อง หรือ พัก อาไศรย หรือ โดย สำน ใน เรือ หนึ่ง เรือใด ก็ ดี ต้อง เป็น ไป โดย ความ เห็น ด้วย แต่ โดย อนุมัติ ของ ผู้บังคับ การ กอง เรือ หรือ ผู้บัญชาการ กระทบวน เรือ ซึ่งมี อำนาจ ที่ จะ วาง ระเบียบ ประกอบ ต่อเนื่อง กับ กฎนี้ ได้ อีก ชั้น หนึ่ง ภายใน เขตที่ ที่ ชอบด้วย กฎนี้ แต่ การ ใด กำหนด ว่า จะ ต้อง มี อนุญาต กระทบวง ทหาร เรือ ก่อน ต้อง เป็น มา ที่ ผู้บังคับการ กอง เรือ หรือ ผู้บัญชาการ กระทบวน เรือ รายงาน ขอ อนุญาต

ข้อ ๕, กฎนี้ พระราชทาน พระบรม ราชา อนุญาต ให้ เดี่นาม ตั้ กระทบวง ทหาร เรือ คราว หนึ่ง แต่ ให้ ใช้ ได้ ตั้ง แต่ วันที่ ๑ เดือน กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ เป็นต้นไป

หมวดที่ ๒

อธิบายศัพท์ตั้งกระทู้

ข้อ ๖, คำว่า “คนประจำเรือ” หมายความว่า บรรดาทหาร
ที่มีหน้าที่ประจำเรือ โดยทำเนียบเฉพาะเรือ กับทั้งบุคคลจำพวกใด
ที่กระทรวง ทหารเรือได้อนุญาตไว้เสมอไป หรือได้ตั้งเฉพาะราชการ
บางคราวให้ตั้งประจำเรือใด บุคคลเหล่านั้นก็ชื่อว่า เป็นคนประจำ
เรือนั้น

ข้อ ๗, คำว่า “คนนอกเรือ” คือ บุคคลอื่น ๆ ไม่เลือกจำ
พวก หรือ พลเรือน นอกจากที่ได้กำหนดไว้ว่า เป็นคนประจำเรือ
ตามความในข้อ ๖ นั้น อนึ่งให้พึงเข้าใจว่า คนประจำเรือหนึ่ง ๆ
ถ้าไปเรืออื่นเป็นครั้งคราว ก็ชื่อว่าเป็นคนนอกเรือของเรือที่ไปนั้น
เว้นไว้แต่การที่ไปนั้น จะได้ไปโดยถานที่ขายน้ำที่ไปประจำในเรือ
ใหม่ทีเดียว

ข้อ ๘, คำว่า “เยี่ยมเรือ” หมายความว่า บุคคลนอกเรือ
มาเยี่ยม เยียนคนประจำเรือ ในเวลาที่เรือจอดหรือทอดอยู่ เพื่อ
เป็นการเยี่ยมคำนับ หรือเพื่อเยี่ยมเยียนกันตามญาติมิตร หรือมา
หากันโดยกิจธุระ ตลอดจนถึง การที่บุคคลนอกเรือ มาเรือเพื่อการ
ค้าไม้สัก การเลี้ยงตามความเชื่อเชิฏของคนประจำเรือ

ข้อ ๙, คำว่า “พักอาศัยเรือ” หมายความว่า บุคคลนอกเรือ
มาพักอยู่ในเรือ โดยเวลายานกว่า ๑๒ ชั่วโมงขึ้นไป หรือถ้ามา

พักนอนในเรือเวลากลางคืน หากจะต่ำกว่า ๑๒ ชั่วโมง ก็เรียกว่า
พักอาไศรย

ข้อ ๑๐, “การโดยด่านเรือ” หมายความว่า การอาไศรยไปใน
เรือ เพื่อประสงค์จะเดินทาง จากท่าจอดหนึ่งไป อีกท่าจอดหนึ่ง หรือ หลุด
ท่าจอด

ข้อ ๑๑, คำว่า “คนโดยด่าน” หมายความว่า บุคคลนอกเรือ
ซึ่งโดยด่านเรือ หลุดวงตามความในข้อ ๑๐ นั้น แต่ถึงหากว่าเรือนั้น
จะไปจอดในที่ใด ๆ ก็คงชื่อว่า เป็นคนโดยด่าน อยู่เสมอไปจนกว่า
จะไปจากเรือ นั้นเป็นเด็ดขาด

ตอนที่ ๒ การเยี่ยมเรือ

ข้อ ๑๒, นอกจากการเยี่ยมค่านับ ซึ่งจะไปเพื่อ เปนเกียรติยศ
แก่เรือ หลวงนั้น ให้ผู้บังคับการเรือ มีอำนาจกำหนดเวลา ให้บุคคล
นอกเรือ มาเยี่ยม เยียนคน ประจำเรือได้ตามหลักแห่ง กฎนี้

ข้อ ๑๓, ถ้าบุคคลนอกเรือ มาเยี่ยม นายทหาร ชั้น ตัญญาบัตร ซึ่ง
ประจำเรือ ให้รับรองในเรือได้ ใน เขตที่ผู้บังคับการเรือ จะได้
กำหนด อนุญาตไว้เป็น การเสมอไป หรือกำหนด พิเศษ เช่น ครั้งคราว
ตามแต่จะเห็นสมควร กับ การ รักษา ระเบียบ เรือ แต่ รักษาความลับต่าง ๆ
ของราชการ อันจะพึงมีได้ ในเรือ

ข้อ ๑๔, ถ้าบุคคลนอกเรือมาเยี่ยมทหารประจำเรือ ซึ่งมีตำแหน่งยศตั้งแต่ชั้น พันจ่าลงไป ให้เยี่ยมได้แต่ในเวลาที่ยศพักงานเรือ แต่ห้ามมิให้อนุญาตให้ผู้เยี่ยมนั้นขึ้นมาบนเรือ เว้นแต่เมื่อมีเหตุการพิเศษอันสมควรหรือผู้เยี่ยมเป็น ทหารเรือ หรือเป็น ข้าราชการชั้นสัญญาบัตรจึงอนุญาตให้ขึ้นมาบนเรือได้

ข้อ ๑๕, บุคคลไปเยี่ยมเรือโดยกิจราชการ ให้อนุญาตให้ขึ้นบนเรือได้ตามควรแก่กรณี

ข้อ ๑๖, บุคคลไปเยี่ยมเรือเพื่อค้าขายสิ่งของต่าง ๆ มีเครื่องอุปโภคบริโภคเป็นคน ให้อนุญาตได้แต่ในเวลาหยุดงาน แต่ห้ามมิให้ขึ้นไปบนเรือ อนึ่งผู้ใดไปขายสิ่งของแก่เรือของต้องห้ามก็ตัดหญิงแพศยาไปเยี่ยมคนเรือก็ตัด ให้เจ้าหน้าที่ไปเสีย อย่าให้คนเรือหรือเกาะเรืออยู่เป็นอันขาด

ข้อ ๑๗, การเยี่ยมตามความในข้อ ๑๔ และ ๑๖ นั้น ห้ามมิให้มีในเวลาที่ดงคืน นับตั้งแต่ยามหนึ่งถึงรุ่งไปแล้ว

ข้อ ๑๘, การดื่มสุราเพื่อเลี้ยงอาหารหรือเพื่อการรื่นเริงในเรือให้มิได้แต่เมื่อมีอนุญาตของผู้บังคับการเรือก่อน ตลอดจนการที่นายทหารจะเชิญผู้หนึ่งผู้ใดมาในการนั้น ก็ต้องขออนุญาตของผู้บังคับการเรือก่อน แต่ให้ผู้บังคับการอนุญาตต่อเมื่อเห็นว่า เปนบุคคลที่อยู่ในฐานะซึ่งนายทหารสมควรจะสมาคม ถ้าแต่เวลาใดมีผู้ซึ่งมียศสูงกว่าผู้บังคับการอยู่ในเรือนั้นด้วย ก็ต้องได้อนุญาตของผู้นั้นด้วย แล้วผู้บังคับการจึงจะอนุญาตให้มีการรับแขกตั้งว่านั้นได้

อนึ่ง คน ประจำเรือค้า กวราชน สัตว์ญามัตว ดังไป จะเชิญผู้หนึ่งผู้ใด
 เป็นแขกมาเลี้ยงตักในเรือไม่ได้ เว้นไว้แต่ นายทหาร ชนพื้นเจ้าจะ
 แต่งตั้งพ่อน ทหาร เรือชน เดียวกัน ให้ผู้บังคับการเรือ อนุญาตได้
 เมื่อเห็นเป็น การสมควร

ตอนที่ ๓

การพักอาศัยในเรือ

ข้อ ๑๙, การพักอาศัยในเรือ จะมีได้แต่เมื่อมีอนุญาตของ
 กระทรวง ทหาร เวช ภิบาล บุคคล

ข้อ ๒๐ บรรดาสัตว์ หากจะเป็น สรรพยา หรือ ญาติ ของคน ประจำเรือ
 หรือผู้ใด ๆ ก็คือ จะพักอาศัยในเรือ หลวงไม่ได้เป็นอันขาด

ข้อ ๒๑, ตามกำหนดในข้อ ๑๙ และข้อ ๒๐ นั้น ให้มีข้อยกเว้น
 ในเหตุที่เรือ ทำหน้าที่ ช่วย บุกคดให้พ้น จากภัยอันตรายใน ท้องทะเล หรือ
 ภัยอันตรายที่ อาจ จะ ถึงแก่ ชีวิตเท่านั้น ซึ่งไม่จำเป็น จะ ต้อง รอ การ
 อนุญาต ของ กระทรวง เวช ภิบาล ราย แต่แม้กระนั้น ก็ต้องรายงาน ให้กระทรวง
 ทราบโดยเร็ว ทุก รายไป

ข้อ ๒๒ การ ยักยอก ของคน ที่พักอาศัย ใน เรือ นั้น ถ้ามีได้
 มีค่าถึง อย่างอื่น เฉพาะ คราว ก็ให้จับตัก จะได้กำหนดไว้ต่อไป สำหรับ
 คนโดย ด่าน (ตอนที่ ๔ หมวดที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๕) แต่คนที่ได้
 อนุญาตให้พักอาศัยนั้น ตลอดเวลาที่ อยู่ในเรือ ต้อง อยู่ใน ระเบียบ
 ปกครองอัน เดียวกัน กับที่ จะได้บัญญัติไว้ สำหรับ คนโดย ด่าน (ตอนที่ ๔
 หมวดที่ ๔)

ตอนที่ ๔

การโดยสำน

หมวดที่ ๑

การอนุญาตให้คนโดยสำนในเรือหลวง

ข้อ ๒๓, การโดยสำนเรือหลวง เพื่อกิจธุระส่วนตัวให้ไม่ได้แต่ เวลาปรกติกาด แต่เพียงในทางที่เรือหลวงนั้น จะต้องไปอยู่แล้ว โดยนำที่ราชการ กับทั้งเพียงแต่ตำบลที่เรือหลวงจะ ต้องไปแวะ โดยนำที่ราชการ ของเรือ เว้นแต่ในเหตุที่เรือหลวงช่วยคนให้พ้น จากภัยอันตรายตามความในข้อบังคับ นำที่ราชการ เรือ ข้อ ๑๘ แต่ ข้อ ๒๕๒ (๒)

ข้อ ๒๔, การรับคนโดยสำนไปในเรือหลวง เพื่อกิจธุระส่วนตัวนั้น นอกจากข้อจำกัดที่ได้บรรยายมาแล้วในข้อ ๒๓ นั้น ให้มีจำกัดต่อไปอีกว่า

ก, เรือรบไว้แต่เมื่อมีอนุญาตพิเศษของกระทรวง ทหารเรือแต่ จะรับสัตว์ไม่ได้ นอกจากในเหตุช่วยภัยอันตราย

ข, เรือช่วยรบ ให้รับบุคคลซึ่งรับราชการ ทหารเรือโดยตำแหน่งประจำการเรือ หรือประจำกองทหารเรือหัวเมืองใด ในเมื่อมีหลักฐานแน่ชัดว่า ผู้นั้นได้รับอนุญาตโดยชอบด้วยระเบียบราชการให้ไปจากที่นั้น ๆ ได้

หนึ่ง บุคคลในครอบครัวเกิด ชาติ ของ บุคคล ซึ่ง รับ ราชการ ทหาร เวช
 ประจําการ กอง ทหาร เวช หัว เมือง กิตาวั คือ บิดา มารดา บุตร ภรรยา
 แด่คนไข้ ใน เรือน ของ คน เหล่า นั้น ๆ ให้ เวช ช่วย รบ รับ เป็น คน โดย
 ด้านใด คือ เมื่อ มี ใบ อนุญาต ของ กระทรวง ทหาร เวช หรือ หนังสือ นำฝาก ของ
 ผู้บัญชาการ กรม ทหาร เวช ชาย ทหาร หรือ ของ ผู้บังคับการ กอง ทหาร เวช
 หัว เมือง

บุคคลอื่น ๆ นอก จาก ที่ ว่า มา แล้ว นี้ จะ โดย ส่วน เวช ช่วย รบ โดย
 กิจ ส่วน ตัว ต้อง ได้ รับ อนุญาต ของ กระทรวง ทหาร เวช ก่อน เฉพาะ ราย
 จึ่ง รบ ได้ เว้น ใจ แต่ ใน เหตุ ช่วย ภัย นคร ราย

ข้อ ๒๕ บุคคล โดย ส่วน เวช หลวง เพื่อ กิจ ราชการ ให้ เวช รบ
 หรือ เวช ช่วย รบ รบ ได้ โดย จำ กัด ดัง นี้

ก. ถ้า ไป ใน ทาง ที่ เวช จะ ไป ไม่ ต้อง แวะ เวียน แห่งใด เป็น พิเศษ ขึ้น
 ให้ รบ ได้ โดย ไม่ ต้อง มี อนุญาต ของ กระทรวง ทหาร เวช ก่อน คือ

- (๑) ทหาร เวช ทุก ค่า แห่ง
- (๒) ทหาร บก แด่ คำ วา จุ ภุ ธร ตั้งแต่ ขึ้น สัญญา บัตร ขึ้น ไป รวม
 ทั้ง คน ไข้ ของ คน เหล่า นั้น ด้วย โดย จำนวน ที่ สมควร
- (๓) ข้าราชการ พด เวช ตั้งแต่ ขึ้น อำมาตย ขึ้น ไป รวม ทั้ง คน
 ไข้ ของ คน เหล่า นั้น โดย จำนวน ที่ สมควร

นอกจาก นี้ ต้อง ขอ อนุญาต ต่ กระทรวง ทหาร เวช ก่อน

12/10/2566

ข, ถ้าบุคคลจะขอเอาทรัพย์สินหรือของไปด้วยกิจราชการ และการ
 ที่ไปนั้นจะต้องไปนอกทางหรือจะต้องแวะเวียนแห่งใด นอกจากที่
 เรือนนั้นผู้นำจะต้องไปอยู่แถวกักต หรือจะขอให้เรือไปส่งถึงแห่งใด
 เป็นเหตุให้ต้องเวลากำหนดในหน้าที่ของเรือกักต หากว่าผู้ที่ขอโดยผ่าน
 จะเป็นข้าราชการชั้นใดก็ตาม ต้องมีอนุญาตของกระทรวงทหารเรือ
 ก่อนจึงจะรับให้โดยสันได้

ค, เจ้าขอกำหนดที่ได้เข้ามาแล้วใน ก, และ ข, ทั้งนี้ ถ้าหาก
 ในคราวใด ข้าราชการไม่ต่ำกว่าชั้นใด จะขอโดยสันเป็นราชการ
 เต็ม และราชการสำคัญ และผู้บังคับการเรือเห็นว่าจะขอขออนุญาต
 ต่อกระทรวงทหารเรือก่อน อาจเป็นที่เสียแก่ราชการอื่นนั้นแล้ว
 ก็ให้ผู้บังคับการเรืออนุญาตให้โดยสันไปก่อนได้ แล้วให้รีบรายงาน
 มาให้กระทรวงทหารเรือทราบ

ง, การโดยสันเพื่อกิจราชการเช่นที่เข้ามาในข้อ ๒๕ นั้นนั้น ถ้าจะมี
 ด้ตรีไปด้วยจำเป็นจะต้องได้รับอนุญาตของกระทรวงทหารเรือก่อนจึงจะรับ
 ได้ แต่ในเรือรบรับไม่ได้โดย

ข้อ ๒๖, ถ้าฝ่ายเทศาภิบาลขอให้เรือหลวงรับบุคคลชายหญิงที่เป็น
 นักโทษ หรือเป็นผู้ต้องจับกุมในคดีอาญาเป็นคนโดยสัน ต้องได้
 รับอนุญาตของกระทรวงทหารเรือก่อน แล้วจึงจะรับได้ และผู้
 บังคับการเรือต้องขอร้องให้มพนักงานฝ่ายเทศาภิบาลไปด้วย จะรับ
 มอบแต่ตัวนักโทษ หรือผู้ต้องหาเหล่านี้ไม่ได้

12/10/2566

ข้อ ๒๓๗, ถ้าผู้โดยส่านโดยนำที่ราชการนั้น จะพาเงินซึ่งเป็นพระราชทรัพย์ไปด้วย เป็นจำนวนกว่า ๕,๐๐๐ บาทขึ้นไป จะต้องได้รับอนุญาตของกระทรวงทหารเรือก่อน แต่จึ่งรับคนโตนี่ส่านแต่เงินนั้นไปด้วยได้

ข้อ ๒๓๘, ถ้าคนโดยส่านไม่ว่าประเภทใด ๆ จะมีอาวรณ์ไปด้วยให้อนุญาตให้มแค่เพียงที่เป็นอาวรณ์ของหลวงแต่ที่คนนำที่ของผูโตนี่ส่านนั้นเป็นผู้ถือ ถ้าเป็นอาวรณ์ทรัพย์สินส่วนตัวของผูโดยส่านจะยอมให้มไปด้วยได้แต่เพียงบนที่ได้จดทะเบียนแล้ว โดยชอบด้วยพระราชบัญญัติอาวรณ์ และเพียงเท่าจำนวนที่ผูโดยส่านนั้นมีสิทธิ์ที่จะมีได้ (ให้เรียกดูใบอนุญาตมอาวรณ์)

ข้อ ๒๓๙, ทรัพย์สินของ ๆ ผูโดยส่านที่จะมไปด้วยนั้น ถ้าผู้บังคับการเรือ เห็นว่าการสิ่งใดเป็นของที่ต้องห้ามตามกฎหมายกติกหรือเป็นของที่อาจจะทำให้เกิดได้ โครกหรือเป็นอันตรายแก่เรือกติกต้องห้ามเลยมให้ม โดยส่านพาไปด้วย และถ้าชตชน จะห้ามไม่ให้โดยส่านที่เดยงก็ได้

หมวดที่ ๒

การอยู่กินของคนโดยส่าน

ข้อ ๓๐๖, เป็นนำที่ของผูบังคับการเรือ ที่จะดูแลจัดการให้คนโดยส่านได้มที่พักนอนและอยู่กินโดยความผาสุกเท่าที่จะจตได้ โดยไม่กิดขวางแก่การงานและระเบียบของเรือ คงถือว่าคนโดยส่านเป็นแขกของเรือ ซึ่งจะต้องได้รับความเอื้อเฟื้อจากผูบังคับการแลบรรดาทหารในเรือ ตามควรแก่กานา นูรูป

12/10/2566

ข้อ ๓๑, ผู้บังคับการเรือ ต้องกำหนดที่ให้คนโดยผ่านไว้ สิ่งของซึ่งพาไปด้วยนั้นในท้องถิ่นสมควรแก่การที่จะให้ของนั้นอยู่ในที่ซึ่งจะไม่เกิดอันตรายเสียหายและซึ่งสะดวกแก่ผู้โดยผ่านเองเท่าที่ผู้มาารถจะจัดได้ โดยไม่กีดขวางแก่ระเบียบการทำงานของเรือ

ข้อ ๓๒, ผู้บังคับการเรือ ต้องจัดให้คนโดยผ่านได้รับประทานอาหารโดยเวลาที่สมควรมิให้บกพร่อง และอาหารนั้นให้จัดจ่ายจากครัวของเรือ โดยวิธีเบิกเงินหักใช้ตั้งจะได้กำหนดไว้ในหมวดที่ ๓๓ ข้อไปนี้ อนึ่งห้ามมิให้ยอมให้คนโดยผ่านจัดเครื่องครัวไปตั้งทำครัวเองในเรือ นอกจากได้รับอนุญาตของกระทรวงทหารเรือก่อน แต่หากคนโดยผ่านมีจำนวนเป็นคนชั้นสามัญมาก จะขอแรงให้ช่วยตั้งมือทำครัว ด้วยเครื่องมือของหลวงในเรือด้วยบ้างก็ได้

ข้อ ๓๓, ถ้าการรับคนโดยผ่านคราวใด กระทรวงทหารเรือได้สั่งให้ มีพนักงานลงไปจัดเตียงในเรือด้วยแล้ว การเตียงคนโดยผ่านนั้นก็ตกเป็นหน้าที่ของพนักงานผู้เตียงโดยตลอด ไม่ต้องจัดให้เป็นไปโดยกำหนดแห่งข้อ ๓๑ แต่พนักงานที่จัดลงไปเตียงในเรือนั้น อยู่ในอำนาจบังคับบัญชาของผู้บังคับการเรือตลอดเวลาที่อยู่ในเรือ

ข้อ ๓๔, ผู้บังคับการเรือ ต้องอำนวยความสะดวกให้คนโดยผ่านรับประทานอาหารในที่ ๆ สมควรกับระเบียบเรือ แต่กับถ้านานรูป คือ

ก, คนโดยผ่านที่เป็นทหาร ต้องจัดให้มียศชั้น นาย นาวา หรือ นาย พัน ขึ้นไปนั้น หนึ่งโตะ กับผู้บังคับการเรือ ส่วนนายทหารชั้นสัญญาบัตรที่ต่ำกว่านั้น หนึ่งโตะ กับนายทหาร ส่วนนายทหาร

ชั้นประทวน, ชั้นจ่า, และ พลทหาร ต้องจัดให้รับประทานพร้อมด้วย
คนประจำเรือ ร่วมโต๊ะในเรือตามลำดับชั้นที่ตรงกัน โดยระเบียบ
ที่ได้แบ่งไว้ในหมู่คนประจำเรือ

ข, ข้าราชการพลเรือนชั้นสัญญาบัตร ที่มีศักดิ์แก่ชั้นอำมาตย์ขึ้นไป
ต้องให้หนึ่งโต๊ะกับผู้บังคับการ นอกจากนั้นให้หนึ่งโต๊ะนายทหาร
ส่วน ข้าราชการพลเรือนที่ต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร ให้อนุโลมจัดให้รับ
ประทานร่วมกับนายทหาร, หรือพันจ่า, จ่า, หรือพลทหาร หรือให้รับ
ประทานต่างหากโดยลำพัง แต่ผู้บังคับการเรือ จะเห็นสมควร
กับตำแหน่ง แล ถานานรูป

ค, คนโดยส่วนที่มีได้เป็น ข้าราชการ ถ้าเป็นคนสุขภาพ และมี
มารยาทสมควรให้หนึ่งโต๊ะนายทหารได้กให้จัดร่วมโต๊ะกับนายทหาร ส่วน
ผู้ที่ต่ำกว่านั้น ให้จัดให้รับประทานร่วมกับพันจ่า, จ่า, หรือพล
ทหาร หรือรับประทานต่างหากโดยลำพัง แต่จะเห็นสมควร

หมวดที่ ๓

การเบิกจ่ายเงินค่ารับรองคนโดยสาร

ข้อ ๓๕, กระทรวงทหารเรือ จะได้กำหนดอัตราเงินรับรองคน
โดยสารไว้เป็นระเบียบ ส่วนหนึ่งต่างหาก และอัตรานั้น อาจสามารถ
จะเปลี่ยนแปลงขึ้นลงได้ เป็นครั้งคราวตามสมควรแก่เหตุ

ข้อ ๓๖, ในการที่จะจัดซื้อหรือเบ็ดding ของ เพื่อเป็นอาหารของ
คนโดยสารนั้น ผู้บังคับการเรือต้องจ่ายเอาอัตราเงินค่ารับรองตาม
ความในข้อ ๓๕ นั้น เป็นประมาณ คือ

ถ้า เบิก เป็น สิ่ง ของ เมื่อ เรื่อ อยู่ใน กรง เทพ ๆ ก็ ต้อง ตก ลง กับ กอง พัด ตัด ทหาร เรื่อ ใน เรื่อ นเงิน ที่ จะ เป็น ราคา สิ่ง ของ อัน นั้น หรือ ถ้า มี บังคับ การ จัด ซื้อ ของ ก็ ต้อง จ่าย เงิน ไม่ เกิน กว่า ที่ ได้ กำหนด ไว้ เป็น อัตรา นั้น

ข้อ ๓๘, เมื่อ เสร็จ การ โดย สาม แล้ว ผู้ บังคับ การ เรื่อ ต้อง ทำ บัญชี รายการ จ่าย ตาม จำนวน แต่ รายชื่อ นาม คน โตน ส่วน ขึ้น คือ กรม ปลัด บัญชี ทหาร เรื่อ แล้ว เป็น นำ ที่ กรม ปลัด บัญชี ทหาร เรื่อ เรียก เงิน อัน นั้น จาก คน โดย สาม เพื่อ ได้ ผล ใช้ ของ หลวง ที่ ได้ จ่าย ไป

ข้อ ๓๙, อัตรา ค่า รับ รอง ซึ่ง จะ ได้ กำหนด เรื่อ เงิน ไว้ เป็น ราย วัน ว่า วัน ละ เท่า ใด นั้น ส่วน จำนวน วัน ให้ พึง นับ ตั้ง แต่ เวลา รับ ประ ทาน อาหาร เย็น เป็น วัน แรก จน ถึง เวลา รับ ประ ทาน อาหาร เย็น ครั้ง ที่ สุด

ข้อ ๔๐, เวลา แถม มือ อาหาร ที่ คน โดย สาม ขึ้น ไป อยู่ กิน บน บก นั้น ถ้า มี ได้ จัด จ่าย จาก เรื่อ ก็ ให้ หัก ออก จาก บัญชี เบิก เงิน ตาม ราย วัน ซึ่ง ให้ พึง นับ โดย วิธี เดียว กับ ที่ ว่า ไว้ ใน ข้อ ๓๘ นั้น

ข้อ ๔๑, ถ้า คน โดย สาม ไม่ คง เรื่อ ตาม นัด หรือ มี ได้ โดย สาม คลอ ด ทาง ที่ กำหนด ไว้ เช่น ดิน ให้ ตั้ง บัญชี เบิก เงิน หรือ เรียก เงิน ผล ใช้ ค่า เตรียม ค่าง โต กึ่ง จำนวน ของ อัตรา ตาม จำนวน วัน ที่ ได้ เตรียม ค่าง นั้น

ข้อ ๔๒, คน โดย สาม ซึ่ง เรื่อ ได้ รับ ไว้ ถาน ช่วย ให้ รอด พ้น ภัย อันตราย ต่าง ๆ นั้น ถ้า เห็น ว่า เป็น คน ยาก แค้น ไม่ สามารถ จะ เสีย เงิน ค่า อาหาร ได้ ก็ ให้ ชั่ง แรง ไว้ ใน ท้าย บัญชี และ เมื่อ เป็น การ สมควร จะ ได้ ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ยก พระ ราชทาน โดย ถาน ที่ เป็น ผู้ ตก ทุกข์ ได้ ยาก

หมวดที่ ๔

อำนาจปกครอง คน โดยสถาน

ข้อ ๔๒, ผู้บังคับการเรือ มีอำนาจแต่เป็นเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ
 สูงสุด ในการ รัักษาระเบียบราชการในเรือ และในการรักษาเรือ
 ให้ปราศจากภัยอันตราย เพราะฉะนั้น บรรดาคนโดยสถานต้อง พึงบังคับ
 บัญชา ของ ผู้บังคับการเรือ โดยสถาน ที่เป็น เจ้าพนักงาน ผู้มีหน้าที่ รักษาการ
 ในเรือนั้น

ข้อ ๔๓, ถ้าทหารเป็นผู้ โดยสถานในเรือหลวง ต้องอยู่ในบังคับบัญชา
 ของผู้บังคับการเรือ เสมอ เช่น ผู้บังคับบัญชาโดยตรง ตลอดเวลา
 ที่เป็น คนโดยสถาน อยู่ใน เรือ แต่ ถ้า ทหาร นั้น มีผู้บังคับบัญชาไปด้วย
 ซึ่งมีศักดิ์เทียบโดยชั้น สูงกว่าผู้บังคับการเรือขึ้นไป จึงให้ผู้บังคับ
 การเรือ นำ ข้อความ ที่คน ประสงค์ จะ บังคับ นั้น แจ้ง แก่ นายทหาร
 ผู้หนึ่ง เพื่อ อนุญาตเสีย ก่อน หรือ เพื่อ ช่วยให้ บังคับ ให้ตาม ประสงค์
 แต่ ถ้า การ ซึ่ง ผู้บังคับการเรือ จะ บังคับ นั้น เป็น การ อัน จำเป็น เพื่อ
 ประโยชน์แก่การ รักษาเรือ ให้ปราศจาก ภัยอันตราย แล้ว หาก ทหาร คน
 โดยสถานจะมีศักดิ์เพียงใด ให้ผู้บังคับการเรือ บังคับบัญชาได้ตลอดไป

ข้อ ๔๔, ถ้าคนโดยสถานผู้ใด ขัดขืนไม่กระทำตามคำสั่ง ของผู้บังคับ
 การเรือก็ดี หรือ กระทำผิดด้วย พระราชกำหนด กฎหมาย อย่างใดก็ดี
 ให้ส่ง ศอกลงเรือแก่เจ้าหน้าที่ ซึ่ง พ้องว่า กล่าว กัน คือ ไป ตามบทพระอัยการ
 ในเมื่อเสร็จ การ โดยสถาน แล้วก็ได้ หรือ เมื่อ เห็น เป็น การ ผิดวก

จะสั่งในเมื่อเรือไปถึงในท่าใดที่หนึ่งก็ได้ แต่ถ้าเป็นคดีอุกฉกรรจ์หรือมีเหตุผิดอย่างอื่น ซึ่งผู้บังคับการเรือเห็นว่าสมควรจะกักขังผู้ที่ทำผิดไว้ในระหว่างเวลานั้น ก็ให้ทำได้ตามสมควรแก่เหตุ

ข้อ ๔๕, ถ้าคนโดยสำนที่เป็นทหาร ประพฤติในทางละเมิดวินัยทหาร แต่เมื่อเห็นเป็นควรจำเป็นผู้บังคับการเรือจะตั้งอาญาวินัยทหารแก่ทหารผู้นั้น ตามระเบียบแห่งกฎว่าด้วยอำนาจลงอาญาทหารเรือ นั้นก็ได้ โดยอำนาจกำกับชั้นความยศ

ข้อ ๔๖, ถ้าคนโดยสำนคนหนึ่งคนใด มีอาการป่วยไข้อย่างใด ผู้บังคับการเรือต้องจัดให้ได้รับความรักษาพยาบาล เหมือนเช่นกับคนประจำเรือจะพึงได้รับในขณะปรกติ และในกรณีชยาแลเครื่องใช้ส่วยของหลวง ก็ให้ถือว่าเป็นส่วนพระราชทานแก่คนเจ็บไม่คิดราคา

ข้อ ๔๗, ถ้าคนโดยสำนผู้หนึ่งผู้ใดตายลงในเรือ ให้จัดการศพโดยระเบียบเดียวกับกับคนประจำเรือตาย ตามควรแก่ถาพานุรูป

ข้อ ๔๘, ผู้บังคับการเรือ ต้องเอาใจใส่ไต่ถามทุกข์สุขของคนโดยสำนอยู่เนื่อง ๆ แลส่งเคราะห์ให้ได้รับความผาสุกตามควรที่จะพึงได้

ข้อ ๔๙, การรักษาสัตว์ของทรัพย์สินสมบัติของคนโดยสำนนั้น เป็นหน้าที่คนโดยสำนจะต้องระวังพิทักษ์รักษาของตนเอง ผู้บังคับการเรือมีหน้าที่เพียงแต่ดูและในความสัตวแก่คนโดยสำนตามควรจะเป็นได้ และ

จัดการ บังคับกัน โจทย์ภัย โดยถาน เปนเจ้านำที่รักษา การในเรือเท่านั้น
 ด้ลั้ง ของ ทรพย ด้มบค ของ ผู้ใด หาย ผู้ บังคับ การ เรือ ด้อง ด้วย
 ด้จัดการ ด้บค ्ह ของ กถาง แดด้ว คน รย ตาม ด้มควร แต่ผู้ โดยถาน
 ด้เรย กวอง เขา ด้ำ ด้ย หาย ด้ยง ด้อ จาก เจ้านำที่ ฝาย เรือ ด้ได้

หมวดที่ ๕

การรายงาน

ข้อ ๕๐, การรับคนโดยถาน ชน ดง เรือ กัด จำนวน คน โดยถาน
 ที่คง มีอยู่ ใน เรือ วัน หนึ่ง กัด ด้อง ด้ว ใน ด้มคปุม ของ เรือ ให้ ปรากฎ
 โดยจำนวน ด้ได้ย ด้ง รย นาม เว้น แต่คน โดยถาน ที่มี ด้ำ ด้แหน่ง ยัก ด้ย
 ด้ง ด้ว ให้ ปรากฎ ด้ย กั ด้

ข้อ ๕๑, ถ้ายัน รยงาน บัญชั ด้พล ใน ระหว่ง ที่มี คน โดยถาน อยู่ ใน เรือ
 ด้อง รยงาน จำนวน คน โดยถาน

ข้อ ๕๒, เมื่อ ด้เรย การ โดยถาน คราว หนึ่ง แดด้ว ด้อง ทำ รยงาน
 ด้เสน คาม ด้ำ ด้บ ชัน ด้น ด้ง ด้ระทรวง ทหาร เรือ แดด้ง การ ให้ ด้รบ ตาม
 รยวัน แด ด้ยการ ที่ ด้รับ ด้ง คน โดยถาน นั้น ใน รยงาน ให้ รย นาม
 คน โดยถาน ด้ย ยัก, ด้ำ ด้แหน่ง, ด้ง กัด, แดด้ว ที่ ด้ย โดย ปรกติกาล ของ คน
 โดยถาน นั้น ๆ ด้ย ด้อง มี บัญชั ด้ดง รยวัน แดด้ว มี ด้ำ ด้ย ที่ คน โดยถาน
 ด้รับ ด้ระทาน ด้ำ ด้ย ใน เรือ แดด้ว ถ้า ด้ำ ด้ย เงิน ใน การ ด้ดง ด้ย
 กั ด้ย ยัน บัญชั รย ด้ำ มา ด้รอม กับ รยงาน นน ด้ย ด้ย ถ้า ด้ได้ มี
 การ มี ด้ปรกค ด้ยง ด้เกิด ชัน ด้เอง ด้ย คน โดยถาน แดด้ว บังคับ การ เรือ ด้บ ด้ย
 บัญชา หรือ ด้จัดการ ด้ไป ระกว ด้ได้ ก็ ให้ รยงาน ด้ศ ด้ว ใน รยงาน นน ด้ย

ข้อ ๕๓, การยื่นบัญชี รายงาน คน โดยผ่าน ตาม ความใน ข้อ ๕๒ นั้น ถ้าคน โดยผ่าน เป็นข้าราชการมีสังกัดอื่น เดียวกัน เป็นหมู่ละ มาก ๆ คน และโดยผ่านไปโดย นำที่ราชการ ผู้บังคับการ เรือไม่จำเป็นจะต้อง ยื่นบัญชี รายงานก็ได้ แต่ ถ้าเช่น นั้นใน บัญชี ต้องลงรายการ จำนวน คน และหมวดเป็น แยก แบ่ง ตาม ดั้งเดิม ถ้ามีนครศักดิ์ ตาม ทดัก แห่ง อัตรารับรับ ของ คน โดยผ่านซึ่งกระทรวง ทหารจะ ใช้กำหนดไว้เป็นครั้งคราว นั้น (ดูข้อ ๓๕)

คำตาวา การ กระทรวง ทหาร เรือ

วันที่ ๑๗ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

(ตงพระนาม) บริพัตร

นายพลเรือเอก เสนาบดี

(เดิม ๓๒ วันที่ ๒๒ สิงหาคม หน้า ๑๕๖)

ประกาศให้ ใช้เงินเหรียญบาท อย่างใหม่

เสนาบดี กระทรวง พระคลัง มหาสมบัติ รับ พระบรมราชโองการ ให้เกล้า ให้กระทรวง กรม ทรวง พระกรุณาโปรดเกล้าโปรด กระทรวง ให้ประกาศ ให้ทราบทั่วกัน ว่า เงินเหรียญ บาท ซึ่งได้ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าโปรด กระทรวง ให้สร้าง ขึ้น ตาม ขนาด สิ้นฐาน ตลอด ทรย แต่ อักษร จากเหรียญ กระทรวง ได้ประกาศ มาตั้งแต่ วันที่ ๑๗ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ อีก ครั้ง หนึ่ง แดง นน

บัดนี้ใต้ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้กรมพระสำเร็จ
 ดิถี การจัดสร้าง เหรียญพระสาปน์ ชนิดเหรียญบาทเพิ่มเติมขึ้นใหม่ อีก
 เห็นว่าพอสมควร จะประกาศให้ประชาชนใช้สอยกันได้ดัง มีจดหมายเหตุและ
 อักษร จากคุณ ก็เหมือนกันกับครั้งก่อน ที่ได้ ประกาศ เมื่อวันที่ ๑๗
 กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ ในครั้งนั้นต่างก็มีจำนวนเฉพาะเป็น
 ๒๔๕๘ เพื่อจะได้ทราบว่าเป็นปี พระพุทธศักราช นั้น เหรียญ
 พระสาปน์ที่ได้ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สร้างเพิ่มเติม
 ขึ้นใหม่นี้ ให้ประชาชนใช้สอย แลกเปลี่ยนกันตาม อัตราในพระราช
 บัญญัติ มาตราของค่า รัตนโกสินทรศก ๑๒๗ ตั้งแต่ วันที่ ๑๘ สิงหาคม
 พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๘ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
 (ตงพระนาม) กิติยาภรวรดิษณ์

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๒๒ สิงหาคม หน้า ๑๗๒)

ประกาศให้ ใช้เงินเหรียญสองสลึง

กับเงินเหรียญหนึ่งสลึงอย่างใหม่ แล บอกต้นทุนจดหมายเหตุ

เสนาบดี กระทรวง พระคลัง มหาสมบัติ รับ พระ บรมราช โอง การได้
 เกล้าใช้กระหม่อม ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้
 ประกาศให้ทราบทั่วกัน ว่า เหรียญสอง สลึง แล เงินเหรียญ หนึ่ง สลึง

ที่ได้ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้สร้าง ขึ้น ตาม ขนาด
 ต้นฐาน ถวด ตาย แต่ อักษร จากฤๅ เหรียญ กระด่าปณ์ ดังได้ประกาศ มา
 แต่ วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน รตน โกสินทร ศก ๑๒๑๗ นั้น บัดนี้ ได้ ทรงพระ
 กรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้กรม กระด่าปณ์ สัตหิการ สร้าง เป็น
 เงิน เหรียญ กระด่าปณ์ ชนิด เหรียญ สอง ดั่ง แต่ เหรียญหนึ่งดั่ง ขึ้นใหม่ มี
 ถวด ตาย แต่ อักษร จากฤๅ ดัง แจ้ คือไปนี้

เงิน เหรียญ สอง ดั่ง

ลักษณะต้นฐาน เป็น แผ่น กดม ขนาดโดยกว้าง ๒๕ มิลลิเมตร ด้าน
 หน้า มี พระบรมรูป แต่ จากฤๅ อักษร พระนาม “มหาจักรวาล”

“สยามินทร์” ตามตัว อย่าง ดังนี้

ด้านหลัง มี รูปช้าง

สามเขี้ยว ตัว อักษร จากฤๅ

“สยามรัฐ” ๒๔๕๘

“สองดั่ง”

ตามตัว อย่าง ดังนี้

เงิน เหรียญ หนังสือ ตี๋ง

ลักษณะ ตี๋งฐาน เปน แฉ่น กตม ขนาด โดยกว้าง ๒๖ มิลลิเมตร ตี๋ง
หน้า มี พระบรมรูป แด่จาก อักษร พระนาม "มหาวชิราวุธ"

"สยามินทร์" ตาม คิว อย่าง ตี๋ง

ตีสัน หลัง มี รูป

ข้าง ตีสัน เคียง คิว อักษร จาก "สยามรัฐ" ๒๔๕๘ "หนังสือ ตี๋ง"

ตาม คิว อย่าง ตี๋ง

เหรียญ กระดาษนี้ ที่ได้ ทรง พระกรุณา โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
ให้ ตี๋ง ใหม่ ให้ ประชาชน ใช้ ตี๋ง รอย แดก เปตี๋ง กัน ตาม อัดรา ใน
พระราชบัญญัติ มาตรา ทองคำ รัตน โกสินทร ศก ๑๒๗ ตั้ง แต่ วันที่ ๑๘
สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ เปต้นไป

ประกาศ มาณ วันที่ ๑๘ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

(ตีสพระนาม) กิติยากรวรลักษณ

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

12/10/2566

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๒๒ สิงหาคม หน้า ๑๗๓)

ประกาศแจ้งความยกศาล ในมณฑลปัตตานี มาขึ้นในกระทรวงยุติธรรม

เจ้าพระยา อภัย ราชานัดบัต กระทรวง ยุติธรรม รับพระ บรมราช
 โองการ ไล่เกล้า ไล่กระ หม่อม ให้ประกาศ มาให้ ทราบ ทู กัน ว่า
 ศาล พิจารณา อรรถคดี ใน มณฑล ปัตตานี ใน เวลานั้น ยัง ขึ้น อยู่ใน กระทรวง
 มหาดไทย ทรงพระราช ดำริ เห็น ว่า ควร จะ ยก มา รวม ขึ้น ใน กระทรวง
 ยุติธรรม เหมือน ศาล มณฑล ที่ หลาย ให้ ตั้ง ตาม ระเบียบ อัน ดี จึง มี พระ
 บรมราช โองการ ดำรัส เห็น เกล้า ๆ สั่ง ว่า ให้ กระทรวง มหาดไทย
 จัด ตั้ง ศาล ทั้ง หลาย ใน มณฑล ปัตตานี มา ขึ้น ใน กระทรวง ยุติธรรม แต่ ให้
 กระทรวง ยุติธรรม จัด รับ ศาล นั้น ๆ ไว้ บังคับ บัญชา ตาม ทำ นอง ราชการ
 ตั้ง ไป แต่ บัด นี้

ประกาศมาณวันที่ ๑๖ สิงหาคม พะพุกชักราช ๒๔๕๘
 เป็นวันที่ ๑๗๕๐ ในรัชกาล บัชชุนัน

(ลงนาม) มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาอภัยราชา

(ลงนาม) วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๑๗๕)

ประกาศเปลี่ยนนาม เมือง ปราณบุรี เป็น เมือง ประจวบคีรีขันธ์

มหาอำมาตย์ ๒๖ พระยามหาอำมาตยาธิบดี ผู้รั้ง ตำแหน่ง เสด็จมา บัต
 กระทรวง มหาดไทย รับพระบรมราช โองการ ไล่เกล้า ๆ ดำรัส เห็น เกล้า

12/10/2566

หน้า ๑๒๙

พ.ศ. ๒๔๕๘

เหนือ ครอบคลุม ตั้งว่า เมืองปราณบุรี ที่ตั้ง ศาลากลาง เมือง ที่เกาะหลัก
 บัดนี้ เดิม พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานนาม
 เมืองไฉฉา เมืองประจวบคีรีขันธ์ และได้ ใช้นาม นั้น มาจนถึง
 พระพุทธศักราช ๒๔๔๙ เมื่อ พระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง ทรง พระ
 กรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รวม เมืองปราณบุรี เมืองประจวบคีรีขันธ์ และ
 เมืองกำเนิดนพคุณ ๓ เมือง เข้าเป็น เมืองเดียว เพื่อจัดการเทศาภิบาลนั้น
 ทรง พระราชดำริเห็น ว่า เมืองปราณบุรี เป็น ชื่อ เก่าควรคง ชื่อ นั้นไว้
 จึงได้พระราชทาน นาม เมือง ที่ตั้ง ใหม่ นั้น ว่า เมืองปราณบุรี แต่ตั้ง
 ท้อง ที่เมือง ปราณ เดิม นั้น ให้คง เรียกว่า อำเภอ ปราณ

เพราะ เห็น ว่า ที่เมือง ปราณ เก่า นั้น มี ตำบลบ้าน แล ตำบลของ ปราณ
 เป็น หลักถาน อยู่ ราษฎร ก็ ยัง คง เรียก เมือง ปราณ เก่า ซึ่ง คง ที่ ว่าการ
 อำเภอ ปราณ บัดนี้ ว่า “เมืองปราณ” แต่ใน ทรง ราช การ นั้น เรียก ตำบล
 บ้าน เกาะหลัก ที่ตั้ง ศาลากลาง เมือง ว่า “เมืองปราณบุรี” เป็น การใช้
 สืบสันพาให้เขาใจผิดกันไปต่าง ๆ ทรงพระราชดำริเห็นว่านามเมืองปราณ
 ของโบราณ ก็ ยังมี อำเภอ เมือง ปราณ ตั้ง อยู่เป็น หลัก ถาน มีได้ สืบมาสู่อยู่แต่
 ที่ เขา นาม เมืองปราณมาใช้เป็นนามสำหรับ เมืองที่ตั้งอยู่ต่าง ท้อง ที่ใน แถวง
 เมืองเดียวกัน ให้เป็น การ สืบค้น และ เข้าใจ ยาก เช่นนี้ สมควร

จะ แก่ ใ้ ใช้นาม เมืองซึ่งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้

12/10/2566

พ.ศ. ๒๔๕๘

หน้า ๑๗๐

พระราชทานไว้ เพราะฉะนั้น ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนนามเมืองปรานบุรีว่า “เมืองระจอบศรีนคร” ตั้งแต่วันที่

ประกาศมาณวันที่ ๑๖ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

(ลงนาม) มหาอำมาตย์โท พระยามหาอำมาตยาธิบดี

ผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดี

(เล่ม ๓๒ วันที่ ๒๒ สิงหาคม หน้า ๑๗๐)

ประกาศเปลี่ยนนามเมืองพิไชยเป็นเมืองอุตรดิตถ์

มหาอำมาตย์โท พระยามหาอำมาตยาธิบดี ผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดี

กระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการได้เกล้าฯ ดำรัสเหนือเกล้า

เหนือ ครอบคลุมถึงว่า เมืองพิไชยนั้น เดิมตั้งท่ากลาง เมืองบังคับบัญชา

ราชการอยู่ที่เมืองพิไชยเก่าบัดนี้ ครั้นภายหลังราษฎรโดยมากพากันไปตั้ง

บ้านเรือน แด่ ประกอบ การค้าขายที่อำเภอเมืองอุตรดิตถ์มากขึ้น เพราะ

เป็นเมืองท่ารับสินค้า มาจาก มณฑลพายัพ แล หัวเมืองใน ท้องที่ ลุ่มแม่น้ำ

โขง ข้างฝ่ายเมืองพิไชยรุ่งเรืองลงไป จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ

ให้ย้ายท่ากลางเมืองพิไชย ไปตั้งบังคับบัญชาราชการ ที่เมืองอุตรดิตถ์

ตั้งแต่พระพุทธศักราช ๒๔๔๒ และให้ตั้งไว้แต่อำเภอ เรียกว่า “อำเภอ

พิไชยเก่า” ต่อมาจนทุกวันนี้ แคว้นเมืองพิไชยก็เลยไปอยู่ที่เมือง

อุตรดิตถ์ หาได้เปลี่ยนแปลงไม่ พาให้ นามเมืองพิไชยเป็น ๒ แห่ง

ให้เป็น การ ยาก แก่ ราษฎร แด ท่าง ราชการ ที่ จะ เรียก ชื่อ เมือง ให้นี้ ให้ เขาใจ
 ได้ทันที และ เคย มี การ เข้าใจ ผิด ที่ ไป ต่าง ๆ ทรง พระราชดำริ เห็น ว่า
 สมควร จะ แก้ ใจ เพื่อ ให้ เป็น การ ชัดเจน เรียบร้อย ดี ไป เพราะ ฉะนั้น ทรง
 พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ เปลี่ยน นาม เมือง พิไชย เรียกว่า “เมือง อุดรดิฐ”
 ให้ ตรง กับ นาม ของ ที่ ๆ ตั้ง เมือง และ อำเภอ พิไชย เก่า นั้น โปรดเกล้า ฯ
 ให้ เรียก ว่า อำเภอ เมือง พิไชย คง ไป ตาม เดิม

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๖ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
 (ลงนาม) มหาอำมาตย์โท พระยามหาอำมาตยาธิบดี
 ผู้รั้ง ตำแหน่ง เสด็จมา บัด

(เล่ม ๓๒ วันที่ ๒๒ สิงหาคม หน้า ๑๗๘)

ประกาศ ทักเตือน แล บอก สำเนียงาน เปลี่ยน โใบอนุญาต
 ตาม พระราชบัญญัติ บิน พ.ศ. ๒๔๕๕

เจ้าพระยามรราช เสด็จมา บัด กระทรวง นครบาล ขอ ประกาศ ให้ ทราบ
 ทัก กัน ว่า

ข้อ ๑ ด้วย ตาม ความ ใน พระราชบัญญัติ อากาศ บิน พ.ศ. ๒๔๕๕
 มาตรา ๑๔ แล มาตรา ๒๔ ว่า โใบอนุญาต สำหรับ มี อากาศ บิน แล คำ ขาย
 หรือ ทำ หรือ ซ่อม ซ้ำม อากาศ บิน แล เครื่อง กระจัน บิน ให้ มี อายุ ใช้ ได้ มี
 กำหนด ๓ ปี

ข้อ ๒ มี ต้น ส่วน ใน มณฑล กรุงเทพ ฯ อายุ ของ โใบ อนุญาต เหล่า นั้น
 จะ ถึง กำหนด เวลา ๓ ปี ใน เดือน ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

เป็นต้นไป แล้ว จึงขอประกาศ ตกเดอน แก่ ผู้ที่ ได้รับ โบนัส ให้ มี
ฮารุบ่น แล ผู้คง วน คาชาย ฮารุบ่น หรือ ทำ หรือ ซ่อม แซม ฮารุบ่น
หรือ เครื่อง กระจันบ่น อยู่ แล วน นั้น ว่า ผู้ใด มีความ ประสงค์ จะ ต่อ ฮาย
โบนุอาต เหล่า นี้ใหม่ กัด หรือ ไม่ มีความ ประสงค์ จะ ต่อ ฮาย โบนุอาต
เหล่านี้ กัด ควร ปฏิบัต ให้ ถูก คอง ตาม กฎหมาย ดังนี้

(๑) บุคคล ผู้ใด ที่ ได้ มี โบนุอาต ให้ มี ฮารุบ่น อยู่ แล มี
ความ ประสงค์ จะ ต่อ ฮาย โบนุอาต นั้น ต่อ ไป ให้ ยื่น คำ ขอ แล นำ วน
พร้อม ด้วย โบนุอาต เดิม นั้น ไป ขอ เปลี่ยน โบนุอาต ใหม่ ค่ะ เจ้าพนักงาน
ผู้ นำ ที่ ภายใน ฮาย โบนุอาต ที่ ผู้ นั้น ได้ ถัก อยู่

(๒) บุคคล ผู้ใด ที่ มี โบนุอาต คาชาย หรือ ทำ หรือ ซ่อม แซม ฮารุบ่น
แล เครื่อง กระจันบ่น อยู่ แล มี ความ ประสงค์ จะ ทำ การ ต่อ ไป ตาม
โบนุอาต นั้น ก็ ให้ นำ โบนุอาต ไป ขอ เปลี่ยน ใหม่ ภายใน ฮาย ของ โบนุ
อาต นั้น เหมือน กัน

(๓) บุคคล ผู้ใด ที่ ได้ มี โบนุอาต ให้ มี ฮารุบ่น อยู่ แล กัด ให้ ทำ
หรือ คาชาย หรือ ซ่อม แซม ฮารุบ่น แล เครื่อง กระจันบ่น อยู่ แล กัด ไม่ มี
ความ ประสงค์ จะ ต่อ ฮาย โบนุอาต เหล่า นั้น ต่อ ไป ก็ ให้ จัด การ จำ น่วย
ฮารุบ่น แล เครื่อง กระจันบ่น ให้ แก่ ผู้ใด ที่ ได้รับ โบนุอาต จาก เจ้าพนักงาน
เลี้ย ภายใน ฮาย ของ โบนุอาต ที่ บุคคล ผู้ นั้น ได้ มี อยู่

ขอ ๓ ผู้ใด ที่ ได้รับ โบนุอาต ให้ มี ฮารุบ่น แล คาชาย หรือ ทำ
หรือ ซ่อม แซม ฮารุบ่น แล เครื่อง กระจันบ่น แต่ ไม่ ได้ มา ขอ ต่อ ฮาย

ใบ อนุญาตใหม่ ภายใน กำหนด ที่ใดกล่าว มา แล้ว ใน ข้อ ๒ (๑) (๒) หรือไม่ได้จัดการ จำหน่าย เสียภายใน อายุ ของ ใบ อนุญาต ตาม ที่ กล่าว มา แล้ว ใน ข้อ ๒ (๓) กัด ละเอียด ใจ เหนียว ติ ขยาย ใบ อนุญาต ไม่ได้ แจง ข้อ ความ ต่อ เจ้าพนักงาน ผู้ มี หน้าที่ แต่ มี ขาว ขบ หนี หรือ เครื่อง กระ สิ้น หนี ใจ ใน เคระ สัตถาน หรือ ใน ที่ใด ๆ ผู้ หนี มี ความ ผิด ตาม พระ ราช มติ ญัตติ ขาว ขบ หนี มาตรา ๓๕ มี ข้อ ติ ราช โทษ จำคุก ไม่ เกิน กว่า ๑ ปี หรือ ปรับ ไม่ เกิน กว่า ๒๐๐๐ บาท หรือ ทั้ง จำ คุก ปรับ ด้วย กัน ทั้ง ๒ สัตถาน

ข้อ ๔ สำนักงาน ที่ รับ คำ ขอบ เปิด ยื่น ใบ อนุญาต หรือ รับ แจง ข้อ ความ ใน เรื่อง ขาว ขบ หนี และ เครื่อง กระ สิ้น หนี นั้น มี กำหนด ดัง นี้

(๑) ผู้ ที่ ตั้ง บ้าน เรือน อยุ่ ใน เขต รั กว ง เทพ พระ มหานคร ชั้น ใน ๒๕ ตำบล ให้ ไป แจง ข้อ ความ ต่อ กรม พด ติ ระ เวน ซึ่ง ตั้ง อยุ่ ใน กระ ทรวง นคร ภา ด

(๒) ผู้ ที่ ตั้ง บ้าน เรือน อยุ่ ใน เขต รั อำ เภ อ ชั้น นอก ของ กว ง เทพ พระ มหานคร ๘ อำ เภ อ ให้ ไป แจง ข้อ ความ ต่อ กรม อำ เภ อ ซึ่ง ตั้ง อยุ่ ใน กระ ทรวง นคร ภา ด

(๓) ผู้ ที่ ตั้ง บ้าน เรือน อยุ่ ใน หัว เมือง มณ ติ ด กว ง เทพ ๑ ให้ ไป แจง ข้อ ความ ต่อ ศาล กว ง เมือง นั้น ๆ

กระ ทรวง นคร ภา ด

ประกา สั มา ณ วันที่ ๑๕ สิงหาคม พระ พุ ติ ศั กว ราช ๒๔๕๘

(ตงนาม) มหาอำ มา ตย์ เอก เจ้า พระ ษา ยม ราช

ประกาศตั้งสถานายกหอพระสมุดวชิรญาณ
ซึ่งเป็นหอพระสมุดสำหรับพระนคร

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ตั้งว่า ใน การที่ พระเจ้า
บรมวงศ์เธอ กรมพระสมมตอมรินทร์ สถานายกหอพระสมุดวชิรญาณ
สิ้นพระชนม์ไปแล้ว ตำแหน่งสถานายกของหอพระสมุดวชิรญาณว่างอยู่
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งให้พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระดำรง
ราชานุภาพ เป็นสถานายกหอพระสมุดวชิรญาณสืบไป

พระบรมราชโองการดำรัสตั้งแต่วันที่ ๑๒ สิงหาคม พระพุทธ
ศักราช ๒๔๕๘ เป็นวันที่ ๑๗๓๒ ในรัชกาลปัจจุบันนี้
(เต็ม ๓๒ วันที่ ๒๒ สิงหาคม หน้า ๑๘๒)

พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวกำนันผู้ใหญ่บ้าน

พ.ศ. ๒๔๕๘

มีพระบรมราชโองการใน พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า
ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติลักษณะปกครอง
ท้องที่ไว้เมื่อ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ กำหนดตำแหน่งเจ้าพนักงาน
ผู้ประจำรักษาท้องที่ตามท้องที่มีลำดับตั้งแต่กรมการอำเภอกำนัน ผู้
ผู้ใหญ่บ้าน ตำรวจตำบลและแพทย์ประจำตำบล มีหน้าที่ราชการ เป็นระเบียบ

อยู่แต่ ส่วนข้าราชการ ชั้น กรมการ ข้าเถื่อน นั้น ก็ได้ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ มี ถิ่น นิตย ยศตามควร แก่ คฤณารูป ใช้เครื่องแต่งตัว หมาย ตัดบัพยี่ไฉน พระราชกำหนด เครื่อง แต่งตัว ข้าราชการ ฝ่ายพลเรือน ซึ่งได้ตราไว้เมื่อ พระพุทธศักราช ๒๔๕๔ เป็น ถิ่น นึ่ง แต่ที่กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ตำรวจตำบล แด แพทย์ ประจำตำบลนั้น ยังหาได้กำหนดให้ มี เครื่อง แต่งตัว สำหรับ หมาย ตำแหน่ง อย่างไรไม่ จึงทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้ง พระราชกำหนด เครื่อง แต่งตัว สำหรับ กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ตำรวจตำบล แด แพทย์ ประจำตำบลไว้ดังต่อไปนี้

หมวดที่ ๑

ว่าด้วย การ ใช้ พระราชกำหนด

มาตรา ๑ พระราชกำหนดนี้ ให้เรียก ว่า พระราชกำหนด เครื่อง แต่งตัว กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

มาตรา ๒ ให้ ใช้ พระราชกำหนดนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๕๘ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ผู้ที่รับราชการใน ตำแหน่ง กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ตำรวจตำบล แด แพทย์ ประจำตำบล ซึ่งได้รับ หมาย ตั้งผู้ว่าราชการเมือง มีหน้าที่ ตาม พระราชบัญญัติ ดัชนีชน ปกครอง ท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗ นั้น ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ใช้ เครื่อง หมาย ตำแหน่ง ซึ่ง กำหนดไว้ ใน พระราชกำหนดนี้ ตลอด เวลา ที่ อยู่ใน ตำแหน่ง นั้น ๆ ถ้าเมื่อ ออกจาก ตำแหน่งแล้วจะได้อีก ห้ามไม่ให้ ใช้ เครื่อง หมาย ตำแหน่ง อย่างกล่าวไว้ใน พระราชกำหนดนี้

หมวดที่ ๒

ว่าด้วยเครื่องหมายตำแหน่ง

มาตรา ๔ เครื่องหมายสำหรับตำแหน่งกำนันนั้น ให้มีเข็มทำด้วยเงินสำหรับกุดหน้าอกเสื้อเบรื่องชาย เป็นรูปสิงห์ยืนบนถาด ที่ถาดมีอักษรย่อหมาย นาม มณฑล

มาตรา ๕ เครื่องหมายสำหรับผู้ใหญ่บ้านนั้น ให้มีเข็มทำด้วยเงินสำหรับกุดหน้าอกเสื้อเบรื่องชาย เป็นรูปสิงห์ยืน มีถาดรองที่เท้าเบรื่องหลัง ที่ถาดมีอักษรย่อหมาย นาม มณฑล

มาตรา ๖ เครื่องหมายสำหรับตำรวจตำบลนั้น ให้มีเข็มทำด้วยเงินสำหรับกุดหน้าอกเสื้อเบรื่องชาย เป็นรูปสิงห์กระหนก มีถาดรับที่ถาดมีอักษรย่อหมาย นาม มณฑล

มาตรา ๗ เครื่องหมายสำหรับแพทย์ประจำตำบลนั้น ให้มีเข็มทำด้วยเงินสำหรับกุดหน้าอกเสื้อเบรื่องชาย เป็นรูปหัวสิงห์ มีถาดรับที่กึ่งกลางคอสิงห์เป็นรูปกากะบาศ สำหรับเครื่องแพทย์ใช้กุด และที่ถาดมีอักษรย่อหมาย นาม มณฑล

มาตรา ๘ เข็มเงินซึ่งเป็นเครื่องหมายสำหรับตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำรวจตำบล และแพทย์ประจำตำบลตามที่กล่าวไว้ใน มาตรา ๔ มาตรา ๕-๖-๗ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้มีบัญชาการปกครองท้องที่ ทำคว อย่างรักษาไว้ยังที่ว่าการดำรงหนึ่ง เพื่อเป็นแบบตัว อย่างที่ถูกต้อง ตามความที่หลายในพระราชบัญญัตินี้ ห้ามมิให้ใช้เครื่องหมายที่ผิดกับแบบตัว อย่าง นั้นไป

หมวดที่ ๓

ว่าด้วยเครื่องแต่งตัวอย่างอื่น

ซึ่งประกอบกับเครื่องหมาย

มาตรา ๗ เสื้อ ตามธรรมเนียมให้ใช้เสื้อรูปแบบราชการดีขาว หรือจะใช้สีอื่นเพื่อสะดวกเช่น การเดินทาง เป็นต้นก็ได้ แต่ผู้ใช้เสื้อตามเพศเช่น จีน แดงญวน เป็นต้น ก็อนุญาตให้ใช้เสื้อตามเพศของตนได้

ผ้าถุง ตามธรรมเนียมให้ใช้ผ้าสีน้ำเงิน แต่เพื่อความสะดวกเช่น การเดินทาง เป็นต้น จะใช้กางเกง ขาสั้น หรือผ้าสีอื่นก็ได้ แต่ผู้ใช้เครื่องนุ่งตามเพศเช่น แดงแดงญวน เป็นต้น ก็อนุญาตให้ใช้เครื่องนุ่งตามเพศของตนได้

หมวดที่ ๔

ว่าด้วยผู้กระทำผิดต่อพระร่ากำหนดนี้

มาตรา ๑๐ บุคคลผู้ใด หรือพวกใดที่ไม่มีตำแหน่งอันควรใช้เครื่องหมายได้ตามพระราชกำหนดนี้ แต่บุคคลผู้นั้น หรือพวกผู้นั้นใช้เครื่องหมายอย่างที่กำหนดไว้ในพระราชกำหนดนี้ก็ได้ หรือพยายามใช้เครื่องหมายที่มีรูปพรรณลักษณะคล้ายคลึงกับเครื่องหมายที่กำหนดไว้ในพระราชกำหนดนี้ เพื่อให้ผู้อื่นหลงเชื่อว่ามีตำแหน่ง แต่หน้าที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗ ก็ได้ บุคคลผู้นั้น หรือผู้นั้นมีค่าปรับให้จำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือให้ปรับเป็นเงินไม่เกินกว่า ๕๐๐ บาท หรือจำคุกปรับด้วยทั้งต้องลดตาม

หมวดที่ ๕

ว่าด้วยการ รักษาพระราชกำหนด

มาตรา ๑๑ ให้เสนาบดี กระทรวง ผู้บัญชาการ ปกครอง ท้อง ที่ เป็น
ผู้รักษา การ ให้เป็น ไปตาม พระราชกำหนด นี้

ประกาศมาณวันที่ ๒๓ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
เป็น วันที่ ๑๗๔๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

(เล่ม ๓๒ วันที่ ๒๙ สิงหาคม หน้า ๑๗๓)

ประกาศชื่อแม่บ้านเมืองสุราษฎร์ธานีว่าแม่บ้านตาบ

มหาอำมาตย์โท พระยามหาอำมาตยาธิบดี ผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดี
กระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการใส่เกล้าฯ ว่า คำรับเห็นเกล้า
เห็นขอ กรมหม่อมสั่ง ว่า ตำแม่บ้านเมืองสุราษฎร์ธานี ตั้งแต่ปากน้ำขึ้นไป
จนถึงต้นน้ำเรียกชื่ออยู่ต่าง ๆ กันตามตำบลบ้านที่ตั้งอยู่ตามลำน้ำดัง
เช่นว่า แม่บ้านดอน แม่บ้านท่าข้าม แม่บ้านหลวงเหตานิเป็นต้น ทรง
พระราชดำริเห็น ว่า แม่บ้าน เป็น ตำแม่บ้านใหญ่กว่าแม่บ้านใด ๆ ใน
พระราชอาณาเขตร์ภาคมณฑล ปักษ์ใต้แลท้องถิ่นในลุ่มแม่น้ำนี้เป็นพื้นที่
อุดมดี มีราษฎรตั้งบ้านเรือน ประกอบการเพาะปลูกและการค้าขาย
เป็นอันมาก นับได้ว่าเป็นแม่บ้านสำคัญแม่บ้าน ๑ ในพระราชอาณาจักร
สมควรจะมีชื่อไว้ ให้เป็นหลักฐานตลอดทั้งลำน้ำ เพื่อให้เป็น การ
สะดวกแก่ ประชาชน และ วิชาภูมิศาสตร์สืบต่อไป จึงทรง พระกรุณา
โปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อแม่บ้านว่า แม่บ้านตาบ ตั้งแต่นั้นสืบไป

แม่น้ำคาบที่ พระราชทาน นั้น เป็นแม่น้ำ เดิน ตาม ลำด้ายใหญ่ที่มีน้ำ
 มาก คือ ตั้งแต่ ปากน้ำที่ ตก ทะเล อ่าว สยาม ตรง เกาะปราบขึ้นไป
 เมือง สุราษฎร์ ถึง ปากคลอง พุมดวง ตั้งแต่ ปากคลอง พุมดวง ขึ้นไป ถึง
 ปากคลองดินปน ตั้งแต่ ปากคลองดินปน ขึ้นไป ถึง ปากคลองกะเบียด ตั้งแต่
 ปากคลองกะเบียด ขึ้นไป ถึง ลำน้ำ บวร ไค ลำน้ำ บนดิน เขาหลวง ซึ่งเป็น
 ต้นแม่น้ำนั้น

คำกล่าวการมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๒๐ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

(ลงนาม) มหาอำมาตย์โท พระยามหาอำมาตยาธิบดี

ผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดี

(เดิม ๓๒ วันที่ ๒๙ สิงหาคม หน้า ๑๘๗)

ประกาศกระทรวงธรรมการ

เรื่อง แก้ว วรช ขอ พระราชทาน เขตร์ พหุศาสตร์มา

เจ้า พระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี เสนาบดีกระทรวงธรรมการ รับพระ
 บรมราชโองการได้เกล้าฯ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ดำรัสสั่งว่า ธรรม
 นิยม พระราชทาน พระบรม ราชานุญาต ที่เป็น วิสัย ความ ดีมานั้น อนุโลม
 ตาม พระ วินัย เพื่อ พระ องค์ จะ ได้ สัมมกิพหุ สติ มา เป็น ที่ ประ ชุม ทำ อุ โบสถ
 ตั้งฆกรรมธตวก การ ขอ พระราชทาน เพ่ง เฉพาะ ความ ดีตวก ทางพระวินัย
 จึง กำหนด เขตร์ ขอ พระราชทาน เฉพาะ บริเวณ อุ โบสถ ขอ พระราชทาน
 เท่าใด ก็มี พระบรม ราชานุญาต เท่านั้น เป็น ประเพณีสมา

12/10/2566

บัดนี้สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาวชิรญาณวโรรส พระมหา
 สมณบริพัตรให้กราบทูลว่า ที่วัดซึ่งตามสั่งทำพระราชทานเฉพาะเช่นนั้น บางแห่ง
 เมื่อได้ก่อสร้างอุโบสถตั้งแล้ว ภายหลังไม่เหมาะแก่สถานที่ ซึ่งพระปรารภ
 จะย้ายอุโบสถไปในที่อื่น แม้แต่ในเขตวัดนั้นเองไม่เข้าใจทางพระ
 วินัย ถือเสียดว่าในวัดเดียวกัน ย้ายเอาตามถ้ำพัง หาได้ขอพระราชทาน
 พระบรมราชานุญาตใหม่ไม่ เปนอันทำไม่ถูกแบบพระวินัย เหตุเช่นนั้น
 ย่อมเกิดมีอยู่เนือง ๆ แม้แต่พระราชทานพระบรมราชานุญาตที่วัดซึ่งตาม
 สั่ง บริเวณอุโบสถก็เป็นอันพระราชทานพระบรมราชานุญาต เปนวัด ตลอด
 เขต อาราม เปนวัดซึ่งตามสั่งในตัวเองแล้ว สมควร จะจัดให้เข้าระเบียบกัน
 ทั้งทางพระวินัย ทั้งทางอาณาจักร ควรให้ ผู้จะขอพระราชทานที่เป็น
 วัดซึ่งตามสั่งกำหนดเขตวัดตลอดอารามแต่พอดี วันที่อุปจาร แห่งอาราม
 แต่ที่ ครั้นถึงวัน ขอเข้ามาทางเจ้าหน้าที่ และควรพระราชทาน ตามกำหนด
 นั้น พระสงฆ์จะเลือกที่ใดที่หนึ่งสร้างโรงอุโบสถ แต่ผูกพัทธสีมา กำหนด
 เขตประชุมสงฆ์ให้สั้นเข้ามาหรือไม่เหมาะ จะย้ายไปแห่งอื่น ในเขต
 แห่ง อารามนั้น จะได้ทำสะดวกตามปรารถนา ไม่ต้องขอพระราชทาน
 พระบรมราชานุญาตซ้ำอีก และวัดทั้งหลายที่ได้รับพระราชทานที่
 วัดซึ่งตามสั่งแล้ว เฉพาะ บริเวณอุโบสถก็ควร พระราชทาน พระบรมราช
 นุญาตให้ขยายเขต ออกให้เข้าระเบียบเดียวกัน พระบาทสมเด็จพระ
 พระเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชดำริเห็นชอบด้วย แต่ทรงพระกรุณาโปรด
 เกล้าฯ ให้แก้ไขธรรมเนียมขอพระราชทานที่วัดซึ่งตามสั่ง มาใหม่ตาม
 ระเบียบที่กล่าวมานี้^{๕๖} ให้ผู้จะขอพระราชทาน และให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติกา
 ร จึงถูกระเบียบดังต่อไปนี้

๑ มีตั้งวัดใดวัดหนึ่ง จะขอพระราชทาน วิสังคามตีมา ให้กำหนด
เขตรัดตลอด อาราม แฉ่ง แก่ เจ้าคณะ เจ้าคณะ เมือง กับ เจ้าคณะ มณฑล
ตรวจ เห็น ชอบ แล้ว ให้ส่ง ข้อ ขอ วัด ที่ ขน ใน ปกครอง ส่วน หนึ่ง ให้เจ้า
คณะ ปกครอง ลง ข้อ ขอ ส่ง ทาง เมือง แด่ มณฑล

๒ ให้ผู้ว่าราชการเมือง แด่ สมุหเทศาภิบาล ตรวจ เห็น ชอบ แล้ว มี
บอก มา โดย ตำบับ จน ถึง กระทรวง ข้าราชการ ผู้ตรวจ เห็น ชอบ แล้ว
จึง จะ นำ ความ กราบ บังคม ทูล ขอ พระราชทาน

๓ วัด ที่ เต้ พระราชทานพระบรมราชานุญาต วิสังคามตีมา ไว้ แล้ว เฉพาะ
บริเวณ ฮุโบสถ ให้ บอก กำหนด เขต รัด อาราม ขอ พระราชทาน เพิ่ม โดย
ทำ ของ นั้น

กระทรวงธรรมการ

ประกาศมาณวัน ๒๕ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
(ตงนาม) มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาพระเสด็จ

เสนาบดี

(เล่ม ๓๒ วัรที่ ๒๙ สิงหาคม หน้า ๑๘๘)

ประกาศยกกรมสวรรค์นอกมาขึ้นกระทรวงพระคลัง
มหาสมบัติ แด่ รวมกับกรมสวรรค์ใน
เปลี่ยนนามเป็นกรมสวรรค์

มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเหนือเกล้า ฯ สั่งว่า การสวรรค์
ซึ่ง มี นาทิศรายังคง ตักเตือน เจ้าพนักงาน ผู้ปกครอง ท้อง ที่ ในการ ตรวจ เก็บ
ภาษีอากร กระทำการบุญ แด่ รวบรวมเงินผลประโยชน์ แผ่นดินนั้น

ทรงพระราชดำริเห็นว่า ^{๕๕}หน้าที่การ เช่นนี้ จะรวมอยู่ใน ^{๕๕}กระทรวงนั้น
 เห็นว่า ^{๕๕}มี ^{๕๕}หน้าที่ปกครอง ยังไม่ ^{๕๕}ดี ^{๕๕}เหมาะแก่ ^{๕๕}ทางการ จึงได้ ^{๕๕}ทรง ^{๕๕}พระกรุณา
 โปรดเกล้าฯ ให้ ^{๕๕}ยก ^{๕๕}กรม ^{๕๕}สรรพากร ใน ^{๕๕}ซึ่ง ^{๕๕}แต่ ^{๕๕}เดิม ^{๕๕}ชั้น ^{๕๕}อยู่ใน ^{๕๕}กระทรวง
 นการมา มา ^{๕๕}เช่น ^{๕๕}กระทรวง ^{๕๕}พระคลัง ^{๕๕}มหา ^{๕๕}สมบัติ ^{๕๕}อื่น ^{๕๕}เห็นว่า ^{๕๕}มี ^{๕๕}หน้าที่ ^{๕๕}ดำริห์
 แล ^{๕๕}บัญชา ^{๕๕}การ ^{๕๕}ทาง ^{๕๕}เงิน ^{๕๕}อยู่ ^{๕๕}แล้ว เพื่อ ^{๕๕}จะได้ ^{๕๕}จัด ^{๕๕}การ ^{๕๕}ตรวจ ^{๕๕}ตรา ^{๕๕}แล ^{๕๕}จัดการ
 ให้ ^{๕๕}เป็น ^{๕๕}ประโยชน์ ^{๕๕}ยิ่ง ^{๕๕}ขึ้น การ ^{๕๕}ก็ได้ ^{๕๕}ดำเนิน ^{๕๕}มา ^{๕๕}โดย ^{๕๕}เรียบ ^{๕๕}ร้อย ^{๕๕}สมควร
 จะ ^{๕๕}รวม ^{๕๕}กรม ^{๕๕}สรรพากร ^{๕๕}นอก ^{๕๕}มา ^{๕๕}ไว้ ^{๕๕}ใน ^{๕๕}กระทรวง ^{๕๕}เดียวกัน

จึง ^{๕๕}ทรง ^{๕๕}พระ ^{๕๕}กรุณา ^{๕๕}โปรด ^{๕๕}เกล้า ^{๕๕}ฯ ^{๕๕}ให้ ^{๕๕}ยก ^{๕๕}กรม ^{๕๕}สรรพากร ^{๕๕}นอก ^{๕๕}แต่ ^{๕๕}ข้าราชการ
 ใน ^{๕๕}กรม ^{๕๕}สรรพากร ^{๕๕}นอก ^{๕๕}มา ^{๕๕}ชั้น ^{๕๕}อยู่ใน ^{๕๕}บังคับ ^{๕๕}บัญชา ^{๕๕}กระทรวง ^{๕๕}พระ ^{๕๕}คลัง ^{๕๕}มหา ^{๕๕}สมบัติ
 ตั้ง ^{๕๕}แต่ ^{๕๕}วันที่ ^{๕๕}ประกาศ ^{๕๕}นี้ ^{๕๕}เป็น ^{๕๕}ต้น ^{๕๕}ไป

ซึ่ง ^{๕๕}กรม ^{๕๕}สรรพากร ^{๕๕}ใน ^{๕๕}แต่ ^{๕๕}กรม ^{๕๕}สรรพากร ^{๕๕}นอก ^{๕๕}แต่ ^{๕๕}เดิม ^{๕๕}มา ^{๕๕}ได้ ^{๕๕}ชั้น ^{๕๕}อยู่
 ต่าง ^{๕๕}กระทรวง ^{๕๕}จึง ^{๕๕}ได้ ^{๕๕}แยก ^{๕๕}อยู่ ^{๕๕}เป็น ^{๕๕}ของ ^{๕๕}กรม ^{๕๕}บัด ^{๕๕}นี้ ^{๕๕}ได้ ^{๕๕}ยก ^{๕๕}มา ^{๕๕}รวม ^{๕๕}อยู่ ^{๕๕}ใน ^{๕๕}กระทรวง
 เดียว ^{๕๕}แล้ว ^{๕๕}สมควร ^{๕๕}จะ ^{๕๕}รวม ^{๕๕}เข้า ^{๕๕}เป็น ^{๕๕}กรม ^{๕๕}เดียว ^{๕๕}ได้ ^{๕๕}จึง ^{๕๕}ทรง ^{๕๕}พระ ^{๕๕}กรุณา
 โปรด ^{๕๕}เกล้า ^{๕๕}ฯ ^{๕๕}ให้ ^{๕๕}รวม ^{๕๕}กรม ^{๕๕}สรรพากร ^{๕๕}นอก ^{๕๕}แต่ ^{๕๕}กรม ^{๕๕}สรรพากร ^{๕๕}ใน ^{๕๕}เข้า ^{๕๕}เป็น
 กรม ^{๕๕}เดียวกัน ^{๕๕}ให้ ^{๕๕}เรียก ^{๕๕}ว่า ^{๕๕}กรม ^{๕๕}สรรพากร ^{๕๕}ตั้ง ^{๕๕}แต่ ^{๕๕}วันที่ ^{๕๕}ได้ ^{๕๕}ประกาศ ^{๕๕}นี้
 เป็น ^{๕๕}ต้น ^{๕๕}ไป

ประกาศ ^{๕๕}มา ^{๕๕}ณ ^{๕๕}วันที่ ^{๕๕}๒ ^{๕๕}กัน ^{๕๕}ยายน ^{๕๕}พระ ^{๕๕}พุทธ ^{๕๕}ศั ^{๕๕}กราช ^{๕๕}๒๔๕๘
 เป็น ^{๕๕}วันที่ ^{๕๕}๑๗ ^{๕๕}๕๗ ^{๕๕}ใน ^{๕๕}รัช ^{๕๕}กาล ^{๕๕}บัด ^{๕๕}นี้ ^{๕๕}นี้

(เดิม ๓๒ วันที่ ๕ กันยายน หน้า ๑๘๑)

ประกาศเพิ่มนามกรมสถิตติพยากรณ์

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ตั้งว่า การบำรุงรักษาการ
 ค้าขายของบ้านเมืองซึ่งได้เคยมีพระราชปรารภมาแต่เดิมว่า จะจัดให้
 มีเจ้าหน้าที่สำหรับดูแลรับผิดชอบให้การดำเนินงานไปโดยสะดวก จึงได้
 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งกรมสถิตติพยากรณ์ขึ้นในกระทรวง
 พระคลังมหาสมบัติ ตั้งได้ประกาศมาตั้งแต่วันที่ ๑๑ มีนาคม
 พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ เพื่อจะได้เก็บรวบรวมความรู้ต่าง ๆ ที่จะ
 มาประกอบความดำริห์ต่อไป บัดนี้ทรงพระราชดำริห์เห็นว่า พงการใน
 กรมสถิตติพยากรณ์ได้ตั้งมือทำการมานานแล้ว สมควรที่จะเพิ่มการ
 พานิชย์ได้อีกส่วนหนึ่ง จะได้วางรูปการที่จะดูแลการค้าขายด้วย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กรมสถิตติพยากรณ์ ซึ่งแต่เดิม
 เป็นกรมขึ้นเจ้ากรมเปลี่ยนเป็นกรมขึ้นอธิบดี แต่ให้เพิ่มนามกรมเป็น
 กรมพานิชย์เดธสถิตติพยากรณ์ ตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน พระพุทธ
 ศักราช ๒๔๕๘ เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๒ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
 เป็นวันที่ ๑๗๕๗ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

ประกาศเปลี่ยน ขอบัติ กรรมต่าง ๆ ในกระทรวง พระ คตัง มหาสมบัต

มีพระบรมราชโองการดำรัสเห็นชอบเกล้า ๆ ดังนี้ว่า ตามที่ได้ทรง
พระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ตั้ง กรมพาณิชย์แต่สถิติพยากรณ์ขึ้น เป็น
กรมชั้น ขอบัติ แยกกรมสำรวจพากรนอกมารวมกับกรมสำรวจภายในให้เป็น
กรมเดียวกัน ใน กระทรวง พระคตัง มหาสมบัต นั้น สมควร จะ เปลี่ยน
ตัวข้าราชการในตำแหน่ง ขอบัติ เพื่อให้เหมาะ กับ น้ำที่ ราชการ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้มหาอำมาตย์โท พระราชวรวงษ์เชอ
กรมหมื่นพิทยาดงกรณ์ ขอบัติ กรมตรวจ แต่กรมสำรวจบัญชี มาดำรง
ตำแหน่งขอบัติ กรมพาณิชย์ แต่สถิติพยากรณ์ ให้มหาอำมาตย์ตรี พระยา
ไชยยศสมบัต ขอบัติ กรม พระคตัง มหาสมบัต เป็น ขอบัติ กรม ตรวจ
แต่กรมสำรวจบัญชี ให้มหาอำมาตย์ตรี พระยา อุเทน เทพโก สิ้นทร
ขอบัติ กรมสำรวจภายใน เป็น ขอบัติ กรม พระคตัง มหาสมบัต ให้มหา
อำมาตย์ตรี พระยา สิ้นทร มนตรี ศรี จันทร กุมาร ขอบัติกรมสำรวจพากรนอก
เป็น ขอบัติ กรมสำรวจพากร รับราชการ ตลอด พระเดชพระคุณ ตั้งแต่วันที่
ได้ประกาศนี้เป็นต้นไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๒ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
เป็น วันที่ ๑๗๕๗ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๕ กันยายน หน้า ๑๙๓)

ประกาศตั้งตำแหน่งปลัดบัญชาการกระทรวงวัง

มีพระบรมราชโองการใน พระบาท สมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระมยุรกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเห็นชอบเกล้าเห็นชอบ ครอบคลุม ดังนี้ว่า กระทรวงวัง เป็น กระทรวง สำคัญใน พระราช ดำเนินการ กระทรวง หนึ่ง ซึ่ง เป็น ที่ รวม การปกครอง กรม กอง ต่าง ๆ ส่วน ตำแหน่ง เจ้าน้ำทิพย์ ประจำ อยู่ใน กรมบัญชาการ ยัง หาเป็น การ พอ เพียงไม่ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ตั้ง ตำแหน่ง ปลัดบัญชาการ เพิ่ม ขึ้นในกรมบัญชาการ กระทรวงวัง อีก ตำแหน่ง หนึ่ง

ประกาศมาณวันที่ ๔ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
 เป็นวันที่ ๑๗๕๙ ในรัชกาลปัจจุบันนี้
 (เต็ม ๓๒ วันที่ ๕ กันยายน หน้า ๑๙๔)

ประกาศให้ ใช้ พระราชบัญญัติจัดการป้องกันใช้ทรัพย์สิน
 พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
 ในมณฑลนครไชยศรี

มหาอำมาตย์โท พระยามหาอำมาตยาธิบดี ผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการได้เกล้า ๆ ดำรัสเห็นชอบเกล้าเห็นชอบครอบคลุม ดังนี้ว่า ตามความใน พระราชบัญญัติจัดการป้องกันใช้ทรัพย์สิน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ มาตรา ๒ ว่า จะให้ ใช้พระราชบัญญัตินี้ ใน มณฑลใดใน พระราชอาณาจักนี้ จะได้ ประกาศใน หนังสือ ราชกิจจานุเบกษาเป็นสำคัญ นั้น ทรงพระราชดำริเห็นว่า ถึงเวลาสมควรจะใช้พระราชบัญญัตินี้ ใน มณฑลนครไชยศรีได้แล้ว จึง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ

12/10/2566

ให้ ใช้ พระราชบัญญัติจัดการ บ่อน้ำไข้ว พริกัม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
ใน มณฑล นครไชยศรี ตั้ง แต่ บัดนี้ เป็นต้นไป

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๘ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
เป็น วันที่ ๑๗๕๒ ใน รัชกาล บัณฑิต

(ลงนาม) มหาอำมาตย์โท พระยามหาอำมาตยาธิบดี
ผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดี

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๕ กันยายน หน้า ๑๙๕)

ประกาศใช้พระราชบัญญัติศึกษาภิบาลเมืองราชบุรี

มีพระบรมราชโองการ ดำรัส เหนือเกล้า เหนือกระหม่อม ให้ประกาศทราบ
ทั่วกัน ว่า ตามความใน พระราชบัญญัติจัดการ ศึกษาภิบาล ตาม หัว เมือง
รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๗ มาตรา ๒ มีความว่า ถ้าจะทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ ใช้ พระราชบัญญัตินี้ในตำบลใดหรือ เมืองใด
เมื่อใด จะได้ ประกาศใน หนังสือ ราชกิจจานุเบกษาแต่ใน ท้องที่ ๆ จะใช้
พระราชบัญญัตินี้ ด้วย เป็น สำคัญ นั้น

บัดนี้ มหาอำมาตย์ตรี หม่อมเจ้าถิรฤทธิเดช สมุหเทศาภิบาลมณฑลราชบุรี
มีใบบอกเข้ามา ยัง กระทรวงมหาดไทย ขอให้ นำ ความ กราบ บังคม ทด
พระกรุณา ว่า ที่ อำเภอ เมือง เป็น ที่ ตั้ง ศาลา รัฐบาลมณฑล แต่ เป็น ที่
ประชุม การค้าขาย มีบ้าน เรือน แล ผู้คน มาก สมควร จัด การ ศึกษาภิบาล
ตาม พระราชบัญญัติศึกษาภิบาลได้ ด้วย ความ บริบูรณ์ ของ ท้อง ที่ ตำบล นี้

ประการหนึ่ง แต่โดยเหตุว่าเป็นที่ประชุมชนมาก มักเกิดโรคไทยไข้เจ็บ
ในที่สุดแล้ว ถ้าจัด การ ศุขาภิบาล ชน จะ เป็น การ บัง กัน อันตราย แก่
มหาชน ด้วย ประการ หนึ่ง แต่ การที่จะจัด ศุขาภิบาล เป็น การ แรกตั้ง ชน
ควร จะ จัด แต่ เพียง ใน ตำบล นำ เมือง ท้อง ที่ อำเภอ เมือง ๆ ราชบุรี ก่อน
มีกำหนดเขต ดังนี้ คือ

๑ ตำบลเหนือจุดแม่น้ำราชบุรีฝั่งขวา

๒ ตำบลใต้จุดจากถนนท่ามะขามออกไป ๑ เส้น อ้อมเวียนเข้าไป
จุดถนนข้างวัดสี่ต้นารถ

๓ ตำบลควน ออกจุดถนนข้างวัดสี่ต้นารถ ฝากควนตก

๔ ตำบลควนตก จุดคลองโรงข้างริมวัดช่องลม

ด้วยเหตุนี้มหาอำมาตย์ตรี หม่อมเจ้าสุฤทธิเดชได้เรียกประชุมกำนัน
ผู้ใหญ่บ้าน แต่ทุกตำบลในตำบลนำเมือง ปฤกษาหารือเห็นชอบพร้อมกันว่า
ควร จะ จัด การ ศุขาภิบาล ชน ตามพระราชบัญญัติในท้องที่ตำบลนี้

เมื่อได้ทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทตามใบบอกนี้ ทรงพระราช
ดำริเห็นชอบด้วย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม

พระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้จัด การ ศุขาภิบาล ในตำบลนำเมือง
ท้องที่อำเภอเมือง ๆ ราชบุรีได้ตามความประสงค์ แต่ทรงพระกรุณา

โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานเงินภาษีเรือ โรง ร้าน ยานพาหนะ
ค่าทำเรือ แต่ค่าเช่าที่ดิน ทั้งปวง บรรดาที่เก็บได้ในเขตศุขาภิบาล

ให้เป็นผลประโยชน์สำหรับจ่ายใช้บำรุงในการศุขาภิบาลตามพระราชบัญญัติ
ประกาศมาณวันที่ ๖ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

เป็นวันที่ ๑๗๖๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๑๒ กันยายน หน้า ๑๘๖)

ประกาศแก้ไขตราเก็บเงิน ค่าภาษี ตักบ้าน เรือน โรง ร้าน สถานพาหนะ ใน เขตรัศมีตำบลตามหน้า เมือง ๆ ราชบุรี

มหาอำมาตย์โท พระยามหาอำมาตยาธิบดี ผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดี
กระทรวงมหาดไทย รับ พระบรมราชโองการ ได้เกล้าไล่ กระทรวง
ให้ประกาศทราบทั่วกัน ว่า ตามที่ได้ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าโปรด
กระทรวงมหาดไทย ให้ประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดการรัศมีตามหัวเมือง รัตนโก
สินทรศก ๑๒๗ เฉพาะใน เขตรัศมีตำบลตามหน้า เมือง ซึ่งที่อำเภอ เมือง ๆ ราชบุรี
ด้านเหนือจดแม่น้ำราชบุรีฝั่งขวา ด้านใต้วัดจาก ถนนท่ามบ้นออกไป
๑ เส้นอ้อมเวียนเข้าไปจดถนนข้างวัด สัตนารถ ด้านตะวันออกจดถนนข้าง
วัด สัตนารถ ฝาก ตะวัน ตก ด้าน ตะวัน ตก จดคลอง โรง ซ้ำง ริมวัด ซ่ง ถม
เป็น เขตรัศมีตำบลเมือง แล้ว

บัดนี้ มหาอำมาตย์ตรี หม่อมเจ้า สฤษดิ์ดิเสข ผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดี
ราชการมณฑล ราชบุรี มีใบบอกเข้ามา กราบบังคม ทูล พระกรุณาว่า
ได้ประชุมเสียดัง กรมการ สำหรับจัดการ รัศมีตำบล รวม ๙ นาย ครอบ
คณาของรัศมีตำบลเมืองตามพระราชบัญญัติแล้ว และได้ประชุมกรมการ
ปลุกษาหารือเห็นพร้อมกันว่า เงินภาษี ตัก บ้าน เรือน แะ เรือ โรง ร้าน
ยานพาหนะ และ ค่า ทำ จอด เรือ นั้น ควรเก็บใน อัตรา ดังนี้ คือ

- ๑ ตัก เรือน โรง ร้าน แะ ที่ ให้เช่า เก็บ ๑๒ ซัก ๑ ต่อปี
- ๒ ตัก เรือน โรง ร้าน แะ ที่ ไม่ได้ ให้เช่า ให้เก็บ ๑๒ ซัก ๑ ต่อปี

เทียบเท่าอัตราของ คัก เรือน โรง ร้าน แดแพทให้เช่านั้น ถ้าเป็น การ ไต่เถียงกัน ซึ่ง จะ เทียบ อัตราค่าเช่าไม่ได้ก็ให้กรรมการ ศุขาทิบาล มีอำนาจกำหนด ราคาอนุโลมตาม อัตราค่าเช่า ๑๒ ซีก ๑ ค่ำบี่

๓ เรือจอดประจำขนาดยาวตั้งแต่ ๕ วา กว้างตั้งแต่ ๑ วาขึ้นไป เก็บค่าระ ๒ บาทค่ำบี่ ขนาดยาวตั้งแต่ ๒ วา กว้างตั้งแต่ ๒ ศอก ขึ้นไป เก็บค่าระ ๑ บาทค่ำบี่

๔ รถ ๔ ล้อ เก็บคันละ ๘ บาทค่ำบี่ รถ ๒ ล้อ เก็บคันละ ๓ บาทค่ำบี่ รถลาก เก็บคันละ ๑ บาทค่ำบี่ ถ้าไม่ได้ ใช้รับจ้าง หาผลประโยชน์ให้แบ่ง อัตรารอกออกเป็น ๔ ส่วน เก็บ ๑ ส่วนค่ำบี่

๕ เกวียนเก็บเต็มตะ ๒ บาทค่ำบี่

เมื่อได้ทรงทราบผลของชุดพระบาทตามใบบอกฉบับนี้ทรงพระราชดำริห์ เห็นชอบด้วย จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศ เก็บเงิน ภาษี คัก เรือน แดแพท โรง ร้าน แดยานพาหนะค่าทำเรือ แด ค่าเช่าที่ดิน ทั้ง ปวง ที่ เก็บได้สำหรับบำรุงการศุขาทิบาลแก่ผู้ ซึ่งอยู่ใน เขตวิ ศุขาทิบาลเมือง ราชบุรี มีอัตรากำหนดที่ สุ่มเทศศุขาทิบาล แดกรรมการประชุม ปลุกฆ่าตกลด ซึ่งได้เข้ามาแล้วในประกาศนี้ตั้งแต่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๒ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

(ลงนาม) มหาอำมาตย์โท พระยามหาอำมาตยาธิบดี

ผู้รั้งตำแหน่ง เสดนาบดี

12/10/2566

(ได้มี ๓๒ วันที่ ๑๒ กันยายน หน้า ๑๘๘)

ประกาศเลิกมณฑลเพ็ชรบูรณ์เข้าเป็นเมืองในมณฑลพิษณุโลก
แต่แยก มณฑลพายัพเป็น มณฑลมหาสารคาม แต่มณฑล
พายัพ รวมเรียกว่า มณฑลภาคพายัพ มีตำแหน่งอุปราช
เป็นผู้ตรวจตรา กำกับราชการ

มหาอำมาตย์โท พระยามหาอำมาตยาธิบดี ผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดี
กระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการได้เกล้าฯ ดำรัสเห็นเกล้าฯ
ตั้งว่า เมืองเพ็ชรบูรณ์ แด่เมือง หด้มคักดี ซึ่งได้จัด การ ปกครอง เป็น
มณฑล ๑ เรียกว่า มณฑลเพ็ชรบูรณ์ นั้น มีเพียง ๒ เมือง แต่ผู้คน
พลเมืองรวมทั้งมณฑลก็น้อยกว่าเมือง ๆ เดียวในมณฑลอื่นอยู่หลาย เมือง
แต่เพราะใน ชั้น เดิม มีเหตุใจ ผู้ ร้าย ชุก ชุม แต่การไป มา กับกรุง เทพ ฯ ไม่
สะดวก การ ที่ จัด ปกครอง เป็น มณฑล ก็ สมควร อยู่ แต่ เวลา นี้ เหตุ
การณ์ ใจ ผู้ ร้าย เบาลางลงแล้ว ทางไป มา นั้น ก็มี ทาง รถไฟ สาย เห็นอยู่ ไป
ถึง มณฑลพิษณุ โลกแต่ได้จัดการรักษาทางจากมณฑลพิษณุโลกให้ ไปเมือง
เพ็ชรบูรณ์ แด่เมืองหด้มคักดีได้สะดวกแล้ว ทรงพระราชดำริเห็นว่าสมควร
ยกเลิกมณฑล นั้น เสียได้ จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ยกเลิก
มณฑล เพ็ชรบูรณ์ แด่ให้รวม เมือง เพ็ชรบูรณ์ แด่เมืองหด้มคักดีอยู่ในความ
ปกครองบังคับบัญชา ของ สมุห เศาภาบาด มณฑล พิษณุ โลก ตั้ง แต่
วันที่ ๑ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

อนึ่ง ทรง พระราชดำริเห็นว่า มณฑลพายัพ เป็น มณฑล ที่มี เมือง ใหญ่
หลาย เมือง 12 แต่เมือง เหล่า นั้น ก็มี ที่ กว้าง ใหญ่ ระยะทาง ห่าง ไกล กัน
มาก แด่แยก ย้าย กัน อยู่ ใน ที่ ตม แม่ น้ำ เจ้าพระยา แม่ น้ำ ของ แด

แม่น้ำคง (สาละวิน) ถึง ๓ ตุ่มน้ำ รวมจำนวนผู้คนพลเมืองมากกว่า
 มณฑลอื่น ๆ หากที่ สุ่มเทศาภิบาล ผู้เดียวจะไปตรวจตราราชการให้เพียง
 พอ ทัว ถึง เสมอไปได้ ทรงพระราชดำริเห็นว่า สุ่มควร แยกที่จะแบ่ง
 ท้อง ที่มณฑลพายัพจัด ตั้ง เป็นอีก มณฑล ๑ เพื่อให้ สดวก แก่การ ปกครอง
 ต่อไปภาย น้่า จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้แยกท้อง ที่มณฑล
 พายัพ คือ เมืองนครน่าน ๑ เมืองนครลำปาง ๑ เมืองแพร่ ๑ รวม
 ๓ เมือง ตั้ง ขึ้น เป็น มณฑล ๑ ต่างหาก มีนามว่า “มณฑลมหาราชบุรี”
 ตั้งศาลารัฐบาลที่เมืองแพร่ แต่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้มหาอำมาตย์ตรี
 พระยาเพชรรัตนสงคราม เป็น สุ่มเทศาภิบาล มณฑลมหาราชบุรี ตั้งแต่
 วันที่ ๑ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ เป็นต้นไป

อนึ่งทรงพระราชดำริว่า มหาอำมาตย์โท เจ้าพระยาสุรสีห์วิสิษฐศักดิ์
 สุ่มเทศาภิบาล มณฑล พายัพ นั้น เป็น ผู้มีความ สามารถใน ราชการแถ
 ษานาญ ราชการ มณฑล พายัพ เป็น อัน มาก สุ่มควร จะ พระ ราชทาน
 เกียรติยศตำแหน่งราชการตั้ง ถว่า สุ่มเทศาภิบาลได้ จึงทรงพระกรุณาโปรด
 เกล้า ฯ ให้มหาอำมาตย์โท เจ้าพระยาสุรสีห์วิสิษฐศักดิ์ รับราชการ
 ตำแหน่ง อุปราช เป็นผู้ตรวจกำกับ ราชการ มณฑลพายัพ แต่ มณฑล
 มหาราชบุรี ทั้ง ๒ มณฑล รวม เรียกว่า “มณฑลภาคพายัพ” ตั้งแต่
 วันที่ ๑ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

ประกาศมาณวันที่ ๖ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
 (ลงนาม) มหาอำมาตย์โท พระยามหาอำมาตยาธิบดี
 ผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดี

12/10/2566

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๑๒ กันยายน น้่า ๒๐๐)

ประกาศ โอนการปกครองวัดพระศรีรัตนศาสดาราม มาอยู่ในความปกครองกระทรวงวัง

มีพระบรมราชโองการดำรัสเห็นชอบเกล้าเห็นชอบกระหม่อมสั่งว่า การ
ปกครองวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ซึ่งแต่เดิมได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้ มีกรรมการ พุทธรัตนสถาน เป็นผู้ดูแลจัดการ นั้น ณบัดนี้ กรรมการ
บางพระองค์ บางท่านได้ล่วงโรยขาดไป และถ้าจะคงจัดไปตามระเบียบ
เดิมนั้น จะไม่เหมาะแก่การ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ โอน
หน้าที่ การ ปกครอง วัด พระศรีรัตนศาสดาราม ไปรวม อยู่ใน ความ ปกครอง
ของ กระทรวง วัง แต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๘ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
เป็นวันที่ ๑๗๓๒ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(เดิม ๓๒ วันที่ ๑๒ กันยายน หน้า ๒๐๓)

พระราชกำหนดลักษณะปกครองเสื่อป่า

พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระมกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
ทรงดำรัสฯ คำแห่ง นายเสื่อป่า ทรงบังคับบัญชาการเสื่อป่าทั่วไป มีพระ
บรมราชโองการดำรัสเห็นชอบเกล้าเห็นชอบกระหม่อมสั่งว่า ณบัดนี้ การปกครอง
เสื่อป่าได้ขยายเป็น การ แพร่หลาย และตั้ง เป็น หลักฐานมั่นคงแล้ว สมควร
จะตรา พระ ราชกำหนด ลักษณะ ปกครอง เสื่อ ป่า ขึ้นไว้ เพื่อรักษาวินัย
และ แบบ ธรรมเนียม ของ เสื่อ ป่า ให้เป็น ระเบียบ อันดี ดั่งไป จึง ทรง พระ
กรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตรา พระ ราชกำหนด โดย บท มาตราต่อไปนี้

มาตรา ๑

ว่าด้วยนามพระราชกำหนดและการใช้พระราชกำหนด

ข้อ ๑ พระราชกำหนดนี้ให้ มีนามว่า "พระราชกำหนด ตักษณ
ปกครองเสือบ้า พระพุทธศักราช ๒๔๕๘"

ข้อ ๒ ให้ ใช้พระราชกำหนดนี้ตั้งแต่วันที่ ๑๑ เดือน พฤศจิกายน
พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ กฎและข้อบังคับเสือบ้าใด ที่ได้ตราไว้แต่เดิม และขัด
กับความใน พระราชกำหนดนี้ ให้ยกเลิกกฎข้อบังคับนั้น ๆ เสีย ไม่ใช่
ต่อไป

มาตรา ๒

ว่าด้วยการปกครองเสือบ้า

ข้อ ๔ การ ปกครอง เสือบ้า นั้น พระบาท สมเด็จพระเจ้า อยู่หัว
ทรง ดำรง ตำแหน่ง นายก เสือบ้า ซึ่ง เป็น ตำแหน่ง สูง สุด ของ คณะเสือบ้า
ทรง พระบรม เสด็จ ณาภาพ บังคับ บัญชาการ เสือบ้า ทั้ง ปวง โดย ตลอด ได้ ทรง
พระ กรุณา โปรด เกล้าฯ ให้ จัด ตั้ง กรม บัญชาการ เสือบ้า ขึ้น ไว้ สำหรับ
เป็นที่ รวบรวม การ ปกครอง เสือบ้า ทั่วไป ใน กรม บัญชาการ เสือบ้า นั้น ให้ แบ่ง
หน้าที่ เป็น กรม ต่าง ๆ คือ

๑. กรม เสนาธิการ เสือบ้า

๒. กรม ปลัด เสือบ้า

๓. กรม จเร เสือบ้า

- ๔. กรมยกระบบริ เลือบ
- ๕. กรมเกียกกาย เลือบ
- ๖. กรมต็ดต เลือบ
- ๗. กรมพระธรรมนญ เลือบ

กรมต่าง ๆ เหล่านี้ มีหัวหน้า เป็นผู้บังคับรับผิดชอบการในกรม และแบ่งเป็นแผนกต่าง ๆ มีหัวหน้าแผนก และเจ้าพนักงาน ประจำตามสมควร

นอกจากนี้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้จัดรวมเลือบเป็น กรมกอง เพื่อความสะดอกแก่การ บัญคับบัญชา จัดเป็น กองเลือนาต่าง ๆ ตามที่สะดอก คือ

(ก) เป็น กองเลือนาหตวง รักษา พระองค์ ๑ กอง ซึ่ง มีหน้าที่เป็น ผู้รักษา พระองค์ พระ บาท สมเด็จ พระเจ้า อยู่หัว ไม่เกี่ยวข้อง แก่ การ รักษา ดิน แดน มณฑล หรือ ภาคใด แห่ง พระ ราชอาณาจักร โดย เฉพาะ หามิได้

(ข) เป็น กองเลือนารักษา ดิน แดน อื่น หลาย กอง ซึ่ง จะ ได้ จัด ตั้ง ขึ้น เพื่อ ความสะดอก แก่ การ รักษา ดิน แดน ใน พระ ราชอาณาจักร สุดแท้ แต่ จะ ทรง พระ ราชดำริ เห็น สมควร ให้ มี กักกอง ดัง จะ ได้ ประกาศ มา เป็น ครั้ง คราว ต่อไป

กองเลือนาต่าง ๆ เหล่านี้ มี ผู้บัญชาการ กองเลือนา เป็นผู้บังคับ รับผิดชอบ การ ใน กองเลือนา โดย สัตถ์ ชาติ และ แบ่ง การ ปกครอง ออก เป็น กรม และ กอง เลือบ เลือนา ต่าง ๆ ประจำ ตาม เมือง มณฑล ที่ รวม ขึ้น อยู่ใน กอง เลือนานั้น ๆ กรมเลือบเลือนา กรม หนึ่ง แบ่ง เป็น หลาย กอง พัน หรือ แบ่ง เป็น

กอง พัน เดียว กี่ โหล ซึ่ง แต่ว แต่ เป็น การ งดอด แก่ ระเบียบ การ ปลดครอง ถ้า
 กรม หนึ่ง จด เป็น กอง พัน เดียว ผู้ บังคับ การ นั้น เอง เป็น ตัว ผู้ บังคับ กอง พัน
 ส่วน กอง พัน แบ่ง ย่อย ออก ไป เป็น หลาย กอง ร้อย จะ เป็น ๔ กอง ร้อย หรือ
 ๒ กอง ร้อย ก็ได้ กอง ร้อย แบ่ง เป็น ๔ หมวด และ หมวด ๑ แบ่ง ออก
 เป็น ๒ หรือ ๔ หมู่ ซึ่ง ใด ๆ ก็ จะ เป็น การ เหมาะ แก่ จำนวน สมาชิก ที่มี อยู่

มาตรา ๓

ความมุ่งหมายในการจัดตั้งกองอาสาสมัคร

ข้อ ๕ ความมุ่งหมายที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
 ให้ตั้ง กอง เต็มมา คือ กอง อาสา สมัคร จน เ็น ก็ เพื่อ ดำรง บังคับ
 รักษา ชาติ, ศาสนา, พระ มหา ธรรม ะ ชรี ย และ รักษา ความ เป็น ไทย ให้ ดำรง
 คง อยู่ โดย อีศรภาพ มี ให้ ชาว ชี ก ล ก ร หมู่ ร้อย มา กระทำ การ ย้าย พระ ราช
 อาณาจักร ได้ เพราะ ฉะนั้น เต็มมา ทั้ง หลาย เมื่อ ถึง สมัย ที่ จะ ต้อง กระทำ หน้าที่
 เพื่อ บังคับ รักษา พระ บรม เสด็จ อนุ ล า พ พระ บาท สมเด็จ พระ เจ้า อยู่ ทิด และ
 รักษา พระ ราช อาณา จักร ธิ ยาม ชี เบ ย ดัน ประเทศ บ้าน เกิด เมือง นอน เพื่อ ให้
 พัน ทร แห่ง ชาว ชี ก ล ก ร เมื่อ ไต่ แล่ว ต้อง พริบ ม เปรียง กัน ที่ จะ กระทำ หน้าที่
 โดย เต็ม กำ ลัง ความ สามารถ ทุก ตัว คน แม้ ใน ที่ ลุ ด จะ ต้อง เสีย ชีวิต
 หรือ เดือด หย ด ก็ ไม่ หวาด หวั่น หรือ ย่อ ท้อ จึง จะ นับ ว่า เป็น ไทย ชาติ
 นักรบ ซึ่ง พ ล ก อ ม ก ต บั ง ญู จ ง ร ัก ก ล ก ต คือ พระ มหา ธรรม ะ ชรี ย, ชาติ, ศาสนา
 และ บ้าน เกิด เมือง นอน ของ คน

ข้อ ๖ ในการที่เสือบาจะกระทำหน้าที่เพื่อ บ่ง กษัตริย์ชาติ, ศาสนา พระมหากษัตริย์ไว้ โดย บริบูรณ์ พร้อมเพียง นั้น บ่อมอาไ้รับความ ต่ำมีศักดิ์ และ ความ พยายาม เรียบร ู การ ใน หน้าที่วิชา นีกรบ ให้ มีความ ขำนิ ขำนาญ ตั้งแต่ เวลา ปกติ ความ ขำนาญ อันนี้ บ่อม เนื่อง มาจาก การศึกษา และ การ ผูก ซ่อมต่าง ๆ ประกอบด้วย ความ รักษา วินัย แบบ ชรรมนิยม นิติธรรมให้ เครื่อง ครัด ที่ จะ พัง บังคับบัญชา มี หน้าที่ เป็นนาย เหนือคน ใน ทาง ที่ ตก และ ซอบ ด้วย ราชการ เมื่อ ถึง สิ้นข ที่ จะ ต้อง กระทำ หน้าที่ อัน ต่ำคัญ เมื่อใดแล้ว ก็ จะ ได้ เป็น การ พร้อมเพียง ที่ จะ กระทำ หน้าที่ บรรลุ สิ้นตัว ประสงค์

มาตรา ๔

หน้าที่ของเสือบาททั่วไป

ข้อ ๗ เสือบาททั่วไป ตลอดจน ผู้ใหญ่ และ ผู้ น้อย มี หน้าที่ ต่ำคัญ คือ ต้อง ระวัง บ่ง กษัตริย์ พระ บรมเดชา นภาพ ของ พระ บาท ส้ม เต็จ พระ เจ้า อยู่หัว และ รักษาความเป็นไทย ให้ยัง ยืน ทาวไป สิ้นคนพา เมื่อ ถึงคราว ที่ จะ ต้อง กระทำ หน้าที่ เพื่อ รักษาความ สงบ รวบควม เมื่อใด แล้ว ต้อง พร้อม เพียง ถิ่น กระทำ หน้าที่ โดย เต็มกำลัง ความ ต่ำมารถ ทุกตัว คน

ข้อ ๘ เสือบา ทุกคน ต้อง เตรียม พร้อม ที่ จะ ต่อสู้ ราชศัตรู หมรายซึ่ง จะ พัง มี มา ทัง ภายนอก และ ภายใน และ ใน การ ที่ จะ กระทำ หน้าที่ ให้ เป็น ผล ต่ำแข็ง นั้นของไม่ คิด ถึง ชีวิต หรือ เดือด เนื้อ เป็น อัน ชาติ เมื่อ ผู้ใด มี ตำแหน่ง หน้าที่ กระทำ การ อย่างใด คง พยายาม ปฏิบัติ หน้าที่ ของ คนไปโดย

ความเคร่งครัด และโดยความสัจสัตย์ดังที่ได้ให้สัตย์ดำเนน ถือน้ำพระ
พิพัฒน์สัตยา ต้องพึงคำสั่งผู้ที่เป็น นายเหนือไมทางที่ ถูก และ ชอบ
ด้วย ราชการ ไม่ไต่เตง หรือ คัด คำน ให้ เลื่อม เสื่อม วนัย ทั้ง ของ ไม นึก ถึง
ประโยชน์ ส่วน คน หรือ เห็น แก่ ญาติ มิตร เป็น อัน ซาต

ข้อ ๙ เลือ มา ทุกคน ต้อง พยายาม เรียน รู้ การ ใน นาน ที่ ของ คน ทั้ง
ต้อง หมั่น จดจำ พระราชกำหนด กฎหมาย, คำสั่ง, ข้อบังคับ แล้ว และ ปฏิบัติ
การ ให้ ต้อง ตาม โดย ถอด ชัน แม้ ว่าจะ ทำ ผิด ดง เมื่อใด และ ที่ จะ เกียง ว่า
เพราะ ไม่ ทราบ ความ ใน พระราชกำหนด กฎหมาย นั้น จะ ไม่ เปน ทาง แก่ ตัว
ได้ เปน อัน ซาต

ข้อ ๑๐ เลือ มา ทุกคน แม้ ทราบ ว่า ผู้ใด คิด การ ประทุษร้าย คือ พระ
บาท สมเด็จ พระเจ้า อยู่หัว หรือ ชาติ, ศาสนา กิตติ หรือ คิด มั่ว สุ่ม ประชุม กัน
เพื่อ ก่อ การ ทุจริต ซึ่ง เปน การ ผิด ช่อ พระราชกำหนด กฎหมาย ของ ประเทศ
บ้าน เมือง กิตติ ต้อง รับ รายงาน ต่อ ผู้ที่ มี นาน ที่ บัง คับ บัญชา เห็น คน ทั้ง ที่
กั และ ผู้ บัง คับ บัญชา มี ได้ นำ เสนอ ความ นั้น ชน เรียง น รียง เปน ตำ คับ ไป จน
ถึง ที่ สุด เพิก เฉย เสีย ก็ ให้ ทำ ฎีกา กราบ บัง คม ทูล พระ กรุณา ทราบ ได้
เฝ้า ของ ขัด พระ บาท

ข้อ ๑๑ บรรดา เลือ มา ทั้ง หาย ไม่ ว่า ผู้ใหญ่ หรือ ผู้ น้อย ต้อง มีความ
ซื่อ คัด ซึ่ง กัน และ กัน ประตจ หนึ่ง เปน ญาติ หรือ สหาย ที่ รัก ทั้ง ต้อง คอย
ศรั เดอ ม และ ช่วย เหลือ อด อดทน ซึ่ง กัน และ กัน ทุ กุ เดิม อด

ข้อ ๑๒ ยศหรือบรรดาศักดิ์ในหน้าที่ราชการนั้น ไม่จำเป็นต้องตรงกับตำแหน่งในขณะเสด็จฯ โดยเหตุว่าผู้ที่มิใช่ยศสูงอาจทำการในตำแหน่งที่ต่ำ และผู้ที่มิใช่ตำแหน่งต่ำอาจทำการในตำแหน่งที่สูงก็ได้ เพราะฉะนั้นห้ามมิให้ผู้ที่ยศบรรดาศักดิ์สูง ถือว่าเป็นการเสียเกียรติยศในการที่จะต้องทำการใดบ้างกับสามัญชนที่ยศบรรดาศักดิ์ต่ำกว่าตน และห้ามมิให้ทำการกระต้างกระเดื่อง หรือใดเลยทำให้เป็นการเสื่อมเสียวินัย และแบบธรรมเนียมของเสด็จฯได้เป็นอันขาด ต้องพยายามปฏิบัติหน้าที่ให้เรียบร้อยโดยเรียบร้อยอยู่เป็นนิตย์

ข้อ ๑๓ ห้ามมิให้เสด็จฯไม่ว่า พลรบ หรือผู้ช่วย พลรบตั้งแต่ผู้ใหญ่ตลอดจนถึงผู้น้อย ไปดื่มข้าว เปน ส้มจุก อยู่ใน ส้มจุก หรือ ส้มจุก พรรคพวกใด ๆ ที่มีความคิดทุจริตเพื่อประสงค์จัดการบ้านเมือง หรือไปนั่งฟังการในที่ประชุม อังคาร ซึ่งเป็นการเสื่อมเสียต่อพระวาทกำหนดกฎหมายของบรรเทศบ้านเมืองเป็นอันขาด และห้ามมิให้ช่วยเหลือนทาง อ้อมเช่นช่วยเกลี้ยกล่อมโทษหาความประสงค์ของ ส้มจุก หรือ ส้มจุก พรรคพวกนั้น ๆ เป็นอันขาด เพราะฉะนั้นเมื่อเสด็จฯคนใดจะประพฤติฝ่าฝืนข้อความที่ห้ามนี้แล้ว ก็ให้ตา ออกเสียจาก ส้มจุกเสด็จฯ ต้องไม่แต่งเครื่องเสด็จฯต่อไป

ข้อ ๑๔ บรรดา ข้าราชการในหน้าที่ราชการเสด็จฯ ขัง บัด บัด เป็นข้อความฉบับนี้ ห้ามมิให้ ส้มจุกเสด็จฯ นำ ข้าราชการ นั้น ๆ ออกโฆษณา หรือตั้งข่าวแก่ หนังสือพิมพ์ เป็นอันขาด และห้ามมิให้กล่าวความเท็จยกยอ

ของ ฅวญ ราชการ บำ เมือง ใน ที่ ประชุมชน อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด เปน ชัน ชาว
แวน เฅย แด่ เมือ เตี รม อญญาต จาก ผู้ บังคบั บญชฯ แด้ว ว่า ชาว นั้น มี ไซ
คความ ดี บั จึง คอว บอถ เเต่ ใด

ข้อ ๑๕ ถา ม คความ ดี ดั ย ใน นาท ราชการ เลือ มา หรือ มี การ ชค ของ
อย่าง ใด แด้ว คอง เวียน หรือ คอง โถ่ ถา ม ต่อ ผู้ ที่ เปน นาย เหนือ คน ่ ฅน
แฅมอ ห้าม มี โห ฅา พวาง หนึ่ง โว่ แด้ว และ คิต เเต่ ไป ตาม ขำ เฅย ใจ ซึ่ง เปน การ
ผิต ๆ ถก ๆ ชัน เปน เฅง นำ มา ซึ่ง คความ เสี่ย หาย โดย ไซ เเทก ถา แด้ว เฅมอ
ถา ม ผู้ บังคบั บญชฯ แด้ว และ ผู้ บังคบั บญชฯ หนึ่ง เฅย หรือ โห ฅอ ฅาย ให้ เปน
ที่ แฅม แงจ พอก บั คความ ประสงค์ แด้ว จึง โห ไร เว้น ถา ม ผู้ ที่ เปน นาย เหนือ
ชัน ดัง คอ ชัน ไป

ข้อ ๑๖ เลือ มา ทง หตาย เมือ เวเฅก กระทำ การ ใน นาท เลือ มา คอง แงจ
แฅว ฅอง แงจ ถาย เลือ มา ให้ เปน ที่ ดี คาก เวีย เวีย ถก คอง ด้วย พระ ราช ฅัก หนต
แฅว ฅอง แงจ ถาย เลือ มา คอง รกษา เกีย ฅย ฅก เลือ มา และ ฅรียา ทง ฅ
อง ฅา ฅย เปน ฅน ฅย ทง คอง มี ฅรียา ฅรียา ไส ฅย ฅน โย น ให้ ฅภาพ เวีย เวีย
ดัม คอว แก่ นาท ของ ผู้ ที่ เปน ฅก รม

มาตรา ๕

ว่าด้วยผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น

ข้อ ๑๗ เลือ มา ทง หตาย ฅบ ว่า คม เปน ฅา ของ พระ บาก ดัม เฅจ พระ
เจ้า ฅย (๒) ฅย คอง ฅย ฅม ฅน แด้ว โห การ ฅ จะ ปญบ ฅ นาท ราชการ
ให้ ฅา ฅน ฅบ โดย เวีย เวีย ฅน ฅา คอง ฅย ใน ฅ บังคบั บญชฯ ผู้ ที่ เปน นาย

เห็นชอบ ตามลำดับชั้น และ ค่าง คน ต่าง กระทำ การ ตาม นวัตกรรม ที่ ของ คน ให้
ดำเนิน ไป ด้วย ความ เรียบร้อย ไม่ แก่ง แ่ง หรือ ก้าว ภาย หน้า ที่ ซึ่ง กัน และ กัน
เป็น อันขาด

ข้อ ๑๘ ผู้บังคับบัญชา ของ พลเสนา มา ตาม ลำดับ ชั้น นั้น คือ

- ๑. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี
- ๒. ผู้บัญชาการกองเสนา
- ๓. บัณฑิตการ ผู้บังคับการพิเศษ หรือ ผู้กำกับการ
- ๔. ผู้บังคับกองพัน
- ๕. ผู้บังคับกองร้อย
- ๖. ผู้บังคับหมวด
- ๗. ผู้บังคับหมู่

ข้อ ๑๙ ผู้บังคับบัญชา โดย ตรง ของ พลเสนา ใน กรม กอง ที่ คน
ประจำการ นั้น คือ ผู้บังคับบัญชา ที่ โดด ชัด ที่ สุด เช่น นายหมู่ เป็น ผู้บังคับ
บัญชา โดย ตรง ของ พลเสนา และ ถ้า เป็น นายเสนา ชั้น ต่ำกว่า บัณฑิต
ผู้บังคับหมวด และ ผู้บังคับกองใน กอง และ หมวด ที่ คน ประจำ

บรรดา ผู้ แทน ผู้บังคับบัญชา ตาม ชั้น ต่าง ๆ ที่ กล่าวมานั้น ย่อม มี อำนาจ
บังคับบัญชา เหมือน หนึ่งใน ผู้บังคับบัญชา ทุก ประการ ใน ระหว่าง ที่ กระทำ
การ แทน

ข้อ ๒๐ เพื่อที่จะ บ่งชี้ มิให้ เป็น ที่ สงสัย ใน คำว่า ผู้บังคับบัญชา
หรือ ผู้ใหญ่ ผู้ น้อย นั้น ท่าน จึง อธิบาย ไว้ ว่า

12/10/2558

ก. ผู้บังคับบัญชา นั้น คือผู้ที่หน้าที่ เป็นหัวหน้าควบคุมพลเดือบา
ทั้งหลายที่ได้กำหนดให้ อยู่ใน บังคับบัญชา ซึ่ง เป็นผู้รับผิดชอบ ในการ
ปกครอง ตลอดจน การฝึกหัด ตั้งสอน และมีอำนาจในการ สั่งลงโทษได้

ข. ผู้ใหญ่ นั้น คือผู้ที่มียศ และอาวุโสตั้ง กว่ากันซึ่งไม่มีหน้าที่
บังคับบัญชา ทั้งไม่พึงรับผิดชอบในความ ประพฤติ ของผู้น้อย และไม่
มีอำนาจสั่ง ลงโทษ อย่างไรก็ดี แต่ ผู้ใหญ่ มีอำนาจที่จะ ตักเตือน ว่ากล่าว
ผู้น้อยได้เมื่อ เห็นผู้น้อย กระทำผิด ซึ่งผู้น้อย จะ ต้อง มีความเคารพนบกับ

ค. ผู้น้อย นั้น คือผู้ที่มียศ และอาวุโสต่ำกว่าหรืออ่อนกว่าผู้ที่มียศ
และอาวุโสตั้ง กว่าตน

อนึ่ง การ ตำมยศ ผู้ใหญ่ ผู้น้อยใน ขณะเดือบานนั้น ให้นับตามชั้นยศ
เดือบา อย่างเดียว ตลอดทั้ง ชมสัญญาบัตร และ ชั้นประทวน ทั้งนี้ไม่เกี่ยวกับ
บรรดาศักดิ์ ราชทินนาม หรือยศชั้น นาง อย่าง หนึ่ง อย่างไรก็ดี

ข้อ ๒๑ บรรดากรมกองเดือบาที่ไปรวมกัน อยู่ณที่ใด ๆ นั้น
ถ้า และมีได้ มีคำสั่ง บราภฏว่าใดตั้งให้ ผู้ใด เป็นผู้บังคับบัญชาทั่วไป แล้ว
ก็ให้ผู้ที่อาวุโสตั้ง สูงสุด ณที่นั้น เขารับหน้าที่ เป็นผู้บังคับบัญชา และให้
• บรรดาผู้บังคับบัญชาที่ควบคุม กองเดือบาต่าง ๆ ที่มารวมอยู่นั้น รับผิดชอบไป
รายงาน ตนเอง ต่อผู้ที่อาวุโสตั้ง สูงสุด ณที่ เพื่อได้รับคำสั่ง ในการที่จะ
ปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

ข้อ ๒๒^{10/2566} ระเบียบการ บังคับบัญชา และสั่งการต่าง ๆ ในหน้าที่เดือบา
นั้น ยึดมี ระเบียบ ดำเนิน การตั้งไป ตาม ลำดับชั้น บังคับบัญชา เพราะฉะนั้น

ถ้าปรากฏขึ้นเมื่อใด คำสั่งนั้นถึงแตกต่างกัน คือผู้บังคับบัญชาชั้นตั้ง
 ตั้งอย่างหนึ่ง แล้วและผู้บังคับบัญชาชั้นรอง ๆ ไปถึงการอีกอย่างหนึ่ง
 ต้องให้ยกต่อคำสั่งของผู้บังคับบัญชาชั้นตั้งเดิมต่อไป ยกตัวอย่างเช่น
 ผู้บังคับกองร้อยสั่งให้ทำการอย่างนั้นอย่างนี้ แล้วและผู้บังคับการมา
 สั่งห้ามมิให้ทำเช่นนั้น ต้องถือตามคำสั่งของผู้บังคับการ ต้องไม่ทำตง
 เป็นคน

มาตรา ๒

ว่าด้วยหน้าที่ผู้บังคับบัญชา

ข้อ ๒๓ นายเสนาบดีผู้บังคับบัญชาทุก ๆ ชั้นมีหน้าที่สำคัญที่จะ
 ปลุกใจให้ผู้ที่อยู่ในใต้บังคับบัญชามีความซื่อตรงจงรักภักดีต่อพระบาท
 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ชาติ, ศาสนา, และถิ่นฐานบ้านเกิดเมืองนอน
 จนในที่สุดจะยอมสละชีวิตถวาย เป็น พระราชพลีใน สมัยที่จะต้อง
 กระทำหน้าที่เพื่อของถิ่นรักษาพระบรมเดชานุภาพ และความอิศรภาพ
 เป็นไทยแห่งชาติ ทั้งตั้งสติให้มีความรู้สึกจดจำความสำคัญในคำ
 ดำรัสเตือนนำพระพรมณีสติยาให้จงถรมทรามอยู่ในใจผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา
 อยู่เป็นนิตย์ และให้มีความยำเกรงตั้งอยู่ใน พระราชกำหนดกฎหมาย
 ของประเทศบ้านเมือง

ข้อ ๒๔ บรรดาผู้ใหญ่ที่มีหน้าที่บังคับบัญชาควบคุมผู้น้อย ต้อง
 มุ่งในการรักษาวินัยแบบธรรมเนียมด้วยความเคร่งครัด อยู่เป็นนิตย์ ต้อง
 อธิบายชี้แจงให้ผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาทราบว่าการปฏิบัติตามคำสั่ง

ผู้บังคับบัญชาที่เป็น นาย เหนือ ตนให้เคร่ง คัดนั้น เป็น หัวใจ สำคัญ
 ของ ราชการ เลือดมา การ ที่ผู้ น้อย กระทำ การ กระต่าง กระต้องไม่ พัง บังคับ
 บัญชา ผู้ เป็น นาย เหนือ นั้น อาจ มี ผล ราย ได้ และ ก็ ยัง เป็น เวลา ดัง คราม
 ด้วย แล้ว ก็ อาจ จะ นำ มา ซึ่ง ความ เสีย หาย ได้ อย่าง ร้ายแรง เพราะ ฉนั้น จึง
 เป็น การ จำ เป็น ที่ จำ ต้อง ตั้ง สอน ไว้ แต่ เวลา ปรกติ

ข้อ ๒๕ ผู้บังคับบัญชาต้อง ตั้ง อยู่ใน ความ ยุติธรรม ไม่ ต่ำ เหยิง
 เมื่อ จะ ตั้ง การ หรือ บังคับ ให้ผู้ น้อย กระทำ การ อย่างใด ต้อง ให้ ทำ การ
 นั้น ให้ เป็น ที่ สำเร็จ โดย แน่ นอน ไม่ ย่อ หย่อ น หรือ ผ่อน ปรน ให้ เป็น ที่
 เสื่อม เสี่ย วิญญาณ ได้ เป็น อัน ชาติ ใน การ ที่ จะ ทำ นำ ที่ ให้ เป็น ผล สำเร็จ ดัง
 กล่าว มา นี้ คน เอง ต้อง แ่ตั้ง เป็น ตัวอย่าง ตั้ง อยู่ใน ความ สุดำหะ วิริยภาพ
 ซด ทน แล อยู่ใน ความ ประพฤคิต จึง จะ เป็น ที่ เคารพ นับถือ ของ ผู้ น้อย

ข้อ ๒๖ ผู้บังคับบัญชาต้อง เขาใจ ได้ ตู แ่ความ ทุกข์ สุข ขง ผู้ ที่
 อยู่ใต้ บังคับ บัญชา และ ช่วย เหลือ ผู้ น้อย ใน กิจ การ ต่าง ๆ ตลอดจน การ
 ส่วน ตัว ตาม แ่ จะ ช่วย เหลือ ได้ ใน ทาง ที่ ถก และ ชอบ ด้วย ราชการ เพื่อ
 ให้ ผู้ น้อย มีความ ยำเกรง นับถือ คน ประคจหนึ่ง เป็น บิดา หรือ ญาติ ผู้ ใหญ่

ข้อ ๒๗ ผู้บังคับหม มี นำ ที่ รับ ผิด ชอบ ใน การ บังคับ บัญชา พด เลือ มา
 ใน หมู ของ ตน ต้อง ทราบ ข้อ และ รุค ผด เลือ มา ที่ อยู่ใน บังคับ บัญชา โดย
 โถด ซด ตลอดจน นี้ ได้ ยำคอ และ ความ ประพฤคิต ทั้ง เป็น ผู้ รับ ผิด ชอบ
 ใน การ ผก หัก ตั้ง สอน และ เป็น ผู้ ช่วย ผู้ บังคับ หมอค ใน กิจ การ ต่าง ๆ

และ ฉน ตรง ต่อ ผู้ บังคับ หมอค

ข้อ ๒๘ ผู้บังคับหมวด มีหน้าที่รับผิดชอบในการ บังคับบัญชาสมาชิก
ในหมวด ตลอดจน การฝึกหัดสั่งสอน สมาชิกใน หมวด ทั้งต้อง ทราบ
ชื่อ และ วุฒิการศึกษา ที่อยู่ใน บังคับบัญชาโดยใกล้ชิด เป็นผู้ช่วยผู้บังคับกอง
ในกิจการต่าง ๆ และ ขึ้นตรงต่อผู้บังคับกอง

ข้อ ๒๙ ผู้บังคับกอง มีหน้าที่เป็นผู้รับผิดชอบ ปกครอง สมาชิกที่
รวมอยู่ใน กองร้อย และ เป็นผู้อำนวยความสะดวก สั่งสอน ใน กองร้อย
ตามที่ผู้บังคับกอง พันได้กำหนด ตลอดจน การรักษา ระเบียบการ แต่งกาย
ของ สมาชิกให้เป็นไป ด้วยความ สะอาด เรียบร้อย ถูกต้อง ทั้งต้อง ทราบ
นิสัยใจคอ และ ความประพฤติ ของสมาชิกที่อยู่ใน บังคับบัญชาโดยใกล้ชิด
เป็นผู้ช่วยผู้บังคับกอง พันใน กิจการ ต่าง ๆ และ ขึ้นตรงต่อผู้บังคับกอง พัน
(สำหรับ กรมที่จัดเป็น ๑ กอง พัน นั้น ผู้บังคับการ กรม นั้นเอง เป็น
ผู้บังคับกอง พัน ถ้าเป็นเช่นนั้นผู้บังคับกองร้อยก็ ขึ้นตรงต่อผู้บังคับการ)

ข้อ ๓๐ ผู้บังคับกอง พัน มีหน้าที่ บังคับบัญชา บรรดาสมาชิกที่ประจำ
อยู่ใน กอง พัน ของ ตน แต่รับผิดชอบใน การฝึกหัดสั่งสอน และ ความ
ประพฤติ ของ สมาชิกใน กอง พัน ตลอดจน การ รักษา ระเบียบการ แต่ง กาย
ให้เป็นไปโดย ถูกต้อง และ การอื่น ๆ ใน กอง พัน ขึ้นตรงต่อผู้บังคับ
การ กรม

ข้อ ๓๑ ผู้บังคับการ กรม มีหน้าที่ รับผิดชอบใน การ ปกครอง กอง พัน
กองร้อย ที่ รวม ขึ้น อยู่ใน บังคับบัญชา รักษา ระเบียบการ ฝึกหัด สั่งสอน
และ การ แต่งกายให้เป็นไปโดย ถูกต้อง ตาม กฎ คำสั่ง ข้อ บังคับ ตลอดจน
ความ ประพฤติ ของ สมาชิก ที่ อยู่ใน ความ ปกครอง รับผิดชอบ ใน การ เก็บ

และ รักษาเงิน ผลประโยชน์ ของ สโมสร เป็นผู้ตรวจ ทรา การ ผัก หนั ดั้ง ด่อน ของ เลือ บ้า ที่ แยก ย้าย อยู่ ตาม เมือง ต่าง ๆ ที่ รวม ตั้ง กัด ขึ้น ใน กรม เพื่อ ดำเนิน การ ให้ ถูก ต้อง เป็น ระเบียบ ชน หนึ่ง ชน เดียว กัน ถือ มาณู ชี พด และ สัตว์ พาหนะ ที่ เป็น ด้ มบคิ ของ กรม ตลอดจน การ ด้ ระดม และ รักษา เครื่อง อารุชย หกภณั ทสำหรับ ใช้ ใน กรม ทั้ง เป็น นำ ที่ รับ ใบ ด้ มคิ และ ตั้ง บวร รุ ส มาชิ ก เจ้า ประจํา กอง เป็น ผู้ ช่วย ผู้ บัญชา การ กอง เหน่า ใน กิจการ ต่าง ๆ และ ชน ตรง ต่อ ผู้ บัญชา การ กอง เหน่า

ข้อ ๓๒ ผู้ บัญชา การ กอง เหน่า มี นำ ที่ บังคับ บัญชา กรม กอง เลือ บ้า ที่ รวม ตั้ง กัด ขึ้น ใน กอง เหน่า สิทธี ชาต เป็น ประธาน ชี ชาต ใน การ ประชุม ระเบียบ นำ ที่ ราชการ เลือ บ้า ใน กอง เหน่า ของ ตน และ เป็น ผู้ รับ ผิด ชอบ ใน ระเบียบ การ ผัก หนั ดั้ง ด่อน ใน กอง เหน่า ตลอดจน การ รักษา วินัย แบบ ชรรม เนียม ให้ เป็น ไป โดย ถูก ต้อง ตาม กฎ คำ ตั้ง ชน บังคับ ของ กรม บัญชา การ เลือ บ้า และมี นำ ที่ ใน สรรพ กิจการ อื่น ๆ ทั้ง ไป ชน ตรง ต่อ นาย ก เลือ บ้า

มาตรา ๗
ว่า ด้วย การ ตา

ข้อ ๓๓ ส มาชิ ก เลือ บ้า คน ไต ที่มี อากา ร บวช เจ็บ หรือ คิด นำ ที่ ราชการ โดย จำ เป็น ซึ่ง ไม่ สามารถ จะ ไป ประชุม ใน การ ผัก หนั ดั้ง ด่อน ตาม กำหนด วัน เวลา ใน คำ ตั้ง ของ ผู้ บังคับ บัญชา นั้น ให้ ตา ต่อ ผู้ บังคับ บัญชา โดย ด้ รง ของ ตน การ ตา นั้น จะ ตา ด้วย วา จา หรือ มี จดหมาย ตา ก็ได้ แต่ ที่ จะ ไม่ บอก เถ่า ให้ ผู้ บังคับ บัญชา ทราบ และ ชาต ไม่ เสีย เจย ๆ นั้น ย่อม

มีความผิดซึ่งไม่ควรประพฤติเป็นอันขาด ถ้าจะตายด้วยฉ้อโกงต้อง
ตายก่อนเวลาที่เรียกประชุมตรวจข้อใน วันที่ ขอ ตา และ ถ้าจะ ตายด้วย
เจตนาหมายก็ ต้อง พยายาม ส่ง โใบ ตาม มา ถึง ก่อน เวลา ที่ เรียก ตรวจ ข้อ ใน วันที่
ขอ ตา ทั้งนี้ ตาม โใบ ตาม มา ทน กำหนด ต้อง นับ ว่า ขาด เว้นเสียแต่
เมื่อผู้บังคับบัญชาเห็นว่ามิเหตุสุดพอสมควร จะผ่อนผันให้ จึง เป็น
การ ตา ได้

ข้อ ๓๔ การ ตา ตาม ที่ กล่าว มา นี้ ต้อง ตา ด้วย ตน เอง เด็ดขาด เว้น
เสียแต่เป็น การ ตัด ขัด ซึ่ง ไม่ สามารถ จะ มา ตา ด้วย ตน เอง ได้ ก็ ให้ ทำ
ใบ ตาม อย ให้ ผู้ หัก ผู้ โด ถัด ไป ขึ้น คอ ผู้ บัง คับ บัญชา แต่ ห้าม มี ให้ สมาชิก
คนใด รับ คำ ตา แทน กัน เป็น อัน ขาด

ข้อ ๓๕ ระเบียบ การ ตา ให้ ตา ตาม ลำดับ ชั้น บัง คับ บัญชา ดังนี้

- ก. ลูก ของ ตา ผู้ บัง คับ หมู
- ข. ผู้ บัง คับ หมู ตา ผู้ บัง คับ หมู อด
- ค. ผู้ บัง คับ หมู อด ตา ผู้ บัง คับ ของ ร้อย
- ง. ผู้ บัง คับ ของ ร้อย ตา ผู้ บัง คับ ของ พัน
- จ. ผู้ บัง คับ ของ พัน ตา ผู้ บัง คับ การ กรม
- ฉ. ผู้ บัง คับ การ กรม ตา ผู้ บัญชา การ กอง เลื่อนา
- ฉ. ผู้ บัญชา การ กอง เลื่อนา กราบ ทวาย บัง คับ ตา นาย กง เลื่อนา

ข้อ ๓๖ ใบ ตาน นั้น ต้อง บอก ที่ พัก หรือ เคหะ สถา ณ คำ บล ที่ อยู่ ให้ ทราบ
ชัด เจน และ บอก กำหนด ขอ อนุญาต ตา มี กำหนด เท่านั้น ๆ วัน นับ
ตั้ง แล วันที่ เท่านั้น ถึง วันที่ เท่านั้น ๆ ถ้า สามารถ จะ แบน โใบ ตรวจ อากา

หน้า ๒๑๗

พ.ศ. ๒๔๕๘

ป่วย ของ นาย แพทย์ มา ด้วย ได้ ก็ ให้ แนนโม่ ตรวจ ราชการ บัวย ของ นาย แพทย์ มา พร้อม กับ โบิดา เสมอ ไป ถ้า แด ภาร ตาน เนื่อ ง ด้วย คิด นำ ที่ ราชการ แลว ก็ ต้อง ให้ ผู้ บง คับ บัญชา ที่ เป็น นาย เหนือ ใน นำ ที่ ราชการ ลง นาม มา เป็น สำคัญ ข้าง ท้าย โบิดา ด้วย ทุก คราว

ข้อ ๓๗ การ ลา โดย กิจ ส่วน ตัว นั้น ถ้า ไม่ เป็น การ จำ เป็น จริง ๆ แลว ต่ มา ชิก เลือ บ่า ไม่ ควร ลา เป็น ต่ ภาว แต่ ถ้า เมื่อ เป็น การ จำ เป็น จะ ต้อง ลา ก็ ให้ ลา ได้

ข้อ ๓๘ กำหนด วัน อนุญาต การ ลา ที่ ผู้ บง คับ บัญชา ชั้น ต่าง ๆ จะ อนุญาต ให้ ต่ มา ชิก ลา ได้ นั้น มี กำหนด อนุญาต ตาม ตาราง ต่ อ ไป นี้

ผู้อนุญาต	ผู้ดำเนินการ	กำหนดให้ทำได้ ในคราวหนึ่ง		
		(๑) ราชการ	(๒) บวช	(๓) กิจส่วนตัว
นายก เลขา	ทุกชั้น	ไม่มีจำกัด	ไม่มีจำกัด	ไม่มีจำกัด
ผู้บัญชาการกองเสนา	ผู้บังคับการกรม	๗	๗	๓
" "	ผู้บังคับกองพัน	๑๐	๑๐	๔
" "	ผู้บังคับกองร้อย	๑๕	๑๕	๕
" "	ผู้บังคับหมวด	๒๐	๒๐	๖
" "	ผู้บังคับหมู่	๒๕	๒๕	๗
" "	ลูกกอง	๓๐	๓๐	๘
ผู้บังคับการกรม	ผู้บังคับกองพัน	๓	๓	๒
" "	ผู้บังคับกองร้อย	๗	๗	๓
" "	ผู้บังคับหมวด	๑๐	๑๐	๔
" "	ผู้บังคับหมู่	๑๕	๑๕	๕
" "	ลูกกอง	๒๐	๒๐	๖
ผู้บังคับกองพัน	ผู้บังคับกองร้อย	๘	๓	๒
" "	ผู้บังคับหมวด	๗	๗	๓
" "	ผู้บังคับหมู่	๑๐	๑๐	๔
" "	ลูกกอง	๑๕	๑๕	๕
ผู้บังคับกองร้อย	ผู้บังคับหมวด	๑	๑	๑
" "	ผู้บังคับหมู่	๓	๓	๒
" "	ลูกกอง	๗	๗	๓
ผู้บังคับหมวด	ผู้บังคับหมู่	๑	๑	๑
" "	ลูกกอง	๓	๓	๒
ผู้บังคับหมู่	ลูกกอง	๑	๑	๑

สำนักหอสมุด

ข้อ ๓๙ เจ้านายพิเศษซึ่งไม่ตรงกับตำแหน่งผู้บังคับบัญชาที่กต่าง
มานั้น ให้เทียบชั้นในการอนุญาตลา ดังนี้

(ก) เทียบชั้นผู้บัญชาการ กองเสนา

นายพลเสนา

เสนาธิการเสนา

ปลัดเสนา

จเรเสนา

ยกระบัตรเสนา

เทียบกายเสนา

ดีดัดเสนา

ปลัดพระบรมมณูเสนา

(ข) เทียบชั้นผู้บังคับการ กรม

เสนาธิการ กองเสนา

ปลัด กองเสนา

ยกระบัตร กองเสนา

เทียบกาย กองเสนา

ดีดัด กองเสนา

ตำรวจ กองเสนา

(ค) เทียบชั้นผู้บังคับ กองพัน

ปลัด กรม

12/10/2566

หัวหน้าแผนกกรมใหญ่ที่ชั้นกับกรมบัญชาการเสนา

(๗) เทียบชั้นผู้บังคับกองร้อย

ชัย การ เลื่อน บำ

นาย เหว กอ ง เต็ม

หัวหน้าแผนกใน กรม มัญจาคาร กอ ง เต็ม

(๘) เทียบชั้นผู้บังคับหมวด

นาย เหว กรม

(๙) เทียบชั้นผู้บังคับหมู่

เจ้า กอ ง พัน

เจ้า กอ ง ร้อย

เจ้า หมวด

ข้อ ๔๐ ใน การ ที่ผู้บังคับบัญชาชั้นต่าง ๆ จะ อนุญาตให้ผู้ที่ อยู่ในใต้บังคับบัญชาได้นั้น ก็ เพียง กำหนดอำนาจที่มิได้ ใน ตาราง เท่านั้น จะ อนุญาตเกิน กำหนด อนุญาตไม่ได้ เป็น อันขาด ถ้า และ เมื่อ ผู้ที่อยู่ในใต้บังคับบัญชาตน ขอ ดา เกิน กำหนด อำนาจที่ตนจะอนุญาตได้ ก็ ให้ เสนอ รายงาน ขอ อนุญาต ขึ้นไป ตาม ลำดับชั้น มีผู้บังคับบัญชาตาม ชั้น ที่จะ ส่ง อนุญาตได้ จน ถึง ที่ สุด นำ ความ ขึ้น กราบ บังคม ทูล พระ กรุณา ขอ พระ ราชทานพระ บรม ราชานุญาต แต่ นาย ก เลื่อน บำ

มาตรา ๙

ว่าด้วย ลักษณะ ความผิด ของ เลื่อนบ้าน

และอำนาจ การลงโทษ

ข้อ ๔๑ ลักษณะ ความผิด ที่ เลื่อนบ้าน กระทำ นั้น แบ่ง ประเภท โทษ เป็น ๒ สถาน คือ โทษ ผิด ต่อ วินัย ของ เลื่อนบ้าน และ โทษ ผิด ด้วย อาญา แผ่นดิน

(ก) โทษ ผิด ต่อ วินัย เลื่อนบ้าน นั้น เนื่อง ด้วย ความผิด ที่ เลื่อนบ้าน ได้ กระทำ ใน เวลา ที่ อยู่ใน ความปกครอง ควบคุม ใน นาน ที่ ราชการ เลื่อนบ้าน โดย ตรง เช่น ใน เวลา ผูก หัด ตั้ง ถอน หรือ ใน เวลา ที่ อยู่ใน ค่าย ที่ พัก ใน เวลา ปรกติ ซึ่ง มิใช่ เวลา ทำ สงคราม หรือ ปรวม ปราม การ เจลาสด ซึ่ง ประกาศ ใช้ กฎอัย การศึก ถ้า และ เป็น เวลา ที่ ประกาศ ใช้ กฎอัย การศึก แล้ว การ ลงโทษ ก็ ต้อง เป็น ไป ตาม กฎอัย การศึก ทุก ประการ

ลักษณะ ความผิด ต่อ วินัย ตาม เวลา ปรกติ ที่ กล่าว มา นั้น คือ--

๑. ขัดคำสั่ง หรือ เสนอ เสนอ ไม่ กระทำ การ ตาม คำสั่ง ให้ ถก ถ้วน
๒. ตัดตั้ง หรือ เกียจคร้าน เสนอ เสนอ ต่อ นาน ที่ ราชการ เลื่อนบ้าน
๓. ประพฤติ ตน ไม่ สัมควร กับ ตำแหน่ง นาน ที่ หรือ กระทำ การ ทูราจาร เป็น ที่ เสียม เสียม เกียรติยศ
๔. เสพย์ ด้รา เกรือง ของ ของ เมา ใน เวลา ที่ อยู่ใน ความ ควบคุม นาน ที่ ราชการ เลื่อนบ้าน 12/10/2566 จน ไม่ สามารถ จะ ครอบ ด้ติ ได้

โทษที่กล่าวมานี้ ผู้บังคับบัญชาเสียบ่าทุกชั้นมีอำนาจที่จะสั่งลงโทษแก่ผู้ที่อยู่ในบังคับบัญชาตนได้ ตามกำหนดอนุญาตลงโทษที่กล่าวไว้ในข้อ ๔๓ และ ๔๔ ต่อไปนี้

ข) โทษผิดด้วยอาญาแผ่นดินนั้น เนื่องด้วยการกระทำผิดต่อพระราชกำหนดกฎหมายของประเทศบ้านเมืองที่มีโทษนำคดีขึ้นฟ้องร้องว่ากล่าวเป็นความอาญา โทษชนิดนี้เป็น การเห็นอำนาจที่ผู้บังคับบัญชาจะสั่งลงโทษโดยพละอำนาจตนเอง ต้องหาวิธีไปยังปลดพระบรมมณูญเสียบ่า แล้วนำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณาแด่นายกเสียบ่าเพื่อทราบใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท

ข้อ ๔๒ ประเภทโทษที่ผู้บังคับบัญชาจะลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดต่อวินัยเสียบ่านี้ ให้มีกำหนดเป็น ๔ สถาน ดังนี้

๑ กักขาม คือลงโทษกักตัวไว้ใน บริเวณใดบริเวณหนึ่งตามที่จะกำหนด

๒ ทัณฑ์ขกกรรม คือลงโทษให้กระทำความผิดซ้ำดังชวอช หรือทำความผิดใน บริเวณเรือนโรงที่พักหรือทำการฝึกหัดเป็นพิเศษเพิ่มจากการฝึกหัดธรรมดา

๓ กักขัง คือลงโทษขังในเรือนโรงหรือในที่ควบคุมจะเป็นจำเพาะคนเดี่ยวหรือหลายคนรวมกัน

๔ ภาคทัณฑ์ คือผู้กระทำความผิดสมควรต้องรับโทษสถานใดสถานหนึ่งแต่มีเหตุอันควรปรานีลดหย่อนผ่อนโทษแก่ผู้นั้น จึงให้แค่แค่

ความผิดของผู้หนึ่งไว้ ให้ปรากฏแล้ว และเรียกทัณฑ์บนไว้เป็นสำคัญ

นอกจากลักษณะโทษที่กล่าวมาทั้ง ๔ ดัชนีนี้ ห้ามมิให้ผู้บังคับบัญชาตงโทษโดยวิธีอย่างอื่น นอกจากที่กำหนดไว้เป็นอันขาด

ข้อ ๔๓ ในการที่ผู้บังคับบัญชาชั้นต่าง ๆ จะตงโทษแก่ผู้กระทำผิดต่อวินัยเสียตามลักษณะโทษที่กล่าวมาแล้วนั้น พระราชทาน พระบรมราชานุญาตให้ตงโทษได้ตามกำหนด อำนาจดังต่อไปนี้

จ่าหน้าหอสมุด

สำนักหอสมุด

12/10/2566

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผู้ตั้งโทษ	ผู้รับโทษ	กักขัง	ทัณฑ์กรรม	กักขัง	หมายเหตุ
นายกเลื้อบ	ทุกชั้น	ไม่มีกำหนด	ไม่มีกำหนด	ไม่มีกำหนด	
ผู้บัญชาการ	ผู้บังคับการกรม	—	—	—	ที่กำหนดการ ทัณฑ์กรรม เป็นชั่วโมง นั้น ให้พึง เข้าใจว่า ในวันหนึ่ง ๆ ใน วันหนึ่ง ๆ ต้องไม่ให้ ทำทัณฑ์กรรม เกินกว่า ๓ ชั่วโมง
” ”	ผู้บังคับกองพัน	—	—	—	
” ”	ผู้บังคับกองร้อย	๓ วัน	—	๓ วัน	
” ”	ผู้บังคับหมวด	๕ วัน	—	๕ วัน	
” ”	ผู้บังคับหมู่	๗ วัน	๑๕ ชั่วโมง	๗ วัน	
” ”	ลูกกอง	๑๐ วัน	๒๑ ชั่วโมง	๑๐ วัน	
ผู้บังคับการ	ผู้บังคับกองพัน	—	—	—	
” ”	ผู้บังคับกองร้อย	๒ วัน	—	๑ วัน	
” ”	ผู้บังคับหมวด	๔ วัน	—	๓ วัน	
” ”	ผู้บังคับหมู่	๖ วัน	๙ ชั่วโมง	๕ วัน	
” ”	ลูกกอง	๘ วัน	๑๕ ชั่วโมง	๗ วัน	
ผู้บังคับกองพัน	ผู้บังคับกองร้อย	๑ วัน	—	—	
” ”	ผู้บังคับหมวด	๓ วัน	—	๑ วัน	
” ”	ผู้บังคับหมู่	๕ วัน	๖ ชั่วโมง	๓ วัน	
” ”	ลูกกอง	๗ วัน	๑๒ ชั่วโมง	๕ วัน	
ผู้บังคับกองร้อย	ผู้บังคับหมวด	๑ วัน	—	—	
” ”	ผู้บังคับหมู่	๓ วัน	๓ ชั่วโมง	๑ วัน	
” ”	ลูกกอง	๕ วัน	๙ ชั่วโมง	๓ วัน	
ผู้บังคับหมวด	ผู้บังคับหมู่	๑ วัน	๒ ชั่วโมง	—	
” ”	ลูกกอง	๓ วัน	๓ ชั่วโมง	—	
ผู้บังคับหมู่	ลูกกอง	๑ วัน	๒ ชั่วโมง	—	

สำนักหอสมุด

12/10/2566

ข้อ ๔๔ กำหนดอำนาจลงโทษ ที่กล่าวมาในข้อ ๔๓ นั้นเป็น กำหนดโทษ อย่าง เดิม ที่ เพราะ ฉนั้น ห้ามมิให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษแก่ผู้ที่อยู่ในใต้บังคับบัญชาเกินไปกว่าอำนาจที่ได้กำหนดไว้ เป็นอันขาด แต่ ถ้าจะสั่งลงโทษต่ำกว่าที่กำหนดนั้นได้ และ ห้ามมิให้สั่งลงโทษในคราวเดียวเกินกว่า ๑ สถานที่ เป็นอันขาด ถ้าจะลงโทษสถานที่ใดก็ให้ลงโทษ แต่สถานที่นั้น สถานที่เดียว อนึ่ง ถ้าผู้ใดมีความผิดมากซึ่งเห็นว่าเป็น การ เกิน อำนาจที่ ผู้บังคับบัญชาชั้น นั้น ๆ จะสั่งลงโทษเองได้ก็ให้ นำข้อ ปกฤษาโทษ เรียบ ร่อง ต่อผู้บังคับบัญชาผู้ใหญ่ ที่เป็น นายเหนือคนขึ้นไป เพื่อผู้ใหญ่ จะไต่ตารให้สั่งลงโทษ ตามที่ เห็นสมควร

ข้อ ๔๕ การลงโทษก็ยกยมนั้น ถ้าและผู้ต้องรับโทษเป็นข้าราชการ ที่ จะ ต้องไป รับราชการ ตามหน้าที่ และ ถ้าผู้บังคับบัญชาเห็นว่า จะกักตัวผู้ นั้นไว้ตลอดเวลาที่ ได้กำหนด สั่งลงโทษ นั้น จะ เป็น การ ขาดประโยชน์ ซึ่ง ผู้ นั้นไม่ ได้ ทำราชการ แล้ว ก็ อนุญาตให้ผ่อนผันให้ผู้ต้องรับโทษ กักยามไป ทำ ราชการ ได้จำเพาะ เวลาที่ได้กำหนด แต่เมื่อถึงเวลาเลิก ราชการ เมื่อ ใด แล้ว ต้อง ให้ ผู้รับโทษ กลับ มารับโทษ ต่อ ไป จนกว่า จะ ครบกำหนดโทษ ถ้า เป็น โทษ กักขัง แล้ว ให้ผู้ บังคับบัญชา กักตัวผู้ต้องโทษไว้ตลอดเวลา และ ห้ามมิให้ผ่อน ผ่อน ปล่อยไป เป็นอันขาด ทั้ง นี้ถ้าผู้ต้องรับโทษ กักขังเป็น ข้าราชการ ที่ สั่งกัก ใน กระทรวงใด กระทรวงหนึ่ง (หรือพนักไตพนักหนึ่งถ้าเป็นข้าราชการประจำในหัวเมือง) ก็ให้ผู้ บังคับบัญชาที่ สั่งลงโทษ นั้น รายงานตามลำดับชั้น ขึ้นไปจนถึงผู้บังคับการกรม แล้ว และ ให้ผู้บังคับการกรม ทำรายงาน แจ้ง โทษ ผู้ นั้น ไปยัง เจ้ากระทรวง (หรือ หัว หนาไม่พนัก นน) ทราบ

12410/2566

อนึ่งให้พึงเข้าใจว่า ต่มาชิกผู้ของโทษนั้นถึงแม้ว่าจะเป็นผู้ที่ได้
รับพระราชทานสัญญาบัตรบรรดาศักดิ์แล้วก็ตาม ถ้ากระทำความผิดต่อวินัย
และข้อบังคับเล็บบ้างแล้ว ก็พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ผู้บังคับ
บัญชาตงโทษทัณฑ์ขามหรือทัณฑ์รังได้ โดยไม่ต้องกราบบังคมทูลก่อน

ข้อ ๔๖ เพื่อที่จะไม่ให้เป็นการเข้าใจผิดในเรื่องเวลารับโทษและ
เวลาพ้นโทษตามความในพระราชกำหนดอำนาจลงโทษนี้ ท่านจึง
อธิบายไว้ให้ทราบ ว่า ถ้าต่มาชิกเล็บบ้างผู้ใดได้กระทำความผิดในหน้าที่
ทางเล็บบ้างโดยตรง เช่น เวลาที่อยู่ในความควบคุมในการฝึกหัดสั่ง
สอน เป็นต้น แม้ผู้บังคับบัญชาได้สั่งลงโทษ เช่น ให้กักขามผู้นั้นไว้
กำหนด ๑ วันตงนี้ผู้นั้นจะต้องอยู่รับโทษตั้งแต่เวลาที่สั่งลงโทษไปจน
กว่าจะครบกำหนด ซึ่งจะถือเสียว่าเมื่อพ้นเวลาฝึกหัดสั่งสอนหรือ
การควบคุมแล้ว ท่านจะไม่ต้องรับโทษโดยยกเหตุขึ้นแก้ว่า เพราะ
หมดเวลาบังคับบัญชาแล้วเช่นนั้น เป็นการใช้ไม่ได้เป็นอันขาด และ
ถึงแม้จะพ้นเวลาควบคุมแล้วก็ตาม ก็ต้องอยู่รับโทษต่อไปจนกว่าจะ
ครบกำหนดโทษ

ข้อ ๔๗ เมื่อผู้บังคับบัญชาได้สั่งลงโทษผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาคน
แล้ว ให้ทำรายงานย่อเสนอไปยังผู้บังคับบัญชาผู้ใหญ่ชั้นสูงในกรม
ของที่ตนสังกัด ในรายงานนั้นให้แสดงข้อความดังต่อไปนี้

- (๑) ยศ. นาม ของ ผู้ตองโทษ
- (๒) คำแรงนึ่ง และ ดั้งกัต ของ ผู้ตองโทษ
- (๓) ความผิด

(๔) กำหนดโทษ

(๕) ยศนาม ตำแหน่ง ของผู้ตั้งโทษ

ข้อ ๔๘ ถ้าผู้ใดตั้งโทษแล้ว และเห็นว่าตน มิได้รับความยุติธรรม ก็อนุญาต ให้ทำเรื่อง ร้องขอทบทวน ขึ้น ต่อ นายผู้ที่มีตำแหน่งเหนือผู้ตั้งโทษคน นั้น ขึ้นไป อีก ชั้น หนึ่ง การขอทบทวน อนุญาตให้ทำได้ แต่เพียง ครั้ง เดียว เท่านั้น เพราะฉะนั้น ถ้าผู้รับขอทบทวน ได้ อนุญาตอย่าง หนึ่ง อย่างใดแล้ว จะขอทบทวนต่อไป อีก ชั้น หนึ่งไม่ได้ ฝ่ายผู้รับขอทบทวน แม้ อนุญาตเห็น ว่ามี ทาง ที่ควร ทบทวน แล้ว จะลด หย่อน ผู้ตั้งโทษ หรือ ยกโทษ ให้แก่ผู้ร้อง ขอทบทวน ก็ให้ตั้ง ได้ ตาม ที่เห็น สมควร แต่ที่จะ กลับ เพิ่มโทษ ขึ้น นั้นไม่ได้

ข้อ ๔๙ ถึง แม้ผู้ตั้งโทษจะไม่ยื่นขอทบทวน ก็ดี แต่ ถ้าผู้บังคับบัญชา ผู้ใหญ่ เห็น ว่า ผู้ตั้งโทษได้ รับโทษ เกิน กว่า เหตุ ผล ที่ควร แล้ว ก็ให้ตั้ง ลด หย่อน ได้

มาตรา ๔๗

ว่าด้วยการไต่โทษ

ข้อ ๕๐ เมื่อผู้ใดที่ผู้บังคับบัญชาได้กำหนดโทษแล้ว ถ้าแม้รู้สึกว่าการ ที่จะ รับโทษ นั้น จะทำให้เสียเวลา ใน ทาง นำที่ ราชการ หรือในทาง อาชวาระ ของ คน ไซ้ร้ ก็ให้ผู้ที่จะ ต้อง รับโทษ นั้น ขอไต่โทษ ของ ตน ได้ โดยเสีย เงิน ค่าไต่โทษ คิด เป็น กำหนด ดัง ต่อไปนี้ :-

- (ก) โทษกักขาม ค่าไต่วันละ ๑ บาท
- (ข) โทษกักขัง ค่าไต่วันละ ๒ บาท

ส่วน ทณฑ์กรรมไต่ไม่ได้ เป็น อัน ขาด

12/10/2566

ข้อ ๕๑ ฝ่ายผู้บังคับบัญชา เมื่อผู้ใดจะขอได้โทษเช่นนั้น ต้องพิจารณาทำให้ชัดเจน ต่อว่า และควรให้ ได้หรือไม่ สาเหตุที่ควร ถือเขาเป็น ข้อผ่อนผันให้ ได้โทษ คือ :-

- (ก) ถ้าผู้ผิด ต้อง รับโทษจะทำให้เป็น การ เสียเวลา ในหน้าที่ราชการ หรือในทาง อื่นๆ
- (ข) ผู้ผิดได้เคยเป็น ผู้ ประพฤติเรียบร้อย โดย ปกติ
- (ค) เป็น เวลา ปกติ ไม่ใช่ เวลาชดเชย หรือ ซ่อม รบ

เมื่อผู้บังคับบัญชาได้พิจารณา ความ ทั้ง ๓ ข้อนี้ แล้ว และ เห็นว่าเป็น การ สมควร จึงให้รับค่าได้โทษจากผู้ที่ จะ ต้องโทษ และ ถ้าได้ยอม ให้ ได้โทษ เช่น นี้แล้ว ต้อง รายงาน ขึ้น ไปยัง ผู้บังคับบัญชาเห็นชอบ ทราบ ดัง กล่าวแล้วใน ข้อ ๕๗ ส่วน เงินค่าได้ให้ นำส่ง แก่ วรรคตรีกรรม ของ คน

ข้อ ๕๒ เงินค่าได้โทษนี้ ให้เป็น นำ ที่ผู้บังคับบัญชา ส่ง สุดใน ท้อง ที่ เป็น ผู้ จดแจ้ง ว่า จะ ควร ใช้ อย่างไร เพื่อ ให้เป็น ประโยชน์ แก่ คณะเดียว หรือ เป็น สาธารณประโยชน์ สุด แต่ จะ เห็น สมควร

ข้อ ๕๓ ท่าน กำชับ ผู้มีหน้าที่ บังคับบัญชาไว้ว่า อย่าเขาใจผิด คิด เห็น เป็น ว่า มาตรา นี้ให้อำนาจให้ตั้งโทษ ปรับ สมชิกเดี่ยว บ่าได้ โดย เป็น วิธีตั้งโทษ อย่าง ๑ นั้นเลย และ ถ้าจะ ตั้งโทษ แก่ผู้ อยู่ใน บังคับบัญชา ที่ ประพฤติ ผิด คอวินัย ต้อง เตือน เขา วิธี ตั้งโทษ อย่างใด อย่างหนึ่งซึ่งได้กำหนดไว้แล้วในมาตรา ๘ ข้อ ๕๒ เท่านั้น ส่วน การ ได้โทษ ต้องให้ต่อผู้รับโทษเป็น ผู้ร้อง ขอได้เอง ผู้ บังคับบัญชา จะ ตัดสิน ให้ ออกเงิน ได้โทษก่อน ที่ผู้รับโทษ ร้อง ขอ นั้นไม่ได้ เป็น อัน ขาด

มาตรา ๑๐

ว่าด้วยการ ลงโทษ จำหน่าย ออก เปน กอง พัก

และ ออกจาก คณะเสื่อป่า

ข้อ ๕๔ นอกจาก การ ลงโทษ ที่ได้ กล่าว มาแล้ว ใน มาตรา ๘ นั้น ยังมี การ ลงโทษ อีก ประการ หนึ่ง คือ ตั้ง จำหน่าย ออก เปน กอง พัก การ ลงโทษ ดัง จำหน่าย ออก เปน กอง พัก นี้ ผู้บัญชา การ กอง เสนา เปน ผู้สั่ง ผู้เดียว ผู้บังคับบัญชา ชั้น รอง ๆ จะ สั่ง โดย พละ อำนาศ คนเอง ไม่ได้ เพราะ ฉนั้น ถ้า ผู้บังคับบัญชา เห็น ว่า ตก กอง ของ ตน คนใด มีความ ผิด ควร จำหน่าย ออก เปน กอง พัก เปน ฐาน ลงโทษ แล้ว ก็ ให้ ทำ รายงาน ชัดแจ้ง ความ ผิด ของ ตก กอง ผู้ นั้น พร้อม ทั้ง ความ เห็น ของ ตน เอง เสนอ ต่อ ผู้บังคับบัญชา ที่เป็น นาย เหนือ ตน เพื่อให้ นำ เสนอ ต่อ กษัตริย์ ไป เปน ลำดับ จน ถึง ผู้บัญชาการ กอง เสนา เปน ที่ สุด ฝ่าย ผู้บัญชา การ กอง เสนา เมื่อ วินิจฉัย เห็น เปน การ ต้มควร จะ สั่ง ลงโทษ ก็ ให้ สั่ง ลงโทษ ได้ ทันที แล้ว และ ให้ ระบาย งาน ไป ยัง กรม ปลัด เสื่อป่า ให้ทราบ เพื่อ ได้นำ ความทราบ บังคม ทูล พระกรุณา แด่ นาย กเสื่อป่า

ข้อ ๕๕ ความ ผิด ที่ สมาชิก เสื่อป่า จะ ต้อง ตก จำหน่าย ออก เปน กอง พัก นั้น คือ :-

- (๑) มีความ ผิด เกียด คราน ไม่เอาใจ ได้ ในหน้าที่ เสื่อป่า
- (๒) ประพฤติ ผิด ต่อ กฎ คำ ตั้ง ข้อ บังคับ ของ เสื่อป่า

(๓) ประพฤติผิด ด้วย ฉนัย เป็น เนื้อ นิตย ที่ รับ โทษ ใน เรื่อง นั้น ๆ
หลาย ครั้ง แล้ว หรือ ไม่ พง บังคับ บัญชา ผู้ ที่เป็น นาย เหมือน คน

(๔) ประพฤติ คน ไม่ เรียบ ร้อย และ กระต้าง กระเดื่อง โดย อาการ ไต ๆ
ทั้ง ใน น้ำ ที่ เต็ม บา ใน น้ำ ที่ ราชการ และ น้ำ ที่ พด เมือง

ข้อ ๕๖ เป็น น้ำ ที่ ของ ผู้ บังคับ บัญชา จะ ตั้ง เกิด กิริยา อหฺมา ไส รย
และ ความ ประพฤติ ของ ผู้ ที่ อยู่ใน บังคับ บัญชา ถ้า และ เห็น ว่า ผู้ ไต มี นิสัย
ดี ดั่ง และ ประพฤติ กระต้าง กระเดื่อง ซึ่ง ควร รับ โทษ จำ นาย ออก เป็น
กอง พัก ก็ ให้ รายงาน คือ ผู้ บังคับ บัญชา ผู้ ไทใหญ่ เห็น คน เป็น ตัว จับ จน
ไป จน ถึง ผู้ บัญชา การ กอง เต็ม แล้ว ผู้ บัญชา การ กอง เต็ม เห็น ซึ่ง ควร
ก็ สั่ง จำ นาย ผู้ ที่ มีความผิด ออก เป็น กอง พัก แล้ว ให้ รายงาน ไป ยัง
กรม ปลัด เต็ม บา

ข้อ ๕๗ การ จำ นาย ออก เป็น กอง พัก นั้น ถึง แม้ ผู้ บังคับ บัญชา
ชั้น ต่ำ จะ ยัง ไม่ ได้ รายงาน ชั้น มา กิต ถ้า ผู้ บังคับ บัญชา ชั้น สูง ตั้ง เกิด
เห็น ถูก กอง ผู้ ไท มีความผิด หรือ บก พร่อง ใน น้ำ ที่ เต็ม บา และ ต่อ ม
ถาม ผู้ บังคับ บัญชา โดย ตรง ของ ผู้ นั้น มีความเห็น ต้อง กัน แล้ว ก็ ให้
ตั้ง หรือ ถ้า แม่ จะ ตั้ง ไม่ ได้ ก็ ให้ รายงาน ไป ยัง ผู้ บังคับ บัญชา ชั้น สูง เพื่อ ขอ
จำ นาย ถูก กอง ผู้ นั้น ออก เป็น กอง พัก ได้

ข้อ ๕๘ ผู้ ที่ จำ นาย ออก เป็น กอง พัก นั้น ให้ คง อยู่ใน กอง
ที่ ตั้ง กิต อยู่ เดิม จน กว่า จะ ได้ จำ นาย ไป เป็น อย่าง อื่น และ ไม่ มี กำหนด
ชัด เวล ว่าจะ พ้น อย่างไร และ คง มี น้ำ ที่ มา ผัก หัก หรือ รับ ความ ตั้ง
สอน ตาม กำหนด ที่ ผู้ บังคับ บัญชา ตั้ง

ข้อ ๖๔ การได้ หรือจำหน่าย ออกจากคณะ เลื่อนบ้านนี้ ของ
 ถือว่าเป็นโทษ อย่างหนักที่สุด สำหรับ เลื่อนบ้าน และ ก่อกบฏ ผู้บังคับบัญชา
 จะร้อง ขอให้ ได้ผู้ใด ต้องพิจารณาดีให้รอบคอบก่อน คือ ข้อนี้ คำนี้
 คือ การที่จะให้ ผู้มาชักชวน คง อยู่ใน คณะ เลื่อนบ้านต่อไป จะเป็น
 ที่ เลื่อน เลื่อน ประโยชน์ หรือ เกียรติยศ ของ คณะ เลื่อนบ้าน หรือ ไม่ ถ้า ผู้ชัก
 ชวน เช่น นั้น แล้ว จึงให้ร้อง ขอให้ ได้ผู้ใด ออกจาก คณะ

ข้อ ๖๕ ผู้ที่ควรได้ ออกจาก คณะ เลื่อนบ้าน คือ

(๑) ผู้ที่ ประพฤติผิด คือ พระราชกำหนด กฎหมาย จน ต้อง รับ พระ
 ราช อนุญาต

(๒) ผู้ที่ ประพฤติตน ให้ เลื่อน เลื่อน เกียรติยศ แห่ง เลื่อนบ้าน อัน จะ
 พากความ เลื่อน เลื่อน มาสู่ คณะ เลื่อนบ้าน

(๓) ผู้ที่ไม่ ชัด ตรง ต่อ คณะ เลื่อนบ้าน ทำ การ ทำลาย เกียรติยศ
 ด้วย กิริยา หรือ วาจา เช่น ยิง ให้ ผู้มาชักชวน ตก ต่ำ มืด คม หรือ ยิง
 ให้ ผู้บงการ ทำการ ผิด วินัย และ ชัด ชน ข้าราชการ ผู้ บังคับบัญชา หรือ นำ
 ข้อ หา ความร้าย ไป โฆษณา เพื่อให้ บุคคล นอก คณะ เลื่อนบ้าน มีความเกลียดชัง
 หรือ หมั่น ประมาท คณะ เลื่อนบ้าน

(๔) ผู้ถูก ลงโทษ ให้ ออกจาก กอง พักขังตัว และ ชื่น ประพฤติผิด
 วินัย และ พระราช กำหนด ตักเตือน ปกครอง เลื่อนบ้าน โดย สภาการ คือ ตำบล และ ไม่
 หดเบา

ข้อ ๖๖ เมื่อ ปราบกบฏ ชัน ว่า ผู้มาชักชวน ได้ ประพฤติตน ไม่สมควร
 แก่ เกียรติยศ เลื่อนบ้าน โดย สภาการ อย่างใด อย่างหนึ่ง ซึ่ง ถ้าวางแล้ว ใน ข้อ ๖๕
 นั้น ให้ เป็น นำ ที่ ผู้บังคับบัญชา โดย ตรง ของ ผู้ นั้น รายงาน คือ ผู้ บังคับ

12/10/2566

บัญญัติของ คน โดย ลำดับ ขึ้นไป จน ถึง ผู้ บัญชา การ กอง เสด็จ ให้
 ผู้ บัญชา การ กอง เสด็จ เป็น ผู้ วินิจฉัย ว่า มี มรด คดี เพียง พอ หรือไม่ ถ้า
 เห็น ว่า มี มรด คดี เพียง พอ ที่ จะ พิจารณา ต่อ ไป แล้ว ก็ ให้ ผู้ บัญชา การ
 กอง เสด็จ ตั้ง คั้ง กรรม การ มี นาย เลือ มา ไม่ ต่ำ กว่า ๓ นาย เป็น กรรม
 การ และ ให้ กรรม การ นั้น อรรถาธิบาย เรียก ว่า โจทย์ จำเลย และ พยาน มา
 พิจารณา ให้ ได้ ความ จริง แล้ว และ วินิจฉัย คดี นั้น ต่อ ไป

ถ้า กรรม การ วินิจฉัย อย่าง ไດ แล้ว ก็ ให้ เป็น นำ ที่ ผู้ บัญชา การ กอง
 เสด็จ ตั้ง การ ให้ เป็น ไป ตาม คำ วินิจฉัย นั้น คือ ถ้า วินิจฉัย ว่า ควร ให้ ได้
 ออก ก็ ให้ ผู้ บัญชา การ ออก คำ ตั้ง คดี ขอ ผู้ ผิด ออก จาก ทะเบียน และ
 ให้ รายงาน มา ยัง กรม ปลัด เลือ มา เพื่อ นำ ความ กราบ บัง คม ทูล นาย ก และ ให้
 ปลัด เลือ มา บอก กรม ปลัด ตั้ง เลือ มา คดี ขอ ผู้ ผิด ออก จาก ทะเบียน ใหญ่ ด้วย

ข้อ ๒๗ ส่วน ผู้ มา ชัก ผู้ ที่ ได้ ถก กรรม การ วินิจฉัย ให้ ได้ แล้ว นั้น ถ้า
 ยัง คิด ใจ อยู่ ใน คำ วินิจฉัย นั้น ก็ ให้ ทำ เรื่อง รวบรวม ต่อ ผู้ บัญชา การ
 กอง เสด็จ ขอ อนุญาต ฎีกา ถ้า ได้ รับ อนุญาต แล้ว ก็ ให้ ผัน ทูล
 เลือ มา ๑ ถวาย ฎีกา ต่อ นาย ก เลือ มา ได้ แต่ ต้อง ถวาย ภายใน ๑ เดือน
 นับ แต่ วัน ที่ กรรม การ ได้ อ่าน คำ วินิจฉัย เป็น ต้น ไป

ฎีกา ที่ จะ ทูล เลือ มา ๑ ถวาย นั้น ให้ หมาย ขึ้น โดย ตน เอง หรือ ตั้ง
 ทาง ไป รด นี้ ย มา ยัง เจ้า พนัง งาน กรม พระ ชนม ญู เลือ มา ณ ที่ ว่า การ คณะ เลือ
 มา กรุง เทพ ๑

ฝ่าย ปลัด พระ ชนม ญู เลือ มา เมื่อ ได้ รับ ฎีกา ดัง นั้น แล้ว ก็ ให้
 นำ ความ ขึ้น กราบ บัง คม ทูล เรียน พระราช ปฎิบัติ ผู้ ก แต่ จะ ทรง พระ
 กรุณา ไป รด เลือ มา ๑ คำ รัด ตั้ง อย่างไร ต่อ ไป

มาตรา ๑๑

ว่า ด้วย ผู้ ที่ อยู่ใน พระราชกำหนดนี้

ข้อ ๖๘ ผู้ที่อยู่ในพระราชกำหนดนี้ และ ที่ จะ ต้อง ประพฤติให้ตรง ตาม นั้น ทั้ง สามีชก เลือบ ปรองจากร และ สามีชก กอง หมุน กอง พัก ตลอดจน ทั้ง ชั้น สัญญาบัตร และ ชั้น ไม่มี สัญญาบัตร และ นักเรียน เลือบ

ข้อ ๖๙ สามีชก กอง เกิน ก็ ให้ คง อยู่ใน พระราชกำหนดนี้ และ ต้อง ปฏิบัติ การ ให้ ตรง ตาม ทุก ประการ

ข้อ ๗๐ บรรดา ผู้ กำกับ และ รอง ผู้ กำกับ เลือบ และ ลูก เลือบ ที่ สัม ทบ ใน กรม กอง เลือบ ป่า เพื่อ การ ชุม พด และ ซ่อม รม เป็น ต้น ต้อง อยู่ใน พระราชกำหนดนี้ ตลอด เวลา ที่ สัม ทบ เช่น นั้น และ นักเรียน ผู้ กำกับ ต้อง อยู่ใน พระราชกำหนดนี้ ตลอด เวลา ที่ ศึกษา อยู่ใน โรงเรียน ผู้ กำกับ

พระราชกำหนดตราไว้แต่ วันที่ ๑๐ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ เป็นวันที่ ๑๗๒๕ ใน รัชกาลปัจจุบันนี้

(เล่ม ๓๒ วันที่ ๑๗ กันยายน หน้า ๒๐๔)

ประกาศชำนานนามตำแหน่งจางวางกรมในกระทรวงวัง เป็นชิบตี

ด้วยมีพระบรมราชโองการดำรัสเห็นชอบเกล้าเห็นชอบกระหม่อมสั่งว่า ตำแหน่งหัวหน้ากรมใหญ่ในกระทรวงวังที่ใช้เรียกว่า "จางวาง" นั้น ยังไม่เหมาะแก่ระเบียบการ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งตำแหน่งใหม่ และ เปลี่ยนชื่อนามว่า "ชิบตี" สำหรับกรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ--

- ๑) ตำแหน่ง หัวหน้า กรม พระราชพิธี ให้เรียกว่า “อธิบดีกรมพระราชพิธี”
- ๒) ตำแหน่ง หัวหน้า กรม ภูษา มาตรา ให้เรียกว่า “อธิบดีกรมภูษามาตรา”
- ๓) ตำแหน่ง หัวหน้า กรม สันม พด เรือน ให้เรียกว่า “อธิบดีกรมสันม พด เรือน”
- ๔) ตำแหน่ง หัวหน้า กรม พระ ตำรวจ วงศ์ ให้เรียกว่า “อธิบดีกรมพระตำรวจ วงศ์”
- ๕) ตำแหน่ง หัวหน้า กรม ข้าง ต้น ให้เรียกว่า “อธิบดีกรมข้างต้น”
- ๖) ตำแหน่ง หัวหน้า กรม ศตัง ราชการ ให้เรียกว่า “อธิบดี กรมศตัง ราชการ”
- ๗) ตำแหน่ง หัวหน้า กรม วงษ์ ใน พระราช ดำเนิน กัมเด็จพระ พัน บั หดวง ให้เรียกว่า “อธิบดีกรมวงษ์ใน พระราช ดำเนิน กัมเด็จพระ พัน บั หดวง”
- ๘) ตำแหน่ง หัวหน้า กรม ทะเบียน ให้เรียกว่า “นายทะเบียนใหญ่ใน พระราช ดำเนิน”

ประกาศมาณวันที่ ๑๗ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๕๕๘

เป็น วันที่ ๑๗๗๒ ใน รัชกาล บั ตย บั นั

(เดิม ๓๒ วันที่ ๑๙ กันยายน หน้า ๒๓๘)

ประกาศใช้พระราชบัญญัติสุขภาพ ตำบลโพธาราม อำเภอโพธาราม เมืองราชบุรี

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมให้ประกาศทราบ
ทั่วกันว่า ตามความในพระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาลตามหัวเมือง
รัตนโกสินทรศก ๑๒๗ มาตรา ๒ มีความว่า ถ้าจะทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ในตำบลใดหรือเมืองใด
เมื่อใด จะได้ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาแต่ในท้องที่ ๆ
จะใช้พระราชบัญญัตินี้ด้วยเป็นสำคัญนั้น

บัดนี้ มหาอำมาตย์ตรี หม่อมเจ้าสุฤทธิเดช สมุหเทศาภิบาลสำเร็จ
ราชการมณฑลราชบุรี มีใบบอกเข้ามาถึงกระทรวงมหาดไทย ขอให้
นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า ที่ตำบลโพธา
ราม อำเภอโพธารามเมืองราชบุรี เป็นตลาดที่ประชุมชน มีบ้านเรือน
ราษฎรตั้งอยู่เป็นนิกแผ่น แต่มีถนนแคบขายเจริญมาก แต่ที่ตำบลนี้
ปราศจาก การบำรุงรักษาพาให้มเหตเกิดโรคไทยไข้เจ็บ อันร้ายแรง เช่นกาฬ
โรคอยู่เนื่อง ๆ ด้วยเหตุนี้ มหาอำมาตย์ตรี หม่อมเจ้าสุฤทธิเดช
คิดจะจัดการสุขาภิบาลขึ้นเพื่อบำรุงความสะอาดและป้องกันความไข้เจ็บ
ของราษฎรพลเมือง จึงได้นัดหัวหน้าพ่อค้าราษฎรประชุมชี้แจงถึง

ประโยชน์ของการจัดสุขาภิบาลในตำบลโพธาราม พวกพ่อค้าหัวหน้าราษฎร
เห็นชอบพร้อมกันว่า ควรจะจัดการสุขาภิบาลขึ้นตามพระราชบัญญัติ
เพื่อให้ยังเกิดความสุขเกษมสำราญแก่ราษฎรในท้องที่นั้นสืบไป

การที่จะจัดสุขาภิบาลตำบลโพธารามนี้ มีกำหนดเขตรับ คือ

- ๑. ด้าน เหนือ จุดคดของพนัสนิ
- ๒. ด้านใต้จุดคดของ โรงหีบ
- ๓. ด้าน ตะวันออก จุดทางรถไฟ สายใต้
- ๔. ด้าน ตะวันตกจุดฝั่ง แม่น้ำ แม่ กุดของ ฝั่งตะวันออก

เมื่อ ได้ ทรง ทราบ มาตของ ชั่ว พระบาท ตาม ใบ มอก ฉบับ นี้ ทรง พระราช
 คำริห์เห็น ชอบ ด้วย จึง ทรง พระกรุณา โปรด เกล้า โปรด กระหม่อม
 พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้จัดการศุขาภิบาลใน ตำบลโพธาราม
 อำเภอโพธาราม เมืองราชบุรีให้ ตาม ความ ประสงค์ และ ทรง พระกรุณา โปรด
 เกล้าโปรด กระหม่อม พระราชทาน เงินภาษี โรงร้าน ยวนพาหะ ค่าทำเรือ
 ค่าเช่าที่ดิน ทั้ง ปวง บรรดา ที่ เก็บได้ ใน เขตร์ ศุขาภิบาลให้เป็น ผล
 ประโยชน์ สำหรับจ่ายใช้บำรุง ใน การศุขาภิบาล ตำบลโพธารามตามพระราช
 บัญญัติ

ประกาศมาณวันที่ ๑๑ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
 เป็นวันที่ ๑๗๖๖ ในรัชกาลปัตยุมันนี้

(เดิม ๓๒ วันที่ ๑๙ กันยายน หน้า ๒๓๙)

ประกาศแก้ตราเก็บเงินค่าภาษี
 ตึก บ้าน เรือน แพร เรือ โรง ร้าน และยานพาหนะ
 ในเขตเทศบาลตำบลโพธาราม อำเภอโพธาราม
 เมืองราชบุรี

มหาอำมาตย์โท พระยามหาอำมาตยาธิบดี ผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดี
 กระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการได้เกล้าได้กระหม่อมให้ประกาศ
 ทราบทั่วกันว่า ตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้
 ประกาศใช้ พระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาลตามหัวเมือง รัดคัน โกลันทร
 ศัก ๑๒๗ และในเขตตำบลโพธาราม อำเภอโพธาราม เมืองราชบุรี
 ตามเห็นชอบของพันพิณ ด้านใต้จุดคลองโรงหีบ ด้านตะวันออกจุดทาง
 รถไฟสายใต้ ด้านตะวันตกจุดฝั่งแม่น้ำแม่กลองฝั่งตะวันออกเป็นเขต
 สุขาภิบาลตำบลแล้ว

บัดนี้มหาอำมาตย์ศรี หม่อมเจ้าถนุชติเดช สัมหเทศาภิบาล ตำแหน่ง
 ราชการ มณฑลราชบุรี มีใบบอกเข้ามาถึง กระทรวงมหาดไทย ขอให้
 นำความกราบบังคมทูล พระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า ได้ประชุม
 เลือกรั้ง กรรมการ สำหรับจัดการ สุขาภิบาล ครบ คณะ ของ สุขาภิบาลตำบล
 ตาม พระราชบัญญัติแล้ว และได้ประชุม กรรมการ ปรึกษาหารือ เห็นพร้อม
 กันว่า เงินภาษี ตึก บ้าน เรือน แพร เรือ โรง ร้าน ยานพาหนะ แด่ค่าทำ
 จุดเรือค้าเช่าที่ดินนั้น ควรเก็บในอัตราดังนี้ คือ :-

- ๑. ตึก เรือน โรง ร้าน แพร ที่ให้เช่าเก็บ ๑๒ ซัก ๑ ต่อปี

๒. คัก เรือน โรง ฐาน แพ ที่ไม่ได้ ให้เช่าเก็บ ๑๒ ชัก ๑ คือบ เทียบ
เท่าอัตราของ คัก เรือน โรง ฐาน แดแพที่ให้เช่า นั้น ถ้าเป็นการ
โต้เถียงกัน ซึ่ง จะเทียบ อัตราค่าเช่าไม่ได้ ก็ให้กรรมการศุภกิจบาลนี้ อำนาจ
กำหนดราคาอนุโลมตามอัตราค่าเช่า ๑๒ ชัก ๑ คือบ

๓. เรือจอดประจำขนาดยาวตั้งแต่ ๕ วา กว้างตั้งแต่ ๑ วาขึ้นไป
เก็บค่าระ ๒ บาทค้อมี ขนาดยาวตั้งแต่ ๒ วา กว้างตั้งแต่ ๒ ศอก
ขึ้นไปเก็บค่าระ ๑ บาทค้อมี

๔. เกวียนเก็บเล่มระ ๒ บาทค้อมี

เมื่อได้ทรง ทราบฝ่าตของชุด พระบาท ตามใบบอก ฉบับนี้ ทรงพระ
ราชดำริเห็น ชอบด้วย จึง ทรงพระ กรุณาโปรดเกล้าโปรด กระหม่อม
ให้ประกาศเก็บเงินภาษี คัก เรือน แพ เรือ โรง ฐาน และยานพาหนะ
ค่าทำจอดเรือ ค่าเช่าที่ดิน บรรดาที่เก็บได้ สำหรับบำรุงการศุภกิจบาล
ตำบลโพธาราม มีอัตราตามที่ตั้งเทศาภิบาลและกรรมการประชุมปลุกษา
ตกลงกัน ซึ่งได้เข้ามาแล้วในประกาศนี้ตั้งแต่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
เป็น ต้นไป

ประกาศมาฉวันที่ ๑๑ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

(ลงนาม) มหาอำมาตย์โท พระยามหาอำมาตยาธิบดี
ผู้รั้งตำแหน่ง เสนาบดี

กฎว่าด้วยอาญาฐานละเมิดวินัย
สำหรับเจ้าพนักงานพลตระเวน

พ.ศ. ๒๔๕๘

คำนำ

เจ้าพระยามรราช เสด็จมาตั้งกระทรวงนครบาล รับพระบรมราชโองการ
ได้เกล้า ฯ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศ ทราบทั่ว กันว่า
การ ที่จะ ดึง โทษ แก่พลตระเวน ผู้มีความผิดความข้อบังคับของกรมพลตระเวน
ที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมาย พลตระเวน ๕๓ ข้อ ซึ่งได้ทรง พระกรุณา
โปรดเกล้า ฯ ให้ตราไว้ เมื่อฉนวนพฤษภาคม เก้าค่ำ เดือนห้า มีกฤษฎีกา
จุลศักราช ๑๒๓๗ นั้น ยัง หาพอ แก่ การ ที่จะรักษา ความ เรียบ ร้อย
และความงาม ความเจริญใน กรม พลตระเวนไม่ จึง ทรง พระ กรุณา โปรด
เกล้า ฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เสด็จมาตั้ง กระทรวงนครบาล
ออก กฎข้อบังคับขึ้น แทน ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑

ว่าด้วยวินัย

ข้อ ๑ วินัย เป็นหลักสำคัญ ที่ ดีของการ ปกครองบุคคล เป็นจำนวน
รวม เพราะ ฉะนั้น กรม พลตระเวน จะ รักษา ความ ดั่งเบ เรียบ เรียบ ร้อยใน
ท้อง ที่ให้ของ ด้วย พระราชกำหนดกฎหมายแผ่นดินได้ ก็ย่อมเอาใ้รยการ
ที่ เจ้า พนักงาน พลตระเวน รักษาวินัยโดย เคร่ง ควบ นั้น เป็น ฮาทิ ส่วนการ
ที่ประชาชน ทั่วไป จะ มีความใจ เนื่อ เชื่อใจ และ เห็น ว่าเจ้า พนักงาน

พตฺระเวณ ทกฺคน เปณ ผู้รับ และ ปราบ ปราบ ภัยอันตรายภายใน มณฑล
 กรุง เทพฯ ให้พลเมืองได้ รับ ความ ร่วม เย็น เป็น สุข มี ภัย ผิด เล็ดลุ่ย ชั่ว
 เลียง ของ ประเทศ และ พระเกียรติยศของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ไม่ ใ
 ว่าเป็น แก่ ผู้ทรง อำนาจ แล้ง ทำการ ตาม ชั่วเถอใจ ซึ่ง จะ ถดถอย เป็น ที่
 หวาด เสียวของ พลเมืองนั้น ก็โดยเอา ไตรยการรักษาวินัยของ เจ้าพนักงาน
 นั้น เอง จึง เห็น ได้ ว่า วินัย เป็น หดก ล้าคัญ เพียง ไค

ข้อ ๒ เมื่อ ความ ล้าคัญ มี ปราบ กฏตง กล่าว แล้ง เช่นนี้ จึง จำ เปน ที่ จะ
 ต้อง แสวง ใจ ให้ ชัย ชิง ชัน ว่า วินัย นั้น คือ อะไร เจ้าพนักงาน กรม พตฺระเวณ
 จะ ต้อง ประพฤติ อย่าง ไค จึง จะ เรียก ว่า เปน ผู้ มี วินัย

ข้อ ๓ วินัย นั้น คือ การ ปฏิบัติ ตน ตาม พระ ราช กำหนด กฏหมาย
 แน่น ติน และ กฏข้อ บังคับ คำสั่ง ของ กรม พตฺระเวณ โดย เคร่ง ครัด และ
 แน่น อน ตาม ที่ได้ กระทำ ล้าคัญ ล้าบาด ใจ ใน เมื่อ รับ พระ ราชทาน หน้า พระ
 พิพัฒน์ ตติยานัน และ เมื่อ จะ ถดถอย แยก แยะ ให้ ละ เลียด ออก ไป ก็ แปล ว่า

- ๑) เจ้าพนักงาน พตฺระเวณ จะ ต้อง ทำ ตาม คำสั่ง ผู้ บังคับ บัญชา เห็น อคน
 โดย ถดถอย เต็ม ที่ ไม่ มี หดก เลียง
- ๒) กระทำ กิจ การ ใน หน้า ที่ ของ ตน เต็ม ความ สามารถ และ ด้วย ใจ
 ชัน สุจริต ไม่ หนำ ใจ หดก หรือ โดย ความ เดีน เลอ
- ๓) ต้อง รักษา ระเบียบ การ เคารพ ระหว่ง ผู้ โหญ ผู้ นอญ โดย เคร่ง ครัด
- ๔) รักษา ความ สงบ เรียบ ร้อย และ ระเบียบ ชัน งาน ให้ มี ชัย เต็ม อ
 ใน ที่ ๆ ตน บังคับ บัญชา

๕) ถ้าเห็นผู้ที่ยังคงคบเบียดเบียนของคน ทำความผิด และทำการ
เงินเดือนแม่แต่เล็กน้อย ต้องไม่ละทิ้งเพิกเฉยเลย ต้องตักเตือนหรือ
ตักโทษตามกำหนด

ข้อ ๔ ในกรณีที่เจ้าพนักงานพดตระเวนกระทำกรคาม คำสั่งผู้บังคับ
บัญชาเหนือตนโดยกล้าหาญเต็มที่ไม่มีหตุกตงนนั้น ถ้าเกิดผลร้าย
ขึ้นเพราะได้ทำตามคำสั่งโดยถูกตงน ไม่ใช่ได้ทำไปนอกเหนือ
เหตุเกินแล้ว ผู้บังคับบัญชาซึ่งออกคำสั่งต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการที่ได้
สั่งนั้น แต่ผู้เดียว ผู้รับคำสั่งและได้ทำตามคำสั่งก็ห้ามมีความผิดด้วยไม่
เว้นเสียแต่ผู้ออกคำสั่งได้สั่งให้ทำการซึ่งไม่ชอบด้วยพระราชกำหนดกฎหมาย
แผ่นดิน ผู้รับคำสั่งจึงไม่มีหน้าที่จะกระทำตาม และถ้าได้ไปกระทำ
ตามเขาแล้ว จะอ้างว่า เพราะนายได้สั่งให้ทำเช่นนั้นหาได้ไม่ ตนต้อง
รับผิดชอบเต็มที่ในการที่ตนได้ไปทำความผิดคือ พระราชกำหนดกฎหมาย
แผ่นดินเช่นนี้

ข้อ ๕ ราชการใดๆ ซึ่งคน ทราบ อยู่แล้วว่าเป็นหน้าที่ของตนจะ
ต้องพยายามกระทำให้บรรลุสำเร็จไปโดยรวดเร็วที่สุดที่จะเป็นไปได้ ชยา
ให้ความเกียรจกราม เขาควรบงำทำให้เพิกเฉยละเลยหน้าที่ราชการนั้นๆ เสีย
ต้องปฏิบัติราชการทุกสิ่งทุกเมื่อโดยน้ำได้ใจจริง เห็นอน หนึ่ง เครื่องจักร
ที่คำสั่งเดินอยู่ แม่ไม่มีผู้เฒ่าใหญ่ควบคุมก็หาหยุดไม่

ข้อ ๖ การรักษาระเบียงการ เคารพพระหองเจ้าพนักงานพดตระเวน
นั้น ลิตผู้ที่ยังคงคบกัด หรือเป็นผู้ขยกัด จะต้องกระทำกร
เคารพและแสดงความอ่อนน้อมนับถอแก่ผู้ที่มีอำนาจบังคับบัญชาเหนือ
ตนหรือผู้ใหญ่กว่าตนนั้นทุกเมื่อ ไม่ว่าจะเป็เวลากระทำราชการหรือ

มิใช่ ไม่ว่าจะเวลาใด ๆ กับทั้งต้องกระทำโดยสุจริตด้วย หาใช่แต่
ทำพอกันความผิดเท่านั้นมิได้

ส่วนผู้ที่มิชำนาญบังคับบัญชาและผู้นั้นเท่า จะถือคนเสียว่า
เป็นใหญ่แล้ว ไม่ต้องประพฤติดนเห็นดีกับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาหรือ
ผู้น้อยนั้นก็ได้เหมือนกัน

การที่จะบังคับบัญชาให้หนักแน่นเคร่งครัด หรือ ทำตนให้เป็นที่
นับถือคน หาใช่จำเป็นต้องใช้ กิริยาวาจาที่ หยาบคาย และด่าว่า เกิน
กว่าเหตุอันควรหาได้ ต้องใช้ กิริยาวาจาที่สุภาพงดงาม แต่ให้แน่น
แน่นจริงจึงไม่ตอกแตกเคอะเลอซ่นเท่านั้น

ข้อ ๗ ประโยชน์ของราชการ ย่อมบังคับให้ผู้บังคับบัญชาจัดการ
ระวางรักษาวินัย และความสงบเรียบร้อย ในที่ทำการ แต่ตรงที่ตนเป็น
ผู้บังคับ กับทั้งบังคับให้ตั้งอยู่ในความยุติธรรมต่อผู้อยู่ใต้บังคับ ต้อง
คัดค้านดูแลทุกข์สุขของผู้น้อย ปฏิบัติตนประดุจเป็นบิดา หรือญาติ
ผู้ใหญ่ของผู้น้อย เป็นที่ปรึกษาหารือในกิจการทั้งปวง จะใช้การ
ด่าว่า อันเกินกว่าความจำเป็นของราชการไม่ได้เป็นอันขาด

ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่อบรมให้พลตระเวนใต้บังคับของตนทุกคนรู้สึก
เกียรติยศและความสำคัญในการเป็นพลตระเวน ให้จำได้ใจไว้ให้สดว่า
พลตระเวนนั้น คือ ผู้น้องกันรักษามามเมือง บริเวณมณฑลกรุง เทพ ๆ
มิให้ มีราชศัตรูบังเกิดขึ้น หรือมิให้ราชศัตรูนั้น ๆ ประปนอยู่กับ
พลเมืองโดยมิต้องรับโทษทัณฑ์

ราชัตว์ นั้น คือ บุคคล คน เดียว หรือ หลาย คน ซึ่ง เป็น ข้าราชการ
แต่ หา ประพฤติ การ ให้ ต้อง ตาม พระราชกำหนด กฎหมาย แผ่นดิน ไม่ กลับ
มีความ กำเริบ คิด ประทุษร้าย ต่อ ชาติ และ บ้าน เกิด เมือง นอน ของ คน

ข้อ ๘ ถ้า หาก เจ้า พนักงาน พดตระเวน คน ไต คน หนึ่ง หรือ มาก
คน รวมกัน กระทำการ เออะเอะ เอ๊กเกร๊ก ให้ ผิด แบบ ขรรณ เนียม ก่อ การ
กำเริบ หรือ ระวัง ไม่ ทำ นานี่ ของ คน ด้วย ประการ ไต ๆ ก็ ดี ผู้ บังคับ
บัญชา มี นานี่ จิตการ ให้ เจ้า พนักงาน พดตระเวน นั้น ๆ หยัด การ เอ๊กเกร๊ก
หรือ ทำการ กำเริบ และ ให้ กลับ ทำการ ตาม นานี่ ของ คน จึง ได้ แม้ จะ
ลอง ใช้ ฮาวุช หรือ กำล้ง ขน ขัน อย่าง ไต ใน การ บังคับ นั้น ก็ คุย่า ให้ ยชทอ
เลย เป็น ฮัน ชาต ต้อง ทำการ ทุก อย่าง ที่ จะ ให้ ดำริ จ ผล ที่ ว่า มา ณ

เจ้า พนักงาน พดตระเวน ทุกคน ต้อง ช่วย ผู้ จิตการ ปราบปราม ผู้ ผิด ไม่
ว่า จะ เป็น ยศ ไต ตำแหน่ง ไต ถ้า ไม่ ช่วย ก็ นับ ว่า เขา อยู่ใน พวก ผู้ กระทำ
ผิด ด้วย

ข้อ ๙ ถ้า หาก ว่า ผู้ บังคับ บัญชา ต้อง ใช้ ฮาวุช เพื่อ ทำการ ปราบ
ปราม การ กำเริบ และ รักษา ฉนวนี่ หรือ เพื่อ บังคับ ให้ เจ้า พนักงาน พดตระเวน
ผู้ ระวัง นานี่ ทำ นานี่ ของ คน นั้น ผู้ บังคับ บัญชา นั้น จะ ไม่ ต้อง รับ โทษ
ใน การ ที่ คน ไต กระทำ ไบ โดย ความ จำเป็น นั้น เลย

เมื่อ มี เหตุ การ พิเศษ ขน ดัง นั้น ผู้ บังคับ บัญชา จะ ต้อง รายงาน ถึง เหตุ ที่
เกิด ขน ไป ยัง ผู้ บังคับ บัญชา เห็นขอ ตน และ รายงาน กัน ต่อ ไป ตาม ลำดับ
ชั้น จน ถึง เลื่อนาบดี กระทรวง นครบาล พันทวน เพื่อ จะ ได้ ไต ด้วง เหตุ

การ และ จักการ ต่อ ไป ตาม เหตุ ที่ ควร

ข้อ ๑๒ โทษโบยนั้น คือ โบายที่ ซาด้วยไม้ หรือ หวาย ใดไม่เกินกว่า ๑ เซ็นติเมตร ผู้ที่จะต้องรับโทษโบยนั้น ต้อง เป็น ผู้ที่ได้ รับตรวจอาการ กำลัง ก่อน แล้ว ว่า จะทนโทษนี้ได้ จึง ให้ ลงมือ โบาย และ เวลา โบาย นั้น ต้อง ให้ แพทย์ หรือ ผู้ ตรวจอาการ ประจำ อยู่ ด้วย ถ้า ผู้ ที่ ต้อง รับโทษ โบาย ต้อง โทษ ครั้ง ที่ ๒ อีก นั้น ให้ รื้อ การ โบาย อยู่ ก่อน จน กว่า แผล จะ หาย ปกติ แล้ว จึง ลง มือ โบาย ได้

โทษจำขัง นั้น คือ จำตรวน แล้ว ขัง ใน ที่ คบคุม

โทษกักขัง นั้น คือ ขัง ใน ที่ คบคุม แต่ เฉพาะ คน เดียว หรือ รวม กัน หลาย คน แล้ว แต่ จะ มี คำ ดัง

โทษขังมืด นั้น คือ ขัง ไว้ แต่ ผู้ เดียว ใน ห้อง ที่ มืด จน ไม่มี แสง สว่าง ที่ สามารถ จะ อ่าน หนังสือ ได้ แต่ ให้ มี อากาศ ไป รัง พอ สัมควร กับ การ หายใจ และ ห้าม มี ใญ่ ต้อง ขัง พบ ประ พุดจา กับ ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด หาก จะ เบ็ด ห้อง มืด นี้ ได้ ก็ แต่ เวลา รับ ประทาน อาหาร หรือ เวลา จำ เปน อย่าง อื่น ๆ เท่านั้น

โทษกักขังยาม นั้น คือ กักตัว ไว้ ใน บริเวณใด บริเวณ หนึ่ง ตาม แต่ จะ กำหนด ให้

โทษทัณฑ์กรรม นั้น คือ ให้ ทำ การ ต่าง ๆ เช่น เช็ด ฉาง กวาด ถู พัด ใน บริเวณ สถานที่ ของ กรม พงศาวุธ หรือ กระทำ การ อย่าง อื่น ๆ เปน พิเศษ เพิ่ม จาก หน้า ที่ การ ตาม ธรรมเนียม

โทษภาคทัณฑ์ นั้น คือ ผู้ กระทำ ผิด มีความ ผิด อื่น ควร ต้อง รับ โทษ สถานที่ หนึ่ง สถานที่ ใด คง ก่อ มา แล้ว แต่ มี เหตุ อื่น ควร ปราบ จึง เปน แต่ แแต่ คง ความ ผิด ของ ผู้ นั้น ให้ ปรากฏ ไว้ หรือ ให้ ทำ ทัณฑ์ บน ใจ

นอกจาก ชาญ ทักดาไว นี้ ห้ามมิให้ คัดคนใหม่หรือใช้ วิชาตั้งโทษ
อย่างอื่น เป็นอื่น ขาด

ข้อ ๑๓ ใน การ ที่ ผู้บังคับบัญชา จะตั้งโทษ นี้ จะตั้งโทษได้
แต่เฉพาะ ตาม ลำดับ กำหนดโทษ ที่ กัดว่าไว้ตั้ง คือไปนี้ (ให้ดูตาราง)

ข้อ ๑๔ ตำแหน่ง ผู้มีอำนาจตั้งโทษ หรือ รับโทษ ที่เป็นข้าราชการ
ใน กรม พลตระเวน ตาม ทำเนียบ บาง ตำแหน่ง หารตรง กับ ตำแหน่ง
ผู้มีอำนาจตั้งโทษ ตามซึ่งได้บ่งไว้ใน ข้อ ๑๓ นั้นไม่ จึงให้เทียบ
ยศและ ตำแหน่ง สำหรับ ทั้งใน การ ตั้ง โทษ และ รับโทษ ดังนี้

(ก) เทียบ ชั้น ยศกับ กรม พลตระเวน

- ๑) ผู้ช่วยเสนาบดี
- ๒) มหาอำมาตย์โท

(ข) เทียบ ชั้น รองยศกับ กรม พลตระเวน

- ๑) มหาอำมาตย์ตรี

(ค) เทียบ ชั้น ผู้บังคับ การ แขวง

- ๑) เจ้ากรม ตำรวจ
- ๒) ผู้บังคับการ กอง เรือรบ
- ๓) ผู้บังคับการ โรงเรียน ตำรวจ และ พลตระเวน
- ๔) อำมาตย์เอก, โท

(ข) เทียบชั้น ผู้กำกับ การแขวง

- ๑) ผู้บังคับการ กอง พงศัต
- ๒) ยกระบัตร
- ๓) นายเวร ตำรวจ
- ๔) หัวหน้า แพทย์ ประจำ โรง พยาบาล
- ๕) ข้ามาตย์ โท, ตวี

(ง) เทียบชั้น ตำรวจใหญ่

- ๑) นายเวร พัด
- ๒) นายเวร เงิน
- ๓) นายเวร รับใช้ ข้าราชการ
- ๔) รอง แพทย์ ประจำ โรง พยาบาล
- ๕) ราชองครักษ์
- ๖) ข้ามาตย์ ตวี, รอง ข้ามาตย์ เอก

(จ) เทียบชั้น ตำรวจ แขวง

- ๑) ครู ต่อม นัก เรียน ตำรวจ, และ พด. ๓
- ๒) แพทย์ ผู้ช่วย
- ๓) รอง ข้ามาตย์ เอก, โท

(ฉ) เทียบชั้น รอง ตำรวจ

- ๑) นายเวร แขวง

๒) หัวหน้ากอง ชิง ชน กับ พนักงาน

๓) รองอำมาตย์โท,ตรี

(ข) เทียบชั้นผู้ช่วยสารวัตร

๑) ตำรวจผู้ช่วยสารวัตร

๒) หัวหน้าโรงพักสาขา

๓) รองอำมาตย์ตรี

(ค) เทียบชั้นนักเรียน

๑) นักเรียนตำรวจ

(ง) เทียบชั้นนายยาม

๑) จ่านายยาม

๒) นายยามเอก,โท,ตรี,

(ฉ) เทียบชั้นพลตระเวน

๑) นักเรียนพลตระเวน

ข้อ ๑๕ ตำแหน่งผู้รับราชการใน กรม พลตระเวน ซึ่งมิได้เทียบชั้นไว้ ถ้ามีความผิดจะต้องรับโทษแล้ว ก็ให้ถือตำแหน่งที่เข้ารับราชการอยู่ในเวลาที่กระทำความผิดนั้น ชนเทียบเคียงกับชั้นที่คล้ายหรือเสมอกันตามข้อ ๑๔ แห่งกฎนี้

ข้อ ๑๖ ยศกิตติมศักดิ์ ตำแหน่งกิตติมศักดิ์เทียบไว้ทั้ง ๒ อย่าง แต่มิได้เทียบไว้ในชั้นใดชั้นหนึ่ง ให้ถือยศหรือตำแหน่งที่เทียบไว้ในชั้นที่สูงเป็นเกณฑ์ในการตั้งโทษหรือรับโทษตามกฎนี้

ข้อ ๑๗ กำหนดอำนาจลงโทษตามที่ตราไว้นี้ ผู้มีอำนาจลงโทษ
ตั้งลงโทษเต็มที่ได้ในสถานใดสถานหนึ่งแต่สถานเดียว ถ้าตั้งลงโทษ
ทั้งต้องสถานพร้อมกัน ต้องกำหนดโทษไว้เพียง กึ่ง หนึ่งของอัตราใน
สถานนั้น ๆ กับห้ามมิให้ลงโทษคราวเดียวมากกว่า ๒ สถาน

ข้อ ๑๘ ก่อนที่ผู้ มีอำนาจลงโทษจะลงโทษ ครั้ง คราวใดก็ดี ให้
พิจารณาเสียให้ถนัด ถิ่นแน่นอนว่า ผู้ที่จะลงรับโทษ นั้น มีความผิดจริง
แล้วจึงตั้งลงโทษ ต้องระวังอย่าให้เป็นการ ลงโทษไปโดยโทษะ จิตร
หรือลงโทษแก่ผู้ ที่ไม่มีความผิดโดยชัดเจนนั้น เป็น อันขาด เมื่อพิจารณา
ความผิดละเอียด แล้ว ต้อง ชี้แจง ความผิดคือผู้ กระทำผิดนั้น ให้เขาใจ
ชัดเจนว่า กระทำผิดในข้อใดเพราะเหตุใดแล้ว จึงลงโทษ

ข้อ ๑๙ ผู้ มีอำนาจบังคับบัญชาลงโทษ ข้าราชการ สัญญาบัตร ขัง
หรือกักขามตั้ง แต่ ๑๕ วันขึ้นไป ต้อง ตั้ง รายงาน การ ลงโทษ แล้วนั้น
เสนอตามลำดับ จนถึง ข้าราชการ พลตระเวน

ข้อ ๒๐ เมื่อผู้ มีอำนาจบังคับบัญชาได้ทราบ ว่า ผู้ ขัง อยู่ในบังคับ
บัญชาของตน มีความผิดจนปรากฏแน่นอนแล้ว แต่ความผิดนั้น
ควรรับโทษที่เหนืออำนาจจะตั้ง กระทำได้ ก็ให้รายงาน ชี้แจง ความผิด
ของผู้ ที่กระทำ ความผิดนั้น ทั้งออกความเห็น ว่า ควร ลงโทษเพียงใด
เสนอตามลำดับ จนถึงผู้ มีอำนาจลงโทษได้ พร้อมกับ ความผิด เพื่อขอให้
ผู้ นั้น ตั้ง รวางโทษไป แต่ ถ้าเป็นโทษ ถาวร หัก รัวราชการ ซึ่งมีอัตรา
อัตรากำหนดโทษไว้ โดยแน่นอนแล้ว หากกำหนดโทษ นั้น เหนืออำนาจ

ของมี บัญชีบัญชีที่ จะ ตั้ง โทษใด ก็ให้ นำ เสนอ ตาม ลำดับ จน ถึง
อธิบดี กรม พดตระเวน เท่า นั้น แม้ว่า กำหนด โทษ นั้น จะ เห็น อำนวย อธิบดี
กรม พดตระเวน กี่ ก็ อธิบดี กรม พดตระเวน มี อำนาจ ตั้ง ตั้ง โทษใด ที่ เรียกว่า
ไม่ต้อง นำ เสนอ ตาม ลำดับ ชั้น คือ ไป อีก

ข้อ ๒๑ การ ที่ พดตระเวน นั้น ราชการ นั้น ถ้า ขาด จาก หน้า ราชการ
โดย มี ได้ รับ อนุญาต หรือ ขาด จาก หน้า ราชการ เมื่อ พ้น กำหนด ๓ เดือน
แม้ เป็น ไป ด้วย ความ เจ็บ เจ็บ จะ หลีก เลี่ยง จาก ราชการ ตาม คำ ตั้ง ให้ ทำ การ
อย่างใด ๆ ใน เวลา ที่ กำลัง กระทำ อยู่ นั้น หรือ ใน เวลา ที่ มี ราชการ
ถูก เรียก ระดม หรือ ใน เวลา ขรมตัก ก็ ให้ ถือ ว่า มี ความ ผิด ฐาน
หลบ หน้า ราชการ ต้อง ระวาง โทษ ค่า กั้น ตาม ด้วย ๓๓๓ ๓๓๓ ดังนี้

- ก) ขาด ราชการ ใน เวลา ขรมตัก มี โทษ ๑ ไร่
- ข) ขาด ราชการ ใน เวลา มี ราชการ ถูก เรียก ระดม มี โทษ
ทวิคูณ
- ค) ขาด ราชการ ใน เวลา กำลัง กระทำ ค่ำ มี โทษ ตรีคูณ

ถ้า หาก มี ความ เจ็บ เจ็บ เกิด ขึ้น ใน หน้า ที่ ราชการ โดย เหตุ ที่ ผู้ นั้น ขาด
ราชการ ด้วย ก็ ให้ เพิ่ม โทษ ชั้น อีก ๑ ใน ๒ ส่วน จาก โทษ ที่ กำหนด ไว้
สำหรับ ความ ผิด นั้น ๆ

ข้อ ๒๒ นาย พดตระเวน นอกจาก อธิบดี กรม พดตระเวน หรือ ผู้ ที่
เทียบ ชั้น นี้ ถ้า เป็น หัวหน้า ควบคุม พดตระเวน ไป โดย จำ พัง มี อำนาจ ที่
จะ ตั้ง โทษ ๒/๑๑/๒๐๑๖ อยู่ใน ระหวาง เวลา ที่ ควบคุม อยู่ นั้น เสมอ มี อำนาจ
เห็น ออกจาก ตำแหน่ง ของ ตน ชั้น ไป อีก ชั้น หนึ่ง ได้

ข้อ ๒๓ ถ้าผู้มีอำนาจสั่ง ลงโทษ ได้สั่ง ลงโทษ ผู้กระทำผิดในฐานะ
 จำขัง หรือ ชัง แล้ว และ ผู้ที่ รับโทษ จำขัง หรือ ชัง ยืนยัน กระทำผิดซ้ำอีก
 ผู้มีอำนาจสั่งโทษ จะสั่งเพิ่มโทษ ก็ให้ พิจารณาต กำหนดโทษที่สั่งไว้
 เต็ม นั้น ก่อน และ ห้ามมิให้เพิ่มกำหนด เวลาใหม่ ต้องถูกจำขัง หรือ กักตังขัง
 ทั้ง กำหนดเต็ม และ กำหนด ที่เพิ่ม ใหม่ รวมกัน เกิน กว่า กำหนด อำนาจ ของ
 ผู้สั่ง ลงโทษ นั้น เป็น อันขาด หากผู้ กระทำผิด นั้น ควร ต้อง รับโทษ เกิน
 กว่า กำหนด อำนาจ ของ ผู้ ที่ จะ สั่ง ลงโทษ นั้น แล้ว ก็ให้ปฏิบัติ การ ตาม
 ที่กล่าวไว้ ใน ข้อ ๒๐ นั้น

ข้อ ๒๔ ผู้ใดเคยต้อง รับโทษจำขัง หรือ ชัง เดียว หรือ ชัง รวม
 เพราะได้ เจตนา กระทำผิด ต่อ วนัย อย่างหนึ่ง อย่างใด มาแล้ว ไม่น้อย กว่า
 ต้อง ครัง เมื่อ พ้นโทษ แล้ว และไป กระทำ ความผิด ซ้ำ อีก ภายใน กำหนด
 ๑ ปี นับ แต่ วันที่ ได้ พ้นโทษ ไปใช้ เรียกว่า ผู้ ไม่เซ็ด หดาบ

ข้อ ๒๕ ผู้ใดเป็น ผู้ ไม่เซ็ด หดาบ ผู้ มีอำนาจ บังคับบัญชา ตั้ง แก่
 ชั้น ผู้ กำกับ การ แฉวง ขันไป จะใช้ วัช ลงโทษ โดยให้ ชัง มัด ก็ได้

ข้อ ๒๖ การ ชังมัด เช่นนี้ จะ ชังได้ เพียง ครัง ละ ๑ ยก (คือ ๕ วัน
 หรือ ๑๒๐ ชั่วโมง) เท่านั้น แต่ ถ้า จะ ชัง มัด ต่อ ไป ก็ ต้อง ให้ อยู่ใน ที่
 ต่่าง เสีย ก่อน ไม่น้อย กว่า ๒๔ ชั่วโมง จึง ให้ ชัง มัด อีก ต่อ ไป ได้ รวม
 ชัง มัด ใน ความผิด คราว เดียว กัน ต้อง ไม่ เกิน กว่า ๓ ยก

ข้อ ๒๗ ก่อน ที่จะ กำหนด ให้ ลงโทษ ชัง มัด นั้น ให้ ตั้ง เกณฑ์ กำหนด
 โทษ จำขัง หรือ ชัง เดียว หรือ ชัง รวม ตาม ตาราง อัตราโทษ ใน ข้อ ๑๓
 แห่ง กฎนี้ เสีย ก่อน แล้ว จึง ให้ เทียบ กำหนดโทษ ชัง มัด ตาม อัตรา ดังนี้ คือ

พ.ศ. ๒๕๕๘

หน้า ๒๔๓

จำขัง หรือขังเดี่ยว หรือขังรวม มีกำหนดตั้งแต่ ๕ วันขึ้นไป แต่ไม่ถึง ๙ วัน เทียบเท่ากับขังมืด ๑ วัน

จำขัง หรือขังเดี่ยว หรือขังรวม มีกำหนดตั้งแต่ ๙ วันขึ้นไป แต่ไม่ถึง ๑๔ วัน เทียบเท่ากับขังมืด ๒ วัน

จำขัง หรือขังเดี่ยว หรือขังรวม มีกำหนดตั้งแต่ ๑๔ วันขึ้นไป แต่ไม่ถึง ๒๑ วัน เทียบเท่ากับขังมืด ๓ วัน

จำขัง หรือขังเดี่ยว หรือขังรวม มีกำหนดตั้งแต่ ๒๑ วันขึ้นไป แต่ไม่ถึง ๑ เดือน เทียบเท่ากับขังมืด ๔ วัน

จำขัง หรือขังเดี่ยว หรือขังรวม มีกำหนดตั้งแต่ ๑ เดือนขึ้นไป แต่ไม่ถึง ๓ เดือน เทียบเท่ากับขังมืด ๑ ยก

จำขัง หรือขังเดี่ยว หรือขังรวม มีกำหนดตั้งแต่ ๓ เดือนขึ้นไป แต่ไม่ถึง ๖ เดือน เทียบเท่ากับขังมืด ๒ ยก

จำขัง หรือขังเดี่ยว หรือขังรวม ๖ เดือน เทียบเท่ากับขังมืด ๓ ยก

ข้อ ๒๘ นับตั้งแต่วันที่กระทำความผิดซึ่งจะได้รับโทษตามกฎหมาย ถ้าผู้มีอำนาจลงโทษมีดุลยพินิจที่จะให้ผู้นั้นได้รับโทษภายในกำหนดตามเดือน เป็นอันนับว่าล่วงเลยเวลาที่ควรลงโทษตามกฎหมายเสียแล้ว จะสั่งลงโทษโดยอำนาจตนเองไม่ได้ ต้องนำขึ้นเส้นอุทธรณ์ต่อกรมพดตระเวน เว้นเสียแต่ผู้กระทำความผิดนั้นขาดพันราชการเสียแต่เมื่อก่อนครบกำหนด ๓ เดือน จึงมีโทษนับวันที่ขาดพันราชการในกำหนดเวลาต้องเลย ให้นับตั้งแต่วันที่ใดต่อผู้นั้นกลับมาซึ่งที่รับราชการ

ข้อ ๒๘ เมื่อผู้ มีอำนาจได้ สั่งลงโทษ ตามกฎนี้ แล้ว ผู้ ที่สั่งลงโทษ หรือผู้ ที่ มีอำนาจบังคับบัญชา ผู้ ที่สั่ง ลงโทษ นั้น มีอำนาจเพิ่มโทษ หรือลด โทษ ยกโทษ เสียได้ แต่ ถ้าเพิ่มโทษ แล้ว โทษที่สั่งเพิ่ม ขึ้น นั้น รวม กับ ที่สั่งไว้แล้ว เดิม ต้อง มีให้เกิน อำนาจ ของผู้ ที่สั่ง ลงโทษ นั้น

มาตรา ๓

วิธีร้องทุกข์

ข้อ ๓๐ ใน การ ที่ จะ รักษาวินัยให้ เป็น การ แน่นแฟ้น นั้น ผู้บังคับ บัญชา ย่อม ต้อง มี อำนาจใน การ ลงโทษ มาก อยู่ เอง เป็น ขรรคมดา แต่ผู้ บังคับบัญชา บาง คน อาจ ใช้ อำนาจใน ทาง ที่ผิด ยุติธรรมได้ เพราะฉะนั้น เป็น การ จำเป็น ที่ จะ ให้ผู้ น้อย มีโอกาส ร้องทุกข์ ได้ ใน หน ทาง อัน เป็น ระเบียบ เรียบร้อย ไม่ ก้าว ก่าย

ข้อ ๓๑ คำสั่งแห่ง ของ เจ้าพนักงาน พดตระเวน ว่า ผู้ บังคับ บัญชา กดขี่ คน ศอวย อากาญ ติดยุติธรรม หรือผิด พระราชกำหนด กฎข้อบังคับ หรือว่า คน มีเดิรบ ผดประ โยชน์ ตาม ที่ ควร จะ ได้ รับใน ราชการ นั้น เรียกว่าใบ ร้องทุกข์

ข้อ ๓๒ เจ้าพนักงาน พดตระเวน จะยื่น ใบร้องทุกข์ ได้ แต่สำหรับตนเอง แต่ผู้เดียว ห้ามมิให้ ยื่น ใบ ร้องทุกข์ แทนผู้ อื่น เป็นอื่นชาติ และ ห้ามมิให้ รวบ รอดมกัน เขา มา ร้องทุกข์ พรอ้ม กัน หตายเป็น คน และ ห้ามมิให้ ประชุมกัน เพื่อ หา หรือ เวียง จะ ยื่น ใบ ร้องทุกข์

ข้อ ๓๓ ห้ามมิให้ ยื่นใบร้องทุกข์ ในเวลาคนกำลังเซาแฉงอยู่ หรือ ในขณะที่คนกำลังทำ นานที่ ราชการ อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น เวลาเอน ยาม เอน เวร ตื่น เป็นคน และห้ามมิให้ ยื่นใบร้องทุกข์ ก่อนเวลาดังไป แล้ว ๒๔ ชั่วโมง นับตั้งแต่วันที่ มีเหตุ ระคาย ร้องทุกข์ เกิดขึ้น

ข้อ ๓๔ ห้ามมิให้ ร้องทุกข์ ว่าผู้ บังคับบัญชา ลงโทษ แรงเกิน ไป ถ้าหากว่าผู้ บังคับบัญชา นั้นมิได้ลงโทษ เกิน อำนาจ ที่เขา จะทำได้ ตาม ความใน มาตรา ๒ แห่ง กฎนี้

ข้อ ๓๕ การที่จะ ยื่นใบร้องทุกข์ นั้น ถ้ากล่าวโทษ ผู้ใด ให้ ยื่นต่อ ผู้ บังคับบัญชา โดยตรง ของ ผู้ นั้น คือ เอน คน ว่า พลตระเวน จะ กล่าวโทษ นายยาม ให้ ยื่นใบร้องทุกข์ ต่อผู้ ช่วย ตำรวจ ถ้าจะ กล่าวโทษ ผู้ ช่วย ตำรวจ ให้ ยื่นต่อ รอง ตำรวจ ดังนี้ หรือ เป็นคนว่า ตำรวจคน นั้น จะ ร้องทุกข์ กล่าวโทษ ผู้ ตำกับ การ ก็ ให้ ยื่นใบ ร้องทุกข์ ต่อผู้ บังคับการ แฉง ดังนี้

ให้ ผู้ ร้องทุกข์ มาหา ผู้ที่จะ รับใบ ร้องทุกข์ ในที่ ทำการ หรือ ที่บ้าน และ จะ ร้องทุกข์ ด้วยปาก หรือ จะ เขียน เป็น หนังสือ ก็ได้ ถ้าอยู่ ค้าง ค่ำ บดกัน ให้เขียน เป็น หนังสือ ส่งไป

ถ้าหากว่าผู้ ร้องทุกข์ ไม่ทราบ ชัดว่าคนใด มีความผิด หรือ เพราะ ผู้ใด แน่ เช่น ไม่ได้ รับเงิน เดือน แต่ก็ไม่ทราบ ว่าเพราะเหตุใด หรือใคร ห้าม มิให้จ่าย ก็ให้ ยื่นใบ ร้องทุกข์ ต่อผู้ บังคับบัญชา โดยตรง ของ ตน เพื่อ เสนอไป ตามลำดับชั้น จนถึงที่สุด คือผู้ ที่ จะ สั่ง การได้ ส่วน และแก้ความ เดือดร้อน นั้นได้

ข้อ ๓๖ ถ้าเขียน ความ ร้องทุกข์ เป็น จุดหมาย แดง จุดหมาย นั้น
 ต้อง ลง นามจริง ของผู้ ร้องทุกข์ ถ้าผู้ ร้องทุกข์ เขียน หนังสือ ไม่ เป็น
 ความ ผู้ อื่น เขียน ให้ ได้ แต่ต้อง กต ภาย นิด แม่ มีชื่อ ลง เป็น พยาน ถ้า
 ใบ ร้องทุกข์ ใด ไม่ มีชื่อ ตรง หรือ ไม่ มีตาย นิด ลง ว่า มา ณ หาม มีให้
 ผู้ บังคับบัญชา ชั้น ใด ได้ ส่วน พิจารณา ใบ ร้องทุกข์ นั้น เป็น อันขาด

ข้อ ๓๗ เมื่อผู้ ใด ได้ ร้องทุกข์ ต่อผู้ บังคับบัญชา ตาม ระเบียบ ที่ว่ามา
 นี้ แล้ว และ เวลา ต้อง พ้นไป ๑ เดือน ยัง หา ใด รับ ความ ช้ แฉง ประการ
 ใด ไม่ ทั้ง ความ เลือด ร้อน ก็ ยัง ไม่ บด ตบ เติง ไป ให้ ผู้ ร้องทุกข์ ยื่น ใบ
 ร้องทุกข์ ต่อผู้ บังคับบัญชา ชั้น ที่ ต่ำ ถัด ชน ไป เป็น ลำดับ จน ถึง เสด็จ มา
 กระทรง นครบ ๒๓ และ ใน ใบ ร้องทุกข์ ครอง นี้ ให้ ช้ แฉง มา ด้วย ว่า ใด ยื่น
 ใบ ร้องทุกข์ ต่อผู้ บังคับบัญชา โดย ตรง มา ครั้ง ๑ แล้ว แต่ เมื่อ นั้น ๆ

ข้อ ๓๘ ส่วนผู้ บังคับบัญชา นั้น ถ้า ใด รับ ใบ ร้องทุกข์ เมื่อ ใด ต้อง
 ได้ ส่วน เหตุ การณ์ และ จัดการ แก่ ใจ ความ เดือด ร้อน หรือ ช้ แฉง ให้ ผู้ ยื่น
 ใบ ร้องทุกข์ เข้า ใจ เหตุ การณ์ จะ เพิก เกย เสีย ไม่ ได้ เป็น อันขาด ผู้ ใด
 เพิก เกย นั้น ว่า กระทำ ผิด ฉนวน ละเมิด กฎนี้ ต้อง มีโทษ

ข้อ ๓๙ ถ้าผู้ บังคับบัญชา รับ ใบ ร้องทุกข์ ช้ แฉง กับ ผู้ ยื่น ใบ ร้องทุกข์
 ว่า ความ เดือด ร้อน ที่ กล่าว มา ได้ เกิด จาก ความ ขยิบ ขรรวม หรือ การ ผิด
 พระ ราช กำหนด กฎ หรือ บังคับ ประการ ใด แต่ ผู้ ร้องทุกข์ ยัง ไม่ ทหมด ความ
 สง ใส่ย ก็ ให้ ยื่น ใบ ร้องทุกข์ ต่อผู้ บังคับบัญชา ที่ เหนือ ชน ไป ได้ และ ต้อง
 ช้ แฉง มา ด้วย ว่า ผู้ ยื่น ใบ ร้องทุกข์ นี้ ต่อผู้ นั้น ๆ ใด รับ คำ ช้ แฉง เช่น
 นั้น ๆ ครั้ง หนึ่ง แล้ว

ข้อ ๔๐ ถ้าหากปรากฏชัดว่า ข้อความในใบร้องทุกข์ เป็นความเท็จ หรือ การร้องทุกข์นั้น กระทำไปโดยผิด ระเบียบ ที่กล่าว มา นี้ เช่น เขียนใบร้องทุกข์แล้วไม่ลงนามจริง ลงนามเป็นตน หรือผู้ใด รบ กวน ผู้ บังคับบัญชา ด้วยใบร้องทุกข์ ซึ่งไม่ มี มูล แห่ง ความจริง ผู้ ที่ กระทำ การ ดังนี้ มีความผิดฐาน ตะเมตทินัย ต้อง รับโทษ ตามกฎนี้ หรือ ถ้าเป็นการ ร้ายแรงมาก ก็ต้อง นำเสนอ ความ ดำดับ ชนั้ จน ถึง เดี๋ยวนี้ ด้ กระทรงนศรบาด เพื่อ จัดการให้ พ้อง ร้อง ดัง โทษ ตามกฎหมาย แน่ นอน ต่อไป

ข้อ ๔๑ การยื่นใบร้องทุกข์ตาม ระเบียบ ที่ กล่าว นี้ เฉพาะ สำหรับ เรื่อง ที่เนื่อง ด้วย กิจราชการ คือ ร้องทุกข์ ว่าได้ รบ ความ อยุติธรรม จาก ผู้ บังคับบัญชา หรือผู้ บังคับบัญชา กษ ด้ โดย ผิด พระ ราชกำหนด กฎข้อ บังคับ หรือ เมื่อ ตน ชาติ ลง ประ โยชน์ ที่ ควร ได้ ใน ราชการ ดัง ว่า มาแล้ว ใน ข้อ ๓๖ นี้ เท่านั้น ถ้ามี กิจ ส่วน ตัว โดย แท้ แดง เจ้าพนักงาน พดศร เวณ จะ พดศร จาก ผู้ บังคับบัญชา ของ ตน ทุกชนั้ แต่ เรื่องนี้ เจ้าพนักงาน พดศร เวณ ต้อง ระวง ด้ ชนั้ ระหว่าง กิจ ส่วน ตัว และ กิจ เนื่อง ด้วย ราชการ ให้ จึง ด้ ถ้า นำ กิจ ที่ เนื่อง ด้วย ราชการ ไป ร้อง พ้อง ให้ ผิด ระเบียบ กับ ที่ กล่าวไว้ ใน กฎนี้ แล้ว ผู้ นน จะ ต้อง รับโทษ ฐาน ตะเมตทินัย

มาตรา ๔

กำหนด ใช้ กฎนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๕๕๘

ข้อ ๔๒ กฎนี้ ให้ ใช้ ตั้งแต่ วันที่ ประกาศ เป็น ต้น ไป

หน้า ๒๔๘

พ.ศ. ๒๕๕๘

ข้อ ๔๓ ให้ยกเลิกข้อความในกฎหมาย กรมพดระเวณ ๕๓ ข้อ
ซึ่ง มีความขัด กับ กฎนี้

กฎให้ ใ้ ณวันที่ ๑๗ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๕๕๘

(ตงนาม) มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยามรราช

เสนาบดี กระทรวงนครบาล

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๑๗ กันยายน หน้า ๒๕๓)

ผู้ตั้งโทษ	โทษเบา			โทษจำคุก		โทษกักขัง										โทษกักขัง										ทัณฑกรรม		
	ผู้รับโทษ			ผู้รับโทษ		ผู้รับโทษ										ผู้รับโทษ										ผู้รับโทษ		
	นักเรียน ตำรวจ	นายยาม	พล ตระเวน	นายยาม	พล ตระเวน	ผู้บังคับ การแขวง	ผู้กำกับ การแขวง	ตำรวจ ใหญ่	ตำรวจ แขวง	รอง ตำรวจ	ผู้ช่วย ตำรวจ	นักเรียน ตำรวจ	นายยาม	พล ตระเวน	รอง อธิบดี	ผู้บังคับ การแขวง	ผู้กำกับ การแขวง	ตำรวจ ใหญ่	ตำรวจ แขวง	รอง ตำรวจ	ผู้ช่วย ตำรวจ	นักเรียน ตำรวจ	นายยาม	พล ตระเวน	นักเรียน ตำรวจ	นายยาม	พล ตระเวน	
เส้นหวัด	๔๐ ที่	๔๐ ที่	๖๐ ที่	๕๐ วัน	๒ เดือน	๑๕ วัน	๑ เดือน	๒ เดือน	๓ เดือน	๔ เดือน	๕ เดือน	๕ เดือน	๕ เดือน	๖ เดือน	๑๕ วัน	๑ เดือน	๒ เดือน	๓ เดือน	๔ เดือน	๕ เดือน	๕ เดือน	๕ เดือน	๖ เดือน	๗ เดือน	๘ เดือน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน
อธิบดี	๓๐ ที่	๓๐ ที่	๔๐ ที่	๔๐ วัน	๕๐ วัน		๑๕ วัน	๑ เดือน	๒ เดือน	๓ เดือน	๓ เดือน	๔ เดือน	๕ เดือน		๑๕ วัน	๑ เดือน	๒ เดือน	๓ เดือน	๔ เดือน	๕ เดือน	๕ เดือน	๕ เดือน	๖ เดือน	๗ เดือน	๘ เดือน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน
รองอธิบดี	๓๐ ที่	๓๐ ที่	๔๐ ที่	๑ เดือน	๔๐ วัน		๑๕ วัน	๑ เดือน	๒ เดือน	๒ เดือน	๓ เดือน	๓ เดือน	๔ เดือน		๑๕ วัน	๑ เดือน	๒ เดือน	๓ เดือน	๔ เดือน	๕ เดือน	๕ เดือน	๕ เดือน	๖ เดือน	๗ เดือน	๘ เดือน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน
ผู้บังคับการแขวง	๒๐ ที่	๒๐ ที่	๓๐ ที่	๑๕ วัน	๑ เดือน		๑๕ วัน	๑ เดือน	๑ เดือน	๑ เดือน	๒ เดือน	๒ เดือน	๓ เดือน			๑๕ วัน	๑ เดือน	๒ เดือน	๒ เดือน	๒ เดือน	๒ เดือน	๓ เดือน	๓ เดือน	๔ เดือน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	
ผู้กำกับการแขวง	๑๐ ที่	๑๐ ที่	๒๐ ที่							๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๒๐ วัน	๑ เดือน			๑๕ วัน	๑ เดือน	๑ เดือน	๑ เดือน	๒ เดือน	๒ เดือน	๓ เดือน	๑๐ วัน	๑๐ วัน	๑๐ วัน		
ตำรวจใหญ่	๕ ที่	๕ ที่	๑๐ ที่									๑๐ วัน	๑๕ วัน	๒๐ วัน			๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑ เดือน	๑ เดือน	๒ เดือน	๑๐ วัน	๑๐ วัน	๑๐ วัน		
ตำรวจแขวง			๕ ที่										๑๕ วัน	๑๕ วัน			๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	
รองตำรวจ													๑๕ วัน	๑๕ วัน			๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	
ผู้ช่วยตำรวจ													๑๕ วัน	๑๕ วัน			๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	
นายยาม													๑๕ วัน	๑๕ วัน			๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	

คำอธิบาย

- กำหนดโทษในตารางนี้ คือ กำหนดที่สูงที่สุด ผู้ตั้งโทษ จะตั้งโทษเกินกว่ากำหนดนี้ไม่ได้ แต่ต่ำกว่านี้ได้
- โทษทัณฑกรรมนั้น ที่กำหนดไว้เป็นวัน ๆ คือ หมายถึงความว่าทำทัณฑกรรมทุกวันจนกว่าจะครบ ในวันหนึ่งนั้นผู้ตั้งโทษ จะทำทัณฑกรรมกี่ ชั่วโมงก็ตามใจ แต่มิให้เกินกว่าวันละ ๖ ชั่วโมง ผู้ใด จะตั้งโทษ ทัณฑกรรมให้กำหนดโทษโดยชัดเจนว่า ทัณฑกรรมกี่ วัน และ วันละ กี่ ชั่วโมง ส่วนที่กำหนดจำนวนไว้เป็น ชั่วโมง นั้น หมายถึงความว่าตั้งโทษได้เฉพาะวันเดียวภายใน กำหนดเท่านั้น ชั่วโมง

สำนักหอสมุด

ข้อบังคับของ โทษพดตระเวน
 ขาด หนีราชการ และไม่เข้ารับราชการ
 ตามกำหนดเรียกกระตม

ด้วยตาม กฎว่า ด้วย อำนาจ ลงโทษ พดตระเวน ให้ นายพดตระเวน ผู้มี
 อำนาจ บังคับบัญชา มี อำนาจ ลงอาญา แก่ พดตระเวน ผู้กระ ทำผิดคือวินัย
 กรม พดตระเวน หรือ ข้อบังคับ นี้ ยังไม่ได้ แยก ออกให้ปรากฏ ว่า ความ
 ผิดเพียงใด ซึ่ง เป็น การ สำคัญ ควร พ้อง คือ ค่าง หรือ เป็น การไม่ สำ
 สำคัญ ซึ่ง ควร ลงอาญา ในทาง บังคับบัญชา เพราะฉะนั้น จึง ได้ วางระเบียบ
 กำหนดโทษ พดตระเวน ขาด หนีราชการ และ พดตระเวน ที่ไม่เข้ารับ
 ราชการ ตามกำหนดเรียกกระตม ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับ นี้ ให้ เรียก นาม ว่า ข้อบังคับของ โทษ พดตระเวน
 ขาด หนีราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

ข้อ ๒ นายยาม พดตระเวน ที่รับ ราชการ อยู่ ขาด หน้าที่ ราชการ โดย
 มิได้รับ อนุญาต หรือ ขาด หน้าที่ ราชการ ใน เมื่อ พน กำหนด อนุญาต แล้ว
 กติ ถ้าไม่เกิน ๑๕ วัน คงเรียก ว่า ขาด แม่เกิน ๑๕ วัน ให้ เรียก
 ว่า หนี

12/10/2566

ข้อ ๓ นายยาม พดตระเวน ขาด หรือ หนีราชการ ให้ ลง โศษดังนี้

ขาดตัวเอง

- ครั้งที่ ๑ ให้ภาคทัณฑ์ หรือกักขัง ไม่เกินกว่าถึงจำนวนวันที่ขาด
- ครั้งที่ ๒ ให้ขังไม่เกิน กว่าถึงจำนวน วันที่ ขาด
- ครั้งที่ ๓ ให้ขังไม่เกิน กว่าจำนวน วันที่ ขาด

พ้นตัวเอง

- ครั้งที่ ๑ จำขังไม่เกิน ๑ โมง ๔ แห่งจำนวน วันที่ พ้น
- ครั้งที่ ๒ จำขังไม่เกิน กว่าถึงจำนวน วันที่ พ้น
- ครั้งที่ ๓ และต่อไป จำขังไม่เกิน กับจำนวน วันที่ พ้น

แต่ ถ้าต้อง มุ่ง คดี ตามจับตัว แล้ว ให้ ตั้งอาญา อย่าง สูงตามอัตราโทษที่ใดกำหนดไว้ข้าง ต้น นี้ จะเพิ่ม โขย อีก ไม่เกิน กว่า ๓๐ ที่ ด้วย อีก โสัด หนึ่ง ก็ได้

ข้อ ๔ พดกระแวน กองหนน ตไตเซาระตม ขาด หรือ หนี ราชการ ไปจะ เปน ครั้งใด ๆ ก็ตาม จะ ตั้งอาญาขัง ๓ เดือน และ จะ โขย ด้วย ไม่เกิน กว่า ๒๕ ที่ก็ได้

ข้อ ๕ พดกระแวน กองหนน ซึ่ง ต้อง เรียก เข้า มา ประจำการ แต่ไม่ เข้ามา รับราชการ ตามกำหนดเรียกระตม ซึ่ง เปน หนี ความผิดฐาน ซัก คำสั่ง ให้ตั้งอาญา เปน ๒ ประเภท คือ

ก) ไม่เข้ารับราชการในกำหนดระตม ตาม ประกาศเรียก ให้ภาคทัณฑ์ไว้ หรือขัง หรือจำขังไม่เกินกว่า ๓ เดือน

12/10/2566

พ. ศ. ๒๔๕๘

หน้า ๒๕๒

๑) ไม่เข้ารับราชการ ตามกำหนดระดมตามคำสั่ง เรียก ให้ตั้งอาญา
เช่นเดียวกันกับไม่เข้ารับราชการ ในกำหนดระดมตาม ประกาศเรียก
แต่ให้เพิ่มโทษอีกไม่เกินกว่า ๒๕ ที่ด้วยอีกได้หนึ่ง

ศาลาว่าการนครบาล

วันที่ ๑๗ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

(ลงนาม) มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยามรธา

เสนาบดีกระทรวงนครบาล

(เดิม ๓๒ วันที่ ๑๙ กันยายน หน้า ๒๖๓)

ประกาศตั้งกรมตรวจเงินแผ่นดิน

มีพระบรมราชโองการใน พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ว่า ตั้งว่า การเก็บเงินผล
ประโยชน์รายได้เงินแผ่นดิน แลเงินที่เบิกจ่ายใช้ในราชการแผ่นดิน
ในทุกวันนี้ มีจำนวนเงินทั้งรายได้แลรายจ่ายมาก มายกว่าแต่ก่อน
เป็นอันมาก สมควรที่จะเพิ่มการตรวจตราให้ยิ่งขึ้น จึงทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งกรมตรวจเงินแผ่นดิน ขึ้นใน กระทรวงพระคลังฯ
อีกกรมหนึ่ง สำหรับไปตรวจราชการเงินแผ่นดิน หรือการเงินอย่างหนึ่ง
อย่างใดที่รัฐบาลเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบยังสถานที่ทำการนั้น ๆ แล
โปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้กำหนดอำนาจหน้าที่
เจ้าพนักงานในกรมนี้ไว้ดังต่อไปนี้

๑ เจ้าพนักงานในกรมนี้ ให้มีหน้าที่ทำการตรวจเจ้าหน้าที่ต่างๆ ที่ทำการเบิกจ่ายเงิน รัชชาเงิน แลเก็บเงินผลประโยชน์แผ่นดิน หรือเงิน อย่างหนึ่งอย่างใดที่รัฐบาลเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบได้ทุกหน้าที่ทั้งในกรุงเทพฯ แลหัวเมืองมณฑลต่างๆ

๒ เมื่อเสนาบดีกระทรวงพระคลังฯ ได้ให้เจ้าพนักงานในกรมนี้ไปตรวจการเบิกจ่ายเงิน หรือการ รัชชาเงิน หรือการเก็บเงินผลประโยชน์ รายได้ ในหน้าที่หนึ่ง หน้าที่ใด ให้เสนาบดีเจ้ากระทรวงยอมให้ตรวจสอบได้ แต่เมื่อมีการที่ต้องสอบสวนให้ชี้แจง ข้อความประการใด ให้เจ้าหน้าที่ชี้แจงให้ทราบทุกอย่างตามที่ชอบด้วยราชการ

๓ ให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ดำรัสถึง กฏข้อบังคับ สำหรับการตรวจต่อไป เมื่อกฏข้อบังคับนั้น ได้รับพระราชทาน พระบรมราชานุญาต แต่ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ในกรมตรวจเงินแผ่นดิน แลเจ้าหน้าที่ที่ทำการเบิกจ่ายเงิน เก็บเงินผลประโยชน์ แลรัชชาเงินในราชการแผ่นดิน หรือเงิน อย่างหนึ่งอย่างใดที่รัฐบาลเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ ปฏิบัติราชการ ตามกฏข้อบังคับนี้ จึงทุกประการ

ประกาศมาณวันที่ ๑๘ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
เป็นวันที่ ๑๗๗๓ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

12/10/2566

(เดิม ๓๒ วันที่ ๒๑ กันยายน หน้า ๒๖๖)

ประกาศตั้งอธิบดี กรมตรวจเงินแผ่นดิน

มีพระบรมราชโองการใน พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
 พระมกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ตามที่ได้ทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้าฯ ให้ตั้ง กรมตรวจเงินแผ่นดิน ขึ้นใน กระทรวงพระคลังมหา
 สมบัติ สำหรับทำการตรวจเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ที่ทำการเบิกจ่ายเงิน
 รักษาเงิน หรือเก็บเงินผลประโยชน์แผ่นดินทุกหน้าที่ ทั้งในกรุงเทพฯ
 แลหัวเมืองมณฑลต่าง ๆ แล้วนั้น บัดนี้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
 ให้นาย อี. ฟลอร์โฮ เบน อธิบดีกรมตรวจเงินแผ่นดิน รับราชการสนอง
 พระเดชพระคุณ ตั้งแต่วันที่ประกาศนี้เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๖ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
 เป็นวันที่ ๑๗๗๓ ในรัชกาลปัตยุบันนี้
 (เต็ม ๓๒ วันที่ ๒๑ กันยายน หน้า ๒๖๘)

ประกาศนำที่ราชการ แดเปลี่ยนนาม กรมตรวจ แดกรมสารบาญชี เปนกรมบาญชีกลาง

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
 พระมกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ได้ทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้าฯ ให้ตั้ง กรมตรวจเงินแผ่นดิน ขึ้นใน กระทรวงพระคลังฯ
 อีกรวมหนึ่งนั้น ทรงพระราชดำริห์เห็นว่า นามกรม แดนำที่ ราชการ จะทำ
 ให้เข้าใจผิดปะปน กับกรมตรวจ แดกรม สารบาญชีไป สมควรที่จะเปลี่ยน

นาม กรมตรวจแต่กรมตำรวจ บัญชีเสียใหม่ ให้เรียกนามว่า กรมบัญชีกลาง
ตั้งแต่วันที่ ประกาศนี้ เป็นต้นไป และให้เจ้าหน้า ที่ ราชการ ของ กรม
บัญชีกลาง ไว้ให้ชัดเจน ตั้งต่อไปนี้

๑. กรมบัญชีกลาง มีหน้าที่ ราชการ รวบรวม ประมวล บัญชี
เงินได้เงินจ่าย แลเงินที่รักษาไว้สำหรับ ราชการ แผ่นดิน ทั่วไป

๒. มีหน้าที่ วางรูป การ แลแนะนำ การ บัญชี แก่เจ้าหน้าที่ ที่ ทำการ
เบิกจ่าย เก็บเงิน ผลประโยชน์ แลรักษาเงิน ใน ราชการ แผ่นดิน .

๓. สอบ สอน การ เบิกจ่ายเงิน ใน ราชการ แผ่นดิน ที่เจ้าหน้าที่ ต่าง ๆ
ได้เลิก จาก พระคต ให้ มี หลัก ตาม แลเป็น การ สัมคอง แก่ ราชการ

๔. สอบ สอน แลคึกเตือน เจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ที่ ทำการ เก็บเงิน ผลประโยชน์
รายได้ ของ แผ่นดิน นำส่งพระคลัง

แลให้เสนาบดี กระทรวง พระคลังมหาสมบัติ ดำริห้วงกฎ ข้อบังคับ
สำหรับ ราชการ ใน กรมนี้ ต่อไป เนื้อ กฎข้อบังคับ นั้นได้ รับ พระราชทาน
พระบรมราชานุญาต แลประกาศในราชกิจจานุเบกษา แลไว้ ให้เจ้าหน้าที่
ใน กรมบัญชีกลาง แลเจ้าหน้าที่ การ ต่าง ๆ ที่ ทำการ เบิกจ่ายเงิน
เก็บเงิน ผลประโยชน์ แลรักษาเงิน ใน ราชการ แผ่นดิน ปฏิบัติราชการ
ตาม ข้อบังคับ นั้น จง ทุกประการ

อนึ่งกฎ ข้อบังคับ สำหรับ การ เบิกจ่ายเงิน เก็บเงิน ผลประโยชน์ แล
รักษาเงิน ใน ราชการ แผ่นดิน ที่ได้ประกาศใช้ ใน ราชกิจจานุเบกษา

พ.ศ. ๒๔๕๘

หน้า ๒๕๖

มาแล้วแต่เดิม ก็ให้คงใช้ไปตามเดิม แต่ประกาศนี้มีได้ ตบถ่าง
ระเบียบการ ที่เคยทำมาแล้วแต่เดิม ประการใด การสิ่งใดได้เคยปฏิบัติ
มาแล้วอย่างไร ให้คงใช้ไปตามเดิม จนกว่าจะได้ มีกฎข้อบังคับ
ประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้ครบบริบูรณ์ทุกประการ

ประกาศมาณวันที่ ๑๘ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
เป็นวันที่ ๑๗๗๓ ในรัชกาลที่๕

(เดิม ๓๒ วันที่ ๒๑ กันยายน หน้า ๒๖๘)

ประกาศกำหนดเขตร์ตำบล
แลเขตร์อำเภอบางเขน กรุงเทพฯ ฯ

เจ้าพระยามรราชเสนาบดีกระทรวงนครบาล ขอประกาศให้มหาชน
ทราบทั่วกันว่า

ตามความในพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศั
กราช ๒๔๕๗ มาตรา ๖ มีว่า “การกำหนดเขตร์ตำบลอำเภอในมณฑล
กรุงเทพฯ ให้เสนาบดีกระทรวงนครบาลกำหนดได้เด็ดขาด” นั้น

บทในกรมอำเภอ รายงานว่าเขตร์อำเภอ แลเขตร์ตำบลในท้องที่ อำเภอ
บางเขน ที่ได้แบ่งไว้แล้ว ยังไม่สะดวกแก่การปกครอง จึงได้จัดการ
แบ่งเขตร์อำเภอ แลเขตร์ตำบลใหม่ มีเขตร์ติดต่อกันดังต่อไปนี้

ศาลาว่าการ นครบาล

ประกาศมาณวันที่ ๑๕ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

12/10/2566

(ตงนาม) มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยามรราช

เสนาบดีกระทรวงนครบาล

เขตวิ ทองที อำเภอบาง เชน

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลทูลศร อำเภอบาง ล่ามตม เมืองชัยภูมิ ตำบล
 หลีก หลอำเภอบาง เมือง ๆ ประทุมธานี จากทิศตะวันออกจรดหลีกบายเขตวิ
 เมือง ชัยภูมิบุรี กับเมือง นนทบุรี ติดข้ามปลาย คลองชั้น ที่ข้างวัดหนองใหญ่
 กิน ตามแนว หลีก หิน เขตวิ ทนนาบริษัท ขุดคลอง แดคณา ย้ายมา ด้วยเดิม เขื่อน
 ชึ่ง ตรงไปโค้ง หลีก มุม ออก เขียง ชน ทาง ทิศเหนือ ที่ตรง คั้น นานันหาญ
 ใจ อาก (ภู) แด หลีก มุม เขา ที่ ป้ายนา นันหาญใจ อาก (ภู) เขียงวง
 สี่ ทิศ ตะวันตก บรรจบ จำวาง ส้มออกอง โห ตำบล ดอน เมือง กิน ตาม ผัง
 จำวาง ทิศเหนือ แดว แยก ออก จาก จำวาง ส้มออกอง กิน ตาม ผัง เหนือ ของ
 จำวาง เล็ก ที่ แยก จาก จำวาง ส้มออกอง นั้น พง เขียง ไป ทาง ทิศ ตะวันตก เขียง เหนือ
 ติด ถนน รถไฟ ผัง ตะวัน ออก จด หลีก เขตวิ เมือง ชัยภูมิบุรี กับ เมือง ปทุมธานี
 ติด ต่อ เป็น พรหมแดน กัน แดว ข้าม ทาง รถไฟ ไป ตาม จำวาง ผัง เหนือ ออก ที่
 คลอง เปรม ประชากร ตรง ปลาย คลอง บ้าน ใหม่ หัก ข้าม คลอง เปรม โดย เส้น ตรง กิ่ง
 ที่ หลีก บาย ผัง โค ป้าย คลอง มา ใหม่ เป็น ผัง ตะวันตก ของ คลอง เปรม ประชากร
 แด ซึ่ง เป็น เขตวิ พรหมแดน เมือง ประทุมธานี กับ เมือง นนทบุรี คือ กัน เป็น เขตวิ
ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลทุ่งสีกัน ตำบลทุ่งสีทอง อำเภอปากเกร็ด ตำบล
 ถาดโค่นต อำเภอบาง ล่ามตม เมือง นนทบุรี จด ที่ หลีก บาย เขตวิ พรหมแดน
 เมือง ประทุมธานี กับ เมือง นนทบุรี กิน ตาม ผัง ตะวันตก ของ คลอง เปรม
 ประชากร ไป สี่ ทิศ ไท ถึง ที่ ผัง โค คลอง บาง เชน หรือ ผัง ตะวันตก ของ
 12/10/2566
 คลอง เปรม ประชากร ที่ เป็น สี่ แยก แ่ง วัด เทเวระตัน ทวิการาม (วัด สี่ แยก
 ตอน ปลาย คลอง บาง เชน) เป็น เขตวิ

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบล ถาดยาว อำเภอ บางซ้อ คือ ตำบลจรเข้บัว
 อำเภอ บางระปี จุด ที่ หลัดบาย เขตนี้ อำเภอ บางซ้อ กับ อำเภอ บางเขน ที่ฝั่ง
 วัดพระสุนทรการาม กิน มา ข้าม ตำบลอง เปรมประชากรไป ตาม แนว
 ฝั่งใต้ ของ คลอง บางเขน คลอง บางบัว คลอง หลุมไม้ คลอง ถ้ำมหา
 พล เข้า บรรจบ ตอน ปลาย ตำราง จักรหา ฝั่ง คว้นออก ระหว่าง เหนือวัดค
 ทุม เห็น ใต้ วัดพระยาสุเรนทร์ ถึง ที่ หลัด เขตพรหมแดนอำเภอ เมือง ๆ
 มีนบุรี ติดต่อกัน กับ อำเภอ บางเขน นั้น เป็น เขต

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบล ถ้ำมหาควันตัก อำเภอ เมือง ๆ มีนบุรี
 จาก หลัดบาย ทิศใต้ ไป สู่ ทิศเหนือ กิน ตาม แนว ตำรางจักรหา ตำราง
 เค้าปุม ตำรางหนองใหญ่ บรรจบ ปลาย ตำบลของชั้น กิน ตาม แนว ฝั่ง
 คว้น ออก ของ ตำราง ถึง หลัด เขตพรหมแดน เมืองธัญบุรี กับ เมืองมีนบุรี
 คือ กับ นั้น เป็น เขต

๑ ตำบลตอนเมือง มี ๑๑ หมู่บ้าน แต่เป็น เขตตำบลนั้น

ทิศเหนือ ต่อตำบล หลัด หัก อำเภอเมือง ประทุมธานี ตำบลคูคต อำเภอ
 ลำดกกา เมืองธัญบุรีจุดตำรางแยกจระดตำรางส้มออกอง แล ตำราง ส้มออกอง
 ฝั่ง เหนือ หลัดบาย เขตนี้ เียง หลัดเจ้าหิน ที่ นวบริษัท เป็น เขต

ทิศใต้ ต่อ ตำบล ถาดยาว อำเภอ บางซ้อ จุด ตำบลอง บางเขน ฝั่งใต้
 เปน เขต

ทิศคว้นออก คือ ตำบล กุ่มแดง ตำบลคคลอง ถนน จุดตำบลองวังทอง
 หลาง ตำบลอง ถนน ฝั่ง คว้นตักเป็น เขต

ทิศคว้นตัก คือตำบลถาดโคกนต อำเภอตลาดขวัญ ตำบลทุ่งสองห้อง
 ตำบลทุ่งสีกัน อำเภอปากเกร็ด เมือง นนทบุรี จุดตำบลอง เปรมประชากร
 ฝั่งคว้นตักเป็น เขต

12/10/2566

๒ ตำบลคลองถนน มี ๘ หมู่บ้าน แลเขตตำบลนั้น

ทิศเหนือ คือ ตำบลคูคต อำเภอตำบุงกา เมืองชัยภูมิ เขตหลักหิน
เขตบริษัท เป็นเขต

ทิศใต้ คือ ตำบลกุ่มแดง เขตตำบุงบอน ห้วย ตำบุงจอมแก้วฝั่งเหนือ
แลหลักเขตระหว่างตำบลคือตำบลเป็นเขต

ทิศตะวันออก คือตำบลช่อเงิน เขตตำบลวังมน้อยแลหลักเขตตำบล
เป็นเขต

ทิศตะวันตก คือตำบลคอนเมือง เขตตำบลคลองถนน ฝั่งตะวันตกแลหลัก
เขตระหว่างตำบลเป็นเขต

๓ ตำบลช่อเงิน มี ๑๐ หมู่บ้าน แลเขตตำบลนั้น

ทิศเหนือ คือตำบลคูคต อำเภอตำบุงกา เมืองชัยภูมิ เขตหลัก
หินเขตบริษัทเป็นเขต

ทิศใต้ คือตำบลถ้ำวาง เขตตำบลวังมน้อยฝั่งใต้เป็นเขต

ทิศตะวันออก คือตำบลสามวาตะวันตก อำเภอเมืองฯ มีนบุรี เขต
ปลายคลองขี้ ตำบุงหนองใหญ่ ตำบุงไก่อปุ่น ตำบุงเจ้าหว้าฝั่งตะวัน
ออกเป็นเขต

ทิศตะวันตก คือตำบลคลองถนน เขตตำบลวังมน้อยแลหลักเขตตำบล
เป็นเขต

๔ คำบดทำแรัง มี ๑๑ หมู่บ้าน แด เซอร์ คำบด นั้น

ทิศเหนือ คือ คำบด ฮอเงิน จด คำบด วนใหญ่ กับ คำบดของ หนอง ผักชี
ฝั่งใต้ แด หลัก เซอร์ คำบด เป็น เซอร์

ทิศใต้ คือ คำบด จมเขี้ยว อำเภอ บางกระบี่ จด คำบดของ สยามชา ฝั่ง ใต้
เป็น เซอร์

ทิศตะวันออก คือ คำบด สยามวาตวันตก อำเภอ เมือง ๆ มี นบุรี จด
ตำรวจ จำหว่า ฝั่ง ตะวัน ออก เป็น เซอร์

ทิศตะวันตก คือ คำบด กบแดง จด ตำรวจ ผักกระเฉด แด ปลาย ตำรวจ หนอง
สำนัก ฝั่ง ตะวัน ออก เป็น เซอร์

๕ คำบด กบแดง มี ๗ หมู่บ้าน แด มี เซอร์ คำบด

ทิศเหนือ คือ คำบด คลอง ถนน จด ตำรวจ บอน หมู่ ตำรวจ จอมแก้ว
ฝั่ง เหนือ แด หลัก เซอร์ คำบด เป็น เซอร์

ทิศใต้ คือ คำบด จมเขี้ยว อำเภอ บางกระบี่ จด คำบดของ บางบัว คำบดของ
หลุมไผ่ คำบดของ สยามชา ฝั่ง ใต้ เป็น เซอร์

ทิศตะวันออก คือ คำบด ทำแรัง จด ตำรวจ ผักกระเฉด แด ปลาย ตำรวจ
หนอง สำนัก ฝั่ง ตะวัน ออก เป็น เซอร์

ทิศตะวันตก คือ คำบด ดอน เมือง จด ตำรวจ คลองวัง ทองหลาง คลอง
ถนน ฝั่ง ตะวันตก แด หลัก เซอร์ คำบด เป็น เซอร์

12/10/2566 วันที่ ๒๖ กันยายน หน้า ๒๗๑)

ประกาศแก้ไขเปลี่ยนแปลงพระราชบัญญัติอาวุขบับน
และเครื่องกระสุนบับน ร.ศ. ๑๓๑

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเห็นชอบเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า
ตามความในข้อ ๓ มาตรา ๕ หมวดที่ ๑ แห่งพระราชบัญญัติอาวุขบับน
และเครื่องกระสุนบับน ร.ศ. ๑๓๑ มีว่า "อาวุขบับน สำหรับ การกีฬา
ซึ่งมิได้ ใช้ ดิน ระเบิด หรือยาซึ่ง คล้าย ดิน ระเบิด" ให้ยกเว้น ไม่ นับ เข้า ใน
พระราชบัญญัตินั้น

บัดนี้ทรงทราบผลของข้อพระบาทว่า มีผู้ชอบใช้ อาวุขบับน สำหรับ
การกีฬาที่มิได้ ใช้ ดิน ระเบิด หรือยาซึ่ง คล้าย ดิน ระเบิด มาก ชน ถ้า
อาวุขบับน เช่น นั้น ตก อยู่ใน พอดตุจริต ก็อาจเป็นอันตรายแก่ชนทั้งหลายได้
สมควร จะให้ อาวุขบับน ชนิด นี้ รวม นับ เข้า ใน พระราชบัญญัติ อาวุขบับน และ
เครื่อง กระสุนบับน ด้วย เพื่อให้เจ้าหน้าที่ มี อำนาจ ควบคุม ตรวจสอบ ได้
ตามควร จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงความ
ใน พระราชบัญญัตินั้น เสีย ดังนี้

มาตรา ๑ ให้ยกเลิกความข้อ ๓ ในมาตรา ๕ หมวดที่ ๑ แห่ง
พระราชบัญญัติอาวุขบับนและเครื่องกระสุนบับน ร.ศ. ๑๓๑ นั้น เสีย ตั้งแต่
วันที่ ประกาศ นี้เป็นต้นไป

มาตรา ๒ ความในข้อ ๑ ของมาตรา ๔ หมวดที่ ๑ แห่ง
พระราชบัญญัติอาวุขบับน และเครื่อง กระสุนบับน ร.ศ. ๑๓๑ นั้น ให้เปลี่ยนแปลง

12/10/2566

พ. ศ. ๒๔๕๘

หน้า ๒๖๒

ใช้ความนี้แทน “ คำว่า “ อาวุธปืน ” ให้หมายความว่าอาวุธปืนทุกชนิด รวมทั้งปืนที่ใช้ยิงได้ โดยวิธีอัตโนมัติหรือเครื่องกลอย่างใด ๆ และตลอดถึงส่วนหนึ่งส่วนใดของ อาวุธปืน นั้น ๆ ด้วย แต่ไม่กินความถึงปืนสำหรับเด็กเล่น ซึ่งไม่อาจทำอันตรายแก่บุคคลได้ ”

ประกาศมาณวันที่ ๒๙ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
เป็นวันที่ ๑๗๘๔ ปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๓ ตุลาคม หน้า ๒๗๖)

ประกาศใช้พระราชบัญญัติปกครองท้องที่

พ. ศ. ๒๔๕๗ ในเขตพื้นที่ในกรุงเทพมหานคร

มีพระบรมราชโองการดำรัสเห็นเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งมีแบบแผนการปกครอง พระราชอาณาจักร ซึ่งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้ในอำเภอชั้นนอกกรุงเทพฯ และหัวเมืองทั่วทุกมณฑลเทศาภิบาล เว้นแต่ในเขตอำเภอชั้นในกรุงเทพมหานคร บัดนี้ทรงพระราชมาริห์เห็นว่าสมควรจะให้ใช้แบบแผนลักษณะการปกครองในพระราชบัญญัตินั้น บางส่วน บางมาตราในเขตชั้นในกรุงเทพมหานคร ด้วย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ในเขตชั้นในกรุงเทพมหานครดังต่อไปนี้

๒2/10/2566

การปกครองตำบล

มาตรา ๔ ในเวลาใด เมื่อเสนาบดีกระทรวงนครบาลพิจารณาเห็นเป็นการสมควรที่จะให้มีผู้ปกครองตำบล ซึ่งมีอำนาจที่จะเลือกตัวได้ แก่ผู้ที่สมควรเป็นหัวหน้าปกครองตำบลนั้น จะต้องมีความตามความที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒

มาตรา ๕ ให้เป็นหน้าที่เสนาบดีกระทรวงนครบาลที่จะกำหนดอำนาจและหน้าที่ผู้ปกครองตำบล อนุโลมตามความที่ได้บัญญัติไว้ในหน้าที่กำหนดผู้ใหญ่บ้าน และแพทย์ประจำตำบลในพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ได้ทุกประการ

มาตรา ๖ ในเวลาใดเมื่อเสนาบดีกระทรวงนครบาลพิจารณาเห็นเป็นการสมควร ก็มีอำนาจที่จะสั่งยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขการปกครองตำบลตามความที่ว่ามีในมาตรา ๔ นั้นได้ทุกเมื่อ

การบังคับบัญชา

มาตรา ๗ ให้อธิบดีกรมพระนครบาล เป็นผู้บังคับบัญชาการอำเภอตามความในพระราชบัญญัตินี้ โดยอนุวัติเสนาบดีกระทรวงนครบาล

มาตรา ๘ ให้เสนาบดีกระทรวงนครบาล มีอำนาจที่จะตั้งกฎข้อบังคับสำหรับจัดการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และถ้ากฎนั้น

ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาต แต่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
แล้วก็ให้ถือว่าเป็นเหมือนส่วนหนึ่งในพระราชบัญญัตินี้

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๘ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
เป็น วันที่ ๑๗๗๓ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(เล่ม ๓๒ วันที่ ๓ ตุลาคม หน้า ๒๗๘)

ประกาศใช้พระราชบัญญัติศขาภิบาลเมืองพิศณุโลก

มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อม ให้ประกาศ
ทั่วกัน ว่า ตามความใน พระราชบัญญัติจัดการ ศขาภิบาล ตามหัวเมือง
รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗ มาตรา ๒ มีความว่า ถ้าจะทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ ในตำบลใด หรือ
เมืองใด เมื่อใด จะได้ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษา แต่ในท้อง
ที่ ๆ จะใช้พระราชบัญญัตินี้ด้วยเป็นสำคัญนั้น

บัดนี้มหาอำมาตย์ตรี พระยาสุรบดินทรสุรินทรภักไชย สมุหเทศาภิบาล
สำเร็จราชการ มณฑลพิศณุโลก มีใบบอกเข้ามา ยังกระทรวงมหาดไทย
ขอให้ นำ ความทราบ ยังกรมทูลพระกรุณา ทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า เมือง
พิศณุโลก ซึ่งเป็นที่ตัว มณฑลในเวลานี้ เป็นที่ประชุมชนมาก มีบ้านเรือน
ราษฎรหนาแน่น และมีตลาด เป็นที่ ประกอบ การค้าขายเจริญขึ้น มาก
การที่มีผู้คน พดเมืองตั้ง บ้านเรือน โรงงาน ประชุมกัน ทำมาหาเลี้ยงชีพ มาก
ขึ้นเช่นนี้ ย่อม จะกระทำ ให้เกิด การ สะสมสิ่ง ได้โคกรก ซึ่ง อาจเป็น เชื้อให้
เกิดโรคภัยไข้เจ็บขึ้นได้ มหาอำมาตย์ตรี พระยาสุรบดินทรสุรินทรภักไชย

จึงคิดจะจัดการ ศุขาภิบาลขึ้นในเมืองพิศณุโลก เพื่อบำรุงความศุข
 สำนานแต่บ่อนกันความไร้เจ็บของราษฎรในเมืองนั้น จึงได้เชิญหัวหน้า
 พ่อค้าราษฎร พดเมือง มาประชุมชี้แจงถึงประโยชน์ที่จะจัดการ ศุขาภิบาล
 ขึ้นในเมืองพิศณุโลก พวกพ่อค้าหัวหน้าราษฎรเห็นชอบพร้อมกันว่า
 ควรจะจัดการ ศุขาภิบาลขึ้นตามพระราชบัญญัติเป็นศุขาภิบาลเมือง เพื่อ
 ให้บังเกิดความศุขสำราญแก่ราษฎรในท้องถิ่นนั้นสืบไป การที่จะจัดการ
 ศุขาภิบาลเมืองพิศณุโลกนี้เป็น การแรกตั้งขึ้นใหม่ จะจัดแต่เพียงใน
 ตำบลในเมือง แด่ตำบลบ้านคลอง ทั้งสองฝั่งแม่น้ำ มีกำหนดเขตดังนี้คือ

๑. ด้านเหนือฝั่งตะวันออกตำบลในเมือง เขตตำบลหัวรอ
 ตรงไปถึงทางรถไฟ ฝั่งตะวันตกตำบลบ้านคลองจตบริเวณ กรมทหาร
 กองพลที่ ๗ ตรงไปตามแนวเขตของ กรมทหาร ถึงกำแพงเมืองเก่า
๒. ด้านใต้ฝั่งตะวันออกตำบลในเมืองเขตวัดท่ามะพร้าวตรงไป
 ถึงริมถนน วัดจุฬามณีข้างวัดนตก ฝั่งตะวันตกตำบลบ้านคลองจต กำแพง
 เมืองเก่า ตรงไปตามแนว กำแพง
๓. ด้านตะวันออกจตริมถนนวัดจุฬามณีข้างวัดนตกเทียบไปตามแนว
 ถนนข้างวัดนตกตลอดไปตามถนน หลังโรงพัก ตำรวจภูธร ถึงสี่แยก
 ถนนวัดใหม่เดี่ยวออกไปตามถนนวัดใหม่ ตรงไปข้างวัดนอกจตทาง
 รถไฟ เดี่ยวขึ้นเหนือไปตามทางรถไฟ
๔. ด้านตะวันตกจต กำแพงเมืองเก่าไปตามแนว กำแพง

เมื่อได้ทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท ตามใบบอก ฉบับนี้ ทรงพระราชดำริเห็นชอบด้วยแล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้จัดการศุขภิบาลในอำเภอเมือง ๆ พิษณุโลกได้ตามความประสงค์ แต่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานเงินภาษีโรงเรือน ยานพาหนะ ค่าทำเรื่องจ้าง บรรดาที่เก็บได้ในเขตร์ศุขภิบาลให้เป็นผลประโยชน์สำหรับจ่ายใช้บำรุงการศุขภิบาลเมืองพิษณุโลกตามพระราชบัญญัติ

ประกาศมาณวันที่ ๒๘ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
 เป็นวันที่ ๑๗๘๓ ในรัชกาลปัจจุบันนี้
 (เต็ม ๓๒ วันที่ ๓ ตุลาคม หน้า ๒๘๑)

ประกาศ

ให้พระเจ้าพี่ยาเธอ กรมหลวงปราจิณกิติบดี

ราชเลขาธิการทรงพิทักษ์รักษาพระองค์

ให้พระยาศรีสุนทร วิจารณ์ทำการแทนราชเลขาธิการ

มีพระบรมราชโองการดำรัสเห็นชอบเกล้าฯ ว่า มหาเสวกเอก
 พระเจ้าพี่ยาเธอ กรมหลวงปราจิณกิติบดี ราชเลขาธิการ ได้ประชวร
 ลงเมื่อต้นเดือนสิงหาคม ครั้นพระอาการค่อยทุเลาแล้ว ได้นำความ
 กราบบบังคมทูลพระกรุณา ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตพิทักษ์รักษา
 พระองค์มีกำหนดตั้งแต่วันนั้นตามความแนะนำของแพทย์ ได้โปรดเกล้าฯ

พระราชทานพระบรมราชานุญาต แล้ว บัดนี้ได้ทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า พระโรคของพระเจ้าพี่ยาเธอ กรมหลวงปราจิณกิติบดี เป็น พระโรคที่จะหายสนิทได้ช้า ทรงมีพระราชปรีติวิตถึง เปน อัน มาก จึง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้เลื่อน เวลา พระบรมราชานุญาต ออกไป เป็นหกเดือน เพื่อได้ทรงพักรักษาพระองค์ ให้พระโรคหายสนิท แล้วจะได้กลับเข้าทรงรับราชการ ในหน้าที่ได้ ยืน ยาว ต่อไป

ในระหว่างนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้มหาเสวกโท พระยาศรีสุนทร โฉมสาร ผู้ช่วยราชเลขาธุการ รับราชการ ในหน้าที่ราชเลขาธุการ แทน ต่อไป

ประกาศมาณวันที่ ๑ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
เป็นวันที่ ๑๗๘๖ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

(เล่ม ๓๒ วันที่ ๓ ตุลาคม หน้า ๒๘๓)

ประกาศกระทรวงธรรมการ

พแนกกรมสังฆการี

เรื่องจัดระเบียบพระอารามหลวง

ด้วย พระอารามหลวง อัน มี อยู่ บัดนี้ เป็น หลาย ชั้น ตาม ความ มี
 สึก ของบทกวด และ ตาม ความ มี ในราชการ เช่น พระราชทานเทียนพรรษา
 ชิม หรือ ไม่ เดิม เดียว หรือ กว่า นั้น พระราชทาน บนตาคัดดี แก่ เจ้า
 พนักงาน ผู้คุม देखตัวพระ มา แต่เดิม ต่าง กัน เป็น หลวง ก็ มี เป็น ชุนก็ มี

แปด หมื่นสี่พัน สิบ ห้าร้อย สิบแปด บาทถ้วน กี่หมื่น เช่น หลวง เขียวหวัด
 ๔๐ บาท หรือ ๒๘ บาท ยังใน ตัญญาบัตร พระราชาคณะผู้ใหญ่
 จัดเป็นราชกรมหัวหาร ราชกรมหัวหาร กรมหัวหาร กรมหัวหาร กระทรวง
 ขรรคการ กับ กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ก็ได้เคยจัด ครอง หนังสือ เพื่อกระคำ
 บำรุงวัด เมื่อ ครั้ง แรกเสวยวัด แต่ไม่ได้ ใช้ ต่าง แขนงต่าง จัดตั้ง แยกกัน
 ไปก็มี ยิ่งกว่า ภายก็มี การจัด พระอาราม หลวง เป็น ชั้น เป็นมุต
 ลำคัญแห่ง การปกครอง และ การบำรุง จึงทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ
 ให้ จักรเยียบ พระอารามหลวง ชั้นใหม่ คือ

๑ วัดอันตั้งม.ตจพระเจ้าแผ่นดิน ตั้งม.ตจพระราชินี ตั้งม.ตจพระ
 ยพราช ทรงสร้าง ทรงปฏิสังขรณ์ จนเป็น ส่วน พระองค์ กัด ทรงใน นามท่าน
 ผู้อื่น กัด และ อารามอื่น พระบรมวงศ์ แล ข้าทูลละอองธุลี พระบาท ผู้ใหญ่
 สร้างปฏิสังขรณ์ ทรงรับไว้ ใน ความบำรุงของ แผ่นดิน กัด จัดเป็น
 พระอารามหลวง ฯ

๒ พระอารามหลวง แบ่งเป็น ๒ หมวด ใน กรุงเทพฯ ๑ หมวด ๑
 ในหัวเมือง หมวด ๑ บั้นเป็น ชั้น เอก โท ศรี ทั้ง สอง หมวด ฯ

๓ สถานที่เป็นที่ประดิษฐานพระอารามหลวงในกรุงเทพฯ ๑ นั้น ดังนี้ :-

ก. ชั้นเอก วัดม.ตจยัดสถานสำคัญ วัดม.ตจญ.พระบรมธาตุ หรือ วัดมี
 เขียววัด อย่างสูง มีเจ้าอาวาสเป็น พระราชาคณะ ผู้ใหญ่ ชั้นไป ฯ

ข. ชั้นโท วัดมีเขียววัด เจ้าอาวาสเป็น พระราชาคณะ สามัญ ชั้นไป ฯ

ค. ^{12/1/2536} ชั้นตรี วัดมีเขียววัด หรือ วัดสามัญ เจ้าอาวาสเป็น พระครู ชั้นสูง
 ชั้นไป ฯ

๔. เกณฑ์เป็นเครื่องจัดชั้น พระอารามหลวงในหัวเมืองนั้น ดังนี้ :-

ก. ชั้นเอก วัดมกุฏกษัตริยารามราชวรวิหาร หรือวัดมหาธาตุ เจ้าอาวาสเป็นพระราชอาคันตุกะตามบัญชาไป ฯ

ข. ชั้นโท วัดมกุฏกษัตริยารามราชวรวิหาร เจ้าอาวาสเป็นพระครูชั้นสูงขึ้นไป ฯ

ค. ชั้นตรี วัดมกุฏกษัตริยารามราชวรวิหาร วัดประจำเมือง หรือวัดสำคัญ เจ้าอาวาสเป็นพระครูชั้นต่ำขึ้นไป ฯ

๕. พระอาราม ที่สมเด็จพระเจ้าเมรุรัตน ดมเด็จพระราชินี ดมเด็จพระยุพราช ทรงสร้าง ทรงปฏิสังขรณ์ เป็น ส่วน พระองค์ เสนาบดีหรือทหาร ที่ ทรงสร้าง ทรงปฏิสังขรณ์ พระราชทาน เป็นเกียรติยศแก่ท่านผู้ ขึ้น ทักษะดี ถึงมากที่สุด แล้ววัดเองก็ดี ที่ ท่านผู้ขึ้นสร้าง ควร ยก.ป.ม.เกียรติยศ จัดว่า วัดมกุฏกษัตริยาราม เป็นวัดวิหาร ที่ เป็นพระอารามใหญ่โต มีของก่อสร้างใหญ่โต เป็นราชวรมหาวิหาร หรือวรมหาวิหาร ที่ไม่เจาะในเกณฑ์นี้ เป็นแต่พระอารามหลวง ฯ นี้เป็นเพียงลักษณะ หมายชนิด แต่ขนาด แห่งพระอาราม หากได้หมายลำดับยศไม่ อยู่ในชั้นเดียวกัน มีลำดับยศเสมอกัน ฯ

๖. ภาชนะตั้งบนฐานนิตยภัต เถนที่ จึง เป็นเจ้าอาวาสแห่งพระอารามหลวง ชั้นนั้น ๆ ได้ มีตั้งบนฐานนิตยภัตจากเกณฑ์ เป็นได้แต่ผู้รับตำแหน่ง เว้นผู้เป็น ชั่วแล้ว หรือผู้ที่โปรดให้เป็นโดยพิเศษ ฯ ผู้รับตำแหน่งเจ้าอาวาสชั้น ถ้อยพิยศชั้นใด มีฐานนิตยภัตเสมอ เจ้าอาวาสผู้ ถ้อยพิยศชั้นใด นั้น ฯ

๗. เจ้าอาวาสพระอารามหลวง มีฐานานุศักดิ์ ตั้งฐานานุกรรมสำหรับพระอารามได้ ดังนี้ :-

ก. เจ้าอาวาสพระอารามหลวงในกรุงเทพฯ ชั้นเอก ตั้งฐานานุกรมได้ ๖ รูป คือ พระครูปลัด ๑ พระครูวินัยธร ๑ พระครูธรรมธร ๑ พระครูสังฆรักษ์ ๑ พระครูสมุห์ ๑ พระครูใบฎีกา ๑ ฯ

ข. เจ้าอาวาสพระอารามหลวงในกรุงเทพฯ ชั้นโท ในหัวเมืองชั้นเอกตั้งฐานานุกรมได้ ๓ รูป คือ พระปลัด ๑ พระสมุห์ ๑ พระใบฎีกา ๑

ค. เจ้าอาวาสพระอารามหลวงในกรุงเทพฯ ชั้นตรี ในหัวเมืองชั้นโท ชั้นตรีตั้งฐานานุกรมได้ ๒ รูป คือ พระสมุห์ ๑ พระใบฎีกา ๑ ถ้าแปล พระราชาคณะตั้ง พระปลัดเพิ่มขึ้นได้ อีกรูป ๑ ฯ

ง. เจ้าอาวาสผู้มีฐานันดร หรือ ตำแหน่ง ตั้งฐานานุกรมได้ มาก กว่านั้น ตั้งเพิ่มได้

๘ พระราชาคณะรองเจ้าอาวาส หรือผู้ช่วยเจ้าอาวาส ชั้นผู้ใหญ่ ตั้งฐานานุกรมได้ตามฐานันดร ชั้นสูงมียศตั้งได้ ๒ รูป คือ พระปลัด ๑ และสมุห์ ๑ เฉพาะในวัดที่อยู่ แยกวัดแต่เป็นเจ้าคณะ จะตั้งในวัดอื่นได้ อยู่ ฯ ถ้าเจ้าคณะผู้ว่าวัดนั้น เห็นว่า วัดนั้นมีฐานานุกรมพอแล้ว จะยกอนไปตั้งในวัด ยี่หมัด ชั้นคณะเดียวกันก็ได้ ฯ

๙ เจ้าอาวาสแห่งพระอารามหลวงทุกรูป รองเจ้าอาวาสและผู้ช่วยเจ้าอาวาสมีฐานันดร ตั้งแต่ พระราช ชั้นถึงขึ้นไป จัดได้รับพระราชทาน นิกายกิตติบัตรตามอัตรา ถ้าได้รับพระราชทานใหม่ที่เจ้าคณะสั่งขึ้นใหม่แล้ว เป็น อิมงคลทรงอันเสีย ถ้าวัดใด มีผลประโยชน์พอจะจ่ายได้ ให้วงกนั้น จ่ายตามอัตราหลวง หรือจะเพิ่ม ชนมอกก็ยกตั้ง ฯ

๑๐ พระอารามหลวงทุกชั้น มีไวยาวัจกรรับประทวน นอกจาก พระราชทาน เป็นพิเศษ มีบันดาคัดตั้งจำนวนตามชั้นพระอาราม ดังนี้ ๑

ก. ชั้นเอก ในกรุงเทพ ฯ มี ๓ ไวยาวัจกรที่ ๑ เป็นหลวง ที่ ๒ เป็นขุน ที่ ๓ เป็นหมื่น ๑

ข. ชั้นโท ในกรุงเทพ ฯ มี ๒ ไวยาวัจกรที่ ๑ เป็นขุน ที่ ๒ เป็นหมื่น

ค. ชั้นเอก ในหัวเมือง ที่เป็นเจดีย์สถานใหญ่ เหมือนชั้นเอก ในกรุงเทพ ฯ ที่เป็นวัดมกุฏกษัตริย์ เหมือนชั้นโทในกรุงเทพ ฯ

ง. นอกจากนั้นวัดพระอารามหลวง มีบันดาคัดตั้ง เป็นหมื่น ๑

๑๑ มรรคทายกชั้น ประทวนแห่งพระอารามหลวง นับว่าเป็นไวยาวัจกรที่ ๑ มีบันดาคัดตั้งตามชั้น ๑

๑๒ ไวยาวัจกรวัด ไม่ได้รับพระราชทาน เบี้ยหวัด ตั้งแต่อดีตจะ เติงโดยสถานใด สถานหนึ่ง ๑

๑๓ พระอารามหลวง อยู่ในเกณฑ์พระราชทาน เทียน พรธษา คือ วัดในกรุงเทพ ฯ ทั้งปวง และวัดมีเจดีย์สถานสำคัญในหัวเมือง และวัดที่ได้รับพระราชทาน เป็นพิเศษ ๑

๑๔ พระอารามหลวง อยู่ในเกณฑ์ได้รับพระกฐินหลวง คือ วัดในกรุงเทพ ฯ ทั้งปวง วัดราชวรวิหาร วัดวรวิหาร ในหัวเมือง และวัดที่พระราชทานเป็นพิเศษ นอกจากนั้น พระราชทานให้เมืองจัดทศตนเอง หรือเปิดให้ทนายทศกาทศ ๑

นํ ๒๘๗๓

พ.ศ. ๒๔๕๘

๑๕ ภิกษุผู้มีสมณฐานันดรในวัดได้รับ พระภิกษุในหลวงบรมศาสดาได้ รับ
 พระราชทานได้รับ ๗ ภิกษุผู้จะลาสิกขาภายในจีวรภาค หรือหมิ่นตฤ
 คือแต่เพียงเดือนนี้เข้ามา ควรบอกแก่เจ้าพนักงาน จะตั้งคพระราชทาน
 ภิกษุผู้จำพรรษาแล้วแต่ครของภิกษุที่วัดอื่น ไม่ได้รับพระราชทานเฉพาะ
 บันนี้ ไม่ใช้ความผิด อธิบายว่าได้เปลี่ยนไตรจีวรแล้ว ตาม ประ
 เเพณี ของภิกษุ ๗

๑๖ พระอารามหลวงทั้งปวง มีเกียรติใช้คำพระนำอาราม วิหาร
 อุโบสถว่า พระอาราม พระวิหาร พระอุโบสถ ๗

ประกาศณวันที่ ๓๐ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

พระอารามหลวงในกรุงเทพ ๗

ชั้นเอก

ชนิดราชวรวิหาร ๔

วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎ์

วัดสุทัศน์เทพวราราม

วัดอรุณราชวราราม

ชนิดราชวรวิหาร ๕

วัดบวรนิเวศวิหาร

วัดราชโอรสาราม

วัดราชประดิษฐสถิตมหาสีมาราม

พ.ศ. ๒๕๕๘

ปี ๒๐๑๕

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม

รวม ๙

ชั้นโท

ชนิดราชวรวิหาร ๒

วัดสระเกษ

วัดชนะสงคราม

ชนิด วรวิหาร ๙

วัดระฆังโฆสิตาราม

วัดกัลยาณมิตร

วัดจักรวรรดิราชาวาส์

ชนิดราชวรวิหาร ๑๑

วัดราชบูรณะ

วัดสุวรรณาราม

วัดโมฬีโลกยาราม

วัดหงส์รัตนาราม

วัดราชสิทธิาราม

วัดประทุมคงคา

วัดบรมนิวาส์ 0/2566

วัดมกุฏกษัตริยาราม

หน้า ๒๗๕

พ.ศ. ๒๕๕๘

วัดเทพศิรินทราวาส

วัดโสมนัสวิหาร

วัดราชาธิวาส

ชินตรววิหาร ๕

วัดบพิตรพิมุข

วัดประยุรวงศาวาส

วัดพิชัยญาติการาม

วัดอนงคาราม

รวม ๒๐

๕๘
ชินตวร

ชินตวรวิหาร ๕

วัดรัชฎาธิฐาน

วัดบรมมงคล

วัดหนึ่ง

วัดประทุมวาราม

ชินตวรวิหาร ๓๑

วัดศรีสุดาราม

วัดอมรินทราราม

๑๒/10/2566
วัดกุฎีการาม

พ.ศ. ๒๕๕๘

หน้า ๒๗๒

วัดกษีนันท์

วัดชีโนรธาราม

วัดเศวตฉัตร

วัดทองขรรพชาติ

วัดเทวราชกุญชร

วัดเทพธิดา

วัดราชนิตดา

วัดมหารณพาราม

วัดศรีทศเทพ

วัดสัมเมตตยง

วัดสัมพันธวงศ์

วัดมหาพฤฒาราม

วัดศรีอโศก

วัดปรีณายก

วัดบดินทราม

วัดตั้งขั้วกระจาย

วัดนางนอง

วัดอัมรินทร์วรศักดิ์

วัดกาญจนสิงหาสน์

วัดหริภุญจ์

วัดนวมงคล

วัดสังฆะวิชัยาราม

วัดนาคกลาง

วัดพระยาทำ

วัดอินทาราม

วัดจันทาราม

วัดราชคฤห์

วัดคูหาสวรรค์

ชนิด ตำมัญ ๑๒

วัดบูรณศิริมาตยาราม

วัดตำพระยา

วัดนรนาถสุนทริการาม

วัดคฤหบดีอวต

วัดสาวดึงศาราม

วัดวงศ์มณีวิหาร

วัดยานนาวา

วัดทองนพคุณ

วัดโพธิ์นิมิตร

12/10/2566

วัดเวฬุราชิน

พ.ศ. ๒๔๕๘

หน้า ๒๗๘

วัดปากน้ำ

วัดนางชี

รวม ๔๘

รวม พระอารามหลวงในกรุงเทพฯ ๗๖

พระอารามหลวงในหัวเมือง
ชั้นเอก

ชนิด ราชวรวิหาร ๒

วัดพระพุทธรบาท

เมืองสระบุรี

วัดพระปฐมเจดีย์

เมืองนครปฐม

ชนิด ธรรมหาวิหาร ๒

วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ

เมืองพิษณุโลก

วัดพระมหาธาตุ

เมืองนครศรีธรรมราช ไม่มีจำนวนตั้ง

ชนิด ราชวรวิหาร ๓

วัดสุวรรณดาราราม

กรุงเก่า

วัดเสนา่งนาราม

กรุงเก่า

วัดนิเวศน์ธรรมประวัติ

กรุงเก่า

รวม ๗

ชั้นโท

ชนิด ราชวรวิหาร ๕

วัดไชยพุทธขามมณฑล

เมืองนนทบุรี

วัดเขมาภิรตาราม

เมืองนนทบุรี

วัดโพชนนทพดเสฟ

เมืองนครเขื่อนขันธ์

วัดขุมพดนิกาหารวม

กรุงเก่า

วัดมหาธมณารวม

เมืองเพชรบุรี

ชนิด วรวิหาร ๑๒

วัดเฉลิมพระเกียรติ

เมืองนนทบุรี

วัดปรมัยยิกาวาส

เมืองนนทบุรี

วัดทรงธรรม

เมืองนครเขื่อนขันธ์

วัดกลาง

เมืองสมุทรปราการ

วัดพนัญเชิง

กรุงเก่า

วัดศาลาปูน

กรุงเก่า

วัดบรมวงศัศุวาราม

กรุงเก่า

วัดบัว โมก

เมืองอ่างทอง

วัดไชโย

เมืองอ่างทอง

วัดสัตตนาถบริวาร

เมืองราชบุรี

วัดคงคาราม

เมืองเพชรบุรี

วัดขัมพวันเจติยาราม

เมืองสมุทรสงคราม

รวม

ชนิด

ชนิด ราชวรวิหาร

12/10/2566

วัดกวีศราราม

เมืองฉะบุรี

ชนิดวิหาร ๗

วัดจุฬาราชวรณัฎฐาราม	เมืองสมุทรปราการ
วัดบางพระ	เมืองชลบุรี
วัดจันทวน	กรุงเก่า
วัดเขาแก้ว	เมืองสระบุรี
วัดพระนอนจักรศรี	เมืองสิงห์บุรี
วัดธรรมามูล	เมืองชัยนาทบุรี
วัดศรีสุริยวงศ์	เมืองราชบุรี

ชนิด ตามัญ ๘

วัดโปรดเกศเชษฐาราม	เมืองนครเขื่อนขันธ์
วัดน้ำพระเนตร	กรุงเก่า
วัดคู	กรุงเก่า
วัดควนากวังสัตว์	กรุงเก่า
วัดจิวกวยพิศ	กรุงเก่า
วัดสัมฤทธิ์บุรี	เมืองสระบุรี
วัดเจ้าทรงทอง	เมืองลพบุรี
วัดมณัฑชธานี	เมืองลพบุรี
วัดสรราชาราม	เมืองราชบุรี

รวม ๑๗

รวม พระอารามหลวง ในหัวเมือง ๔๑

ตรี เปน ๑๖๗

12/10/2566

(เล่ม ๓๒ วันที่ ๓ กันยายน หน้า ๒๘๔)

ประกาศตั้งตำแหน่งมหาดเล็กไว้ใช้

จางวางโท พระยาประสิทธิ์ศุภการ ข้าราชการมหาดเล็ก รับพระบรมราชโองการเหนือเกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงคำนึงถึงโบราณราชประเพณีที่เคยมีมาแต่ปางก่อน เมื่อสมเด็จพระเจ้าแผ่นดินมีพระราชประสงค์จะทรงทำนบารุงสถถวงษ์แห่งผู้เป็นเชื้อพระวงศ์กิต หรือแห่งข้าทูลลอองธุลีพระบาทผู้ที่ได้รับราชการสนองพระเดชพระคุณด้วยความซื่อสัตย์สุจริตจงรักภักดีทำราชการเป็นประโยชน์แก่แผ่นดินหรือในพระองค์กิต นอกจากที่พระราชทานบำเหน็จบำนาญแก่ตัวบุคคลผู้มีความชอบนั้นด้วย ยังทรงพระกรุณาธิคุณรับบุตรของผู้นั้น มาทรงใช้สอยใกล้ชิดพระองค์ เพื่อพระราชทานโอกาสให้ศึกษาวิชากิจมตะได้พึงพระบรมราชโองการอย่างสนิทอีกชั้นหนึ่งด้วย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชดำริเห็นว่า เป็นพระเพณีอันดีอยู่

อีกประการ ๑ ถึงแม้ในประเทศอื่น ๆ ที่มีสมเด็จพระราชาธิบดีเป็นประธานแห่งชาติ เช่นในประเทศอังกฤษ แตรัสเซียเป็นตัวอย่างพระเจ้าแผ่นดินก็มักทรงเลือกบุตรผู้สมควรซึ่งบิดามีความชอบในราชการแผ่นดินหรือในพระองค์มาให้รับใช้สอยใกล้ชิดพระองค์ตั้งแต่เยาว์จนเติบโตใหญ่สมควรที่จะเข้ารับราชการตามตำแหน่งหน้าที่อื่น ๆ แล้ว ก็ย้ายไปรับราชการตามสมควรแก่คุณวุฒิ ครุณกุมาร ที่พระเจ้าแผ่นดิน

12/10/2566

ทรงเลือกไปรับใช้ โกลด์ ซิตพระองค์ เช่นนี้ เรียกว่า "State Page"

เมื่อราชประเพณีทั้งในกรุงสยามแต่นานาประเทศที่มีทรงกันอยู่เช่นนี้ พระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งตำแหน่งมหาดเล็ก
ชั้นอีกประเภท ๑ ในกรมมหาดเล็กหลวง เรียกว่า "มหาดเล็กรับใช้"
(แปลเป็นภาษาอังกฤษว่า "State Page") มีระเบียบดังต่อไปนี้

๑. มหาดเล็กรับใช้ จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เลือกในหมู่
นักเรียนโรงเรียน มหาดเล็กหลวง

๒. มหาดเล็กรับใช้ จัดแบ่งเป็น ๒ ชั้น คือ ชั้นใหญ่

(Senior State Page)

กับชั้นเล็ก (Junior State Page) ชั้นใหญ่มีอายุไม่เกิน ๑๘ ปีเต็ม
และชั้นเล็กมีอายุไม่เกิน ๑๕ ปีเต็ม

๓. มหาดเล็กรับใช้ มีหน้าที่รับราชการ พิเศษต่าง ๆ ในเวต้ามังงาน
พระราชพิธีและในเวลาปกติ สุดแท้แต่ อธิบดี กรมมหาดเล็ก จะ
กำหนดให้

๔. โดยปกติ มหาดเล็กรับใช้ คงอยู่ในบังคับบัญชาของ ผู้บังคับการ
โรงเรียน มหาดเล็กหลวง ในส่วน การ ศึกษาวิชาการ แต่ในส่วน หน้าที่
ราชการ ต้อง พัง บังคับบัญชา อธิบดี กรมมหาดเล็ก หรือผู้ใดผู้ ๑ ซึ่ง อธิบดี
จะได้ตั้ง แต่งไว้ ให้เป็นผู้บังคับบัญชา เป็น พิเศษ

๕. มหาดเล็กรับใช้ ไม่ได้รับพระราชทาน เงิน เดือน เป็น แต่ได้
รับพระราชทาน เครื่อง แต่งกาย สำหรับ ตำแหน่ง

๖. เมื่อถึงกำหนดซึ่งชนอายุแล้ว และมหาดเล็กรับใช้จะต้องออกจากตำแหน่งไปนั้น ไม่นับว่าเป็น การ เลื่อมเสียดู เกียรติคุณ ประการใด ห้ามได้

๗. ส่วน การ เทียบชั้นยศ มหาดเล็กรับใช้ชั้นใหญ่ เทียบชั้นมหาดเล็กตัวรอง (หรือว่าที่นายร้อยตรีในกองทัพบก) มหาดเล็กรับใช้ชั้นเด็ก เทียบชั้น พันจ่าเด็กชา (หรือ จ่านายสิบในกองทัพบก)

ประกาศมาณวันที่ ๒๙ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ (เดิม ๓๒ วันที่ ๓ ตุลาคม ปี ๒๔๕๗)

ประกาศตั้งนักเรียนมหาดเล็กหลวงเป็นมหาดเล็กรับใช้

ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ นักเรียน มหาดเล็กหลวง ผู้มีนามต่อไปนี้ เป็น มหาดเล็กรับใช้ รับราชการ ส่วนของ พระเดชพระคุณ ในตำแหน่งหน้าที่ แต่ บัดนี้ เป็นต้นไป

มหาดเล็กรับใช้ชั้นใหญ่

- ๑. นายหิบบ อนุคร บุตรีนายพลโท พระยาสิทธิ์ราชเทโวไชโย
  - ๒. นายปานี่ ไกรฤกษ์ บุตรี มหาเสวกโท พระยาจักรปาณีสวัสดิ์ดิษฐ์
- มหาดเล็กรับใช้ชั้นเด็ก

๑๒/ หม่อมเจ้าหิษชากร ในพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปประพันธ์พงษ์

๒. หม่อมเจ้าดิศคามุณี ในพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระดำรง
ราชานุภาพ

๓. หม่อมราชวงศ์เฉลิมตาภา ทวีวงศ์ โอรสหม่อมเจ้ายุคลทิเบศร์
ในพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นนภเชษฐ์เจ้าวงศ์ศักดิ์

๔. หม่อมหลวงปั้น มาตกุล บุตรี มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยา
พระเสด็จสุเรนทราธิบดี

๕. นายประดาด ตุ่ม บุตรี มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยา
ประกาศมาณวันที่ ๒๙ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
(ลงนาม) จางวางโท พระยาประสิทธิ์ศุภการ
อธิบดีกรมมหาดเล็ก

(เล่ม ๓๒ วันที่ ๓ ตุลาคม น ๒๙๙)

ประกาศให้ตั้งคลังเมืองหนองคาย

ด้วยได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ
จัดตั้งคลังขึ้นที่เมืองหนองคาย ทำการรับจ่ายเงินแผ่นดิน เหมือน
คลังเมืองมณฑลต่าง ๆ ตั้งแต่วันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๔๕๘ ได้
จัดตั้งคลังขึ้นที่เมืองหนองคาย ตามกระแสพระบรมราชโองการแล้ว

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๒๙ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
หม่อมเจ้าเนตร

ดี กนแทนเส้ากระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

12/10/2566

(เล่ม ๓๒ วันที่ ๓ ตุลาคม น ๓๐๐)

ประกาศแก้ข้อทราเก็บเงินค่าภาษี เรือน โรง ร้าน
 ตึก แพร แลยานพาหนะ
 ในเขตวิสุทธิภูมิต้องเมืองพิษณุโลก

มหาอำมาตย์โท พระยามหาอำมาตยาธิบดี ผู้รั้งตำแหน่ง เสนาบดี
 กระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการได้เกิดได้ กระทบยอมให้
 ประกาศ ทราบทั่วกัน ว่า ตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
 ให้ประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาลคามหัวเมือง รัตนโกสินทร
 ศักราช ๑๒๗ เดชะในเขตวิสุทธิภูมิต้องเมือง ตำบลบ้านคลอง ท้องที่อำเภอ
 เมือง ๆ พิษณุโลก ตำบลเหนือฝั่ง ตวันออก ตำบลใน เมือง เขต
 ตำบลหัวรถตรงไป ถึง ทางรถไฟ ฝั่งตะวันตกตำบลบ้าน คลอง เขตบริเวณ
 กรมทหาร กองพลที่ ๗ ตรงไป ตามแนวเขตของ กรมทหาร ถึง กำแพง
 เมืองเก่า ตำบลโค่งฝั่ง ตวันออก ตำบลใน เมือง เขตเขตวิสุทธิภูมิต้องเมือง
 ถึงริมถนน วัดจุฬามณีข้างตวันตก ฝั่งตะวันตกตำบลบ้านคลองเขตกำแพงเมือง
 เก่าตรงไป ตามแนว กำแพง ตำบล ตวันออก เขตริมถนน วัดจุฬามณี ข้าง
 ตวันตก เดิมไป ตามแนวถนน ข้าง ตวันตกตลอดไป ตามถนนหลังโรงพัก
 ตำรวจภูธร ถึงตึกแยก ถนน วัดใหม่ เดียว ออกไป ตาม ถนนวัดใหม่ ตรงไป
 ราง ตวันออก เขต ทางรถไฟ เดียวขึ้นเหนือไป ตามทางรถไฟ ตำบลตวันตก
 เขตกำแพงเมืองเก่าไป ตามแนว กำแพง ทั้ง ๒ ฝั่ง นับเป็น เขตวิสุทธิภูมิต้อง
 เมือง แล

มี^๕ มหาอำมาตย์ตรี พระยาสุรบดีสินทร์สุรินทรภูยาไชย อธิบดีเทศาภิบาล
 ดำรงราชการ มณฑลพิษณุโลก มีใบบอกเข้ามาถึง กระทรวงมหาดไทย
 ขอให้ นำความกราบบังคมทูลพระกรุณา ทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า
 ได้ประชุมเถกิง ตั้ง กรรมการลำห้วยจัดการสุขาภิบาล รวม ๙ นายครบคณะ
 ของสุขาภิบาลเมือง ตาม พระราชบัญญัติ แล้ว และได้ ประชุมกรรมการ
 ปรึกษาหารือเห็น พร้อมกันว่า เงินภาษี เวียง โรงงาน คัก แพร ขาน
 พานะ แลค่าหัวเรือจ้าง นั้น ควรเก็บใน อัตรากันี้ คือ

๑. เวียง โรง งาน คัก แพร ที่ให้เช่าเก็บ ๑๒ ชัก ๑ คับ
๒. เวียง โรง งาน คัก แพร ที่ไม่ได้ ให้เช่าทุกหลังใน เขตสุขาภิบาล
 ให้เก็บเทียบตามอัตรากำเข้า ๑๒ ชัก ๑ คับ แต่ถ้าเป็น ที่อยู่
 อย่างเดียวหลัง ๑ ไม่เกินกว่า ๘ คับ ยกเว้นไม่เก็บ
๓. ค่าจดทะเบียน รถลาก ๑ คันละ ๑ บาท
๔. ค่าจดทะเบียน รถม้า ๒ คับ ๑ คันละ ๓ บาท รถม้า ๔ คับ
 ๑ คันละ ๘ บาท
๕. ค่าจดทะเบียน เกวียนในเขตสุขาภิบาล หรือที่เข้ามาในเขต
 สุขาภิบาลเต็ม ๑ ปีละ ๑ บาท

เมื่อได้ ทรง ทราบฝ่าละอองธุลี พระบาท ตามใบบอกฉบับ^๕ ทรงพระ
 ราชดำริเห็น ชอบด้วยแล้ว จึงทรง พระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
 ให้ประกาศเก็บเงินภาษี เวียง โรง งาน คัก แพร ขานพานะ แลค่าหัว
 เรือจ้าง บรรดาที่เก็บได้ ดำหรับบำรุงการสุขาภิบาลเมืองพิษณุโลก มีอัตรา

หน้า ๒๔๘๗

พ.ศ. ๒๕๕๘

ตามที่สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าสิริลักษณ์อุบลรัตนโกเศศราชกุมารี ประชุม ปรึกษาหารือกับ คณะที่ปรึกษา
แล้วใน ประการนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๕๕๘ เป็นต้นไป

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๘ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๕๕๘

(ลงนาม) มหาอำมาตย์โท พระยามหาอำมาตยาธิบดี

ผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดี

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๑๐ ตุลาคม หน้า ๓๐๒)

ประกาศเพิ่มเติมเขตรัถสถานไฟ

เมืองชุมพร

มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาวงษาอนุประพิทักษ์ เสนาบดีกระทรวง
คมนาคม รับ พระบรมราชโองการได้เกล้าฯ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้ ประกาศเพิ่มเติมมาให้ทราบทั่วกันว่า ตามความใน ประกาศพระราช
กฤษฎีกา กำหนดจัดตั้งถนนสร้างทางรถไฟหลวงสายใต้ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม
รัตนโกสินทร ศก ๑๒๘๘ ซึ่งมี ความว่า บรรดาที่ดิน ซึ่ง อดจากศูนย์กลาง
ทางรถไฟออกไปให้กำหนด เขตฯ ข้าง ละ ๒๐ วา ถ้า เป็น ที่ ตั้งสถานีให้
กำหนดข้าง ละ ๔๐ วา ดัง มี ข้อความ แจก อยู่ใน ประกาศ นี้ แล้ว

บัดนี้ กร ัสร้าง สถานีรถไฟ เมืองชุมพร ซึ่ง ก่อตั้ง ก่อสร้าง อยู่ใน
ด้าน ตอนนอก แห่ง ทาง รถไฟใน เขตฯ ที่ได้ กำหนดไว้ ๔๐ วา นั้น ยังหา
พอ ด้ย ความสะดวก ง่าย ง่าย เพราะ นอกจาก สถานี นี้ ยัง จะ ต้อง ปลูกสร้าง
สิ่ง อื่น ๆ ที่เป็น กิจ การ ของ รถไฟ ขึ้น อีก ด้วย

จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ขยาย เขตที่ ดินสถานี รถไฟขบวน
ออกไป นอก จาก ที่ ได้ กำหนดไว้ แล้ว ตาม หลัก กรวย ของ เจ้าพนักงาน คือ
ด้าน ตะวันออก วัด จาก ศูนย์ กลาง ถนน ของ สถานี ออกไป ทาง เหนือ ตาม
แนวถนน หาดวงยาว ๖ เส้น ๑๘ วา แต่ วัด จาก ศูนย์ กลาง ถนน ของ สถานี
ไปทาง ใต้ ตาม แนว ถนน หาดวง ยาว ๑ เส้น ๑๕ วา รวม ด้าน ตะวันออก
ยาว ๘ เส้น ๑๒ วา

ด้าน ตะวันตก วัด จาก ศูนย์ กลาง ของ ถนน สถานี ตาม ทาง รถไฟ ไป ทาง เหนือ
ยาว ๖ เส้น ๒ วา แต่ วัด จาก ศูนย์ กลาง ของ ถนน สถานี ตาม ทาง รถไฟ
ไปทาง ใต้ ยาว ๑ เส้น ๑๐ วา รวม ด้าน ตะวันตก ยาว ๗ เส้น ๑๒ วา

ด้าน เหนือ วัด ตั้งแต่ ที่ เดิม ของ กรม รถไฟ ไป ทาง ตะวัน ออก จน จุด ถนน
หาดวง ยาว ๑๙ วา ด้าน ใต้ วัด ตั้งแต่ ที่ เดิม ของ กรม รถไฟ ไป ทาง ตะวัน ออก
จน จุด ถนน หาดวง ยาว ๔ เส้น ๑๗ วา

กับ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ใช้ ความใน ประกาศ จัดซื้อ ที่ ดิน
สร้าง ทาง รถไฟ หาดวง สาย ใต้ ลงวันที่ ๑ สิงหาคม วัน ที่ โทศนทรศก ๑๒๘ นั้น
มาใช้ สำหรับ จัดซื้อ ที่ ดิน นี้ ด้วย จึง ทด ประการ

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๘ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

เสนาบดีไปตรวจราชการ มณฑลบุรีรัมย์

มหาอำมาตย์ตรี พระยาธวัชชัยวิจิตร

12/10/2566

ปลัดทูลฉลองของ จงนามแทน

(เดิม ๓๒ วันที่ ๑๐ ตุลาคม หน้า ๓๐๔)

ข้อบังคับเครื่องแต่งกายมหาดเล็กรับใช้

จางวางโท พระยาประสิทธิ์สุภัทการ อธิบดีกรมมหาดเล็ก รับพระบรมราชโองการได้เกล้า ๆ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

ตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ตั้งตำแหน่ง มหาดเล็กรับใช้ชั้น นั้น ยังหาได้ มีเครื่อง แต่งกาย อย่างหนึ่ง อย่างใด ให้แตกต่าง กว่านักเรียน มหาดเล็ก หลวง ขรรชมตาไม้ จึง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้กำหนด ข้อบังคับชั้น เรียกว่า ข้อบังคับเครื่อง แต่งกาย มหาดเล็กรับใช้ พ.ศ. ๒๔๕๘ ซึ่ง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ นับเป็นส่วน ๑ แห่งพระราชกำหนดเครื่อง แต่งตัว ข้าราชการใน พระราชสำนัก พ.ศ. ๒๔๕๓ มีข้อความ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ เครื่องแต่งกาย ปกติ

๑. หมวก หนับ สีน้ำเงิน กลาง สีขาว คิชอบาโตมแบบ กรม มหาดเล็กทาง ข้างขวา

๒. แผ่น กำหัดติดคอ แบบ นักเรียน มหาดเล็กหลวง และมีอักษรพระบรมนามาภิธิชัยย่อ จ. ป. ร. ได้พระมหา มงกุฎเงิน ติดอย่าง มหาดเล็กประจำการ

๓. เสื้อ ผ้าสีขาว แบบราชการ

๔. ตม ตรา พระมหาพิไชย มงกุฎเงิน

๕. กางเกง สีน้ำเงิน วัตไต ขอบเข้า

๖. ทุ่งเตา ตัดผ้าหรือชาว

๗. รองเท้าผูก บุตหรือชู หนึ่งดำหรือแดง

แต่ในวรรค ๒ ซึ่งว่าด้วยแผ่น กำหีบ ตัดคอก นน ถ้าเป็น มหาต
เด็กวัยไซซันใหม่ ให้ มี ดาว ตัดด้วย ๑ ดาว

และในวรรค ๖ วรรค ๗ ซึ่งว่าด้วยรองเท้าและทุ่งเตา ถ้าเป็น รอง
เท้าดำให้ ไซ่ลูกดำ ถ้าเป็น รองเท้าแดง ให้ ไซ่ลูกขาว รองเท้า
แดง จะใช้ลูกดำไม่ได้เป็น อันขาด

ข้อ ๒ เครื่อง แต่ง กาย เต็มยศชาว และ ครังยศ

๑. กางเกง ลักหลาด ตัดผ้าเงิน มี แถบเงิน กว้าง ๒ เซ็นติเมตร

๒. รองเท้า บุต หนึ่งดำไม่มีผูก

นอกนั้นให้ แต่ง อย่างปรกติทั้งสิ้น

ข้อ ๓ เครื่อง แต่ง กาย เต็มยศใหญ่

๑. หมวก ดำมเหตยมืดดำ

๒. เสื้อลักหลาด ตัดผ้าเงิน แบบพริอกโคต ข้อมือ กำมะหยี่ มี ลูกไม้
ปลาย ข้อมือ มี แถบเงิน ตัด คอก ข้อมือ และ ขอก

๓. เสื้ออกขาว มี แถบเงิน ติด ตาม รั้งคัม และ ชายเสื้อ

๔. กางเกง ลักหลาดขาว รัตไต เข็ม เข็มอย่างกางเกง เต็มยศมหาตเด็ก

๕. ทุ่งเตาขาว

๖. รองเท้าคือชู หนึ่งดำ มี เข็มเงิน ติด อย่าง แบบ มหาตเด็ก

12/10/2566

ข้อ ๔ เครื่องสีโมटर

มหาดเล็กรับใช้ชั้นใหญ่มีเครื่องสีโมटर อนุโลมตามแบบเครื่องสีโมटरของข้าราชการ กรมมหาดเล็กทุกประการ เว้นแต่หมวกให้คงใช้หมวกหมับอย่างเครื่องแต่งตัวปรกติที่กล่าวมาแล้ว ส่วนมหาดเล็กรับใช้ชั้นเล็กไม่มีเครื่องสีโมटर ทั้งนี้ให้ใช้ได้แต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๓ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
(เล่ม ๓๒ วันที่ ๑๐ ตุลาคม หน้า ๓๐๖)

ข้อบังคับนำที่สำรวัดในพระราชสำนัก

พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

มหาเสวกเอก เจ้าพระยาอรรคมหาธิราชบริพารในสมเด็จพระนางเจ้าสุวัทนา พระวรราชเทวีในรัชกาลที่ ๖ เสด็จนำบัตรกระทรวงวังรับพระบรมราชโองการใส่เกล้าได้กระหม่อมให้ตราข้อบังคับว่าด้วยนำที่สำรวัดในพระราชสำนักดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้ให้ มีนามว่า ข้อบังคับนำที่สำรวัดในพระราชสำนัก
พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

ข้อ ๒ ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่วันที่ ๑๐ เดือนตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ตั้งพนักงานสำรวัดในพระราชสำนักขึ้นพนักงานหนึ่ง ซึ่งรวม
นำที่สังกัดขึ้นใน กระทรวงวัง

ข้อ ๔ ในพแนกตำรวจในพระราชสำนัก ให้มีตำรวจในพระราชสำนักเป็นผู้บังคับบัญชาควบคุมการในพแนก และมีผู้ช่วยกับเจ้าพนักงานประจำตาม ส้มศวร นอกจากนี้ให้มีเจ้าพนักงานในกรมกองต่าง ๆ ในพระราชสำนักซึ่งตามปรากฏในมาตรา ๕ หมวดที่ ๒ แห่งกฎมณเฑียรบาลว่าด้วยครอบครัวแห่งข้าราชการในพระราชสำนัก พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาประจำที่พแนกตำรวจ เป็น กำหนด กรม กอง ละ ๑ นาย เพื่อกำหน้าที่ตรวจตราทั่วไป ดังที่จะบรรยาย นำที่ต่อไป

ข้อ ๕ ตำรวจในพระราชสำนักมีหน้าที่ คือ

๑. มีหน้าที่ตรวจตราความประพฤติ และกิริยาของข้าราชการในพระราชสำนักทั่วไปในเวลาที่อยู่นอกจากจังหวัดสถานที่ทำการตามปกติ แม้พบปะข้าราชการในพระราชสำนักคนใด ประพฤติ หรือ กระทำ การใด ๆ ไม่สมควรในที่สาธารณะสถาน หรือที่สัญจรไปมา ซึ่งจะเป็นเรื่อง นำมาซึ่งความเสื่อมเสียในนามข้าราชการในพระราชสำนัก เช่น เด็ดพัสัรยาเมา จนไม่สามารจรจะครอง สัตว์ใดก็ดี ทะเลาะ ก่อ การวิวาท ก็ดี หรือ แต่งเครื่อง แต่ง กายไม่เรียบร้อย ก็ดี ตำรวจต้อง เป็น นำที่ ตักเตือน ชี้แจง ว่ากล่าวให้ข้าราชการ นั้น ๆ ประพฤติให้ เป็น ที่ เรียบ ร้อย ส้มศวร แก่ กิริยาของ ผู้ ถ้าและได้ ชี้แจง ว่ากล่าว แก่ ข้าราชการ นั้น ๆ แล้วแต่ไม่เชื่อฟัง หรือ ชิดชิดนัก ให้ตำรวจ มีอำนาจ ที่จะจับส่ง ข้าราชการ นั้น ๆ กลับไปยัง กรม ตาม ดังกัด้ แล้ว และรายงานให้หัวหน้าผู้ปกครอง ทราบเพื่อได้ ลงโทษ ว่ากล่าว ตาม ส้มศวร

๒. นอกจากหน้าที่ตามธรรมเนียมที่กล่าวมานี้ แล้ว ยังมีหน้าที่ทำการ
ติดต่อกับกรมพลตระเวนเจ้าหน้าที่รักษาทั่วไป ถ้าและมีเหตุเกี่ยวข้องกับ
ข้าราชการในพระราชสำนักโดยประการใดก็ตาม ต้องเป็นหน้าที่ระงับเหตุ
แล้ว และจัดการตามที่กล่าวมาแล้ว โดยเต็มกำลัง ความสามารถที่จะทำได้

๓. มีหน้าที่ตรวจและสืบข่าวคราวเนื่องในหน้าที่ราชการในพระราชสำนัก
ทั่วไป ซึ่งตามแต่ที่เสนาบดีกระทรวงวังจะสั่งไป ตรวจเป็นบางครั้ง
บางคราวตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๖ ที่สถานที่ทำการของตำรวจในพระราชสำนักนั้น ให้จัดมี
สมุดสำหรับลงรายงานการตรวจประจำวันตามที่เจ้าหน้าที่ได้ไปตรวจมา
แล้ว นำให้ทราบชัดเจนว่าในวันนั้นเจ้าหน้าที่ผู้ใดตรวจเหตุ การณที่
คำบถนั้น แต่เวลานั้นถึงเวลานั้นเป็นหลักฐานลงในสมุดทุกคราวที่ตรวจ
แล้ว และเสนอให้กรมบัญชาการ กระทรวงวัง ทราบเป็นรายวัน ถ้าและ
มีเหตุการณพิเศษซึ่งควรจจะรายงานให้เสนาบดี ทราบทันที ทั้งที่
ส่งรายงานด่วนให้ทราบตามครั้งคราวที่มีเหตุ

ข้อ ๗ บรรดาเจ้าพนักงานกรมต่าง ๆ ในพระราชสำนักทั่วไป ที่จะ
ส่งไปประจำใน พนง ตำรวจใน พระราชสำนักนั้น ให้เป็นหน้าที่หัวหน้า
กรมต่าง ๆ ส่งรายงานไปให้เสนาบดีกระทรวงวังทราบตั้งแต่วันที่ประกาศ
ใช้ข้อบังคับนี้เป็นต้นไป

กระทรวงวัง

ประกาศมาณวันที่ ๑๐ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

12/10/2566 (ตงนาม) มหาเสวกเอก เจ้าพระยาธรรมราชาภิรมยาธิบดี

เสนาบดีกระทรวงวัง

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๑๓ ตุลาคม หน้า ๓๐๙)

กฎมณเฑียรบาล ว่าด้วยข้าราชการในพระราชสำนัก เพิ่มเติม

มี พระบรมราชโองการ ใน พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าเห็นชอบพร้อมสั่งว่า ตามที่ได้
ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตรากฎมณเฑียรบาล สำหรับ ข้าราชการ
ใน พระราชสำนัก ขึ้นไว้ ก็โดย พระราช ประสงค์ จะกวดขันความประพฤติ
ของ ข้าราชการใน พระราชสำนักให้งามดีใน ที่ทุกสถาน ทั้ง ให้ มี การ
บังคับบัญชาในระหว่าง ผู้ใหญ่ผู้น้อยให้เป็น ระเบียบกัน เพื่อผู้ใหญ่จะ
ได้ มีโอกาส ตรวจตรา ความ ประพฤติ ของ ผู้น้อยได้ทั่วถึง แต่โดยเหตุ
ที่ ความ นิยม ของบุคคล บาง คนมีเกิด มีขึ้นใหม่ แปลก ๆ กฎมณเฑียรบาล
ที่มี อยู่แล้วยังไม่เพียงพอ จึง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้า
พระยาธรรมมาชิกมนตรีรับที่เสนาบดีกระทรวงวังประกาศกฎมณเฑียรบาลฉบับ
เพิ่มเติม ว่า

มาตรา ๑ ตั้งแต่นี้ต่อไป ข้าราชการใน พระราชสำนักผู้ ซึ่ง ของ
ปฏิบัติตามกฎมณเฑียรบาล ว่าด้วยครอบครัว แห่ง ข้าราชการในพระราชสำนัก
พ. ศ. ๒๔๕๗ ตามที่ได้บัญญัติไว้ใน หมวดที่ ๓ มาตรา ๕ จะ ทำการ
โฆษณาประกาศ ข้อ ความอย่างใด ๆ ต่อสาธารณชน เช่น ลงแจ้งความ
ใน หนังสือพิมพ์ ฤ็าประกาศไว้ ในที่ แห่งใด ก็ดำ กั้น ที่ จะทำเช่น นั้น
ต้องนำความร้องเรียนขออนุญาต ต่อผู้ บังคับบัญชา เมื่อได้รับอนุญาต
แล้ว ฎหมายฉบับนี้ให้ใช้ ฎหมายฉบับนี้ จึงจะ นำความ นั้นออกโฆษณาได้

มาตรา ๒ ถ้าข้าราชการ ผู้ใดนำความ ที่ตนมิได้รับ อนุญาตจากผู้บังคับบัญชา ออก โฆษณาให้ มีโทษซึ่งมีชัยมคณที่ดัง ที่บัญญัติไว้ ในหมวดที่ ๘ มาตรา ๔๕ (๒) แห่ง กฎมณเฑียรบาลว่าด้วย ครอบครอง แห่งข้าราชการ ในพระราชสำนัก พ.ศ. ๒๔๕๗ นั้น

ประกาศมาณวันที่ ๔ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
เป็นวันที่ ๑๗๙๙ ในรัชกาลปัตยุมัน

(เล่ม ๓๒ วันที่ ๑๗ ตุลาคม หน้า ๓๑๒)

ประกาศรวมกรมพลตระเวนกับกรมตำรวจภูธร เป็นกรมเดียวกัน

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร เสด็จทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศ ทั่วกันว่า ด้วยเดิมที แรกตั้งกรมตำรวจภูธรขึ้นใน พ.ศ. ๒๔๔๓ นั้น ก็ได้ โปรดเกล้าฯ ให้ มีหน้าที่ ทำการ เป็น พลตระเวน ในหัวเมือง ตัง มีแจ้งอยู่ในท้องตราพระราชสีห์ใหญ่ ลงวันที่ ๗ กรกฎาคม ร.ศ. ๑๑๙ นั้นแล้ว การ ต่อมาภายหลังจึงโปรดเกล้าฯ ให้ตำรวจภูธรมีฐานะใน การ พ้องร้อง ดุ โทษ อย่าง กรมทหารบก แต่ยังคงมีหน้าที่ ทำการ เหมือน อย่าง พลตระเวน ช้อย่าง เดิม ทรงพระราชดำริเห็นว่า ข้าราชการ ราชการซึ่ง ปรากฏมาในรัชกาลที่ ๑ ก็ย่อมมีอยู่ว่า ข้าราชการในหัวเมือง สัมควรที่จะบริวารตงแลชชอยู่ ในเจ้ากระทรวง ในกรุงเทพฯ ด้วย แลธรรมเนียม

12/10/256๕

นี้ ก็ถูกของกับแบบอย่างธรรมเนียมราชการซึ่งจัดรวมเข้าเป็นกองกลาง
ในประเทศทั้งหลาย ในปัจจุบันนี้เป็นอันมากแล้ว ทรงพระราชดำริ
เห็นว่า สมควรจะจัดการแก้ไขธรรมเนียมราชการให้ดียิ่งขึ้น จึง
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราเป็นพระราชบัญญัติไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ตั้งแต่บัดนี้ ให้รวมกรมพลตระเวน แลกรมตำรวจ
เป็นกรมเดียวกัน มีอธิบดีบังคับบัญชาการงาน ทั้งต้องฝ่ายแต่ผู้เดียว
อธิบดีกรมตำรวจแลกรมพลตระเวนให้ ขึ้น อยู่ใน กระทรวงนครบาล

ข้อ ๒ ให้ยกเด็กพระราชบัญญัติเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลทหารบก
ว่าด้วยตำรวจ พ.ศ. ๒๔๕๕ นั้นเสีย ให้ตำรวจกรมี่ฐานะที่
ต้อง ทำ ว่า ทำ ความ ผิดผิด ติงอาญา พิจารณาใน ศาล สัตติย ยุติธรรม อย่าง
เดียวกัน กับ กรมพลตระเวน แลให้กรมตำรวจใช้ กฎ ว่า ด้วย การ
ตั้งอาญา ฐาน ละเมิด วินัย สำหรับ กรม พลตระเวน พ.ศ. ๒๔๕๘
ซึ่งได้ ประกาศไว้ ในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๓๒ ตอนที่ ๒๕ ลงวันที่ ๑๙
กันยายน พ.ศ. ๒๔๕๘ เป็น บท ข้อ บังคับ สำหรับ ลงโทษ ตำรวจ
ผู้กระทำความผิดสืบไป

ข้อ ๓ ให้ยกเด็กกรมตำรวจนครบาล ซึ่งได้ ให้ตั้ง ขึ้น ความ ความ
ตอน ปลายใน ประกาศตั้ง อธิบดี กรม ตำรวจ ลงวันที่ ๑๓ กันยายน
พ.ศ. ๒๔๕๖ ซึ่งมี อยู่ใน ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๐ หน้า ๔๔๕๒
ลงวันที่ ๕ กันยายน พ.ศ. ๒๔๕๖

ข้อ ๔ หน้าที่ของ ตำรวจ เคย กระทำ มาแต่ก่อน แลกระทำ ภาย
ใน หัวเมือง ทั้งหลาย ตาม ข้อ บังคับ สำหรับ กรม ตำรวจ ที่ได้ มี ตรา
พระราชดำริ ออกไป เป็น หลั ก ข้อ บังคับ ยืน อยู๋ อย่าง ไ้ ก็ ให้ คง อยู๋ อย่าง
ทุก ประการ จนกว่าจะได้ มี ตรา พระบรมทรงสั่งให้ ไป ให้ แก้ไข เสีย ใหม่

12/10/2566

ข้อ ๕ ตำรวจภูธรซึ่งประจำอยู่ที่ใด ๆ ก็ดี ฤๅจะมีราชการต้องผ่านไป
ในหัวเมืองแห่งใด ๆ ก็ดี ให้พึงบังคับบัญชาของผู้ใหญ่ในราชการ
หัวเมืองแห่งนั้น ๆ ตามที่เคยได้พึงบังคับบัญชามาโดยที่ชอบด้วย ราชการ
เสมอเหมือนคำสั่งของผู้ใหญ่ในกรมตำรวจ

ข้อ ๖ ถ้าจะมีเหตุเกิดขึ้นให้เห็นว่า นำที่ของตำรวจภูธรจะขาด
ตกบกพร่องฤๅจะเหตุอื่นเกินกว่าการที่สมควรจะเป็ยอยู่แห่งใด ๆ ก็ดี
ฤๅจะมีเหตุเกิดขึ้นให้เห็นว่า มีการขัดข้องอยู่ เพราะคำสั่งในกรม
ตำรวจภูธร แก่งแย่งไม่ปรองดองกัน กับคำสั่งของเจ้าพนักงานในหัวเมือง
แห่งใด ๆ ก็ดี ให้เสนาบดีกระทรวงนครบาลปรึกษาหารือกันกับเสนาบดี
กระทรวงมหาดไทย แลเสนาบดีศาลาภิบาลในมณฑลที่มีเหตุเกิดขึ้นนั้น คิดอ่าน
แก้ไขเสียให้เรียบร้อยกัน แลให้เสนาบดีกระทรวงนครบาลทำเป็ยกฎข้อ
บังคับไว้ ให้เป็นหลักราชการแลประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้ทราบทั่วกัน

ข้อ ๗ ถ้าจะมีเหตุเกิดขึ้น ในการรักษาความสงบเรียบร้อย
ของบ้านเมืองไม่ใด ๆ โดยเกิดมีโจรผู้ร้าย ชุกชุมขึ้น เป็นต้น แล
ปรากฏว่า จะเป็น เพราะเจ้าพนักงานในท้องที่กับตำรวจภูธรจะขัด ทอดธุระ
ฤๅแก่งแย่งซึ่งกัน แลกันอันใดแห่งใด ๆ ก็ดี ให้เสนาบดีกระทรวงนครบาล
เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย แลเสนาบดีศาลาภิบาลในมณฑลแห่งนั้น ๆ ปรึกษา
หารือกัน คิดอ่านแก้ไข ความขัดข้องซึ่งจะให้เป็นที่เสียหายในราชการอยู่นั้น
ให้เป็นผลสำเร็จ ประโยชน์ การรักษาความสงบเรียบร้อย ของบ้านเมืองให้
ดียิ่งขึ้น

12/10/2566
ข้อ ๘ ให้เสนาบดีกระทรวงนครบาลรวบรวมข้อบังคับอื่น เป็นหลัก
ราชการ ของ กรมตำรวจภูธร ตามที่ได้ มี คราวพระราชดำริ ออกไป แต่ก่อนแล้ว

แต่คงมีข้อความที่สมควรจะใช้ ได้ ยึดต่อไป นั้น มาพิมพ์ประกาศไว้
ในราชกิจจานุเบกษาด้วย

ประกาศมาณวันที่ ๓๓ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
เป็นวันที่ ๑๗๙๘ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๑๗ ตุลาคม หน้า ๓๑๔)

ประกาศตั้งกรมราชทัณฑ์

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อม ให้ประกาศ
ทราบทั่วกันว่า ขรรชนิยมราช การ ซึ่งจัดรวม การ อย่าง เดียว กัน ให้
เข้าอยู่เป็น กรม เดียว กัน ทว่า พระราชอาณาเขต เพื่อให้ มี ข้อบังคับ
สำหรับปฏิบัติ ราชการ อย่าง นั้น ให้ พรอม เพียง เหมือน กัน ทั่วไป เป็น
ขรรชนิยม อันได้ ใช้ อยู่ใน ประเทศ ที่ หลาย ใน ปัจจุบัน นี้ แล้ว แต่เป็น
ขรรชนิยม ที่ได้ เคย ใช้ อยู่ใน รัชกาล ที่ ๑ ด้วย แต่ ทรง พระราชดำริ ที่
เห็นว่าเป็น การ สมควร ที่จะ ให้ จัดการ แก่ ไข การคุมขังนักโทษ ให้ ดี ยิ่งขึ้น
จึงทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติไว้ ดับไป ดังนี้

มาตรา ๑ ตั้งตั้งขึ้นสืบไป ให้รวม การคุม กงม หันตโทษ แดตโทษ
กับเรือนจำที่หลายที่กล่าวไว้ในพระราชบัญญัติลักษณะเรือนจำ ร.ศ. ๑๒๖

(พ.ศ. ๒๔๕๔) นั้น ขึ้นเป็น กรม หนึ่ง เรียกว่า กรม ราชทัณฑ์

มีอธิบดีผู้หนึ่ง มังคัม การ กรม นั้น ขึ้น อยู่ใน กระทรวงนครบาล

12110/2566

มาตรา ๒ ข้อความซึ่งกล่าวไว้ใน มาตรา ๑๕ แห่ง พระราชบัญญัติ
ลักษณะเรือนจำ ร.ศ. ๑๒๐ เป็นคำอธิบาย คำเสนาบดีเจ้านายในพระราช
บัญญัตินั้นว่า คือ เสนาบดีกระทรวงยุติธรรม เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย
แฉเสนาบดี กระทรวงนครบาล ตาม:ขตที่ บังคับ ดังนี้ ให้แก่ เปน
เสนาบดีเจ้านายนั้น คือ เสนาบดี กระทรวงนครบาล

มาตรา ๓ ให้พนักงาน ฝ้ายคุณากร มีอำนาจไปตรวจการ
คุมขังนักโทษ ในคุก แต่ เรือนจำ ทั้ง ปวง ได้ ตาม ประกาศ ยก ของ มหันต โษ
แต่ตให้โทษไปขึ้น กระทรวงนครบาล ตั้งวันที่ ๒๘ กันยายน ร.ศ. ๑๓๐
(พ.ศ. ๒๔๕๔) แลตามความในท้อง ตราพระราชสีห์ ตั้งวันที่ ๑๐
มิถุนายน ร.ศ. ๑๑๙ (พ.ศ. ๒๔๔๓) นั้น ทุกประการ

มาตรา ๔ บรรดา ข้อบังคับเรือนจำ สำหรับคุมขังนักโทษ ตามหัวเมือง
แต่ตราพระราชสีห์ที่ใด มีออกไป ว่าด้วย การ ที่เกี่ยวกับ เรือนจำ นั้น
ให้คงใช้ อยู่อย่างเดิมจนกว่าจะได้ มีตราพระบรมทรงสั่งให้ออกไปแก้ไขเสียใหม่

มาตรา ๕ ถ้าจะมี เหตุ ชัดชัด เกิดขึ้น ในการ บังคับบัญชาการ เรือน
จำก็ดี ถ้าเจ้านักงานเรือน จำจะ ทำการ แ่ง แย่ง อย่างไรให้เกิดขัด ขวาง
คือ เจ้านักงาน ผู้รักษา ท้อง ทัก คี ให้เสนาบดี กระทรวงนครบาลเสนาบดี
กระทรวงมหาดไทย ผู้มีหน้าที่บรรลปลูกษาหาหรือ กัน คิด อาน แก้ ไขเสีย
ให้เรียบร้อย แต่ทำ เปน ข้อบังคับใด ให้เป็น หลักราชการ ด้วย

มาตรา ๖ ให้เสนาบดี กระทรวงนครบาล รวบรวมความใน ตรา
พระราชสีห์ แต่ในข้อบังคับ เรือนจำ สำหรับคุมขังนักโทษทั้ง ในกรุงแต่หัวเมืองที่
สมควรจะมีเปนหลักไว้ ใช้ สืบไปมาพิมพ์ประกาศไว้ ในราชกิจจานุเบกษาด้วย

๒๒/10/2566 ประกาศมาณวันที่ ๑๓ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

เปยวันที่ ๑๗๙๘ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

(เล่ม ๓๒ วันที่ ๑๗ ตุลาคม หน้า ๓๑๗)

ประกาศกรมมหาดเล็ก

จางวางโท พระยาประสิทธิ์ศุภการ อธิบดีกรมมหาดเล็ก รับพระบรมราชโองการ เห็นชอบเกล้าเห็นชอบ ธรรมเนียม ให้ประกาศ ทราบทั่ว กัน ว่า เครื่อง แต่งกาย ข้าราชการ ใน กรมมหาดเล็ก และกรม ชื่น กรม ดมภ์ตบทั้งปวงนั้น ยังห้ามมิ แปรกผัน ให้เห็น เป่า ที่ หมายถึงโดยชัด เจนไม่ และทั้ง เครื่องหมายทุก ๆ ชิ้นก็ยังไม่ให้แต่งระเบียบเรียบร้อยอันดีไม่ จึงทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้ แก่ ใจ แด่เพิ่มเติม เครื่องแต่งกายของ กรมมหาดเล็ก และกรมชื่นกรมดมภ์ตบทั้งปวงใหม่ ตั้ง คือ ไปนี้

๑) ว่าด้วย หมายถึงตาม เหน่าซึ่ง เปน กรม อธิบดี เครื่อง หมายถึง เหน่า แห่งกรม อธิบดีต่าง ๆ นั้น ให้ ใช้ ผ้าสีทาสีตามสีของ เหน่า นั้น ๆ มี ขนาด กว้าง ๑ เซ็นติเมตร ถึงยี่สิบ เซ็นติเมตร ขวางไป ตามยาว ของ แผ่น กำมะหยี่ ที่ ติด ต่อ เหน่า นั้น

หมายสี

กรมมหาดเล็กรับใช้	คงเดิม (สีน้ำเงินสด)
กรมตรวจ	สีน้ำเงินอ่อน
กรมชาวทึ	สีม่วง (เมล็ดตใหม่เปราะ)
กรมมหรศัพ	สีเขียว
กรมพระอัครราช	สีแดง

12/10/2566

๒) เครื่องแต่งกายเด็กชานัน ให้ใช้แผ่นกำมะหยี่สีน้ำเงินมีขนาด กว้าง ๔ เซ็นติเมตรครึ่งยาวไม่เกินกว่าสองซีกถึงตะเข็บซ้าย กางเบา ทำเป็นรูปสี่เหลี่ยมรีปลายเฉียง มีอักษรพระบรมนามาภิไธย อ, ป, ว, พระมหามงกุฎเงินติดที่กลางแผ่นกำมะหยี่สองซีก ซึ่งถ้าประจำอยู่ใน กรมใดก็ให้ติดแถบสัญลักษณ์พาดกลางหมายผู้สำเร็จแห่งที่ตนสังกัดอยู่ ดังกล่าวมาแล้วในข้อ ๑.

๓) พันเด็กชาตรี, โท, เอก, พันเจ้าเด็กชานัน ให้ให้เหมือน อย่างเด็กชาทุกประการ มีติดกันแต่ที่แผ่นกำมะหยี่นั้นให้ติดจุดเงิน กดมครึ่ง เช่น คีมเตอร์ตามทางด้านกว้างของแผ่นกำมะหยี่นั้น คือเด็กชาตรี ถวดเงิน ๑ เส้น เด็กชาโท ถวดเงิน ๒ เส้น เด็กชาเอก ถวดเงิน ๓ เส้น พันเจ้าเด็กชา ถวดเงิน ๔ เส้น

๔) เครื่องแต่งตัวชั้น ๓ คือ ใช้แผ่นกำมะหยี่เหมือนอย่าง ข้อ ๒ แต่มีแถบเงินกว้าง ๑ เซ็นติเมตร ขลิบริมรอบ

๕) เครื่องแต่งตัวชั้น ๒ ใช้แผ่นกำมะหยี่เหมือนข้อ ๒ แต่ ข้อ ๔ แต่เพิ่มแถบเงิน ๑ มิติเมตร พาดขวางที่บนซีกหลังซึ่ง หมายดีกรมนั้น ๆ

๖) เครื่องแต่งตัวข้าราชการชั้น ๑ ให้ใช้แผ่นกำมะหยี่สีน้ำเงิน กว้าง ๔ เซ็นติเมตรครึ่ง ยาวไม่เกินกว่าสองซีกถึงตะเข็บซ้าย กางเบา ทำเป็นรูปสี่เหลี่ยมรีปลายเฉียง มีแถบเงินที่บนแผ่นกำมะหยี่ มีขนาด กว้างยาวเท่ากัน แต่คงให้เห็นพนักำมะหยี่สีน้ำเงินนั้น ตามขอบนอกโดย

รอบประมาณ ๑ มิติ เม็ด เคอร์ และถ้า ประจำ อยู่ใน กรมใด ก็ ให้ มี
แถบ สี กาก ดาด กวาง มี ขนาด กว้าง ๑ มิติ เม็ด เคอร์ หมายถึง ตาม กรม

๗) เสื้อ เข็มยี่ ชั้น ๑, ๒, ๓, นั้น ให้ มี สี กาก ดาด หมายถึง ตาม เหล่า
มี ขนาด กว้าง ประมาณ กว้าง เส้น คี เม เตอร์ ยาว ไป โดย รอบ ซ้อม เสื้อ ใน ระหว่าง
จุด เงิน สี น้ ๒ กับ ที่ ๓

๘) ส่วน ข้าราชการ ใน กรม พระ อัคร วรราช และ กรม ชั้น แห่ง กรม พระ
อัคร วรราช นั้น ให้ ใช้ เครื่อง แต่ง กาย เหมือน อย่าง กรม มหาด เล็ก ผิด กัน
แต่ แถบ เงิน นั้น ให้ เปลี่ยน ไซ้ เป็น แถบ ทอง ส่วน อัคร พระบรม นาม อภิ ชัย
จ, ป, ร, และ ดาว กุ่ม นั้น คง ให้ ใช้ เงิน เหมือน อย่าง กรม มหาด เล็ก

ทั้ง นี้ ให้ เริ่ม ใช้ ได้ ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน พระ พุทธ ศั ก ราช ๒๕๕๘
เป็น ต้น ไป

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๓ ตุลาคม พระ พุทธ ศั ก ราช ๒๕๕๘

(ตงนาม) จางวางโท พระยาประสิทธิ์สุภการ
อธิบดี กรม มหาด เล็ก

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๑๗ ตุลาคม หน้า ๓๑๙)

ประกาศแก้ไขแบบการ
โรงเรียนข้าราชการพลเรือน
ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

นายพลเอก สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงพิชิตนดิโคต
ประธานารท แทนนายกปลัดการรวมการจัดการ โรงเรียนข้าราชการพลเรือน
ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รับพระบรมราชโองการ
ได้เกล้า ฯ ดำรัสเหนือเกล้า ฯ ตั้งว่า ระเบียบการของโรงเรียนข้าราชการ
พลเรือน ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่ง ทรงพระ
กรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราไว้ตั้งแต่วันที่ ๓ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๗
มีความว่า นักเรียน ข้าราชการ พลเรือน ชั้นนี้ศึกษา ถ้าสอบไล่ได้ตาม
หลักสูตรของโรงเรียนจะได้เป็นบัณฑิต ของสำนักในวิชาแพ่งนั้น ๆ เว้น
แต่ใน พแนก กฎหมาย นักเรียน ชั้นศิษย์เคย สอบเป็น บัณฑิตได้มา
แล้วก็ให้คง เป็นไป ตามเดิม ก่อน นั้น บัดนี้ ทรง พระราชดำริเห็นว่า คำว่า
เนติบัณฑิต ซึ่งใช้ เป็น ชื่อ บัณฑิต ใน วิชา แพ่ง กฎหมาย ของ โรงเรียน
ข้าราชการพลเรือน ยังไม่เหมาะ ด้วยไป พ้อง กับ คำว่า เนติบัณฑิต ของ
เนติบัณฑิตยสภา เป็นเหตุให้เกิด ความเข้าใจผิด เหตุ ฉะนั้น คงแก้แบบต้นไป
ให้เปลี่ยน ชื่อบัณฑิต ใน วิชา แพ่ง กฎหมาย ของ โรงเรียนข้าราชการพลเรือน
เป็นธรรมศาสตร์บัณฑิต และผู้ที่เขาสอบไล่ วิชาเป็นธรรมศาสตร์บัณฑิต
ก็ให้เขาสอบไล่ได้ แต่ เฉพาะนักเรียน ชั้น นี้ดีลัด เหมือนกับ พแนกอื่น ๆ ของ
โรงเรียน ข้าราชการ พลเรือน

พ. ศ. ๒๕๕๘

หน้า ๓๐๔

ประกาศมาณวันที่ ๑๑ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๕๕๘
(ลงพระนาม) จักรพงษ์

แทนนายกสภากรรมการ
จัดการ โรงเรียนข้าราชการพลเรือน

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๑๗ ตุลาคม หน้า ๓๒๑)

ประกาศขยายเขตรักรงเทพพระมหานคร

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร เสด็จขึ้นทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้อธิบดีกรมการปกครอง ท้องที่มณฑลกรุงเทพพระมหานคร ซึ่งในชั้นเดิมได้รักรวมหัวเมืองใกล้เคียงพระมหานคร มีเมืองประทุมธานี เมืองนนทบุรี เมืองนครเขื่อนขันธ์ แดเมืองสมุทรปราการ เขตตำบลบางซื่อ เป็นมณฑลหนึ่ง อยู่ในความบังคับบัญชาของเสนาบดีกระทรวงนครบาล ครั้นเมื่อความรุ่งเรืองแห่งพระมหานคร มีความเจริญเพิ่มขึ้น ออกไปไกลแห่งใดแห่งหนึ่ง ก็ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดการปกครองท้องที่ซึ่งเมืองชัยบุรี แดเมืองมีนบุรี ขึ้น เพื่อให้ความดีความแก่อาณาประชาราษฎร์ในท้องถิ่น แดทุกท้องถิ่น ตามลักษณะปกครองพระราชอาณาจักรในครั้งนั้น บัดนี้ ความเจริญรุ่งเรืองแห่งพระมหานคร แดหัวเมืองที่ใกล้เคียงได้ขยายออกไปติดต่อกันยิ่งขึ้น ระบบแบบแผนขนบธรรมเนียมราชการได้เปลี่ยนแปลงแก้ไขเพิ่มเติมเป็นลำดับมา จึงทรงพระราชดำริเห็นว่า ถึงเวลาอันสมควรแล้วที่จะจัดการปกครองขยายเขตพระมหานคร ออกไปให้พอเหมาะแก่สมควรแก่การปกครองในบัดนี้ แม้การบังคับบัญชาหัวเมืองซึ่งให้เป็นระบบเรียบร้อยแล้วตามควร แก่กาลสมัย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ ให้ยกเลิกมณฑลกรุงเทพฯ รวมท้องที่เมืองนนทบุรี เมืองมีนบุรี เมืองพระประแดง เมืองสมุทรปราการ เป็นเขตพระมหานครตั้งแต่นั้นไป กำหนดเขตตามเหนือตามแนวคลองหกวาด้ายต่างของคลองรังสิตฝั่งเหนือเป็นพรมแดนด้านเหนือ ส่วนควนคอกด้านควนออกและด้านใต้คงตามเขตเดิม ให้เสนาบดีกระทรวงนครบาลแต่เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยบันทึกหมายเขตแดนหมายเขตแผนที่ไว้ให้เป็นที่ยอมรับ

มาตรา ๒ ให้ยกเมืองชัยภูมิ เมืองประทุมธานี นอกจากเขตที่ได้กำหนดเป็นพระมหานครแล้วไปตั้งเป็นหัวเมืองชั้นกระทรวงมหาดไทยตั้งแต่นั้นไป

ให้เสนาบดีกระทรวงนครบาลกับเสนาบดีกระทรวงมหาดไทยปรึกษาจัดการแบ่งบันทึกเป็นที่ยอมรับ

มาตรา ๓ ให้แบ่งเขตกรุงเทพฯ พระมหานครออกเป็นจังหวัดดังนี้คือ
 กรุงเทพฯ ฝั่งควนออกตั้งเจ้าพระยา เป็นจังหวัดพระนคร
 กรุงเทพฯ ฝั่งควนคอกตั้งเจ้าพระยา เป็นจังหวัดธนบุรี
 แบ่งรอบนอกเป็นจังหวัดนนทบุรี จังหวัดมีนบุรี จังหวัดพระประแดง
 จังหวัดสมุทรปราการ

ให้เสนาบดีกระทรวงนครบาลจัดการกำหนดเขตท้องที่แล้วออกประกาศไว้ให้เป็นหลักฐานในราชการต่อไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๑ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
 เป็นวันที่ ๑๘๐๒๒๕๖๓ รัชกาลปัจจุบันนี้
 (เต็ม ๓๒ วันที่ ๓๑ ตุลาคม หน้า ๓๒๓)

ประกาศกระทรวงนครบาล

เรื่องกำหนดเขตจังหวัดการปกครองกรุงเทพพระมหานคร

ด้วย ตามความในประกาศพระบรมราชโองการ โปรดเกล้า ฯ ให้ขยาย
 เขตกรุงเทพพระมหานคร ตั้งวันที่ ๒๑ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
 มาตรา ๑.๒.๓. ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้เสนาบดีกระทรวง
 นครบาล บัญหมายเขตแดนเขตกรุงเทพพระมหานคร และกำหนดเขต
 จังหวัดการปกครองในพระมหานครไว้ ให้เป็นหลักฐานในราชการต่อไปนั้น
 บัดนี้ขอประกาศ การกำหนดเขตจังหวัดแต่อาณาเขตอนั้น เป็นเขตกรุงเทพ
 พระมหานครดังต่อไปนี้

เขตกรุงเทพพระมหานคร

ทิศเหนือต่อมณฑลกรุงเก่า ตั้งแต่คลองหม่อมเข้มตรงปลายคลองซอย
 ที่ ๒ มีหลักเนินดินเป็นแนวไป ถึง ปลายคลอง นายแซก เดียวไป
 ตามลำคลอง นายแซก นายซัง คลองตากค้อ้น คลองสามวา คลองตรง
 คลองบ้านแหลมใหญ่ ไปตามคลองบ้านแหลมใหญ่ฝั่งเหนือถึง ปลาย
 คลอง บางตะไน เดียวไป ตามลำคลอง บาง ตะไน ฝั่งเหนือ ออกด่าน้ำ
 เจ้าพระยา เดียวตาม ด่าน้ำเจ้าพระยา ฝั่ง ตะวันตก ถึง ตรง ซ้ำม ปากคลอง
 บ้านใหม่ตลาดเหนือ คัด ซ้ำม ฟาก ด่าน้ำเจ้าพระยาไป ฝั่ง ตะวันออกตาม
 ลำ คลอง บ้านใหม่ ตลาดเหนือ ฝั่งเหนือ คลอง เปริม ประ ชากร ฝั่ง ตะวัน ออก ถึง
 สถานี หลักหก คัด เส้น ตรงไป คลองหกวา สายต่าง ฝั่งเหนือ ถึง คลองซอย
 ที่ ๑๔ เป็น พรหมแดน ตำบลเหนือ

12/10/2566

ทิศตะวันออกต่อมณฑลปราจีนบุรี แต่คลองหกทางด้านซ้ายไปตามลำคลอง
 ซอยที่ ๑๔ ฝั่งตะวันตก ถึง คลอง แด่น แด่น ตรง ศาลาแดง ฝั่งขวาไปตาม
 คลอง นคร เมือง เขต ฝั่งใต้ ถึง คลอง หลวง พ่าง ฝั่งขวาไปตาม ลำคลอง
 หลวงพ่าง ฝั่งตะวันตก ถึง คลองบริเวณบุรีรัมย์ ฝั่งขวาไปตาม คลอง บริเวณ
 บุรีรัมย์ฝั่งใต้ ถึง ปากคลอง พระยาสมุทร ฝั่งขวาไปตาม ลำคลอง พระยาสมุทร
 คลอง นิยม ขาขวา คลองฉับ คลอง บางจาก ฝั่ง ตะวันตก ถึงคลองใหญ่ ฝั่ง
 ไปตาม ลำคลองใหญ่ ฝั่ง เหนือ คัด เส้น ตรงไป ถึง บึงอินโฮง ฝั่งขวาไป
 ตาม ลำราง ออก ทล่อว ด้ยาม เป็น พรหมแดน ด้าน ตะวันออก

ทิศใต้ ปกครอง อ่าว ทล่อวเขตต์ เขตอำนาจ กฎหมาย

ทิศตะวันตกต่อมณฑล นครไชยศรี ตั้งแต่ ปากคลองขุนศรีราชวิชัย
 คลอง ศรีระกระบือ ฝั่ง ตะวัน ออก ฝั่งขวาไปตาม ลำคลอง มหาไชย ฝั่ง เหนือ
 ถึง คลอง แด่นคำ ฝั่งขวาไปตาม คลอง แด่นคำ ฝั่ง ตะวันออก คัด ตรงไป ถึง
 วัด หนองแวม ด้าน ตะวันตก คัด เส้น ตรงจากวัดหนองแวม ตรง ไปถึงสี่แยก
 คลองนราภิรมย์ แต่ คลองมหาสวัสดิ์ ไปตาม ลำคลองนราภิรมย์ ฝั่งตะวันออก
 ถึง คลอง เจ้า วังมา ฝั่งขวาไปตาม ลำคลอง เจ้า วังมา ฝั่ง ใต้ ถึง คลอง
 พระพิมด ฝั่งขวาไปตาม ลำคลอง พระพิมด ฝั่ง เหนือ ถึงคลอง บุญศรี ฝั่ง
 ไปตาม ลำคลอง บุญศรี ฝั่ง ตะวันออก ถึง คลอง หม่อม แซ่ม ฝั่งขวาไปตาม
 ลำคลอง หม่อม แซ่ม ฝั่ง เหนือ ฝั่งขวา คลองซอย ที่ ๒ ถึง หักเขตต์ เนินดิน
 เป็น พรหมแดนด้านตะวันตก ใน เขตต์ นี้ เป็น เขตต์ กรุงเทพ พระมหานคร
 แบ่ง ออก เป็นจังหวัดต่อไป นี้

๑ จังหวัด พระนคร รวม ทั้งที่ อำเภอพระราชวัง อำเภอตำราญ
 ราษฎร อำเภอพารัต อำเภอชนะสงคราม อำเภอดำมยอ ดอำเภอเมืองปราบ
 ศัตรูพ่าย อำเภอจักรวรรดิ อำเภอถัมพินชองษ์ อำเภอตำมแยก
 อำเภอบ้านทววย อำเภอบางรัก อำเภอดำรง อำเภอบางขุนพรหม อำเภอ
 ตำมเด่น อำเภอคูคิต อำเภอ นางเต็ง อำเภอประแจจีน อำเภอพญาไท
 อำเภอประทุมวัน อำเภอบางซื่อ อำเภอบางเขน อำเภอบางกะปิ มีอาณา
 เขตต์ ดังนี้

ทิศเหนือ ต่อ จังหวัด นนทบุรี แต่ เมืองชัยบุรี ตั้งแต่ ตำนำเจ้าพระยา
 ฝั่งตะวันออกไปตามลำคลองบาง เช่น ฝั่งใต้ ถึงคลองเปรมประชากร ฝั่งไป
 ตาม คลอง เปรม ประชากร ฝั่ง ตะวันออก ถึง ตรง ตำนำรถไฟ หลักหก แล้ว
 คัดตรงไป ฝั่งคลอง หกวา สาย ตำนำ ฝั่ง เหนือ ถึง คลอง ซอยที่ ๔ เป็น เขตต์
 ด้าน เหนือ

ทิศ ตะวันออก ต่อ จังหวัด มีนบุรี แต่ คลอง ซอยที่ ๔ คัดตรงไปตาม
 คลอง ตำเสาปูน ฝั่ง คลอง ลาดบัวขาว ถึง ตำ หลอด แหด เป็น เขตต์ ด้าน
 ตะวัน ออก

ทิศ ใต้ ต่อ จังหวัด พระประแดง แต่ คลอง ลาด บัวขาว ไป ตาม ตำ หลอด แหด
 ตำบลน้ำ คคลอง บางกระจะ ฝั่ง เหนือถึงคลองแสนแสบ ฝั่งไปตามลำคลอง
 แต้น แต้น ฝั่ง ใต้ ถึง ทาง รถไฟ สาย ซอง นนทบุรี ฝั่งไป ตาม ทางรถไฟ
 สาย ซอง นนทบุรี ด้าน ตะวันออกถึงคลองหัวลำโพง ฝั่งไป ตามคลองหัวลำ โพง
 ฝั่ง ใต้ ถึง หลัก เขตต์ พนมแดนระหว่าง จังหวัด พระนคร กับ จังหวัด พระประแดง
 ฝั่งไป ตาม ตำราง คัด เส้น ตรง จน ถึง คลอง บาง มะนาวไป ตามลำคลองบาง
 มะนาว ฝั่ง ตะวันตก ออกตำ นำเจ้า พระยา เป็น เขตต์ ด้าน ใต้

ทิศตะวันตก คือ จังหวัด นครบุรี แต่ ปากคลอง บางมะนาว เดิม ขึ้นไป ตาม ลำน้ำ เจ้าพระยาฝั่ง ตะวันออก ถึง ปาก คลอง บางเขน ฝั่ง ไต้ เป็น เขตร์ ด่าน ตะวันตก ใน เขตร์ นี้ เป็น จังหวัด พระนคร

๒ จังหวัด นครบุรี รวม ท้องที่ อำเภอหงษาราม อำเภออมรินทร์ อำเภอบางพลัด อำเภอราชคฤห์ อำเภอบุบผาราม อำเภอบุคโด อำเภอคลังสิน อำเภอภาษีเจริญ อำเภอบางขุนเทียน อำเภอราชบุรีบูรณะ อำเภอหนองแขม มีอาณาเขตร์ ดังนี้

ทิศเหนือ คือจังหวัด นครบุรี แต่ สี่แยกคลองนราภิรมย์ ไปตามลำคลอง มหาสวัสดิ์ฝั่ง ไต้ ถึง โรงพักพุดพระเวณ เลี้ยวคดขึ้นบกตรง ไปถึงคลอง ส่วนแดนไปตามลำคลองส่วนแดนฝั่ง ไต้ ออกคลองบางกอกน้อย เดียวขึ้นไป ตาม ลำคลอง บางกอก น้อย ฝั่งตะวันตก ถึง ตรง ปากคลองวัดพิศุฑ ศัตข้ามปาก คลองบางกอกน้อยไป ตามลำคลอง วัดพิศุฑฝั่ง ไต้ จนถึงคลองบางคำหรุ เดียว ไปตาม ลำคลอง บางคำหรุ ฝั่ง ตะวัน ออก จน ถึง เขตร์วัดเพลงด้าน ไต้ ศัตเส้น ตรงไป ปลาย คลอง วัดตะมุต ไปตาม ลำคลอง วัดตะมุตฝั่ง เห็น ออก ลำน้ำ เจ้า พระยา ศัตตรง ข้ามไป ฝั่ง ตะวันออก ถ้า แม่ น้ำ เจ้า พระยา ถึง ปาก คลอง บาง ซ้อน ฝั่ง ไต้ เป็น เขตร์ ด่าน เห็น

ทิศตะวันออกคือจังหวัดพระนครแต่จังหวัดพระประแดง แต่ปากคลอง บางซ้อณฝั่ง ไต้ ลงไป ตาม ลำน้ำ เจ้าพระยา ฝั่ง ตะวันออกจนถึง คลองบางมะนาว ฝั่ง เห็น ศัตตรง ข้าม ลำน้ำ เจ้าพระยาไป ฝั่งตะวันตก เดียวไป ถึง ปากคลอง แงร์ร้อน เดียวเข้าคลองแงร์ร้อนไป ตาม ลำคลองบางฝั่ง ฝั่ง ตะวันออก ศัตเส้น ตรงไป ปลายคลองวัดเจ้าเมือง ไปตาม คลอง ขุด เจ้า เมืองแต่คลองขวาง ฝั่ง ตะวันออกถึง คลอง บางจาก เป็น เขตร์ ด่าน ตะวันออก

12/10/2566

ทิศใต้ คือ จังหวัดลพบุรี ปรากฏ แลเขตต์ มณฑลนครไชยศรี แต่คลอง
ขวางไป ตาม ลำคลอง บางจาก ผังเหนือ ถึงคลอง หัวกระบือ เดียวไป ตาม
ลำคลอง หัวกระบือ ผังตะวันออก ถึง คลอง มหาไชย เดียวไป ตาม ลำคลอง
มหาไชย ผังเหนือ จนถึง คลอง แล้งดำ เป็น เขตต์ ด้านใต้

ทิศตะวันตก คือ เขตต์ มณฑลนครไชยศรี แต่คลองมหาไชยไปตาม
ลำคลอง แล้งดำ ผังตะวันออก ตรง ถึง วัดหนองแขมเขตต์ ด้านตะวันตก ตัดเส้น
ตรงไป ถึง ตึกแยก คลองนราภิรมย์แต่คลองมหาสวัสดิ์ เป็นเขตต์ ด้านตะวันตก
ใน เขตต์ นี้ เป็นจังหวัดธนบุรี

๓ จังหวัดนนทบุรี รวมท้องที่ อำเภอนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด
อำเภอ บางใหญ่ อำเภอ บางบัวทอง มีอาณาเขตต์ ดังนี้

ทิศเหนือต่อเขตต์มณฑลกรุงเก่าแต่เนินดินพรมแดนปลายคลองหม่อมแรม
คลองซอยที่ ๒ ไปตามแนวเนินดินพรมแดนถึงคลองนายแรก เดียวไป
ตาม ลำคลอง นายแรก นายซัง คลอง ตากค้อน คลองด้ามควา คลอง ตรง
คลอง บ้าน แหตมใหญ่ ผังเหนือ แล้วแยกตัดตรงไป ตาม ลำคลองบางตะไน
ผังเหนือ ออกด้านเจ้าพระยา เลียบ ด้านเจ้าพระยา ผังตะวันตกไป จนถึง
ตรงข้าม ปากคลอง บ้านใหม่ตลาดเหนือ ตัดข้าม ฟากด้านเจ้าพระยาไป
ตาม ลำคลอง บ้านใหม่ตลาดเหนือ ผังเหนือ ถึงคลองเปรมประชากร เป็นเขตต์
ด้านเหนือ/10/2566

ทิศตะวันออก ต่อจังหวัดพระนคร แต่ปลายคลองบ้านใหม่ ตัดตอ
 ไปตามคลองเปรมประชากรฝั่งตะวันออกถึงคลองบางเขน แล้วไปตาม
 คลองบางเขนฝั่งใต้ถึงลำน้ำเจ้าพระยา เดิมลำน้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันออก
 ลงไปถึงปากคลองบางซื่อฝั่งใต้ เป็นเขตรับด้านตะวันออก

ทิศใต้ต่อจังหวัดธนบุรี แต่ปากคลองบางซื่อนฝั่งใต้ ตัดข้ามฟากลำน้ำ
 เจ้าพระยาไปตามลำคลองวัดตะมุดฝั่งเหนือจนถึงเขตรับวัดเพลงด้านใต้
 ตัดตรงไปปลายคลองบางลำห้วยไปตามลำคลองบางลำห้วยฝั่งตะวันออก แล้ว
 ไปตามลำคลองวัดพิศฝั่งใต้ ออกคลองบางกอกน้อย ตัดข้ามฟากไปตาม
 ลำคลองบางกอกน้อยฝั่งตะวันตกถึงคลองสวนแก้ว แล้วไปตามลำคลอง
 สวนแก้วฝั่งใต้ ตัดเส้นตรงไปถึงโรงพักพุดกระแจะริมคลองมหาสวัสดิ์ไป
 ตามลำคลองมหาสวัสดิ์ฝั่งใต้จนถึงสี่แยกคลองนราภิรมย์เป็นเขตรับด้านใต้

ทิศตะวันตกคือเขตรับถนนนครไชยศรีแต่สี่แยกคลองมหาสวัสดิ์ไปตาม
 ลำคลองนราภิรมย์ฝั่งตะวันออกถึงคลองเจ้าวัฒนา แล้วไปตามลำคลอง
 เจ้าวัฒนาฝั่งตะวันออกถึงคลองพระพิมล แล้วไปตามลำคลองพระพิมล
 ฝั่งเหนือถึงคลองบุญศรี แล้วไปตามลำคลองบุญศรีฝั่งตะวันออกถึงคลอง
 หม่อมเข้ม แล้วไปตามลำคลองหม่อมเข้มฝั่งเหนือแต่คลองซ้อยที่ ๒ ฝั่ง
 ตะวันออกถึงเนินดินหลักเขตรับพรมแดนเป็นเขตรับด้านตะวันตก ในเขตนี้ เป็น
 จังหวัดนนทบุรี

๔ จังหวัดนนทบุรี รวมท้องที่อำเภอ นนทบุรี อำเภอหนองจอก อำเภอ

12/10/2566

ลาดบัว อำเภอบางบัวทอง มีอาณาเขตรับดังนี้

ทิศเหนือ คือ เมือง ชุมพูนบุรี แต่ คดของซอย ที่ ๔ ไปตาม ตำคดของหกวา
ซ้ายล่าง ผังเหนือ ถึง คดของซอย ที่ ๑๔ เป็น เขตวัด ด่านเหนือ

ทิศตะวันออก คือ เขตวัด มณฑลปราจีนบุรี แต่ คดของหกวา ซ้ายล่างไป ตาม
ตำคดของซอย ที่ ๑๔ ผังตะวันออก ถึง คดของ แฉ่นแฉับ ตรง ศาลาแดง เดียวไป
ตาม คดของนครเนื่องเขตวัด ผังใต้ ถึง คดของหดวงแพ่ง เดียวไป ตาม ตำคดของ
หดวงแพ่ง ผัง ตะวันตก ถึง คดของประเวศบุรีรัมย์ ตัด ข้าม ฟากไป ถึง เขตวัด นา
หว่างคดของประเวศบุรีรัมย์ ผังใต้ ๒๕ เส้น เป็น เขตวัด ด่านตะวันออก

ทิศใต้ คือ จังหวัด สมุทรปราการ แต่ หักที่ดิน เขตวัด ห่าง จาก คดของประเวศ
บุรีรัมย์ ผังใต้ ๒๕ เส้น จนถึง คดของสิงโต เป็น เขตวัด ด่านใต้

ทิศตะวันตก คือ จังหวัด พระประแดง และ จังหวัด พระนคร แต่ หักที่ดิน เขตวัด
ห่าง จากคดของประเวศบุรีรัมย์ ผังใต้ ๒๕ เส้นไป ตาม ตำคดของสิงโต ผังตะวันตก
หัก เดียวไป ตาม ตำคดของตลาดบัวขาว คดของลำเตาปูน ผังตะวันตก ตัดเส้น ตรง
ไปถึง คดของหกวา ซ้ายล่าง ตรง ปากคดของซอย ที่ ๔ เป็น เขตวัด ด่านตะวันตก
ใน เขตวัด นี้ เป็น จังหวัด มีนบุรี

๕ จังหวัด พระประแดง รวมทั้งที่อำเภอ พระประแดง อำเภอพระโขนง
มี อาณาเขตวัด ดังนี้

ทิศเหนือ คือ จังหวัด พระนคร แต่ ทางรถไฟ ซ้าย ซ่อนนนทบุรีไป ตาม
ตำคดของแฉ่นแฉับ ผังใต้ ถึง คดของ บางกะจะ เดียวไป ตาม ตำคดของ บางกะจะ
ตำคดของบ้านมะม่วง ตำคดของหอดแหดถึง คดของตลาดบัวขาว ผังเหนือ เป็น เขตวัด
ด่านเหนือ

ทิศตะวันออก คือ จังหวัด มันทบุรี แล จังหวัด สัมทปปราการ แต่ ปากคลอง
หตอหนลไปตาม ลำคลองตาตบัวขาว หักเลี้ยวไป ตาม ลำคลองจิงโต คลอง
บางแก้วใหญ่ ผัง ตวันตก ถึงคลองลำโรง เป็น เขต ๒๓ ตวันออก

ทิศใต้ คือ จังหวัด สัมทปปราการ แต่ ปากคลอง บางแก้วใหญ่ไป ตาม
ลำคลองลำโรง ผัง เหนือ ถึง ทาง รถไฟ สาย ปากน้ำ เลี้ยวไป ตาม ทางรถไฟ
สายปากน้ำ ตวันตก ถึง สถานีศรีพระยา เขต ๒๓ ตวันไป ถึง คลอง บาง
นางเกร็ง เลี้ยวไป ตาม คลอง บางนางเกร็ง ผัง เหนือ ออกลำน้ำเจ้าพระยา
ตัด ข้ามฟากไป ตามลำคลองท่าเกวียน ผัง เหนือ ถึง คลองบางจาก ไปตามลำ
คลอง บางจาก ผัง เหนือ ถึง คลอง ขวาง เป็น เขต ๒๓ ใต้

ทิศตะวันตก คือ จังหวัด ชนบุรี แล จังหวัด พระนคร แต่คลองบางจากไป ตาม
คลองขวาง แล คลองซุดเจ้าเมือง ผัง ตวันออก ตัดเส้นตรงไป ตามลำคลองบางผิง
คลองแจรงอน ผัง ตวันออก ถึง ลำน้ำเจ้าพระยา เลี้ยวไป ตาม ลำน้ำเจ้าพระยา
ผัง ตวันตก ถึง ตรงข้าม ปากคลอง บางมะนาว ตัด ข้าม ฟาก ลำน้ำเจ้าพระยา
ไป ตาม ลำคลอง บางมะนาว ผัง ตวันตก ตัด เส้น ตรง ไป ถึง หลัก เขต ๒๓ คลอง
หัวตำโพง เลี้ยวไป ตาม ลำคลองหัวตำโพง ผัง ใต้ ถึง ทาง รถไฟ สาย ช่อ
งนนทรี เลี้ยวไป ตาม ทางรถไฟ สายช่องนนทรี ตวันออก ถึง คลองแสนแสบ
เป็น เขต ๒๓ ตวันตก ใน เขต ๒๓ เป็น จังหวัด พระประแดง

๖ จังหวัด สัมทปปราการ รวม ของที่ อำเภอ สัมทปปราการ อำเภอ บางพลี
อำเภอ บางเหี้ย ๒/ มี ธง ๒๓ เขต ๒๓

ทิศเหนือ ต่อจังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดพระประแดง จังหวัดฉะเชิงเทรา แต่เขต
 มณฑลปราจีนบุรี แต่คลองสี่ระกระบือไป ตาม ลำคลอง บางจากฝั่งเหนือ
 เดียว ปลายคลอง ทำเกวียนไปตาม ลำคลอง ทำ เกวียน ฝั่งเหนือออกถ้าน้ำเจ้า
 พระยา ตัดข้ามฟากไป ตามลำคลองบางนางแ้วฝั่งเหนือ แยกตัดเดินตรงไป
 สู่ถ้ำน้ำไฟ (สาย ปากน้ำ) สี่ระกระบือ ไปตาม ทาง รถไฟ สาย ปาก น้ำ
 ด้าน ตะวันตก ถึง คลอง ลำโรง เดียวไป ตาม ลำคลองลำโรง ฝั่งเหนือ ถึง
 คลองบางแก้วใหญ่ เดียวไปตามลำคลองบางแก้วใหญ่คลองสิงโตฝั่งตะวันตก
 ถึง หลักเขตร ห่าง จากคลองประเวศบุรีรมย์ฝั่งใต้ ๒๕ เส้น เดียวไป ตามเขตร
 นานห่างจากคลองประเวศบุรีรมย์ฝั่งใต้ ๒๕ เส้นจนถึงตรงปากคลองหนองแพ้ง
 เดียว ขึ้นไปตาม เขตร นาน ถึง คลองประเวศบุรีรมย์ เดียวไปตาม ลำคลอง
 ประเวศบุรีรมย์ฝั่งใต้ ถึง คลองพระยานาคราช เป็น เขตร ด้านเหนือ

ทิศตะวันออก ต่อ เขต มณฑลปราจีนบุรี แต่ คลองประเวศบุรีรมย์
 ไปตาม ลำคลองพระยานาคราช เดียวไป คลองพระยาสมุท คลองนิม
 ยาศรา คลองตมึง คลอง บางจากฝั่งตะวันตก ถึง คลองใหญ่ เดียวไป ตาม
 ลำคลองใหญ่ฝั่งใต้ ตัดตรงไป ตาม ลำราง ฝั่งตะวันออก ถึง บึงอินโฮง ตัด
 ตรงไป ตาม ลำราง ขอกทเด้อวสยาม เป็น เขตร ด้าน ตะวันออก

ทิศใต้ ปกครองทะเลอ่าวสยาม ตาม เขตร อำนาจ กฎหมาย

ทิศตะวันตก ต่อ มณฑลนครไชยศรี แต่ทะเลอ่าวสยามไปตามลำคลองรุดศรี
 ราชวิชัยฝั่งตะวันออก ถึง คลองสี่ระกระบือเป็น เขตร ด้าน ตะวันตกในเขตร
 นี้ เป็น จังหวัด สมุทรปราการ

กระทรวงนครบาล

ประกาศมาณวันที่ ๒๑ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

(ลงนาม) มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยายมราช

เสนาบดีกระทรวงนครบาล

ประกาศยกเลิกอำเภอชั้นใน ๗ อำเภอ และตั้งอำเภอชั้นในขึ้นใหม่ ๒๕ อำเภอ

เจ้าพระยามหาอำมาตย์ เจ้าพระยาบดินดีเดชาอรัญนโรดม บรมเสนาบดีกรมวังหลวง รับพระบรมราชโองการ
ได้เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมดำรัสสั่งว่า ท้องที่
อำเภอชั้นในกรุงเทพพระมหานคร ซึ่งได้จัดแบ่งไว้แต่เดิมกว้างใหญ่ ในเวลานี้
มีผู้คนพลเมืองหนาแน่น สมควร จะจัดแบ่งท้องที่ตั้งการปกครองเสียใหม่
เพื่อสะดวกแก่การรักษาความสงบเรียบร้อย และรักษาความสุขสำราญ
ของประชาชนพลเมืองในกรุงเทพพระมหานครให้ ได้ รับความสะดวกในกิจการ
ต่าง ๆ ดังนี้

จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ยกเลิก อำเภอชั้นใน กรุง เทพ
พระมหานคร ซึ่งได้ จัด แบ่งไว้แต่เดิม ๗ อำเภอ นั้น เสีย โปรดเกล้าฯ ให้
จัด แบ่ง ท้อง ที่ การ ปก ครอง ขึ้นใหม่เป็น ๒๕ อำเภอ ชื่อนาม อำเภอ
และ กำหนดเขตที่ ท้อง ที่ ดัง ต่อไป นี้

๑ อำเภอพระราชวัง

อำเภอนี้มีเขตคือ ทิศเหนือ ต่อ อำเภอชนะสงคราม แต่ริมด้าน
เจ้าพระยาไปตามลำคลองโรงไหมฝั่งใต้ ถึง ตาม แยก คลอง วัดเทพธิดา
มุม วัด บุรณศิริมาศยาราม ทิศขวั้นออก ต่อ อำเภอ สำราญราษฎร์ และ
อำเภอ พายัพ แต่ ตาม แยก คลอง วัด เทพธิดา มุม วัดบุรณศิริมาศยาราม
ไปตาม ลำ คลอง ริม ถนน ราชินีฝั่งตะวันตก ถึง ปาก คลอง ตาดตาดฝั่งเหนือ

12/10/๒566

ทิศตะวันออก คือ อำเภอ บรบพราวม อำเภอ หงษ์พราวม อำเภอ อมรินทร์ แล้วปาก
คลอง ตลาดฝั่งเหนือเดินขึ้นไปตามลำน้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันออก ถึง ปาก
คลองโรงใหม่ฝั่งใต้ ในเขตรัฐนี้ เป็น ท้องที่ อำเภอ พระราชวัง

๒ อำเภอชนะสงคราม

อำเภอนมเขวฬ คือ ทิศเหนือต่ออำเภอ บางขุนพรหมระอำเภอนางเลิ้ง
แต่ ปาก คลอง บาง ลำภูนไปตามลำ คลอง บาง ลำภูฝั่งใต้ ถึง ส่าแยก คลอง
มหานาค ริมบรมบรรพต ทิศตะวันออกต่อ อำเภอ ส่ามยอต แต่ส่าแยก
คลอง มหานาค ริมบรมบรรพตไปตาม ลำคลอง ส่าพานหัน ฝั่ง ตะวันตก ถึง คลอง
วัดเทพธิดา ทิศใต้ต่ออำเภอ ส่าราญราษฎร์ ไป ตาม ลำคลอง วัดเทพธิดา
ฝั่งใต้ ถึง ส่าแยก มุม วัดบูรณสิริมาศยาราม ทิศตะวันตกต่อ อำเภอ พระ
ราชวัง และ อำเภอ บางพลัด แต่ ส่าแยก มุม วัด บูรณสิริมาศยารามไป ตาม
ลำคลอง โรงใหม่ฝั่งใต้ ออก ลำน้ำเจ้าพระยา ฝั่งขึ้นไปตาม ลำน้ำ
เจ้าพระยาฝั่ง ตะวัน ออก ถึง ปาก คลอง บาง ลำภู ฝั่งใต้ ในเขตรัฐนี้ เป็น
ท้องที่ อำเภอ ชนะสงคราม

๓ อำเภอส่าราญราษฎร์

อำเภอ นี้ มีเขตรัฐ คือ ทิศเหนือต่อ อำเภอ ชนะสงคราม แต่ ส่าแยก
คลอง มุม วัดบูรณสิริมาศยารามไป ตาม ลำ คลอง วัดเทพธิดา ฝั่งใต้ ถึง คลอง
ส่าพานหัน ทิศตะวันออกต่อ อำเภอ ส่ามยอต แต่ คลอง วัดเทพธิดาไป ตาม
ลำคลอง ส่าพานหัน ฝั่ง ตะวันตก ถึง คลอง ส่าพานก่าน ทิศใต้ต่อ อำเภอ พายุรัต
แต่ คลอง ส่าพานหันไป ตาม ลำคลอง ส่าพานก่าน ฝั่งใต้ ถึง คลอง หลอด ทิศ

วันตกคืออำเภอพระราชวัง แต่คลอง ๕พาน ถ่านไป ตาม ลำคลองหลอด
ฝั่งขวามือ ถึง คลอง วัด เทพิตาม มุขวัดบูรณสิริมาลาขาราม ใน เขตนี้ เป็น
ท้อง ที่ อำเภอ ตำราญราชบุรี

๔ อำเภอพหุรัต

อำเภอ นม เชาวร์ คือ ที่เห็นคือ อำเภอ ตำราญราชบุรี แต่ คลอง
หลอดไป ตาม ลำคลอง ๕พาน ถ่านฝั่ง ใต้ ถึง คลอง ๕พานหัน ที่ศวันออก
คือ อำเภอจักรวรรดิ แต่ คลอง ๕พาน ถ่านไป ตาม ลำคลอง ๕พานหัน ฝั่ง
ขวามือ ถึง ตำน้ำเจ้าพระยา ที่ศใดคือ อำเภอ บรมมาราม แต่ คลอง ๕พานหัน
ฝั่งเห็นขึ้นไป ตาม ตำน้ำเจ้าพระยาฝั่ง ขวามือออก ถึง ปาก คลอง ตลาดฝั่งเห็น
ที่ศวันตกคือ อำเภอ พระราชวัง แต่ ปากคลอง ตลาดไป ตาม ลำคลอง ฝั่ง
ขวามือ ถึง คลอง ๕พาน ถ่านฝั่ง ใต้ ใน เขตนี้ เป็น ท้อง ที่ อำเภอ พหุรัต

๕ อำเภอจักรวรรดิ

อำเภอ นม เชาวร์ คือ ที่เห็นคือ อำเภอ ด้ามยอด และ อำเภอ บั้ม
ปราบศัตรูฝ่าย แต่ คลอง ๕พานหันไป ตาม ถนน เจริญกรุง ด้าน ใต้ ถึง ถนน
แปลง นาม ที่ศวันออกคือ อำเภอ ดัมพน์จวงษ์ แต่ ถนน เจริญกรุง
ไป ตาม ถนน แปลง นาม ด้าน ขวามือ และ ตาม แนว ครอบโรง กะทะ ด้าน
ขวามือ ถึง ตำน้ำเจ้าพระยา ที่ศใดคือ อำเภอ บรมมาราม แต่ ท่าโรง กะทะ
ด้าน เห็นไป ตาม ตำน้ำเจ้าพระยาฝั่ง ขวามือออก ถึง ปาก คลอง โองอ่าง ฝั่งเห็น
ที่ศวันตกคือ อำเภอ พหุรัต แต่ ปาก คลอง โองอ่าง ฝั่งเห็นไป ตาม ลำคลอง
๕พานหัน ฝั่ง ขวามือถึง ถึง ๕พาน ตำวังสถิตย์ ใน เขตนี้ เป็น ท้อง ที่ อำเภอ
จักรวรรดิ

12/10/2566

๖ อำเภอสามพันพร้าว

อำเภอนี้มีเขตร์ คือ ทิศเหนือต่อ อำเภอบ่อมน้ำประบาศ์บุรีรัมย์ แต่ถนนแปลงนามด้านตะวันตกไป ตาม ถนนเจริญกรุงด้านใต้ ถึง ถนนทรงวาด ทิศตะวันออกต่อ อำเภอสามแยก แต่ ถนน ทรงวาด ไปตาม ถนนเจริญกรุงด้าน ตะวันตก ถึง คลอง ผดุง กรุงเกษมเชิง ด้พาน พิทยเสถียร ทิศใต้ต่อ อำเภอ บางรัก และ อำเภอ บรมสาราม แต่ เชิง ด้พาน พิทยเสถียร ลงไป ตามลำคลอง ผดุง กรุง เกษมฝั่งเหนือ เดียว ขึ้นไป ตาม ลำน้ำเจ้าพระยา ฝั่ง ตะวันออก ถึง ท่าโรง กระทะด้าน เหนือ ทิศตะวันตกต่อ อำเภอจักรวรรดิ แต่ ท่าโรง กระทะไป ตาม ตรอกโรง กระทะด้าน ตะวันตก และ ถนน แปลงนาม ด้าน ตะวันตก ถึง ถนน เจริญกรุง ใน เขตร์ นี้ เป็น ท้อง ที่ ส้ม พันพร้าว

๗ อำเภอสามแยก

อำเภอนี้มีเขตร์ คือ ทิศเหนือต่อ อำเภอบ่อมน้ำประบาศ์บุรีรัมย์ แต่ ถนน ทรง วาดไป ตาม ถนน หัวดำโพงใน ด้าน ใต้ ถึง คลอง ผดุง กรุงเกษม ทิศ ตะวันออกต่อ อำเภอ บางรัก แต่ มุมถนน หัวดำโพงในไป ตาม ลำคลอง ผดุง กรุงเกษม ฝั่งตะวันตก ถึง เชิง ด้พาน พิทยเสถียร ทิศตะวันตกต่อ อำเภอ ส้มพันพร้าว แต่ เชิง ด้พาน พิทยเสถียร ไป ตาม ถนน เจริญกรุง ด้านตะวันตก ถึง มุม ถนน ทรงวาด ใน เขตร์ นี้ เป็น ท้อง ที่ อำเภอ สามแยก

๘ อำเภอบ่อมน้ำประบาศ์บุรีรัมย์

อำเภอนี้มีเขตร์ คือ ทิศเหนือต่อ อำเภอ นาง เติง แต่ คลอง วัด จักรวรรดิที่ชาวาคไป ตาม ลำคลอง มหานาคฝั่งใต้ ถึง ด้แยกมหานคร ทิศ

ตัวนี้ออกต่ออำเภอประทุมวัน แต่ตั้งแยกมหานครไป ตามลำดับของ ผดุง
 กรุง เลขมฝั่งตะวันตกถึง สพาน สุประวิษย์ ทิศใต้คืออำเภอสามแยก
 อำเภอสามพันของ อำเภอจักรวรรดิ แต่เชิง สพาน สุประวิษย์ไปตาม
 ถนน หัวตัวโพธิ์ใน ถนนเจริญกรุงด้านใต้ถึง สพาน เติมกรุง ๔๘ ทิศ
 ตะวันตกคือ อำเภอสามยอด แต่ สพาน เติมกรุง ๔๘ ถนนเจริญกรุงไป
 ตามคลอง วัดจักรวรรดิราชาวาสฝั่งตะวันตกถึง คลองมหานคร ในเขตรัฐ
 เป็น ท้อง ที่อำเภอ บ่อมปราบจักรพ่าย

๙ อำเภอสามยอด

อำเภอ นมเขตรัฐ คือ ทิศเหนือคือ อำเภอ นางเลิ้ง แต่สามแยกมหานคร
 ริมบรมบรรพตไป ตามลำดับของมหานคร ฝั่งใต้ถึง คลอง วัดจักรวรรดิ
 ราชาวาส ทิศตะวันออกคือ อำเภอ บ่อมปราบจักรพ่าย แต่ปากคลอง
 วัดจักรวรรดิราชาวาส มาตามคลอง วัดจักรวรรดิราชาวาสฝั่งตะวันตกถึง
 สพาน เติมกรุง ๔๘ ถนนเจริญกรุงทิศใต้คือ อำเภอจักรวรรดิ แต่เชิง
 สพาน เติมกรุง ๔๘ ไปตามถนนเจริญกรุงด้านใต้ถึง สพาน ตำรังสถิตย์
 ทิศตะวันตกคือ อำเภอ พายุรักอำเภอ สาราษฎร์ อำเภอ สระสังคราม
 แก่ สพาน ตำรังสถิตย์ ไปสามลำดับของ สพานหันฝั่งตะวันตกถึง สามแยก คลอง
 มหานคร ริมบรมบรรพต ในเขตรัฐ เป็น ท้อง ที่อำเภอ สาม ยอด

๑๐ อำเภอ นางเลิ้ง

อำเภอ นมเขตรัฐ คือ ทิศเหนือคือ อำเภอ ดุสิต แต่ คลอง ข้างวัด มกุฏ
 กระษัตริย์ารามไป ตามลำดับของ ผดุง กรุง เลขมฝั่ง ใต้ จน ถึง สพาน จตุรภักดิ์

ทิศวันออก คือ อำเภอ ตีเหล็ก แต่ ทัพพาน เจตุรภัทร์ ไปตาม ลำคลอง ผดุง
 กรุงเกษม ฝั่งตะวันตก ถึงสี่แยก มหานาค ทิศใต้ คือ อำเภอ ตำบลดอน และ อำเภอ
 บ่อหมบราบ ศักดิ์พวย แต่ สี่แยก มหานาค ไปตาม ลำคลอง มหานาค ฝั่งใต้ ถึง
 สามแยก มหานาค ริมบรมบรรพท ทิศวันออก คือ อำเภอ ชะเล้งคราม แต่
 สามแยก มหานาค ริมบรมบรรพท ไปตาม ลำคลอง บาง ลำภูม ฝั่ง ตะวันตก ถึง
 ปากคลอง วัด ศรีศักดิ์เทพ เที่ยงไป ตาม ลำคลอง วัดศรีศักดิ์เทพ ฝั่ง ใต้ คัดตรง
 ไปตาม เชนร์ โรง เรือน นายร้อย นัธยม ตาม ตะวันตก ออก คลอง ข้าง วัด
 มกุฏกระษัตริยาราม จุด คลอง ผดุง กรุง เกษม ใน เชนร์ นี้ เป็น ท้อง ที่ อำเภอ
 นาง เติ้ง

๑๑ อำเภอบางขุนพรหม

อำเภอ นิมิ เชนร์ คือ ทิศเหนือ คือ อำเภอ ตำบลดอน แต่ ริม ต่ำ น้ำ
 เจ้าพระยา ไปตาม ลำ คลอง ผดุง กรุง เกษม ฝั่ง ใต้ ถึง คลอง ข้าง วัด มกุฏ กระ
 ษัตริยาราม ทิศวันออก คือ อำเภอ นาง เติ้ง แต่ คลอง ผดุง กรุง เกษม ไป
 ตาม ลำคลอง ข้าง วัด มกุฏกระษัตริยาราม ฝั่งเหนือ ตรงไป ตาม เชนร์ โรง เรือน
 นายร้อย นัธยม ตาม ตะวันตก คัดไป ตาม คลอง วัด ศรี ศักดิ์เทพ ฝั่ง ใต้ ไป ขอ
 คลอง บาง ลำภูม ทิศใต้ คือ อำเภอ ชะเล้งคราม แต่ ปาก คลอง วัด
 ศรีศักดิ์เทพ ไป ตาม ลำคลอง บางลำภูม ฝั่ง ใต้ ถึง ฝั่ง เจ้าพระยา ทิศวันตก
 คือ อำเภอ บางพลัด แต่ ปาก คลอง บาง ลำภูม ไปตาม ต่ำ น้ำ เจ้าพระยา
 ฝั่ง ตะวันออก ถึง ปาก คลอง ผดุง กรุง เกษม ฝั่ง ใต้ ใน เชนร์ นี้ เป็น ท้อง ที่
 อำเภอ บางขุนพรหม

๑๒ อำเภอสามเสน

อำเภอสามเสน คือ ทิศเหนือต่ออำเภอบางซื่อ แต่ริมด้านหน้าเจ้าพระยา
 เข้าไปตาม ท่าคลอง สามเสนฝั่งใต้ ถึง ปากคลอง รวงเงิน ฝั่ง ตะวันตก ทิศ
 ตะวันตกต่อ อำเภอ ดุสิต แต่ ปากคลอง สามเสน เข้าไป ตาม ท่าคลอง รวงเงิน
 ฝั่ง ตะวันตก ถึง ถนน ซางฮั้ว เดียว ไป ตาม ถนน ซางฮั้ว ออก ด่าน ใต้ ถึง มุม
 กำแพง พระ ราชวัง ส่วนดุสิต เดียว ไป ตาม พระราชวัง ส่วน ดุสิต ด้าน ตะวันตก
 ริม ถนน สามเสน ถึง ถนน ไบพร เดียว ไป ตาม ถนน ไบพร ด้าน เหนือ ถึง
 คลอง เม่งเส็ง เดียว ไป ตาม คลอง เม่งเส็ง ฝั่ง ตะวันตก ออก คลอง ผดุงกรุงเกษม
 ทิศ ใต้ ต่อ อำเภอ บาง ซุ่ม พรหม แต่ ปาก คลอง เม่งเส็ง ไป ตาม คลอง ผดุง
 กรุงเกษม ฝั่ง ใต้ ถึง ด้านหน้า เจ้าพระยา ทิศ ตะวันตก ต่อ อำเภอ บางพลัด แต่
 ปาก คลอง ผดุง กรุง เกษม ฝั่ง ใต้ ขึ้น ไป ตาม ด้าน หน้า เจ้าพระยา ฝั่ง ตะวัน ออก ถึง
 ปาก คลอง สามเสน ฝั่ง ใต้ ใน เขต ตรี เป็น ของ ที่ อำเภอ สามเสน

๑๓ อำเภอดุสิต

อำเภอสามเสน คือ ทิศเหนือต่ออำเภอ บางซื่อ แต่ปากคลอง รวงเงิน
 ฝั่ง ตะวันตก ไป ตาม ท่าคลอง สามเสน ฝั่ง ใต้ ถึง ทางรถไฟ ซ้าย เหนือ ด้าน ตะวันตก
 ทิศ ตะวันออก ต่อ อำเภอ พญาไท และ อำเภอ ประแจจีน แต่ คลอง สามเสน ไป
 ตาม ทาง รถไฟ ซ้าย เหนือ ด้าน ตะวันตก ถึง คลอง บางกระบือ (คลองมหานคร)
 ทิศ ใต้ ต่อ อำเภอ ประทุมวัน และ อำเภอ นางตั้ง แต่ ทาง รถไฟ ซ้าย เหนือ
 ไป ตาม ท่า คลอง บางกระบือ (คลองมหานคร) ฝั่ง ใต้ ถึง ดัแยก มหานคร
 เดียว ขึ้น ตาม ท่า คลอง ผดุง กรุง เกษม ฝั่ง ตะวัน ตก ไป ถึง ปาก คลอง เม่ง เส็ง

12/10/2566

ทิศตะวันตก คือ อำเภอ สามเสน แต่ คดของ ผดง กรุง เกษม เข้าไป ตาม ตำคลอง
 เม่งเต็ง ฝั่ง ตะวัน ตก ถึง ถนน ไบพร เดียวไป ตาม ถนน ไบพร ด้าน เหนือ ถึง
 มุม กำแพง พระราชวัง ส่วน ดุสิต ริม ถนน สามเสน เดียว ริม กำแพง
 พระราชวัง ส่วน ดุสิต ด้าน ตะวันตก ถึง ถนน ซ่างฮั่น นอก เดียว ตาม ถนน
 ซ่างฮั่นนอก ด้าน ใต้ ไป ถึง ตำคลอง รวงเงิน เดียว ตาม ตำคลอง รวงเงิน
 ฝั่ง ตะวันตก ถึง คดของ สามเสน ใน เขตนี้ เป็น ท้อง ที่ อำเภอ ดุสิต

๑๔ อำเภอพญาไท

อำเภอ นี้ มี เขตนี้ คือ ทิศเหนือ คือ อำเภอ บางซื่อ แล้ว ทาง รถไฟ
 สาย เหนือ ไป ตาม ตำคลอง สามเสน ฝั่ง ใต้ ถึง คดของ บาง กระสัน ฝั่ง ตะวันตก
 ทิศ ตะวันออก คือ อำเภอ บางกระบือ แต่ คดของ สามเสน เข้าไป ตาม ตำคลอง
 บางกระสัน ฝั่ง ตะวันตก ถึง ทาง รถไฟ สาย ตะวันออก ทิศ ใต้ คือ อำเภอ ประ
 แจจัน แต่ คดของ บางกระสัน เข้าไป ตาม ทาง รถไฟ สาย ตะวันออก ด้าน เหนือ
 ถึง สพาน ยมราช ทิศ ตะวันตก คือ อำเภอ ดุสิต แต่ สพาน ยมราช ไป ตาม ทาง
 รถไฟ สาย เหนือ ด้าน ตะวันตก ถึง คดของ สามเสน ใน เขตนี้ เป็น ท้อง ที่
 อำเภอ พญาไท

๑๕ อำเภอประแจจัน

อำเภอ นี้ มี เขตนี้ คือ ทิศเหนือ คือ อำเภอ พญาไท แต่ สพาน ยมราช
 ไป ตาม ทาง รถไฟ สาย ตะวันออก ด้าน เหนือ ตรง ย่าน ถนน ดวงตะวัน ถึง คดของ
 บางกระสัน ทิศ ตะวันออก คือ อำเภอ บางกระบือ แต่ ทาง รถไฟ สาย ตะวันออก
 ไป ตาม ตำคลอง บาง กระสัน ฝั่ง ตะวันตก ถึง คดของ แฉ่นแฉับ ทิศ ใต้ คือ อำเภอ
 ประทุมวัน แต่ ปลายคดของ บางกระสัน มา ตาม ตำคลอง แฉ่นแฉับ ฝั่ง ใต้ ถึง

ทาง รถไฟ สาย เห็นือ ทิศตะวันตก คือ อำเภอ ดุสิต แต่ คลอง บาง กระบี (คลองมหานาค) ไป ตาม ทาง รถไฟ สาย เห็นือ ด้านตะวันตก ถึงสะพานยมราช ใน เขตนี้ เป็น ท้อง ที่ อำเภอ ประจักษ์

๑๖ อำเภอประทุมวัน

อำเภอ นิมิต์เขตร์ คือ ทิศเห็นือ คือ อำเภอ ดุสิต และ อำเภอ ประจักษ์ แต่ ตั้งแยก มหานครไป ตาม ลำคลอง แล่นแลบฝั่งใต้ ถึงทาง รถไฟไปรษณนทรี ทิศตะวันออก คือ อำเภอ พระโขนง จังหวัด พระ ประแดง แต่ คลอง แล่นแลบ ไปตาม ทาง รถไฟ สาย ซ่อง นนทรี ด้าน ตะวันออก ถึง คลอง หัวลำโพง ทิศใต้ คือ เขตร์ อำเภอ พระโขนง จังหวัดพระประแดง และอำเภอ ตำพร อำเภอ บางรัก แต่ ทาง รถไฟ สาย ซ่อง นนทรีไป ตาม ลำคลอง หัวลำโพง ฝั่ง ใต้ ถึง คลอง ผดุง กรุงเกษม ทิศตะวันตก คืออำเภอ บ่อมปราบ ศักร์พ่าย แต่ปากคลอง หัวลำโพง ไปตาม ลำคลอง ผดุง กรุงเกษม ฝั่ง ตะวันตก ถึงตั้งแยก มหานคร ใน เขตนี้ เป็น ท้อง ที่ อำเภอ ประทุมวัน

๑๗ อำเภอบางรัก

อำเภอ นิมิต์เขตร์ คือ ทิศเห็นือ คือ อำเภอ ประทุมวัน แต่ ปากคลอง หัวลำโพงไป ตาม ลำคลอง หัวลำโพง ฝั่ง ใต้ ถึง ปากคลอง สีส้ม ทิศใต้ คือ อำเภอ ตำพร แต่ คลอง หัวลำโพงไป ตาม ลำคลอง สีส้ม ฝั่งเห็นือ ถึงคลอง บางรัก เลี้ยวไป ตาม ลำคลอง บางรัก ฝั่งเห็นือถึงตำนำเจ้าพระยา ทิศตะวันตก คือ อำเภอ บบผาราม แต่ ปากคลอง บางรัก ขึ้นไป ตาม ตำนำเจ้าพระยา ฝั่ง ตะวันออก ถึง ปากคลอง ผดุงกรุงเกษม ไป ตาม ลำคลอง ผดุง ฝั่งเห็นือ ถึง ปากคลอง หัวลำโพง ในเขตนี้ เป็น ท้อง ที่ อำเภอ บางรัก

๑๘ อำเภอตำบอง

อำเภอ นิมเขตร คือ ทิศเหนือ ต่อ อำเภอบางรัก และ อำเภอ ประทมนวัน
 แต่ ปากคลองบางรักเข้าไปตามลำคลองบางรักและคลองสี่ตมฝั่งเหนือ ถึงคลอง
 หัวลำโพง แล้วไป ตาม ลำคลอง หัวลำโพง ฝั่งใต้ ถึงหลักเขตต์ต่ออำเภอ
 พระโขนงจังหวัด พระประแดง ทิศตะวันออก ต่ออำเภอ พระโขนงจังหวัด
 พระประแดง แต่ หลักเขตต์ริมคลอง หัวลำโพง คัดมาตาม ลำราง และค
 ตรงไป ถึง ปากคลอง ขวาง หรือ คลองมหาเมฆ แล้ว คัด ข้าม ตรงไป
 ถึง คลอง ซ่องนนทบุรี ทิศใต้ต่ออำเภอบ้านทวาย แต่ หลักเขตต์ ริมคลอง
 ซ่องนนทบุรีไป ตาม ลำคลอง ซ่องนนทบุรี ฝั่งใต้ ถึงคลองตำบอง แล้วไป ตาม
 ลำคลองตำบอง ฝั่งใต้ ออกลำน้ำเจ้าพระยา ทิศตะวันตก ต่อ อำเภอขบขาราม
 แต่ ปากคลองตำบอง ขึ้นไปตาม ลำน้ำเจ้าพระยา ฝั่งตะวันออก ถึงปากคลองบางรัก
 ใน เขตต์ นี้ เป็น ท้อง ที่ อำเภอตำบอง

๑๙ อำเภอ บ้านทวาย

อำเภอ นิมเขตร คือ ทิศเหนือ ต่อ อำเภอตำบอง แต่ ปากคลองตำบอง
 เข้าไป ตาม ลำคลองตำบอง ฝั่งใต้ ถึงคลอง ซ่องนนทบุรี แล้วไปตามลำคลอง
 ซ่องนนทบุรี ฝั่งใต้ ถึงหลักเขตต์ต่ออำเภอเมือง จังหวัด พระประแดงทิศตะวันออก
 ต่ออำเภอ เมืองจังหวัด พระประแดง แต่ หลักเขตต์ ริมคลอง ซ่องนนทบุรี
 คัด ไป ตามลำรางและคั่นนาถึงคลอง บางมะนาว เียบ ตามลำคลองบางมะนาว
 ฝั่งตะวันตกออกลำน้ำเจ้าพระยา ทิศใต้ต่ออำเภอราชบุรีบูรณะ แต่ปากคลอง
 บางมะนาวฝั่งเหนือไปตามลำน้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันออกถึงท่าถนนตก ทิศตะวันตก
 ต่ออำเภอสมุทร ^{๑๒/10/25๖๓} แต่ ท่าถนนตกไป ตาม ลำน้ำเจ้าพระยา ฝั่งตะวันออก
 ถึงปากคลองตำบอง ฝั่งใต้ ใน เขตต์ นี้ เป็น ท้อง ที่ อำเภอ บ้านทวาย

๒๐ อำเภอบางพลัด

อำเภอ นิมเซตว์ คือ ทิศเหนือ ต่ออำเภอ บางใหญ่ จังหวัดนครพนม
 แต่ ปากคลอง บางคำหรี ไปจดเขตร วัตเพลงตันใต้ ตัดข้ามไปตาม ลำราง
 และ คับนา ถึงปากคลอง วัตตะมุต ไปตาม ลำคลอง วัตตะมุต ผังเหนือ ออกลำน้ำ
 เจ้าพระยา ทิศตะวันออก ต่อ อำเภอ บางซ้อ และ อำเภอ สามเสน อำเภอ
 บางขุนพรหม กับอำเภอ ชนะสงคราม แต่ปากคลองบางซ้อ ผังใต้ ไปตาม
 ลำน้ำเจ้าพระยา ผังตะวันออกถึงปากคลอง โรงใหม่ ทิศใต้ต่ออำเภอมรินทร์
 แต่ ปากคลอง โรงใหม่ ผังใต้ ตัดข้าม ฟาก ลำน้ำเจ้าพระยาไป ตาม ลำคลอง
 บางกอก น้อย ผังเหนือ ถึงปากคลอง บางคำหรี ผังตะวันออก ทิศตะวันออก
 ต่อ อำเภอคลองชัน แต่ คลอง บางกอก น้อย ปากคลอง บางคำหรี ไป ตาม
 ลำคลอง บางคำหรี ผังตะวันออก ถึงเขตร วัตเพลงตันใต้ ใน เขตร นี เปน
 ของ ที่ อำเภอ บางพลัด

๒๑ อำเภอมรินทร์

อำเภอ นิมเซตว์ คือ ทิศเหนือ ต่อ อำเภอคลองชัน และ อำเภอบางพลัด
 แต่ ลำแยก นำวัตสุวรรณคีรีไปตามลำคลอง บางกอกน้อย ผังเหนือ ออกลำน้ำ
 เจ้าพระยา ตัดข้ามฟากไป ถึง ปากคลอง โรงใหม่ ผังใต้ ทิศตะวันออก
 ต่อ อำเภอ พระราชวัง แต่ ปากคลอง โรงใหม่ ผังใต้ ไปตาม ลำน้ำเจ้าพระยา
 ผังตะวันออก ถึง ตรงข้าม ปากคลองมอญ ทิศใต้ต่อ อำเภอหงษาราม
 แต่ ตรงข้ามปากคลองมอญ ข้ามฟากลำน้ำเจ้าพระยา เข้าไปตาม ลำคลองมอญ
 ผังเหนือ ถึงลำแยก บางเจ้าชัง ทิศตะวันตกต่ออำเภอคลองชันแต่ลำแยกบางเจ้าชัง

12/10/2566

ไปตามลำดับของบาง ชุนศรีและคลองอ้อมซึก พระฝั่งตะวันออกถึงสามแยกหน้าวัด
สุวรรณคีรี ในเขตรีน เป็น ท้อง ที่ อำเภอสมรนิทร์

๒๒ อำเภอหงษารวม

อำเภอ นิมเขตร คื ทิศเหนือ ต่อ อำเภอสมรนิทร์ แต่ลี้แยกบางเส้าตรง
ไปตาม ลำคลองมอญ ฝั่งเหนือ ออกด้านำ เจ้าพระยา ตัด ข้ามปากไป
ถึงตรง ข้าม ปากคลองมอญ ทิศตะวันออก คืออำเภอ พระราชวัง แต่ตรงข้าม
ปากคลองมอญไป ตาม ด้านำเจ้าพระยา ฝั่งตะวันออก ถึง ตรง ข้ามปากคลอง
บางกอกใหญ่ ทิศใต้ คืออำเภอบรมหารวม อำเภอราชคฤห์แต่ตรง ข้าม
ปากคลอง บางกอก ใหญ่ ไป ตาม ลำคลอง บางกอกใหญ่ ฝั่งเหนือ ถึง สามแยก
ปากคลองด่าน ทิศตะวันตก คือ อำเภอภาษีเจริญ แต่ สามแยกปากคลอง
ด่านไป ตาม ลำคลอง วัดหนึ่งหรือ คลอง อ้อมซึก พระฝั่งตะวันออกถึงลี้แยก บาง
เส้าตรง ในเขตรีน เป็น ท้อง ที่ อำเภอหงษารวม

๒๓ อำเภอราชคฤห์

อำเภอ นิมเขตร คื ทิศเหนือ ต่ออำเภอหงษารวม แต่สามแยก
ปากคลองด่านไปตาม ลำคลอง บางกอกใหญ่ ฝั่งเหนือ ถึงปากคลอง บางไส้ ไก่
ทิศตะวันออก คืออำเภอบรมหารวม แต่ ปากคลอง บางไส้ ไก่ไปตาม ลำคลอง
บางไส้ ไก่ ถึงทางรถไฟสายท่าจีน ทิศใต้ คืออำเภอบุคโถ อำเภอ บาง
ขุนเทียน แต่คลองบางไส้ ไก่ ไป ตาม ทางรถไฟ สายท่าจีนด้านใต้ ถึง
คลอง บางสะแก ไปตามลำคลอง บางสะแก ฝั่งตะวันตกถึงท่ากระโถงส่วน
ไปตามลำคลอง กระโถงส่วน ฝั่งเหนือถึงเขตร วัด ใหม่ ยะนัยดาน ใต้ ออกคลอง
ด้าน ทิศตะวันตก คือ อำเภอ บางขุนเทียน อำเภอภาษีเจริญ แต่เขตร วัด ใหม่

ย้ายขึ้น ตำบล ไปตาม ลำคลอง ตำบลฝั่งตะวันออก ถึงคลอง บางกอกใหญ่
ข้ามแยกปากคลอง ตำบล โนนเขตร ี่เป็น ท้อง ที่ อำเภอราชคฤห์

๒๔ อำเภอบุบผาราม

อำเภอ โนนเขตร ี่คือ ทิศเหนือ ต่อ อำเภอพระราชวัง อำเภอพนาวิ
อำเภอจักรวรรดิ อำเภอฝั่งพินของษ์ แต่ตรงข้าม ปากคลองบางกอกใหญ่
ไปตาม ลำน้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันออกถึงปากคลอง มุ่งกรุงเกษม ทิศตะวันออก
ต่ออำเภอ บางรัก อำเภอตำบว อำเภอ บ้านทวอย แต่ ปากคลองมุ่ง
กรุงเกษมลงไปตามลำน้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันออกถึงตรงข้ามปากคลองบางได้ ไก่
ทิศใต้ต่ออำเภอบคโต และอำเภอราชคฤห์ แต่ตรงข้าม ปากคลองบางได้ ไก่
ทิศ ข้ามฟาก ลำน้ำเจ้าพระยาไปตามลำคลองบางได้ ไก่ ฝั่งใต้ ถึงคลองบาง
กอกใหญ่ ทิศตะวันตก แต่ อำเภอหงษาราม แต่ ปากคลองบางได้ ไก่
ไปตาม ลำคลอง บางกอกใหญ่ ฝั่งตะวันออกถึงตรงข้ามปากคลอง บางกอกใหญ่
โนนเขตร ี่เป็น ท้อง ที่ อำเภอบุบผาราม

๒๕ อำเภอบคโต

อำเภอ โนนเขตร ี่คือ ทิศเหนือ ต่อ อำเภอบุบผาราม แต่ คลองบาง
สระแกไป ตาม ทางรถไฟสายท่าจีน ฝั่งใต้ ถึง คลองบางได้ ไก่ ทิศตะวันออก
ต่อ อำเภอบุบผาราม แต่ ทางรถไฟสายท่าจีนไป ตาม ลำคลองบางได้ ไก่
ฝั่งใต้ ออกลำน้ำเจ้าพระยา ทิศใต้ต่อ อำเภอ บ้าน ทวอย อำเภอ ราชธวั
บรรณะ แต่ ตรงข้ามปากคลอง บางได้ ไก่ไปตาม ลำน้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันออก
ถึง ตรง ข้าม ปากคลอง ดาวคะนอง คัด ข้ามฟาก ลำน้ำเจ้าพระยาไป ตาม

หน้า ๓๒๙

พ.ศ. ๒๔๕๘

ดำรงค์ ดาวคนอง ผังเห็นข ถึง ปากคตอง บางค้อย ทิศตะวันตกต่อ อำเภอบางขุนเทียน และ อำเภอราชคฤห์ แต่ คตอง ดาวคนอง ปากคตอง บางค้อย ไปถึงคตอง บางสระแกไปคามดำรงค์ บางสระแก ผังตะวันตก ถึงทางรถไฟด้วย ทำจีน ในเขตรัฐนี้เป็น ท้องที่ อำเภอบุคโด

กระทรวงนครบาล

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๕ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

(ลงนาม) มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยามรราช

เสนาบดีกระทรวงนครบาล

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๓๑ ตุลาคม หน้า ๓๒๕)

ประกาศเปลี่ยนนามกรมอำเภอเป็นกรมพระนครบาล แต่งตั้งอธิบดีกรมพระนครบาล

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเห็นชอบเกล้าเห็นชอบพร้อมกันว่า กรมอำเภอ
ในกระทรวงนครบาลนั้น บัดนี้ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แบ่งเขต
กรุงเทพ พระมหานคร ขยาย ออกไป แบ่งการปกครองบางส่วนให้รวมเข้า
ใน พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ นาม กรมยี่หกรเหมาะกะบระเขี่ยม
กรไม่ จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยน ชาน นามใหม่ ว่า
กรมพระนครบาล

อนึ่ง ทรง พระราชดำริเห็นว่า กรมพระนครบาลเป็นกรมใหญ่ในกระทรวง
นครบาล กรมหนึ่ง สมควร ที่จะ ตั้ง ขึ้น เป็น กรม ชั้น มี อธิบดีได้ จึง ทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ กรมพระนครบาล เป็น กรม ชั้น อธิบดี
แต่งตั้ง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ มหาอำมาตย์ตรี พระยาเพชรบูรณ์
เป็น อธิบดีกรมพระนครบาล รับราชการ ตั้งของ พระเดชพระคุณ ตั้งแต่
วันที่ ประกาศ นี้ เป็น ต้นไป

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๑ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
เป็น วันที่ ๑๘๐๒ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

12/10/2566
(เต็ม ๓๒ วันที่ ๓๑ ตุลาคม หน้า ๓๔๘)

ประกาศตั้งนครบาลประจำจังหวัด

มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเห็นเกล้าฯ ดังว่า ตามที่ได้ทรงพระ
 กรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศจัดแบ่งท้องที่การปกครองในกรุงเทพ
 พระมหานคร ออกเป็นจังหวัดแล้วนั้น ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
 ให้ข้ามาตย์เอก พระยาพิทักษ์ทวยหาร เป็นนครบาลจังหวัดมณฑล
 ให้ข้ามาตย์เอก พระบริรักษ์บุณยเกียรติ เป็นนครบาลจังหวัดสมุทรปราการ
 ให้ข้ามาตย์เอก พระกรงศ์บริรักษ์ เป็นนครบาลจังหวัดนนทบุรี
 ให้ข้ามาตย์โท พระประแดงบุรีศรีเชื้อนขันธุ์นคร เป็นนครบาลจังหวัด
 พระประแดง ส่วนจังหวัดพระนคร แต่จังหวัดธนบุรีนั้น ทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้าฯ ให้อธิบดีกรมพระนครบาล รัชมารชการสนองพระเดชพระคุณ
 ไปพลางก่อน

ประกาศมาณวันที่ ๒๑ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
 เป็นวันที่ ๑๘๐๒ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๑๗ ตุลาคม หน้า ๓๔๙)

ประกาศตั้งอธิบดีกรมตำรวจกรมแพตราเวน

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
 พระมกุฎกษัตริย์สยาม ดำรัสเห็นชอบเกล้าเห็นชอบ กรมหม่อมตั้ง ว่า
 ตามประกาศรวม กรม ตำรวจกรมแพตราเวน ให้ มี อธิบดีบังคับ
 บัญชีงาน ทั้ง ๒ ฝ่าย ตั้งแต่วันที่ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ
 ให้นายพลโท หม่อมเจ้าคำรบ อธิบดีกรมตำรวจ เป็นอธิบดี
 กรมตำรวจกรมแพตราเวน แต่โปรดเกล้า ฯ ให้ มหาอำมาตย์โท
 อภิรักษ์ศักดิ์ เอ. ดอนัน อธิบดีกรมแพตราเวน แดมหาอำมาตย์ตรี ชี
 ตันบุญ ตรีชคตศรีย รองอธิบดี เป็นที่ ปฎุษาราชการใน กรมตำรวจ
 กรมแพตราเวนตั้งแต่วันที่ บังคับไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๑ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
 เป็นวันที่ ๑๘๐๖ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(เล่ม ๓๒ วันที่ ๓๑ ตุลาคม หน้า ๓๕๐)

เจ้าพนักงานหอสมุด

ประกาศตั้งอธิบดีกรมราชทัณฑ์

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก
 พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเห็นชอบเกล้าเห็นชอบระหม่อมสังข์ว่า ตามที่ได้
 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศตั้ง กรมราชทัณฑ์ ขึ้นใน กระทรวง
 นครบาล อีก กรมหนึ่ง มีหน้าที่ ราชการ ตามความใน ประกาศ นั้น ด้วย
 ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มหาอำมาตย์ตรี พระยาเพชรบูรณ์
 ผู้ว่าราชการ เมือง สมุทรปราการ เป็น อธิบดี กรม ราชทัณฑ์รับ ราชการ ต้นของ
 พระเดชพระคุณตั้งแต่วันที่ ประกาศ นี้ เป็นต้นไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๑ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
 เป็นวันที่ ๑๘๐๖ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๓๑ ตุลาคม หน้า ๓๕๐)

สำนักหอสมุด

ประกาศตั้งอธิบดีกรมเจ้าท่า

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรวชิราวุธ
พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ตั้งว่า ตำแหน่งอธิบดีกรมเจ้าท่า
ซึ่งยังว่างอยู่นั้น บัดนี้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มหาอำมาตย์ตรี
พระยาจำเริญชัยวัตน์ เป็น อธิบดีกรมเจ้าท่ารับราชการ ตลอดพระเดช
พระคุณสืบไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๑ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
เป็นวันที่ ๑๘๖๒ ในรัชกาลสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

(เล่ม ๓๒ วันที่ ๓๑ ตุลาคม หน้า ๓๕๑)

จ่านักหอสมุด

กฎเดิมนามตีเพิ่มเติม
 เรื่อง ใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติบน
 วิ. ศ. ๑๓๑

ด้วยตามความใน พระราชบัญญัติบน วิ. ศ. ๑๓๑ มาตรา ๓ มีว่า ให้เดิมนามตี เจ้านามตี ซึ่งเป็น ผู้รักษาพระราชบัญญัตินี้ มีอำนาจออกกฎต่าง ๆ เพื่อวางระเบียบการให้ดำเนินไปตามพระราชบัญญัติ และกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม ออกใบอนุญาต เมื่อกฎนั้นได้มีพระราชทาน พระบรมราชานุญาต และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของ พระราชบัญญัติบน

บัดนี้ปรากฏว่า มีผู้ได้รับใบ อนุญาต ตาม พระราชบัญญัติบน วิ. ศ. ๑๓๑ ไปแล้ว ทำใบอนุญาต สูญ หาย เสีย ด้วยความเลิน เล่อ มาขอ ดำเนาใบ อนุญาต อยู่เนื่อง ๆ ทำให้เป็น เหตุต้อง ตรวจตราระเบียบ สอดส่องหลักฐาน แห่ง การ ที่ใบ อนุญาต หาย นั้น เป็น อัน มาก สมควร จะ เรียก ค่า ชرمเนียม จากผู้ที่ มาขอ ดำเนาใบ อนุญาต นั้น ด้วย จึง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้เดิมนามตีกระทรวงนครบาลออกกฎกำหนด ค่าธรรมเนียมไว้เป็น หลักฐาน ดังต่อไปนี้

คือให้เติมคำว่า ค่าสำเนาใบ อนุญาต แทน ฉบับเดิม ที่ หาย ซึ่ง เจ้านามตี ได้ สอดส่องแล้ว ออกให้ ไว้ นั้น ให้เรียก ค่าธรรมเนียม สำเนาที่ ออกใหม่ นี้ ฉบับละ ๕ บาท เป็น ราย ฉบับ

กฎให้ ไว้ ณ วันที่ ๑๘ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
 (ลงนาม) มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยามวิภา
 เดิมนามตีกระทรวงนครบาล

ข้อบังคับว่าด้วยมรรยาท ทนายความ

ข้าราชบริพารซึ่ง ท่าน มอบหมายไว้ โดยพระราชบัญญัติ ทนายความ

พ.ศ. ๒๕๕๗ มาตรา ๑๘ กรรมการเนติบัณฑิตยสภา เห็น สมควร
จะวางข้อบังคับว่าด้วยมรรยาท ทนายความขยายไว้ ให้กระจำง อีกคราวหนึ่ง
ดัง จะว่าต่อไปนี้

ทนายคนใด ประพฤติคน ดัง กล่าวไว้ต่อไปนี้แล้ว ให้ ถือว่า ทนาย
คนนั้นประพฤติการอันนอกมรรยาททนายความตามลักษณะพระราชบัญญัติ คือ

ข้อ ๑ ไม่เคารพยำเกรงอำนาจศาล ตูหมิ่นประมาทศาลฎีกา พิพากษา
ตุลาการ เช่นกล่าวคำหยาบในศาลในจำนวนความ ฎานออกศาลอันเป็น
ที่เห็นได้ว่า ปราศจากความเคารพต่อศาล ฎีกา พิพากษาศาลฎีกา อันเป็น
การผิดวิสัย ของ ทนาย ความ ที่ เป็น อยู่โดย ประกติ

ข้อ ๒ แอบอิง ข้าราชบริพาร อำนาจศาล ขนบ่งหน้า เพื่อ หมิ่น ประมาทชน
ผู้อื่น ด้วย ความ ที่ นอกเรื่อง นอก ประเด็น อันไม่ เป็น สำน กัด ที่ คน ว่า
ต่าง นกต่าง นึ่ง เสง แต่ ท่าน ผู้ชนนั้น ใจ ว่า ถ้า แม ถอยคำหมิ่นประมาท
นั้น เกี่ยวกับ ความ ใน ประเด็น ที่ ต้อง กล่าว อย่าง ตาม กระบวน ความ แล้ว ก็
อนุญาตให้ ทนาย นั้น กล่าว ได้ เคมี ก็มี หาโทษมิได้

ข้อ ๓ ถูกความเขาไม่สมควร จะจำงคน แต่หาก ว่าได้ ไซ้ เพทบาย
ดัง กล่าวต่อไปนี้ เขาจึงได้ จำง กล่าว คือ

(๑) หลอกถวงให้เขาล้มหลังว่า คคนนั้นจะชนะเมื่อตน รู้ สัก อยู่ แก่ ใจ
แล้ว ว่า คคนนั้น จะต้อง แพ้ ถ้า เพียงแต่อธิบายความ เห็นของ ตน โดย สัจจวิค
หาโทษมิได้

ความชอบให้พระเจ้าใจว่า โย เวลาค่อนที่ศาล จะโตถึงผู้ล้มตาย
ให้พ้นจากคดี ถ้าผู้ผิดทรง อาญาได้พ้นโทษไป ทนายผู้นั้นจะว่าต่าง
แก่ต่างใครไม่ได้

ข้อ ๘ ทักท้วงว่าชายดี ยี่ภรรยา แรงของคน โดย ออกหน้า เป็นการเดี๋ยม
เสีย เกียรติคุณ ของทนาย เช่น เปน ทักท้วง รัย เงิน ต่องหน้า เปนสารก็
ข่มขู่ตุลาการ คำชายเปนพินอ้าจะ แะรับเปนทนายเดพระครั้งเฉพาะคราว
เช่น ตั้ง โกร รัยจำนำ นาน ๆ ก็ทวงว่าความครั้ง หนึ่ง เปน คน

ข้อ ๙ คดีใจ ที่มี ทนาย ว่าต่าง แก่ต่าง ฮย แลดี ทักไม่ให้ ไปแย้ง
ตุลาการผู้ใด เห็น ว่า ว่าเป็น โจร แต่ จะมี เหตุ ส้มควร เพื่อ รักษา ความ
ยุติธรรม

ข้อ ๑๐ ทนายความจะคิดข้อใจ ว่าต่าง แก่ต่าง ลุกความ โดย ความ ข้อ
ด้วยดีจจริต แะ คอง ใช้ ความ ระวัง เค็ม ดีถ้าลั้ง แต่ ความ สามารถ ถ้า
ทนายจริงใจ ขาดนัด ตุลาการ ทั้ง คดี ตุลาการ ใจ ละเว้น น้ที่ ที่ควร กระทำอัน
เกี่ยว แก่ การ พิจารณา ใน ศาล ซึ่ง กระทำให้ ลุก ความ เสีย ประโยชน์ โดย
ใช้เหตุ ถ้า มี คม ข้อ ความ ไม่ให้ ลุก ความ ทราบ เหล่านี้ จัด ว่า เปนการ
ประพฤตินอกมรรยาท

ข้อ ๑๑ ผู้ ทัก เลียง ขีพทาง ทนายความ คอง คอง อยู่ใน ความ ดีด้วยจจริต
แลเอาใจเอื้อเพื่อช่วยรักษาความยุติธรรมในศาลแห่งพระนคร เพราะฉะนั้น
ถ้า ทนาย ก่ต่าง ความ เท็จ ตุลาการ วิธคิด โกง ทำ กตอบาย ลวง ศาล ตุลาการ ให้
ฝ่าย หลัง หลง โดย ใช้ เหตุ ตุลาการ ทำ จำนวน เท็จ ให้ แก่ ศาล ตุลาการ ปล่อยให้
บุคคลอื่น เอา ข้อ ของทนายไป ใช้ เหล่านี้ เปน คน นับว่า เปนการ ประพฤติ
นอกมรรยาท ทั้งสิ้น

ข้อ ๑๒ ในคดีอาญาที่ดำเนินฟ้องหาได้ ขอแรงให้แก่งานประจำเดิม ซึ่ง
 เป็นคนยากจนคนไร้ หารทรัพย์จะให้เป็นการงานได้ เพื่อดำเนินความ
 ยุติธรรมในคดีโดยอภัยโทษ มี ทนายตงนุ ทนายเนบงอความหมายภา
 ที่ท่าน ขอให้เขาเลิกงานประจำเดิม จึงรับทำโดยเต็มความสามารถ ถ้าทนาย
 คงใจหลักเสียงไม่รับหน้าตงนุไซ ให้ลดค่าทำนอกมรรยาท เงินใด
 แต่จะมีเหตุเป็นข้อแก้ตัวได้ เช่น มีคดีเหลือมือ ซ้ำแล้ว เป็นตัวอย่าง
 ของบางคนได้ทำไว้แล้วที่ ๑ พุทธศักราช พระพุทธศักราช ๒๕๕๘
 ได้ รับอนุมัติ ของ ท่าน เงินค่ากระทรวงยุติธรรม อธิบดีศาลฎีกา แด่อธิบดี
 ศาลฎีกา กรุงเทพมหานคร และ ให้ ให้ ได้ คงแล้วฉบับไป

(เล่ม ๓๒ วันที่ ๓๑ ตุลาคม หน้า ๓๕๒)

จำนำหอสมุด

ประกาศเปลี่ยนยศ
อุปราช แลสมุหเทศาภิบาล

สมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระมยุรกุมารเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ผู้ที่ดำรงตำแหน่ง อุปราช แลตำแหน่ง สมุหเทศาภิบาลนั้น เป็นผู้ที่ได้ทรงเลือกสรรแต่งตั้งออกไปรับราชการ ถดอง พระเดช พระคุณต่าง พระนคร พระภวณ เพราะฉะนั้นตำแหน่งที่ดำรงนี้ ควรจะเป็น ตำแหน่ง ที่ชั้น ตรง คือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ ความเข้าใจกัน ชัดๆ ไปนี้ว่า ตำแหน่ง อุปราช แล ตำแหน่ง สมุหเทศาภิบาลเป็น ข้าราชการ พนังกกระทรวงมหาดไทย ต้องขึ้นต่อเสนาบดีมหาดไทย เรียกว่าหนึ่ง เพื่อจะแก้ความเข้าใจผิดพระวาระประสงค์นี้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยน ยศ อุปราช แล สมุหเทศาภิบาลใหม่ดังนี้

ข้อ ๑ ผู้เปรมตำแหน่ง อุปราช ฤๅตำแหน่ง สมุหเทศาภิบาล ถ้าเป็นผู้ที่มียศทหารชั้นสูงอยู่แล้ว ให้คงใช้ยศแต่เครื่อง แต่ง กาย ทหาร อยู่ตามยศเดิม

ข้อ ๒ ผู้ที่เป็นตำแหน่ง อุปราช ฤๅตำแหน่ง สมุหเทศาภิบาล ถ้าเป็นผู้ที่มียศฝ่ายพลเรือน ให้ยกเลิกยศมหาอำมาตย์เสีย ให้ใช้ยศมหาเสวกแทน คือว่า ถ้ายศเดิมเป็น มหาอำมาตย์โท ฤๅมหาอำมาตย์ตรี ก็ให้เปลี่ยนเป็นมหาเสวกโท ฤๅมหาเสวกตรี เท่ายศเดิม

ข้อ ๓ ผู้ที่เป็นตำแหน่ง อุปราช ฤๅ ตำแหน่ง สมุหเทศาภิบาล ถ้าเป็นผู้ที่ออกไปจากกรมมหาดเล็ก ให้ใช้ยศฝ่ายมหาดเล็ก คือ จางวางโท ฤๅ จางวางตรี เทยศักดิ์มหาอำมาตย์ที่ได้รับอยู่นั้น

ข้อ ๔ เครื่องแต่งกายฝ่ายพลเรือนนี้ ให้ใช้อย่างข้าราชการในพระราชสำนัก ส่วนผู้ที่มียศฝ่ายกรมมหาดเล็ก ให้ใช้เครื่องแต่งกายอย่าง กรมมหาดเล็ก

ข้อ ๕ ผู้ที่ออกจากตำแหน่ง อุปราช ฤๅ ตำแหน่ง สมุหเทศาภิบาลโดยมิได้ มีความผิดอย่างไรหนึ่งนั้น ไปต.ก.ต. ๑ พระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้คงใช้เครื่อง แต่งกาย ข้าราชการใน พระราชสำนัก ฤๅ เครื่อง แต่ง กาย กรมมหาดเล็กได้ อย่าง ข้าราชการ นอกประจำการ ต่อไป ผู้ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งใช้ยศมหาอำมาตย์และใช้ศกทหารหรือยศใน พระราชสำนักแทน ครั้ง นี้ คือ

ยศ ทหารบก

- ๑ นายพันเอก สมเด็จพระเจ้าเมืองยาเระขอ เจ้าฟ้ากรมขุนตมบุรีราเมศวร์ สมุหเทศาภิบาล มณฑลนครศรีธรรมราช
- ๒ นายพลโท พระยาสุรินทราชา สมุหเทศาภิบาล มณฑลภูเก็ต
- ๓ นายพลตรี พระยาภาณุวงศ์กรม ๘ สมุหเทศาภิบาล มณฑลนครราชสีมา

ยศ จางวาง มหาดเล็ก

- ๑ จางวางตรี หม่อมเจ้าประติพัทธ์เสนาบดี สมุหเทศาภิบาล มณฑลจันทบุรี
- ๒ จางวางตรี หม่อมเจ้าจรัสศรี สมุหเทศาภิบาล มณฑลปราจีนบุรี

จันทบุรี 12/10/2566

๓ จางวางตรี หม่อมเจ้าสุฤทธิเดช ดมฺุเทศำภิบาล มณฑลราชบุรี

๔ จางวางตรี พระยารณไชยชาญยุทธ ดมฺุเทศำภิบาล มณฑลนคร
สวรรค์

ยศมหาเสวก

๑ มหาเสวกโท เจ้าพระยาสุรศักดิ์วิชัยกิติ อุปราช มณฑล ภาคพายัพ

๒ มหาเสวกโท เจ้าพระยาสุรวิไชยนิรมิตร ดมฺุเทศำภิบาล มณฑล
นครไชยศรี

๓ มหาเสวกโท พระยาโบราณราชธานินทร์ ดมฺุเทศำภิบาล มณฑล
กรุงเก่า

๔ มหาเสวกตรี พระยารุบดินทร์วิเศษฤาไชย ดมฺุเทศำภิบาล
มณฑลพิษณุโลก

๕ มหาเสวกตรี พระยาเดชาอนุชิต ดมฺุเทศำภิบาล มณฑลปัตตานี

๖ มหาเสวกตรี พระยาวิเศษราชวรานุวัตร ดมฺุเทศำภิบาล มณฑลอุดร

๗ มหาเสวกตรี พระยาคงคาจราชสมบัติ ดมฺุเทศำภิบาล มณฑลสุราษฎร์

๘ มหาเสวกตรี พระยาเพชรรัตนสงคราม ดมฺุเทศำภิบาล มณฑล
มหาสารคาม

๙ มหาเสวกตรี พระยาวิเศษสิงหนาท ดมฺุเทศำภิบาล มณฑลอุบล
ราชธานี

๑๐ มหาเสวกตรี พระยาเสวียนรงค์ภูษิต ดมฺุเทศำภิบาล มณฑลร้อยเอ็ด
ประกาศมาณวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๕๕๘

เป็นวันที่ ๑๘๒๒ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

12/10/2566

ประกาศยกเมืองชัยภูมิ
แถมเมืองประทุมธานี ขึ้นในมณฑลกรุงเทพฯ

มีพระบรมราชโองการ คำว่าดีเห็นอกเห็นใจระหม่อม ให้ประกาศ
ให้ทราบทั่วกันว่า ตามที่ได้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเมือง
ชัยภูมิจึง และเมือง ประทุมธานี มา สัมทบเป็น หัวเมือง ขึ้นกระทรวงมหาดไทย
แล้วนั้น บัดนี้ ทรงพระราชดำริเห็นว่า สมควร จะ ยกเมือง ชัยภูมิ และ
เมือง ประทุมธานีไป รวมขึ้น อยู่ใน มณฑลกรุงเทพฯ ได้ จึง ทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ให้ยกเมือง ชัยภูมิ และเมือง ประทุมธานี รวม อยู่ใน มณฑล
กรุงเทพฯต่อไป

ประกาศมา ณวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
เป็นวันที่ ๑๘๒๖ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(เล่ม ๓๒ วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน หน้า ๓๕๙)

ประกาศเพิ่มเติม

เครื่องแต่งกาย นายพลเสือม้า

นายพลเสือม้า พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลราชกุมาร
เกล้าฯ อยู่หัว ผู้ทรงดำรงตำแหน่ง นายพลเสือม้า มีพระบรมราชโองการ
ดำรัสเหนือเกล้าฯ เห็นชอบพร้อม ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กำหนด
เครื่องแต่งกายสำหรับ นายพลเสือม้าเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

๑. หมวก มีหมวก ๒ อย่าง คือ :-

อย่างที่ ๑ หมวกชนิดพื้นสักหลาดสีดำ ถ้าเป็น นายพลเสือม้า
ในกองเสนาหลวง รักษาพระองค์ หรือในกรมบัญชาการ ทหารคณะเสือม้า
ทรงหมวก และ ขลิบริมตลอด ขอบ หมวก เป็นสี หมาย ตามเกล้าฯ อย่าง ที่ ๒ ใช้ อยู่
ในกองเสนาหลวง รักษาพระองค์ เดิมนี้ ถ้าเป็นนายพลเสือม้าอยู่ในกองเสนา
อื่น ๆ ทั่วไปทั้งใน กรุงเทพฯ และ มณฑลต่าง ๆ ทรงหมวก และ ขลิบริม
ตลอด ขอบ หมวกชนิดนี้ ให้ หมาย สี เหลือง เหมือน กัน หมวก ทุก กอง เสนา

อย่างที่ ๒ หมวกทรงประพาศพื้นสักหลาดสีดำมียอดขนนกขาวอย่างหนึ่ง
และ ยอดครุฑสีขาวของอีก อย่าง หนึ่ง ยอดขนนกสำหรับใช้ ประกอบ
กับ หมวกใน เวลา แต่ง เต็มยศ ส่วน ยอดครุฑสีขาว นั้น สำหรับใช้ ประกอบ
กับ หมวกใน เวลา แต่ง ครึ่งยศ หมวกทรง ประพาศ ที่ กล่าว นี้ ถ้าเป็น
นายพลเสือม้าในกองเสนาหลวงรักษาพระองค์ หรือใน กรมบัญชาการ ทหาร
คณะเสือม้า ให้ หมาย สี ตาม ดังกัณฑ์เกล้าฯ ตามวิธีหมวก เช่น เดียว

กับที่เสวยในกองเสนาหลวง วิชาพระองค์นั้น ข้าดำ เป็น นายพลเสือบ่า
ใน กองเสนาอื่น นอกจาก กองเสนา หลวงวิชาพระองค์แล้ว ให้หมายสั่ง
เหลือง ที่ริมถัดบ หมวกให้เหมือนกัน หมดทากองเสนา

๒. เดอ มี เลอเชด (เดียม) ดีค่า เลือยคหุณิก และ เลือดโมดร์
เช่น เดียวกับกับ นายเสือบ่าใน กองเสนาหลวงวิชาพระองค์ ที่เสวย ใน บัดนี้
ผิดแต่ ที่ ยันตรี ซึ่ง มี เลอเชด และ มี เลอโมดร์ นั้น มี วา ให้ มของ
ทำ เปน ยันตรี ไชวี ๔ เล่ม เปน รูป เกี่ยวปลาดย รวม และ ที่ ไชยตรี
ดวดใหม่ ของ นั้น มี แถบใหม่ ของ ขนาด กว้าง ๑ เซ็นติเมตร ติดกันอยู่
ข้าง ด้าน ส่วนนี้ หมายถึง เหล่า คือ คหุณิก เลือยคหุณิก ที่ แบะคอก เลือดโมดร์
และ ที่ มี เลอ เลือยคหุณิก กับ เลือดโมดร์ นั้น ถ้า เปน นายพลเสือบ่า ถึง กัก
ใน กองเสนาหลวง วิชาพระองค์ หรือ ถึง กัก ใน รามบี วิชา การ วิชา คณะ เลือบ่า
ให้ ใช้ สี หมายถึง ตาม เหล่า เช่น เดียวกับ นายของ นายหมวดใน กองเสนาหลวง
วิชา พระองค์ ทุกประการ และ ถ้า เปน นายพลเสือบ่า ถึง กัก เหล่า ที่ ใช้
เกือยเงิน ก็ให้ ใช้ แถบใหม่ เงิน และ ยันตรี ดวดใหม่ เงิน ตาม ดัง กัก
เหล่า นั้น ๆ แต่ ถ้า เปน นายพลถึง กัก เหล่า รวม ใน กองเสนาอื่น ๆ นอกจาก
กองเสนาหลวง วิชาพระองค์แล้ว ให้ ใช้ หมายถึง เหลือง ที่ กอก และ มี เลอ
เลือยคหุณิก เลือดโมดร์ เหมือนกันหมด

อนึ่ง นอก จาก ยันตรี ที่ มี เลอ เลือยคหุณิก และ เลือดโมดร์ นั้น ให้ เพิ่ม มี แถบใหม่
ของ ขนาด ๒ เซ็นติเมตร ติด กับ มี เลอ เลือยคหุณิก เปน พิเศษ

๓. อินทร์จัน ให้มีอินทร์จันจำเป็น แฉ่นผ้าพัน ดักกดตัสเหล็กของ กว้าง ๕ เซ็นติเมตร คั้นอินทร์จันอยู่บนเส้นรูป ๓ เกลี่ยม ปลายคัต มีขนาดยาวตามขนาดไหล่บุคคล (วัดมัลลศอพยพวิเศษ) มีรอยไหมของ ขนาดกว้าง ๕ เซ็นติเมตร ทาแฉ่น และมีคำอธิบายรูปกระเป๋เงินไซ่ว คัตที่ตอนปลายอินทร์จันเป็น สำคัญ ที่คั้นอินทร์จัน มีจุดคัมสำหรับคัต กิณตุมทองเกลี้ยงที่คัตไว้กับคัสเงื่อ อินทร์จันตามแบบที่กล่าวมานี้ สำหรับนายพลเรือรบในกองเสนาอื่น ๆ ทั่วไป ใ้ให้ ใช้เช่นเดียว กันนี้เหมือนกันหมด เว้นแต่ นายพลเรือรบที่สังกัดใน กรมบัญชาการ กองคณะเสนาบดี ภายใต้อาณัติของ รัชช พระองค์นั้น ใ้ให้ ใช้ อินทร์ จันอย่าง แบบอาณัติมาหลวง และหมายตั้งอินทร์จันตามดังกลัดเกล้า กิณตุม เป็น นายพลเสนาบดีที่สังกัดเหล่าไซ่แฉ่นองเงิน ใ้ให้ ใช้แถบไหมเงินตาม ดั้วัดเกล้านี้ ๆ

๔. ผ้าผูกคอเสนาบดี บรรดา นายพลเสนาบดีที่ สังกัดใน กองเสนาอื่น ๆ นอกจาก กองเสนาหลวง รัชช พระองค์ ใ้ มีผ้า ผูกคอ สนาบดี พันคำ รวบเหล็ก (ขนาดอกกว้าง ๕ เซ็นติเมตร) แต่ถ้าเป็น นายพลเสนาบดี สังกัดใน กรมบัญชาการ กองคณะเสนาบดี หรือสังกัดใน กองเสนาหลวง รัชช พระองค์แล้ว ใ้ ใช้ ผ้าผูกคอเสนาบดี ตามที่ สังกัดเหล่า อย่าง เดียว กันที่ใ้ อยู่ใน กองเสนาหลวง นี้ ทุก ประการ

๕. กางเกง มีกางเกงไทยขำสั้น กางเกงขี้น้ำ กางเกงเต็มยศ และ กางเกง ตโมรัง ขำยาว สำหรับนายพลเสนาบดีใน กองเสนาอื่น ๆ นอกจาก กองเสนาหลวงรัชช พระองค์ ใ้ ใช้ เป็น แบบเดียวกับนาย กองเรือรบ

12/10/2566

ทุกประการ คือ แถบ ทางแดง เดิมยศ และ ทางแดงสีม่วง เปงดีเห็นธง
 (ทำเป็นแถบใหญ่ขนาดกว้าง ๓ เซ็นติเมตร ตัดขนาดนี้ ๒ แถบ มีระยะ
 ห่างกัน ขั้ว ๑ เซ็นติเมตร และภายใน ระยะ แถบใหญ่ ทั้ง สอง นี้
 มีลวด ตามลึงแถบคั้น กลาง สีน้ำเงิน) แต่ อีก เปน นายพล เลือ่น่า ใน
 กองเสนาหอง หรือ ใน กรมบัญชาการ กลาง ของ คณะ เลือ่น่า ให้ ใช้
 แถบ ทางแดง เปงดี หมาย ตาม เหล่า อย่าง ที่ หมาย ขั้วมือ เลือ่น่า

อนึ่งบรรดานายพลเลือน่าที่ดำรงตำแหน่งนี้ เป็นผู้บังคับการพิเศษ
 ในกรมเกือบทั้งสิ้น ให้ ใช้ เครื่อง แต่งกาย ตาม ยี่ง นายกอง
 ที่สังกัดในกรม นั้น ทุก ประการ คือ ทั้ง หมวก เลือ่น่า ผ้าขาวเสนา
 ทางแดง อย่าง แบบกรมกอง นั้น ๆ ผิดแต่ เครื่องหมายยศ คือ อินทรชุน
 และ ยี่งขั้ว ขั้วมือ เลือ่น่า ทูนิค และ เลือ่น่าสี ม่วง เท่านั้น

ส่วนระเบียบการ แต่งกาย เมื่อใดจะ ต้อง แต่ง อย่างไร นั้น ให้ มี กำหนด
 ดังต่อไปนี้

ก. เดียศ (หรือเดียมยศชาว)

ให้ ใช้ หมวก ทรงประพาศ ตัดยอดคู่แฉกราว เลือ่น่า กิตติบัตรชั้น
 ทางแดงสามฝั่งแถบ ระยะเท่า สี่หน้ คำตัด เดียว ทรงม้า ครอบประศศ
 สี่สาย กระบี่ใหญ่ นอกเลือ่น่า มีงบบ่า ขาว สายกระบี่ใหม่ทอง

ข. คิงยศ

ให้ ใช้ หมวก ทรงประพาศ กิตติบัตรชั้นขาวของ เลือ่น่า ปลดคิณฑรีจน
 (แต่ถ้ามีเสื้อแพรราชวงศ์ไทย ให้ ใช้ อินทรชุนชั้น กิตติบัตรสีน้ำเงินสำหรับไว้ตัด
 ประกอบกับสายของยศคิตติบัตรขาว) ทางแดง สามฝั่งแถบ ระยะเท่า
 สี่หน้ คำตัด เดียวทรงม้า ไม่ครอบประศศ สี่สาย กระบี่ใหญ่ สายกระบี่
 ใหม่ทอง

ก. เครื่องไม้สัตว์ตางวัน

ให้ ไซ้ หมวกหมับ เลือ^๓ทูกคอบเบระ (ไม่มีอินทรี^๓ขน) ส^๓รวมเสื่อ^๓เช็ด
ชาว^๓คิตคอก^๓เซ็ด^๓มุก^๓นาม^๓กอก^๓แพรว^๓ดำ กาง^๓เกง^๓ขี^๓มา หรือ กาง^๓เกง^๓ชยาว^๓มี^๓แถบ
ส^๓รวม^๓รอง^๓เท้า^๓หนึ่ง^๓ดำ คิต^๓เด็^๓ย^๓แทง^๓มา ไม่^๓คาค^๓ ประ^๓คค^๓ และ^๓ไม่^๓คาค^๓ หรือ
ส^๓พาย^๓กระบี่ จะ^๓ถือ^๓ไม้^๓เท้า^๓หรือ^๓ไม้^๓ถอก^๓ถั่ว^๓แต่^๓ควม^๓พอ^๓ใจ (ไม่^๓เท่า^๓นั้น
จะ^๓เป็น^๓ไม้^๓เท้า^๓เดียว^๓ หรือ^๓จะ^๓เป็น^๓ไม้^๓เท้า^๓อย่าง^๓ใด^๓ก็ได้)

ข. เครื่องราตรีไม้สัตว์

ให้ ไซ้ หมวกหมับ เลือ^๓ส^๓ไม้^๓สัตว์^๓เอื่อ^๓ปาด^๓บ่^๓ตอก (ส^๓รวม^๓เสื่อ^๓เช็ด^๓ชาว
อก^๓แข็ง^๓คิต^๓คอก^๓เซ็ด^๓มุก^๓นาม^๓กอก^๓แพรว^๓ดำ^๓เจือ^๓น^๓ห^๓กร^๓ะ^๓ว้าย) ไม่^๓คิต^๓อิน^๓ทรี^๓ขน
(แต่^๓ถ้าม^๓ยศ^๓.ป^๓น^๓ราช^๓ของ^๓กร^๓ท^๓ษ^๓ซึ่ง^๓มี^๓ส^๓าย^๓ยง^๓ย^๓ศ^๓ เครื่อง^๓หมา^๓บ^๓ราช^๓ของ^๓กร^๓ท^๓ษ^๓ค^๓ต^๓ช^๓ย^๓
ก็^๓ให้^๓ไซ้^๓อิน^๓ทรี^๓ขน^๓พิน^๓ตั้ง^๓ห^๓ลาด^๓ดำ^๓สำหรับ^๓ไซ้^๓คิต^๓ประ^๓คค^๓กับ^๓ส^๓าย^๓ยง^๓ย^๓ศ^๓ค^๓ิต^๓
บ^๓า^๓ช^๓ว) ส^๓รวม^๓กาง^๓เกง^๓ส^๓ไม้^๓สัตว์^๓มี^๓แถบ^๓ชยาว^๓รอง^๓เท้า^๓หนึ่ง^๓ดำ^๓ห^๓น^๓ช^๓ค^๓เท้า^๓ชน^๓ค
เกิด^๓ย^๓ง^๓ไม่^๓ผูก^๓เชือก^๓และ^๓คิต^๓เด็^๓ย^๓แทง^๓มา จะ^๓ถือ^๓ไม้^๓เท้า^๓เดียว^๓หรือ^๓ถือ^๓ไม้^๓เท้า^๓ช^๓ร^๓ม^๓ค^๓
หรือ^๓จะ^๓ไม่^๓ถอก^๓ถั่ว^๓แต่^๓ควม^๓พอ^๓ใจ ไม่^๓มี^๓ช^๓ย^๓ช^๓ต^๓ช^๓น^๓ม^๓ใด

ง. เครื่องปรกตี

ให้ ไซ้ หมวกหมับ เลือ^๓เซ็ด^๓ผา^๓หรือ^๓ส^๓ัก^๓ห^๓ลาด^๓ดำ ผูก^๓ผา^๓ผูก^๓คอก^๓ส^๓นาม
กาง^๓เกง^๓ไทย^๓หรือ^๓กาง^๓เกง^๓รูป^๓ขี^๓มา^๓ผา^๓หรือ^๓ส^๓ัก^๓ห^๓ลาด^๓ดำ ส^๓รวม^๓เครื่อง^๓หนึ่ง^๓
ไซ้^๓ส^๓าย^๓ส^๓พาย^๓ข้าง^๓เด็^๓ย^๓ ส^๓พาย^๓เฉ็^๓ย^๓บ^๓า^๓ช^๓ว ส^๓่วน^๓กระบี่^๓จะ^๓ไซ้^๓หรือ^๓
ไม่^๓ไซ้^๓ก็ได้ 12/10/58 เื่อ^๓เด็^๓ย^๓แต่^๓เมือ^๓กร^๓ะ^๓ทำ^๓น^๓าท^๓เล็^๓บ^๓า^๓หรือ^๓ค^๓ว^๓ค^๓ม^๓แถว^๓จ^๓ง^๓ให้^๓ไซ้

กระบี่ตำรวจลงในช่อง กระบี่ที่ติดกับเครื่องหนังนั้นอย่างระเบียบที่ได้ปฏิบัติ
 อยู่ในกองเสนาหลวงรักษาพระองค์ ร้องเท่านั้น ถ้าพร้อมทางเงงเข้ามาให้
 ไซ้ร้องเพลงหนึ่งคำ หรือต้นฉบับแจ้งหนึ่งคำ ถ้าพร้อมทางเงงไทยให้ ไซ้
 กองเท้าเดือยขอบเหลืองอย่างในกองเสนาหลวง และร้องเท้าชนิดกเขือกหนึ่งคำ
 ห่มขอเท้า ห่มนี้ ถ้าเป็นเวลาในหน้าที่ราชการ ตำนาน เช่น ผักหัดการ ประ
 ตอญทช เป็นต้น ให้ ไซ้เครื่อง ตำนาน หนังสือเหลืองติดสาย สายพายทั้งต้องบ่า
 หนึ่งในเวลาแต่งเครื่องปรกติที่ไม่โดยลำดับมิได้เหมือน กระบี่ไปต่อยนั้น
 จะถือไม้เท้าเดือยหรือไม่เท้าธรรมดา หรือจะไม่ถือก็ได้ ซึ่งแล้วแต่
 ความพอใจ

ประกาศเครื่อง แต่งกายนายพลเสนาบ้าน ทรง พระภรรณาโปรดเกล้า ฯ
 ให้ ไซ้เป็น ขอบบังคับชั่วคราว และ เป็น ส่วน หนึ่ง แห่งพระราชกำหนด
 เครื่องแต่งตัวเสนาบ้าน พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ จนกว่าจะได้รวบรวม
 ข้อความขึ้น เป็น พระราชกำหนด แก่ ไซ้ขึ้นใหม่ต่อไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
 เป็นวันที่ ๑๘๒๗ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน หน้า ๓๖๐)

ประกาศตักเตือน

ของ กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

ด้วยมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ยกเด็กพระราชบัญญัติ
อาวูชบั้น และเครื่อง กระสุนปืน ร.ศ. ๑๓๑ ชั๊ ๓ ใน มาตรา ๕ หมวด
ที่ ๑ เดียว กันให้แก้ความใน ชั๊ ๑ ของ มาตรา ๔ หมวดที่ ๑ ตรงคำว่า
อาวูชบั้นให้หมายความว่า อาวูชบั้นทุก ชนิด รวม ทั้ง บน ที่ ไซ่ ยิงได้โดย
วิธีอัตโนมัติ หรือ เครื่อง กัด อย่างใด ๆ และ ตลอด ถึง ส่วน หนึ่ง ส่วนใด
ของ อาวูชบั้น นั้น ๆ ด้วย นั้น

จึงขอเตือนว่า บรรดาผู้ ที่ ไซ่ ถึง บน ไซ่ ยิง ด้วย เครื่อง อัตโนมัติ หรือ
อย่าง หนึ่ง อย่างใด นอกจาก บน สำหรับ เด็ก เล่น ตั้ง ได้ กล่าว มา ข้าง ต้น นี้
แล้ว จะ ไซ่ ถึง เข้า มา ใช้ สำหรับ ตัก ตี หรือ สำหรับ การ ศา ขาย ก็ ดี ให้
รีบ ทำ หนังสือ ไป ยื่น ต่อ กระทรวงนครบาล หรือ กระทรวงมหาดไทย เพื่อ
ขอ รับ หนังสือ ไป อนุญาต สำหรับ ให้ ไซ่ อาวูชบั้น มา เลี้ยง ตาม พระราชบัญญัติ
โดย เร็ว มิฉะนั้น เมื่อ บน หรือ เครื่อง กระสุนปืน เข้า มา ถึง เจ้าพนักงาน
ศุลกากรใน ท่าเรือต่าง ๆ จะ ยึด บน และ เครื่อง อาวูชบั้นไว้ และ จะ จัดการ
ต่อไป ตาม พระราชบัญญัติ

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๘ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

(ลงพระนาม) กิตติยากรวรดิษฐ์

12/10/2566

เด่นามตี กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

(เล่ม ๓๒ วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน หน้า ๓๖๖)

ประกาศใช้พระราชบัญญัติสุขภาพ ในเมืองนครสวรรค์

มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อม ให้ประกาศ
ทราบทั่วกัน ว่า ตามความใน พระราชบัญญัติจัดการ สุขภาพเมือง
รัตนโกสินทรศก ๑๒๗ มาตรา ๒ มีความว่า ถ้าจะทรง พระกรุณา
โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ ใช้พระราชบัญญัตินี้ คำบด ไต หรือ เมืองใด
เมื่อใด จะได้ ประกาศใน หนังสือราชกิจจานุเบกษา แต่ใน ท้อง ที่ ๆ จะ
ใช้ พระราชบัญญัติ นี้ ด้วย เปน ลำคัญ นั้น

บัดนี้ เจ้าวงศรี พระยารณไชยชาญยุทธ สมุหเทศาภิบาล
สำเร็จราชการ มณฑล นครสวรรค์ มีใบบอก เข้ามา ยัง กระทรวงมหาดไทย
ขอให้ นำความ ทราบ บังคมทูล พระ กรุณา ทราบฝ่าละอองธุลี พระบาท ว่า ที่
คำบดปาก น้ำโพ ตวันตก แด คำบด แควใหญ่ อังเภอ เมือง นครสวรรค์ เปน
ที่ ประชุมชน มี บ้าน เรือน ราษฎร ตั้ง อยู่ เปน บัด แม้ น แต่ มี การ คำ ชาย
เจริญ มาก แต่ ยัง หา ได้ รับ ความ บำรุง รักษา ให้ เพียง พอ ไม่ จึง พา ให้
มี เหตุ เกิด โรคไทยใช้เจ็บ อัน ร้าย แรง เช่น ตะหวัดคระ โรค แด ก่าไฟ โรค
อยู่เนื่อง ๆ ด้วยเหตุนี้ เจ้าวงศรี พระยารณไชยชาญยุทธ คิด จะ
จัดการ สุขภาพชน เพื่อ บัง กัน โรคไทยใช้เจ็บ แต่ บำรุง ความ สุข
ด้วราย แก่ ราษฎร พลเมือง ใน ท้อง ที่ นั้น จึง ได้ ประชุม หัวหน้า พ่อ คา
ราษฎร ปลูกษา หา หรือ เห็น ชอบ พร้อม กัน ว่า ควร จัดการ สุขภาพชน
เป้น สุขภาพสำหรับ เมือง ตาม พระ ราชบัญญัติ เพื่อให้ บัง เกิด ความ สุข
ด้วราย แก่ ราษฎร ใน ท้อง ที่ นั้น ดับไป

การที่จะจัดการ สุขาภิบาลเมืองนครสวรรค์ นั้นเป็นการพึ่ง แรกตั้ง ขึ้นใหม่ จะจัด แต่เพียงใน ตำบล ปากน้ำโพ ตวันตก แดตำบล แควใหญ่ มีเขต กำหนดต่อไป ดังนี้

๑ ตำบลเหนือ แคว น้อย ถึง ถนน วัดกับ แควใหญ่เหนือ สถานี ปากน้ำโพ เขตเขต แพจีนเตี้ยวชะ และ แพ หลวง พล ฯ เป็น เขต

๒ ตำบลใต้จัด วัดนครสวรรค์ ตามแนวรั้ว วัดนครสวรรค์ ตำบล ใต้ เป็น เขต

๓ ตำบลตวันออก ห่าง ตำบลแม่ น้ำ แควใหญ่ ๒ เส้น ๑๐ วา มีหลักไม้แก่น เป็น เขต

๔ ตำบลตวันตก ตาม ตำรา้งน้ำ เป็น เขต

เมื่อได้ ทรง ทราบ ผิดของชุดี พระบาทตามใบ บอก ฉบับนี้ ทรงพระราช ดำริ เห็น ชอบ ด้วย แล้ว จึง ทรง พระ กรุณาโปรดเกล้าโปรด กระหม่อม พระ ราชทาน พระบรม ราชานุญาตให้จัดการ สุขาภิบาล ที่ ตำบล ปากน้ำโพ ตวันตก แดตำบล แควใหญ่ อำเภอเมือง ฯ นครสวรรค์ ได้ตามความประสงค์ แต่ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าโปรด กระหม่อม พระ ราชทาน เงิน สามร้อย ร้อยานพาหนะ ค่าทำ เรือจ้าง ค่าเช่าที่ดิน แดค่าใบอนุญาต เขียงนครใต้เกณฑ์ บรรดา ที่เก็บได้ ในเขต สุขาภิบาล ให้เป็น ผลประโยชน์ จำรับจ่ายใช้ บำรุงการ สุขาภิบาลตาม พระราชบัญญัติ แต่ บัด นี้สืบไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
เป็นวันที่ ๑๘๓๓๐/๒๕๓๓๐๖๖๖๖๖๖๖

(เล่ม ๓๒ วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน หน้า ๓๖๗)

ประกาศแก้ไขและเพิ่มเติม พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวข้าราชการพลเรือน ในพระราชสำนัก

เจ้าพระยา ชรรมา จิกรณาธิบดี เลขาธิการทรงวงจรับพระบรม
ราชโองการ ดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อม สั่งว่า ข้อความตาม
พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวข้าราชการพลเรือนในพระราชสำนักและ
ประกาศแก้ไขเพิ่มเติมซึ่งใช้ขยับนับตั้งแต่วันที่เครื่องตกแต่งบางอย่าง
ยังไม่เหมาะสมกับราชการบางเวลาไม่ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้แก้ไขและเพิ่มเติมขึ้นใหม่ดังต่อไปนี้

แผ่นทาบคอเสื้อ

ชั้นมหาเสวก และพระตำรวจ ให้ใช้ทาบคอเสื้อ หมายดี ขนาดและ
รูปตามเดิม ให้แก้เป็นทาบแบบใหม่ของชนิดมันเต็มทั้งแผ่น เว้น
ริมให้เหลวสี่โต โดยรอบประมาณ ๑ มิลลิเมตร (ตามตัวอย่างที่กระทรวง
วังได้ทำขึ้นไว้) ส่วนดาวเครื่องหมายยศและอักษรพระบรมนามาภิไธย
ให้คงประดับบนแผ่นคอตามเดิม

เครื่องราตรีดีโมสร

เครื่องราตรีดีโมสรสำหรับข้าราชการ ซึ่งมีใช้กรมพระตำรวจและทหาร
รักษาวังนั้น เมื่อเป็นงานในพระราชฐาน ให้ใช้เสื้อสักหลาดดีทำ
รูปอิวินิงเครตส์ เสอกักผ้าขาว ผ้าผูกคอสีขาวย ส่วนกางเกง ถุงเท้า
รองเท้าให้ใช้ของเดิม ถ้าไม่ใช่ในงานในพระราชฐานก็ให้แต่งตามประกาศ

พระราชกำหนดเดิมทุกประการ

12/10/2566

พ.ศ. ๒๕๕๘

หน้า ๓๕๔

ประกาศแก้ไขและเพิ่มเติมฉบับนี้ ให้ใช้ได้ตั้งแต่วันที่ ๒๐
พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๘ เป็นต้นไป

กระทรวงวัง

วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๕๕๘

(ลงนาม) เจ้าพระยาอรรคมหาเสนาธิบดี

มหาเสวกเอก เสนาบดีกระทรวงวัง

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน หน้า ๓๖๙)

ประกาศสถาปนาสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ
เจ้าฟ้าพواهرัตน์มณี เป็นกรมพระเทพนารีรัตน์

คู่สมมัตถ์ พระพุทธเจ้าองค์แรก เป็นอัครมเหสี ๒๔๕๘ พรรษา กาด
ปัตย์บัน จันทร โคจร ศักดิ์มพิศตร ธรรมิกมาถ์ สดกบป๋ญ คติยศักดิ์ สมุวาร
ดุริยศึกษิกาด พุทธศึกษานมาถ์ นอมธรัทิม โดยกาดนิยิม

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร
นราธิราช พิณปะชานาทรมหาดมมตวงษ์ อติสัยพงษ์ วิมลรัตน์ วรชัย
ราชนิกรโรดม จาตุรันตบรมมหาจักรพรรดิราชสังกาศ อุโกโตสุชาติสัง
ดุทธเขวาหณี จักรบรมนารถ จุฬาดงกรณราชวรางกูร บรมมกุฏนเรนทร์สร
สันติวงษ์ วิดิษฐ สด้าจิตบุรพาธิการ อุดยถกฤษฏาภินิหวั อติเรกบุญฤทธิ
ธิญัตถษณวิจิตร ไฉภาคยธรรพวงค์ มหาชโนตตะมางคประเนตนาทบงกษยุด
ประสิทธิ์ธรรพสุภณต อุดมบรมธรรมาถย์ ทิพยเทพาวตาดไฟศาลเกียรติคุณ
อุดยพิเศษ ธรรพเทอดศรามาธิกษ บุนิมศักดิ์สมญาเทพทวารวดี ศรีมหา
บุรุษสุดถัมมัตถ์ เสดนางศนิกรวิรัตนอศิวโกศถ ประพนชปรีชานัทถธมาจาร
มธิบรรณสุนดารดยามาทินทร วรุตเมกราชคิตถ มหาปวิวารนายกอนันต
มหนักวฤทธิเดช ธรรพวิเศษศิรินชร บรมชนกาศิศรธัมมต ประสิทธิ์
วรายศม โทดม บรมราชธัมมัตถ์ นพปฏูถเสวตถิตถิธาติฉัตถ์ ศิริวิรัตโน
ปลัดกษณมหาบรมราชาภิเศกภสิสิต ธรรพทศทิศวิชาติไชย สดกมโหลศวิริยมหา
สดวามินทร์ มหเศศวรมหินทรมหารามาธิราชขอโรดม บรมนารถชาติอาชาวไศรย
พทราชาไตรรัตนธรรนารักษ์อุดยศักดิ์อรรคนเรศรามาธิบตี เมตตากกรุณา
สัดถหฤทัย อโนนโฌมบุญการ สดกไฟศาลมหารัษฎาธิเบนทร์ ประเมนท
รรมิกมหาราชาธิราช บรมนารถกบพิตร พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ทรงพระราชดำริเห็นว่า สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้าพาหุรัตมณีมัย ประไพพรรณพิจิตรนริศรราชกุมารี ซึ่งเป็น พระบรมเชษฐภคินี ประสูติ ณ วันพฤหัสบดี เดือน ข้าย แรม ๑๐ ค่ำ มีฐาน สมฤทธิศก พระพุทธ ศักราช ๒๔๒๑ จำเดิมแต่ยัง ทรง พระเยาว์ ก็ เป็น ที่ ทรง พระ เสด็จ แห่ง สมเด็จพระบรมชนก เป็น อันมาก ทั้ง สมเด็จพระบรมราชชนนี ก็ ทรง พระ เสด็จ เป็น อย่างยิ่ง เพราะเป็นพระราชบุตรีพระองค์แรก และประสูติ ก่อน พระราชธิดา องค์อื่น ๆ ทั้งปวง อีกทั้ง อาไศรยเหตุ ที่มักมีพระโรค เบียดเบียนอยู่เนื่อง ๆ จึง เป็น เสร็จ เติมพระเบตดา แห่งสมเด็จพระบรมราช ชนนียิ่งขึ้น ได้ทรง ทนถนอม บริหาร อยู่ด้วย พระองค์ ทรง ได้ ๕๓ ครุณวัน เดี่ยว เดือนสิบ ขึ้น เก้า ค่ำ มีฐานพฤก พระพุทธศักราช ๒๔๓๐ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ ประชวร สิ้น พระชนม์ เป็น ที่ ทรง พระ โสกาถีย์ แห่ง สมเด็จพระชนกนารถ และสมเด็จพระบรมราชชนนี อีกทั้ง พระญาติ ประยูรวงศ์ เป็น อันมาก

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้าพาหุรัตมณีมัย นั้น เมื่อยัง เสด็จ ดำรง พระชนม์ อยู่ ทรง มี มารยาท เรียบร้อย เป็น อันดี สมควร แก่ ขัตติยราช กุมารี เป็นที่ เสน่หา ปราโมท แห่ง สมเด็จพระบรม อนุชาธิราช แต่ พระ ประยูรญาติ ทั้ง ปวง มีนัก

บัดนี้ ทรง พระราชดำริเห็นว่า สมเด็จพระภราดา และสมเด็จพระภคินีทุก พระองค์ บรรดา ที่ได้ มีพระชนม์พรรษาเจริญวัยแล้ว ก็ได้ ทรง ดำรง พระยศ เป็น เจ้าฟ้าต่าง กรมแล้ว ใน รัชสมัย ของ พระบาท สมเด็จพระบรม ชนกาธิราช

หน้า ๓๕๗

พ.ศ. ๒๔๕๘

แล้วบ้าง ทั้งได้ทรงสถาปนาขึ้นในรัชกาล บัดยบนั้นบ้าง แต่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงมหมาทปรังษาลิขิต พระชนม์มโโบราณแล้ว จึงได้โดยพระวราธิศรียศประการได้ไม่ ถ้ายังดำรงพระชนม์สืบมา ก็คงจะได้ทรง รับพระราชอิสริยยศเป็น สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าต่างกรมฝ่ายในตั้งแก่รัชสมัยของสมเด็จพระบรมชนกาธิราชแล้ว และคงจะได้เพิ่ม พง พระราชอิสริยยศขึ้นใน รัชกาลบัดยบนั้น อีกด้วย และพระราชประเพณีซึ่ง สถาปนา พระราชอิสริยยศแก่ พระอัฐิ ดังนี้ ก็มีแบบอย่างมาแต่ก่อน

จึง มี พระบรมราชโองการ มวยพระสุรัสวดีสั่งหมานท คำนวณให้เลื่อน พระนามสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา เป็นกรมพระฝ่ายใน มีพระนามตามจารึกใน พระสุพรรณบัฏว่า สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภาประไพพรรณพิจิตรี นริศรราชกุมารี กรมพระเทพนารีรัตน์ ให้พระเกียรติคุณวิบุลยศปรากฎอยู่ในสากลประเทศจักรวรรดิภาค อยู่สังกัดปาวสาน เทอญ

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน หน้า ๓๗๑)

ประกาศเพิ่มเติมพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัว ข้าราชการพลเรือน

มีพระบรมราชโองการดำรัสเห็นชอบด้วยเกล้ากระหม่อม จึงว่า ตามประกาศ
แก้ไข พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัว ข้าราชการ พลเรือน ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม
พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ในข้อ ๑ ซึ่งมีความว่า

เด็มนยศ หมอจกชนตัวใบพิบ เสื้อขาว รูปแบบราชการ สวมปลดอก
ข้อมือกำมะหยี่ สีตาม กระดอง บ่าทอง ถาย เหมือน ข้อมือเสื้อ สักหลอดคำ
ๆ ๓ ๓ นั้น ให้เดิมสวมปลดอก คอเสื้อกำมะหยี่ สีตาม กระดอง บ่าทอง
ถายเหมือน คอเสื้อ สักหลอดคำ ประกอบด้วย

ทั้งนี้ให้แต่งตัวตามที่ได้เพิ่มเติมใหม่นี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม
พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ เป็นต้นไป

ประกาศมาณ วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
เป็นวันที่ ๑๘๓๘ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

(เดิม ๓๒ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน หน้า ๓๗๔)

พระราชบัญญัติขนาดเกวียน

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
 พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเห็นชอบเกล้าฯ ตั้งว่า ตามหัวเมืองใน
 สยามรัฐ สยาม เกวียนที่ใช้เป็นพาหนะในการเดินทาง และบรรทุก
 สินค้าเป็นประโยชน์อยู่เป็นอันมาก แต่เกวียนเหล่านั้นบางเมืองทำ
 ขนาดระหว่างล้อต่างกัน ไม่สามารถจะนำไปใช้ในทางบางเมืองได้
 เป็นความลำบากขัดข้องอยู่ ทรงพระราชดำริเห็นว่า ถ้าให้เกวียน
 ทั้งปวงมีขนาดระหว่างล้อเดินทางร่วมติดต่อกันได้ จะเป็นประโยชน์
 แก่พ่อเมืองในการไปมาค้าขายยิ่งขึ้นเป็นอันมาก จึงทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้าฯ ให้สืบค้นดูได้ขนาดทางเกวียนที่มีอยู่เป็นขนาดกลาง
 โดยมากแล้วตามหัวเมืองในพระราชอาณาจักร ว่าขนาดทางเกวียน
 กว้าง ๑ เมตร ๔๕ เซนติเมตร นั้นเป็นขนาดสามัญ จึงได้ทรงพระ
 กรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพนักงานปกครองท้องที่ชี้แจงให้เจ้าของเกวียน
 จัดการแก้ไขเกวียนที่ยังไม่ได้ขนาดนั้นเป็นขนาดระหว่างล้อทั้ง ๒ ข้าง
 กว้าง ๑ เมตร ๔๕ เซนติเมตรได้โดยมากแล้ว แต่ทรงพระราช
 ดำริเห็นว่า ควรให้วางขนาดระหว่างล้อเกวียนไว้เสียให้เป็นหลักตาม
 เมื่อผู้ใดจะสร้างเกวียนใหม่ก็ตี หรือจะแก้ไขขนาดเกวียนเก่าที่มีอยู่
 แล้วแต่จะเห็นสมควร ให้เป็นขนาดเดียวกัน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
 ให้ตราพระราชบัญญัติไว้ดังต่อไปนี้

ว่าด้วยนาม และกำหนดใช้พระราชบัญญัติ

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้มีนามว่า "พระราชบัญญัติ ขนาด เกวียน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘"

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ เป็นกฎหมายตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ เป็นต้นไป

อธิบายชนิดเกวียน

มาตรา ๓ เกวียนเป็น ยานพาหนะ ประเภทหนึ่ง มีล้อ ๒ ล้อใช้ ไม่ประกอบเป็นเครื่องผูก มีหลังคาที่ตี หรือไม่มีหลังคาที่ตี ใช้ เตียมด้วยสัตว์พาหนะ เช่น โค กระบือ เป็นต้น หรือเกวียนซึ่งเรียก ในท้องที่บางแห่งว่า ระตะกั๊ด รวมเรียกในพระราชบัญญัติว่าเกวียน ทั้งสิ้น เว้นไว้แต่เกวียนบรรทุกอีกชนิดหนึ่งซึ่งล้อทำด้วยเหล็กทั้งล้อ หรือล้อมีเคื่องเหล็กประกอบใช้เฉพาะท้องที่มณฑลแต่ เกวียนชนิด นี้เรียกว่าเกวียนล้อเหล็กไม่นับเข้าใน ประเภทเกวียน แห่งพระราชบัญญัติ

เกวียนต้องมีขนาดอย่างเดียวกัน

มาตรา ๔ เกวียนต้องมีขนาดระหว่างล้อถึงล้อเท่ากันทั้งสิ้น คือ ล้อแต่ละข้างหนึ่งถึงล้ออีกข้างหนึ่ง เมื่อคุมชดกับประแครงแล้ว ต้องให้ได้ ๑ เมตร ๔๕ เซนติเมตร เป็นส่วนกว้างของเรือนเกวียน แต่ส่วนยาวและส่วนอื่นๆของเกวียนนั้นไม่จำกัด สุดแต่ผู้ทำจะให้ ยาวเหมาะแก่การใช้สัตว์พาหนะชนิดใดก็ได้ แต่เพื่อที่จะให้เข้าใจง่ายในการกำหนดขนาดเกวียนดังกล่าวมาแล้วในมาตรานี้ ให้ผู้มี บัญชาการปกครองท้องที่ทำตัวอย่างเกวียนขึ้นไว้ยังที่ว่าการเดิมหนึ่ง

ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใด ทำ เกวียนหรือ ไซ เกวียนซึ่งมีขนาดระหว่างล้อถึง ๒๓ ล้อ
 ผิดกับตัวอย่าง และขนาดที่ได้กำหนดไว้ใน มาตรา ๕ เป็น อันขาด เว้น
 แต่ เกวียน บางเล่ม ที่มีอยู่แต่ก่อน วันที่ พระราชบัญญัตินี้ ซึ่งผู้ว่า
 ราชการ เมือง ผู้ปกครอง ท้อง ที่ จะได้ผ่อน เวลาให้แก้ไข เปลี่ยน แปลง ตาม
 ความใน มาตรา ๕

มาตรา ๕ เมื่อได้ประกาศให้ ใช้พระราชบัญญัติแล้ว ถ้าปรากฏ
 ว่าผู้ใดมี เกวียน อันผิด ขนาดตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา ๔ ก็ให้
 ผู้หนึ่งผู้ใด แก้ไข เปลี่ยน แปลง เกวียน ของ ตน เสีย ให้ถูกต้อง ตามความ
 ประสงค์ ของ พระราชบัญญัติ ภายใน เวลา ที่ผู้ว่า ราชการ เมือง ผู้ปก
 ครอง ท้อง ที่ จะได้กำหนดผ่อนผันให้ ตามสมควร และให้ผู้ว่า ราชการ
 เมือง ผู้ปกครอง ท้อง ที่ ออก ใบอนุญาติ ให้ ใช้ ไซ หรือ คราว ได้เป็น สำคัญ
 แลวง เมื่อใด มีกำหนดเวลาผ่อนผันให้แก้ไข เกวียน แปลงเท่าใด ให้
 ผู้ว่า ราชการ เมือง ผู้ปกครอง ท้อง ที่ เมือง นั้น ประกาศให้ราษฎร ทราบ
 ท่วงที และ ให้เสนาบดีผู้ ปกครอง ท้อง ที่ ลง ประกาศ กำหนดเวลาใน
 หนังสือ ราชกิจจานุเบกษา ด้วย ถ้าพ้นกำหนด นั้น ปกติจะ ถือว่าผู้ ที่มี เกวียน
 ขนาดระหว่างล้อ ๒๓ ล้อ ผิดจากขนาด ใดไว้ใน มาตรา ๔ นั้น มีความผิด

ว่าด้วย การ จด ทะเบียน เกวียน

มาตรา ๖ บรรดา เกวียน ทั้งปวง แม้เจ้า ของ จะ ไซ หรือ มี ไซ ก็ ตาม
 เมื่อ ยัง ปรากฏ เป็น รูป เกวียน อยู่แล้ว เจ้า ของ เกวียน จะ ต้อง นำ มา จด
 ทะเบียน และ ให้เจ้าพนักงาน ทำ เครื่องหมาย สำหรับ เกวียน นั้น ๆ ผู้ว่า
 ราชการ เมือง จะ ได้ ออก ประกาศ กำหนด ท้อง ที่ ๆ จะ จด ทะเบียน ให้ทราบ
 ท่วงที และ ให้กำหนดใน ที่ ซึ่ง จะ เป็น การ จด ยก ที่ สด สำหรับ ประชาชน

ช่ยาคองให้เดิน ทางไกลเสียดเวลา ทำมาหากิน ทั้งให้เจ้าพนักงาน ทำ
 การจดทะเบียนโดยรวดเร็วที่สุด เพื่อมิให้เบียดเบียนเจ้าของ
 เกวียนเกินกว่าเหตุด้วย เกวียนที่เจ้าพนักงานได้จดทะเบียนทำเครื่อง
 หมายถึง จึงจะใช้ได้ โดยชอบด้วยพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่เกวียน
 บางเล่มที่ผู้ว่าราชการ เมืองผู้ปกครองท้องถิ่นจะผ่อนผัน ออกใบอนุญาต
 ให้ใช้ได้ชั่วคราวในระหว่างแก้ไขเปลี่ยนแปลงตามความในมาตรา ๕ นี้

มาตรา ๗ การจดทะเบียนนั้น เจ้าพนักงานต้องซัก ความต่าง ๆ
 ลงในสมุดทะเบียน และในใบอนุญาตออกให้แก่เจ้าของเกวียนเป็น
 สำคัญอย่างหนึ่ง กับต้องทำเครื่องหมายประจำตัวเกวียนให้ตรงกับ
 สำคัญที่หมายในใบอนุญาตอีกอย่างหนึ่งด้วย จึงจะนับว่าเป็นอัน
 ถูกต้องชอบด้วยพระราชบัญญัตินี้ ในการจดทะเบียนนี้ห้ามมิให้
 เรียกเงินอย่างใด ๆ จากเจ้าของเกวียนเป็นอันขาด

ว่าด้วยโทษ

มาตรา ๘ ผู้ใดทำเกวียน หรือใช้เกวียน หรือมีเกวียนที่ผิดขนาด
 ดังที่ได้กล่าวไว้ใน มาตรา ๔ และ มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัตินี้ก็ดี
 และเจ้าของเกวียนหรือผู้ใช้เกวียนที่ไม่ได้จดทะเบียนตามความในมาตรา ๖
 แห่งพระราชบัญญัตินี้ก็ดี ผู้ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับครั้งหนึ่ง
 เป็นเงินไม่เกิน ๒๐ บาท

ว่าด้วยการ รักษา พระราช บัญญัติ

มาตรา ๙ ให้เสนาบดีผู้บัญชาการปกครองท้องที่ เป็นเจ้าหน้าที่ จะรักษาการให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจที่จะ ตั้ง กฎเป็น ข้อบังคับสำหรับจัดการให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัติ ถ้าและ กฎนั้นได้ รับ พระราชทาน พระบรม ราชานุญาต และ ประกาศใน หนังสือ ราชกิจจานุเบกษา แล้ว ก็ให้ ถือว่า เป็น เหมือน ส่วน หนังสือ ใน พระราช บัญญัตินี้

ประกาศมาณวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
เป็น วันที่ ๑๘๓๙ ใน รัชกาลปัตยุมันนี้

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน หน้า ๓๗๕)

ประกาศเกี่ยวกับเงินภาษี
ตึก เรือน โรง ร้าน แพร แถยานพาหนะ
ในเขตรัฐชาติเทศบาลเมืองนครสวรรค์

มหาอำมาตย์โท พระยามหาอำมาตยาธิบดี ผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดี
กระทรวงมหาดไทยรับ พระบรมราชโองการได้เกล้าได้กระหม่อมให้ประกาศ
ทราบทั่วกันว่า ตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศ
ใช้พระราชบัญญัติจัดการศรัทธาภิบาลตาม หัวเมือง รตน โกสินทร์ศก ๑๒๑
เฉพาะในเขตรัฐบาลปากน้ำโพควันตก แต่ตำบลแควใหญ่ในท้องที่อำเภอ
เมือง ๆ นครสวรรค์ ตำบล เหมือช แคว น้อย ถึงถนน วัดกบ แควใหญ่
ถึงสถานี ปากน้ำโพ สดเขตร แพจีน เตียว แซะ แถแพทดวงพล ฯ เป็นเขตร
ตำบล ได้จัดวันนครสวรรค์ตามแนว รวัดวันนครสวรรค์ ตำบลได้เป็นเขตร ตำบล
ควันชอกห่างตำบลแควใหญ่ ๒ เส้น ๑๐ วา มีหลักไม้แก่น เป็นเขตร ตำบล
ควันตกตามตำราหน้า เป็นเขตร รวมทั้งแคว น้อย แถแควใหญ่ เป็นเขตร
ศรัทธาภิบาล เมือง แล้ว

บัดนี้จึงวางตัว พระยารณไชยชาญยุทธ สมุหเทศาภิบาลสำเร็จราชการ
มณฑลนครสวรรค์ มีใบบอกเข้ามายังกระทรวงมหาดไทย ขอให้ให้นำความ
กราบบังคมทูล พระกรุณา ทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า ได้ประชุมเลือก
ตั้งกรรมการ สำหรับจัดการศรัทธาภิบาล รวม ๙ นายครบคณะ ของศรัทธาภิบาล
เมือง ตาม พระราชบัญญัติแล้ว และได้ประชุม กรรมการปรึกษาหารือเห็น
พร้อมกันว่า เงินภาษี ตึก เรือน โรง ร้าน แพร ยานพาหนะนั้น ควรเก็บ
ในอัตราดังนี้ คือ

๑. ตัก เรือน โรงร้าน แพ ที่ให้เช่าเก็บ ๑๒ ซัก ๑ ต่อปี
๒. ตัก เรือน โรงร้าน แพ ที่ไม่ได้ ให้เช่าที่มีสินค้าและไม่ มีสินค้าทุกหลัง ซึ่ง อยู่ในเขตวัดสุทัศนabat เก็บเทียบ ตามอัตราค่าเช่า ๑๒ ซัก ๑ ต่อปี ถ้าเป็นการโต้เถียงกัน จะเทียบตาม อัตราค่าเช่าไม่ได้ ก็ให้ กรรมการสุทัศนabat มีอำนาจ กำหนดราคาขม โดมตามอัตรา ๑๒ ซัก ๑ ต่อปี
๓. เรือจอด ประจำยาวตั้งแต่ ๕ วา กว้าง ๑ วาขึ้นไปมีสินค้า เก็บถ้ำละ ๔ บาท ไม่มีสินค้าเก็บกึ่งอัตรา เรือขนาดยาวตั้งแต่ ๒ วา กว้าง ๒ ศอกขึ้นไปเก็บถ้ำละ ๑ บาท ต่อปี
๔. รถยนต์เก็บคันละ ๘๐ บาท ต่อปี รถ ๔ ล้อเก็บคันละ ๖ บาท ต่อปี รถ ๒ ล้อเก็บคันละ ๓ บาท ต่อปี รถลากเก็บคันละ ๑ บาท ต่อปี ถ้าไม่ใช้รับจ้าง เก็บ ๑ ใน ๔ ของ อัตรารถจ้าง นั้น
๕. เกวียนเก็บเล่มละ ๒ บาท ต่อปี

เมื่อได้ทรง ทราบฝ่าตของขผู้ พระบาทตามใบบอก ฉบับนี้ ทรงพระราช คำวิเห็น ชอบด้วย แล้ว จึง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ประเทศเก็บเงินภาษี ตัก เรือน โรง ร้าน แพ ยานพาหนะ ค่าท่า เรือจ้าง ค่าเช่าที่ดิน แลค่าใบอนุญาตหญิงนครโสเภณี บรรดาที่เก็บ ได้สำหรับบำรุงการสุทัศนabat เมืองนครสวรรค์ มีอัตราตามที่ส่งมเทศาภิบาล และกรรมการ ประชุมปลุกษา ตลอดจน ซึ่ง ได้ว่ามา แล้ว ใน ประกาศนี้ตั้งแต่ บัดนี้ เป็นต้นไป

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

(ลงนาม) มหาอำมาตย์โท พระยามหาอำมาตยาธิบดี
ผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดี

(เล่ม ๓๒ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน หน้า ๓๘๑)

กฎเสนาบดี ประกาศแก้กฎว่าด้วยการลงอาญาทหารเรือ

ที่ ๒ / ๒๕๕๘
๐๙๓๔๔

พแนกกฎหมาย

ด้วย นายทหาร ประจำกรม แต่หัวหน้าของรักษาการ ของ โรงเรียนนายเรือ
แต่นายช่างกล กรรมยทศศึกษา ทหารเรือ ยัง หาได้ มีอัตรา เป็นผู้ลงโทษ หรือ
รับโทษ ชั้นใดไม่ จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แก้ไขเปลี่ยนแปลง
กฎว่าด้วย อำนาจ ลง อาญา ทหารเรือ ที่ ๔ / ๑๓๐๐ เพื่อให้เกิดรกับ การ
ปกครอง บังคับ บัญชา ทหารเรือ ดัง คือไปนี้

๑. ให้ นายทหาร ประจำกรม แต่หัวหน้าของรักษาการ ของ โรงเรียน
นายเรือ แต่นายช่างกล กรรมยทศศึกษา ทหารเรือ เป็นผู้ลงโทษ ชั้น ๗ แต่
เป็นผู้รับโทษ ชั้น ๑. เพิ่มเข้าใน ข้อ ๒ พแนกของ โรงเรียน แห่งกฎที่
กล่าวแล้ว

๒. ในข้อเดียวกันนั้น ซึ่งมีคำ ว่า “นักเรียนนายคอน เป็นผู้ลง
โทษ ชั้น ๘ แต่เป็นผู้รับโทษ ชั้น ๑.” ให้ยกเลิกเสีย คงเป็นแต่ผู้รับโทษ
ชั้น ๗. เช่นเดียวกับ นักเรียนนายเรือ ดำเนิน
ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ บัดนี้เป็นต้นไป

เจ้าอาวาสการกระทรวงทหารเรือ

วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๕๕๘

(ลงพระนาม) บริพัตร

12/10/2566

นายพลเรือเอก เสนาบดีกระทรวงทหารเรือ

(เล่ม ๓๒ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน หน้า ๓๘๓)

ประกาศแก้ไขแบบการใช้เสื้อที่เคยเรียกกันว่า “ สโมสร์กลางแจ้ง ”

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อม ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แก้ไขแบบการใช้เสื้อที่เคยเรียกกันว่า “ สโมสร์กลางแจ้ง ” ดังต่อไปนี้ :-

๑. เสื้อรูปทูนึกคอ แบบที่เรียกนามอยู่ว่า “ เสื้อ สโมสร์กลางแจ้ง ” นั้น ให้เปลี่ยนนามเรียกว่า “ เสื้อ น้อย ” อนุญาตตามแบบของทหารเรือ (แต่รูปคงอยู่อย่างเดิม)

๒. อนุญาตให้ใช้เสื้อ น้อย ในเวลาปรกติได้ทุกเมื่อ ไม่จำเพาะแต่ในเวลาไปงานการ สโมสร์ แต่จะใช้ในเวลาปรกติให้ใช้ประกอบกับกางเกงขายาว หรือกางเกงขม่าสีดำไม่แถบ (เว้นแต่เหล่าพวานหหลวงให้ใช้กางเกงยาว หรือกางเกงขม่าสีเขี้ยวแก่)

๓. ถ้าจะไปในการงาน เช่น ขุดขุด สโมสร์ หรือ เที่ยงกลางวัน เป็นต้น ให้ใช้เสื้อ น้อย ประกอบกับกางเกง แถบตามเดิม

ทั้งนี้ให้ใช้ได้ตามกำหนดตนคงแต่ตนเป็นตนไป

ประกาศมาณวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
เป็นวันที่ ๑๘๔๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

ประกาศยกเว้นเงินค่านาจำนวน พ.ศ. ๒๕๕๗
ในอำเภอนางบวช อำเภอศรีประจันต์ อำเภอบางปลาม้า
อำเภอจรเข้สามพัน และอำเภอเมือง
เมืองสุพรรณบุรี

ด้วยมีพระบรมราชโองการ ดำรัสเห็นเกล้าเห็นอกรหม่อม ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า เมื่อพระพุทธศักราช ๒๕๕๗ การทำนาในท้องที่อำเภอ นางบวช อำเภอศรีประจันต์ อำเภอบางปลาม้า อำเภอจรเข้สามพันและอำเภอเมือง ๆ สุพรรณบุรี ในมณฑลนครไชยศรีเสียหายไม่ได้ผลเมล็ดเข้า เพราะอุปทวงเหตุ น้ำน้อยไม่พอหล่อเลี้ยงต้นเข้า ๆ ที่มักดำเพาะ หว่าน ลงไว้ ในที่นา เสียวแห่งมานตายเสียไปเป็นอันมาก เจ้าพนักงานสำรวจได้ความว่านาที่เสียหายไม่ได้ผลนั้นคือ ผู้ทำนา ๑๔,๗๕๐ รายชื่อทำนาในเนื้อที่นา ๑๘๗,๗๕๖ ไร่ ๓ งาน ๘๘ วา คิดเป็นเงินค่าอากร ๑๒๘,๓๒๘ บาท ๒๗ สตางค์ ทรงพระมหากรุณา แก่ราษฎร ที่ทำนาเหล่านี้ จึง ทรงพระกรุณา โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ยกเว้นเงินค่านาจำนวน พ.ศ. ๒๕๕๗ พระราชทานเป็นการ บำรุงในปีที่ไม่ได้ผลประโยชน์นั้น กระทรวง พระคลังมหาสมบัติ ได้จัดการ ยกเว้นเงินค่านาให้แก่ผู้ทำนา ตามรายชื่อ นั้น แล้ว

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๕๕๘
 (ลงพระนาม) กิติยากรวรลักษณ์

12/10/2566

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๕ ธันวาคม หน้า ๓๘๖)

ประกาศกรมมหาดเล็ก

เรื่องให้ข้าราชการ กรมยานยนตร์ พนงก กองเรือยนตร์
แต่ง เครื่อง ราชวัล โมสรได้ ตามกำหนด เครื่อง แต่งตัว ตั้ง ต่อไปนี้

จางวางโท พระยาประสิทธิ์ศรีภักดี อธิบดีกรมมหาดเล็ก รับพระบรมราช
โองการ โปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกัน ว่า

ข้าราชการ กรมยานยนตร์ ใน พนงก กองเรือยนตร์ ดังควร จะ แต่ง
เครื่องราชวัล โมสรได้ อย่าง ข้าราชการใน กรมกองอื่น ๆ จึง ทรง พระกรุณา
โปรดเกล้า ฯ ให้กำหนด เครื่อง แต่งกายราชวัล โมสร ของ ข้าราชการ
กรมยานยนตร์ ใน กองเรือยนตร์ ตั้ง ต่อไปนี้ คือ

- (๑) ให้ ใช้หมวกเก็บ อย่าง ปรกติ
- (๒) ผ้าผูกคอดำ
- (๓) เสื้อกั๊กสีขาว มีตม ๓ ตม
- (๔) เสื้อชั้น นอก รูปเสื้อ ราชวัล โมสร (เมฆ) ดักหัดตั้งน้ำเงิน ถ้วน
มีย่นต์ และ ถวด รอบ ซ้อมือเสื้อ ตาม ลำดับยศ
- (๕) กางเกงแถบ ดักหัดตั้งน้ำเงิน มีแถบทอง โดดตามขนาดยศ
- (๖) รองเท้าบูตยัด หนึ่งดำ

แต่ส่วน ผู้ที่มีด้ายยงยศให้ ใช้ ด้ายยงยศได้ ในเวลาที่แต่งกายอย่างนี้ด้วย
ทั้งนี้ให้ ใช้ ได้แต่บัดนี้ เป็น ต้นไป

ประกาศ มา ณ วันที่ ๖ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
12/10/2566

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๑๒ ธันวาคม หน้า ๓๙๑)

ประกาศเพิ่มเติมเครื่องแต่งตัว
กรมยานยนตร์พนักของเรือยนต์

จางวางโท พระยาประสิทธิ์ศุภการ อธิบดีกรมมหาดเล็ก รับพระบรม
ราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

ยนต์ขมวด ข้อมือเสื้อของเรือยนต์ที่ใช้ อยู่ในเวลานั้นนี้ ยังหาได้มี
ประกาศให้ใช้ โดยถูกต้องไม่

เพราะฉนั้น จึงได้ประกาศกำหนดประเภทให้ใช้ดังต่อไปนี้ ตั้งแต่ชั้น
นายเรือขึ้นไป ถ้าเป็นผู้ที่มีหน้าที่เดินเรือ หรือ เป็น นาย ทาย ให้ใช้
ยนต์ขมวด ข้อมือเสื้อ ส่วนผู้ที่ไม่ มี หน้าที่เดินเรือ เช่น ข้าราชการกองกลาง
หรือช่างกล มิให้ใช้ขมวด ข้อมือเสื้อให้ มี แต่ ลวดรอบข้อมือเสื้อเปล่า ๆ
อนึ่งสายรัดคางใน เวลาปรกติให้ใช้สายหนึ่งตัว ใน เวลาครึ่งยศ
และเต็มยศชาวให้ใช้สายทอง

ทั้งนี้ให้ใช้เป็นส่วนหนึ่ง แห่งข้อบังคับเครื่องแต่งตัว กรมยานยนตร์
ได้ต่อไป

ประกาศมาณวันที่ ๗ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

(เล่ม ๓๒ วันที่ ๑๒ ธันวาคม หน้า ๓๗๒)

ประกาศกรมมหาดเล็ก

แก้ไขเครื่องแต่งกาย กรมยานยนต์

จางวางโท พระยาประสิทธิ์ศรีภักดี อธิบดีกรมมหาดเล็ก รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

กรมยานยนต์ เป็น ส่วนหนึ่ง ซึ่ง ขึ้น อยู่ใน อธิบดีกรมศักราช สมควรจะใช้เครื่องแต่งกาย เช่นใดกันดี จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้อินทรีธนู ถัก แทน ตั้ง จะได้อำหนดให้ทราบชัดดังต่อไปนี้ คือ

๑) ให้ใช้ อินทรีธนูถัก ๒ ชนิด มีลักษณะดังแสดง ตามภายใต้ คือ ชนิดใหม่ทอง และ ด้ายเหลือง ในเวลาปรกติ ให้ใช้ อินทรีธนูถักด้ายเหลือง ในเวลาเต็มยศ และ ครึ่งยศ ให้ใช้ อินทรีธนู ถักใหม่ทอง และมีอักษรพระบรมนามาภิไธยย่อ คคกตลง อินทรีธนู

๒) เครื่องหมาย ยศชั้น เด็กชาตรี จนถึงพันจ่า เด็กษาให้ใช้ลักษณะดังแสดง กว้าง ประมาณ $\frac{๑}{๔}$ เส้น ตาม ขวาง ของ อินทรีธนู ทาง ปลายตามลำดับยศ คือ ถ้าเป็น ชั้น เด็กชาตรี ให้ใช้ลักษณะเส้นเดียว ถ้าเป็น ชั้นโทให้ใช้ ๒ เส้น ชั้นเอกให้ใช้ ๓ เส้น ชั้น พันจ่าเด็กษา ๔ เส้น มีระยะใน ระหว่าง เส้น พอควร

ชั้น มหาดเล็กพิเศษ ถึง หุ้มแพรให้ใช้ดาว เป็น เครื่องหมาย ตามลำดับชั้นจ่าถึง หัวหมั้น ให้ มีลักษณะดังแสดง $\frac{๑}{๒}$ เส้น ตาม กตลง อินทรีธนูตามยาว และมี ดาว เป็น เครื่องหมาย ตามลำดับ

ชั้น จางวาง ให้ มีลักษณะดังแสดง $\frac{๑}{๒}$ เส้น ๒ เส้น คู่ ตาม ตามยาว ของอินทรีธนู และมีดาวเป็น เครื่องหมาย ตามลำดับ

12/10/2566

พ.ศ. ๒๕๕๘

หน้า ๓๗/๒

๓) ถ้าเป็นข้าราชการใน กรมยานยนต์ ตั้ง แกะชั้น หุ่นแพร์ ขึ้นไป ให้
ใช้ถ่าย ยิงยศได้ทั้งใน เวลาปรกติครึ่งยศ และเต็มยศ

อนึ่ง แผ่นเครื่องหมายยศติดคอเสื้อนั้น ให้คงใช้ได้ใน เวลาแต่ง
อย่าง ปรกติ นุ่งผ้า ม่วง

ทั้งนี้ให้ ใช้ได้แต่ในวัน นเป็น ต้นไป

ประกาศ มาณวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๕๕๘

(เล่ม ๓๒ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน หน้า ๓๗/๙)

พระราชบัญญัติเพิ่มราชนาถวิถมาคม

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระมกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
 มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ตั้งว่า กรมการราชนาถวิถมาคม
 แห่งกรุงสยามได้นำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณาว่า ราชนาถวิถมาคม
 แห่งกรุงสยามได้สร้างเข็มขึ้นอย่างหนึ่ง มีรูปแตกต่างคือ เป็นรูปร่าง
 หมอบของวงสุทนต์นา ขอบเป็นลายกนก มีอักษรจารึกทางขอบขวาว่า
 “ราชนาถวิถมาคม” ทางขอบซ้ายว่า “แห่งกรุงสยาม” ทำด้วยเงิน
 มีขนาดคือ :-

- ก. วิถตามเส้นตั้ง แคยอต เข็มถึงที่สุดขอบด้านใต้ ๔๕ มิลลิเมตร
- ข. วิถตามเส้นผ่าศูนย์กลาง กว้าง ๓๐ มิลลิเมตร

ทั้งมีแพรแถบสีแดงชาดทำเป็นรูป ๔ เหลี่ยม กว้าง ๒๔ มิลลิเมตร
 ยาว ๔๕ มิลลิเมตร สำหรับติดต่อกับเข็ม สำหรับให้สมาชิกแต่ละสมาชิก
 ของราชนาถวิถมาคมใช้ติดต่อกัน ถูกัดตัดไม้ เป็นเครื่องประดับ เพื่อเป็น
 เครื่องหมายว่าผู้นั้น ๆ ได้เป็นสมาชิกฤๅสมาชิกของราชนาถวิถมาคม
 กรมการ ราชนาถวิถมาคม ขอพระราชทาน พระบรมเสนาภาพ เป็นเครื่อง
 คุ้มครองป้องกัน เพื่อมิให้ผู้อื่นได้เป็นสมาชิกฤๅสมาชิกของราชนาถ
 วิถมาคมใช้เข็มนี้ เป็นเครื่องประดับ เพื่อปลอมว่าตน เป็นสมาชิก ฤๅสมาชิก
 ของราชนาถวิถมาคมนี้ได้

หน้า ๓๗๕

พ.ศ. ๒๔๕๘

มาตรา ๖ ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใด สร้างเริ่มขึ้นขึ้นด้วยความประสงค์
อย่างใด ๆ โดยมีได้รับอนุญาตจาก กรรมการ ราชนาถวิธมาคม เปน
ลักษณะอักษร

มาตรา ๗ ถ้าผู้หนึ่งผู้ใด กระทำผิดต่อ พระราชบัญญัตินี้ ให้ตั้งโทษ
ผู้นั้น ฐานสร้าง ฤาประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ปลอม

มาตรา ๘ ให้เสนาบดีมรชากร เปนเจ้าหน้าที่รักษาพระราชบัญญัตินี้
พระราชบัญญัตินี้ตราไว้แต่วันที่ ๑ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
เปนวันที่ ๑๘๔๗ ในรัชกาลมัยยักนี้

(เล่ม ๓๒ วันที่ ๙ ธันวาคม หน้า ๓๗๘)

จำนำกหอสมุด

ประกาศว่าด้วยหน้าที่และอำนาจอุปราช

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้า ฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า
ใต้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตั้งตำแหน่งอุปราชภาคพายัพขึ้นภาค
หนึ่งแล้ว สมควร จะ วางกำหนด หน้าที่และอำนาจอุปราชไว้ ให้เป็น หลัก
ฐาน สำหรับปฏิบัติราชการ ส่นของพระเดชพระคุณสืบไป จึงทรงพระกรุณา
โปรดเกล้า ฯ ให้วางหน้าที่และอำนาจอุปราชไว้ดังต่อไปนี้

(๑) อุปราช เป็น ข้าราชการ ผู้ใหญ่ต่าง พระองค์ รับราชการ ต่าง
พระเนตร พระกรรณประจำอยู่ที่หัวเมือง มีอำนาจเหนือ ข้าราชการ ฝ่าย
พลเรือน ทุก ตำแหน่งบรรดา ประจำ รับราชการ อยู่ใน ภาค หนึ่ง แห่ง พระราช
อาณาจักร แต่มีหน้าที่บังคับบัญชาตรวจตราและนำราชการ ในส่วนราชการ
ให้เป็นไปตาม กระแสพระบรมราชโองการ แต่ พระราชกำหนดกฎหมาย
ทั้งคำพิพากษา ทำนุบำรุง พระราชอาณาจักร ภาคนั้น ให้เจริญดีขึ้น โดยใช้
กุศโลบาย อันเหมาะ แก่ท้องถิ่น และ ต้อง ด้วย พระบรมราโชบาย

(๒) อุปราช จะ ตั้งที่ ทำราชการ อยู่มณฑลหนึ่ง มณฑลใดใน ภาค นั้น
ก็ได้ แต่ให้มี ข้าราชการ ประจำทำราชการกับอุปราช ตามสมควรแก่ราชการ

(๓) การ ที่จะมีบังคับบัญชาราชการ แต่มีใบบอก รายงาน หรือ หรือ
ข้อราชการ มา ยัง เสนาบดีเจ้ากระทรวง ในกรุงเทพฯ ฯ นั้น ถ้าราชการถึงใด
ที่มีกฎ และ ข้อบังคับ วางไว้ชัดเจน เป็นระเบียบแล้ว ราชการมณฑลใดให้
สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ นั้น คงบังคับบัญชา แต่มีใบบอก ครวงมา ยัง เสนาบดี
เจ้ากระทรวง ใน กรุงเทพฯ ฯ ได้ตามเดิม แต่ถ้าเป็น ราชการ สำคัญหรือ

12/10/2566

หน้า ๓๗๗

พ.ศ. ๒๔๕๘

ราชการ ที่ยังไม่ได้นักฎหรือ ขอบรับวางไว้เป็นระเบียบแล้ว อย่าง ๑ การ
ขอตั้งแต่ง ถอดถอน นายข้าราชการชั้นต่งแล้ว นายข้าเถื่อนชั้นไปอย่าง ๑ การเสนขอ
ความคิดความชอบผู้สมควรจะได้ รับพระราชทานยศบรรดาศักดิ์ แต่เครื่อง
ราชอิสริยาภรณ์ อย่าง ๑ การ ทำงบประมาณ รายรับ รายจ่ายเงิน ประจำ
ของ มณฑล อย่าง ๑ สมุหเทศาภิบาลต้องได้ รับอนุมัติ ของอุปราช ก่อน
แล้ว จึงจะมีใบบอกเสนอ มายัง เสนาบดีเจ้ากระทรวง ใน กรุงเทพฯ ได้

ประกาศมา ณวันที่ ๑๓ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
ณวันที่ ๑๘๕๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๑๘ ธันวาคม หน้า ๓๗๓)

ประกาศเทียบยศและตำแหน่งการลงอาญา เจ้าพนักงานตำรวจภูธรกับเจ้าพนักงานกรมพดตะเวณ

ด้วยตามประกาศยกเด็กพระราชบัญญัติเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลทหารบก พระพุทธศักราช ๒๔๕๕ นั้น มีความว่า การฟ้องร้อง ลงโทษ ของ ตำรวจภูธร ซึ่งเดิมเคยชดใช้ใน ศาลทหารบก ยังเป็นการ ก้าว กายผิดกับ กรมพดตะเวณ ชยี้ จึง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ยก เด็ก พระราชบัญญัติเพิ่มเติม พระธรรมนูญ ศาลทหารบก ว่าด้วย ตำรวจภูธร พระพุทธศักราช ๒๔๕๕ นั้นเสีย ให้ตำรวจภูธรปฏิบัติการลงอาญาคนในบังคับ กรมตำรวจภูธร เช่นเดียวกับคนในบังคับ กรมพดตะเวณ ตามกฎว่าด้วย การ ลง อาญา ฐาน เดิมต่อนั้น สำหรับเจ้าพนักงาน กรมพดตะเวณ พระพุทธ ศักราช ๒๔๕๘ เปน บท ลงโทษ ตำรวจภูธร ตั้งแต่วันที่ ได้ ประกาศ เปน ต้นไป แต่ตาม ประกาศนั้นยังหาได้บังไว้ โดยชัด เจนไม่ ว่า ยศ และ ตำแหน่ง โศของ ตำรวจภูธร จะให้ ใช้เทียบ การ รับอาญา และลงอาญา กับ ยศ และ ตำแหน่ง โศของ กรมพดตะเวณไม่ จึง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรด กระหม่อม ให้ตำรวจภูธร เทียบ ยศ และตำแหน่ง ใน การ รับ อาญา และ ลง อาญา กับเจ้าพนักงาน กรมพดตะเวณ ดังนี้

(ก) เทียบ ชน ขิบติ กรมพดตะเวณ

๑ ขิบติ กรมตำรวจภูธร

(ข) เทียบ ชน ร้องขิบติ

๑ นายพดตำรวจตรี

(ค) เทียบ ชน ผู้บังคับการแถว

๑ ผู้บังคับกรมณฑล

๒ นายพันตำรวจเอก

(ข) เทียบชั้นผู้กำกับการแขวง

- ๑ ปลัดกอง
- ๒ นายพันตำรวจโท, ศรี,

(ง) เทียบชั้นตำรวจใหญ่

- ๑ ผู้บังคับกองเมือง
- ๒ นายร้อยตำรวจเอก

(จ) เทียบชั้นตำรวจดี

- นายร้อย ประจำกอง หรือผู้บังคับหมวด
- นายร้อยตำรวจโท, ศรี,

(ฉ) เทียบชั้นรองตำรวจ

- ๑ นายตํานตำรวจ

(ช) เทียบชั้นนายยาม

- ๑ นายสิบตำรวจ หรือผู้บังคับหมู่

(ซ) เทียบชั้นนักเรียนตำรวจ

- นักเรียนนายร้อยตำรวจตรี

(ฅ) เทียบชั้นพลตระเวน

- ๑ พลตำรวจตรี

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๗ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๕๕๘

เป็นวันที่ ๑๘๖๓ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

12/10/2566

(เดิม ๓๒ วันที่ ๒๖ ธันวาคม หน้า ๓๘๗)

ประกาศยกเว้นเงินค้ำนา จำนวน พ.ศ. ๒๔๕๗
ท้องที่อำเภอไชโย อำเภอโพทอง อำเภอวิเศษไชยชาญ
แขวงเมืองอ่างทอง ในมณฑลกรุงเก่า

ด้วยมีพระบรมราชโองการ ดำรัสเหนือเกล้าเห็นชอบพระ
กรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า เมื่อพระพุทธ
ศักราช ๒๔๕๗ การทำนาในท้องที่อำเภอไชโย อำเภอโพทอง
อำเภอวิเศษไชยชาญ แขวงเมืองอ่างทองในมณฑลกรุงเก่า เสียหาย
ไม่ได้ผลเมล็ดข้าว เพราะอุบัตเหตุ น้ำน้อยไม่พอหล่อเลี้ยงต้นข้าว ๆ
ที่มักดำเพาะ หว่านลงไว้ ในที่นาเหี่ยวแห้ง มานตายเสีย ไปเป็นอันมาก
เจ้าพนักงานสำรวจได้ความว่า นาที่เสียหายไม่ได้ผลนั้น คือ

ผู้ทำนา ๑๑๑๘ ราย ชื่อทำนาในเนื้อที่นา ๑๐,๕๑๔ ไร่ ๒ งาน ๒๕ วา
คิดเป็นเงินค่าอากร ๘,๔๑๑ บาท ๖๕ สตางค์ ทรงพระมหากรุณา
แก่ราษฎรที่ทำนาเหล่านี้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
ให้ยกเว้นเงินค้ำนาจำนวน พ.ศ. ๒๔๕๗ พระราชทาน เป็นการบำรุง
ในปีที่ไม่ได้ผลประโยชน์นั้น กระทรวงพระคลังมหาสมบัติได้จัดการยกเว้น
เงินค้ำนาให้แก่ผู้ทำนาตามรายชื่อ นั้น แล้ว

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๗ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
(ตงพระนาม) กิติยากรวรลักษณ์
เด่นาบดี กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

12/10/2566

(เล่ม ๓๒ วันที่ ๒๖ ธันวาคม หน้า ๔๐๐)

ประกาศเก็บเงินภาษีรถแต่เกวียนในเขตเทศบาล เมืองนครราชสีมา

มหาอำมาตย์โท พระยามหาอำมาตยาธิบดี ผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดี
กระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการได้เกล้าได้กระหม่อมให้ประกาศ
ทราบทั่วกันว่า นายพลโท พระยากำแพงสงครามสมุทรศาสตร์เจ้าเมือง
ราชการ มณฑลนครราชสีมา ได้มีใบบอกเข้ามาแจ้งกระทรวงมหาดไทยว่า
ในท้องที่ตำบลโพธิ์กลาง เมืองนครราชสีมาในท้องที่ตำบลนั้น เวลานี้
มียานพาหนะ เช่นรถ แต่เกวียน เดินคนพาสินค้าไปมาในเขตเทศบาล
เป็นอันมาก เป็นเหตุให้ถนนหนทางในเขตเทศบาลชำรุด เป็นอันคราย
ด้วยยานพาหนะเหล่านั้นอยู่เสมอ จำเป็นจำต้องจัดการซ่อมแซมให้ดีขึ้น
นายพลโท พระยากำแพงสงครามสมุทรศาสตร์เจ้าเมืองราชการ มณฑล
นครราชสีมา จึงได้ประชุมกรรมการเทศบาลปรึกษาหารือเห็นพร้อม
กันว่า สมควรที่จะเก็บเงินภาษีรถแต่เกวียน ซึ่งเดินไปมาในเขตเทศบาล
ไว้ใช้จ่ายบำรุงการเทศบาล และได้ตกลงอัตราที่จะเก็บดังนี้ คือ

- ๑) รถม้าคู่สำหรับคนโดยสาร หรือบรรทุกของ เก็บคันละ ๑๐ บาท
ต่อปี
- ๒) รถม้าเดี่ยว สำหรับคนโดยสารหรือบรรทุกของ เก็บคันละ ๘ บาท
ต่อปี

12/10/2566

หน้า ๓๘๓

พ. ศ. ๒๕๕๘

๓) เกวียน เกือบเต็มตะ ๒ บาท ค่ำปี แด่กระทรวงมหาดไทย
ได้นำความขึ้น กราบ บังคมทูล ทรง กราบฝ่าฝัดของชุดีพระบาท แด้ว ทรงพระ
กรุณา โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ประกาศ
เก็บเงิน ภาษีรถ แด่ เกวียน ตาม อัตราที่ได้ กัด้าว มา แด้วใน ประกาศนี้ เพื่อไว้
ใช้จ่ายสำหรับบำรุง การศุขาภิบาล เมืองนครราชสีมา ตั้ง แต่ บัดนี้สืบไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๗ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๕๕๘

(ลงนาม) มหาอำมาตย์โท พระยามหาอำมาตยาธิบดี
ผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดี

(เล่ม ๓๒ วันที่ ๒๖ ธันวาคม หน้า ๔๐๑)

ประกาศตั้งเสนาบดีเส้าราชการผู้ใหญ่

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ตั้งว่า ตำแหน่งเสนาบดี
กระทรวงมหาดไทยว่างอยู่ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มหาอำมาตย์โท
พระยามหาอำมาตยาธิบดี เป็นผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดีอยู่นั้น

บัดนี้ทรงพระราชดำริเห็นว่า มหาเสวกโท เจ้าพระยาสุรสีห์ วิเศษสุศักดิ์
อุปราชมณฑลภาคพายัพ ได้รับราชการฉลองพระเดชพระคุณดำรงอยู่ใน
ในตำแหน่งเส้าราชการผู้ใหญ่ชั้นสูง และมีคุณวุฒิสามารถรับราชการ
ฉลองพระเดชพระคุณ มาเป็นที่เรียบร้อย สมควรที่จะเป็นเสนาบดี
กระทรวงมหาดไทยได้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มหาเสวกโท
เจ้าพระยาสุรสีห์ วิเศษสุศักดิ์ เป็นเสนาบดีกระทรวงมหาดไทยตั้งแต่วันที่
เป็นต้นไป

ตั้ง มหาอำมาตย์โท พระยามหาอำมาตยาธิบดี นั้น ทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ให้ไปเป็นอุปราชมณฑลภาคตะวันตก แต่เป็นสมุหเทศาภิบาล
มณฑลนครไชยศรีด้วย ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มหาเสวกโท
เจ้าพระยาสุรสีห์ วิเศษสุศักดิ์ สมุหเทศาภิบาลมณฑลนครไชยศรี มาเป็น
ผู้ช่วยเสนาบดีกระทรวงวัง

ตำแหน่งอุปราชมณฑลภาคพายัพ แต่สมุหเทศาภิบาลมณฑลพายัพ ซึ่ง
ว่างอยู่นั้น ทรงพระราชดำริเห็นว่า นายพลโท หม่อมเจ้าบวรเดช
ราชองค์รักษ์พิเศษ ผู้ช่วยเสนาบดีกระทรวงกระต๊อใหม่ จะเรการบั้นใหญ่
ทหารบก ^{12/1} และผู้รั้งผู้บังคับการโรงเรียนบั้นใหญ่ สมควรที่จะเป็น
ตำแหน่งทั้ง ๒ ซึ่งว่างอยู่นั้นได้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้

หน้า ๓๘๕

พ.ศ. ๒๕๕๘

นายพลโท หม่อมเจ้าบรมวงศ์เธอไปเป็นอุปราชมนตรีทางด้านพายัพ แดงมุนท์เทศา
ภิบาลมนตรีทางด้านพายัพ รับราชการสนองพระเดชพระคุณ ดั้งไป

พระบรมราชโองการดำรัสตั้ง วันที่ ๑ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๕๕๘
เป็นวันที่ ๑๘๗๘ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

(เล่ม ๓๒ วันที่ ๑ มกราคม หน้า ๒๕๑๙)

ประกาศเพิ่มเติมเครื่องหมายนามสกุลสำหรับราชตระกูล

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ว่า ได้ทรงคำนึงถึงนามสกุล
 อื่นได้ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นาม พระราชทาน แก่ผู้สืบต่อจาก
 ราชตระกูลลงมาโดยสายต่าง ๆ นั้น ครั้นเมื่อต้องกาลนานไปหลายชั่วอายุ
 ก็จะไป ประปน กับ นามสกุลสามัญ จนจะทราบไม่ได้ว่า นามสกุลไหน
 สำหรับราชตระกูล เพราะไม่มีเครื่องหมายเป็นที่สังเกต ทรงพระราช
 ดำริห์เพื่อจะดำรงนามสกุลสำหรับราชตระกูลให้ ยืนยงอยู่ชั่วกาลปาวสาน จึง
 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกัน ว่า บรรดา
 นามสกุลซึ่งได้ทรง ให้นาม พระราชทาน แก่ผู้สืบสาย ราชตระกูล ทั้ง ปวง นั้น
 ให้มีคำว่า “ ฤๅนครุงเทพ ” เพิ่มท้ายนามสกุลนั้น ๆ เพื่อให้เป็นเครื่องหมาย
 หมายว่า นาม สกุล นั้น เป็น นามสกุล สำหรับราชตระกูล เช่น นามสกุล
 “ มาตากลุ ” ซึ่งได้ โปรดเกล้าฯ ให้นามพระราชทาน แก่ผู้สืบสาย จาก
 สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ามหามาดา กรมพระยาบำราบปรปักษ์นั้น
 ให้เติมคำ “ ฤๅนครุงเทพ ” ลงข้างท้ายดังนี้ “ มาตากลุ ฤๅนครุงเทพ ”
 แด่นามสกุล “ พงษ์บุญ ” ซึ่งโปรดเกล้าฯ ให้นามพระราชทานแก่เจ้าวง โท
 พระยาประสิทธิ์ศรีภักกร หม่อมหัตถวงเพือก ให้เติมคำ “ ฤๅนครุงเทพ ”
 ลงข้างท้ายคือ “ พงษ์บุญ ฤๅนครุงเทพ ” ดังนี้เป็นตัวอย่าง รวมความว่า
 นามสกุลใดที่มีคำ “ ฤๅนครุงเทพ ” ข้างท้ายให้พึงเข้าใจว่า นามสกุลนั้น
 เป็น นามสกุล สำหรับ ราชตระกูล เพราะฉะนั้น ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดเติมได้
 เป็นผู้สืบสาย ราชตระกูลใช้คำ “ ฤๅนครุงเทพ ” เป็น นาม สกุล ฤๅ ต่อ
 ท้าย นามสกุล ของตน แม้แต่ผู้ที่ได้รับ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต

พิเศษให้ ถ้อย นามสกุล สำหรับ ราช ตระกูลได้ เช่นพวก บุตร นายเจริญ ซึ่ง เป็น บุตร บุญธรรม ของ เจ้าพระยาอภัยราชามหาโยคีธรรมวร มีได้เป็น ผู้สืบสาย จาก ราชตระกูล แต่ เจ้าพระยาอภัยราชามหาโยคีธรรมวร ขอ พระ ราชทานพระบรมราชานุญาตให้ ถ้อย นามสกุล “ สุกข์สิน ” ได้ แต่ได้ ไปรดเกล้า ฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตแล้วนั้น ก็ให้คงใช้แต่ว่า “ สุกข์สิน ” เป็น นามสกุล ตาม พระบรมราชานุญาต แต่จะเติม คำ “ นครเทพ ” ลงด้วยไม่ได้เป็น อันขาด

นามสกุลสำหรับราชตระกูลที่ได้ ไปรดเกล้า ไปรดกระหม่อม รชนาน พระราชทานแล้ว คือ

เจษฎางกูร	นครเทพ
นรินทร์างกูร	นครเทพ
เทพหัตถิน	นครเทพ
มนตรีกูร	นครเทพ
อิศรางกูร	นครเทพ
อินทรางกูร	นครเทพ
สุริยกูร	นครเทพ
พงษ์บุญ	นครเทพ
ฉัตรกูร	นครเทพ
คารวากร	นครเทพ
ดวงจักร	นครเทพ

ตุ๊กตั้น	ฉนกรุงเทพ
ฮาวรณักุด	ฉนกรุงเทพ
มาดากุด	ฉนกรุงเทพ
กุดวียไม้	ฉนกรุงเทพ
เตชาคีวงศ์	ฉนกรุงเทพ
พนมวัน	ฉนกรุงเทพ
กฤษร	ฉนกรุงเทพ
ทนกร	ฉนกรุงเทพ
วธิ์วงศ์	ฉนกรุงเทพ
ชุมแตง	ฉนกรุงเทพ
ฉนทวงศ์	ฉนกรุงเทพ
นิตร์ฉน	ฉนกรุงเทพ
ฉรฉนวงศ์	ฉนกรุงเทพ
กบิตถา	ฉนกรุงเทพ
ปราโมช	ฉนกรุงเทพ
ศิรฉนวงศ์	ฉนกรุงเทพ
คเนจร	ฉนกรุงเทพ
ฉดาฉนฉน	ฉนกรุงเทพ
ชุมฉน	ฉนกรุงเทพ
ฉนบรฉน	ฉนกรุงเทพ

ตั้งหา	ณกรุงเทพฯ
จักรพันธ์	ณกรุงเทพฯ
ภาณุพันธ์	ณกรุงเทพฯ
จิตรพงศ์	ณกรุงเทพฯ
นพวงศ์	ณกรุงเทพฯ
สุประติษฐ	ณกรุงเทพฯ
กฤตการ	ณกรุงเทพฯ
ศุขสวัสดิ์	ณกรุงเทพฯ
ทิววงศ์	ณกรุงเทพฯ
ทองใหญ่	ณกรุงเทพฯ
เกษมรัตน์	ณกรุงเทพฯ
กมลาคัน	ณกรุงเทพฯ
เกษมศรี	ณกรุงเทพฯ
ศรีขวัญ	ณกรุงเทพฯ
ทองแถม	ณกรุงเทพฯ
ชุมพต	ณกรุงเทพฯ
เทวะกฤ	ณกรุงเทพฯ
สวัสดิ์กฤ	ณกรุงเทพฯ
จันทร์ทิต	ณกรุงเทพฯ
ชัชวังกูร	ณกรุงเทพฯ
อรุณวรรณ	ณกรุงเทพฯ
ติศกฤ	ณกรุงเทพฯ
ไศกลางค์	ณกรุงเทพฯ

ไดโนกุด	ณกรุงเทพ
วัฒนวงศ์	ณกรุงเทพ
สวัสดิวัฒน์	ณกรุงเทพ
ไชยันต์	ณกรุงเทพ
อดิษฐ์	ณกรุงเทพ
ตั้งชัชชาติ	ณกรุงเทพ
บัทม์สิงห์	ณกรุงเทพ
อิศรเสนา	ณกรุงเทพ
พยัคฆเสนา	ณกรุงเทพ
สหาอุษ	ณกรุงเทพ
รัชนิกร	ณกรุงเทพ
รองทรง	ณกรุงเทพ
อิศรศักดิ์	ณกรุงเทพ
กำภ	ณกรุงเทพ
นันทศักดิ์	ณกรุงเทพ
อรวรัตน์	ณกรุงเทพ
นอรัตน์	ณกรุงเทพ
ปาดกระวงศ์	ณกรุงเทพ
เส็นวงศ์	ณกรุงเทพ
นรินทร์กุด	ณกรุงเทพ

ประกาศมาณวันที่ ๑ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๕๕๘
 เป็นวันที่ ๑๘๗๘ ในรัชกาลปัตยบันนี้
 12/10/2566
 (เต็ม ๓๒ วันที่ ๑ มกราคม หน้า ๒๓๒๑)

ประกาศกระทรวงวัง

ด้วยมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เลื่อน มหาเสวกโท เจ้าพระยาสุรศักดิ์วิสิษฐศักดิ์ เป็นมหาเสวกเอก แต่ให้มหาอำมาตย์โท พระยามหาอำมาตยาธิบดี แต่งเครื่อง ยศ กรมวัง ชั้น มหาเสวกโท แต่บัดนี้เป็นต้นไป

กระทรวงวัง

ประกาศมาณวันที่ ๑ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๕๕๘

(ลงนาม) เจ้าพระยาธรรมราชาธิบดี

มหาเสวกเอก เสนาบดีกระทรวงวัง

(เล่ม ๓๒ วันที่ ๑ มกราคม หน้า ๒๓๓๒๖)

พระราชบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติม

พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระมกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเห็นชอบเกล้าฯ ตั้งว่า

ตาม ความใน มาตรา ๘ แห่ง พระราชบัญญัติวิธีการ งบประมาณ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ ว่า ถ้ากระทรวงใด จะ ต้องจ่าย เงิน เพิ่มเติม นอก งบประมาณ ที่ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต แล้ว แต่ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้ตั้งจ่าย เพิ่มเติมได้ แต่ไม่มีเงิน ใน กระทรวง นั้น หรือ กระทรวง อื่น ที่ จะ โอน มาตั้งจ่ายได้ ไซ้ ให้ตรา พระบรมราชานุญาต เป็น พระราชบัญญัติพิเศษ กำหนด งบประมาณ เพิ่มเติม ประจำปี นั้น

แต่ตาม พระราชบัญญัติ งบประมาณ ประจำปี พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ มาตรา ๒ กำหนดให้ตั้งเงิน รายจ่าย ๖๙,๙๙๑,๖๐๔ บาทนั้น ต่อมา ใน กลาง ปี นี้ ได้ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดการ ซ่อมคลอง รังสิต แต่ ปรตน้ำที่ มีอยู่แล้ว แต่ได้ทรุด ไทรมลงไป กับที่ยังสร้างค้างอยู่ให้ ดำเนินรีบรุดขึ้น เพื่อเพิ่มประโยชน์แก่อาณาประชาราษฎร์ ซึ่งได้เอาไครย สัจจรใน คลอง นั้น ๆ ให้ ยิ่งขึ้น จึง พระราชทาน พระบรมราชานุญาตให้ ตราพระราชบัญญัติ ตั้งต่อไป

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติงบประมาณ เพิ่มเติม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘”

มาตรา ๒ ให้ตั้งจ่ายเงิน เพิ่มเติมตั้งต่อไป การ ซ่อมคลอง ต่าง ๆ เงิน ๒๘๐,๒๐๐ บาท

12/10/2566

หน้า ๓๙๓

พ.ศ. ๒๕๕๘

มาตรา ๓ ให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ มีหน้าที่รักษา
ราชการให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัตินี้

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๕ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๕๕๘

แรมวันที่ ๑๘๗๑ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๒ มกราคม หน้า ๔๐๓)

เจ้าพนักงานหอสมุด

กฎเสนาบดี กระทรวงเกษตรธิการ

พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

ว่าด้วยการ ออกใบแทนใบนำ หรือใบไต่สวน ตาม พระราชบัญญัติ ออกโฉนดที่ดิน มาตรา ๒๓ อนุญาตให้ โอน ใบนำหรือใบไต่สวนแก่กันได้ แต่ วิธีการออกใบแทน ยัง หาได้กำหนด ว่าควร จะ ทำ อย่างไรไม่ จึงให้ข้อ บังคับนี้ไว้ ให้เจ้าพนักงาน ออกโฉนด แด่ กรมการ ตำแหน่งนา ปฏิบัติ ดังนี้

(๑) ใบนำหรือใบไต่สวน กี่ ตี ใบกรอก นามบริษัท ชุคคอง กูมา ตยาม ซึ่งได้มอบอยู่ใน กระทรวงเกษตรธิการ แล้ว กี่ ตี ถ้าเป็น ชันทราย สูญหาย อย่างไร ๆ ผู้ถือมาขอรับใบแทน แล้ว ให้เจ้า พนักงาน กระ ทำตามวิธีว่า ด้วยการ ออกใบแทน โฉนดใน กฎเสนาบดีกระทรวง เกษตรธิการ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ นั้น

(๒) ถ้าขาด ตั้งให้ ออกโฉนดแก่ผู้ใด ปรากฏ ว่าที่ดิน แปลงนั้นมีใบนำ ใบไต่สวน หรือใบกรอก นามบริษัท ชุคคอง แล้วยแต่เรียกคืนไม่ได้ ก็ให้ ประกาศ ยกเลิก ฉบับเดิม นั้น เสีย เป็น อันใช้ ไม่ได้ต่อไป

(๓) ค่าธรรมเนียมชั้นออกใบแทน นี้ ให้เรียกค่าใบแทนฉบับละ ๑ บาท ค่ากระดาษ ฉบับละ ๑๒ สตางค์ ค่าเขียน ฉบับละ ๒๕ สตางค์

กฎให้ ไว้แต่ ณวันที่ ๒๘ เดือนธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

(ลงพระนาม) รัช

เสนาบดีกระทรวงเกษตรธิการ

12/10/2566

(เล่ม ๓๒ วันที่ ๒ มกราคม หน้า ๔๐๕)

กฎการจดทะเบียนคนเกิดคนตายหัวเมือง

มหาอำมาตย์โท พระยามหาอำมาตยาธิบดี ผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดี
 กระทรวงมหาดไทย รับ พระบรมราชโองการได้เกล้าฯ ดำรัสเห็นชอบเกล้าฯ
 ตั้งว่า ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติการ
 ทำบัญชีคนใน พระราชอาณาจักรขึ้น เมื่อ พุทธศักราช ๒๔๕๒ นั้น บัดนี้
 การปกครองท้องที่จัดได้เป็น หลักฐานมั่นคงแล้ว ทรงพระราชดำริห์
 เห็นว่า ถึงเวลา จะจดทะเบียน คนเกิด คนตาย ตาม หัวเมืองทั่ว ทั้งพระราช
 ราชอาณาจักรได้ จึง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้ง กฎเสนาบดี ทำการ
 จดทะเบียน คนเกิด คนตาย ซึ่ง พระราชทาน อำนาจไว้ตาม ความใน
 มาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติ ทำบัญชีคนในพระราชอาณาจักร มีข้อความ
 ต่อไปนี้ คือ

หมวดที่ ๑

ว่าด้วยการใช้กฎ

- ข้อ ๑ กฎนี้ให้เรียกว่า กฎการจดทะเบียน คนเกิด คนตาย หัวเมือง
 พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
- ข้อ ๒ ให้ ใช้กฎนี้ในหัวเมืองทุกมณฑล นอกจากจังหวัดกรุงเทพฯ
 ตั้งแต่วันที่ ๑๕ เมษายน พระพุทธศักราช ๑๙๕๘ เป็นต้นไป

หมวดที่ ๒

ว่าด้วย การ แจงความ แฉงตะเบียน คนเกิด คนตาย

ข้อ ๓ ถ้ามี คนเกิด เป็น น้าทึ ของ บิตามารดา หรือ เจาของ บ้าน จะ ต้อง แจงความ คอถำนน ผู้ ปกครอง ทอง ที่ คำบถ ซึงคน อยู่ นั้น ให้ทราบ ภายใน ๑๕ วัน นับ ค่ำวันเกิด

ข้อ ๔ ถ้ามี คนตาย เป็น น้าทึ ของ บิตามารดา หรือ เจาของ บ้าน จะ ต้อง แจงความ คอถำนน ผู้ ปกครอง ทอง ที่ คำบถ ซึงคน อยู่ นั้น ให้ทราบ ภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับ ค่ำแต่ เวลาตาย

ข้อ ๕ สถานที่ ค่ำง ๆ คังเช่น วัด สุเหวำ โรงพยามาด โรงเรียน โรงทหาร สถานที่ ค่ำวอจกรูร สถานที่ รกไฟ ที่ ทำการ ไปรตัญญู โทรถ เวียนจำ หรือ ที่ ทำการ ค่ำง ๆ ของ รัฐบาต เมื่อ มี คนเกิด หรือ คนตาย เป็น น้าทึ ของ หอหน้า ผู้ ควบคุม คน แดปกครอง สถานที่ เหล่า นั้น จะ ต้อง แจงความ คอถำนน ผู้ ปกครอง ทองที่ ซึง คังสถานที่ เหล่า นั้น ภายใน กำหนด เวลา ที่ กถำว มา แฉงใน ข้อ ๓ และ ข้อ ๔

ข้อ ๖ ผู้ มี น้าทึ เป็น ผู้ แจงความ คนเกิด แดคนตาย นั้น ถ้า มี เหตุ จำเปน จะ ไป แจงความ ด้วย ตนเอง ไม่ได้ จะ ให้ ผู้ ไค ไป แจงความ แทนก็ได้

ข้อ ๗ เมื่อ ถำนน ไค รับ แจงความ ว่า มี คนเกิด คนตาย ให้ จด ค่ำ แจงความ นั้น ลงตะเบียน แด ออกใบ ค่ำมือ ให้ แก่ ผู้ ที่ มา แจงความ นั้น รับไป ถือใจ เป็น หลกฐำน

12/10/2566

ข้อ ๘ เมื่อกำหนด รับแจ้งความ คนเกิด หรือ คนตาย แต่ออกไปคุ้มครอง ให้แก่ผู้ที่มาแจ้งความแล้ว ต้อง แกะไข บัญชี ดำเนินคดี ซึ่งตนรักษา ใจ ให้ถูกต้องทันที แต่ นำบัญชี ดำเนินคดี ไป รายงาน ต่อกรรมการ อำเภอให้ทราบ ในเวลาที่ไป ประชุม ยืนยัน ว่า การชำระ รวมเวลา รายงาน คนเกิด คนตาย จน ถึงกรรมการ ชำระไม่เกิน หนึ่ง เดือน นับแต่วันเกิด หรือตาย ให้ กรรมการ ชำระ แกะไข บัญชี ดำเนินคดี ดำเนินคดี ว่าการ ชำระให้ตรงกัน แล้วให้ คืนบัญชี ดำเนินคดี ฉบับที่ กำหนด รักษา นั้น กลับไปไว้ ยี่สิบสาม ตามเดิม

ข้อ ๙ ถ้ามี คนตาย ลงในระหว่าง เดินทาง เช่น ตายในป่า หรือ ในทุ่งเปลี่ยว ให้ เป็น นาค ของ ผู้ที่ ไป กับ คนตาย หรือ ผู้ที่ พบศพ คนตาย นั้น แจ้งความ ต่อกำหนด ผู้ปกครอง ท้องที่ ซึ่ง มี คนตาย นั้น ภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับ ตั้งแต่ เวลาตาย หรือ เวลาที่พบศพ แต่ให้ กำหนด จัดการ ตาม ความ ที่ ว่าไว้ ใน ข้อ ๗

ข้อ ๑๐ ถ้ามี คน ต่างตำบล มาตายลงใน ท้อง ที่ของกำหนด นายตำบลใด ซึ่ง ผู้ตายมี ใ้มี ชื่อ ในบัญชี ดำเนินคดี ของ ตำบล นั้นใช้ ถ้าสามารถ จะ ทราบได้ ให้ กำหนด จัดซื้อ แลที่ อยู่ ชื่อบิดา มารดา หรือ บุตรภรรยา หรือ ดำเนินคดี ของ ผู้ตายไว้ ให้ ได้ ความ ชัดเจน ขึ้นต่อกรรมการ อำเภอในเวลาที่ ประชุมคณะ ที่ ว่าการ ชำระ ภายใน ไม่เกิน หนึ่ง เดือน นับ ตั้งแต่ วันทราบเหตุ ถ้าเป็น คนใน อำเภอ เดียว กัน ให้ แกะไข บัญชี ดำเนินคดี ซึ่งรักษา ใจ คณะ ที่ ว่าการ ชำระ แต่แจ้งความ ให้กำหนด ผู้ปกครอง ท้อง ที่ตำบล ซึ่ง ผู้ตาย อยู่ ใน ท้อง ที่ตำบลนั้น แกะไข บัญชี ดำเนินคดี ให้ตรงกัน ด้วย ถ้าเป็น

คน มาจากอำเภออื่น ให้กรรมการ อำเภอ แจ้งความไปยัง กรรมการ อำเภอ
ท้องที่ ๆ ผู้ตาย อยู่ นั้นให้ทราบ ให้หนังสือ แจ้งความได้ ออก จากที่
ว่าการ อำเภอ ภายใน ๓ วัน นับแต่ วันที่ได้ทราบ จาก กำนัน

ข้อ ๑๑ การ รับ แจ้งความคนตาย นั้น เมื่อ กำนัน มีเหตุ ควรตั้งโดยว่า
ชากร ที่ตาย นั้น เป็น โรคร้าย อาจ จะติด ต่อคน ได้ กัด หรือ จะ ตาย
โดย สาธารณภัย ให้ กำนัน รายงาน ต่อเจ้าพนักงาน ผู้ มีหน้าที่ ตาม ที่ว่า
ไว้ ใน พระราชบัญญัติ ระวัง โรคระบาด หรือ พระราชบัญญัติ ลักษณะ
บการขอ ท้องที่ หรือ พระราชบัญญัติ สัตว์ พืช กัด ตาม ชนิด เหตุ ที่
ตั้ง เสีย นั้น แต่ให้ ทราบ ออกไป ค่ำมือ ใจ ก่อน จนกว่า จะ ได้รับ อนุญาต
จาก ผู้ มีอำนาจ เห็น อิง จึง ออกไป ค่ำมือ ให้

ข้อ ๑๒ เมื่อ กำนัน ดำบล ได้ ได้ทราบ ว่า มีเหตุ ที่ กระทำให้ จำนวน
คน เกิด กัด คนตาย กัด คัดตาด เค็ดอน ดังเช่น ว่ามี คนเกิด หรือ ตาย ไม่มี
ผู้ แจ้งความ ให้ทราบ เป็น คน เป็น หน้า ที่ ของ กำนัน ผู้ ทราบ เหตุ นั้น
จะ ต้อง ร้อง ส่วน ให้ ได้ ความ แน่นนอน แล้ว แก่ ภาณูซึ่ง ดำเนิน โครวั ที่ ยัง
บกพร่อง อยู่ นั้น ให้ บริบูรณ์ แล้ว รายงาน ให้ กรรมการ อำเภอ ทราบ ภายใน
เวลา ไม่เกิน ๑ เดือน

ข้อ ๑๓ เมื่อ กรรมการ อำเภอ ได้ แล จำนวน คน เกิด คน ตาย ใน ภาณูซึ่ง
ดำเนิน โครวั จนกระทั่ง ว่าการ อำเภอ ถูกต้อง แล้ว ให้ คัด รายงาน คนเกิด คนตาย
ลงใน ทะเบียน แล้ว ให้ รวม จำนวน คนเกิด คนตาย ลง ใน รายงาน นำไป
ยื่น ต่อผู้ว่าราชการ เมือง ใน เวลา ที่ ไป ประชุม ประจำ เดือน ณ ศาลากลาง
เมือง ทุก เดือน แต่ ถ้าการ ประชุม กรรมการ อำเภอ ได้ เลื่อน ไป ซ้ำกว่า
วันที่ ๕ และ ๒๕๖๖ ไม่ควร ให้การ ตั้ง รายงาน จำนวน คนเกิด คนตาย นี้
ถึง เมือง ซ้ำกว่า วันที่ ๕ ของ เดือน ใหม่

ข้อ ๑๔ เมื่อผู้ว่าราชการเมืองได้รับรายงานจำนวนคนเกิดคนตายในเมืองนั้นพร้อมแล้วให้รวมยอดลงในรายงานส่งศาลาวิบูลมณฑลให้รายงานได้ชอกจากเมืองก่อนวันที่ ๑๐ ของเดือนที่ได้รับรายงานบอกจำนวนคนเกิดคนตายจากกรมการอำเภอทุกเดือนให้ตั้งมุขเทศาภิบาลทำรายงานแยกเป็นรายเมืองส่งกระทรวงมหาดไทย

หมวดที่ ๓

ว่าด้วยโทษผู้กระทำผิด

ข้อ ๑๕ ผู้หน้าที่ต้องแจ้งความต่อกำนัน เมื่อมีคนเกิดหรือคนตายเกิด ถ้าไม่ได้แจ้งความตามที่ว่าไว้ในข้อ ๓ ข้อ ๔ ข้อ ๕ แต่ข้อ ๙ แห่งกฎนี้ ผู้นั้นมีความผิดชนิดโทษปรับเงินไม่เกินกว่า ๑๒ บาท ถ้าผู้ใดเจตนาจะซ่อนเร้นความเกิด ความตาย ไม่แจ้งความต่อกำนัน นายกำนันผู้นั้นมีความผิดตามประมวลอาญามาตรา ๑๙๗

หมวดที่ ๔

ว่าด้วยการรางวัล

ข้อ ๑๖ ถ้าผู้ใดนำความมาแจ้งต่อเจ้าพนักงานว่า ผู้ใดผู้หนึ่งไม่แจ้งความคนเกิดคนตายด้วยประการใด ๆ ก็ดี เมื่อกรมการอำเภอได้เปรียบเทียบให้ปรับผู้กระทำผิด หรือศาลได้พิจารณาคดีนั้นถึงที่สุดว่ามีความผิดตามความในข้อ ๑๖ แห่งกฎนี้แล้วให้ผู้ว่าราชการเมืองจ่ายเงินรางวัลให้แก่ผู้นำความมาแจ้งนั้นรายละ ๔ บาท

กฎให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

(ลงนาม) มหาอำมาตย์โท พระยามหาอำมาตยาธิบดี

12/10/2566

ผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดี

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๒ มกราคม หน้า ๔๐๖)

ประกาศแก้ไขพระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาล
หัวเมือง ร.ศ. ๑๒๗

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้า ฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า
เมื่อ พระพุทธศักราช ๒๔๕๑ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระ
ราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาลตามหัวเมือง ร.ศ. ๑๒๗ ในพระราชบัญญัติ
นั้น มีวิธีจัดการสุขาภิบาลเป็น ๒ อย่าง คือ สุขาภิบาลสำหรับเมือง อย่าง ๑
สุขาภิบาลสำหรับตำบลอย่าง ๑ และ การสุขาภิบาล ทั้ง ๒ อย่าง นั้นก็ได้ทรง
พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้จัดตั้งได้เป็น
หลักฐานหลายแห่งแล้ว แต่การที่พึงจะจัดได้ตาม พระราชบัญญัตินั้น มีที่
ราษฎรซึ่งตั้งบ้านเรือน อยู่ในที่ ประชุมชนจำพวกเดียว ได้รับประโยชน์
ในการสุขาภิบาล บัดนี้ ทรงพระราชมดำรัสให้เห็นว่า ควรขยาย การสุขาภิบาล
ทำนอง คล้ายคลึงกันออกไปตามท้องที่หัวเมืองเท่าที่จะจัดได้ เพื่อให้ราษฎร
ในท้องที่เหล่านั้นได้รับประโยชน์ บางตามสมควร อีกประการ หนึ่งหน้าที่
และอำนาจ ของกรรมการ ที่ได้วางไว้ใน พระราชบัญญัติ นั้น ยังไม่สะดวกแก่
การทำงานอยู่บ้าง สมควรที่จะแก้ไขข้อความบางมาตรา เพื่อให้เป็นการสะดวก
และเรียบร้อยในทาง ที่จะจัดการสุขาภิบาลสืบไป จึง ทรงพระกรุณา
โปรดเกล้า ฯ ให้แก่ พระราชบัญญัติ จัดการสุขาภิบาล ตามหัวเมืองบางมาตรา
ดังต่อไปนี้

ในหมวดที่ ๒ เฉพาะมาตรา ๕ ให้แก้ไขและใช้มาตราคือต่อไปนี้แทน
“มาตรา ๕ วิธีจัดการสุขาภิบาลให้มีเป็น ๒ อย่าง คือ สุขาภิบาล
เมือง อย่าง ๑ สุขาภิบาลท้องที่ อย่าง ๑”

ให้ยกเลิกพระราชมาตรา ๑๒ ในหมวดที่ ๓ และยกเลิกหมวดที่ ๔ ทั้งหมวด ให้ใช้มาตรา และหมวด ต่อไปนี้แทน

มาตรา ๑๒ กรรมการ สำหรับศุขาภิบาล ท้องที่นั้น ให้นายอำเภอ เจ้าของท้องที่เป็นประธานกรรมการ โดยตำแหน่ง ๑ และให้แพทย์ศุขาภิบาล ๑ กับปลัดอำเภอ และกำนันในเขตฯ ท้องที่ศุขาภิบาล นั้น เป็น กรรมการ

การประชุมกรรมการปลุกเสกหรือจัดการศุขาภิบาลของท้องที่นั้น ถ้ามี ผู้เป็น ประธานกรรมการ ๑ และมีกรรมการกว่ากึ่งจำนวนกรรมการ ทั้งหมด แล้วจึงให้ นับว่าเป็น คณะกรรมการ ทำการได้ตาม พระราชบัญญัตินี้

หมวดที่ ๔

ว่าด้วยหน้าที่และอำนาจกรรมการ

มาตรา ๑๓ ศุขาภิบาล ท้องที่ที่มีหน้าที่รักษาความสะอาดทุก อย่างในเขตฯ ท้องที่ศุขาภิบาล อย่าง ๑ จัดการบ่อน้ำ โรค โภช ไข้เจ็บ ของ ประชาชน ใน ท้องที่ศุขาภิบาล อย่าง ๑ จดทะเบียน คนเกิดคนตาย แต่ทำวารทะเบียน ทั้งปวงในท้องที่ศุขาภิบาล นั้น อย่าง ๑

มาตรา ๑๔ ถ้ากรรมการศุขาภิบาลเมือง หรือศุขาภิบาล ท้องที่เห็นว่า บ้านใด มีสิ่ง ได้โคจรก หรือสิ่ง ซึ่งจะพาให้เกิดโรค โภช ไข้เจ็บ ดังเช่น ว่า มีขยะมูลฝอย น้ำครำ เว้นชำระ ได้คนโรงเรือน ที่เสียงดังรบกวน หมักหมมได้โคจรก หรือบ้านใด มีคอกไม่มี ฝาอากาศ แดแสงสว่างเพียงพอ หรือข้าราชการ มีคนอยู่แน่นเกิน กว่าสมควร เหล่านี้ เป็นต้น ให้กรรมการ มีอำนาจออกคำสั่ง เป็น ตายดกษณออกขร กำหนดเวลา บังคับให้เจ้าบ้าน จัดการ กระทำ ให้สะอาดและเรียบร้อย ตาม ที่กรรมการ เห็นสมควร ถ้าเจ้าบ้าน ไม่ทำ ตามคำสั่ง ของกรรมการ มี ความผิด ต้องระวางโทษ ตามกฎหมาย ดกษณอาญา มาตรา ๓๓๔ ข ๒

พ. ศ. ๒๔๕๘

หน้า ๔๐๒

มาตรา ๑๕ ให้กรรมการสุขาภิบาลเมือง และ กรรมการสุขาภิบาลท้องถิ่น
ปลุกษาหารือกัน ทำงบประมาณ รายรับ รายจ่ายเงิน ประจำปี ทุก ๆ ปี ยื่น คือ
ผู้ว่าราชการเมือง เพื่อนำเสนอสंसุมหเทศาภิบาล เมืองสมุหเทศาภิบาล
ได้รับพระราชทาน พระบรมราชานุญาต แล้ว จึงให้ป็นไขได้

ประกาศมาณวันที่ ๒๗ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
เป็นวันที่ ๑๘๗๓ ในรัชกาลปัตยุมันนี้

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๙ มกราคม หน้า ๔๑๒)

ประกาศพระราชทานนามพระตำหนัก
ที่พระราชวังสนามจันทร์ เมืองนครปฐม

ด้วย พระตำหนักองค์หนึ่ง ที่พระราชวังสนามจันทร์ เมืองนครปฐม ตามที่โปรดเกล้าฯ ให้เรียกว่าพระตำหนักเหมดมานั้น บัดนี้ได้ โปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาขึ้นใหม่แล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามว่า พระตำหนักชาติมงคลอาสน์ ตั้งแต่นั้นไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๗ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
เป็นวันที่ ๑๘๘๔ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๗ มกราคม หน้า ๔๑๕)

ประกาศตั้งผู้บัญชาการ และเพิ่มกรรมการ
โรงเรียนข้าราชการพลเรือน
ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ว่า ตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มหาอำมาตย์โท พระยาธรรมศักดิ์มนตรี ปลัดทูลฉลองกระทรวงธรรมการ เป็นผู้รั้งผู้บัญชาการโรงเรียนข้าราชการพลเรือน มาตั้งแต่เดือนสิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ นั้น มหาอำมาตย์โท พระยาธรรมศักดิ์มนตรี ได้กระทำการตามหน้าที่เรียบร้อยตลอดมาสมควรจะเป็นตัวผู้บัญชาการโรงเรียนข้าราชการพลเรือนได้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มหาอำมาตย์โท พระยาธรรมศักดิ์มนตรี เป็นผู้บัญชาการโรงเรียนข้าราชการพลเรือน ตั้งแต่วันนี้ไป

กับทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จางวางโท พระยาประสิทธิ์ศุภการ อธิบดีกรมมหาดเล็ก เป็น กรรมการโรงเรียนข้าราชการพลเรือน เพิ่มขึ้นอีกหนึ่ง ตั้งแต่บัดนี้ไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๑ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
เป็นวันที่ ๑๘๗๘ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(เล่ม ๓๒ วันที่ ๑๖ มกราคม หน้า ๔๑๖)

ประกาศตั้งมณฑลภาคตะวันตก

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า
ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รวมท้องที่มณฑลนครไชยศรี กับ
มณฑลราชบุรี เรียกว่ามณฑลภาคตะวันตก ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พระพุทธ
ศักราช ๒๕๕๘ เป็นต้นไปแล้ว

ประกาศมาณวันที่ ๗ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๕๕๘
เป็นวันที่ ๑๘๙๔ ในรัชกาลปัตยุมันนี้

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๑๖ มกราคม หน้า ๔๑๗)

ประกาศเลื่อนขึ้นอัตราเก็บเงินค่านา
 ตำบลในเมืองท้องที่อำเภอพิไชยแขวงเมืองอุดรดิรัฐ
 แลตำบลหาดทรายทองที่อำเภอชุมแสงแขวงเมืองพิศณุโลก
 พ.ศ. ๒๔๕๘

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ รับพระบรมราชโองการเห็นเกล้าว่า
 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า การทำนาในตำบล
 ใน เมืองท้องที่ อำเภอพิไชย แขวง เมือง อุดรดิรัฐ กับตำบลหาดทรายทองที่
 อำเภอชุมแสง แขวง เมืองพิศณุโลก แต่เดิม มาพิน ท่นายยังไม่บริบูรณ์
 ได้เรียกเก็บเงินอากรค่านาตำบลใน เมือง เปนนาฟ้างดอยชั้น เบญจจะ ตำบล
 หาดทราย เปนนาฟ้างดอยชั้น จัตวา บัดนี้ ราษฎรได้พากัน ไถน สว่าง ที่นา
 ใน ๒ ตำบลนี้ ได้ผลบริบูรณ์ ดียิ่งขึ้นกว่าแต่ก่อน สมควรจะได้เลื่อนขึ้น
 อัตราเก็บเงินค่านาใน ๒ ตำบลนี้ขึ้น เพื่อให้เหมาะ แก่เนื้อที่ ๆ ทำ
 ได้ผล

จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เลื่อนขึ้น อัตราเก็บเงินค่านาตำบล
 ใน เมือง ท้องที่ อำเภอพิ ไชย แขวง เมือง อุดรดิรัฐ เปน นา ฟ้าง ดอย ชั้น จัตวา
 ตำบล หาดทรายทอง ที่ อำเภอ ชุมแสง แขวง เมือง พิศณุโลก เปน นา ฟ้าง ดอย
 ชั้น ตวี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๘ เป็นต้นไป

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๕ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
 (ลงพระนาม) กิติยากรวรดิษณ์

12/10/2566

เสนาบดี กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

(เดิม ๓๒ วันที่ ๑๖ มกราคม หน้า ๔๑๗)

ประกาศคินยศพระเทพโมลี วัดบรมนิวาส

ด้วยมีพระบรมราชโองการดำรัสเห็นแก่ถ้า ฯ ตั้งว่า พระเทพโมลี
วัดบรมนิวาส ปรณาหนังสือให้ ชื่อว่า ชนมวิจยานูลาศ พิมพ์แจกใน
งาน ศพ หม่อมราชวงศ์ดวงใจ แดงคง โฉหาร อันไม่ชอบด้วยทำนอง
คดีของธรรม เอื้อมเข้ามาถึงการ แผ่นดิน เป็นเหตุจระชกน้ำให้ ผู้ที่วิจารณ์
ญาณ ยัง อ่อน อยู่พดอยหัน เหไปตาม ทรงพระราชดำริห์ จะให้เป็น ตัว
อย่างมิให้ มีผู้กำเริบ ฟุ้ง สรบ้าน เช่น นี้ต่อไป จึงได้ คิน ยศพระเทพโมลี
ออกจากตำแหน่ง พระราชาคณะ มอบตัว พระจัน ถวาย ส้มเค็ญ พระมหา
ส้มณะ เพื่อ ทรง ทรมาน กว่าจะ เว็ด หลาบ

ประกาศมาณวันที่ ๓ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๕๕๘

(เดิม ๓๒ วันที่ ๑๖ มกราคม หน้า ๔๑๘)

ประกาศกระทรวงยุติธรรม

เจ้าพระยาอภัยราชา เสด็จมาตั้งกระทรวงยุติธรรมรับพระบรมราชโองการ
 ได้เกล้าได้กระหม่อม ให้ประกาศมาให้ทราบทั่วกันว่า ได้ทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้าฯ ให้จัดแปลงชื่อเมืองบางนรา ฉานนามว่าเมืองนราธิวาส
 ชื่อมณฑลชุมพร ฉานนามว่า มณฑลสุราษฎร์ ชื่ออำเภอพุมเรียง ฉาน
 นามว่าอำเภอเมืองไชยา ชื่อเมืองปราณบุรี ฉานนามว่า เมืองประจวบ
 ศรีจันทร์ ชื่อเมืองพิไชยว่า เมืองอุตรดิตถ์ แล้วดั่งนี้ สมควรจะต้องเปลี่ยน
 แปลงชื่อศาลเจ้าหาชื่อเมืองนั้นด้วย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
 ให้ฉานนามศาลเมืองบางนราว่า ศาลเมืองนราธิวาส ศาลมณฑลชุมพร
 ว่าศาลมณฑลสุราษฎร์ ศาลเมืองพุมเรียงว่า ศาลเมืองไชยา ศาลเมือง
 ปราณบุรีว่าศาลเมืองประจวบศรีจันทร์ ศาลเมืองพิไชยว่า ศาลเมือง
 อุตรดิตถ์ ตั้งแต่วันนี้สืบไป

ประกาศมาณวันที่ ๗ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

(ลงนาม) มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาอภัยราชา

เสด็จมาตั้งกระทรวงยุติธรรม

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๑๖ มกราคม หน้า ๔๑๙)

ประกาศเปลี่ยนนามกรมพดตะเวณ แต่เปลี่ยนยศข้าราชการในกรมพดตะเวณ

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ตั้งว่า ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รวม กรม พดตะเวณ กับกรมตำรวจภูธร เป็น กรมเดียวกันแล้ว นั้น บัดนี้ให้เปลี่ยน นาม กรมพดตะเวณ ว่า กรมตำรวจพระนครบาล บรรดาข้าราชการใน กรมตำรวจพระนครบาล ที่มียศเป็น รองอำมาตย์ อำมาตย์ แด่มหาอำมาตย์อยู่นั้น ให้เปลี่ยน เป็นยศนายร้อยตำรวจ นายพันตำรวจ นายพดตำรวจ เทียบเท่ายศเดิมตั้งแต่บัดนี้ไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๗ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
เป็นวันที่ ๑๘๙๔ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๒๓ มกราคม หน้า ๔๒๐)

ประกาศกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

เดิมนามค้ากระทรวงพระคลังมหาสมบัติ รับพระบรมราชโองการได้เกล้า ฯ
 ตั้งว่า ตามที่ได้ทรงพระมหากรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้จัดราชการเมืองสตูล
 ตามแบบ อย่าง หัวเมือง ชน มณฑลภูเก็ต แล้ว นั้น ทรง พระราชดำริเห็นว่า
 เงินผลประโยชน์บ้าน เมือง ประเภทอากร ค่านา เก็บกัน อยู่ตามประเพณี
 เดิมโอดองตะ ๒๕ เซ็นต์ แด้อากรค่านาก็ได้จัด ให้เจ้าภาษี รับผูกขาดไป
 เก็บภาษีสัตว์ น้ำตืด เป็น วิธีการภาษีอากร ที่พ้นสมัยราชการ จึง ทรง
 พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ยกเลิก ประเพณี เก็บเงินอากรค่านาโอดอง
 ตะ ๒๕ เซ็นต์ แด่เสียภาษีสัตว์ น้ำตืด ทั้ง ๒ อย่าง ใน เมืองสตูล ให้ ใช้
 พระราชบัญญัติตัดทอนเก็บเงินค่านา พระพุทธศักราช ๒๔๔๓ (ร.ศ. ๑๑๙)
 ประกาศเพิ่มเติม พระราชบัญญัติ เก็บเงินค่านา พระพุทธศักราช ๒๔๔๓
 (ร.ศ. ๑๑๙) ลงวันที่ ๑๔ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๔๘
 (ร.ศ. ๑๒๔) ประกาศแก้ไขวิธีตัดพิกัดเก็บเงินค่านา ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน
 พระพุทธศักราช ๒๔๔๘ (ร.ศ. ๑๒๔) ประกาศเปลี่ยนพิกัดเก็บเงิน
 ค่านาเป็น สี่ด่างค์ พระพุทธศักราช ๒๔๕๒ (ร.ศ. ๑๒๘) กำหนดนา
 ในเขตร์ แขวง เมืองสตูล เป็น นาฟางลอยขึ้นจัดอาชัตราไว้ ตะ ๔๐ สี่ด่างค์
 ทั่วทั้ง เมือง แต่ให้ ใช้ พระราชบัญญัติอากรค่านา พระพุทธศักราช ๒๔๔๔
 (ร.ศ. ๑๒๐) พระราชบัญญัติเพิ่มเติม พระราชบัญญัติอากรค่านา
 ลงวันที่ ๑๘ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๔๔๘ (ร.ศ. ๑๒๔)

12/10/2020

หน้า ๔๑๑

พ.ศ. ๒๔๕๘

พระราชบัญญัติเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖
กฏเกณฑ์ว่าด้วยวิธีจัดการ แลตั้งอัตราเก็บเงินอากรค่าน้ำตาม ความ
ในพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ พระพุทธศักราช ๒๔๔๔ (ร.ศ. ๑๒๐)
ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ ส่วนพิศัตตราอากรค่าน้ำ
ใช้ อัตราเดียวกันกับหัวเมือง ชนมณฑลที่เกิดขึ้นแต่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗
เป็นต้นไป

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๘ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

(ลงพระนาม) กิติยากรวรดิษฐ์

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

(เล่ม ๓๒ วันที่ ๒๓ มกราคม หน้า ๔๒๑)

กฎเสนาบดีกระทรวงเกษตรธิการ

พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

ว่าด้วยหลักเขตที่ดินแต่กำหนดอัตราค่าธรรมเนียม

ด้วยตามความในพระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดินวันที่ ๑๒๗
ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสนาบดีกระทรวงเกษตรธิการ มีอำนาจตั้ง
กฎเสนาบดีนั้น ขอประกาศให้ทราบทั่ว

หลักเขตที่ดินที่เจ้าพนักงานหม่ายเขตที่ดินตาม ความในพระราชบัญญัติ
ออกโฉนดที่ดิน ร.ศ. ๑๒๗ นั้น กรมควร จะใช้แล้ว ก่อน กรีดซึ่ง เป็น ดั้ง
มัน คง ถาวร เป็น หลัก เขตที่ แทน หลักเขตที่ ใช้มาแต่ก่อน โดยเหตุนี้
จำเป็น ต้อง เปลี่ยน แปลง แก้ไข อัตรา ค่าธรรมเนียม สำหรับ หลักเขตที่ดิน

บัดนี้ เสนาบดีกระทรวงเกษตรธิการ ขอ ประกาศให้ทราบทั่ว กฎ
เสนาบดีซึ่ง ตั้ง วันที่ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๕๖ ฉบับหนึ่ง ตั้งวันที่
๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๕๖ ฉบับหนึ่ง- ตั้งวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์
พ.ศ. ๒๔๕๖ ฉบับหนึ่ง กับตั้งวันที่ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๕๗
ฉบับหนึ่ง ซึ่ง ว่าด้วย กำหนด อัตราค่า แนวนิยม หลัก เขตที่ดิน สำหรับ
มณฑลชั้นใน มณฑลภูเก็ต มณฑลราชบุรี และ มณฑลจันทบุรี นั้น เป็น
อันยกเลิกตั้งแต่บัดนี้ไป ให้เจ้าพนักงาน เรียก ค่าธรรมเนียมหลัก
เขตที่ดินตาม กำหนด อัตราค่าดังนี้

๑ ที่ดิน ซึ่งเจ้าพนักงานได้กำหนดหมายเขต ในเวลาที่ใดก็ตาม ตำรวจ
นั้น ให้เจ้าพนักงาน เรียกค่า ชนวนเนียม หลักระหว่าง เจ้า ของที่ดินรวม
เป็น รายๆ ละ ๓ บาทเต็มมือทุก รายไป เงิน ค่า ชนวนเนียม นี้ให้บวก
เข้ากับเงิน ค่า ชนวนเนียม รางวัล ซึ่ง เจ้า ของ ที่ดินต้องเสียตามอัตราในหมวด
ที่ ๑๔ แห่ง พระราชบัญญัติ ออกโฉนดที่ดิน ร.ศ. ๑๒๗ ให้เจ้าพนักงาน
รวม เรียก จาก เจ้า ของที่ดิน ใน เวลาที่ แจก โฉนดที่ดิน นั้น

๒ ค่า ชนวนเนียม หลักระหว่าง ที่ใช้ ใน การ รางวัล หมาย เขตสำหรับ
ที่ ตก ค้าง ที่ แบ่ง แยก ครอบ เขต หรือ ที่ๆ ศาล ตั้ง ให้ ทำ กัด ให้
เจ้าพนักงาน เรียกค่า ชนวนเนียม หลักระหว่าง ก่อน ที่จะ ลง มือ ทำ การ หลักระ
๕๐ สตางค์

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๕ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

(ลงพระนาม) รัช

เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ

(เล่ม ๓๒ วันที่ ๓๐ มกราคม หน้า ๔๒๓)

กฎข้อบังคับว่าด้วยการสำรวจ
แลเก็บเงินอากรค่านา พ.ศ. ๒๔๕๘

ตั้งกฎ

ข้าไ้รับ ความใน มาตรา ๑๙ แห่ง พระราชบัญญัติลักษณะ
เก็บเงิน ค่านา พ.ศ. ๑๑๙ ซึ่งมีข้อความว่า ให้เด็นามบ
ผู้บัญชาการ กรม สรรพากร มีอำนาจ ที่จะตั้งกฎข้อบังคับสำหรับ
จัด แด รักษา การ ให้เป็นไป ตาม พระราชบัญญัติ นี้ เมื่อ กฎ
ข้อ บังคับ นั้นได้ ประกาศใน หนังสือ พิมพ์ ราชกิจจานุเบกษาแล้ว
ให้ ใช้ ได้เหมือน เป็น ส่วนหนึ่ง ในพระราชบัญญัติ นั้น บัดนี้
เด็นามบ กระทรวง พระคลังมหาสมบัติ จึงได้ ตั้ง กฎ ข้อ บังคับ ว่า
ด้วย วิธี จัด การ ดำรง แล เก็บเงิน ค่านา ขึ้นไว้ดังต่อไปนี้ แล
ให้ ใช้ กฎ ข้อ บังคับ นี้ ตั้ง แต่ บัด นี้ ดับไป

ลักษณะ เก็บ
ค่านา

ข้อ ๑ การ เก็บเงิน ค่านา จะจัด เก็บได้จาก ที่ดิน ๓
ชนิด คือ — (๑) นาโคโค (๒) นาฟาง ถอย (๓) ที่
หวง ห้าม วิธี จัด การ เก็บ แล อัตรา ค่า กัน ส่วน อัตรา
นั้น แง้ อยู่ใน ประ กาศ เปลี่ยน พักติ เก็บเงิน ค่านา เป็น ดังต่าง
ตั้ง วันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๕๒ นั้น แล

นาโคโค

ข้อ ๒ นาโคโคตาม ธรรมเนียม เป็น นาที่มี โคนด้อย
แล หรือ เป็น ท้อง หุ้ง ที่ ได้ กำหนดไว้ เป็น โคโค แล ต้อง
เสีย ค่านา ตาม เนื้อ ที่ ๆ ได้ หวง ห้าม ทุก ๆ ปี ก่อน ที่จะ เก็บ
เงิน ค่านา ให้ สรรพากร เมื่อ ไป ขอ คัด จำนวน เนื้อ ที่ นา

12/10/2566
เงินค่านา

ใน หน้าโฉนด หรือตราจอง มาจาก หอ ทะเบียน ที่ดิน ทุก ราย ใน
ตำบล นั้น ๆ แล้ว เขียนใบเสร็จ เก็บเงินใต้ ที่เดียว ให้
สรรพากร เมือง มีน้ำที่ สอบทาน หาง ว่าว นาคู โศค ของ สรรพากร
กับ ตำรวจ ของ หอทะเบียน ให้ ตรง กัน ทุก มี

ถ้า เจ้า ของ นาคู โศค นั้น ดัดแปลง ที่นา เกิน จาก โฉนด ออก ไป
อีก ซึ่ง เรียก กัน ตาม ภาษาพื้น เมือง ว่า นาคู ใหม่ ต้อง
ให้ กำนัน ทำการ รังวัด ออกใบ นำ ให้ เจ้า ของ บวก เข้า
เป็น นาคู โศค ด้วย

ลักษณะยกเว้น ข้อ ๓ นาคู โศค มี อยู่ใน ท้อง ที่ อำเภอ เมือง โศค ย่อม
การเก็บเงิน เป็น น้ำที่ ของ ผู้ ปกครอง คือ ผู้ว่าราชการ เมือง ฤ
ค่านาคู โศค นคร มาต จัง หวัด แด นาย อำเภอ จะ คอย ตรวจตรา แด การทำ
นา ใน ปีนี้นว่า ท้อง ทัง โศค การทำนา เสียหาย ได้ เกิด เป็น จีน โดย
อุปทเหตุ ทัง หน้า กัน เช่น น้ำ มาก หรือ น้อย เกิน ไป ฉนั้น
เป็น ต้น นาย อำเภอ จะ ต้อง รายงาน ขอ ความ เห็น ไป ยัง เมือง
ฤ จัง หวัด เพื่อ ผู้ว่าราชการ เมือง ฤ นคร มาต จัง หวัด จะ
ได้ พิจารณา ไป ตาม ลำดับ น้ำที่ ใน ที่ สุด เมื่อ เป็น การ สม
ควร เสนอ บัด ผู้บัญชาการ กรม สรรพากร จะ ได้นำ ความ
กราบ บัง คม ทูล พระ กรุณา ขอ พระราชทาน พระบรมราชา
นุญาต ยก เว้น เงิน ค่า นา ใน ที่ นั้น พระ ราชทาน ให้ แต่ กำนาน
คู โศค มี การ เสียหาย เฉพาะ บาง เจ้า บาง ราย เป็น หมู่ เป็น หย่อม
เช่น นี้ จะ ยก เว้น เงิน ค่า นา ให้ ไม่ได้

นาฟางตอย ข้อ ๔ นาฟางตอยนั้นเป็นนาซึ่งต้องเสียค่าอากรตามเนื้อ
 ที่ซึ่งได้ทำการเพาะปลูกในปีนั้นๆ แต่ต้องกระทำ การ
 ดำรงรักษาไว้ทุกปี พอถึงฤดูแล้งในเดือนพฤศจิกายน ให้
 สมุหเทศาภิบาลกะ กำหนดวันให้เจ้าพนักงาน ออกเดินสำรวจ
 รางวัดนาตามแต่จะสะดวกแก่ท้องที่ แล้วตั้งผู้ว่าราชการ
 เมืองตามนครบาลจังหวัด เจ้าพนักงานสรรพากร เมือง ออกไป
 ยิงท้องที่ ให้กรมการอำเภอเรียกกำนันในอำเภอ นั้น มา
 ประชุม พัง คำชี้แจงใน การที่จะทำการสำรวจ รางวัดที่นาฟาง
 ตอย แต่กำหนดวันให้กำนัน เดินสำรวจสักกี่วันก็สุดแล้ว
 แต่ท้องที่ นามาก ฤกษ์น้อย ลงในบัญชีสองฉบับ ส่งไปศาลา
 กตางเมือง ๑ ฉบับบัญชีเก็บไว้ ๑ ฉบับ คอยตรวจตรา
 เรงวัดกำนันให้จัด การสำรวจให้เสร็จภายใน วันกำหนดจง
 ได้ แล้วให้กรมการอำเภอจ่ายเครื่องใช้ คือ เส้นกระแด้
 เหล็ก ๑ เส้น กับใบนำพอแก่ การ มอบให้กำนันรับไป

ออกประกาศ ข้อ ๕ เมื่อได้กำหนดวันให้กำนันทำการสำรวจทุกตำบล
 ให้เจ้าของ ในอำเภอนั้นแล้ว ให้นายอำเภอ ออก ประกาศโฆษณาให้
 นาน้ำขเขตร์ เจ้าของ นาฤผู้ทำ นาว่า จะได้ ให้เจ้าพนักงาน
 แต่กำหนดวัน ทำการสำรวจรางวัดที่นาตำบลนั้นตั้งแต่วันนั้นถึงวันนั้น เพื่อ
 ให้ร้องขอตน ^{๒๕/๑๐/๒๕๐๖} นาฤผู้ทำ นาจะได้คอย นำ เจ้าพนักงานขเขตร์นาโดย
 ห่อนค่ามา ถกคอง ประกาศ นี้ให้ บัดไว้ ที่ว่าการ อำเภอ ๑ ฉบับ

เจ้าของ ฤๅ ผู้ทำนาคนใดคนหนึ่ง ถึงแม้ว่าเจ้าของนา
 ฤๅ ผู้ทำนา นั้น จะมีนาที่แปลง ต้อง วัด ก็ รุ่ง ก็ แวง ก็ ตาม
 ห้ามมิให้ ออกใบ นำใบ ไร่ ไร่ หนอง ฤๅ เป็น ไร่ แปลง ใน ชื่อ
 คน ๆ เดียว ใน ตำบล เดียวกัน เมื่อ ได้ ดำรง นาราย ใด เสรี
 แล้ว ให้ ถู ก ปลาย ไร่ ให้ แก่ เจ้า ของ นา ฤๅ ผู้ ทำ นา ไร่ ไป
 ไว้ เป็น ค ุ ม อ สำหรับ นำ มา ส อด กับ ใบ เสรี เมื่อ เวลา ชำ ไร่ เงิน
 การ ดำรง ร้าง วัด เสรี ทั่ว ตำบล แล้ว ให้ กำนัน นำ ส่ง ต้น
 ไร่ ใบ นำ แด เส้น กระจาด เหล็ก ค ุ น ไป ยัง ณ ที่ ว่า การ อ ำ เภย

ตรวจสอบ
 การดำรง

ข้อ ๘ เมื่อ ขณะ ที่ กำลัง ทำ การ ดำรง อยู่ นั้น ให้
 เจ้าพนักงานสรรพากร ทุก ชัน แด กรม กว อ ำ เภย มี นำ ที่ ออก
 ไป ตรวจ สอบ การ ดำรง ของ กำนัน ให้ มาก ได้ เท่า ไฉน เป็น
 การ ดี ด้ ตรวจ สอบ ให้ ผู้ กระทำ การ นำ บานูช ์ ตรวจ สอบ
 ออก ไป ยัง ที่ ซึ่ง ที่ เรีย ก ใบ นำ จาก เจ้า ของ นา ฤๅ ผู้ ทำ นา
 ไร่ ที่มี นาน มาก แต่ มี นา ไร่ ต่าง ๆ ซึ่ง ทำ การ ไร่ ไร่ ยาก มา
 ตรวจ ลง ใน บานูช ์ แล้ว ออก ไป ทำ การ ไร่ ไร่ สอด ที่ นา แปลง
 นั้น ๆ ด้วย คน เอง ได้ ผล อย่างไร ให้ ส่ง ไว้ ใน บานูช ์ นั้น ถ้า
 คลาด เกิด ุ น กับ ใบ นำ ให้ เรียก ใบ นำ ไร่ นั้น มา แ่ ไร เสีย ให้
 ถู ก ค ุ ง ตาม ที่ ตรวจ สอบ การ ตรวจ สอบ เสรี แล้ว ส่ง
 บานูช ์ ให้ ส ุ ม ห ์ บานูช ์ ไร่ ไว้ สำหรับ จะ ได้ ค ุ ย แ่ ไร ใน ต้น ไร่
 ใบ นำ ที่ ไ้ ไร่ จาก กำนัน

ถ้าเจ้าพนักงาน ตรวจ เห็นว่า กำนัน ทำการสำรวจ บกพร่อง
มาก เป็นอันใช้ไม่ได้ จะจัดผู้หนึ่งผู้ใด ที่มี ความรู้ ใน
การสำรวจ รั้ววัด นา ออกไป ทำการใหม่ แทน กำนัน ก็ได้

ขอจดหย่อน
ค่านา

ข้อ ๙ ที่นายรายใด ได้รับ ความเสียหาย ใน ปี นั้น เกิน
กว่า ๑ ใน ๓ ส่วน ของ เนื้อ ที่ ๆ ได้เพาะปลูก ผู้ทำนา
ประสงค์ จะ ขอจด หย่อน ค่านา ลง ก็ให้ ยื่น คำร้อง ต่อ
กรรมการอำเภอ ผู้ปกครองท้องที่ ๆ นานนั้น คงอยู่ ภายในกำหนด
วันประกาศตามข้อ ๕ เมื่อกรรมการอำเภอ ได้รับ คำร้อง ของผู้ขอ
จดหย่อน แล้ว ให้ตรวจดูว่า ผู้ร้อง ขอได้ชำระ เงิน ค่านา ใน
จำนวน ปี ก่อน ซึ่ง ควร จะ เสีย เสียแล้ว ไม่ติดค้าง ถ้าไม่
ถ้าผู้ขอ ยังไม่ได้ เสีย เงิน ค่านา ที่ ควร จะ ได้ เสีย ให้ เสีย ไป ก็
ให้ส่ง ใน เรื่อง รวว่า เรื่อง รว ขอจด หย่อน ฉบับนี้ ขัดกับ
ข้อความใน พระราชบัญญัติ ลักษณะ เก็บ เงิน ค่านา พ.ศ. ๑๑๙
มาตรา ๑๑ ข้อ ๒ จะจัดการ ได้ ส่วน คำร้อง ขอจด หย่อน
ไม่ได้ จนกว่า ผู้ ยื่น เรื่อง รว จะ ได้ เสีย เงิน ค่านา ที่ ควร เสีย
ให้ เสีย ก่อน แม้ ผู้ ยื่น เรื่อง รว ขอจด หย่อน ค่านา นั้น
กรรมการอำเภอ ตรวจ สอบ ได้ ความว่า ได้ เสีย เงิน ค่านา
แล้ว ไม่ติดค้าง ก็ให้รับ เรื่อง รวไว้ จัดให้ กรรมการ
อำเภอ คนใด คนหนึ่ง ออกไป ได้ ส่วน ยื่น รายงาน เมื่อ นายอำเภอ
ได้รับ รายงาน การ ได้ ส่วน ขอจด หย่อน ออกร ค่านา แล้ว ให้
พิจารณาว่า ต้น เขา ซึ่ง ไต่ บกดำ ฤๅ เพราะ หว่าน ใน แปลง นั้น ๆ

12/10/20

ได้เสียไปเกินกว่า ๑ ใน ๓ ส่วนเนื้อที่ ๆ ใดบ้างคำฎาเพาะ
หว่าน ฎาไม้ จะสมควรลดหย่อน ฎาอย่างไร ส่งรายงาน
นั้น ไปยัง ศาลากลางเมือง ฎา จังหวัดให้ผู้ว่าราชการเมือง ฎา
นครบาลจังหวัด สั่ง เตีตขาด เมื่อ สรรพากรเมืองได้รับ รายงาน
การได้ส่วน นั้น แล้วให้จัด การ ตามคำสั่ง

นำที่กรมการ
อำเภอ

ข้อ ๑๐ เมื่อ กรมการอำเภอได้รับ อัน ชั่วใบนำจากที่นั้น
แล้ว ให้นำส่ง ไปยัง ศาลากลางเมือง ฎา จังหวัด ทบอ ๆ ทั่วใบ
ตามตำบล ที่ได้รับก่อน แล หลั เพื่อ จัด การ แล เสียใบเสร็จ
ต่อไป

นำที่สรรพ
ากรเมือง

ข้อ ๑๑ สรรพากรเมือง เชียงใหม่เสร็จตำบลใด เดี่งแล้ว
ให้จับยอดจำนวนใบเสร็จว่าที่ เต็มที่ ฉบับ เปน จำนวนเนื้อที่
แล เงิน คง เรียก ทั้ง ดั้น เท่าใด ลงใน ปกใบเสร็จ แล ตระอก
รายการ ลง ใน คำสั่ง กำหนด วัน เก็บเงิน เปน ราย ตำบล
เสนอผู้ว่าราชการเมือง ฎา นครบาลจังหวัด เช่น นาม สั่ง
ส่งไปให้กรมการอำเภอ จัด เก็บเงิน ตามกำหนด

ที่หวงห้าม
วิธีสำรวจ

ข้อ ๑๒ ที่หวงห้าม นั้น เปน ที่ป่า ซึ่ง บุคคล หวง ห้ามไว้
สำหรับ โคน สร้าง เปน นา วิธีสำรวจที่ หวง ห้ามให้เรียก
ตั้ง สำคัญใน การ ยึด ถือ ที่ดิน จากเจ้า ของ มาตราคง ใน ดั้น
ชั่วใบ นำขึ้น ค่อ นาย อำเภอ ๆ รายงานนำส่ง ไป ยังเมือง ๆ ฎา
จังหวัด ลง ทะเบียนไว้เปน หลั ฐาน ปีใด เจ้า ของ นาได้
โคน สร้าง ทำ เปน นา ก็ให้กำนัน รายงาน ค่อ นาย อำเภอ

ก็ลดจำนวนเนื้อที่ ๆ หวงห้ามลง จากเดิม นายอำเภอ
ต้องขอแก้ข้อเมืองตามเจ้าชัย ส่วนที่ทำเป็น ฟาง แล้วให้
ตำรวจไปเผา แต่ต้องให้เสียค่าเผาตามอัตราในท้องที่นั้น
เมื่อเมืองได้รับคืน ชิวโบ่นำฎีกาไปทวงเก็บเงิน ให้จัดการ
แต่เนื้อที่ เขียนไม่เสร็จ แต่จะทำเช่นเดียวกับความใน
ข้อ ๑๑

เมื่อผู้ใดหวงห้ามที่ บ้านใดแล้ว ไม่เสียค่าหวงห้ามตาม
ประกาศแก้ ข้อ แต่ผิดเก็บเงินค่าเผาตั้งวันที่ ๑๕ มิถุนายน
พ.ศ. ๒๔๕๘ นั้น ให้เจ้าพนักงานรายงานต่อผู้มีอำนาจ
เห็นชอบ เพื่อเจ้าหน้าที่จะได้จัดการเรื่องจับจอง ที่คนนั้นให้เป็น
ไปตามกฎหมาย

อำเภอ ออก ข้อ ๑๓ กรมการอำเภอได้รับคำสั่งกำหนด วันเก็บเงิน
ประกาศเก็บ ของผู้ว่าราชการเมือง ฤๅ นครบาดจังหวัด แล้ว ให้ออก
เงินค่านา ประกาศเก็บเงินเป็นรายตำบลตามคำสั่งนั้น ปิดไว้วันที่
ว่าการอำเภอ, บ้านกำนัน, แต่ในที่ประชุมชน แห่ง ละ ฉบับ
แต่ให้กำนัน บาดร้องให้ ผู้ท จะ ต้อง เสีย ค่านา ทราบ อีก ชน หนึ่ง
เพื่อจะได้ นำเงิน มาชำระ ตาม วัน กำหนด

เกาะตัว ข้อ ๑๔ เมื่อพ้นกำหนด วันเก็บเงินใน ประกาศ แล้ว
จะ ต้อง ออกหมาย เกาะ กมตัว ผู้ ท ค้าง เงิน มาบังคับให้เสียเงิน
ค่านา แต่ให้เสียเงิน ค่านา เสีย ค่า ปรับ อีก โสด หนึ่ง ครั้ง
ละ ๑ บาท ทุก ครั้ง ที่ ออก หมาย เกาะ

12/10/2566

คำสั่งการ ข้อ ๑๕ ผู้ที่ควร จะ เสีย คำนามิมาชำระเงินให้เสร็จ

แก่ผู้ชดเชย ตาม ประกาศโดยเหตุใด ๆ ก็ตาม ให้กรรมการอำเภอ ออกหมายเกาะตัวผู้นั้น แต่ถ้าเป็น คนประจำท้องถิ่นที่อำเภอ นั้นยอมให้ มีเวลาทูลเกล้าได้ ๑ เดือน คนต่างท้องที่ ยอมให้ มีเวลาทูลเกล้าได้ ๒ เดือน ครบเวลาทูลเกล้าแล้ว ยังชดเชยไม่ มาชำระเงิน ก็ให้จัดการ ตัดฐานใด ตัดฐานหนึ่ง ตามแต่จะ เห็น เป็นการสมควร ด้วย ตัดฐานใดใน ข้อ ๑๖

จัดการแก่ผู้ ชดเชย ข้อ ๑๖ ผู้ใดชดเชยไม่ยอม เสียเงิน คำนามิ ให้เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองจัดการ ตามความใน มาตรา ๑๓ แห่ง พระราชบัญญัติลักษณะเก็บเงิน คำนามิ ร.ศ. ๑๑๙ การที่จะ จัดการจัดการ ตามลำดับดังนี้ คือ

ก. ยึดทรัพย์สินสมบัติ การที่จะยึดทรัพย์สินสมบัติ ของผู้ ที่ชดเชยไม่เสียเงิน คำนามิ ถ้าผู้ชดเชยเป็นเจ้าของนามาทำ นามิเอง และมีทรัพย์สินอื่นอยู่บ้าง ไม่ควร ยึดที่นา แดงเครื่องมือทำนา เว้นแต่จะไม่มีทรัพย์สินอื่นจริง ๆ จึง ควรยึดเครื่องมือ เช่น โค กระบือ ฎีกาที่นาเป็นที่สด หากว่าที่นานั้นไม่ใช่ของผู้ทำนา เช่น ผู้ทำนาเช่าเจ้าของ นามิ เจ้าของ เป็นผู้ชดเชยไม่เสียเงิน คำนามิเอง แล้ว ยึดที่นานั้นได้

ให้ปฏิบัติการยึดทรัพย์สินโดยตามความในพระราชบัญญัติ
 วิธีพิจารณาคriminalแห่ง รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗ มาตรา ๘๑
 ๘๒, ๘๕, ๘๖, ๘๘, ๘๙, และ ๙๐ แต่เมื่อได้ยึด
 ทรัพย์สินแล้วให้ โฆษณาการ ว่าใคร จะร้อง ชด ทรัพย์สิน ก็ให้
 มาร้องภายใน ๓๐ วัน เมื่อครบ ๓๐ วันไม่มีใครมา
 คัดค้าน แล้ว ต้อง โฆษณาการ ขาย ทรัพย์สินนั้น อีก ๓๐ วัน
 ครบกำหนด แล้ว จึง จัด การ ขาย แต่ถ้าได้ ยึด ที่ดิน ให้
 ผู้ว่าราชการ เมือง ฤๅ นคร มาต จัง หวัด สอบ สอน เจ้าพนักงาน
 ทะเบียนให้ ได้ความ เสีย ก่อน จึง ต้อง แหว่ ว่า ที่ราย นั้น ผู้
 ชด ขึ้น ยังมี กรรมสิทธิ์ อยู่ หรือ ประการใด เพื่อ จะได้ สอด ก
 ในการ โอน กรรมสิทธิ์ ให้ แก่ ผู้รับ ชื้อ ฤๅ

เขาแรงใช้
 การโยธา

ข. เขาตัวผู้ ที่ ค้าง เงิน ค่านา ซึ่ง ยาก จน ค่นไว้ ไม่มี
 ทรัพย์สิน จริง ๆ มา ใช้ ทำ การ โยธา เขา แรง แทน เงิน ค่านา โดย
 ยึด รว ถัด ๑ ถึง ๑๐ จนกว่า จะ ครบ จำนวน เงิน ค่านา ฤๅ

ห้ามไม่ให้
 ทำนา

ค ห้ามไปให้ ค นาน ที่ ชื้อ เงิน ค่านา ค้าง จนกว่า
 จะได้ เงิน ค่านา เป็น อย่าง ที่ สัด

เหตุที่ควรผ่อน
 ผนัการเก็บ
 เงินชั่วคราว

จ ๑๗ ท้อง ที่ใด มีความ คับ แค้น เกิด ขึ้น เช่น ทำ
 นาไม่ได้ ผล ใน ปี ก่อน ๆ ราษฎร ชด คัด ชด ส่น ยาก จน ยัง
 ไม่มี เงิน จะ เสีย ค่านา ให้ ได้ ให้ กรมการ ข้าเถอ รายงาน
 ต่อ ผู้ มี อำนาจ เห็นชอบ ถ้า คับ ขึ้น ไป ที่ สัด ถึง สิ้น เหตุค่า
 ภินาถ ชื้อ แรง เหตุ แล ย็น บารุ ชื้อ รุเถา ผ่อน เวธา เก็บ เงิน

เป็น ราย คำบด ให้ เห็น ออกไปจากกำหนดเดิมตั้งแต่เมื่อใดเดือน
ไปถึงเมื่อใด ส่งเข้าไปให้เสนาบดีเจ้ากระทรวงพิจารณา
สั่งจัดการต่อไป

การจำหน่าย ข้อ ๑๘ เมื่อการเก็บเงินค่า นาคำบด ใด จนจะสิ้น
บัญชีเงินค้ำง ได้ศกหมด ราย แล้ว ย่อมจะมีรายที่ขัดข้องเก็บไม่ได้ โดย
เหตุต่างๆ เช่น ผู้ที่ควร จะเสียเงิน อพยพไปต่างถิ่น ไม่
ทราบที่อยู่ ไม่มีทรัพย์สินมรดก แต่ได้เอาแรงใช้การ โยธา
แล้ว เหล่านี้ เป็น ตัวอย่าง ให้กรมการ ข้าเถอ รายงาน
บรรทัด ข้อ ความไว้ เป็น ราย ๆ แล้ว รายงานตั้งขึ้นไปตามลำดับ
เพื่อมณฑล จะได้บอก ขอ อนุญาต คัดยออกเงินค้ำงจำหน่ายออก
เสียจากบัญชี แต่ถ้าเป็น การ ขัดข้อง เพราะเหตุว่า กำหนด
สำรวจ ผิด เจ้าพนักงาน แล เนื้อ ที่ ผิด ฤฯ เขียน ไม่เสร็จ ข้ำ
ข้อเหล่านี้ เป็น ตัวอย่าง ให้เป็น อำนาจ ของ มั่วว่า ราชการ
เมือง ฤฯ อนุญาต จังหวัด ส่ง แยก ไข เสียได้ โดย พดการ

อัตราแลกเปลี่ยน ข้อ ๑๙ ตาม ขรรพตาเงิน ส่วนลด คำนวร้อยละ ๕ ใน
สมควรจะได้ เงิน ผลประโยชน์ ที่ เก็บได้ ย่อมได้แก่ผู้ ทำการ ดำรวจ
รับส่วนลด รั้งัดนา แล เป็น ขระ บ้าง ร้อง ขับต้อน ให้ราษฎร นำเงินมาชำระ
ซึ่งโดยมากมักจะเป็นกำนันนายตำบล แต่ถ้ากำนันมิได้ทำการ
สำรวจ กรมการ ข้าเถอ แต่งให้ผู้ ใดไปสำรวจ แทน กำหนด
กำนัน เป็น แต่ผู้ บ้าง ร้อง ขับต้อน ราษฎร มา ชำระ เงิน ค่า นา
เท่านั้น แล้ว เงิน ส่วนลด นั้น ให้แบ่งจ่ายแก่ผู้ ใด ทำการ
สำรวจร้อยละ ๓ กำหนดร้อยละ ๒

12/10/2566

ถ้ามีการเปลี่ยนแปลง กำหนด ให้กรรมการ ข้าราช
 พิจารณาว่า กำหนด คนเก่าๆ คนใหม่ใครได้ทำการ มาก
 น้อยกว่ากัน เปนหลัก แบ่ง ส่วน ตริยยะ ๕ นั้น ออก
 เปน ๑๐ ส่วน จ่ายให้แก่ผู้ทำการมาก ๗ ส่วน ให้
 ผู้ทำการ น้อย ๓ ส่วน ตาม น้อย

การทำบาญชี ข้อ ๒๐ บรรดาบาญชีเกี่ยวแก่ การเก็บ ฮากร ค่านา
 เช่น ยอดพยุห์, ทะเบียนเนื้อที่นา, เปนต้น ให้เจ้าพนักงาน
 กระทำไปตามคำแนะนำของ ฮิขิมตีกรม ธรรมพากร

กฎให้ ไว้ ณ วันที่ ๒๕ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘

(ลงพระนาม) กิตติยากรวรัตถิษณ์

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๓๐ มกราคม หน้า ๔๒๕)

เจ้าพนักงานหอสมุด

ประกาศแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนด
เครื่องแต่งตัวทหารเรือ พ. ศ. ๒๔๕๘

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แก้ไขเพิ่มเติมระเบียบการแต่งกาย บางอย่างในตารางท้ายพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวทหารเรือ พ.ศ. ๒๔๕๘ ดังต่อไปนี้

๑. ในการแต่ง ครึ่งยศ ตอน ข. ให้เติมคำว่า “หรือประเทศอื่นนอกเหนือ” ต่อท้ายคำว่า “ประเทศไหน”

๒. ในการแต่ง ปรกติ ตอน ค. ให้แก้คำว่า “ใช้ได้ในประเทศไหน” นั้น เปลี่ยนเป็น “ประเทศไหนหรือประเทศอื่นนอกเหนือ”

อนึ่ง ให้เติมในท้ายข้อ หมายถึง ตอนแต่ง ปรกติ ข้อ ๒ ซึ่งกำหนดระเบียบแต่งกาย ของ ราชองครักษ์ ระหว่าง สยงวรประจำการ นั้นว่า “ในนอกเหนือแต่ง ปรกติ อย่าง ค. แทนเครื่อง เข็ม คำนับได้”

๓. ให้เติมในข้อ หมายถึง ตอนแต่ง ปรกติ อีกข้อหนึ่ง ดังนี้ “๒. งาน พระราชพิธี หรือ พิธี การ อย่าง หนึ่ง อย่างใด ซึ่งต้อง คุก กระบี่ ใน นอกเหนือ ถ้าจะ สวมเสื้อ สักหลาด ให้แต่ง อย่าง ปรกติ ค.”

ประกาศมาณวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
เป็นวันที่ ๑๙๐๙ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

12/10/2566

(เล่ม ๓๒ วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ หน้า ๔๓๗) .

ประกาศกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

พระเจ้าพญาเธอ กรมหลวงชินนพรมฤฎนารักษ์ เสด็จขึ้นทรงพระคลังมหาสมบัติ ได้มีพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ประกาศกฎข้อบังคับอำนาจการตรวจเงินแผ่นดิน ตามความใน ข้อ ๓ แห่งประกาศตั้งกรมตรวจเงินแผ่นดิน ลงวันที่ ๑๘ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้กรมตรวจเงินแผ่นดิน มีอำนาจตรวจการเงินในหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ที่กล่าวต่อไปนี้

- (ก) เจ้าพนักงาน ซึ่งมีหน้าที่รักษาเงินแผ่นดินทุกประเภท
- (ข) เจ้าพนักงานซึ่งมีหน้าที่เก็บหรือรับเงินภาษีอากร เงินค่าธรรมเนียมเงินค่าเช่า เงินค่าขายทรัพย์สินของรัฐบาล แลเงินอื่น ๆ อันยังมิได้ระบุชื่อ แต่เป็นเงิน ซึ่งจะคงตั้งเป็นเงินแผ่นดิน หรือที่รัฐบาลเป็นผู้ควรได้รับ
- (ค) เจ้าพนักงานซึ่งมีหน้าที่จ่ายเงินแผ่นดิน
- (ง) เจ้าพนักงานซึ่งมีหน้าที่รักษา รับ แลจ่ายตัวตราของรัฐบาล
- (จ) เจ้าพนักงานซึ่งมีหน้าที่รักษา รับ แลจ่ายเงินตามพระราชบัญญัติ

จัดการข้าราชการ ร.ศ. ๑๒๗

(ฉ) เจ้าพนักงาน ซึ่งมีหน้าที่รับรักษา แลจ่ายเงินต่าง ๆ เช่น เงินวงจำกัดหรือเงินที่อยู่ในความรักษาของเจ้าพนักงานกองหมายหรือเจ้าพนักงานผู้รักษาทรัพย์สินของผู้มรดกตาย เงินที่รับไว้เป็นประกันหรือเงินมัดจำใดๆ

เงินเรียบร้อย ของประชาชน เพื่อสาธารณประโยชน์ หรือเงินที่มีบุคคลมอบให้ ใช้ ในพระศาสนา แลกการก่อสร้างหรือการศึกษา หรือสาธารณประโยชน์ และเงินอื่น ๆ ซึ่งไม่ใช่เงินแผ่นดิน แต่รัฐบาลรับรักษา แลรับผิดชอบ

(๕) บุคคลที่ไม่ใช่เจ้าพนักงาน ของ รัฐบาล แต่ได้รับมอบหน้าที่เหมือนหนึ่ง เป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ตั้งซึ่ง กล่าวมานั้น ให้รับ ตรวจสอบ ขอบบังคับนี้ อย่างเดียวกับเจ้าพนักงาน ของ รัฐบาล

ข้อ ๒ เมื่อเจ้าพนักงานกรมตรวจเงินแผ่นดินไปตรวจเมื่อใด เจ้าพนักงานที่ระบุใน ข้อ ๑ มีหน้าที่ชี้แจงการตรวจวาจาหรือ เป็นหนังสือตามท้ เจ้าพนักงานกรมตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งการจะทราบ แต่ ทั้งให้นำบัญชี แล ทะเบียนที่ป้องกัน เลี้ยว เนื่อง แก่ หน้าที่ ของตน ใน การ เงิน ตั้ง กล่าว แลไว้ใน ข้อ ๑ นั้น มาให้ตรวจ เมื่อเจ้าพนักงานกรม ตรวจเงิน แผ่นดิน จะ ต้องการ นับ สอบเงินสด หรือ ตั๋วตรา หรือใบสำคัญ หรือคั่นชั่ง หรือ หนังสือ สำคัญ กิตี ให้เจ้านาที่ ผู้รักษา การ นั้น ๆ ยอมให้ตรวจสอบตาม ประสงค์

ข้อ ๓ ให้กรมตรวจเงินแผ่นดิน มีหน้าที่ตั้งนี้

(ก) ให้ตรวจการงาน ของ เจ้านาที่ซึ่งมีตำแหน่งตั้งได้ระบุไว้ ในข้อ ๑ ให้เห็น ชัด ว่าได้เดิน ตาม ระเบียบ ตั้ง ตั้งไว้ ในกฎหมาย พระราชบัญญัติ กฎข้อบังคับ หรือ คำสั่งของกรมของกระทรวง แลให้รายงานต่อกระทรวง พระคลังมหาสมบัติ ตาม ที่ได้ ตรวจ เห็น นั้น

(ข) เมื่อ เห็น ว่าควร มี การ เปลี่ยนแปลง อย่างไร ใน พแนก การ เงินก็ให้นำความเห็น นั้น ขึ้น เสนอ ต่อ เสนาบดี กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

(ค) ให้กระทำการ ใ้ ส่วนใน ทาง การ เงิน เป็นครั้ง เป็นคราว ตามแต่ เสนาบดี กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ จะ มี คำสั่ง

ข้อ ๔ การตรวจหนี้ให้กระทำด้วยอาการ แต่ ในเวลาที่ติดต่อกับ
เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ เป็น ที่สุด ที่จะเลือกได้

ข้อ ๕ เจ้าพนักงาน กรมตรวจเงินแผ่นดินไม่มีอำนาจที่จะเกี่ยวข้องกับ
ในวิธีการงาน ของกรมใด ๆ ให้กระทำแต่เฉพาะหน้าที่ซึ่งที่ได้กล่าวมาแล้ว
แต่เมื่อเจ้าพนักงานในกรมนี้หรือในข้อกฎหมาย แต่ กฎข้อบังคับเฉพาะ
ทางการเงินไซ้ ให้เจ้าพนักงานกรมตรวจเงินแผ่นดินแนะนำ

ข้อ ๖ ถ้าเจ้าพนักงาน ผู้รับผิดชอบมีคำสั่งแจ้ง การใน หน้าที่ ของ ตนเอง
เขียน เป็นหนังสือ ขอให้เจ้าพนักงานกรมตรวจเงินแผ่นดิน นำเสนอไซ้ ให้
เจ้าพนักงาน กรมตรวจเงินแผ่นดิน รับคำสั่ง นั้น นำเสนอพร้อม กับรายงาน
การ ตรวจซึ่ง กระทำขึ้นต่อเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

ข้อ ๗ กิจการของกรมตรวจเงินแผ่นดินนั้น มิได้เป็น เหตุให้คัดหย่อน
หน้าที่ ความรับผิดชอบ แต่ อำนาจของอธิบดี กรมบัญชีกลาง ใน ทาง หนึ่ง
ทางใด

ข้อ ๘ หน้าที่ ของหัวหน้ากรมต่าง ๆ ใน ทางดูแล การ เงินใน กรม ของ
ตน นั้นไม่ เบาลง ด้วย เหตุที่ ตั้ง กรม ตรวจเงิน แผ่นดิน นี้

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๒๗ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

(ลงพระนาม) กิจยากรวรดิษณ์

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

12/10/2566

(เล่ม ๓๒ วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ หน้า ๔๓๘)

ประกาศ
 แก่พระราชบัญญัติเก็บเงินค่าราชการ
 รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๐

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระมฤถดาธิบดีเจ้าอยู่หัว ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า ตามพระราชบัญญัติเก็บเงินค่าราชการ รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๐ มาตรา ๖ (๙) ให้ยกเว้นเงินค่าราชการแก่นักเรียนที่สอบวิชาได้ ชั้นประโยค ๑ ยกปี ๑ สอบได้ประโยค ๒ ยกอีกปี ๑ นั้น ทรงพระราชดำริเห็นว่า ตามที่ได้ทรงพระมหากรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเว้นเงินค่าราชการแก่นักเรียนที่สอบวิชาได้ตามหลักศรัทธากรรมศึกษาธิการในสมัยนั้น ก็เพื่อที่จะให้กุลบุตรได้ศึกษาเล่าเรียนให้เป็นประโยชน์แก่บ้านเมืองมากขึ้น แต่มาบัดนี้ การเล่าเรียนเจริญแพร่หลายออกไปทั้งในกรุงและหัวเมือง กุลบุตรรู้จักหน้าที่ของตนจะต้องชวนช่วยหาวิชาไว้เป็นเครื่องมีข้อสำหรับหาเลี้ยงชีพแล้ว ทรงพระราชดำริเห็นว่า สมควรจะยกเลิกการยกเว้นเงินค่าราชการแก่นักเรียนเสียได้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกข้อความใน (๙) แห่งมาตรา ๖ ในพระราชบัญญัติเก็บเงินค่าราชการ รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๐ ออกเสียตั้งแต่บัดนี้

ประกาศมาณวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
 เป็นวันที่ ๑๙๑๗ ในรัชกาลปัตยุมันนี้
 12/10/2566

(เล่ม ๓๒ วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ หน้า ๔๔๒)

ประกาศยกเลิกท่านสรรพภาษีภายในในเมืองประทุมธานี
 แขวงมณฑลกรุงเก่า แด่ให้ ใช้ประกาศเสนาบดีแก้ววิจิตร
 ภาษีน้ำท่าตโตนต ลงวันที่ ๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๕๓
 กับประกาศเพิ่มเติมวิธีเก็บภาษีที่ท่าตโตนตลงวันที่ ๒๑ เมษายน
 พ.ศ. ๒๔๕๕ ในเขตที่แขวงเมืองประทุมธานี

เสนาบดีกระทรวง พระคลัง มหาสมบัติ รับ พระบรมราชโองการได้
 เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า ด้วย
 เมื่อครั้ง เมือง ประทุมธานี ยัง อยู่ใน ความปกครอง ของ กระทรวง นครบาล
 กรมศุลกากรได้ตั้งด่านเรียกเก็บเงิน ภาษีน้ำท่าตโตนตตาม พระราชบัญญัติ
 ภาษีภายใน ร.ศ. ๑๑๑ บัดนี้ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยก
 เมือง ประทุมธานีไป ขึ้น อยู่ใน มณฑลกรุงเก่า แล้ว ทรงพระราชดำริห์
 เห็นว่า ท่านสรรพภาษีภายใน มณฑลกรุงเก่าก็ได้ยกเลิกเสีย แล้ว
 ตามประกาศลงวันที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๕๑ ดั่งควร จะ ยก
 เลิกท่านสรรพภาษีภายใน ใน เมืองประทุมธานีอันเป็นเมืองชั้นมณฑลกรุงเก่า
 ให้เหมือนกัน เพื่อตัดความเดือดร้อน อันมีอยู่แก่ ลูกค้าวานิช ที่ต้อง หยุด
 แวะให้เจ้าพนักงาน ตรวจตราอันเสีย ด้วย เปดยัน เก็บภาษีน้ำท่าตโตนต
 โดยวิธีอันเป็น ขอบเขตทั่วแก่ราษฎร แต่ฝ่ายเจ้าพนักงานสืบไป

พ.ศ. ๒๔๕๘

หน้า ๔๓๒

อาไศรย พระมหากษัตริย์คุณอัน มี อยู่ แก่ โพร พำเนาแผ่นดินทั้งหลาย จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ยกเลิกด้านต้วรพภาษีภายในในเมืองประทุมธานี แขวง มณฑลกรุงเก่า เสียตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ แต่ให้ ใช้ ประกาศเดิมนับแต่ วันที่ เก็บภาษี น้ำควด โตนตลงวันที่ ๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๔๓ แต่ประกาศเพิ่มเติม วันที่ เก็บภาษี น้ำควด โตนตลงวันที่ ๒๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๔๔ ใน เขต แขวง เมือง ประทุมธานี ตั้งแต่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ ดับไป

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

(ลงพระนาม) กิติยากรวรดิษ

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

(เดิม ๓๒ วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ หน้า ๔๔๓)

ประกาศยกเลิกกฎเสนาบดีกระทรวงนครบาล

ว่าด้วยวิธีจัดการเก็บเงินอากรค่าน้ำตามความใน

พระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ศก ๑๒๐ ลงวันที่ ๖ มิถุนายน

พ.ศ. ๒๔๕๘ (ร.ศ. ๑๒๔) ในเขตหัวเมืองประทุมธานี
เมืองธัญบุรี

แต่ให้ใช้กฎเสนาบดีว่าด้วยวิธีจัดการ
แต่ตั้งอัตราเก็บเงินอากรค่าน้ำตามความในพระราชบัญญัติอากร
ค่าน้ำ รัตนโกสินทรศก ๑๒๐ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์

พ.ศ. ๒๔๕๖ แทน

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ รับพระบรมราชโองการได้เกล้า ๆ
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า เมืองประทุมธานี
แต่เมืองธัญบุรี ที่ได้ยกไปขึ้น กับมณฑลกรุงเก่า แล้วนั้น วิธีจัดการ
แต่ตั้งอัตราเก็บเงินอากรค่าน้ำ ยังคงใช้กฎเสนาบดีกระทรวงนครบาล ว่าด้วย
วิธีจัดการ แต่ตั้งอัตราเก็บเงินอากรค่าน้ำตาม ความใน พระราชบัญญัติอากร
ค่าน้ำ รัตนโกสินทรศก ๑๒๐ ลงวันที่ ๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๕๘
(ร.ศ. ๑๒๔) อยู่ เป็น การ ขัดขวาง แก่ ระเบียบการ แลผิดกับ อัตรา
ซึ่งได้ตั้ง อยู่ใน เขต มณฑล กรุงเก่า สมควร จะ แก้ไข การ เก็บ
เงิน อากรค่าน้ำใน หัวเมืองทั้ง ๒ นี้ให้ เป็นระเบียบ เดียวกันกับมณฑลกรุงเก่า
สืบไป

พ.ศ. ๒๔๕๘

หน้า ๔๓๔

จึง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเลิกกฎเด่นาบค้ำชากรรค่าน้ำ ตั้งวันที่
 ๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๕๘ ที่ไซ้ช้อย่นั้นเสีย และให้ ไซ้กฎเด่นาบค้ำ
 ว่าด้วยวิธีจัดการแดงชักรวเด่นเงินชากรรค่าน้ำตาม ความใน พระราชบัญญัติ
 ชากรรค่าน้ำ รัตน โกสินทรศก ๑๒๐ ตั้งวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๕๖
 ใน เมืองประทุมธานี เมืองชัยภูมิ แทน ดังไป ส่วนชักรวค้ำที่จับตั้งค้ำ
 แดชักรวค้ำเครื่องมอจับตั้งค้ำน้ำ ให้ ไซ้ชักรวเด่นชกกับเมืองกรุงเก่า
 ตั้งแต่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ เป็นต้นไป

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

(ลงพระนาม) กิติยากรวรลักษณ

เด่นาบค้ำกระทรวงพระคลังมหาเด่นบค้ำ

(เด่น ๓๒ วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ หน้า ๔๔๕)

ประกาศเปลี่ยนวิธีเก็บเงิน

ค่านาคูโคในมณฑลกรุงเก่าเป็นนาฟางดอย

แต่แก้อัตราขึ้นที่นาใหม่

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ รับ พระบรมราชโองการไว้เกล้า ๆ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า การทำนาในมณฑลกรุงเก่าในระหว่าง ๔-๕ ปีที่ล่วงมาแล้ว ไม่ค่อยจะได้ผลบริบูรณ์ เต็มตามปกติ เป็นเหตุด้วย น้ำน้อยไม่พอหล่อเลี้ยงต้นข้าว เมื่อการทำนามีเหตุเสียหาย ชุ่มแถมทุกปีเช่นนี้ ย่อมเป็น ความเดือดร้อนแก่ราษฎรเจ้าของนาที่จะต้องเสียเงินค่านาอยู่ อาศัยพระมหากรุณาธิคุณ ซึ่งมีอยู่แก่ทวยราษฎรทั้งหลาย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ประกาศแก้ไขวิธีเก็บเงินค่านาคูโค ในมณฑลกรุงเก่าเปลี่ยนเก็บเงินเป็นวิชนาฟางดอย แต่เปลี่ยนอัตราขึ้นที่นาเหล่านี้ใหม่ เพื่อให้เหมาะสมกับภูมิประเทศตามสามัญ ทาย ประกาศนี้ ตั้งแต่ พุทธศักราช ๒๔๕๘ เป็นต้นไป

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศ มา ณ วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๕๘

(ลงพระนาม) กิติยากรวรดิษ

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

บัญชีรายชื่อตำบลที่นาคูโค ซึ่งจะแก้ไขเขตราชันหนา ในมณฑลกรุงเก่า

12710/2566	อำเภอ แด่ตำบล	เดิมเป็นนาคูโค ชั้น	เปลี่ยนเป็นตำบล	จัดตั้งเป็นนาฟางดอย ชั้น	หมายเหตุ
๑	เมืองกรุงเก่า <u>อำเภอพระราชวัง</u> บางกระสัน เกาะเกิด บางพลับ บ้านเสน บ้านแบ่ง วัดยม ตลาดเกษม บางประแดง บ้านไทร บ้านท้าว	ตร ตร ตร ตร ตร เอก เอก เอก เอก เอก	— — — — — — — — —	จัดวาง จัดวาง จัดวาง จัดวาง จัดวาง ไท ไท ไท ไท ไท	

เลขที่	อำเภอ แลตำบล	เดิมเป็นนาโค ชั้น	เปลี่ยนเป็นตำบล	ลดอัตราเป็นนาฟางตอย ชั้น	หมายเหตุ	
12/10/2566 ๒	บ้านกรวด	เอก	—	โท		
	คลังขันธ์	เอก	—	โท		
	คลังदान	เอก	—	โท		
	ด้ามเรือม	โท	—	ตรี		
	บ้านสร้าง	โท	—	ตรี		
	คลองจิก	ตรี	—	จัตวา		
	หนองหลวง	เอก	—	โท		
	<u>อำเภอเสนาใหญ่</u>					
	นาขุ	เอก	—	โท		
	ดอนदान	เอก	—	โท		
	ลาดชะโด	เอก	—	โท		
	จักราช	เอก	—	โท		
หนองน้ำใหญ่	เอก	—	โท			

เลขที่ 12/10/2566	อำเภอ แยกตำบล	เดิมเป็นนาโคก ชั้น	เปลี่ยนเป็นตำบล	ตัดอควาเป็นนาฟางดอย ชั้น	หมายเหตุ
	น้ำโคก	เอก	—	โท	
	อิมฤทธิ์	เอก	—	โท	
	ฉักให้	เอก	—	โท	
	บางกุ้ง	เอก	—	โท	
	โคกสูง	เอก	—	โท	
	บ้านอ้อ	เอก	—	โท	
	ลาดน้ำเค็ม	เอก	—	โท	
	ศาลาน	เอก	—	โท	
	จาศรีด	เอก	—	โท	
	บ้านใหญ่	เอก	—	โท	
	หัวดินแดง	เอก	—	โท	
	บ้านกฐี	เอก	—	โค	
	ภูไผ่	เอก	—	โท	

พ.ศ. ๒๕๖๖

หน้า ๑๑๑

เลขที่	อำเภอ แยกตำบล	เดิมเป็นนาโค ไร่	เปลี่ยนแปลง ไร่	ขอรับเป็นนาฟางโดย ไร่	หมายเหตุ
12/10/2566	ทางวัง	เอก	—	โท	
	วัดตะก	เอก	—	โท	
	บางหลวงเมือง	เอก	—	โท	
	บางหัก	เอก	—	โท	
	บางหลวงโตต	เอก	—	โท	
	บ้านแค	เอก	—	โท	
	บางหลวงเอียง	เอก	—	โท	
	<u>อำเภอเสนาภัก</u>				
	บางนมโค	เอก	—	โท	
	บ้านจมน้ำใน	เอก	—	โท	
บ้านจมน้ำกลาง	เอก	—	โท		
บ้านจมน้ำนอก	เอก	—	โท		
สามัคคี	เอก	—	โท		

ทำ ๓๓๓

พ.ศ. ๒๕๕๘

เลขที่	อำเภอ แดงดำบด	เดิมเป็นนาโค ชัน	เปลี่ยนเป็นดำบด	ลดอัตราเป็นนาฟางดอย ชัน	หมายเหตุ
2/10/2566	สามกอ	เฮก	—	โท	
	บ้านแพน	เฮก	—	โท	
	กลางคดของ	เฮก	—	โท	
	เจ้าเจ็ด	เฮก	—	โท	
	ชายนาว	เฮก	—	โท	
	บ้านแถว	เฮก	—	โท	
	บ้านใหม่	เฮก	—	โท	
	เต่าเต่า	เฮก	—	โท	
	บางซ้ายใน	เฮก	—	โท	
	บางซ้ายนอก	เฮก	—	โท	
	ปลายนาคใต้	เฮก	—	โท	
	ปลายนาคเหนือ	เฮก	—	โท	
	รางตะเข้ใต้	เฮก	—	โท	

เลขที่	อำเภอ แดงตำบล	เดิมเป็นนาโค ชัน	เปลี่ยนเป็นตำบล	ตัดอัตราเป็นนาฟ้างตอย ชัน	หมายเหตุ
12/10/2566	รางตะเข้เหนือ	เขก	—	โท	
	ลาดงา	เขก	—	โท	
	ปลายกตัตใน	เขก	—	โท	
	ปลายกตัตนอก	เขก	—	โท	
	บ้านโพ	เขก	—	โท	
	บ้านเดียบ	เขก	—	โท	
	ข้างเหล็ก	เขก	—	โท	
	หัวเวียง	เขก	—	โท	
	บางกะทิง	เขก	—	โท	
	บ้านใหญ่	เขก	—	โท	
	บ้านกระทุ่ม	เขก	—	โท	
	คู้ตลขด	เขก	—	โท	

เลขที่	อำเภอ แดงตำบล	เดิมเป็นนาโค ชั้น	เปลี่ยนเป็นตำบล	ตัดอัตราเป็นนาฟ้างด ชั้น	หมายเหตุ
๒/๗๐/๒๕๖๖	<u>อำเภอเด่นาน้อย</u>				
	ไม้ครา	เอก	—	โท	
	บ้านม้า	เอก	—	โท	
	โคกช้าง	เอก	—	โท	
	โพแดง	ตรี	—	จัดนา	
	ราชคราม	เอก	—	โท	
	บางไทร	โท	—	ตรี	
	บางพลี	เอก	—	โท	
	บ้านเกาะ	เอก	—	โท	
	ห้วยหมก	เอก	—	โท	
	แคตก	เอก	—	โท	
	ช้างเหล็ก	เอก	—	โท	
บางยี่โท	เอก	—	โท		
น้ำไม้	เอก	—	โท		

เลขที่	ชื่อเลข แลคำบด	เดิมเป็นน้ำหนัก กรัม	เปลี่ยนเป็นคำบด	ถดถอยกว่าเป็นนาฬิกาฟองลอย กรัม	หมายเหตุ
12/10/2566	แคชชุก บ้านกุด บ้านกระแซง ช้างน้อย บ้านแบ้ง ดงระไคว ไม้พระ ถาดบัวหลวง	เฮก เฮก เฮก เฮก เฮก เฮก เฮก —	— — — — — — — —	โท โท โท โท โท โท โท จัตวา	เป็นคำบด ชั้นใหม่ แบ่งจากคำบด คู่ตัดออก แต่คำบด สิงหนาท

เลขที่	อำเภอ แด่ตำบล	เดิมเป็นนาโค ชัน	เปลี่ยนเป็นตำบล	ลดอัตราเป็นนาฟ้างโดย ชัน	หมายเหตุ
12/10/๒๕๑๑	<u>อำเภอเสนาโน</u>				
	บางขัน	เขก	—	โท	
	บ้านกุ่ม	เขก	—	โท	
	บางบาท	เขก	—	โท	
	ฝุมต	เขก	—	โท	
	บ้านขอม	เขก	—	โท	
	มหาพราหมณ์	เขก	—	โท	
	สวนไทย	เขก	—	โท	
	กบเจา	เขก	—	โท	
	บ้านคดง	เขก	—	โท	
	พระธาตุ	เขก	—	โท	
	น้ำเตา	เขก	—	โท	

เขต	อำเภอ ตำบล	เดิมเป็นนาโค ชัน	เปลี่ยนเป็นตำบล	จดยึดตราเป็นนาฟางดอย ชัน	หมายเหตุ
1910/2566	อำเภอนครนชัย				
	ขางนม	โท	—	ตรี	
	ไถ่คืน	โท	—	ตรี	
	จำป่า	โท	—	ตรี	
	ท่าแดง	โท	—	ตรี	
	โคกมะนาว	โท	—	ตรี	
	ท่าเรือ	โท	—	ตรี	
	บ้านขวาง	โท	—	ตรี	
	บ้านแซก	โท	—	ตรี	
	สวนพริก	โท	—	ตรี	
	หนองขามาก	โท	—	ตรี	
	ลำดาดดอย	โท	—	ตรี	
	หัวพวน	โท	—	ตรี	
วังแดง	โท	—	ตรี		

ป.ค.ค.ค.

พ.ค. ค.ค.ค.

เลขที่	อำเภอ ตำบล	เดิมเป็นภาคใด ชั้น	เปลี่ยนเป็นตำบล	ต.ค.ร.า.เป็นนาฟางดอย ชั้น	หมายเหตุ
12/10/2566	บ้านบึง	โท	—	ตรี	
	โพเอน	โท	—	ตรี	
	ปากท่า	โท	—	ตรี	
	ศรีบุญนิกร	โท	—	ตรี	
๗	<u>อำเภอนครใหญ่</u>				
	มหาราช	เอก	—	โท	
	น้ำเค็ม	เอก	—	โท	
	กระซอ้ง	เอก	—	โท	
	บางโรงช้าง	โท	—	ตรี	
	จิตเพ็ญ	โท	—	ตรี	
	คตองน้อย	โท	—	ตรี	
	ลำพะเนียง	โท	—	ตรี	
	บ้านแพรก	โท	—	ตรี	
	ปากท่อม	เอก	—	โท	

เลขที่	อำเภอ ตำบล	เดิมเป็นภาคใด ชั้น	เปลี่ยนเป็นตำบล	ตัดอัตราเป็นนาฟงดอย ชั้น	หมายเหตุ
12/10/2566	บางมอญ หัวไม้ บ้านใหม่ฉนวน ท่าตอ บ้านขวาง บ้านนา โพธาราม	โท โท โท โท โท โท โท	— — — — — — —	ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี	
๑	<u>อำเภอนครไทร</u> บ้านขยาย บางเดื่อ เกาะเตัง บ้านม่วง ฉนวนเจียง บ้านดี	เอก เอก โท เอก เอก เอก	— — — — — —	โท โท ตรี โท โท โท	

เลขที่	อำเภอ ตำบล	เดิมเป็นนาโค ไร่	เปลี่ยนเป็นตำบล	ตัดข้าพนาปางดอย ไร่	หมายเหตุ
2/10/2566	บางนางบัว	เอก	—	โท	
	บางเพลิง	โท	—	ตรี	
	เจ้าธง	โท	—	ตรี	
	ทางกลาง	เอก	—	โท	
	บ้านค้อ	เอก	—	โท	
	ศาลเขน	เอก	—	โท	
	หันสัง	เอก	—	โท	
	คานิม	เอก	—	โท	
	บ้านม้า	เอก	—	โท	
	ทับน้ำ	โท	—	ตรี	
	บ้านแมน	เอก	—	โท	
๓	<u>อำเภอนครพนม</u>				
	บ่อโพ	เอก	—	โท	
	คลองสระแก	เอก	—	โท	

พ.ศ. ๒๕๖๖

๕-
ค.ค.ค.

เลขที่	อำเภอ ตำบล	เดิมเป็นภาคใด ชั้น	เปลี่ยนเป็นตำบล	จัดตั้งรา.ปรร.มาฟอง ชั้น	หมายเหตุ
19/10/2566	ปากจั่น	เอก	—	โท	
	บางระกำ	เอก	—	โท	
	นครหลวง	เอก	—	โท	
	บางพระครู	เอก	—	โท	
	บ้านซ่ง	เอก	—	โท	
	แมงดา	เอก	—	โท	
	พระนอน	เอก	—	โท	
	ท่าช้าง	เอก	—	โท	
	ไม้หนอง	เอก	—	โท	
	สามโคก	โท	—	ตรี	
	ควนหน้านาง	โท	—	ตรี	
	ไม้ด้อม	โท	—	ตรี	
	พระแก้ว	โท	—	ตรี	
หนองปลิง	โท	—	ตรี		

เลขที่	อำเภอ นครลำด	เดิมเป็นนาโค ชัน	เปลี่ยนเป็นตำบล	ลดอัตราเป็นนาฟองย ชัน	หมายเหตุ
๒๐ ๒๗/๗/๒๕๖๖	อำเภออุไทยใหญ่				
	บ้านชน	เอก	—	โท	
	เข้เม่า	เอก	—	โท	
	บ้านชัย	เอก	—	โท	
	ด่างาม	เอก	—	โท	
	คานหาม	เอก	—	โท	
	บ้านช้าง	เอก	—	โท	
	หนองน้ำเ้ม	เอก	—	โท	
	บ้านตลาด	เอก	—	โท	
	บ้านหีบ	เอก	—	โท	
	บ้านเส้เา	เอก	—	โท	
	หนองไม้ตั้ง	โท	—	ตรี	
	กรวด	ตรี	—	จัตวา	
	โพธิ์จาทอ	เอก	—	โท	

เลขที่	อำเภอ แลตำบล	เดิมเป็นนาโค ชั้น	เปลี่ยนเป็นตำบล	ลดอัตราเป็นนาฟางถอย ชั้น	หมายเหตุ
19/10/2566	ระโสม โคกม่วง หนองน้ำไธ	โท ตรี ตรี	— — —	ตรี จัตวา จัตวา	

เลขที่	อำเภอเขตตำบล	เดิมเป็นนาโค ชัน	เปลี่ยนเป็นตำบล	เคอัคราเป็นนาปางดอย ชัน	หมายเหตุ
๒/10/2566 ๑๑	<p>เมืองช้างทอง อำเภอเมือง</p> <p>จำปาสัก โกละ บ้านห บางแก้ว ตลาดหลวง บ้านอีฐ หัวไม้ คำเวแดง คลองจัว หนองไผ่น้ำ บ. นี</p>	<p>โท โท โท โท โท โท โท โท โท โท โท</p>	<p>— — — — — — — — — — —</p>	<p>ต ต ต ต ต ต ต ต ต ต ต</p>	

เลขที่	อำเภอแต่ตำบล	เดิมเป็นนาโค ชั้น	เปลี่ยนเป็นตำบล	ลดอัตราเป็นนาฟางดอ ชั้น	หมายเหตุ	
๑๒	ตลาดตรวจ	โท	—	ตรี		
	ย่านซ้อ	โท	—	ตรี		
	<u>อำเภอไชโย</u>					
	บางแมว	โท	—	ตรี		
	บ้านโคก	โท	—	ตรี		
	จระเข้ร้อง	โท	—	ตรี		
	โรงน้ำ	โท	—	ตรี		
	ชะไวด	โท	—	ตรี		
	หลักฟ้า	โท	—	ตรี		
	ตะเกษ	โท	—	ตรี		
	ไชโย	โท	—	ตรี		
	บางอ	โท	—	ตรี		
บางพลับ	โท	—	ตรี			

เขตที่	อำเภอ แดคำบด	เดิมเป็นหน้าโค ชั้น	เปลี่ยนเป็นคำบด	กดขี่ความเป็นนาฟางดอย ชั้น	หมายเหตุ
เขตที่ 12/10/2566 ดต.	บ้านป่า อำเภอโพทอง	โท	—	ตรี	
	คำตาติน	โท	—	ตรี	
	โพรงนก	โท	—	ตรี	
	สามง่าม	โท	—	ตรี	
	บ่อแร่	โท	—	ตรี	
	โพกระียบ	โท	—	ตรี	
	คดของสาหร่าย	โท	—	ตรี	
	ห้วยถึงคด	โท	—	ตรี	
	ห้วยถึงออก	โท	—	ตรี	
	บางเจ้าถ้ำ	โท	—	ตรี	
	บางระกำ	โท	—	ตรี	
	ของครักษ์	โท	—	ตรี	

เลขที่	อำเภอ แคว้น	เดิมเป็นนาโค ชั้น	เปลี่ยนเป็นตำบล	ลดอัตราเป็นนาปางดะ ชั้น	หมายเหตุ
๒/10/2566	บ้านหงษ์	โท	—	ตรี	
	ห้วยไผ่	โท	—	ตรี	
	จำดอง	โท	—	ตรี	
	แตงองหา	โท	—	ตรี	
	บ้านพราน	โท	—	ตรี	
	บ้านแค	โท	—	ตรี	
	หนองแม่ไก่	โท	—	ตรี	
	โคกพุดทรา	โท	—	ตรี	
	ทางพระ	โท	—	ตรี	
	บ้านศาล	โท	—	ตรี	
	ท่าหยาด	โท	—	ตรี	
	โพทอง	โท	—	ตรี	
	ยางซ้าย	โท	—	ตรี	
ร่วมศึก	โท	—	ตรี		

เลขที่	อำเภอ แด่ตำบล	เดิมเป็นนาโคก ชั้น	เปลี่ยนเป็นตำบล	ลดอัตราเป็นนาฟางโดย ชั้น	หมายเหตุ
2/10/2566 ๑๕	ม่วงเตี้ย	โท	—	ตรี	
	<u>อำเภอพิเศษไชยราชู</u>				
	หัวตะพาน	โท	—	ตรี	
	บางจันท์	โท	—	ตรี	
	คลองขนาก	โท	—	ตรี	
	บ้านด้าย	โท	—	ตรี	
	สี่ร้อย	โท	—	ตรี	
	ท่าช้าง	โท	—	ตรี	
	ไม้จำศีล	โท	—	ตรี	
	ศาลเจ้าโรงทอง	โท	—	ตรี	
	โพธิ์เขียว	โท	—	ตรี	
ขมทม	โท	—	ตรี		
ห้วยคันทน	โท	—	ตรี		

เลขที่	อำเภอ แด่ตำบล	เดิมเป็นนาโค ชั้น	เปลี่ยนเป็นตำบล	ตัดอัตราเป็นนาฟางดอย ชั้น	หมายเหตุ
2/10/2566 ๑๕	ยี่งอ	โท	—	ตรี	
	ตลาดใหม่	โท	—	ตรี	
	หัตถ์แก้ว	โท	—	ตรี	
	ไผ่ฉาง	โท	—	ตรี	
	สาวร้องไห้	โท	—	ตรี	
	<u>อำเภอป่าโมกข์</u>				
	บางโพงแดง	เอก	—	โท	
	ปะขาว	เอก	—	โท	
	นรสิงห์	โท	—	ตรี	
	บางปลากด	โท	—	ตรี	
	สายทอง	เอก	—	โท	
	โรงช้าง	เอก	—	โท	
	เขกราช	โท	—	ตรี	
บางแพ	โท	—	ตรี		

เลขที่	อำเภอ ตำบล	เดิมเป็นนาโค ชัน	เปลี่ยนเป็นตำบล	ลดอัตราเป็นนาฟ้างโดย ชัน	หมายเหตุ
12/10/2566 ๑๖	<p style="text-align: center;"><u>เมืองสิงห์บุรี</u> <u>อำเภออินทร์</u></p> <p>จตุรกาย น้ำตาด ท่าชอย ทองเอน ทับยา ประศุก ชันมาราย ท่างาม สวนหลวง บ้านม้า บางกะปิ</p>	<p>ตรี ตรี ตรี จตุรดา ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี</p>	<p>— — — — — — — — — — —</p>	<p>จตุรดา จตุรดา จตุรดา เบญจ เบญจ เบญจ เบญจ เบญจ เบญจ เบญจ เบญจ</p>	

พ.ศ. ๒๕๕๕

หน้า ๕๕๕

เลขที่	อำเภอ ตำบล	เดิมเป็นนาไร่โค ชัน	เปลี่ยนเป็นตำบล	ลดอัตราเป็นนาฟางโดย ชัน	หมายเหตุ
๑๒๗	<u>อำเภอพรหม</u>				
๑๒๗/๒๕๖๖	ถอนตมอ	๓๖	—	๓๖	
	โรงช้าง	๓๖	—	๓๖	
	วิหารขาว	๓๖	—	๓๖	
	พระงาม	๓๖	—	๓๖	
	โพประทับ	๓๖	—	๓๖	
	วัดโบก	๓๖	—	๓๖	
	บ้านหม้อ	๓๖	—	๓๖	
	แบ่งออก	๓๖	—	๓๖	
	แบ่งตก	๓๖	—	๓๖	
	ห้วย	๓๖	—	๓๖	
	บางน้ำเขียว	๓๖	—	๓๖	
	บ้านพล	๓๖	—	๓๖	
	หม่นหาญ	๓๖	—	๓๖	

เลขที่	อำเภอ แด่ตำบล	เดิมเป็นนาโค ชั้น	เปลี่ยนเป็นตำบล	ดตชัศวาเบนนาวางตอย ชั้น	หมายเหตุ
12/10/2566 ๑๖	<p>เมืองดพบุรี อำเภอเมือง</p> <p>ทาดค ถนนใหญ่ โก่งชนู จจราย โพธิ์ไ้ โพกระต้น ท่าหิน คำตาดัง ชนทมวกโต ชนทมวกเหนือ บ้านชอย</p>	<p>โท โท โท โท โท โท โท โท โท โท โท</p>	<p>— — — — — — — — — — —</p>	<p>ต ต ต ต ต ต ต ต ต ต ต</p>	

๑๖

เลขที่	อำเภอ แด่ตำบล	เดิมเป็นนาโค ชั้น	เปลี่ยนเป็นตำบล	ลดอัตราป็นนาฟ้างดอย ชั้น	หมายเหตุ
12/10/2566	โพธิ์ คลอง ทางตัด	โท โท โท	— — —	ตรี ตรี ตรี	
๑๙	<u>อำเภอโพธิ์</u> โพธิ์ตากแก้ว บางค้ ท่าวัง บางงา เขาดมอคอน โคกสูง บางดี บ้านเบิก หวด้าโรง ตากด้าดี	โท โท โท โท โท โท โท โท โท โท โท	— — — — — — — — — — —	ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี	

เลขที่	อำเภอ แด่ตำบล	เดิมเป็นนาโค ชั้น	เปลี่ยนเป็นตำบล	ลดอัตราเป็นนาฟางโดย ชั้น	หมายเหตุ
๑๖ ๑๐/๒๕๖๖	<u>อำเภอสนามแจง</u>				
	หินบัก	โท	—	ตรี	
	ลำโรง	โท	—	ตรี	
	บ้านทราย	โท	—	ตรี	
	บ้านกุดว้อย	โท	—	ตรี	
	มหาสอน	โท	—	ตรี	
	บางพัง	โท	—	ตรี	
	บ้านชี	โท	—	ตรี	
ห้วยไผ่	โท	—	ตรี		
บางขาม	โท	—	ตรี		
๒๑	<u>อำเภอสระโบสถ์</u>				
	หนองเตา	ตรี	—	จัตวา	
	พุดา	ตรี	—	จัตวา	
	หลุมเตา	ตรี	—	จัตวา	

เขต	อำเภอ แด ตำบล	เดิมเป็นภาคใด ชั้น	เปลี่ยนเป็นตำบล	ลดอัตราเป็นนาฟ้างเคย ชั้น	หมายเหตุ
12/10/56 ๒๒	เมืองสระบุรี				
	อำเภอพระพุทธบาท				
	โคกโพ	ตรี	—	จัตวา	
	ไม้หลัก	ตรี	—	จัตวา	
	บ้านหลวง	ตรี	—	จัตวา	
	คชนพุด	ตรี	—	จัตวา	
	ไม้จวง	ตรี	—	จัตวา	
	โคกขุ่ม	ตรี	—	จัตวา	
	คชนทอง	ตรี	—	จัตวา	
	คชนโพ	ตรี	—	จัตวา	
	โคกคำพาน	ตรี	—	จัตวา	
	โคกใหญ่	ตรี	—	จัตวา	
	บ้านวังม	ตรี	—	โท	
หนองแค	จัตวา	—	ตรี		

เลขที่	อำเภอ แด่ตำบล	เดิมเป็นภาคใด ชั้น	เปลี่ยนเป็นตำบล	ตั้งอัตราเป็นนาฟงดละ ชั้น	หมายเหตุ	
2/10/2566	๒๓	ชว. โขถน	จัตวา	—	เบญจะ	
		ป่าตาด	เบญจะ	—	จัตวา	
		ป่าหวาย	เบญจะ	—	จัตวา	
		<u>อำเภอหนองแค</u>				
		บัวตอย	ตรี	—	โท	
		โพนทอง	ตรี	—	โท	
		โคกตม	ตรี	—	โท	
		หนองจก	ตรี	—	โท	
		หนองไช้หน้า	ตรี	—	โท	
		กุ่มหัก	ตรี	—	โท	
นาเว้ง	ตรี	—	โท			
๒๔	๒๔	<u>อำเภอเมือง</u>				
		หนองเขื่อน	ตรี	—	จัตวา	
		ปากเซ็ดาร	ตรี	—	จัตวา	

ประกาศกระทรวงนครบาล

แผนกบังคับกาฬโรค

เจ้าพระยามรราช เลื่อนาศิ กระทรวงนครบาล รับ พระบรมราช

โองการได้เกล้า ฯ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า
ด้วยปรากฏว่ามีใช้กาฬโรค เกิดชุกชุมขึ้นใน กรุงเทพมหานคร แด
ลักษณะใช้กาฬโรค นี้ อาจจะถูกตามติดต่อกันต่อไป แดเมื่อไม่รู้จัก
วิธี การ บัง กัน ให้ถูกต้องด้วยแล้ว อาจจะเป็น อันตราย แก่ชีวิตได้
โดยเร็วพลัน

จึง มี พระบรมราชโองการเห็นเกล้า ฯ สั่งให้ประกาศตักเตือนมาว่า
ให้มหาชน ปฏิบัติ การ บัง กัน ใช้กาฬโรค อันจะพึง มี เกิด มีขึ้น นั้น ตาม
วิธีที่ได้กล่าวไว้ใน ประกาศจัดการบงกันกาฬโรคลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์
พ.ศ. ๒๕๔๗ แดฉบับลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ นั้น
จงทุกประการ แดโดยทรง พระมหากรุณา แก่ อาณาประชาราษฎร์เพื่อ
ให้รอดจากมรณภัยอันจะพึงเกิดขึ้นนั้น จึง ทรง พระกรุณาโปรด
เกล้า ฯ ให้คง ข้อ บัง กัน ลักษณะ การ บัง กัน กาฬโรคเพิ่มเติมขึ้นใหม่ ตาม
วิธีที่กล่าวต่อไปนี้

ข้อ ๑ เมื่อมีคนเจ็บเป็นไข้กาฬโรคกัตี หรือที่มีอาการ น่าสงสัย
ว่าเป็นไข้กาฬโรคกัตี เกิดขึ้นในบ้านเรือน เสาหัดถาน ของผู้ใด นอก
จากเจ้าของบ้านเรือน หรือผู้พยาบาล หรือแพทย์ ที่ไปตรวจรักษาพยาบาล
ซึ่งมีหน้าที่ตามประกาศขยี้แล้วนั้น ให้บุคคลที่ไปพบปะเหตุการณ์นั้นรีบ
จัดการ ดังนี้โดยเร็ว คือ

(๑) ให้ไปแจ้งเหตุการณ์นี้ต่อโรงพยาบาลตำรวจ พระนครบาล ซึ่งตั้งอยู่ในที่ใกล้ โดยทันที บอกลักษณะที่คนเจ็บป่วยให้คนอื่น ตามที่ตนเห็น ปรากฏในอาการที่เกิดขึ้นนั้น ทุกสิ่งทุกอย่าง

(๒) ให้เจ้าของบ้านเรือนเคหะสถานที่เกิดใช้กาฬโรค หรือเจ้าของบ้านเรือนที่ใกล้เคียง หรือที่อยู่ในตำบลนั้น จัดการเก็บขยะมูลฝอย แลบรรดาสิ่งโสโครกทิ้งป่วง ซึ่งอยู่ในเคหะสถานนั้น ออกมารวบรวมกองไว้ข้างนอกบ้านเรือนเคหะสถานโดยทันที เพื่อให้เจ้าพนักงาน กรมสุขภาพอนามัยไปทำลาย หรือเผาเสียให้สิ้นเชิง แต่รับจัดการชำระล้างเคหะสถานด้วยยา เยสฟลด์ ส่วนหนึ่ง ประสมกับน้ำ ๓๐ ส่วน เทราดให้ทั่วไป หรือโรยปูนขาวเสียให้ทั่วสถานที่ เพื่อกำจัดสิ่งโสโครกและเชื้อโรคร้ายให้หายไป

(๓) เมื่อแพทย์สุขภาพอนามัยเห็นว่า บุคคลผู้ใดที่อยู่ในบ้านเรือนเคหะสถานที่เกิดใช้กาฬโรคกัก หรือใน บ้านเรือนเคหะสถานที่ใกล้เคียง หรือใน ตำบลที่เกิดใช้กาฬโรคนั้นกัก สัมควรจะวินิจฉัยชนิดหนึ่ง ซึ่งป่วยามองกันใช้กาฬโรคแล้ว ให้บุคคลผู้นั้นรับกระทำตาม ห้ามไม่ให้ขัดขวางวินิจฉัย เพื่อป้องกันใช้กาฬโรคนี้ ให้พึงเข้าใจว่ามีคุณประโยชน์เท่ากับปลูกใช้ทวีพืช ไม่ทำให้ร่างกายเป็นอันตรายอย่างใด แต่แพทย์สุขภาพอนามัยจะพึงกระทำแต่เฉพาะ บุคคลที่เห็นว่า สัมควร ด้วยความจำเป็น

ข้อ ๒ ถ้าผู้ใดอยู่ในที่ใกล้เคียง หรือผู้ใดรู้เหตุว่ามีใช้กาฬโรคเกิดขึ้นในที่ใด ^{12/10/2566} กักมัดเสียไม่แจ้งเหตุการณ์นั้นแก่เจ้าพนักงาน ตามความที่กล่าวไว้ในประกาศนั้น กัก หรือผู้ใดซึ่งแพทย์เห็น สัมควร จะวินิจฉัย

เพื่อป้องกันไข้กาฬโรค แต่ผู้นั้นขัดขืนเสียไม่ยอมกระทำตามที่คิด
หรือเมื่อมีไข้กาฬโรคเกิดขึ้นในบ้านเรือนเคหะสถานของผู้นั้น ผู้นั้นอยู่
ในเคหะสถานนั้น หรือที่ใกล้เคียง หรือในตำบลที่เกิดไข้กาฬโรคนั้น
ไม่นำขยะมูลฝอยแต่สิ่งใดทิ้งออกมาให้พ้นบ้านเรือนเคหะสถาน เพื่อให้
ให้เจ้าพนักงานนำไปทำลาย แต่เขาเสียก็ดื้อ หรือไม่ชำระล้างบ้านเรือน
เคหะสถานตามที่กล่าวไว้ในประกาศนี้ก็ดี ท่านว่าผู้นั้นกระทำความ
ผิดให้มิโทษคงจะกล่าวไว้ในประกาศป้องกันกาฬโรค ลงวันที่ ๑๒
กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ทกประการ

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๕๕๘

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ หน้า ๔๗๗)

กฎเสนาบดีกระทรวงเกษตรราธิการ
เพิ่มเติมความในกฎเสนาบดีกระทรวงเกษตรราธิการ
ลงวันที่ ๑๙ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๕๕๘

ด้วยตามความใน กฎเสนาบดีกระทรวงเกษตรราธิการ ลงวันที่ ๑๙
มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ว่าด้วย หลักเกณฑ์ที่ดิน แลกำหนดอัตราค่า
ธรรมเนียม นั้น ตาม ข้อความแห่ง กฎเสนาบดีใน หมวด เลข (๑) เดิม
ข้อความที่ว่า ให้เจ้าพนักงาน เรียกค่าธรรมเนียม หลัก เกษัตริ์ เจ้า ของ
ที่ดินในเวลาที่แจกโฉนด นั้น ให้เพิ่มเติมดังนี้ “ให้เจ้าพนักงาน เรียก
เงิน ค่าธรรมเนียม หลัก จากเจ้า ของ ที่ดินในเวลาที่แจกโฉนด ที่ ยื่น
เวลาที่ เจ้า ของ ที่ดิน มา ขอโอนใบไต่สวน” ความ นานี้จากนี้ให้แก้ไข
ตามเดิม

ประกาศมาณวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๕๕๘
(ตงพระนาม) วัฬ

เสนาบดี กระทรวงเกษตรราธิการ

(เต็ม ๓๒) วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ หน้า ๔๘๐)

พระราชกฤษฎีกา

ว่าด้วยพระราชวงศ์ แลผู้มีบรรดาศักดิ์ ทำลายชื่อตนเอง

สมเด็จพระพุทธเจ้าองค์กลาง เป็นอดีตลลภ ๒๔๕๘ พรรษา บัญญัติ
ตั้งมีกษัตริย์นามว่า ดัศว์รังษิมลรัทิน อาทิตยวาร โสภณกาลกำหนด

พระบาทสมเด็จพระประเมศวรมหาราชวิราช เอกอรรคมหาบุรุษบรมนา
ชิราช พิณิตประธานบรมมหาสมุทรเจ้า ชัยคิยพงศวินมรรัตนี วรชคตยราช
นิกรโศคม จากุณิศบรมมหาจักรพรรดิราชสังการศ บรมอมรมิ महाराชา
ชิราชบรมนาถพิศร พระมิ่งคุณุเสถาเดโชมหิว เสด็จออกณเบระชคตภาค
แห่ง ทอระ พระโรงในค่าย หลวงตำบตบ้านโป่ง มณฑลราชบุรี พร้อมด้วย
เสนาบดี มหาอำมาตย์ราชเสวก แด่นายเสือบ่ามีตยวดี คือ มหา
อำมาตย์เอก (นายทองดี) เจ้าพระยาภิรมย์ราชามาหะยกิจกรมมร เสดนาบดี
กระทรวงยุติธรรม ๑ มหาเสวกเอก (นายพลตรี นายพลเสือบ่า)
เจ้าพระยาธรรมมาชิกรณาริบัติ เสดนาบดีกระทรวงวัง ๑ จางวางเอก (นายพล
เสือบ่า) พระยาบุรุษบริรักษ์ราชพิศตภ อธิบดีกรมชางที่ ๑ จางวางโท
(นายพลตรี นายพลเสือบ่า) พระยาบระสิทชคิภักกร อธิบดีกรมมหาดเล็ก
ผู้ช่วยเสนาบดีราชองครวัช ๑ พระเจ้าวงจโท (นาย องคร) พระยา
ราชวิศถาเนสิมฐ สมุหพระตำรวจ ๑ นายพลโท พระยาเทพชษุม สมุห
ราชองครวัช ๑ มหาเสวกโท พระยาสิมสังทวจหาร ผู้ช่วยราชเสนา
นฤกร ๑ มหาเสวกโท พระยาวิวัจวงษย์ ปัตติพลคตตองกระทรวง
มูรชาร ๑ มหาเสวกตรี พระยาบ่าเรอภักดี สมุหพระราชมณฑลเพ็ชร ๑
นายหมวดเอก เจ้าหมีนคัศวรวัชย์ หัวหมื่นมหาดเล็ก ราชองครวัชเสือบ่า ๑

12/10/2566

แจ้ง ข้าราชการของข้าพระพุทธเจ้า ราชบริพาร ฝ่ายทหาร พลเรือน และเสนาบดี นอก
นี้ มีเป็นเสนาบดีคนหา หม่อมล้อมฟ้า พระบาท ยุคตบทมมาดย์ บริหาร
พระราชพิธียศ โดยกำหนดฐานันดร

จึง มี พระบรมราชโองการ มาณพระสุรัสวดีถึงหน้าท้าวดี.เห็นเกล้าฯ ว่า
ได้ทรง ทราบมาโดยของข้าพระพุทธเจ้า ตามรายงาน กระทรวงกระต่าใหม่ ว่า
นายพันตรี หลวงโตหะฮาดูช (หม่อมราชวงศ์ช้วน ทินกร ณกรุงเทพ)
ต้นที่ญาติกรรมแต่ง สรรพยศ ซึ่งไปเป็นผู้ มีพละใน เรื่อง ที่เงินใน กรรมแต่ง
สรรพยศ หายนั้น ได้ทำตายซึ่งพละคน เองใน ที่คุมขัง ทรงพระราชดำริเห็นว่า
อันการปลงซึ่งพละคนเองเช่นนี้ ย่อมไม่เป็นที่ นิยม ทั้งใน พระพุทธศาสนา
แต่อาณาจักร และโลก คือ ในทางพระพุทธศาสนาย่อม ถือว่าเป็นอัคคี
วินิบาตใน ทางอาณาจักร ถือถือว่าเป็น อันทำตายซึ่งตัวมนุษย์ผู้หนึ่ง เหมือนกัน
แต่ใน ทางโลกนับว่าเป็น คนวิปริตผิดธรรมดา จึง เป็นกรรมอันพระราชองให้
แต่ ข้าราชการ ผู้ บรรดาศักดิ์ไม่พึง ประพฤติ เมื่อ ผู้ใด ประพฤติ กรรม
อันตามกเห็น ปางข่มแกว ผู้ นั้น ย่อม เป็น ผู้มีความผิด หากจะ
รับ เกียรติยศ อย่าง หนึ่ง อย่างไม่ ในทางราชการไม่ เพราะฉะนั้น ขอให้
เจ้าพนักงาน จัดเครื่อง ประดับเกียรติยศ พระราชทาน สำหรับยศ นายพันตรี
หลวงโตหะฮาดูช (หม่อมราชวงศ์ช้วน ทินกร ณกรุงเทพ) เสดย

อนึ่ง ต่อไปเมื่อมา ตาม หนึ่งผู้ใด ในราชตระกูลนี้ ข้าราชการ ผู้มียศ
บรรดาศักดิ์ยศ ถึงแก่กรรมแล้ว ด้วย อาการปลงซึ่งตัวตนเองไซ้ร ห้ามมิให้
เจ้าพนักงาน จัดเครื่อง ประดับเกียรติยศฯ พระราชทาน เป็น อันขาด

ให้ เห็นต่อตบตบระวงวัง เป็นนั้ เค้รศึกษา พระราช กฤษณ์ฐานัน

(เดิม ๓๒ วันที่ ๕ มีนาคม หน้า ๔๗๑)

ประกาศกระแสพระบรมราชโองการ เรื่องจัดซื้อที่ดินสร้างการทน้ำในน้ำแควป่าสัก

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระมกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสสั่งให้เสนาบดี ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กระทรวงเกษตรพาณิชย์จัดการสร้างการทน้ำในบริเวณทบบริเวณแควป่าสัก เพื่อบำรุงการเพาะปลูกเขตรัฐที่ดินที่จะทำการทน้ำในบริเวณนั้นไว้กำหนด ดังนี้ คือ

เขตรัฐที่ดิน ยาวไปทางทิศวัน ออกเฉียงเหนือตามลำน้ำแควป่าสัก ตั้งแต่ปากคลองบ้านมาจนถึงเขตรัฐอำเภอสามโก้ คือเขตรัฐอำเภอเมือง (ตระบุรี)

เขตรัฐที่ดินนอก ยาวไปทางทิศใต้ตามเขตรัฐอำเภอสามโก้ คือเขตรัฐอำเภอเมือง (ตระบุรี) ตั้งแต่แม่น้ำแควป่าสัก ถึงเขตรัฐอำเภอสามโก้ คือเขตรัฐอำเภอหนองแค เดียวไปทางทิศวันออก ตามเขตรัฐอำเภอเมือง (ตระบุรี) คือเขตรัฐอำเภอหนองแค ถึงลำห้วยหนองคานช้างหรือหนองเขื่อนช้าง เดียวไปทางทิศใต้ตามลำห้วยหนองคานช้างหรือหนองเขื่อนช้าง ถึงตลาดบ้านหนองแค คัดเดินทรงไปทางทิศวันออกเฉียงใต้ ถึงปลายคลองหกวา ด้วย บนที่ติดต่อกับคลองบางปลากรด เดียวไปทางทิศใต้ตามลำคลองบางปลากรด ถึงคลองวังดี ตระบุรี คัดเดินไปตามทางทิศวันตก ตามลำคลองวังดี ตระบุรี ถึงคลองซอยที่ ๑๖ เดียวไปทางทิศใต้ตามลำคลองซอยที่ ๑๖ ถึงคลอง

เขตรหัสใต้ ยาวไปทางทิศตะวันตกตามลำดับของ หกวาซ้ายล่าง ถึง
แต่คดของซอยที่ ๑๖ ถึงคดของซอยที่ ๑

เขตรหัสตัวมาก ยาวไปทางทิศเหนือตามลำดับของซอยที่ ๑ ถึง
แต่คดของหกวาซ้ายล่าง ถึงคดของซอยที่ ๒๖ เดียวไปทางทิศตะวันออก
ตามลำดับของซอยที่ ๒๖ ถึงคดของซอยที่ ๖ เดียวไปทางทิศเหนือตาม
ลำดับของซอยที่ ๖ คดของสนามแดง คดของด้าม บันไดฟ้า ถึงทางรถไฟ
หลวงซ้ายเหนือ เดียวไปทางทิศตะวันตกตามทางรถไฟหลวงซ้ายเหนือ
ถึงคดของบ้านมา เดียวไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือตามคดของบ้านมา
ไปประจบแม่น้ำแควปากสัก

ในกำหนดเขตรหัสที่ดินทำการ ทดน้ำไขนาตามที่กำหนดมานี้ จะได้ชุด
คดของคดต่างการอื่น ๆ เจ้พนักงาน กรม ทดน้ำจะตั้งตรวจทำแผนที่ดิน
แลปักกรวยลงไว้ ให้ชัดเจนในที่ที่จะตั้งการทำการนี้ ห้ามมิให้
หนึ่งผู้ใดจะขอร้องที่ตนซึ่งเป็นที่ว่างเปล่าไม่มีเจ้าของไว้เป็นของตน ตั้งแต่หลัง
นั้นออกไปข้างละ ๓๐ วา แต่ในกำหนดที่จะทำการใหญ่ ห้ามมิ
ให้จับจอง ตั้งแต่หลังนั้นออกไปข้างละ ๔๐๐ วา ส่วนที่ดินที่มเจ้า
ของแล้ว ห้ามมิให้เจ้าของโอน กรรมสิทธิ์ เช่น ยกให้ หรือ ซอขาย
แลกเปลี่ยน กับกับผู้อื่นผู้ใด แลห้ามมิให้ปลูกสร้าง ตั้งหนึ่ง ตั้งใดขึ้น
ในที่เหล่านี้ก่อนได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน กระทรวง เกษตรราษการ ถ้า
เจ้าของที่จะตั้ง การขาย ที่ดินของตน หรือจะปลูก สร้าง ตั้งหนึ่ง ตั้งใด
ก็ให้ นำความไปแจ้งต่อเจ้าพนักงาน กระทรวง เกษตรราษการก่อน เพื่อ
เจ้าพนักงานจะได้ตรวจข้อไว้เป็นของ หลวง หรือ เจ้าพนักงาน ไม่ตั้งการ
ที่นั้น ก็จะได้อนุญาตให้ ซอ ขาย หรือปลูกสร้างได้ ตามประสงค์ ถ้า

ผู้หนึ่ง ผู้ใดเอาที่ดินในเขตสร้าง การทศนาไชน่าน ไปตั้งโดยโอนกรรมสิทธิ์ด้วยประการใด ๆ ให้กับผู้อื่น โดยไม่ได้ รับ อนุญาตจากเจ้าพนักงานกระทรวงเกษตรวิชาวาก่อน ให้ถือว่ากรโอนนั้นเป็นอันใช้ ไม่ได้ แต่ที่ดินยังคงเป็นของ เจ้า ของเดิมอยู่ อนึ่ง ผู้หนึ่งผู้ใดปลูกสร้างสิ่งหนึ่ง สิ่งใดขึ้น โดยไม่ได้ รับ อนุญาตจาก เจ้าพนักงาน กระทรวง เกษตวิชากราก่อนแล้ว เจ้าพนักงาน ก็ไม่ต้อง ใช้คำสั่งของ เจ้าพนักงาน ให้ รุกหรือรื้อถอน ก็ต้องเป็น ฎพแก่ เจ้าของ เพราะผู้ ปลูก สร้างสิ่งใด เดิมทีประกาศในส่วนการ ที่เจ้าพนักงาน จะไปจับตัว ที่ดินแล้วขาย จึงทำขวิญ คำที่ ดิน กับทั้ง คารว เรือน โรง และค่าดิน ผลไม่ต่าง ๆ นั้น ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ จะให้ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตั้งเจ้าพนักงาน ตำแหน่ง เจ้าพนักงาน ๒ ฝ่าย คือ เจ้าพนักงาน กระทรวง เกษตวิชากร ฝ่าย หนึ่ง เจ้าพนักงาน ป่าครอง ที่องค ษะหนึ่ง ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน ทำการขวงใด จะได้ ประกาศใน หนังสือตรา กิจจา นเบบษาให้ทราบทั่วกัน

ข้อ ๒ ถ้าเขต ที่ดิน ซึ่งต้อง การนั้น ขวไม่ได้ หมายกรย ลงไว้ชัด เจนแล้ว หรือ หมายแล้ว หลุดถอน เสีย ก็ให้เจ้าพนักงาน กรมทศนา บำ กำหนด ลงไว้ ให้ชัด เจน

ข้อ ๓ ให้เจ้าพนักงาน ทั้ง ๒ ฝ่าย ตรวจที่ ดินซึ่ง ต้องการ นั้น ต่อหน้าเจ้าของ ที่และชี้แจง ให้เจ้าของ ที่ทราบโดยชัด เจนว่า จะต้องการ เพียงใดในการ ที่จะนัด ให้เจ้าของ ที่ขย พรหมกัน ใน เวลาตรวจ ดินนั้น จะแจ้งความ ด้วยวาจา แก่เจ้าของ ที่เอง หรือจะหนังสือไปก็ได้ แต่ให้ มีพยาน ผู้ เห็นด้วย และใน ข้อความ ที่ขกหนด เจ้าของ ที่นั้น ต้องให้เขา

27/10/2368

ใจคิดว่า ถ้าเจ้าของที่ไม่มาเอง และไม่ ให้ผู้ แทนมา ของที่ไม่ใช่ของจิตใจ ในการที่เจ้าพนักงาน จะตรวจหาให้ หวังไม่ได้

ข้อ ๔ เมื่อใด ตรวจพบ ต้นเสี้ยวแล้ว ให้เจ้าพนักงาน ทั้ง ๒ ฝ่าย ปฏิเสธ หรือ กับ เจ้าของ ที่ กำหนด ราคาที่ ต่ำกว่า ของที่ เจ้า ของ จะได้รับ นม ฉุกเฉิน ในเวลา ตราบาญนี้ เว้นแต่ที่ ซึ่งเจ้าของไม่ ประกาศาที่จะมาเอง หรือ ตง ผู้ แทน มาตามนี้ ก็ ให้เจ้าพนักงาน กำหนดราคา ลง โดยไม่ของ ปฏิเสธ หาความ ตกตงกับ เจ้าของ ที่ด้วย เมื่อใด ได้ ตรวจแล้ว เจ้ากำหนด ราคา ตาตงแล้ว ให้ส่ง รายงานมายัง เจ้ากรม กรม ทดหน้า พิจารณา ก่อน เมื่อได้รับ คอบเห็น ชดบด วยแล้ว จึงนับว่า เป็น ใช้ ได้

ข้อ ๕ ถ้าแม่ ว่าการ กำหนด ราคาที่ ตมกับ ทงสิ่ง ซึ่งอยู่ ในเนื้อ ที่ ตกตง กับ เจ้า ของ ที่ ไม่ ได้ ก็ ให้เจ้าของ ที่ กับ เจ้าพนักงาน เลือคนกรตง ฝ่าย ตระคน ปฏิเสธ ตัดสินกัน ไป ถ้าคน กรตง ทั้ง ๒ ฝ่าย ปฏิเสธ กัน แยกกัน ให้คนกรตง ทั้ง ๒ ฝ่าย นม เลือคน ตัดสิน ช้ชาติคนหนึ่ง ถ้ายตง ผู้ ตัดสิน ช้ชาติ อยางไร ต้อง พง เขา คำนัน เป็น เด็ดขาด จะมี คำ ร้อง ฟ้อง ออก ไม่ ได้

ข้อ ๖ เมื่อการ ว่าราคา ตกของ กมันแล้ว โดย ประณั ประนคมลัด โดย คนกรตง ตัดสิน ด้ ให้ เจ้าของ ที่ ทว่า จตหมาย บรรทุกถาย น้อย คิดไว้ ในเวลา ตราบาญนี้ และ ให้ มี ช้ชอพยาน ลงไว้ ด้วย เป็น ล้ำ คัญ ครน เมื่อได้รับ คำ ตง กรม ทดหน้า ให้ รับเงิน แร่ง ใด ก็ ให้ เจ้าพนักงาน บอก แก่ เจ้าของ ที่ ไป รับเงิน แห่ง นั้น เป็น ราย ๆ ไป

ข้อ ๗ เมื่อถาวรว่าราคาตกลงกันแล้วแต่เจ้าของไม่ได้รับเงินค่า
ที่ดินไปก็ตั้ง หรือในระหว่างยังไม่ตกลงในเรื่องราคาตั้ง ถ้าเจ้าพนักงาน
งานเห็นสมควร ก็อาจเขยื้อนที่ดินแห่งนั้นเพื่อใช้ประโยชน์ในราชการ
ก่อนก็ได้

ข้อ ๘ ที่ดินแห่งใดซึ่งเจ้าของไม่ประสงค์ขาย หรือ ข้อความอื่น
ใดอันหนึ่งซึ่งจะเป็นพยานได้ว่า ที่ดินนั้นเป็นของตนแล้ว จะต้องถือ
ว่าที่ดินเป็นที่หลวง จะคิดค่าที่ ให้ไม่ได้ ถ้าหากว่าเมื่อเงินหรือ
คนไม่ผลไม่ อยู่ในที่นั้น ก็จะได้แต่คำสั่งซึ่งปลงก่อสร้างไว้เท่านั้น

ข้อ ๙ ถึงปลงก่อสร้างไว้ในเขตที่หนึ่งนั้น ต้องคิดราคาปลงสร้างใน
สมัยเมื่อถาวร แต่การขอร้องสร้างสิ่งปลูกสร้างนั้น ถ้าเจ้าของไม่ได้ตั้ง
ใจไป ก็ให้ได้รับราคาเต็ม ถ้าเจ้าของรับตั้งใจไปบ้าง ก็ให้หัก
เงินคำสั่งของนั้นออกเสียตามราคาที่ซื้อขายกันในตลาดนั้น

ข้อ ๑๐ เจ้าของที่ดินใดตกลงซื้อขาย ไม่ยินยอมให้ใช้ก่อสร้าง
การทหน้าแควบาดัก โดยไม่มีเหตุอันจำเป็น ก็ต้องรับไล่ของเอาที่
ทำการก่อสร้าง การทหน้าในทันที

ข้อ ๑๑ ประกาศนี้ ให้ใช้ได้แต่ด้วยเจ้าของที่ดิน ซึ่งเป็นเจ้าของที่
ก่อนประกาศนี้ จะใช้ด้วยเจ้าของที่ดินเป็นเจ้าของภายหลังวันประ
กาศนี้ หรือจะใช้ด้วยสิ่งปลูกสร้างอันเจ้าของที่ใดปลงสร้างขึ้นมา
ภายหลังวันประกาศนี้ไม่ได้.

ประกาศมาณวันที่ ๓ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
เป็นวันที่ ๑๙๕๐ ในรัชกาลปัจจุบันนี้
12/10/2566
(เดิม ๓๒ วันที่ ๑๒ มีนาคม หน้า ๔๗๔)

ประกาศห้ามไม่ให้เอานามพระมหากษัตริย์
แต่ไม่ให้เอาศัพท์ที่ใช้เป็นพระบรมนามาภิไธย
มาใช้เป็นนามสกุล

มหาเสวกโท พระยาศรีสุนทรโวหาร ผู้ช่วยราชเลขาณการ รับพระบรมราชโองการได้เกล้า ๆ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ คำว่าสั่งตั้งว่า ได้ทอดพระเนตร เห็น นามผู้หนึ่งใช้นามสกุลของตนว่า “รวมบุตร” แต่ชื่อผู้หนึ่งใช้นามสกุลว่า “เทพนคร” ทรงพระราชดำริที่ว่า ศัพท์ “รวม” นี้ เป็นศัพท์สำหรับใช้ เป็นพระบรมนามาภิไธย ของพระเจ้าแผ่นดินทั่วไป แต่คำว่า เทพนคร นี้ ก็ เป็น ตำนานนิญนาม ก็คือว่า ถ้า เมืองใด เป็นราชธานี ก็เรียก เมือง นั้น ว่า เทพนครได้ อันศัพท์ ก็ เป็น พระบรมนามาภิไธย แต่ นาม เมือง ที่ เป็น ราชธานี เช่น นี้ หากสมควร ที่ ตำนานนิญนจะเอามาใช้นามสกุล ของตนไม่

จึงมี พระบรมราช โองการดำรัส เหนือเกล้า ๆ ให้ประกาศ ห้าม อย่าวให้ ผู้หนึ่งผู้ใดเอาศัพท์ ที่เป็นพระบรมนามาภิไธยมาตั้งๆ เอามาประกบศัพท์ อันตั้งเป็น นาม สกุล ของตน แต่ห้ามมิให้ ผู้หนึ่งผู้ใดตั้งนามสกุลของตนให้พ้องกับนามเมือง ซึ่ง เคย เป็นราชธานี มาแล้ว แต่ก่อนฤาใน ปัจจุบัน นี้ ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดตั้ง นาม สกุล ของตนว่า เทพนครด้วย เว้นแต่ พระราชทานพระบรมราชานุญาต พิเศษ ด้วยผู้ใดตั้ง นาม สกุล ของ ตนไว้แล้ว เกณฑ์ที่ ต้อง ห้าม ตาม ประกาศนี้ โดยมิได้ รับ พระราชทานพระบรมราชานุญาต พิเศษไว้ ก็ให้ รับ ถอน นามสกุล นั้น เสีย

12/10/2566

หน้า ๔๗๗

พ.ศ. ๒๕๕๘

ได้จัดพิมพ์ที่ใช้เป็นพระบรมนามาภิไธย และนามราชธานีไว้ข้างท้าย

ประกาศนี้ พด เป็น อุทากรณด้วย

ประกาศมาณวันที่ ๒ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๕๕๘ เป็นวัน

ที่ ๑๙๓๙ ในรัชกาลปัตยุมันนี้

เจ้าพนักงานหอสมุด

รายนามเมืองในเกณฑ์ห้าม

ตามประกาศพระบรมราชโองการเรื่องใช้นามสกุลพ้องกับนามพระมหากษัตริย์

นามของห้าม	หมายเหตุ
๑. เทพนคร	ตั้งแต่ ๑ ถึง ๑๒ เป็นศัพท์ที่ใช้เรียกนามเมืองหลวง คือ ที่ตั้งสถิตของพระเจ้าแผ่นดินและตั้งรัฐบาลไม่จำกัดสำหรับเมืองใดโดยจำเพาะ
๒. มหานคร	
๓. ราชนคร	
๔. กรุงเทพ	
๕. กรุงศรี	
๖. เทพธานี	
๗. มหาธานี	
๘. ราชธานี	
๙. เทพบุรี	
๑๐. มหาบุรี	
๑๑. นครหลวง	
๑๒. นครอม	
๑๓. อโยธยา (หรืออโยธยา) <small>112/10/2566</small>	
๑๔. อโยธยา	
๑๕. อโยธินา	

<p>นามท้องถิ่น</p>	<p>หมายเหตุ</p>
<p><u>ในเขตวิพรมมหานคร</u></p>	
<p>๑๖. รัตนโกสินทร</p>	<p>นามกรุงเดิยวัน</p>
<p>๑๗. บางกอก</p>	
<p>๑๘. ธนบุรี</p>	
<p><u>ในมณฑลกรุงเก่า</u></p>	
<p>๑๙. ทวารวดี (หรือทวารวดี)</p>	<p>นามกรุงเก่า</p>
<p>๒๐. เทพทวารวดี</p>	
<p>๒๑. กรุงเก่า</p>	
<p>๒๒. ดงบุรี</p>	
<p>๒๓. สิงหนวี</p>	
<p>๒๔. ตรวคบุรี</p>	
<p><u>ในมณฑลนครสวรรค์</u></p>	
<p>๒๕. นครสวรรค์</p>	
<p>๒๖. ไชยนาท (หรือชัยนาท)</p>	
<p>๒๗. กำแพงเพชร</p>	
<p><u>ในมณฑลพิษณุโลก</u></p>	
<p>๒๘. พิษณุโลก</p>	<p>นามเมืองพิษณุโลก</p>
<p>๒๙. ไธบุรี</p>	
<p>๓๐. พิจิตร</p>	
<p>๓๑. พิไชย^{0/2566}</p>	
<p>๓๒. ตโฮทัย</p>	

นามของห้าม	หมายเหตุ
๓๓. สวรรคโลก ๓๔. ศรีสวัสดิ์ ๓๕. เพ็ชรบูรณ์ <u>ในมณฑลอุบลราชธานี</u>	} นามเมืองสวรรคโลก
๓๖. อุบลราชธานี <u>ในมณฑลนครราชสีมา</u>	
๓๗. นครราชสีมา	
๓๘. โคราช <u>ในมณฑลปราจีนบุรี</u>	} นามเมืองนครราชสีมา
๓๙. ปราจีนบุรี (หรือปจัน)	
<u>ในมณฑลจันทบุรี</u>	
๔๐. จันทบุรี	
๔๑. จันทบูร	} นามเมืองจันทบุรี
<u>ในมณฑลนครศรีธรรมราช</u>	
๔๒. นครศรีธรรมราช	
๔๓. นคร	
๔๔. ศรีธรรมราช	} นามนครศรีธรรมราช
๔๕. สุริธรรม	

นามของห้าม	หมายเหตุ
๔๖. ดั่งชตา ๔๗. พัทลุง <u>ในมณฑลสุราษฎร์</u>	
๔๘. ชุมพร ๔๙. ไชยา <u>ในมณฑลราชบุรี</u>	
๕๐. ราชบุรี ๕๑. เพชรบุรี ๕๒. บางช้าง ๕๓. ชัมพวา <u>ในมณฑลนครไชยศรี</u>	แหนตั้งเดิมของราชินิกุล ตั้งตั้งรวมไว้ในเกณฑ์ห้าม
๕๔. นครปฐม ๕๕. นครไชยศรี ๕๖. นครไชยศิลป์ ๕๗. ศรีวิไชย ๕๘. ศรีไชย	ค้องดงเกณฑ์เพราะเป็นราชสำนัก นามเมืองนครไชยศรี
๕๙. สุพรรณบุรี ๖๐. ชูทอง ๖๑. สุพรรณภูมิ (สุพรรณภูมิ)	นามเมืองชูทอง

นามต้องห้าม	หมายเหตุ
<u>ในมณฑลพายัพ</u>	
๖๒. เชียงใหม่	
๖๓. นครรัฐ นพรัฐ นวราชรัฐ ฯลฯ	นามนครเชียงใหม่
๖๔. นพิตี	
๖๕. นครดำพน	
๖๖. ตำบมไชย	นามนครดำพน
๖๗. หริภุญไชย	
๖๘. เชียงราย	
๖๙. เชียงแสน	
๗๐. ห้างทอง	
<u>ในมณฑลมหाराษฎร์</u>	
๗๑. นครดำปาง	
๗๒. นครน่าน	

ศัพท์ที่ใช้เป็นพระบรมนามาภิไธย

อธิป

อินท์ อินทร์

อนินทร์

อิศวร อิศ์วร

กฤษณ

ชติย

จักรี

เดอะ เทพ

ขรณินทร์

ขรณิศร์

นฤป

นฤบตี

นฤบาท

นฤเบศร์

นรินทร์ นเรนทร์

นริศร์ นเรศร์ นเรศ์วร

ประชาธิป

บพิตร

ปรเมศร์ ปรเมศ์วร

พ.ศ. ๒๕๕๘

หน้า ๔๘๔

พิชิต

ภูมิ

มหิ

มทิวา

มทิวา มทิวา

วาระ

วาระ

วาระ

วิเศษ

คู่

ดัก ดัก

ดยามินทร์

หวิวงศ์

(เล่ม ๓๒ วันที่ ๑๒ มีนาคม หน้า ๔๙๐)

ประกาศพระราชบัญญัติอากรการพนันแก้ไขเพิ่มเติม

พระพutschักราช ๒๔๕๘

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
 พระมกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าเห็นอกระหม่อมสั่งว่า การพนัน คือ
 หอย แด่เบ๊ ซึ่งรัฐบาลได้จัดตั้ง ด้วยวิธีผ่อนเต็ โรงบ่อนเบ๊ให้เหลือ
 แค่น้อยโรงลง เช่น ดัดยี่มานั้น เวลานั้น เป็นโอกาสอันดีที่จะได้ทรง
 กำจัด การเดิน การพนัน คือ หอย แด่เบ๊ นั้น ให้สิ้นเชิงได้ โดย พด้น
 ดังได้จ้ำนง พระราชหฤทัยไว้ ด้วยอุบายที่จะ งดะ พระราชทรัพย์คง พระคลัง
 พระราชทาน แทน เงิน ที่จะขาดเพราะ เด็ก การพนัน นั้น

จึง มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าเห็นอกระหม่อมสั่งว่า ตั้งแต่
 วันที่ ๑ เมษายน พระพutschักราช ๒๔๕๗ ไป ให้เด็ก อากกรหอยจิม ก, ข,
 ใน มณฑลกรุงเทพ ฯ เสีย แต่ให้แก้ ไขพระราชบัญญัติอากรการพนัน
 ร.ศ. ๑๑๑ โดยยกการหอยออกจากกรพนันภาคที่ ๒ ไปรวมไว้ ในภาคที่ ๑
 โดยประเภท การพนันต้อง ห้าม ผู้หนึ่งผู้ใดเล่น การพนัน การ ออก หอย
 หรือเดิน พนัน กันโดยใช้บ้านองเดียวกันกับการ ออกหอยข้อไป พิจารณา
 เป็น สัตย์ ให้ตง โทษผู้ นั้น ดังต่อไปนี้ คือ

ให้ปรับจำม้อแดเจ้าสำนักคนหนึ่ง คราว ละ ๔,๐๐๐ บาทเป็น พินัย
 หลวง ทุกคราว ที่ หอย ออก ถ้าไม่มีเงินเสียค่าปรับให้จำคุก ๖ เดือน

ให้ปรับผู้แทง คนหนึ่ง คราว ละ ๒,๐๐๐ บาทเป็นเงิน พินัยหลวงทุก
 คราว ที่ แทง แต่ไม่มีเงินเสียค่าปรับให้จำคุก ๓ เดือน

พ.ศ. ๒๔๕๘

หน้า ๔๘๖

ให้ปรับผู้สมัครเป็นใจไม่พ้องร้องคนหนึ่งคราวละ ๑,๐๐๐บาทเป็น
พินัยทดวง ถ้าไม่มีเงินเสียค่าปรับให้จำคุก ๑ เดือน

ประกาศมาณวันที่ ๑๕ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
เป็นวันที่ ๑๙๕๓ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๕ มีนาคม หน้า ๔๙๙)

ประกาศรวมพนักงานอัยการ

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระมกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเห็นชอบเกล้าฯ ให้ประกาศใช้ทราบทั่วกันว่า พนักงานอัยการเวดานั้นยังแยกกันอยู่หลายกระทรวง สมควรที่จะรวม อยู่ในกระทรวงเดียวกันเพื่อให้ทำการสะดวกแก่ราชการยิ่งขึ้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ดับไป ให้ยกเลิกข้อความที่กล่าวไว้ในมาตรา ๓๓ แต่ ๓๔ หมวดที่ ๙ ว่าด้วย อัยการในพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ร.ศ. ๑๒๗) พ.ศ. ๒๔๕๑ กับมาตรา ๒๕ หมวดที่ ๕ ว่าด้วยระเบียบในการศาลหัวเมือง ในพระธรรมนูญ ศาลหัวเมือง (ร.ศ. ๑๑๔) พ.ศ. ๒๔๓๘ รวมเข้ามาตรานี้เสียทำให้ใช้ ดับไป แต่ให้เปลี่ยนนามตำแหน่งกระบัตร มณฑล และกระบัตร เมือง นั้นมาที่ เป็น พนักงานใหญ่ ของอัยการ ในมณฑล และหัวเมือง นั้นเสีย ให้ เรียกว่า อัยการมณฑล และ อัยการเมือง ดับไป

มาตรา ๒ ให้ ใช้ข้อความที่กล่าวต่อไปนี้ แทนข้อความในมาตรา ๓๓ แต่ ๓๔ กับ ๒๕ ซึ่งยกเลิกเสียข้างต้นนั้นว่ามาตรา ๓๓ ให้ มีพนักงานอัยการ ไว้สำหรับเป็นทนายแผ่นดินแทนรัฐบาลในศาลทั้งในกรุงและหัวเมือง เรียกว่ากรมอัยการให้ ขึ้นอยู่ในกระทรวงยุติธรรม มาตรา ๓๔ วิชกึ่งพนักงาน อัยการนี้ ถ้าเป็นตำแหน่งอธิบดี เจ้ากรม บัดตั้งกรมอัยการ แต่ อัยการ มณฑล อัยการเมือง แล้ว ให้ เลื่อนมาที่ กระทรวงยุติธรรมเป็นแม่จัตตวร ตั้งโดย พระบรมราชานุญาต ถ้าเป็นพนักงานอัยการ อื่นๆ ให้อธิบดีหรือเจ้ากรมอัยการ

2/10/566

แต่อุปราช หรือสมุหเทศาภิบาลแห่งมณฑลที่มีเหตุเกิดขึ้นนั้น คิดอ่านแก้ไข
เสียให้เรียบร้อยกันแล้ว ให้เสนาบดีกระทรวงยุติธรรมทำเป็นกฎข้อบังคับไว้
ให้เป็นหลักในราชการ แต่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้ทราบทั่วกัน

มาตรา ๖ ให้เสนาบดีกระทรวงยุติธรรมรวบรวมข้อบังคับอันเป็นหลัก
ราชการของพนักงานอัยการ ที่ได้มีตราพระราชดำริบังคับไว้แต่ก่อนแล้ว แล
คงมีข้อความที่สมควรจะใช้ ได้ยู่สืบไปนั้น มาพิมพ์ประกาศไว้ในราช
กิจจานุเบกษาให้ทราบทั่วกันด้วย

ประกาศมาณวันที่ ๑๑ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ เป็น
วันที่ ๑๙๔๘ ในรัชกาลปัตยุมันนี้.

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๑๙ มีนาคม หน้า ๕๐๑)

กฎเกณฑ์กระทรวงนครบาล

ว่าด้วยหน้าที่กรมตำรวจพระนครบาล และกรมตำรวจนคร

ด้วยตามที่ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รวม กรมตำรวจนครบาล กับกรมพดตระเวน เปน กรมตำรวจ พระนครบาล และ ตำรวจนครบาล แล้ว ทรงพระราชดำริเห็นว่า กรมนี้ เปน กรมใหญ่ มีหน้าที่ราชการ ในส่วน ตาดตระเวน ทั้งที่ พระราชอาณาจักร สมควร จะมี เจ้าพนักงานเร่ ดำหรับตรวจตรา การงาน ใน กรมนี้ ด้วยพแนก ๑ จึง พระราชทาน พระบรม ราชานุญาต ให้ ให้นำตั้ง กระทรวงนครบาล ครบถ้วน เปน ขอบบังคับไว้ สำหรับ เจ้าพนักงานพแนกเร่ ตำรวจ ตั้งต่อไป

ข้อ ๑ ขอบบังคับนี้ เรียกว่า กฎเกณฑ์ ให้นำตั้ง กระทรวงนครบาล และกรมตำรวจนครบาล กระทรวงนครบาล ๒๔๕๘ ให้ใช้ ตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ เป็นต้นไป

ข้อ ๒ บรรดา ขอบบังคับที่ได้ มีอยู่แล้ว ดำหรับราชการทั้ง ๒ พแนก แต่ก่อน ที่ขัดกับกฎฉบับนี้ เปน อันยกเลิกไม่ใช้ ให้ใช้กฎนี้ แทนต่อไป

ข้อ ๓ ให้มีเจ้าพนักงานนำตั้งเร่ ขึ้น อีกพแนก ๑ มีจเรใหญ่ เปน ผู้รับผิดชอบราชการ ใน นำตั้งเร่ ทั่วไป และให้เสนอรายงาน และ รับคำสั่ง เปน พแนกที่ ขึ้น ตรงจาก ให้นำตั้ง กระทรวงนครบาล

ข้อ ๔ ให้ขยับที่ กรมตำรวจพระนครบาล และ ตำรวจนครบาล เลื่อนยศ นายตำรวจมาประจำ การ ใน พแนกจเร ตาม สมควรแก่ราชการชั่วคราว ได้ มี คำสั่ง ด้วยกิจ การ นั้น ๆ

ข้อ ๕ จเรตำรวจ มีหน้าที่ จะ ตรวจสอบการใน กรมตำรวจ พระ นครบาล และตำรวจภูธร ฤๅกรมใด กรมหนึ่ง ในกระทรวงนครบาลที่ เสนาบดีจะ มีคำสั่ง ให้ทำเป็นพิเศษ

หลัก การ ที่ จะ ต้องตรวจ คือ ตรวจ ที่ ตั้งของตำรวจ ทั้ง ๒ พันเอก ซึ่ง ตั้งทำการ อยู่ นอกศาลา ว่าการ กระทรวงนครบาล ทุกตำบล

- ๑ การบังคับบัญชา หน้าที่ราชการ และ การ ปกครอง
- ๒ การใช้จ่ายเงิน พัสดุ และพาหนะ
- ๓ การรักษาสถาน ที่อื่น นอกจาก ที่ ตั้งของตำรวจ
- ๔ การคดี ที่เกิด ขึ้นใน หน้าที่ตำรวจ ทั้ง ๒ พันเอก

ข้อ ๖ เมื่อเจได ไปตรวจการเมืองใด จังหวัดใด ตำบลใดให้ ยื่นรายงาน ความเห็น และเหตุการณ์ไปตรวจนั้นคณบดีฉบับ ถ้าเจใหญ่ได้ ไปด้วยตนเอง ก็ให้ ยื่นรายงานตรงต่อ เสนาบดีด้วย และให้ส่งสำเนา รายงานนั้น ไปยังอธิบดีกรมตำรวจพระนครบาลและตำรวจภูธรด้วยฉบับ ๑ พร้อมกันอย่างน้อยเดือนละครั้ง เงินใจ แะเป็นรายงานพิเศษให้ ยื่น โดยทันที

ข้อ ๗ ถ้าเป็นการในหัวเมืองมณฑลใด ก็ให้เขียนรายงานเช่นกล่าว ในข้อ ๖ นั้นคืออุปราช ฤๅสมุหเทศ ภิบาลมณฑลนั้นด้วยฉบับหนึ่ง

ข้อ ๘ เมื่อขึ้นปีใหม่ ให้เจรวบรวม รายงานทั้งไปทุกแห่งที่ได้ ตรวจเป็นรายงานประจำปี เสนาบดี เสนาบดีครั้งหนึ่ง

ข้อ ๙ ให้ กรมตำรวจ พระนครบาลและตำรวจภูธร ตั้งสำเนาข้อบังคับ และคำสั่งราชการที่ ตั้งข้อ ราชการ ไป ยังกองตำรวจต่าง ๆ ให้เจทราบ เพื่อประโยชน์การตรวจเสมอไป

พ.ศ. ๒๔๕๘

หน้า ๔๙๒

ข้อ ๑๐ ให้เราทำกำหนดเวลาตรวจราชการ และคำสั่งข้อมติคำสั่ง
หรือเจ้าพนักงานผู้น้อยที่จะไปตรวจการไว้ ให้ชัดเจนแต่ให้ยื่นเสนอเสนอบท
กัมตั้งให้กรมตำรวจพระนครบาลและตำรวจนครบาลด้วย

กฎให้ไว้ ณ วันที่ ๑ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยายมราช

เสนาบดีกระทรวงนครบาล

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๒ มีนาคม หน้า ๕๐๔)

ประกาศให้ ใช้ กฎข้อบังคับผังวางระเบียบ
 วจีจักรการรักษาน้ำ พ.ศ. ๒๔๕๖
 ในมณฑลนครสวรรค์และมณฑลนครศรีธรรมราช

ด้วยตามความในกฎ ข้อบังคับ ผังวางระเบียบ วจีจักรการ รักษา น้ำ ว่า
 ถ้าจะใช้ กฎข้อบังคับนี้ในหัวเมือง มณฑลใด และกำหนดชนิดไม้ ขนาดไม้
 และอัตราค่าภาคหลวงเนื้อไม้ ชนิดไม้ ขนาดไม้และอัตราค่าภาคหลวงทั่วไ
 จะได้ ประกาศ ในหนังสือ ราชกิจจานุเบกษา เป็นสำคัญ

บัดนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ใช้ กฎ ข้อบังคับผังวางระเบียบ วจี
 จักการ รักษา น้ำ ในมณฑลนคร สวรรค์ และมณฑลนคร ศรีธรรมราช แล
 ได้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กำหนด ชนิดไม้ ขนาดไม้ และอัตรา
 ค่าภาคหลวง สำหรับมณฑลนั้น ๆ ดังได้ มีบัญชาไว้ คือไปนี้ ตั้งแต่
 วันที่ ๓ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ เป็นต้นไป

ข้าท้าวกรมมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๑๐ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

(ลงนาม) มหาเสวกเอก เจ้าพระยาสุรสีห์วิสิษฐศักดิ์

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

บัญชีชื่อไม้ในประเภทหวงห้าม
ในมณฑลนครสวรรค์

12/10/2566

ประเภทแถมไม้	ชื่อไม้	ขนาดเด็กที่ตัดวัดโดยรอบเป็นเส้นคัมเมตร	อัตราค่าภาคหลวงคิดเป็นเมตรที่เห็นมดุมบาดตะ
๑	๒	๓	๔
ประเภทหวงห้ามชนิดที่ ๑	๑ ไม้มะเกลือ ๒ ไม้ ตีเสียด ๓ ไม้พยอม ๔ ไม้ค่าง		

หน้า ๕๕๕

พ.ศ. ๒๕๕๓

12710/2566 ประเภทถนอมไม้	ชื่อไม้	ขนาดเล็กที่สุดวัดโดย รอบเป็นเมตร	อัตราค่าภาคหลวง กิจเป็นเมตร ดีเทียบมูลกบัตตะ
๑	๒	๓	๔
ประเภทหวงห้ามชนิด ที่ ๒	๑ ไม้ชิงชัน ๒ ไม้ประดู่ ๓ ไม้พยอ ๔ ไม้แดง ๕ ไม้ยาง ๖ ไม้เควา ๗ ไม้กระพี้เขาควาย ๘ ไม้ตะเคียน	๑๗๕ ๑๗๕ ๑๕๐ ๑๐๐ ๒๕๐ ๑๗๕ ๑๕๐ ๒๐๐	๒ บาท * ๒ บาท * ๒ บาท ๒ บาท ๑ บาท ๕๐ สตางค์ ๑ บาท ๕๐ สตางค์ ๑ บาท ๕๐ สตางค์ ๑ บาท —

* ไม้ที่ถากแล้ว หรือ ยังไม่ได้ถาก อัตราเดียวกัน

พ.ศ. ๒๕๕๖

หน้า ๔๕๖

12/10/2566 ประเภทแตงชนิดไม้	ชื่อไม้	ขนาดเด็กที่ตัดวัดโดย รอบเป็น เซนติเมตร	อัตราค่าภาค หดง คิดเป็นเมตรที่ตัดเหลี่ยม ถูกขนาดละ
๑	๒	๓	๔
ประเภทหวงห้ามชนิด ที่ ๒	๒๘ ไม้มะม่วงป่า ๒๙ ไม้คาง ๓๐ ไม้ดีดอง ๓๑ ไม้ครูด ๓๒ ไม้ตำโรง ๓๓ ไม้คานเขียน ๓๔ ไม้แดง ๓๕ ไม้รัง	๑๕๐ ๑๕๐ ๑๕๐ ๑๕๐ ๑๕๐ ๑๕๐ ๑๐๐ ๑๐๐	๑ บาท ๑ บาท ๑ บาท ๑ บาท ๑ บาท ๑ บาท ๑ บาท ๑ บาท

1270/2566 ประเภท แถชนิดไม้	ชื่อไม้	ขนาดเล็กที่สุดวัดโดยรอบเป็น เซนติเมตร	อัตราค่าภาคหลวงคิดเป็นเมเตอร์เฉลี่ยมตกบาคะ
๑	๒	๓	๔
ประเภทหวงห้ามชนิดที่ ๒	๓๖ ไม้สี่เหลี่ยม ๓๗ ไม้กลม ๓๘ ไม้ปราง ๓๙ ไม้โมกมัน ๔๐ ไม้เตยเกตุ ๔๑ ไม้ตะเตา ๔๒ ไม้ต้นตำ	๑๐๐ ๑๐๐ ๑๐๐ ๑๐๐ ๑๐๐ ๑๐๐ ๗๕	๑ บาท ๑ บาท ๑ บาท ๑ บาท ๑ บาท ๑ บาท ๑ บาท

<p>12/10/2566</p> <p>ประเภทถาดชนิดไม้</p>	<p>ชื่อ ไม้</p>	<p>ขนาดเล็กที่สุดวัดโดยรอบเป็นเซนติเมตร</p>	<p>อัตราค่าภาคหลวงคิดเป็นเมตรที่เหลี่ยมลูกบดง</p>
<p>๑</p>	<p>๒</p>	<p>๓</p>	<p>๔</p>
<p>ประเภททองห้ามชนิดที่ ๓</p>	<p>๑ ไม้รัก</p> <p>๒ ไม้ชดาย</p> <p>๓ ไม้พิกัด</p> <p>๔ ไม้ตะคร้อ</p> <p>๕ ไม้ชอยน้ำ</p> <p>๖ ไม้ส้ม</p> <p>๗ ไม้ยางโชน</p> <p>๘ ไม้รักฟ้า</p>	<p>๑๕๐</p> <p>๑๕๐</p> <p>๑๕๐</p> <p>๑๕๐</p> <p>๑๕๐</p> <p>๑๕๐</p> <p>๑๕๐</p> <p>๑๕๐</p>	<p>๑ บาท</p> <p>๑ บาท</p> <p>๑ บาท</p> <p>๑ บาท</p> <p>๑ บาท</p> <p>๑ บาท</p> <p>๑ บาท</p> <p>๑ บาท</p>

12/10/2566 ประเภทชนิดไม้	ชื่อ ไม้	ขนาดเล็กที่สุดวัดโดย รอบเป็นเส้นคัมเมอร์	อัตราค่าภาคหลวง คิดเป็นเมเตอร์ ต่ำที่สุดโดยมตบมาตรฐาน
๑	๒	๓	๔
ประเภทหวงห้ามชนิด ที่ ๓	๑๗ ไม้กระเซา ๑๘ ไม้ ชันนอน ๑๙ ไม้ ตะแก ไม้ พนหรือไม้ดำหริบผาก้าน	๑๐๐ ๑๐๐ ๕๐ ที่ ใดผาก้าน	๑ บาท ๑ บาท ๑ บาท ๒๐ สตางค์

บัญชีข้อไม้ ในประเภทหวงห้าม
ในมณฑลนครศรีธรรมราช

พ.ศ. ๒๔๕๘

<p>12/10/2566</p> <p>ประเภท แถชนิดไม้</p>	<p>ข้อไม้</p>	<p>ขนาดเด็กที่ตัดวัด โดยรอบเป็นเส้นดัด เมตร</p>	<p>อัตราค่าภาคหลวง คิดเป็นเมตร ดีเหลี่ยมดุกบาทตะ</p>
<p>๑</p>	<p>๒</p>	<p>๓</p>	<p>๔</p>
<p>ประเภทหวงห้ามชนิด ที่ ๑</p>	<p>๑ ไม้ มรวัด ๒ ไม้ ตำตง ๓ ไม้ จันทน์ ๔ ต้นตะเภายางวันเบอร์ป่า หรือที่เรียกว่าต้นหรือ ย่านตะเภาเบอร์ป่า</p>		

หน้า ๕๐๘

ประเภทเศษไม้ 1750/2566	ชื่อไม้	ขนาดเต็ทที่ตัดวัด โดยรอบเป็นเซนติ เมตร	อัตราค่าภาคหลวง คิดเป็นเปอร์ เซ็นต์เต็มลูกบาศระ
๑	๒	๓	๔
ประเภทหวงห้ามชนิด ที่ ๒	๑ ไม้ ตะเคียน (ทอง) ๒ ไม้ คำเต้า ๓ ไม้ แกว ๔ ไม้ เคี่ยม ๕ ไม้ หลุมพอ ๖ ไม้ แคนฝอย ๗ ไม้ อินทนน	๒๕๐ ๓๕๐ ๔๐ ๒๐๐ ๒๐๐ ๒๐๐ ๒๐๐	๒ บาท ๒ บาท ๒ บาท ๑ บาท ๗๕ สตางค์ ๑ บาท ๗๕ สตางค์ ๑ บาท ๗๕ สตางค์ ๑ บาท ๕๐ สตางค์

ประเภท แดงชนิดไม้ <small>10/2566</small>	ชื่อไม้	ขนาดเล็กที่สุดวัด โดยรอบเป็นเส้นค เมเตอร์	ยี่สิบกว่าภาคหลวง คิดเป็นเมเตอร์ ที่ให้ลมถูกภาคละ
๑	๒	๓	๔
ประเภทหวงห้ามชนิด ที่ ๒	๘ ไม้ พรหมคต ๙ ไม้ ยอม ๑๐ ไม้ รุกเขา ๑๑ ไม้ มหาด ๑๒ ไม้ แดง ๑๓ ไม้ นาคบุตร ๑๔ ไม้ ทัง	๑๕๐ ๑๕๐ ๑๕๐ ๑๕๐ ๑๕๐ ๕๐ ๑๕๐ ๕๐ ๑๒๕	๑ บาท ๕๐ ต่ตางค์ ๑ บาท ๕๐ ต่ตางค์ ๑ บาท ๕๐ ต่ตางค์ ๑ บาท ๕๐ ต่ตางค์ ๑ บาท ๕๐ ต่ตางค์ ๑ บาท ๕๐ ต่ตางค์ ๑ บาท ๕๐ ต่ตางค์

12/11/2556 ประเภทต้นไม้	ชื่อไม้	ขนาดเด็กที่ตัดวัด โดยรอบเป็นเส้นคี่ เมตร	อัตราค่าภาคหลวง คิดเป็นเมตร ตั้งแต่เริ่มปลูกมา ต่
๑	๒	๓	๔
ประเภทหวงห้ามชนิด ที่ ๓	๙ ไม้ ชะเทอด ๙ ไม้ ชนุนปาน ๑๐ ไม้ ตะเคียนทราย ๑๑ ไม้ ตะเคียนดำพอน ๑๒ ไม้ หอนไก่ ๑๓ ไม้ กน ๑๔ ไม้ ห่มคอง ๑๕ ไม้ รายา	๑๐๐ ๒๐๐ ๒๐๐ ๒๐๐ ๒๐๐ ๒๐๐ ๒๐๐ ๒๐๐	๑ บาท ๒๕ สตางค์ ๑ บาท ๑ บาท ๑ บาท ๑ บาท ๑ บาท ๑ บาท ๑ บาท

<p>12/10/2566</p> <p>ประเภทชนิดไม้</p>	<p>ชื่อไม้</p>	<p>ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง โดยรอบเป็นเซนติ เมตร</p>	<p>อัตราการภาคผนวก คิดเป็นเมตร สี่เหลี่ยมลูกบาศก์</p>
<p>๑</p>	<p>๒</p>	<p>๓</p>	<p>๔</p>
<p>ประเภทหวงห้ามชนิด ที่ ๓</p>	<p>๑๖ ไม้ หวีเตา ๑๗ ไม้ ตังเขา ๑๘ ไม้ ตังหน ๑๙ ไม้ หมู ๒๐ ไม้ บาก ๒๑ ไม้ ก้านคอง ๒๒ ไม้ กอ ๒๓ ไม้ พันคน หรือพันดาน</p>	<p>๒๐๐ ๑๕๐ ๑๕๐ ๑๕๐ ๑๕๐ ๑๒๕ ๑๒๕ ๑๒๕</p>	<p>๑ บาท ๑ บาท ๑ บาท ๑ บาท ๑ บาท ๑ บาท ๑ บาท ๑ บาท</p>

12/10/2566 ประเภทถนอมไม้	ชื่อ ไม้	ขนาดเด็กที่ตัดวัดโดย รอบเป็นเส้นคีมเคอร์	อัตราค่าภาคหลวง คิดเป็นเมเตอร์ ต่อดีเยี่ยมลูกภาคละ
๑	๒	๓	๔
ประเภทหวงห้ามชนิด ที่ ๓	๒๕ ไม้สัก ๒๕ ไม้เมา ๒๖ ไม้แบกหรือกะนบก ๒๗ ไม้หยันก ๒๘ ไม้ทันทัน ๒๙ ไม้ท่อมพอ ทะเด ๓๐ ไม้วา	๑๒๕ } ๕๐ } ๑๐๐ ๑๐๐ ๑๐๐ ๑๐๐ ๑๐๐ ๑๐๐	๑ บาท ๑ บาท ๑ บาท ๑ บาท ๑ บาท ๑ บาท ๑ บาท

12/๒๕56 ประเภทขนัดไม้	ชื่อไม้	ขนาดเล็กที่สุดวัดโดยรอบเป็นเส้นคัมเมตร	อัตราค่าภาคหลวงคิดเป็นเมเตอร์สี่เหลี่ยมลูกบาศก์
๑	๒	๓	๔
ประเภทหวงห้ามชนิดที่ ๓	๓๑ ไม้หวา ๓๒ ไม้โอโต ๓๓ ไม้เสะ ๓๔ ไม้ต้น ๓๕ ไม้เหมีตซุน ๓๖ ไม้เหมีตหรือเสมีต ๓๗ ไม้กงกาง ๓๘ ไม้โหด ไม้พนหรือไม้สำหรับเผาถ่าน	๑๐๐ ๑๐๐ ๑๐๐ ๑๐๐ ๑๐๐ ๔๐ ๔๐ ๔๐	๑ บาท ๑ บาท ๕๐ สตางค์ ๕๐ สตางค์ ๕๐ สตางค์ ๕๐ สตางค์ ๕๐ สตางค์ ๕๐ สตางค์ ๒๐ สตางค์

ประกาศจัดการคณะมณฑลขึ้นคณะบักชี

เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี เสนาบดีกระทรวงธรรมการ รับ
 พระบรมราชโองการเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศว่า ขรรมนิยมเดิมเจ้าคณะ
 ใหญ่ฝ่ายเหนือ บัญชาคณะหัวเมืองฝ่ายเหนือ เจ้าคณะใหญ่บักชีได้ บัญชา
 คณะหัวเมืองบักชีได้ เจ้าคณะกลาง บัญชาคณะกรุงเทพฯ เมื่อ พระพุทธ
 ศักราช ๒๔๔๑ (ร.ศ. ๑๖๗) ทรงพระราชปรารภจะจัดการศึกษาใน
 หัวเมืองให้แพร่หลาย โปรดเกล้าฯ ให้รวมคณะเมืองเข้าเป็น คณะมณฑล
 ความเรียบร้อยปกครอง พระราชอาณาจักใน ครั้งนั้น ทรง อาราธนา สมเด็จพระ
 พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาวชิรญาณวโรรส พระมหาสมณะ ครั้งยัง
 ทรงตำแหน่ง สมเด็จพระเจ้าคณะใหญ่ ขรรมนยุติกนิกาย เป็นผู้บัญชาการ ศึกษา
 ฝ่ายวัดทั่วพระราชอาณาจัก ทรงอาราธนา พระราชาคณะ เป็นผู้ช่วยการ
 ศึกษาณฑลตระกูลโปรดให้กราบทูล แด่ พึง รับ สั่ง ครอง จาก สมเด็จพระมหา
 สมณะ ที่เดียว เพื่อ สดวก แก่ การงาน เมื่อ การงาน จัด เข้าเรียบร้อย แด่
 สมเด็จพระมหาสมณะ ทรง ถวาย คำน ำ ที่ บัญชาการศึกษา ได้ ทรง ตั้ง
 พระราชบัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์ มีเจ้าคณะมณฑลว่า ทั้ง การคณะ
 ทั้ง การ ศึกษา เมื่อ พระพุทธศักราช ๒๔๔๔ (ร.ศ. ๑๒๑) คณะมณฑล
 เหล่านี้ ยัง ขึ้น ทรง ต่อ กระทรวงธรรมการ ดับมา ครั้น เมื่อ ทรง ถวาย
 มหาสมณคณาภิเชก แต่ สมเด็จพระมหาสมณะ เป็น สักสมมหาสังฆปริณายก
 แห่ง สังฆมณฑลทั่วพระราชอาณาจักแล้ว คณะมณฑลเหล่านี้ก็ ยัง ขึ้น ทรง
 ต่อ สมเด็จพระมหาสมณะ มาจน บัด นี้ ฯ

12/10/2566

อนึ่ง เจ้าคณะมณฑลโดยมากอยู่ในกรุงเทพฯ ออกไป ตรวจการชั่วคราว
 เมื่อ ยังมี การ อัน จะ พัง จัก อัน จะ พัง ทำ ก็ ยัง ประ โยชน์ ให้ สำ เร็จ อยู่
 เมื่อ การ เข้า เรียบ แล้ว ก็ ลึก ว่า ไป ตรวจ ที่ นั้น เมื่อ เจ้าคณะมณฑล
 อยู่ใน กรุงเทพฯ เปรน แต่ ผู้ ไป ตรวจ การ ที่ นั้น ล้ม ควร จะ ให้ ไป ตรวจ
 ต่าง มณฑล ออกไป จะ ได้ เห็น ถน ฐาน แล รู้ การ งาม กว้าง ขวาง ออกไป
 ดี กว่า ให้ ประจำ ตรวจ อยู่ เฉพาะ มณฑล เดียว ๆ

อนึ่ง เมื่อ พระราชทาน พระบรม ราชานุญาต ให้ ใช้ ตรา ตำแหน่ง สำหรับ
 คณะสงฆ์ ได้ โปรดเกล้า ๆ ให้ ใช้ ตรา เจ้าคณะมณฑล เป็น ๓ ชนิด
 ตาม ลักษณะ ของ คณะกลาง คณะเหนือ คณะใต้ ไว้ แล้ว ล้ม ควร จะ จัด
 คณะ ให้ เข้า เรียบ ตาม นั้น ๆ

บัดนี้ โปรดเกล้า ๆ ให้ จัด เรียบการ ดัง ต่อไปนี้

๑ ให้ปัน คณะมณฑล ๕ คณะ บกษ ทั้ง ๓ คือ คณะกลาง คณะเหนือ
 คณะใต้ ดังนี้

ก. คณะ กรุงเทพฯ คณะ มณฑลกรุงเก่า คณะ มณฑลนครราชสีมา
 คณะมณฑลราชบุรี คณะมณฑลปทุมธานี คณะมณฑลจันทบุรี
 รวม ๖ คณะ ๕ คณะกลาง ๆ

ข. คณะ มณฑลนครสวรรค์ คณะ มณฑลพิษณุโลก คณะ มณฑล
 มหาราชบุรี คณะ มณฑลพายัพ รวม เป็น ภาคที่ ๑ คณะ มณฑลนครราชสีมา
 คณะ มณฑลอุดร ๖ คณะ มณฑลร้อยเอ็ด คณะ มณฑลอุบล รวม เป็น ภาค
 ที่ ๒ เข้า กัน เป็น ๘ คณะ ๕ คณะเหนือ

ก. คณะ มณฑลสุราษฎร์ คณะมณฑลนครศรีธรรมราช คณะ มณฑล
ปัตตานี คณะ มณฑลภูเก็ต รวม ๔ คณะ ขึ้นคณะได้

๒ ให้ตำแหน่ง เจ้าคณะบิณฑบาต ย้าย ถิ่นได้

๓ ให้เจ้าคณะบิณฑบาตคณะ มณฑลที่ ขึ้น อยู่ มี พระราชาคณะ
ผู้ใหญ่ ชั้น ชั้น เทพ ชั้น วรช แต่ พระราชาคณะลำดับนี้ เป็นผู้ช่วย
ตาม สัมคอร

๔ ให้เจ้าคณะบิณฑบาต ขึ้น อยู่ ใน สมเด็จพระมหาสมณะ

๕ ให้ถอนเจ้าคณะมณฑลผู้ อยู่ใน กรุงเทพ ฯ ให้เป็น เจ้าคณะสำรวจ
มีตำแหน่งเท่า เจ้าคณะมณฑล เว้นไว้แต่ เจ้าคณะ แห่ง มณฑล ที่ มี การ
ยัง จะต้อง จัด ต้อง ทำ เป็น พิเศษ ให้คง อยู่ ก่อน แต่ เจ้าคณะมณฑลผู้ อยู่ใน
ประจำ คณะ มณฑล

ให้จ่าย ค่า เลี้ยง พานะ เพื่อ เจ้าคณะบิณฑบาต เจ้าคณะมณฑล เจ้าคณะ
สำรวจ แต่ ผู้ช่วยเจ้าคณะ ทั้ง หดาย ผู้ไปตรวจ คณะ มี กำหนด เป็น
อัตรา คงไว้ แนนก หนึ่ง

ประกาศไว้ ณ วันที่ ๑๔ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

(เดิม ๓๒ วันที่ ๑๙ มีนาคม หน้า ๕๒๖)

เงิน จ่าย พิเศษ

จ่ายจาก เงิน คง พระคลัง ๑๑,๓๖๖,๓๒๓

จ่าย จากเงิน กู้ ๖,๒๘๙,๐๐๐

จ่าย จากเงิน ตั้ง ไข่ต้น เงิน กู้ ๗๗๙,๕๘๐

๑๘,๔๓๔,๙๐๓

มาตรา ๓ ให้เสนาบดี กระทรวง พระคลังมหาสมบัติ รักษา ราชการ ให้
เป็นไป ตาม พระราชบัญญัติ นี้

ประกาศ มาณวันที่ ๒๓ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๕๕๘
เป็น วันที่ ๑๙๕๙ ในรัชกาล บัณฑิตยูนัน

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๒๖ มีนาคม หน้า ๕๒๙)

จ่านักหอสมุด

ประกาศกรุงสยามเปนกลาง

ระหว่างสงครามประเทศโปรตุเกส กับ เยอรมนี แดชชต์ เตรีย

มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเห็นชอบเกล้า ๆ สั่งว่า เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ได้มีประกาศให้กรุงสยามถือความเป็นกลางในระหว่างสงครามในยุโรปแล้ว บัดนี้รัฐบาลโปรตุเกสแจ้งความว่า ประเทศเยอรมนีได้ประกาศว่ากระทำสงครามกับประเทศโปรตุเกส ตั้งแต่วันที่ ๙ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ แลว่าทางไมตรีระหว่างโปรตุเกสกับ ออสโตรเรีย ฮาดโตย เด็ก ดอน ทูตประจำนคร แต่เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ แล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ถือแต่ทำตามความเป็นกลางที่ได้ประกาศ ตั้งแต่วันที่ ๖ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ นั้น สำหรับประเทศโปรตุเกสกับเยอรมนี แดชชต์ เตรีย ในการสงครามครั้งนี้ด้วย

ประกาศมาณวันที่ ๑๖ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
 เชนวันที่ ๑๙๕๓ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(เดิม ๓๒ วันที่ ๒๖ มีนาคม หน้า ๕๓๑)

หน้า ๕๑๙

พ.ศ. ๒๔๕๘

อนึ่ง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยน สัตหีบหมาย สายนกหวีด ซึ่ง ตามที่ได้อำหนดไว้เดิมให้ ใช้ตาม สัตหีบหมายนั้น เปลี่ยน เป็นใช้ สายนกหวีด สัตหีบหมายดี (เว้น แต่ สัตหีบหมายพรานหลวงรักษาพระองค์ ให้ ใช้สาย นกหวีด สัตหีบหมายดี และ สัตหีบหมาย ข้าราชการรักษาพระองค์ ให้ ใช้ สายนกหวีด สัตหีบหมายดี เป็น พิเศษ แปรลกกว่า สัตหีบหมายอื่น ๆ นอก นั้น เป็น สัตหีบหมายดี)

สายนกหวีดชนิดดี ซึ่ง ใช้ อยู่ ณ บัดนี้ ให้เลิกไม่ใช้ต่อไป ให้เปลี่ยน เป็น ใช้สาย นกหวีด สายดี ๆ ทำเป็น บ่วง รุกได้ ตาม แบบซึ่ง มี อยู่ ที่ กรมยกกระบัตรเรือมา

ทั้ง นี้ ให้ มีกำหนด ใช้ สายนกหวีดดี เฉพาะครั้งแต่ผู้บังคับหมู่ขึ้นไป ส่วน พลเรือเอกและพลเรือโท ห้ามมิให้ ใช้ สายนกหวีด

พระบรมราชโองการดำรัสตั้งมา ณ วันที่ ๑๕ มีนาคม

พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

(เดิม ๓๒ วันที่ ๒๖ มีนาคม หน้า ๕๓๒)

ประกาศเปลี่ยนเสื้อปรกติสำหรับนายเสื่อป่า ชั้นสัญญาบัตร พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

มีพระบรมราชโองการดำรัสเห็นเกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนเสื้อปรกติสำหรับนายเสื่อป่าชั้นสัญญาบัตร ดังต่อไปนี้

(๑) เสื่อเป็นรูปเสื่อแบบเสื่อป่าอย่างใหม่ (ตามแบบซึ่งมีอยู่ที่กรมยกระบัตรเสื่อป่า) คือ :- เป็นรูปเสื่อชั้นนอกผ่าหรือสักหลาดสีดำ ชนิดคอบะ (เว้นแต่เหล่าพรานหลวงรักษาพระองค์ เป็นสีเขียว กับเหล่าเดินข่างหลวงรักษาพระองค์ เป็นสีดินแดง ผิดแปลกกว่าเหล่าอื่น) นอกจากนี้เป็นสีดำทุกเหล่า ติดคุมทองหรือเงินเกลี้ยง ตามชนิดเหล่าที่นำออกแถวเดียว ๔ คูม มีอินทรีขุมผ่าหรือสักหลาดตามสีเหล่าหรือสีประจำมณฑล (ขนาดกว้าง ๔ เซ็นติเมตร ยาวตามขนาดไหล่บุคคล รูป ๔ เหลี่ยม ยาวต้นมนปลายตัด) ครึ่งติดกับไหล่เสื่อ ที่ต้นอินทรีขุมเจาะรังคุดสำหรับกอดกับคัมที่ติดกับเสื่อ มีกระเบา ๔ กระเบา คือ :- ข้างบน ๒ กระเบา ข้างล่าง ๒ กระเบา กระเบาบนติดใบปกรูปชายแฉลบ และมีแถบขนาดกว้าง ๔ เซ็นติเมตร เย็บติดที่กึ่งกลางกระเบาตามยาว ที่ใบปกเจาะรังคุดสำหรับกอดกับคัมที่ติดอยู่กับปากกระเบา กระเบาต่างเป็นรูปกระเบาย่ำมติดใบปกรูปตัดตรง และมีรังคุดสำหรับกอดกับคัมที่ติดอยู่กับปากกระเบา (ไม่มีแถบผ้าติดกลางกระเบาเหมือนกระเบาบน) ที่สะเอ็ดเสื่อโดยรอบเย็บเป็นตะเข็บต่อกันเป็น ๒ ท่อน ตะเข็บที่สะเอ็ดเป็นเส้นขนานคู่ ห่างกันไม่เกิน ๔ เซ็นติเมตร ข้างหลังเสื่อ เย็บเป็น ๓ ตะเข็บ

ที่ตะเข็บด้านหลัง คอมน แต่ได้ตะเข็บลงไปแล้วตลอด ที่ขอบมือเสื้อ ทั้ง ๒ ทำ
เป็น รูปใบปลอก ชาย แฉลบ (มีขนาด ยาวไม่เกิน ๑๕ เซ็นติเมตร และ กว้าง
ไม่เกิน ๗ เซ็นติเมตร) ติดที่ริมตะเข็บ ปลาย แขนเสื้อ เบื้อง นอก และมี แถบ
ตาย หรือไหมดี ขาว หรือ สีเหลือง ตาม ชนิดเหล่า ชนิดที่ริม ใบปลอก ชาย แฉลบ
กับ ติด แถบตาย หรือไหมดี ทำ เป็น บัง หมายถึง ชนิดที่ รอบขอบมือเสื้อ ดังนี้ :-

ก. ชั้น นายพล แด นายกองเสื้อมา ใช้ แถบ ขนาด กว้าง ๑ เซ็นติเมตร
ชนิดที่ริมใบปลอก ชาย แฉลบ แขนเสื้อ แต่ติด เป็น บัง ที่ ขอบมือเสื้อ คือ

นายพลเสื้อมา	๔	บัง
นายกองเอก	๓	บัง
นายกองโท	๒	บัง
นายกองตรี	๑	บัง

ข. ชั้น นายหมวด ใช้ แถบ ขนาด กว้าง กว้าง เซ็นติเมตร ชนิดที่ริมใบปลอก
ชายแฉลบ แขนเสื้อ และ ติด เป็น บัง ที่ ขอบมือเสื้อ คือ

นายหมวดเอก	๓	บัง
นายหมวดโท	๒	บัง
นายหมวดตรี	๑	บัง

บัง หมายถึง ชนิดที่ กว้าง มานี้ เว้น ระยะ ห่าง กันไม่เกิน ๑ เซ็นติเมตร

ค. ที่ใบปลอก ชายแฉลบ ติด แขนเสื้อ นั้น ให้ มี สี หมายถึง เหล่า ต่างกัน ดังนี้
เหล่า รามหัตถวง รัชกาลพระองค์ หมายถึง แต่ง ชนิดแถบเหลือง และ บัง เหลือง
เหล่า รามหัตถวง รัชกาลพระองค์ หมายถึง เขียว ตาม สีเสื้อ ชนิด แถบ ขาว
และ บัง ขาว

เกล้ามาสดวง รักษาพระองค์ หมายถึงน้ำเงินหม่น ขดิมแถบขาว
และ บังขาว

เกล้าเดินข้าวสดวงรักษาพระองค์ หมายถึงคินแดง ตาม ดี เตื่อ ขดิมแถบขาว
และ บังขาว

เกล้าข้างสดวงรักษาพระองค์ หมายถึงดำ ตาม ดี เตื่อ ขดิม แถบ ขาว
และ บังขาว

เกล้าพาหนะสดวงรักษาพระองค์ หมายถึงเสื้อคหม ขดิมแถบเหลือง
และ บังเหลือง

เกล้าเสื้อม้ารบรักษาคินแดนท่วไป หมายถึงดำตามดี เตื่อ ขดิมแถบเหลือง
และ บังเหลือง

เกล้าเดินข้าว ประจำ กองเสนา รักษาคินแดน ท่วไป หมายถึง คอด คี คิน แดง
ที่ริมแถบ ขาย แฉลบ แชนเสื้อ ๒ ข้าง ให้แถบ นอกแถบ ข้าง ตะ กิ่ง เช่นคิมควร์
ใช้ แถบ ขาว และ บัง ขาว เช่นเดียวกับเกล้าเดิน ข้าว สดวง

เกล้าม้า ประจำ กอง เสนา รักษา คินแดน ท่วไป หมายถึง คอด คี น้ำเงิน หม่น
ที่ริมแถบ ขาย แฉลบ แชน เสื้อ ๒ ข้าง ใช้ แถบ ขาว และ บัง ขาว เช่นเดียวกับ
เกล้า มา สดวง

(๒) เครื่องหมายยศ และ เครื่องหมาย ดังกัด กรมสำหรับ ใช้ ประกอบ
กับเสื้อ ตามที่กำหนด ใหม่ ให้มีระเบียบใช้ ติด คัง นี้

ก. ที่บนอินทร์ ฆนเสื้อ ให้ติดแต่เครื่อง หมาย อักษรย่อ นาม มณฑล
และ เลขเครื่อง หมาย กรม (ไม่ต้องติด พระ มหา มงกุฎ หรือจักร์ เครื่อง
หมายยศ)^{12/10/2366} นาย เสือ ม้า ประจำ กอง รักษา คิน แดน ท่ว ไป ให้
ใช้ อินทร์ ฆน ตาม ดี ประจำ มณฑล อย่าง ที่ ใช้ อยู่ บัดนี้ เว้น แต่ นายงตั้งม้า
ที่ ดังกัด กอง เสนา สดวง กอง เดียว ให้ ใช้ อินทร์ ฆน ตาม ดี เสื้อ

อนึ่ง นาย เลือ บ่า ที่ เป็น ราชองครักษ์ ให้ คิด อักษร พระบรมนามาภิไธยย่อ
มีพระมหามงกุฏ ซึ่งเป็นเครื่องหมายราชองครักษ์ แต่ ที่ บนอินทร์ ฐน เบื้อง ขว
ข้าง เดียว ไม่ ต้อง คิด เครื่อง หมาย อย่าง ใด ๆ อีก แต่ ที่

บน อินทร์ ฐน เบื้อง ซ้าย นั้น ให้ คง คิด เครื่อง หมาย อักษร ย่อ นามมณฑล
และ เลข เครื่อง หมาย กรม อย่าง เดียว กับ นาย เลือ บ่า ที่ ประจำ กรม กอง

ช. ที่ โป ปก ชาย แฉลบ ที่ แชน เลข ๒ ให้ คิด เครื่อง หมาย ยศ
เป็น กำหนด ดังนี้

นายพลเลือ บ่า คิดพระมหามงกุฏ กับ คิด เครื่อง หมาย กระบี่ ไขว่
ที่ได้ พระมหามงกุฏ

นาย กอง เอก คิด พระ มหามงกุฏ กับ คิด จักร์ ที่ ได้ พระ มหามงกุฏ
เรียง เป็น แถว เดียว ๒ จักร์

นายกองโท คิดพระมหามงกุฏกับคิดจักร์ ที่ ได้ พระมหามงกุฏ ๑ จักร์

นายกองตรี คิดพระมหามงกุฏอย่างเดียว

นายหมวดเอก คิดจักร์เรียงแถวเดียว ๓ จักร์

นายหมวดโท คิดจักร์เรียง แถว เดียว ๒ จักร์

นายหมวดตรี คิดจักร์ ๑ จักร์

ว่าที่ นายหมวดตรี ให้มี แต่ โป ปก ชาย แฉลบ และ บัง ที่ ปลายแขนเสื้อ
เช่นเดียวกับ นาย หมวด ตรี ไม่ คิด จักร์ ที่ โป ปก ชาย แฉลบ

การ คิด เครื่อง หมาย ที่ กล่าว นี้ ให้ คง ใช้ ได้ แต่ สำหรับ เลือ ปก คี
อย่างเดียว ส่วน การ คิด เครื่อง หมาย ยศ หรือ เครื่อง หมาย กรม

สำหรับ เลือ อื่น ๆ นั้น ให้ คง ใช้ ตาม ระเบียบ ที่ ได้ กำหนด ไว้ เดิม
ทุก ประการ

(๓) ให้มีเสื้อเชิ้ต ชิน โหลหรือแพร สีดำ ชนิดคอพับรัด ข้อมือ คล้ายเสื้อสูทนามที่ ไซ้อยู่บัดนี้ เป็นเสื้อ ชิน ไซ้ประกอบด้วยเสื้อตาม ที่กำหนดใหม่ (เว้นแต่ตัวมาชิกที่สังกัด เหล่า พrawn หลวง รักษา พระองค์ ให้ ไซ้เสื้อเชิ้ต ชิน ในสีเขียว กับตัวมาชิกที่ สังกัด เหล่า เติน ข้าว หลวง รักษาพระองค์ ให้ ไซ้เสื้อเชิ้ตชินในสีดินแดงเป็นพิเศษแตกต่างว่าเหล่าอื่น ๆ) เหล่าอื่น ๆ นอกนั้น ให้คง ไซ้เสื้อเชิ้ตดำทั้ง สิ้น

อนึ่ง ให้มีผ้าผูกคอผ้า หรือ แพร่ ดำ ชนิดผูก อย่าง เงื่อน กดาด สำหรับ ไซ้ประกอบด้วยเสื้อเชิ้ต (เว้นแต่เหล่า พrawn หลวง รักษา พระองค์ ให้ ไซ้ผ้าผูกคอสีเขียว กับกอง เติน ข้าว หลวง รักษา พระองค์ ให้ ไซ้ ผ้าผูกคอสีดินแดงเป็นพิเศษแตกต่างว่าเหล่าอื่น ๆ)

(๔) บรรดาตัวมาชิกที่ ประจำ การให้คง ใช้ คิด เครื่อง ทนาย อักษร พระบรมนามาภิไธยย่อ จ. ป. ร. ที่แบะคอเสื้อ ชิน นอกตามแบบเดิม ส่วนผู้ที่ เป็น กองหนุน ห้ามมิ ให้ คิด เครื่อง ทนายอักษร พระบรม นามาภิไธยย่อ จ. ป. ร. ที่แบะคอเสื้อ

(๕) การ ไซ้เครื่อง สูทนามหนึ่งประกอบด้วยเสื้อใหม่นี้ ให้ ไซ้ คาคกับเสื้อ ชิน นอกตาม ระเบียบที่ ได้ กำหนด ไว้เดิม

(๖) ให้ยกพระบัตร เสื้อป่า เป็น นำที่ จัดสร้าง เสื้อตามที่กำหนดใหม่ นี้ไว้เป็น ตัวอย่าง ที่ กรมยกพระบัตร เสื้อป่า แล้ว และ คอยชี้แจงแนะนำ ให้ตัวมาชิกทำเสื้อ ให้ถูกต้อง ตามแบบ อนึ่ง เพื่อ ความ สะดวก สำหรับ แบบเสื้อที่กล่าวมานี้ ให้กรมเสนาธิการ เสื้อป่าจัดพิมพ์แบบเสื้อ ให้กรม ยกพระบัตรเสื้อป่า เพื่อแจกจ่ายให้กองเสนารักษาคืนแค้นต่าง ๆ ทราบ เป็น การ ท่วง ถึง

(๗) เมื่อได้ใช้เสื้อปรกติอย่างใหม่นี้แล้ว ให้เด็กเสื้อน้อย
 ไม่ใช้ต่อไป และอนุญาตให้ใช้เสื้อนี้แทนเสื้อน้อยในการสโมสรได้
 เพื่อป้องกันความเข้าใจผิดในเรื่องเสื้อใหม่นี้ ท่านจึงอธิบายไว้
 ให้ทราบว่า เสื้อปรกติตามที่เปลี่ยนใหม่นี้ ให้เปลี่ยนใช้เฉพาะแต่
 นายเสื้อบ้างชั้นสัญญาบัตรเท่านั้น ส่วนนายหมู่และสมาชิกเสื้อบ้างนอก
 นั้น ให้คงใช้ตามแบบเดิมทุกประการ และตามที่เปลี่ยนนี้ ให้
 เปลี่ยนเฉพาะแต่เสื้อปรกติอย่างเดียว ส่วนเสื้อเต็มยศและเสื้อสโมสร
 นั้น ให้คงใช้ไปตามแบบเดิมมิได้เปลี่ยนแปลงอย่างใด

(๘) ทางกองสำหรับใช้ประกอบกับเสื้อปรกตินี้ อนุญาตให้
 ใช้กางเกงขาสั้นหรือกางเกงขี้นมาได้ ซึ่งแล้วแต่ผู้ที่มีหน้าที่ต้องเดิน
 เท้าหรือขี่ม้า ถ้าและเป็นโอกาสดีของซึ่งมิได้อยู่ในแถวควบคุม
 แล้วก็อนุญาตให้ใช้กางเกงยาวเป็นพิเศษได้ตามความพอใจ

(๙) ให้บรรดานายเสื้อบ้างชั้นสัญญาบัตรในกองเสนาหลวงรักษา
 พระองค์และกองเสนาวิชาดินแดนทั้งหลาย เด็กใช้เสื้อปรกติแบบเก่า และ
 ใช้เสื้อตามที่ได้กำหนดใหม่ให้เป็นการพร้อมทั่ว ถึงตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน
 พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ เป็นต้นไป ถ้าและนายเสื้อบ้างชั้นสัญญาบัตร
 ผู้ใดมีประสงค์จะใช้เสื้อใหม่ตั้งแต่บัดนี้ ก็อนุญาตให้ใช้ไปพดงก่อนได้
 ประกาศ ฉะนั้น ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็น ส่วนหนึ่งของ
 ของพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวเสื้อบ้างและใช้ไปชั่วคราวจนกว่าจะได้
 รวบรวมข้อความแก้ไขเป็นพระราชกำหนดชั้นใหม่ต่อไป

พระบรมราชโองการ ดำรัสสั่ง แต่ ณ วันที่ ๑๐ มีนาคม

พระพุทศักราช ๒๔๕๘

ประกาศแก่นครหมายยศที่ขอมีเสื้อเต็มยศ
และเสื้อดีไมตรีของนายเสื่อป้าชื่อนว่าที่นายหมวดตรี

ด้วยมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ว่า ยันตรีหมายยศที่
ขอมีเสื้อเต็มยศ และเสื้อดีไมตรี นายเสื่อป้า ชื่อนว่าที่ นาย หมวดตรี ที่ไซ อยู่
ณบัดนี้ ยังไม่เหมาะ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยน ยันตรีหมายยศที่ขอมีเสื้อ
ชื่อนว่าที่นายหมวดตรี ให้ไซเป็น ยันตรี อย่างเดียวกับนายหมวดตรี
คงต่างกัน แต่ไม่ติดจักรหมายยศที่อื่นทรชนเท่านั้น

ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๔๘ เป็นต้นไป

พระบรมราชโองการดำรัสตั้ง แต่ณวันที่ ๑๐ มีนาคม

พระพุทธศักราช ๒๔๔๘

(เต็ม ๓๒ วันที่ ๒๖ มีนาคม หน้า ๕๔๐)

ประกาศพระราชทานพระบรมราชานุญาต
 ให้เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี กราบถวายบังคมลา
 ออกจากตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงธรรมการ แลให้พระยา
 ธรรมศักดิ์มนตรีเป็นผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดี

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหา
 วชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ตั้งว่า มหาอำมาตย์เอก
 เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี เสนาบดีกระทรวงธรรมการ กราบ
 บังคมทูล พระกรุณา ว่า มีอาการป่วยมาก ไม่สามารถรับราชการ
 ถอดของพระเศษพระคุณในตำแหน่งหน้าที่สำคัญ เช่น ตำแหน่งเสนาบดีคือไม่ได้
 ขอพระราชทาน พระบรมราชานุญาต กราบถวายบังคมลา ออกจากตำแหน่ง
 เสนาบดีกระทรวงธรรมการ แลขอ พระราชทาน รับราชการสนองพระเศษ
 พระคุณในตำแหน่งอื่น ซึ่งพอควรแก่กำลัง

ทรงพระราชดำริเห็นว่า เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี ยังมี
 อาการป่วยอยู่ ควรจะพระราชทาน พระบรมราชวโรกาสให้หยุดพักรักษาตัว
 เสียให้เจนปวกถึ แลเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี ได้รับราชการ
 ถอดของพระเศษพระคุณมาช้านาน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระ
 ราชทาน พระบรมราชานุญาตให้ กราบถวายบังคมลา ออกจากตำแหน่ง เสนา
 บดี กระทรวง ธรรมการ พระราชทาน เมียบ้านาญ อย่าง เสนาบดี ชั้นสูง
 ตั้งแต่วันนี้ไป ๐/2566

พ.ศ. ๒๔๕๘

หน้า ๕๒๘

ตั้งตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงธรรมการซึ่งว่างลงนั้น ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ มหาอำมาตย์โท พระยาธรรมศักดิ์มนตรี ปลัดทูลฉลองกระทรวงธรรมการ เป็นผู้รับตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงธรรมการ รัับราชการสนองพระเดชพระคุณ ตั้งแต่วันที่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๒๘ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
เป็นวันที่ ๒๙๖๕ ในรัชการบัตยุบนี้

(เล่ม ๓๒ ตอนพิเศษ วันที่ ๒๙ มีนาคม หน้า ๕๔๑)

ประกาศแจ้งความว่าด้วยเปลี่ยนนามที่ปลุกษาทั่วไป
 เป็นที่ปลุกษาในการต่างประเทศ
 แต่งนายวอดคอต เอส. บิตกิน เป็นตำแหน่งนี้

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระเทอดวงศ์โรประการ เสด็จมาว่าการ
 ต่างประเทศ รับพระบรมราชโองการใส่เกล้าฯ ให้ประกาศแจ้งความ
 ให้ทราบทั่วกันว่า แต่ก่อนนี้มานานแล้ว ได้มีพระบรมราชวินิจฉัยไว้ว่า
 เมื่อต้นศักราช จะโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนแปลงนามตำแหน่งที่ปลุกษาทั่วไป
 นี้ เป็นที่ปลุกษาในการต่างประเทศ ตำแหน่งที่ปลุกษานี้ คงมีการ
 รับผิดแลชอบ มีหน้าที่ และมีอำนาจต่อไปเสมอ เหมือนอย่างแต่ก่อนทุกประการ
 แล้ว แดทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ นายวอดคอต เอส. บิตกิน. ยูเนี่ย.
 ผู้ซึ่งได้กระทำการแทนที่ปลุกษาทั่วไปมาแล้ว ตั้งแต่ วันที่ ๑๕ กรกฎาคมศักราช
 นี้ มีตำแหน่ง เป็นที่ปลุกษาในการต่างประเทศ ของรัฐบาลสืบไป

ประกาศแจ้งความมาแต่ศาลาว่าการต่างประเทศ ณวันที่ ๒๘ มีนาคม
 พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

(เดิม ๓๒ คอนพิเค็ช วันที่ ๒๙ มีนาคม หน้า ๕๔๓)